NAŠE SVĚTLA

Čtení ze životů svatých

Sestavil
RUDOLF SCHIKORA C Ss R

Ilustrovali
ARNOŠT HRABAL
JAN OBŠIL

EXERCIČNÍ DŮM VE FRÝDKU
1947

Ú V O D

Jako světla v temnotách nám svítí příklady svatých na stezku k věčnému cíli. Ukazují nám cestu, povzbuzují nás, když únavou klesáme, varují nás, abychom nezbloudili.

Č t ě m e životy svatých, u v a ž u j m e o nich, *následujme je.* Svatí byli lidé jako my. Museli se namáhat jako my. Měli pokušení jako my. Ano, někdy i klesli, ale zase povstali. Měli i své chyby, ale nikdy se s nimi nesmířili, nýbrž bojovali proti nim až do krve a právě tím se stali svatými. To je též n a š e cesta do nebe. Učme se od nich! - Svatí jsou h r d i n o v é, kteří nestavějí své hrdinství na odiv, ne, oni nám svým životem ukazují cestu k pramenům lepšího života: k věčným pravdám a věčným silám, z nichž žije duše jednotlivce i celého národa.

Prameny, jichž bylo použito, jsou kromě novějších časopiseckých zpráv: Acta Sanctorum Boll., Metod Kulda: Církevní rok, Fr. Eckert: Církev vítězná, Izidor Vondruška: Životopisy svatých v pořadí církevních dějin (1930) a několik

cizojazyčných děl.

Podle dekretů papeže Urbana VIII. a apoštolské konstituce ”Officiorum" papeže Lva XIII. prohlašuji, že rozhodnutí o zázracích, zjeveních a jiných nadpřirozených událostech patří církvi, které se ve všem podrobuji, neboť svou přísností, s níž posuzuje takové věci, je mi neomylnou vůdkyní.

Ve Frýdku na svátek Zjevení Páně 1947. ***R. S.***

NAŠE SVĚTLA

Duše spravedlivých jsou však v Boží ruce
A trýzeň *smrti* se jich nedotkne.
V očích nemoudrých vypadali *jako* mrtví,
v jejich skonu se spatřovala záhuba,
v jejich odchodu od nás *jejich* zánik.
Oni jsou však v pokoji.
I kdyby se lidem zdálo, že jsou trestáni,
mají plnou naději na nesmrtelnost.
Po malém utrpení dojdou velikého dobrodiní,
neboť Bůh je vyzkoušel
a shledal je hodnými sebe.
Protříbil je jako zlato v tavicí peci
a přijal je jako zápalnou oběť.
V čas *Božího* navštívení zazáří
a rozletí se jako jiskry po strnisku.
Budou soudit pronárody a vládnout nad lidmi
a Hospodin bude jejich králem navěky.
Kdo na něho spoléhaji, porozumějí pravdě,
a věrní zůstanou při něm *účastni* jeho lásky,
vždyť milost a milosrdenství *patří* jeho
vyvoleným.
(Moudr. 3, l, 9)

Tehdy spravedliví zazáří jako slunce v království svého Otce.

Kdo má uši, slyš!

(Mt. 13, 43)

Bratří, napodobujte mne.

Hleďte na ty, kdo žijí podle našeho příkladu.

(Filip. 3**,** 17)

LEDEN

1. LEDNA. OBŘEZÁNÍ PÁNĚ A OKTÁVA NAROZENÍ PÁNĚ.

Dnes je zároveň i starobylý svátek mariánský. Církevní modlitba:
Bože, jenž jsi plodným panenstvím blahoslavené Marie udělil lidskému pokolení dar věčné spásy, dej, prosíme, abychom zakoušeli, že se za nás přimlouvá ta, skrze niž jsme obdrželi Původce života.

Obrázek***

Moc Božího slova.

J o s e f z P a l e r m a se občansky jmenoval Vincenc Deliberto. Narodil se 1. února 1864 v Palermu v Itálii. Jeho otec, inženýr, měl s hochem mnoho starostí. Nezdárný syn vyváděl, jak jen mohl. Škola a učení se mu protivily. Když si s ním již otec nevěděl rady, dal ho do výchovného ústavu. Nic to však nepomohlo. Místo aby se polepšil, strhával ještě druhé svým jednáním k neposlušnosti a lenosti. Ředitelství ústavu ho propustilo. Co teď? Otec chtěl zlomit jeho nepoddajnou vůli, a proto hledal ještě přísnější ústav. Našel jej v koleji sv. Rocha. Syn na to odpověděl: ”Budu vyvádět ještě víc!"

Ale to se nestalo. V koleji sv. Rocha bylo obvyklé denně rozjímat a v hodinách katechizmu vysvětlovat životně věčné pravdy. Zpočátku si Vincenc ze všeho dělal posměch. Ale pravdy Boží vnikaly hlouběji a hlouběji do jeho duše a proměňovaly ji. Znepokojoval ho jeho dosavadní hříšný život. Svědomí mu nedalo pokoj, až dobrou životní zpovědí dal minulost do pořádku. Tím se však nespokojil. Prosil otce, aby mu dovolil plně se obětovat Bohu a vstoupit do kláštera. Otec svolil a Vincenc se stal kapucínem. Dali mu jméno ”fráter Josef". Ačkoliv byl nadaný, chtěl zůstat obyčejným fráterem. Ale dlouho jím nebyl. Těžce onemocněl. Bolesti nemoci vděčně přijímal od Boha, až dne l. ledna 1886 odešel k Bohu, kterého tolik

miloval.

12

”Slovo Boží je živé, mocné a ostřejší než jakýkoliv dvousečný meč, proniká až na rozhraní duše a ducha, kostí a morku, a rozsuzuje touhy a myšlenky srdce." (Žid. 4, 12) Avšak nesmíme nechat pravdy Boží na povrchu duše, musíme o nich rozjímat.

Podáváme krátký n á v o d k r o z j í m á n í: Přečtu si úryvek z Písma sv. a ptám se:

1. C o j s e m č e t l ? Přitom se již mohu modlit**:** Bože**,** v ě ř í m v tuto pravdu! Bože, d ě k u j i ti za tvé slovo**!** Bože**,** r a d u j i se z tvého světla!

2. C o z t o h o p r o m n e vyplývá? Jak se to hodí právě pro mne? Právě pro dnešní den?

3. P r o č mám tak jednat? Je to rozumné, užitečné, prospěšné.

4. J a k jsem to d o s u d dělal? - Jestliže dobře, děkuji Bohu, že mi svou milostí k tomu pomohl; jestliže špatně, lituji.

5. J a k to chci v b u d o u c n o s t i dělat? Jak ještě dnes? Které překážky se mi staví do cesty? Jak je přemohu?

- Nakonec srdečný rozhovor s andělem strážcem, s Pannou Marií, s Pánem Ježíšem.

Velice snadný způsob rozjímání je tento: Přečíst si úryvek ze života světce a tázat se:

J a k m o h u t o h o t o s v ě t c e n á s l e d o v a t d n e s? Jak žít v dnešní době jeho životem? Přitom projít celý den, hodinu za hodinou... Nakonec srdečný rozhovor s naším světcem: D ě k u j i t i..., žes nám dal tak krásný příklad. S t y d í m se, že jsem ti dosud tak nepodobný... Budu tě následovat, zvláště v této ctnosti... Prosím tě, přimlouvej se za mne u Boha! Připomeň mi mé předsevzetí!

13

2. LEDNA. OKTÁVA SV. STĚPÁNA PRVOMUČEDNÍKA.

” … celým svým srdcem…”

(Mt 22, 37)

M a k a r i u s m l a d š í se narodil koncem třetího století v Alexandrii. Byl cukrář, prodával koláče, sladké ovoce a různé pamlsky. Ze skromného výdělku šetřil, aby měl něco na stáří. Tu slyšel slova evangelia: ”Nemůžete sloužit Bohu i majetku." (Mt 6, 24) Tato slova na něj zapůsobila tak, že rozdal, co si ušetřil, mezi chudé a šel na poušť.

Má-li však člověk již čtyřicet let, nedají se staré náklonnosti tak lehce ze srdce

vymýtit. Kdysi mu pokušitel namlouval: ”Co zde sedíš o samotě a skrýváš svou hřivnu na poušti?

Jdi mezi lidi, aby viděli tvé skutky, tam můžeš pro duše pracovat, ďábly vyhánět, nemocné uzdravovat! K čemu ti dal Bůh moc nad zlými duchy? Jdi do Říma! Postav své světlo na svícen!" Vůbec ho nechtěly tyto marnivé a pyšné myšlenky opustit. Avšak bojovník Boží se nedal. Skoro rozmarně si sedl na práh své poustevny, vystrčil nohy a zvolal: ”Táhněte, ďáblové, táhněte! Odvlečte mne odtud! Sám dobrovolně nepůjdu!"

Jindy Makarius dostal chuť cestovat. Co udělal? - Naplnil koš pískem, vzal jej na záda a tak s ním v slunečním úpalu chodil pouští. ”Co to neseš, otče," tázal se kdosi, ”pojď, pomohu ti!" - ”Jenom nech," odpověděl světec, ”trápím toho, který trápí mě." Když se celý unavený vrátil večer do své poustevny, pokušení pominulo.

Člověk, který c e l ý m srdcem miluje Boha, je opravdu š ť a s t n ý. Jednou jel světec se svým přítelem Makariem Egyptským člunem po Nilu a rozmlouvali o duchovních věcech. Proti nim pluli dva vysocí světští hodnostáři, kteří zvolali: ”Jak jste blažení ve své chudobě!" Makarius odpověděl: ”Ovšem, jsme blažení. Jsme-li však šťastní proto, že pohrdáme světem, co si máme myslet o vás**,** kteří si libujete v okovech světa?" Tato slova zapůsobila na jednoho z mužů tak, že rozdal své jmění chudým a opustil svět.

*******obrázek****

Kdysi přinesl někdo Makariovi krásný zralý hrozen. Světec již měl chuť ho okusit, ale vzpomněl si, že by hrozen víc občerstvil bratra, který nedaleko těžce pracoval. Poslal mu ho. Bratr vděčně přijal dar, ale vzpomněl si, že nablízku je nemocný mnich, kterému by jistě hroznem udělal velkou radost. A tak mu ho poslal. Ten však hrozen daroval opět jinému, a tak se nakonec po delší pouti zase dostal zpět k Makariovi. Makarius v dojetí děkoval Bohu, že dal jeho mnichům tak velkou bratrskou lásku.

V té době popíral bludař Arius božství Ježíše Krista. Protože Makarius zůstal pravověrný, přemluvili ariáni císaře Valenta, aby ho poslal do vyhnanství. Jednou v noci Makaria a jeho dva spolupracovníky chytili a odvlekli na vzdálený bahnitý ostrov. Na ostrově přebývali divocí pohané. Ariáni se domnívali, že tam světec určitě zahyne. Avšak Duch svatý praví: ”Víme, že všechno napomáhá k dobrému těm, kdo milují Boha." (Řím. 8, 28) Suroví obyvatelé ostrova, kteří viděli Makaria, jak trpělivě snáší všechna protivenství, odříká se všech požitků světa a koná patrné divy, k němu přilnuli, se zájmem poslouchali jeho učení a brzy se stali horlivými katolíky. Když i mnozí ariáni z okolí chodili za Makariem na ostrov, obdivovali se mu a nazývali ho apoštolem Páně, ulekli se toho zarytí bludaři a dali Makaria opět

odvést z ostrova do jeho poustevny.

Palladius, který tři roky bydlel v jeskyni vedle Makaria a později napsal jeho životopis, přišel jednou v návalu sklíčenosti k němu a prosil: ”Pověz mi, proboha, otče, co mám dělat? Pořád slyším hlas: ”Odejdi odtud, jsi lenoch.” Makarius dal odpověď, která nám lépe než dlouhé pojednání zpřístupňuje pohnutky všech jeho obětí. Radil mladému Palladiovi: ”Odpověz pokušiteli: ‚Z lásky k Ježíši chci střežit tuto jeskyni.'”

Makarius zemřel roku 394.

3. LEDNA. OKTÁVA SV. JANA.

„Velkou moc má vroucí modlitba spravedlivého.“

(Jak. 5, 16)

S v a t á J e n o v é f a z v. P a ř í ž s k á se narodila r. 421 v Nanterre, blízko Paříže. Neznámý spisovatel napsal v 6. století její životopis, umělecké dílo náboženské vroucnosti i přesto, je jeho latina velmi nedokonalá. I když v něm některé popisované zázraky vyrostly z básnické obrazotvornosti lidu, v jádru vypravuje pravdivé události z doby, kdy římská moc a sláva hynula a mladý národ franský vystoupil do popředí.

Jenovéfini rodiče mají ještě římská jména: Severus a Gerontia, Jenovéfa je jméno franské.

Když byla ještě dítě, zastavili se u nich na cestě do Anglie dva misijní biskupové German a Lupus. German, jakmile spatřil malou Jenoféfu, které zářila z očí nevinnost, blahopřál rodičům a napomínal je: ”Vychovejte dívku pro Boha." Na rozloučenou jí dal měděný peníz s obrazem Ukřižovaného.

Patnáctiletá Jenovéfa složila s dvěma družkami slib panenské čistoty do rukou pařížského biskupa. Její srdce hořelo láskou k Bohu, takže hořce plakávala, kdykoliv uslyšela, že někdo svými hříchy urazil Boha.

Po smrti rodičů se Jenovéfa přestěhovala do Paříže, kde žila velmi kajícně v domě kmotřenky. Od patnácti do padesáti let jídala jen dvakrát týdně. Jejím pokrmem byl ječný chléb a med. Teprve ve stáří požívala z nařízení lékařů také ryby a mléko. Víno a opojné nápoje nikdy nepila. Noc ze soboty na neděli probděla na modlitbách a v zimě i v létě byla vždy první na bohoslužbách.

*****obrázek***

Její ctnost byla příliš veliká, než aby byla pochopena světsky smýšlejícím lidem. Není divu, že se o ní šířily pomluvy. Obviňovali ji u biskupa z pokrytectví a

výstřednosti. Biskup byl nemile dotčen těmito řečmi. Aby se přesvědčil, vstoupil bez ohlášení do jejího bytu. To zaplašilo poslední stopu podezření. Dojat pokornou kajícností a mlčící trpělivostí, obhájil ohnivými slovy světici před lidem.

Všechna utrpení, tělesná i duševní, byla přípravou pro budoucí úlohu svaté panny k záchraně národa a města.

R. 451 zaplavil surový král pohanských Hunů Attila svým vojskem Francii a blížil se již k Paříži. Lid se chvěl hrůzou, neboť kam přišli Hunové, tam loupili, pálili a vraždili. Celá Paříž byla zděšená a obyvatelé se usnesli, že opustí město a utečou do krajin, které byly bezpečnější před vpádem nepřátel.

Tu vyšla Jenovéfa ze své klášterní samoty, svolala pařížské ženy, vyzvala je, aby se vroucně modlily, postily a činily pokání, aby Pán Bůh odvrátil od města neštěstí. Ženy uposlechly. Také mužům domlouvala, aby neopouštěli město, protože budou zpustošeny právě ty kraje, do kterých chtějí utéci, kdežto Paříž bude milostí Spasitelovou zachráněna.

Skutečně se stalo, jak svatá panna předpověděla. Attila se zastavil před Paříží a dal se jiným směrem. Později byl v bitvě poražen. Obyvatelé města poznali, že je Jenovéfa svou modlitbou a radou zachránila od zkázy a velice si jí vážili**.**

17

Velkou úctu měl k svaté panně král Childerich, a přestože byl pohan, na její přímluvu daroval život několika na smrt odsouzeným. Jednou však nechtěl v žádném případě dát odsouzencům milost. Aby za ně nepřišla Jenovéfa prosit, dal zamknout bránu, kterou svatá panna přicházela na popraviště. Sotvaže to Jenovéfa uslyšela, spěchala, aby zase prosila krále o milost pro ubohé hříšníky. Přišla k uzamčené bráně, ale ta se k údivu všech přítomných ihned sama otevřela; u krále prosila tak vroucně za odsouzence, že se i tentokrát obměkčil a daroval jim život.

Legenda vypravuje, že jednou v noci, když šla světice do kostela na noční hodinky, a služka jí svítila, zhasla svíce. Jakmile Jenovéfa vzala svíci do ruky, zase vzplála, rozsvícena andělskou rukou. Proto se zobrazuje světice se svící v ruce. Svíce je symbol oběti, hoří a shoří ve službě pro druhé, je to symbol naší světice, která v noci vstává, aby se modlila za hříšné velkoměsto.

4. LEDNA. OKTÁVA MLÁĎÁTEK.

„Úzká je cesta, která vede k životu."
(Mat. 7, 14)

A n d ě l a F o l i ň s k á žila v 13. století v městě Foligno v Itálii. Nesmírně ji těšily zábavy a móda. Provdala se a měla několik dětí.

Co ji přivedlo k Bohu? Byla to strmá a trnitá cesta. Sama o tom píše:

”Přemýšlela jsem o svých hříších a z toho p o z n á n í jsem pocítila velikou b á z e ň, že budu zavržena, a hořkou bolest."

”Potom jsem se začala h a n b i t za své hříchy a tak velice jsem se styděla, že jsem své hříchy ve zpovědi zamlčela a svatokrádežně přistoupila ke stolu Páně. Svědomí mne trápilo ve dne v noci, takže jsem prosila Boha o pomoc; konečně jsem nalezla kněze, kterému jsem se ze všeho v y z p o v í d a l a a dostala jsem rozhřešení. Cítila jsem při této zpovědi hořkost, stud a bolest, avšak necítila jsem lásku.”

18

”Pak jsem rozjímala a p o z n a l a m i l o s r d e n s t v í Boží, které mi pomohlo vyznat se z hříchů, a tak mne zachránilo od pekla.

Poznala jsem jasně, jak jsem svými hříchy křižovala Ježíše Krista, a zmocnila se mne tak horoucí láska a lítost, že jsem si umínila všeho se vzdát, abych se mu obětovala.

Na mé hledání se mi ukázala křížová cesta, útočiště všech hříšníků. Pán mi řekl: ‚Chceš-li ke kříži, musíš se učinit lehčí a svobodnější, to znamená: všem musíš odpustit, sebe osvobodit od všeho, co máš, darovat srdce Kristu a jít trnitou cestou utrpení.' - Proto jsem odložila lepší šaty a zřekla se lepšího jídla; ale bylo to dost obtížné, protože jsem ještě necítila silnou lásku k Bohu."

Jak přitáhl Bůh k sobě kající Andělu? Zemřel jí manžel a děti. Byla ještě mladá. Aby snadněji překonávala pokušení, vstoupila do třetího řádu sv. Františka. Statečně bojovala proti smyslnosti a hříchu, až konečně s pomocí Boží zvítězila. Ráda rozjímala o Kristově utrpení. Napsala náboženské spisy: O vzdělanosti evangelické, O obrácení. . . Ačkoliv své hluboké náboženské vědomosti čerpala přímo zjevením Božím, říkávala: ”Duchovní život nezáleží ve zjeveních, která mohou udělat člověka domýšlivého, ale v činorodé lásce k Bohu." Proto chodila, třebaže sama churavá, do nemocnic, aby ošetřovala trpící. Nikdy však nepřišla s prázdnýma rukama. Zemřela 4. ledna 1309.

19

Když dospěla již k vrcholku dokonalosti, viděla na modlitbách Boha. Píše o tom: ”Tážeš se mne, co jsem viděla? Říkám: viděla jsem Boha. Mohu jenom říci: Viděla jsem plnost a jasnost, kterou jsem se cítila tak proniknuta, že to nedovedu popsat... Spatřila jsem krásu nejvyšší, která obsahuje všechno dobré. A všichni svatí stáli před čarokrásnou Velebností Boží, aby ji chválili.

Bůh mi tehdy řekl: ´Přemilá dcero! Všichni svatí v nebi tě vroucně milují, také

má Matka. Jednou budeš patřit do jejich počtu.´“ Jindy mi pravil: ”Nekonečně tě miluji. Avšak neukazuji ti tuto lásku, nýbrž ji před tebou skrývám."

Moje duše mu řekla: ”Proč máš tak velikou lásku ke mně a takovou radost ze mne? Vždyť jsem tak ošklivá a celý život jsem tě urážela!"

On však odpověděl: ”Prokázal jsem ti tolik lásky, že takřka nepamatuji tvé chyby, ačkoliv mé oči je vidí; také jsem do tebe uložil velký poklad."

V Bohu jsme spojeni se všemi svatými, ale jenom tehdy, když máme poklad milosti posvěcující. Hleďme se očistit od smrtelného hříchu dobrou zpovědí a po stupních svaté Anděly kráčet k většímu a většímu spojení s Bohem a jeho svatými.

5. LEDNA. VIGILIE ZJEVENÍ PÁNĚ.

”Umučení Páně, posilni mne!”

Ctihodný J a n N e p o m. N e u m a n n se narodil 28. března 1811 v Prachaticích v Čechách. Jeho otec pocházel z Bavorska, matka byla Češka, rozená Lepší. - Na gymnáziu v Českých Budějovicích nevynikal zvláštním nadáním, ale rád čítával duchovní knihy, zvlášť Umučení Páně a Život sv. Vincence z Pauly.

To, jak působila tato četba na jeho duši, můžeme poznat z této události: Jistý spolužák napsal na ředitelství anonymní dopis, v němž lživě očernil Jana; ředitel uvěřil dopisu a nevinného pokáral. Jan znal pisatele, ale nepomstil se mu.

*****obrázek*****

Jako bohoslovec se odebral do Ameriky, kde byl vysvěcen na kněze a stal se farářem ve Williamsville u Buffala. Když poznal zblízka působení kongregace redemptoristů, vstoupil r. 1840 do řádu.

”Umučení Páně, posilni mne!" tak se modlívají redemptoristé dvakrát týdně. Tuto modlitbu si vyvolil biskup redemptorista, náš krajan z Prachatic, za své heslo. Velice ho posilňovala, takže vždycky zachoval radostný, pokorný klid.

Jako provinciál přišel do kláštera v Novém Yorku. Vrátný, nováček, uviděl skromně oblečeného malého muže a domníval se, že je to kostelník ze sousedství. Táže se: ”Co si přejete?”

”Chtěl bych mluvit s p.superiorem. Je doma?” - ”Ano.” - ”Jak se jmenujete, bratře?” - ”Jsem bratr N.” Vrátný odcházel, aby zavolal představeného. Když p. Neumann chtěl za ním, vrátný mu to nedovolil: ”Zůstaňte jenom zde a sedněte si na lavici, já zavolám pátera superiora.” Při odchodu si mumlal: ”Ten kostelník je ale zvědavý a drzý, že chce i do klauzury.” Po chvíli se vrátil s otázkou: ”Jak se jmenujete a čím jste?” - ”Jsem p. Neumann.” - ”Když jste kněz, můžete dovnitř.”

Jak se však polekal, když představený před příchozím poklekl a prosil o požehnání. Nechtěl se už před provinciálem ani ukázat. Ten ho však navštívil ve světnici a uklidnil ho laskavými slovy, že konal jen svou povinnost. A dodal žertovně: ”Jenom si nezvykněte myslet nahlas."

Jednou na cestách usnul na lodi a uličníci mu křídou namalovali na kabát plno křížů. Když se probudil, upozornil ho kdosi a chtěl to očistit. ”To není nutné," odpověděl p. Neumann, ”časem ty kříže zmizí samy."

21

Bratr Atanasius viděl na modlitbách p. Neumanna v biskupském ornátu ozářeného slávou a milostí Boží. Jeho představený p. Seelos o tom napsal p. Neumannovi. Ten ihned odpověděl: ”Řekněte dobrému bratrovi, jestli se neminul rozumem, tak ať se pilně modlí, aby rozum nepozbyl."

Ale za šest měsíců r. 1852 se skutečně p. Neumann biskupem ve Filadelfii stal. Předtím, když se dověděl, že svatý Otec má tento úmysl, prosil mnohé kláštery o modlitbu, ”aby Pán Bůh od jisté diecéze odvrátil veliké hrozící neštěstí".

Avšak umučení Páně ho naučilo poslouchat; proto biskupský úřad přijal. Napsal: ”Kdyby mi Pán ponechal volbu buď zemřít nebo se stát biskupem, volil bych raději zítra svůj život vrátit do jeho božských rukou, než se dát vysvětit na biskupa; spása mé duše by nebyla na Božím soudu tak ohrožena, jako když musím předstoupit před Soudce s odpovědností biskupskou.”

Obyvatelé filadelfští s radostí přijali jmenování nového biskupa. Znali jeho pokoru, proto se rozhodli, že ho přivítají bez nádhery a místo vnější slávy raději založí k a t o l i c k o u š k o l u. Biskup zářil radostí a řekl: ”Ó, jak vám děkuji, pánové, za toto tiché a srdečné přivítání. Tak jsem si to přál."

Dne 5. ledna 1860 odpoledne vyšel do města za úřední záležitostí. Pojednou klesl k zemi raněn mrtvicí. Proces o blahořečení byl zahájen již r. 1866.

6. LEDNA. ZJEVENÍ PÁNĚ.

”Pojďme, klanějme se mu!”

Když se narodil Ježíš v judském Betlémě za dnů krále Heroda, hle, mudrci od východu se objevili v Jeruzalémě a ptali se: ”Kde je ten právě narozený král Židů? Viděli jsme na východě jeho hvězdu a přišli jsme se mu poklonit." Když to uslyšel král Herodes, znepokojil se a s ním celý Jeruzalém; svolal proto všechny velekněze a zákoníky lidu a tázal se jich, kde se má Mesiáš narodit. Oni mu odpověděli: ”V judském Betlémě; neboť tak je psáno u proroka: ´A ty Betléme v zemi judské, zdaleka nejsi

nejmenší mezi knížaty judskými, neboť z tebe vyjde vévoda, který bude pastýřem mého lidu, Izraele.´“ Tehdy Herodes tajně povolal mudrce a podrobně se jich vyptal na čas, kdy se hvězda ukázala. Potom je poslal do Betléma a řekl: „Jděte a pátrejte důkladně po tom dítěti; a jakmile je naleznete, oznamte mi, abych se mu i já šel poklonit." Oni krále vyslechli a dali se na cestu. A hle, hvězda, kterou viděli na východě, šla před nimi, až se zastavila nad místem, kde bylo to dítě. Když spatřili hvězdu, zaradovali se velikou radostí.Vešli do domu a uviděli dítě s Marií, jeho matkou; padli na zem, klaněli se mu a obětovali mu přinesené dary - zlato, kadidlo a myrhu. Potom, na pokyn ve snu, aby se nevraceli k Herodovi, jinudy odcestovali do své země. (Mat. 2, 1-12)

Mudrci byli pohané. Z daleké země. Jaká to byla oběť pro ně, opustit domov! Sousedé a známí vtipkovali, že pozbyli rozum, že se chtějí klanět dítěti, o němž slyšeli jen z nejasných proroctví. Cestování tehdy nebylo tak pohodlné jako dnes. Jak namáhavá a nebezpečná byla jejich cesta!

A přece tito šlechetní muži šli; jejich zbožná touha vidět Božské dítě přemohla posměch, obtíže a nebezpečí.

Jak veliká byla jejich v í r a; hledali krále světa a nalezli v chudém domku v Betlémě u chudého dělníka novorozeňátko, dítě, na pohled jako jiné děti. A přece nepochybovali, nýbrž padli na kolena a klaněli se mu jako Bohu.

Evangelium jmenuje ony muže ”mudrce”, lid jim dal čestné jméno ”Králové”. I když to sotva byli králové v našem slova smyslu, v jednom má lid pravdu: tito muži měli královské smýšlení. Teprve v 7. století se vyskytují jména Kašpar, Melichar, Baltazar.

V darech svatých mudrců viděli všichni svatí Otcové významné symboly: Zlato znamená královskou důstojnost, kadidlo božskou slávu, trpká myrha člověčenství Vykupitele, podrobeného utrpení a smrti.

Při čtení dnešního evangelia nejen naslouchámе slovům sv. Matouše, ale spojujeme se s holdem prvotin pohanů**.** Neboť při slovech ”padli a klaněli se mu" poklekáme.

Dnes je svátek misií mezi pohany. Při mešním obětování zpívá **c**írkev: ”Budou se mu klanět všichni králové země**,** všichny národy budou mu sloužit."

*

Ctihodný P e t r D o n d e r s se narodil 27. října 1809 v Tilburgu, v severním Brabantsku. Rád by se stal knězem, ale rodiče byli chudobní, Petr měl křehké zdraví a nebyl nadaný. Aby podporoval rodiče, naučil se tkalcovskému

řemeslu; když mu bylo dvaadvacet let, přijal místo sluhy v malém semináři s dovolením, že se smí zúčastňovat vyučování. Bylo pro něj velké pokoření sedět mezi chlapci a skoro ze všech předmětů dostávat špatnou známku. Ale jeho silná vůle přemohla všechny překážky. Vystudoval a byl přijat do kněžského semináře. Po vysvěcení se odebral do misií v Paramaribě v Jižní Americe. Vstoupil k redemptoristům a po noviciátu šel k malomocným v Batavii. Byl otcem všech. Ošetřoval nemocné, štípal dříví, čistil jejich obydlí, upravoval lůžka, převazoval hrozné rány malomocných, pral ošklivě páchnoucí obvazy. Ještě víc se staral o jejich duše. V této úmorné práci vydržel až do sedmdesáti sedmi let. 31. prosince 1886 měl v kostele poslední kázání. Pak ulehl. Stále opakoval svoji oblíbenou modlitbu: ”Staň se vůle Boží. Ano. Staň se vůle Boží!" Zemřel 6. ledna 1887.

7. LEDNA. DRUHÝ DEN V OKTÁVĚ ZJEVENÍ PÁNĚ.

Když jsme pochybili.

L u c i á n se narodil v syrském městě Samosatě (na řece Eufratu). Bohabojní rodiče ho vychovali v bázni Boží, která je počátkem moudrosti. Když mu bylo dvanáct let, osiřel, rozdal chudým dědictví po rodičích a odebral se do města Edessy k sv. Makariovi, aby se od něho naučil posvátným vědám a křesťanské dokonalosti. Čtením Písma sv. a spisů sv. Otců se vzdělal do té míry, že mohl utvrzovat ve víře nejen pokřtěné, ale i bludaře přivádět na pravou cestu. Lucián prospíval ve vědách posvátných, nezanedbával křesťanské ctnosti. Dnem i nocí horlivě trval na modlitbách, jídával jen jednou denně, masitých pokrmů se zdržoval.

Později se odebral do slavného města Antiochie a tam založil školu, na níž bezplatně vyučoval mládež náboženství a všem potřebným vědomostem. Jako výborný znalec Písma sv. byl od biskupa ustanoven učitelem a vykladačem knih Starého a Nového Zákona. Jakmile zjistil, že řecký překlad Starého Zákona, řečený Septuaginta, byl od bludařů příliš porušen, opravil tento překlad podle původního hebrejského jazyka. V té době jeho krajan Pavel ze Samosaty, biskup antiochijský, upadl do ebionitských bludů a popíral Nejsvětější Trojici. Pavel však dovedl své bludy tak opatrně skrývat do neurčitých slov, že se k němu přidal i Lucián. Zanedlouho Pavel ze Samosaty a jeho přívrženci byli vyloučeni z církve. I odešel Lucián z Antiochie a odebral se do města Nikomedie v Bithynii ke svému příteli Eusebiovi. U něho se zřekl bludů a opět se s církví usmířil. Jak upřímný byl jeho návrat, dokázal Lucián později tím, že všemožně hájil církev a pro víru se dal

umučit.

25

Císař Maximián věděl, jaké vážnosti požívá Lucián u věřících; chtěl ho proto lichocením přivést k odpadu. Řekl: ”Nemohu pochopit, jak může tak učený člověk hlásat víru, kterou nelze dokázat." Na to napsal Lucián krásnou knihu na obranu křesťanství. Protože nechtěl zapřít víru, byl odveden do žaláře, kde ho kati ukrutně zbičovali a zraněného položili na lože poseté ostrými střepinami a tak ho nechali několik dní bez jídla. Po dlouhém postu mu přinesli chutně upravené masité pokrmy ze zvířat obětovaných modlám, v domnění, že neodolá pokušení. On však řekl: ”Raději chci zemřít hladem, než abych požíval tyto pokrmy a dal pohoršení křesťanům." Když mu hrozili novými mukami, neměl jinou odpověď nežli tuto: ”Jsem křesťan!"

V žaláři navštívili Luciána křesťané a prosili ho, aby jim naposled ještě podal Tělo Páně. Svatý mučedník ležel na zemi tak přikován, že měl volné jen ruce. I položili mu na prsa chléb s vínem a tak sloužil oběť mše svaté. Jeho hruď byla oltářem, žalář svatyní. Když se posilnil Tělem Páně, šel klidně vstříc smrti. Byl sťat 7. ledna r. 312.

Bloudit je lidské, ale trvat tvrdošíjně na svém mínění, není znamení duševní síly, nýbrž pýchy a také sebelásky. Uznat chybu a napravit ji, znamená zvítězit nad sebou a zůstat v Bohu**.**

*

S v. V a l e n t i n přišel asi z Nizozemska do Pasova jako věrozvěst. Neměl úspěch, proto šel do Říma k papeži Lvu I. Papež mu nařídil, aby se vrátil na své působiště: ”Jen jdi, bratře, pros, trestej, žehrej... a uvidíš dobré výsledky; ne-li, dávám ti svolení, abys šel k jiným národům." Valentin poslechl, ale Pasovští ho zbili a vyhnali. Proto se odebral do Švýcar a tam hlásal Kristovu víru. Zemřel kolem r. 470 a byl pochován v Castrum Majense (Mayes v Tyrolsku).

26

8. LEDNA. TŘETÍ DEN V OKTÁVĚ ZJEVENÍ PÁNĚ.

Křesťan a statky pozemské.

S v . S e v e r i n působil v těžké době stěhování národů v kraji zvaném Norikum, jižně od středního Dunaje. Nikdo nevěděl, odkud přišel. Mluvil plynně

latinsky, proto se soudilo, že je Říman. Když se tázal kněz Primenius odkud je, odpověděl žertovně: ”Máš-li mne za uprchlého otroka, hledej výkupné!" A vážně dodal: ”Co pomůže sluhu Božímu, poví-li o svém původu? Jak to prospěje jeho působnosti? Naše vlast je království Boží; kéž po ní toužíme!"

Kdysi bylo město Fabiana souženo hladem. Obyvatelé měli důvěru, že se jim dostane pomoci, až k nim přijde muž Boží. Přišel a řekl jim: ”Jenom pokáním se vysvobodíte z tohoto hrozného hladu." Když podle jeho návodu obyvatelé činili pokání, poznal světec zjevením Božím, že jedna vdova, jménem Prokula, skrývá mnoho potravin. Pokáral ji a řekl: ”Proč ty, dcera šlechetných rodičů, tak posluhuješ svým žádostem a stáváš se otrokyní lakoty, která je podle slov apoštolových modloslužba? Hle, Pán pečuje ve svém milosrdenství o své služebníky. Jestliže zadržíš toto obilí, které jsi neprávem nabyla, nebudeš z něho nic mít, budeš nucena je vysypat do Dunaje a krmit ryby za to, že jsi nechtěla nasytit lidi." Tato káravá slova tak polekala ženu, že rozdávala chudým ze svých zásob. Nedlouho potom ledy na Dunaji neočekávaně polevily a do města připlulo mnoho lodí s obilím. Všichni chválili Boha, že jim pomohl.

27

Ačkoliv světec často napomínal lidi, aby z plodů země dávali desátek chudým, neučinili tak obyvatelé města Lorchu. A hle, Bůh je trestal. Obilí na poli sice krásně stálo, najednou však sněť zachvátila úrodu a byla obava, že všechno na polích uschne. Sklíčení lidé spěchali k Severinovi a přiznávali se mu, že je Bůh trestá za jejich tvrdošíjnost. Severin je potěšil: ”Kdybyste dávali desátek chudým, dostali byste za to odměnu věčnou, a ještě byste měli přebytek statků pozemských. Protože se však vyznáváte ze své viny, slibuji vám pro milosrdenství Páně, že tato pohroma neuškodí obilí. Jenom hleďte, aby vaše víra v budoucnosti nekolísala!"

Občané slíbili desátek chudým. Potom je vybídl světec, aby si na usmíření Boží spravedlnosti uložili půst; a hle, když se postili, přišel vlahý déšť, obilí se na poli vzkřísilo a byla zase bohatá úroda.

Severin sám žil nadmíru přísně, i za mrazů chodíval bosý, odíval se žíněným rouchem, spával na holé zemi; víno nikdy nepil a jedl jen jednou denně po západu slunce. Byla mu nabízena biskupská hodnost, ale ve své pokoře ji nepřijal a přebýval dál v poustevnické chatrči.

Bohaté dary, které mu lidé přinášeli, rozdával chudým nebo je použil k budování kostelů a klášterů.

I pohanští a ariánští panovníci si vážili světce a žádali ho o radu a poučení, prosili o požehnání. Král Rugů Falcitheus propouštěl na přímluvu Severinovu zajatce a prokazoval lidem mnoho dobrého.

Když světec cítil, že se blíží konec jeho života, povolal své řeholní bratry a dal jim svá poslední napomenutí: ”Čiňte pokání, když jste se nebáli hřešit! Varujte se hříchu! Poroučím vás Bohu a jeho milosti. Budiž jméno Páně pochváleno!"

Zemřel 8. ledna r. 482. Jeho žák Eugippius přinesl tělo svého mistra do Itálie a napsal jeho životopis.

28

Sv. Jakub praví: “Kdyby některý bratr nebo sestra byli bez šatů a neměli jídlo ani na den, a někdo z vás by jim řekl: ‚Buďte s Bohem – ať vám není zima a nemáte hlad´, ale nedali byste, co potřebují pro své tělo, co by to bylo platné? Stejně tak i víra, není-li spojena se skutky, je sama o sobě mrtvá.'" (Jak. 2, 15-17)

9. LEDNA. ČTVRTÝ DEN V OKTÁVĚ ZJEVENÍ PÁNĚ.

Tajemství výchovy.

Sv. P e t r S e b a s t i j s k ý pocházel ze zvláštní rodiny. Babička byla sv. Makrina Starší, otec sv. Basil Starší, matka sv. Emmelia. Tito pobožní manželé měli deset dětí, z nichž dva vynikli jako slavní církevní spisovatelé, sv. Basil Veliký a sv. Řehoř Nyssenský. Jejich sestra byla sv. Makrina a nejmladší bratr sv. Petr.

Svatořečeni byli až po smrti. Ale již za života se lidé obdivovali jejich ctnostnému životu a tázali se jich: ”Jak to, že vás rodiče tak dobře vychovali?" Odpověď byla překvapující, ale hluboce pravdivá: ”Rodiče nás milovali, ale B o h a m i l o v a l i v í c n e ž n á s."

Mnozí moderní rodiče nechápou toto tajemství výchovy. Mají svého jedináčka za boha, milují ho nade všecko, vše mu dopřejí, splní všecka jeho přání, jsou jeho otroky a - diví se, že z toho jejich boha vyrostl zloduch, sobec, otrok vášní a žádostí, tyran druhých a často i svých vlastních rodičů, kteří ho tak milovali.

Ze stoleté zkušenosti můžeme vyvodit pravidlo: největším nepřítelem dítěte je ten, kdo dítě dělá bohem. A toto pravidlo platí nejen ve výchově. Můžeme se přesvědčit, že platí i v jiných oborech. Na příklad: největším nepřítelem národa je ten, kdo národ dělá bohem.

29

Sv. Ignác nám na počátku exercicií předkládá jako základ duchovního života tuto myšlenku k rozjímání: ”Člověk je stvořen, aby Boha poznal, Boha miloval, Bohu sloužil, a tak se na věky stal blažený." A pak pokračuje: ”A všecko ostatní je stvořeno, aby mu k tomuto cíli pomáhalo. Proto musím tvory tolik milovat, kolik mi pomáhají k dosažení mého cíle, a tolik se od nich odloučit, kolik mi překážejí na

cestě k cíli. Je třeba zachovat ke všemu, co není Bůh, sanctam indifferentiam, tj. s v a t o u r o v n o v á h u. To je jedna z nejdůležitějších zásad duchovního života, která však platí nejen pro osobní pokrok ve ctnostech, nýbrž i pro práci ve společnosti lidské. Jenom kdo zachová správné pořadí hodnot, může prospěšně pracovat ve prospěch jiných." -

Když Petr záhy osiřel, vychovávala ho sestra Makrina, která mu byla p ř í k l a d e m dokonalosti.

Ještě před svou smrtí založila Emmelia klášter pro panny a jeho správu poručila dceři Makrině. Založila i druhý klášter pro muže a jeho prvním představeným se stal syn Basil Veliký. Do tohoto kláštera vstoupil později i Petr a za vedení svého staršího bratra vynikal svatými ctnostmi do té míry, že si získal důvěru a lásku všech mnichů. Nebylo tedy divu, že když byl Basil povýšen na biskupský stolec v Cesareji v Kappadocii, byl jeho nástupcem v klášteře jednomyslně zvolen Petr, ačkoliv mu bylo teprve dvacet let. Pokorný Petr se zdráhal tuto důstojnost přijmout a svolil teprve, když ho bratří neustávali snažně prosit. Zároveň se dal vysvětit na kněze.

Tehdy zuřil v Pontu a Kappadocii hlad. Odevšad se hrnuli hladoví lidé do kláštera a prosili o chléb, takže se pustá okolní krajina podobala velkému tábořišti. Opat Petr vítal všechny prosebníky a přijímal je jako samého Krista. Důchody a statky kláštera obracel na výživu hladových lidí, a když to nestačilo, hledal pomoc u jiných křesťanů.

Pro své veliké zásluhy a ctnosti byl Petr r. 379 povolán na biskupský stolec v Sebastě, aby v tomto městě nasáklém ariánskými bludy obnovil a oživil katolickou víru. Působil tak požehnaně, že byl nazýván ”nejpevnějším sloupem katolické víry". Zemřel r. 387.

10. LEDNA. PÁTÝ DEN V OKTÁVĚ ZJEVENÍ PÁNĚ.

P a v e l G i n h a c se narodil dne 31. května 1824 na dvorci Le Mazel v jižní Francii. Byl to pravý revolucionář, lehkomyslný, nespokojený, protivil se kázni, ustavičně naříkal na omezování svobody a na otroctví. Když ho rodiče dali do výchovného ústavu, dělal ze sebe nemocného tak dlouho, až mohl ústav opustit.

Kdysi ho matka a sestry nutily, aby šel do Mende na misie, konané kněžími Tovaryšstva Ježíšova. Šel tam, ne aby zbožně poslouchal kázání, ale aby měl o čem vtipkovat v kruhu veselých přátel.

Na konec misie byl průvod s misijním křížem. Znenadání se Pavel setkal s průvodem. Pohled na veliký kříž jej ohromil. Bylo mu, jako by z Ukřižovaného

vycházelo světlo, které bleskem osvítilo jeho srdce. V tomto světle poznal, že musí začít nový život.

Pavel byl nepřítelem polovičatosti. K úžasu svých rodičů se rozhodl, že vstoupí do Tovaryšstva Ježíšova. Nebyl to pro něj lehký krok. Ale pohledem na kříž překonal všechny obtíže.

Pohled na kříž vzbudil v něm také touhu po utrpení. Jednou končil exercicie slovy: „Vidíte, bratří, kdo okusil sladkost, která je ukryta v utrpení a sebemrtvení, ten dychtí po utrpení více, než dychtí smyslný člověk po zakázaných rozkoších.“

Pohled na kříž ho naučil laskavosti a mírnosti k druhým, zvláště k hříšníkům. Říkávalo se o něm: „P. Ginhac je na sebe přísný jako kat, na jiné mírný jako něžná matka.“

Nebyl vynikající řečník, ani nevynikal učeností. A přece nikdo nedovedl tak působit na duše jako on. Proč? Protože sám prožil to, čemu učil.

Říkával: ”Svatost nezáleží v konání podivuhodných skutků, ale v tom, aby člověk dělal to, co dělat má, a jak to dělat má."

Zemřel 10. ledna 1895.

Uvažuj rád o bolestech a lásce Spasitelově! Své utrpení snášej dobrovolně za všechno lidstvo. Každý může říci s apoštolem: „… který si mne zamiloval a vydal sebe samého za mne.“ (Gal 2) Nebylo hříchu aniž bude, za nějž by Spasitel netrpěl. „Hle, beránek Boží, který snímá hřích světa.“ (1Jan, 29) Děkuj mu vroucně za tuto lásku a snaž se, aby ani pro tebe, ani pro tvého bližního Syn Boží netrpěl nadarmo!

Svatí nazývají umučení Spasitelovo podivuhodnou knihou, otevřenou celému světu, aby v ní lidé četli o velikých tajemstvích spravedlnosti a lásky Boží. Kristus Pán zjevil kdysi sv. Anděle: „Kdo chce nabýt milosti, nechť neodvrací oči od kříže!“ A opravdu, hříšná duše, která rozjímá o umučení Páně, bývá povzbuzena, aby se navrátila k Bohu, vlažná duše bývá roznícena k nové horlivosti, duše Boha milující dochází pak vroucnějšího spojení se svým Vykupitelem.

Sv. Albert Veliký praví: „Kdyby ses celý rok každý pátek postil o chlebu a vodě, nemáš z toho tolik užitku, jako když zbožně rozjímáš o utrpení Páně.“ Proto podáváme věřícím k rozjímání to, co nám o umučení Páně zachovala evangelia.

„Kristus trpěl za vás a zanechal vám tak příklad, abyste šli v jeho šlépějích.“ (1Petr 2, 21)

11. LEDNA. ŠESTÝ DEN V OKTÁVĚ ZJEVENÍ PÁNĚ.

VZPOMÍNKA SV. HYGINA, PAPEŽE, MUČEDNÍKA.

Blažená samota.

T h e o d o s i u s (B o h d a n) se narodil v pátém století v Magarisse v Kappadocii a byl od svých rodičů Proeresia a Eulogie vychován k pravé zbožnosti. Vstoupil do církevní služby a stal se lektorem.

Jednoho dne, když jako lektor při bohoslužbách četl, jak Bůh rozkázal Abrahamovi, aby opustil svůj domov i příbuzné, byl tím hluboce zasažen a zdálo se mu, jako by ta slova Bůh mluvil k němu. Šel na poušť a tam se učil za vedení zkušeného poustevníka Longina zbožnému životu.

Miloval svou samotu, ale na rozkaz Longinův se vrátil do světa, aby spravoval kostel ležící na cestě do Betléma. Pověst o jeho zbožnosti se šířila a brzy měl tolik posluchačů, že se bál, aby nezpyšněl. Proto utekl zase do milované samoty na pustou horu a bydlel tam v jeskyni.

V 5. století povstalo na východě bludařství monofyzitů, kteří se zdráhali uznat článek víry o dvojí přirozenosti Kristově. Řecký císař Anastasius přál zřejmě bludařům a chtěl také Theodosia získat pro sebe. Poslal mu mnoho peněz ”pro chudé". Světec peníze rozdal chudým a zároveň rozhodně napsal císaři, že chce raději umřít pro víru než žít dlouhý život, ale v bludu. ”Raději bych viděl, aby kostely byly spáleny, než aby se v nich učilo bludům."

Jeho slova byla tak dojemná a mocná, že jim nikdo neodolal. Jednou se dva řeholní bratří prudce hádali. Theodosius jim padl k nohám a prosil tak úpěnlivě, že se smířili.

Věděl, že myšlenka na smrt mocně odvrací od hříchu a nabádá ke ctnostem; dal tedy u kláštera vykopat hrob a řekl: „Kdo z nás bude první do hrobu položen?" Otevřený hrob měl u všech kolemjdoucích vzbuzovat vzpomínku na smrt a snahu po spáse duše.

Sto pět let měl Theodosius, když umíral. Poslední rok byl nemocný a trpěl velkými bolestmi. Jednou mu kdosi řekl: ”Pros Boha, aby ti ulevil v bolestech!" Světec odvětil: ”Nemluv takové řeči; mnoho dobrého jsem zažil od Boha za svého dlouhého života, ať tedy snáším také trochu soužení, abych směl doufat v jeho odměnu."

Láska k samotě je hlavním rysem života svatého Theodosia. Když se probouzí pšeničné zrnko v zemi k životu, neroste napřed stéblo k Božímu světlu, nýbrž

napřed zapustí kořínek do hloubky. Teprve když se pevně zakořenilo v půdě, začíná růst do výšky a přináší plody. Tak je tomu v životě duše. Napřed musí zapustit kořeny do hloubky. A to může nejlépe o samotě a s Bohem. Mojžíš šel na poušť, než se stal vůdcem lidu. Podobně sv. Jan Křtitel, sv. Pavel a Spasitel sám. Samota je koupel pro duši, kde se duše ponoří v Boha, a osvěžená, očištěná a posilněná se vrací do světa.

Kdo nemiluje samotu, nenalezl ještě Boha.

O samotě exercicií řekl papež Pius XI., když slavil padesáté výročí svého vysvěcení na kněze:

”Nic nám nemůže být milejší, než vzpomínky na ty nebeské milosti a nevýslovné útěchy, které jsme často okoušeli za duchovních cvičení; jejich užitek pro duše byl tak velký a jejich výsledek tak neuvěřitelný, že právem v nich spatřujeme obzvláštní oporu věčné spásy."

34

Nejtěžší choroba, kterou je sužován náš věk, a sní vydatný pramen běd, na něž si kdekdo rozumný stěžuje, je lehkomyslnost a nerozvážnost, svádějící lidi na scestí. Odtud ono ustavičné a náruživé obírání se jen vnějšími věcmi, odtud ona nenasytná chtivost po bohatství a rozkoších, která v člověku znenáhla oslabí a udusí touhu po vyšších statcích, a tak jej zaujme věcmi vnějšími a prchavými, že mu nedá pomyslet na Boha samého, jediný počátek a konec veškerenstva."

”V exerciciích je člověk nucen snažit se o to, aby si přesněji uvědomil a bedlivěji představil vše, co myslí, mluví a koná; tím se jeho schopnosti podivuhodně vzpruží: rozum si zvyká na tomto slavném kolbišti ducha každou věc za včas uvážit a správně zhodnotit, vůle se zoceluje, náruživosti krotnou pod správou rozumu, životní činnost, spojená s rozmyslem, probíhá šťastně podle jistého plánu a pravidla, konečně se duše povznáší ke své prvotní ušlechtilosti a kráse."

12. LEDNA. SEDMÝ DEN V OKTÁVĚ ZJEVENÍ PÁNĚ.

Skutečná víra.

Arkadius žil v třetím století v Mauretanii v Africe. Zuřilo pronásledování křesťanů. Arkadius utekl na poušť, aby se tam rozjímáním a postem připravil k nastávajícímu boji za víru. Svůj majetek v městě Cesareji ponechal v opatrování svému strýci, pohanu.

Když se zjistilo, že Arkadius nepřichází obětovat pohanským bohům, zatkli vojáci jeho strýce, jenž střežil dům. Jakmile Arkadius uslyšel, co se ve městě stalo, opustil svůj úkryt, předstoupil dobrovolně před císařského náměstka a řekl mu: ”Jestliže je můj strýc v žaláři kvůli mně, žádám, aby byl propuštěn, neboť je nevinen. Přicházím sám a jsem hotov říci všechno, nač budu tázán." Náměstek odpověděl: ”Rád ti prominu tvůj útěk, budeš-li obětovat římským bohům." - Arkadius odpověděl: „To neudělám! Jsem křesťan. Co myslíš, že věrného služebníka Božího postrašíš, když mu vyhrožuješ smrtí? Víme, co je psáno: ‚Život, to je pro mne Kristus, a smrt je pro mne zisk.´ (Filip. 1, 21) Vymysli si jakékoliv mučení, nás od pravého Boha neodvrátíš!”

35

Rozhněvaný náměstek rozkázal: ”Svažte mu ruce i nohy a řežte úd za údem z těla, aby tolikrát pocítil smrtelnou úzkost, kolik má údů." Kati mu nejprve uřízli prsty na rukou a na nohou. Statečný mučedník podával katům ruce i nohy a ve svém trápení se modlil: ”Bože věčný! Tys mi dal tyto údy, a proto je obětuji Tobě, neboť ty mi je zase vrátíš, až všecka těla z hrobu povstanou!"

Náměstek rozkázal usekat od trupu ruce a nohy. Mučedník však volal velikým hlasem: ”Jak šťastné jste údy mého těla, že jste se staly hodnými sloužit svému Bohu! Nikdy jste mi nebyly tak milé, pokud jste ještě byly spojeny s mým tělem, jako nyní. Odloučen jsem od vás na čas, ale jednou zase budeme slavně spojeni a půjdeme před Krále a Soudce svého, Ježíše."

Potom napomínal diváky, které až k slzám dojala jeho trpělivost: ”Vy všichni, kdo jste přítomni tomuto krvavému divadlu, poznejte, že veškerá tělesná muka nejsou nic pro toho, jemuž kyne nevadnoucí koruna na věčnosti. Věřte umírajícímu, že vaši bohové nejsou žádní bozi, a přestaňte se jim klanět, poněvadž vám nemohou pomoci. Poznejte pravého Boha, jenž mne posiluje, pro něhož umřít znamená být živý, pro něhož trpět přináší rozkoš. Jeho láska nikdy nevychladne, jeho sláva nikdy nepřestane, a k němu se i já nyní dostanu za své malé utrpení, abych byl u něho věčně živ a již se nikdy neodloučil.”

36

Arkadius nakonec vzdechl: ”Otče, do tvých rukou poroučím svého ducha" a skonal v Pánu. Byl umučen r. 312. Nad jeho hrdinskou smrtí žasli i pohané a křesťané jí byli povzbuzeni k statečnému vyznávání své víry. Sebrali jeho končetiny, uctivě je pochovali a velebili Ježíše Krista, jenž propůjčuje svým bojovníkům sílu, aby vytrpěli i ta nejhroznější muka.

Sv. Pavel napomíná: ”Oblecte plnou Boží zbroj, abyste mohli odolat ďáblovým svodům. Nevedeme svůj boj proti lidským nepřátelům, ale proti mocnostem, silám a všemu, co ovládá tento věk tmy, proti nadzemským duchům zla. Proto vezměte na sebe plnou Boží zbroj, abyste se mohli v den zlý postavit na odpor, všechno překonat a obstát. Stůjte tedy ´opásáni kolem beder pravdou, obrněni pancířem spravedlnosti, obuti k pohotové službě evangeliu pokoje´ a vždycky se štítem víry, jímž byste uhasili všechny ohnivé střely toho Zlého. Přijměte také ´přilbu spasení´ a ´meč Ducha, jímž je slovo Boží.´ (Efez. 6, 11-17)

13. LEDNA. OKTÁVA ZJEVENÍ PÁNĚ.

Cizí hříchy.

B o h u m í r byl vzorně vychován od bohabojných, vznešených rodičů. Stal se vojákem, dosáhl brzy hodnost vysokého důstojníka a vstoupil do stavu manželského s Jitkou, dcerou hraběte z Arnsberka. Oba manželé žili zbožně, prokazovali chudým a nemocným skutky křesťanského milosrdenství, chovali se ke svým poddaným spravedlivě a laskavě, za **což** byli také od lidí váženi a milováni.

Bohumír se jako důstojník úzkostlivě snažil, aby zabránil všemu bezpráví a násilnostem vojáků na chudém lidu. Když však pozoroval, že jeho snahy jsou často marné, začal se obávat, že bude jednou před Bohem klást přísný počet z hříchů, kterých se dopustili jeho vojáci. Pozdvihl své ruce k nebi a v slzách se modlil: ”Pane Ježíši Kriste, pro své velké milosrdenství vytrhni mne z této nepravosti, abych v onen den mohl před Tebe předstoupit připravený a bez poskvrny! Nejvýš spravedlivý soudce, vím, že na mou hlavu padne to, čím se proviňují moji vojáci a v čem chybují mou nedbalostí, to budeš trestat spravedlivou přísností." I prosil Boha za dar rady, co má konat, aby sobě i jiným prospíval.

Toho času zavítal do Vestfálska sv. Norbert, zakladatel premonstrátského řádu. Bohumír, když poslouchal Norbertova nadšená kázání o pokání a křesťanské dokonalosti, zatoužil po tom, aby se mohl zříci světských věcí a věnovat celý svůj život Bohu v klášteře. I jeho manželka se rozhodla, že vstoupí do kláštera. Ale její otec Bedřich zuřil nad tímto rozhodnutím, a když nic nedosáhl hrozbami, začal ukazovat Bohumírovi všecko své bohatství a poklady. Avšak světec řekl komusi z družiny: ”Můj tchán se asi domnívá, že mám radost z takových marností, ani shnilé stéblo bych nedal za všechno to bohatství, které mi zde ukazuje."

Brzy potom zemřel starý hrabě náhlou smrtí. Poddaní připomněli Bohumírovi, že

by mohl převzít bohaté dědictví, kdyby nevstupoval do kláštera. Světec však odmítl: ”Nemusel bych při své smrti také všecko opustit jako můj tchán? Co velkého jsem udělal, když jsem opustil, co nemohlo zůstat v mých rukou? Kdybyste mohli bohaté město koupit za fazolový lusk, měli byste raději lusk?" - ”To by byl nerozum." - ”Ještě nerozumněji jedná ten, kdo si nechce kvůli zlatu a majetku koupit království nebeské." Zemřel r. 1127.

Tak málo pamatujeme na to, že budeme odpovídat nejen za své hříchy, nýbrž i za hříchy jiných, spáchané naší vinou. Hříchy cizí jsou: Ke hříchu radit, hřích poroučet, ke hříchu jiných svolovat, ke hříchu ponoukat, hřích jiných chválit, ke hříchu mlčet, hřích netrestat, na hříchu brát podíl, hřích jiných hájit. - Zpytujme své svědomí!

Slovo Hospodinovo: ”Řeknu-li o svévolníkovi: ´Zemřeš´, a ty bys nepromluvil a svévolníka nevaroval před jeho svévolnou cestou, abys ho přivedl k životu, ten svévolník zemře za svou nepravost, ale za jeho krev budu volat k odpovědnosti tebe. Jestliže budeš svévolníka varovat, ale on se od své svévole a své svévolné cesty neodvrátí, zemře pro svou nepravost, ale ty jsi svou duši vysvobodil. Když se odvrátí spravedlivý od své spravedlnosti a bude se dopouštět bezpráví, položím mu do cesty nástrahu a zemře. Jestliže jsi ho v jeho hříchu nevaroval, zemře a nebude pamatováno na jeho spravedlnost, kterou konal, ale za jeho krev budu volat k odpovědnosti tebe. Jestliže bys však spravedlivého varoval, aby nehřešil, a on přestane hřešit, bude žít, protože se dal varovat, a ty jsi svou duši vysvobodil.“ (Ezechiel 3, 18-21)

14. LEDNA. HILARIUS, BISKUP, VYZNAVAČ, UČITEL CÍRKVE.

H i l a r i u s se narodil v Piktavii, t. j. v Poitiers ve Francii počátkem čtvrtého století. Jako syn vznešené pohanské rodiny studoval na školách v Řecku a v Římě, stal se řečníkem a spisovatelem, oženil se a spokojeně žil pro svou rodinu a studium. To ho odvádělo víc a více od římského pohanství a přibližovalo k víře v jednoho Boha. Takto připraven studoval knihy Starého Zákona, které mu otevřely nový svět, jehož splnění poznal v Novém Zákoně. Neodolal milosti a stal se křesťanem.

******obrázek***

Jaké úcty se těšil u svých krajanů, lze poznat z toho, že byl r. 350 jednomyslně zvolen biskupem.

Hilarius nabyl dějinného významu, když bouře arianismu šla Evropou a způsobila náboženské a politické zmatky. Hilarius chtěl být dobrým pastýřem duší a nemíchal se do věcí státních, nemohl však mlčet, když se stát míchal do věcí náboženských. To se stalo na milánském sněmu, kdy císař Konstancius nutil biskupy, aby hlasovali pro ariánský blud.

Hilarius veřejně hájil katolickou víru. Když mu radili k opatrnosti, odpověděl: ”Nepřijali jsme ducha bázně!" Nedopřál si pokoje, až katoličtí biskupové Francie vyloučili ariánského biskupa Saturnina z církve. Saturnin se pomstil, udal Hilaria u císaře a dosáhl, že byl ze země vypovězen. Musel do Malé Asie, kde bylo hlavní sídlo arianismu. Tam se oddal studiu a napsal dvanáct knih: ”O víře'" a ”O nejsv. Trojici".

Žádal u císaře slyšení, aby mu vysvětlil své katolické stanovisko, byl však odmítnut. Dosud věřil v císařovu dobrou vůli, ale po tomto odmítnutí poznal jeho pravé smýšlení a napsal plamenný protest proti znásilňování církve, z něhož vybíráme několik vět: ”Je čas, abych mluvil, neboť mlčení by nebylo znamením mírnosti, nýbrž slabosti… Kdo má říci pravdu, ne-li služebník pravdy? ... Chci k tobě, císaři Konstanci, mluvit, jako bych mluvil k Neronovi: Ty vedeš boj s Bohem a s jeho služebníky a přetvařuješ se, jako bys byl křesťan." Císař, aby se nepříjemného mravokárce zbavil, ho poslal zpět do Gallie, kde ho věřící s velkou radostí přivítali.

Večer svého života strávil v klidu, kterého využil k tvorbě duchovních písní a hymnů. Zemřel 13. ledna 368.

*

40

B e r n a r d z C o r l e o n e byl syn obuvníka a také se vyučil otcovskému řemeslu. Avšak po otcově smrti se dal k vojsku a brzy byl známý široko daleko jako rváč.

Kdysi v souboji zmrzačil nepřítele. Utekl před soudem, a když byl tak ode všech opuštěn, napadlo mu, zdali nebude za své hříchy opuštěn i od Boha. Proto prosil u kapucínů, aby ho přijali za bratra. Byl přijat a stal se vrátným a ošetřovatelem nemocných.

Boj duchovní byl pro něj mnohem těžší než dřívější život vojenský. Stávalo se zpočátku, že se v nesprávné horlivosti dlouho modlil, čímž zanedbával svou službu v kuchyni. Představený mu to jednou vytýkal. Bernard se rozčileně tázal: ”A copak chybí bratřím?" Hned toho však litoval a tak prudce se udeřil přes ústa, že mu rty krvácely. Jindy zase odpověděl přenáhleně. I vytrhl z krbu kus hořícího dřeva, popálil si ústa a řekl: ”Neodpovídej! Neodpovídej! Kolikrát jsem ti to již řekl:

Neodpovídej!"

Když byla v létě nesnesitelná vedra, Bernard si vzal místo osvěžujícího nápoje nenápadně teplou vodu z kuchyně. Posty církevní a řádové zachovával tak přísně, že požíval jen chléb a vodu. Jen z poslušnosti jedl něco víc. Jednou o Velikonocích mu představený poručil, aby si vzal z každého jídla. Bratr Bernard přesně poslechl. Ze

všeho si vzal, všecko ve své hliněné misce smíchal a potom tuto sváteční hostinu jedl a pochvaloval si: ”Jak je to krásné: jíst a být poslušný, najíst se a přitom si rozmnožit své zásluhy."

Zemřel 12. ledna 1667.

15. LEDNA. PAVEL, POUSTEVNÍK.

P a v e l T h é b s k ý se narodil asi r. 230 v Thébách v Horním Egyptě. Rodiče mu brzy zemřeli. Švagr se chtěl zmocnit jeho jmění a udal ho jako křesťana. Pavel utekl na poušť. Tam po dlouhém bloudění našel místo obehnané skalními stěnami, kde rostla obrovská palma a blízko ní byl pramen čerstvé vody. To místo se mu zalíbilo a zůstal tam, aby o samotě sloužil Bohu. Žil tam v přísném odříkání mnoho let a celou tu dobu nikoho neviděl a neslyšel.

Jednou spatřil, že se do jeho samoty dobývá cizinec. Napřed ho nechtěl pustit dovnitř. Když se však dověděl, že devadesátiletý host je poustevník Antonín, otevřel mu, oba se posadili a rozmlouvali. Pavel se vyptával, co se všecko ve světě událo od doby, kdy ho opustil, zdali ještě zuří pronásledování křesťanů, jak se jmenuje nynější císař. Když se loučili, řekl Pavel: ”Bůh mi tě poslal, bratře, abys mé tělo pochoval, neboť hodina mé smrti se blíží. Jdi tedy domů a přines plášť, který ti daroval Atanáš; do něho zabal mé mrtvé tělo!"

Když se Antonín vrátil ke svým bratřím, zvolal: ”Nejsem nic. Nejsem hoden zvát se mnichem či služebníkem Božím. Neboť jsem viděl Eliáše. Viděl jsem Jana na poušti."

******obrázek*****

Pak vzal plášť a vrátil se k Pavlově jeskyni. Ale už ho nezastihl naživu. S pláčem zvolal: ”Proto jsem tě poznal tak pozdě, abych tě tak brzy ztratil?" Pochoval Pavlovo tělo a na památku si vzal jeho poustevnické roucho, vyrobené z palmového listí, které pak nosíval dvakrát do roka o největších svátcích.

Sv. Pavel zemřel kolem r. 342, ve stáří asi sto dvanáct let. Jeho život napsal sv. Jeroným r. 376 a sv. Atanáš.

*

M a k a r i u s V e l i k ý se narodil v jižním Egyptě. V mládí pásával s jinými chlapci stáda. Jednou šli ostatní krást fíky, a když utíkali, upadl jim jeden fík. Makarius fík zdvihl a snědl. Kdykoliv si později vzpomněl na tuto příhodu, plakával lítostí nad tímto nepatrným pokleskem.

Když mu bylo třicet let, odešel na poušť. Žil tak přísně a měl tak vážné vzezření, že mu říkali ”mladý kmet" (pajdariogeron).

Šedesát let žil na poušti. Přicházeli k němu lidé a prosili o poučení, jak nejlépe Bohu sloužit. Říkával: ”Pamatujme vždy, že Bůh je přítomen. Takovým jednáním rozmnožujeme čest a slávu Boží a vítězíme nad svými nepřáteli."

Že to nebyla prázdná slova, poznáme ze zkoušek, které Makarius musel podstoupit. Jedna dívka se prohřešila s jakýmsi mladíkem, a když byla od svých rodičů tázána, kdo ji svedl, obvinila křivě Makaria. Rodiče polapili světce, vodili ho ulicemi, bili ho a volali: ”Hle! Tento mnich svedl naši dceru, nepustíme ho, dokud nám nedá ručitele na výživu dívky." Makarius pokynul příteli, který s hanbou za ním šel, aby se za něho zaručil. Ztrýzněný poustevník se vrátil do své chýšky, prodal všechny vyrobené koše a stržené peníze dal přítelem doručit oné drzé ženštině. Neztratil klid, jen říkal žertem: ”Makarie,

*****obrázek*****

když jsi dostal manželku, musíš pilněji pracovat, abys ji mohl uživit." Tak pracoval dnem i nocí, aby té ženštině opatřil výživu. Bůh však světce neopustil. Ta dívka onemocněla a trpěla velikými bolestmi. Poznala trest Boží a přiznala se, že Makaria křivě obvinila. Věc se rozhlásila a nenávist proti Makariovi se proměnila v uctivost. On však odešel dál na poušť, aby ušel lidským poctám.

Jednou se ubíral Makarius na horu a poslal svého žáka napřed. Ten potkal pohanského kněze, jak nese břevno na ramenou. I vzkřikl na něho: ”Kam běžíš, ďáble?" Kněz se rozhněval a žáka zbil. Když pospíchal dál, setkal se s Makariem. Ten ho vlídně pozdravil, dal se s ním do řeči a získal ho pro křesťanskou víru. Ano, pohan se stal mnichem, čemuž se ostatní pohané tak divili, že se i mnozí z nich stali křesťany.

Jindy se vloudil zloděj do Makariovy chýšky a odnášel jeho chudý nábytek na svého velblouda. Makarius se nenadále vrátil, přistihl zloděje, i bral sám ze svého nářadí a přikládal na velblouda. Pak si povzdechl v prázdné jizbě: ”Nic jsme na svět nepřinesli, nic ze světa neodneseme."

Zemřel r. 390 ve věku devadesáti let.

16. LEDNA. MARCEL, PAPEŽ, MUČEDNÍK.

Marcel I. byl papežem v letech 308-310. Tehdy vládl v Římě vetřelec Maxencius. Papež měl řešit palčivou otázku, co s křesťany, kteří za pronásledování odpadli. Někteří pokorně prosili o přijetí do církve. Jiní si chtěli toto přijetí vynutit násilím. Papež byl ochoten

******obrázek******

přijmout odpadlíky, vykonají-li předepsané pokání. Mnozí však nechtěli pokání činit. Na římských ulicích byly z toho i nepokoje. Kdosi svalil odpovědnost za tyto nepokoje na papeže. Císař ho dal zatknout a poslal ho do vyhnanství. Marcel rozdělil město Řím na 22 okresů, aby se věřící snadněji mohli zúčastnit kázání a bohoslužeb.

Papežská kronika ”Liber pontificalis" vypravuje: Jistá paní, jménem Lucina, odkázala celé své jmění církvi. Jakmile to uslyšel císař Maxencius, chtěl se zmocnit toho majetku, a proto pohrozil papeži smrtí, nebude-li obětovat modlám. Marcel zůstal pevný a za to byl odsouzen, aby ve zvěřinci poklízel dravá zvířata. Ale i při této potupné práci zastával svůj papežský úřad. Poslal list do Antiochie, v němž dovozoval, že církev římská je hlavou celé církve a že se žádný sněm nemá konat bez svolení papeže. Byl ztlučen kyjem a vyhnán z města. Zemřel r. 309.

*

H o n o r á t (Čestmír, Ctislav) pocházel ze vznešené rodiny pohanské. Byl nadán velikými schopnostmi, poznal marnost světa a dal se pokřtít. Otec ho chtěl odvrátit od života křesťanské dokonalosti lovem, divadly a hrami, avšak statečný jinoch si řekl: ”Takový život sice baví, ale též klame. Něco jiného se mi doporučuje v kostele a něco jiného doma. Tam mě vedou k pokoře, zdrženlivosti, klidu duše a k čistotě, zde se pěstuje bezuzdná rozpustilost; tam mne Kristus zve k věčnému království, zde mne ďábel láká k věcem pomíjejícím. Všecko ve světě je marnost a žádost očí; svět pomine, i jeho rozkoš; kdo však plní vůli Boží, zůstává na věky, jako i Bůh je věčný. Pospíším si, abych se vymanil z osidel světa, dokud ještě nejsem od nich spoután. Nechci být otrok vášně a hříchu.”

Honorát nejen odolal otcovým nástrahám, ale svým dobrým příkladem získal

staršího bratra Venancia, že také opustil světské marnosti a cvičil se v křesťanské dokonalosti.

Sv. Hilarius napsal: ”Oba bratři závodili potom mezi sebou, kdo je z nich horlivější ve zbožnosti a střídmější v jídle, kdo je v řeči přívětivější a v oděvu skromnější; kdo méně mluví a raději se více modlí; kdo nejméně spí a nejvíce se zabývá rozjímáním; kdo trpělivěji snáší křivdy a ochotněji koná milosrdné skutky; kdo si odpírá a cizinci to dává; kdo laskavěji příchozího přijímá a ctí v něm více Krista Pána; kdo nejméně o světě a nejčastěji o Kristu Pánu rozmlouvá a kdo při veškerém snažení o křesťanskou dokonalost sám sebe pokládá za nejmenšího."

Když bratři viděli, že jsou pro své ctnosti ode všech váženi, chtěli se odebrat do samoty, aby pýchou neutrpěli škodu na duši. Cestou však Venancius zemřel a Honorát založil klášter na ostrově Lerině ve Středozemním moři. Svým řeholním bratřím byl laskavým otcem a výborným vůdcem na cestě spásy. Klášter lerinský se stal slavným klášterem křesťanských věd a útočištěm trpících. Později se stal Honorát biskupem arelatským. Zemřel r. 429.

”Nevíte snad, že ti, kteří běží na závodní dráze, běží sice všichni, ale jen jeden dostane cenu? Běžte tak, abyste ji získali! Každý závodník se podrobuje všestranné kázni. Oni to podstupují pro pomíjitelný věnec, my však pro věnec nepomíjitelný.″ (l. Kor. 9, 24-25)

17. LEDNA. ANTONÍN VELIKÝ, POUSTEVNÍK OPAT.

Modli se a pracuj!

A n t o n í n V e l i k ý se narodil r. 251 v Komě v severním Egyptě. Se svou sestrou společně pomáhali rodičům v hospodářství. Rodiče brzy zemřeli a on se musel starat o hospodářství a osiřelou sestru.

Když bylo Antonínovi asi dvacet let, slyšel v neděli při bohoslužbách slova evangelia: ”Chceš-li být dokonalý, jdi, prodej, co ti patří, rozdej chudým, a budeš mít poklad v nebi; pak přijď a následuj mne!" (Mat. 19, 21) Doslova tak ihned učinil, jenom něco peněz si ještě podržel pro sebe a mladičkou sestru. Když však zase slyšel v evangeliu slova Páně: ”Nedělejte si tedy starosti o zítřek," (Mat. 6, 34) rozdal i zbytek svého majetku a začal o samotě vést život přísného sebezáporu.

Zbožný život není zbožná zahálka. Antonín byl pamětlivý apoštolských slov: ”Kdo nechce pracovat, ať nejí." (2. Soluň. 3,10) Proto pletl rohožky. Část výdělku užil ke své výživě, zbytek rozdával hned chudým. Přitom se neustále modlil podle slov evangelistových: ”Třeba se stále modlit a neochabovat." (Luk. 18, l)

Zlý duch ho nejednou plný nenávisti prudce pokoušel, avšak Antonín porazil ďábla pokornou modlitbou, postem a myšlenkou na poslední věci.

Pověst o jeho dokonalosti se šířila a přicházelo k němu nejen mnoho jinochů, aby se naučili zbožnému životu, ale i mnoho zvědavců, aby viděli slavného muže.

Proto utekl hlouběji do pouště. Tři dny a tři noci putoval, až přišel k vysoké hoře. Na úpatí nalezl pramen dobré vody a vůkol rovinu, na níž bylo několik palem. Toto místo si vyvolil. Chléb mu přinášeli pastevci, kterým se líbila jeho přívětivá, radostná zbožnost. Když se jeho učedníci dozvěděli, kde je, i oni mu přinášeli potraviny jako děti svému otci. Antonína však mrzelo, že se pro něj tolik namáhají, a tak je požádal, aby mu přinesli sekeru, rýč a trochu obilí. Vybral si kousek půdy, obdělal ji a zasel obilí, aby měl dost chleba na výživu. Radoval se, že již nikomu nebude na obtíž. Když k němu opět začali přicházet lidé, pěstoval ještě trochu zeleniny, aby mohl cestujícím podat občerstvení.

47

****obrázek*****

Jeho žáci si zřídili blízko něho své chýšky. Tak vznikla první osada mnichů. Nazývala se Fainum. Antonín všechny vzdělával v duchovním životě svým příkladem a slovem. Dal jim moudrá pravidla pro duchovní život. Zde jsou některá z nich: Ctnost není tak těžká, jak se zdá. Nejvíce prospívá křesťanu, když si každodenně pomyslí: Teprve dnes začínám sloužit svému Bohu, a tento den může také být poslední mého života. Nejlepší prostředek proti vlažnosti je myšlenka, že život člověka je krátký a nejistý je jeho konec.

Jednou přišli k němu dva pohanští mudrci. Řekl jim: ”Proč jste konali tak dalekou cestu, abyste viděli prostého člověka?" Když mu lichotivě odpověděli, že je člověk velice rozumný, řekl jim: ”Máte-li mne za rozumného muže, *buďte takoví jako já."*

Císařové Konstancius a Konstans poslali Antonínovi listy, doporoučeli se do jeho modliteb a prosili, aby je dopisem potěšil. Bratří mniši se podivovali tomu, že císař píše Antonínovi. On však odpověděl: ”Nedivte se, že mi píše císař, vždyť je to pouhý člověk; divte se spíše tomu, že Bůh sám napsal lidem zákon a že Syn Boží mezi lidmi přebýval." A pak dal napsat císaři, aby vládl spravedlivě, aby byl laskavý k chudým, aby se nevynášel nad ostatní lidi, protože také on bude jednou souzen Bohem.

Za pronásledování r. 311 se vydal do Alexandrie, kde plamennými slovy nabádal křesťany k vytrvalosti ve víře. R. 355 přišel opět do Alexandrie, aby hájil svého žáka Atanasia proti pomluvám, že je bludař.

48

Ve městě se mu nelíbilo. Vrátil se na poušť. Když cítil, že zemře, řekl svým žákům: ”Následujte Krista! Vyvarujte se odpadlíků a bludařů!" Zemřel ve věku sto

pět let, z nichž skoro devadesát prožil na poušti.

18. LEDNA. NASTOLENÍ SV. PETRA V ŘÍMĚ.

Církevní modlitba: ”Bože, jenž jsi odevzdal svatému Petru, apoštolu svému, se svěřenými klíči království nebeského velekněžskou moc svazování a rozvazování, uděl, abychom mocí jeho přímluvy byli vysvobozeni z pout našich hříchů."

*

Bl. M a r k é t a U h e r s k á . Tataři vpadli do Uher; rodina královská musela utíkat. Ve své úzkosti slíbil král Bela, že dítě, které se mu narodí, obětuje Bohu, jestliže zachrání jeho říši. Nepřítel byl poražen. Králi se potom narodila dceruška, jíž dali na křtu jméno Markéta.

Ještě neměla čtyři roky, když ji dali na vychování k dominikánkám do Veszprimu. V klášteře viděla malička veliký kříž. Tázala se, co to je. Když jí vysvětlili, že je to náš Pán a Spasitel, jenž tolik vytrpěl za naše hříchy, začala plakat a umínila si, že se nikdy hříchu nedopustí.

Když jí bylo čtrnáct let, přišli rodiče do kláštera. Král Bela se chtěl po dlouhých bojích smířit s králem českým Otakarem a k zabezpečení míru mu chtěl dát Markétu za manželku. Ta však rozhodně odpírala: ”Raději rozsekejte mé tělo na kousky! Spíše chci snášet jakékoliv tresty, než abych porušila věrnost, kterou jsem slíbila svému Pánu, Ježíši Kristu.”

******obrázek******

Jednou se jí tázal domácí kněz, aby ji zkoušel: ”Tvůj otec tě tedy chce vdát? To budeš vážená paní, budeš mít mnoho nádherných šatů -" ”Otče," vpadla mu odmítavě do řeči, ”žádného pozemského manžela nechci! Jedině Pánu Ježíši chci sloužit."

To, že je dcerou královskou, ji netěšilo tolik, jako že je dítětem Božím. Jednou naříkala: ”Bože můj, kdybych byla raději služebnou než dcerou královskou, mohla bych ti lépe sloužit!"

K tajemstvím utrpení Páně cítila něžnou zbožnost. Když se četlo kdysi na Květnou neděli při obědě o umučení Páně, začala hořce plakat. Ve dne v noci nosívala u sebe kříž s ostatky svatého kříže, na němž náš Spasitel umřel.

Jednou, když se připravovala k sv. přijímání, ji napadlo, že jedna ze sester s ní již tři dny nemluví. Domnívala se, že snad onu sestru nevědomky urazila. Hned šla k ní, padla jí k nohám a prosila za odpuštění. Teprve potom se odvážila přistoupit ke

stolu Páně.

”Proč tolik pracuješ," vytýkala jí jednou představená. ”Kdyby tvůj otec, král, o tom věděl, nebo tvá matka, jistě by mne za to pokárali." Odpověděla: ”Prosím, nechte mne to činit *pro Ježíše!"*

Krátce před smrtí se jí tázala jedna sestra: ”Jak se mám modlit a Bohu dobře sloužit?" Odpověděla: ”Doporuč své tělo i svou duši Pánu a měj své srdce vždy připravené pro něj, aby tě ani smrt, ani stvoření neodvrátilo od lásky Boží!"

Tato věrnost k Ježíši ji naplnila takovým světlem, že viděla do duší jiných. Jedna spolusestra vypravuje: ”Kdysi jsem byla plná hněvu proti spolusestře a u stolu jsem přemýšlela, jak bych se jí pomstila. Po obědě mi řekla Markéta: ‚Kateřino, jaké myšlenky jsi to měla u stolu! Vytrhni je ze svého srdce a neodháněj Boha od sebe!'"

Zemřela r. 1271. Svátek dnes nebo 28. ledna.

50

19. LEDNA. MARIUS, MARTA, ANDIFAX, ABACH, MUČEDNÍCI. PAMÁTKA SV. KANUTA, KRÁLE, MUČEDNÍKA.

Moc královská.

K a n u t , syn dánského krále Svena III., byl vychován v křesťanské víře. R. 1080 se stal králem. Žil prostě a panoval spravedlivě, byl pravým otcem svých poddaných. Když mu pochlebovali, že je všemohoucím pánem na moři i na souši, král, který byl u mořského břehu, sedl, svěsil nohy nad vodu a zvolal: ”Moře, poroučím ti, aby ses zdvihlo a smočilo mé nohy!" a ihned doložil: ”Hle, jak jsem mocný! Moře mé rozkazy neposlechlo."

Vlastní bratr Olaf na něj nevražil a vzbouřil se proti němu. Sv. Kanut byl proboden před oltářem v chrámě sv. Albana v Odensee r. 1086. Při umírání se modlil: ”Bože můj, rád ti obětuji svůj život. Umírám ke cti a slávě tvé a pro ochranu tvé církve. Přijmi milostivě tuto mou oběť a dej mým nepřátelům milost, aby svůj zločin poznali a litovali ho. Odpusť jim, jako i já jim odpouštím!"

*

F e l i x pocházel z města Noly v italské provincii Kampanii. Povahově byl tichý a zbožný, zastával úřad lektora, tj. předčitatele Písma svatého. Stařičký biskup nolský ho vysvětil na kněze a měl v něm věrného přítele a ochotného pomocníka v duchovní správě.

Za pronásledování císaře Decia bylo dost slabých křesťanů, kteří z bázně před

smrtí obětovali modlám. Jiní, jmenovitě biskupové, aby byli zachráněni pro své věřící, prchali a skrývali se na poušti podle rady Páně: ”Když vás budou pronásledovat v jednom městě, prchněte do jiného!" (Mat. 10, 23) Také biskup Maximus svěřil správu své církve knězi Felixovi a uprchl z Noly do pouště.

51

*****obrázek*****

Když biřici nenalezli biskupa, zatkli jeho zástupce. U soudu byl zmrskán a potom odveden do žaláře, kde ho položili na podlahu posetou střepinami. A aby se nemohl ani hnout, sevřeli mu nohy do klády.

Zatím se skrýval stařičký biskup Maximus na skalnaté poušti. Zmořen hladem a zimou ležel opuštěný na zemi, blízký smrti. Tu se Felixovi zjevil v noci anděl Páně, vysvobodil ho ze žaláře a přivedl na poušť, kde Maximus již zápasil se smrtí. Felix se mu snažil pomoci. Modlil se vroucně k Bohu a hle, na blízkém keři spatřil hrozen, vzal jej a vytlačil jeho šťávu stařečkovi do úst. Kmet se probral z mdloby a se slzami v očích děkoval svému zachránci. Felix pak odnesl biskupa na bezpečné místo, kde ho dal do ošetřování zbožné stařeně.

Horlivý Felix začal znovu pilně pracovat na spáse duší. Proto ho pohané podruhé hleděli sprovodit ze světa. Poněvadž ho v příbytku nenašli, spěchali s vytasenými meči na náměstí, kde právě měl křesťanské vyučování. Ačkoliv ho mnozí z pronásledovatelů osobně znali, byli najednou tak zaslepeni, že se ho samého tázali, zdali neviděl Felixe. S úsměvem odpověděl, že ne.

Když ho dále hledali, ukryl se ve zbořeništi opodál města. Jeho úkryt byl však prozrazen a pohané přišli, aby ho odvedli. Avšak Prozřetelnost Boží ho zachránila zvláštním způsobem. V krátké době opředl pavouk pavučinou vchod do skrýše. Biřici přiběhli, ale když viděli pavučiny, v domnění, že zde Felix nemůže být ukryt, odešli a upustili od pronásledování.

52

******obrázek******

Potom se šest měsíců skrýval ve vyschlé studni, kam mu nosila jedna zbožná křesťanka potravu.

Když nastaly klidnější časy, vrátil se Felix k velké radosti věřících domů. Křesťané ho chtěli mít biskupem, on však z pokory odmítl. V době pronásledování mu bylo zabráno celé dědictví po rodičích. Radili mu, aby se ho soudně domáhal. On však řekl: ”Co jsem obětoval za víru, nechci již zpět. Raději chci následovat svého Pána v chudobě; on, jenž mne tak dlouho živil ve studni, mne bude živit dále

až do smrti."

Felix zemřel přirozenou smrtí ve vysokém věku r. 256 nebo 266. Jeho svátek je 14. ledna.

20. LEDNA. FABIÁN, PAPEŽ A MUČEDNÍK, A ŠEBESTIÁN, MUČEDNÍK.

Š e b e s t i á n pocházel z šlechtické rodiny. Aby mohl prospívat křesťanům v době pronásledování, vstoupil do vojska, kde brzy tak vynikl, že ho učinil císař Diokleción plukovníkem a vůdcem své osobní stráže a měl k němu velikou důvěru. Tohoto postavení užíval Šebestián, ne aby se obohatil, ale aby zabránil nespravedlnostem. Posiloval křesťany, aby zůstali věrni své víře i za pronásledování.

Toho času byli dva bratři Marek a Marcelián pro víru zajati a vězněni. Měli lhůtu třiceti dnů na rozmyšlenou. Jejich matka přiběhla za nimi a hořekovala: ”Slitujte se nad svou matkou, která vás vychovala a nevydávejte se svévolně na smrt! Kdybyste šli do války, vrhla bych se pro vás i do nejprudší řeže. Kdybyste upadli do zajetí, běžela bych za vámi, abych

*****obrázek*******

vás vysvobodila. A teď sami pospícháte na smrt." Také otec, stříbrovlasý kmet, řekl: ”Synové moji, doufal jsem, že mě děti pochovají, a zatím je mám pochovat já. Rozvažte, jaké pošetilosti se dopouštíte, když sami hledáte svou smrt. Podrobte se vůli císařově, abych neviděl téct vaši krev!" Přišly i manželky obou bratrů, měly děti v náručí a plakaly: ”Co z nás bude? Co bude z těchto nemluvňátek? Komu nás necháte za služky? Komu budou náležet naše domy? Ó, ukrutní manželové, že takto opouštíte manželky a své děti a sami se vydáváte katům!" Oba vězňové se takto octli v hrozném duševním zápase, a již již ochabovali. V pravý čas se dostavil do vězení Šebestián, napomínal vězně, aby vytrvali ve víře a příbuzným řekl: ”Nepřemlouvejte tyto bojovníky Kristovy! Nechtějte, aby si vážili života časného víc než života věčného! Pamatujte: Krátkým utrpením lze získat radost věčnou!" Bratři zůstali pevní až do smrti.

Avšak jakýsi odpadlík vyzradil císaři, že náčelník jeho osobní stráže je křesťan a že mnohé vysoce postavené osoby obrátil na **K**ristovu víru.

Diokleción si zavolal k sobě Šebestiána a řekl mu plný hněvu: ”Učinil jsem tě prvním ve svém paláci. Učinil jsem tě svým důvěrníkem a přítelem. Ty ses mi však odměnil nevděkem. Kul jsi zradu, jednal jsi proti bohům, proti říši i proti mému blahu."

Klidně a důstojně odpověděl Šebestián: ”Věř, pane můj, že nemáš věrnějšího sluhu nežli mne a lepší poddané nad křesťany! Ustavičně se modlím se za tvé blaho

k pravému Bohu, od něhož máš svou císařskou moc, a prosím ho dnem i nocí za spásu celé říše, nemodlím se však k němým modlám, které žádnou moc nemají!”

54

Císař rozkázal, aby byl usmrcen šípy. Střelci ho přivázali k sloupu a stříleli na něj z luků, až omdlel. Potom v domnění, že je mrtvý, odešli.

V noci přišla sv. Irena s jinými křesťany, aby tělo sv. mučedníka pohřbila. Viděla však, že Šebestián ještě dýchá, léčila ho tedy a ošetřovala, až se uzdravil. Křesťané mu radili, aby se zachránil útěkem. Ale křesťanský hrdina, který neznal lidský strach, vstoupil do císařského paláce a pravil císaři: ”Proč pronásleduješ nevinné křesťany? Proč věříš pomluvám proti nám? Křesťané se ničím proti tobě neprovinili. Jsou věrni tobě i říši a nepřestávají vzývat věčného Boha za tebe, za tvé vojsko a za blaho vlasti."

Císař ustrnul, když uviděl Šebestiána, jehož pokládal za mrtvého. Tázal se ho, je-li vskutku Šebestián.

”Zajisté jsem Šebestián," odvětil. ”Právě z toho, že mne Bůh zázračně vysvobodil ze smrti a uzdravil, poznej, císaři a pane můj, jak mocný je tento Bůh, jemuž se my křesťané klaníme, a uznej, jak nespravedlivě jednáš, když pronásleduješ jeho sluhy."

Císař se probral z překvapení, rozhorlil se a rozkázal, aby byl Šebestián ihned odveden na popraviště a umučen. Stalo se to 20.ledna 288.

21. LEDNA. SV. ANEŽKA, PANNA A MUČEDNICE.

Moc nevinnosti.

Sv. A n e ž k a je nejslavnější z římských mučednic. Jmenujeme ji při každé mši sv. po pozdvihování. Pocházela z urozené římské rodiny a v útlém věku asi r. 304 za císaře Diokleciána podstoupila mučednickou smrt.

Bližší historické zprávy o sv. Anežce nemáme. Prvně o ní vypravuje sv. Ambrož podle ústních zpráv starších křesťanů.

Anežka měla sotva třináct let, když musela prodělat zkoušku, která by i pro statečného muže byla těžká. Neví se přesně, proč i tato mladičká dívka byla postavena před soud.

55

*******obrázek******

Pozdější legenda vypravuje, že syn římského místodržitele Symfronia k ní

zahořel láskou. Přinesl jí drahocenné šperky a vzácné roucho a žádal ji, aby se stala jeho manželkou. Ona však řekla: ”Nepřijímám tyto dary, neboť jsem již zasnoubena jinému ženichu." - Mladý Říman zvolal: ”Kdo se mi může rovnat rodem, krásou nebo bohatstvím?" - Anežka odpověděla: ”Můj snoubenec je krásnější než všichni smrtelní jinoši. Je všemohoucí, nebe je jeho trůn a země podnoží. Je nejbohatší, neboť všecky poklady jsou jeho. Jak bych mohla opustit svého snoubence, který mi slíbil neskonalé dary, zůstanu-li mu věrná?" Odmítnutý jinoch odešel a onemocněl hořem. Jeho otec se dozvěděl, že Anežka je křesťanka, dal ji předvolat a snažil se ji hrozbami donutit, aby obětovala modlám. Anežka však odpověděla: ”Jako nemohu mít tvého syna za manžela, tak také nemohu obětovat mrtvým modlám." Symfronius vzkřikl: ”Kdybych nešetřil tvé mládí, ihned bych pomstil urážku bohů." Statečná dívka odpověděla: ”Nehleď na mou mladost, neboť víra a věrnost nespočívá v letech, ale v nesmrtelné duši. Bůh zkouší více smysl nežli věk. Jsou-li vaši bohové tak mocní, nuže, ať mne přinutí, abych jim obětovala!"

Vsadili ji do žaláře. Když ji ani sliby, ani hrozby neodvrátily od víry, bylo jí násilím vloženo do ruky kadidlo, ona však, když jí pustili ruce, kadidlo pohodila, vzývala trojjediného Boha a poznamenala se svatým křížem.

Když soudce viděl, že nepochodil, přišel na opravdu ďábelskou myšlenku. Hrozil jí, že nebude-li obětovat bohům, učiní jí to nejhorší, čím může ctnostné panně pohrozit, že ji totiž dá odvést do domu hanby a tam ji ponechá libovůli zpustlíků. Statečná panna neztratila odvahu. Ode všech opuštěná doufala v Ježíše Krista.

56

A Ježíš Kristus čistou pannu neopustil. Když ji přivlekli do onoho domu, stál anděl Páně u ní a nebeská zář ji obklopila.

Zhýralci, kteří přišli do domu, byli naplněni takovou hrůzou**,** že se dali na útěk. Jenom jeden z nich, syn sudího Symfronia, zůstal a odvážil se přiblížit k svaté panně. Avšak v tom okamžiku oslepený a polomrtvý klesl k zemi.

Když se to sudí Symfronius dozvěděl, přiběhl polekaný a vytýkal Anežce, že mu svými kouzly zranila syna. Anežka však odpověděla: ”Nikoliv moc kouzelnická, ale hříšná žádostivost ho oslepila a poranila!" Tu se pyšný pohan zmírnil a prosil světici o přímluvu u křesťanského Boha, aby syna uzdravil. Svatá dívka opomněla učiněná příkoří, pomodlila se za svého nepřítele a ten vstal zdráv**.**

Na popud pohanských kněží odvedli Anežku k jinému soudci; ten nad ní vyslovil rozsudek smrti. Kat, který viděl útlou dívku, se zachvěl a váhal. Anežka mu však dodávala odvahu a řekla: ”Nač prodléváš? Nenech na mne čekat nebeského Snoubence!" Potom zvolala: ”Přijmi, Pane, duši mou, za kterou jsi bolestnou smrt podstoupil."

Rodiče pochovali Anežku v zahradě za městem a chodívali se na hrob modlit. Jednou prý se jim zjevil sbor svatých panen, mezi nimiž poznali svou dceru, ozářenou nebeskou slávou, s bělostným beránkem. Řekla jim: ”Neplačte nade mnou, ale radujte se, že mi Kristus dal korunu věčné slávy!"

Nad hrobem sv. Anežky byla za dob papežů Symmacha a Honoria I. postavena nádherná bazilika.

22. LEDNA. VINCENC A ANASTASIUS, MUČEDNÍCI.

Vítěz.

Sv. V i n c e n c (jméno znamená vítěz) byl umučen ve Španělsku ve čtvrtém století. Patří k nejslavnějším mučedníkům, které si připomínáme denně při mši sv. a které vzýváme v litaniích ke všem svatým. Jeho životopis byl v pozdějších letech ozdoben mnohými legendami, vytvořenými zbožnou obrazotvorností.

Ze starších spolehlivějších pramenů víme asi toto: Vincenc pocházel z Aragonie. Saragoský biskup Valerus ho vysvětil na jáhna, a protože sám neměl řečnický dar a zajíkal se, svěřil mu učitelský úřad. V té době vydal císař Dioklecián zákony o pronásledování křesťanů a jeho náměstek Dacián je krutě prováděl ve Španělsku. Pátral zvlášť po křesťanských duchovních, a proto dal uvěznit biskupa Valera a jáhna Vincence. V žaláři je přikázal ponechat o hladu, aby byli povolnější.

Při výslechu Valerus odpovídal těžce a nejasně. Proto mu Vincenc řekl: ”Dovol, otče, abych soudci odpovídal!" - Biskup na to: ”Nejen dovoluji, ale i nařizuji, abys odpovídal, vždyť jsem ti již dávno svěřil hlásání Kristovy pravdy." - Vincenc prohlásil soudci: ”Jsme křesťané, vyznáváme víru v Krista Ukřižovaného; jsme služebníci jediného pravého Boha. Jsme ochotni za víru i život položit. Nevnucuj nám své mrtvé modly!" - Dacián se rozzuřil nad neohroženým vyznáním, odsoudil Valera do vyhnanství, Vincence pak dal natáhnout na skřipec tak ukrutně, že se mu vymkly klouby. Tázal se jízlivě: ”Jak se ti daří?" Vincenc odpověděl: ”Jsem ochoten pro Krista trpět více, než tvá zloba může vymyslet.” Dacián dal tedy Vincence rozdrásat

*****obrázek*****

železnými drápy. Pak ho položili na rozpálený rožeň a pálili rozžhavenými kovovými deskami. V mukách se Vincenc modlil tak vroucně, že i kati byli dojati. Pak byl uvržen do žaláře. Po uzdravení měl být znovu trýzněn, avšak z velikého

utrpení patrně r. 304 zemřel. Je zobrazován s roštem jako sv. Vavřinec.

*

********obrázek****

B l e s i l l a byla sice křesťankou, ale zůstala elegantní, mladou Římankou světského smýšlení. Byla bohatá a dovedla užívat bohatství. Ráda se nechala obdivovat. Celé hodiny vydržela před zrcadlem, aby se ”šlechtila". Celé hodiny ji musely služebné česat a zdobit. To byla také její největší starost, aby byla vždy oblečená podle nejnovější módy.

Co se však stalo. Manžel jí náhle zemřel. Sama těžce onemocněla a ocitla se na pokraji hrobu. Tyto události jí byly ke spáse. Oko duše se otevřelo a ona poznala nicotnost všech pomíjejících věcí. Přesvědčila se, jak liché jsou všechny starosti světáků. Poznala, že to všecko nám nic nepomůže, přistoupí-li k lůžku nemilosrdná smrt a vede nás na soud Boží. Tady přestává být život hračkou. Tady pomůže jen jedno: posvěcující milost, která nám nakloní věčného Soudce.

Blesilla pochopila tuto pravdu a ani na okamžik neváhala podle ní zařídit další život. Rozhodně odložila veškerou lidskou bázeň a začala žít novým životem, který byl opakem života dřívějšího. Nehleděla již do zrcadla, aby zdobila tělo; jejím zrcadlem byl

Ježíš Kristus, od něhož se učila zdobit svou duši ctnostmi. Nehonila služebné sem a tam; mluvila s nimi, jako by byla podobná tomu, jenž o sobě řekl: ”Nepřišel jsem, aby mi bylo slouženo, nýbrž abych sloužil." Už netoužila líbit se lidem a nosit krásné šaty, její jedinou touhou bylo líbit se Bohu v pokoře. Šperky prodala a výtěžek rozdala chudým.

Když Blesilla umírala, prosila kolemstojící: ”Proste Pána Ježíše, aby mi odpustil, že jsem nemohla vykonat všecko, co jsem chtěla!"

Zemřela r**.** 383**.**

23. LEDNA. RAYMUND PENNAFORTSKÝ, VYZNAVAČ**.**

PAMÁTKA SV. EMERENCIÁNY, PANNY A MUČEDNICE.

Spasitelná pokárání.

R a y m u n d se narodil r. 1175 v Barceloně ve Španělsku. Jeho předkové byli spřízněni s královskou rodinou aragonskou. Raymund pilně studoval a již jako dvacetiletý byl povýšen za učitele filozofie. Pak studoval v Bologni v Itálii právo a

stal se veřejným obhájcem chudých lidí před soudem. Biskup barcelonský ho přiměl, aby se vrátil do svého rodiště a učinil ho svým generálním vikářem. - Když mu bylo čtyřicet pět let, vstoupil do dominikánského řádu. Byl věhlasný kazatel, zpovědník a učenec. Pověst o něm přiměla papeže Řehoře IX., že ho povolal do Říma a učinil ho svým zpovědníkem a domácím kaplanem.

Tento úřad zastával Raymund velmi svědomitě. Jednou zpozoroval, že do papežského paláce přišlo mnoho chudých, nikdo si jich nevšímal a oni odešli s nepořízenou. Světec za to papeže pokáral a za pokání mu uložil, aby se chudých pečlivě ujímal a poskytoval jim pomoc.

Papež se proto nezlobil, nýbrž poděkoval světci za upozornění, a sám bedlivě přihlížel, aby bylo o chudé postaráno.

60

******obrázek***

Raymund byl nějakou dobu také zpovědníkem aragonského krále Jakuba. Kdysi král požádal svého zpovědníka, aby ho doprovodil na ostrov Mallorcu, kam chtěl právě plout. Potají však vzal na loď také osobu, se kterou žil v hříšném poměru, ačkoliv zpovědník ho vážně a důrazně pokáral a král přislíbil, že tu osobu propustí a bude se jí nadále vyhýbat.

Jakmile se Raymund dostal ostrov a zjistil, že král svůj slib zrušil, řekl mu otevřeně: ”Buď vaše královská Milost tuto osobu ihned propustí, anebo se vrátím bez meškání do Barcelony!"

Král se rozhněval nad jeho rozhodným postojem a rozkázal, aby se nikdo neopovážil Raymunda vzít na loď a převézt do Španělska. Světec o tomto rozkazu nevěděl, odebral se do přístavu a vstoupil na loď, která se právě chystala na cestu do Španělska. Byl však odmítnut.

Co udělal světec? Plný důvěry v Boha, rozestřel svůj plášť na moře, vstoupil na něj, odrazil od země a za šest hodin připlul do Španělska.

Z papežova rozkazu Raymund pokračoval v Gracianově sbírce papežských a sněmovních církevních výnosů. Na tomto díle pracoval tři roky.

Když ochuravěl, vrátil se do své vlasti. Řeholní bratří ho zvolili r. 1238 generálem řádu. Za dvě léta složil svůj úřad a žil nadále jako prostý řeholní bratr. Ještě jako stařec se věnoval misionářskému dílu u mohamedánů a židů a založil školy pro budoucí misionáře. 6.ledna 1275 zemřel ve věku téměř sto let.

61

Buďte milosrdní...

****obrázek*****

J a n A l m u ž n í k se narodil kolem r. 552 v městě Amatě na ostrově Kypr, kde byl jeho otec vladařem. Na přání rodičů se oženil, ale když mu zemřela manželka, rozdal všechno jmění chudým a žil prostě a přísně. Stal se kněžem. R. 608 byl zvolen patriarchou alexandrijským.

Jako patriarcha měl mnoho důchodů, žil však co nejskromněji, aby mohl podporovat chudé.

Jednoho dne mu daroval zámožný měšťan drahocennou koženou pokrývku. Jan však nemohl pod ní usnout, trápila ho myšlenka: ”Kolik ubožáků je ve městě, kteří nemají, čím by se oděli, a ty máš tak zbytečnou věc." Druhého dne hned ráno ji rozkázal prodat a stržené peníze rozdal chudým. Když se ten měšťan o tom dozvěděl, nehněval se, znal šlechetné smýšlení sv. Jana, tu pokrývku koupil a vrátil ji biskupovi. Ten ji však prodal po druhé, a když ji dárce opět koupil a přinesl, řekl mu Jan: ”Uvidíme, kdo se z nás dvou dříve unaví**,** zda ty nebo já."

Jednou mu někdo děkoval za poskytnutou pomoc. Světec ho objal a řekl mu: ”Bratře, vždyť jsem ještě neprolil svou krev za tebe, jak mi to Spasitel velí."

Když jednoho dne k němu nepřišel žádný prosebník, dal se světec do pláče a řekl: ”Dnes jsem nemohl dát Bohu žádnou oběť za své viny a nezískal jsem si u něho žádné zásluhy.”

V Alexandrii nastala neúroda a drahota. Patriarchovy pokladny byly prázdné a mimoto byl Jan dlužen tisíc hřiven. Tu přišel k němu boháč, který neměl dobrou pověst, a nabízel mu množství peněz a obilí, jestliže ho vysvětí na jáhna. Patriarcha odpověděl:

”Tvá oběť je veliká, ale tvůj úmysl není čistý. Bůh nás bude živit i bez tvé oběti. Jako tenkrát rozmnožil pět chlebů na poušti, rozmnoží zajisté i těch deset měr obilí, které mi ještě zbyly." Sotva ten muž odešel, přišla radostná zpráva, že se dvě lodě vyslané pro pomoc vrátily do přístavu plné obilí.

Když Jan poznal, že se blíží jeho smrt, odebral se na ostrov Kypr a tam zemřel r. 616 ve věku šedesáti čtyř let.

24. LEDNA. TIMOTEUS, BISKUP A MUČEDNÍK.

Buď silný milostí.
(2. Tim. 2, l)

T i m o t e j (česky *Bohuslav)* pochází z Lystry v Lykaonii. Jeho otec byl pohan,

jeho matka Eunika židovka. Sv. apoštol Pavel obrátil Timotea, jeho matku i babičku Loidu na křesťanskou víru. R. 52 přišel Pavel opět do Lystry a vyvolil si Timotea za svého spolupracovníka, neboť mu dávali dobré svědectví bratří z města a okolí. (Sk. ap. 16, l-3)

Apoštol národů o něm v y d á v á ve svých listech krásné svědectví jako o muži Božím, svém věrném spolupracovníkovi a neúnavném šiřiteli evangelia.

Přidružil se ke sv. Pavlu, ačkoliv věděl, že byl v Lystře před několika lety kamenován, a tak se mohl přesvědčit, co čeká apoštoly křesťanství. Mnoho let byl stále v nejbližší blízkosti apoštola národů, procestoval s ním Malou Asii, Makedonii a Řecko, je svědkem neslýchaných úspěchů, ale také nejtěžších zklamání. Stará se pečlivě o svého mistra, odnímá mu tělesnou práci, aby se mohl více věnovat hlásání evangelia, ošetřuje ho, když onemocněl, a těší ho ve sklíčenosti.

Pavel ho miluje jako svého syna, protože je vždy veselý a ochotný. Někdy ho sice posílá na krátký čas do některé ohrožené obce, jako do Korintu, ale vždy s úzkostí čeká, až se zas vrátí. Jak něžně píše ke Korintským: ”Přijde-li Timoteus, hleďte, aby byl mezi vámi bez obav, vždyť koná dílo Páně stejně jako já..” (1. Kor. 16, 10)

******obrázek****

Timoteus byl také v Římě v době prvního věznění sv. Pavla. Po dvouleté vazbě v Římě ho ustanovil sv. Pavel biskupem v Efezu.

Pavel poslal Timoteovi dva listy. V prvním, odeslaném z Makedonie, mu dává moudrá poučení k vedení pastýřského úřadu. Když byl Pavel podruhé uvězněn v Římě a dozvěděl se, že je odsouzen k smrti a bude brzy popraven, napsal Timoteovi druhý list, plný otcovské lásky. Píše: ”Vzpomínám na tvé slzy a toužím tě spatřit, aby moje radost byla úplná." (2. Tim. l, 4)

V posledním listu píše sv. Pavel Timoteovi: ”Pospěš si, abys přišel za mnou co nejdřív." (2. Tim. 4, 9) Timotej jistě splnil poslední přání svého mistra, není však jisté, zda ho ještě zastihl mezi živými, neboť krátce po odeslání dopisu byl sv. Pavel popraven.

Tím též mizí určitě doložené zprávy o Timoteovi. Jen legenda ještě vypravuje, že žil mnoho let v Efezu po boku sv. apoštola Jana a že při nějaké slavnosti ke cti bohyně Diany byl ukamenován. Rok jeho smrti je asi 97.

*

Sv. M a c e d o n i u s žil počátkem pátého století. Byl poustevníkem v Sýrii. O samotě, vzdálen ruchu světa, se modlil a činil pokání. Čtyřicet pět let žil na poušti v jámě pod širým nebem; potom žil v lese.

Jednoho dne lovil jakýsi vyšší důstojník v tomto kraji a najednou stanul před poustevníkem.

64

********obrázek******

”Řekni mi přece, muži Boží," oslovil ho udiveně, ”co tě sem přivedlo? Co hledáš zde v divokém lese?"

”Rád ti to řeknu," zněla odpověď, ”avšak napřed ty mi pověz, co ty tu hledáš."

”Inu," smál se lovec, ”já zde hledám zvěř; lovím jeleny, medvědy a divoké kance."

”A já," odvětil muž Boží, ” h l e d á m s v é h o B o h a . Od tohoto šlechetného lovu neupustím, dokud ho jednou neuvidím."

Ve světě každý něco hledá**,** po něčem touží, loví.

Jedni hledají b o h a t s t v í . Ve dne v noci si nedají pokoje, jen aby co nejvíce nashromáždili. Lopotí se, namáhají se a nakonec stojí před soudem Božím - s prázdnýma rukama.

Jiní se honí za r o z k o š e m i . To je jejich bůh. Kolik obětí *mu přinášejí. Svůj čas, své zdraví mu obětují. Celou noc probdí pro tohoto boha. A jejich konec je - ”pláč a skřípění zubů."*

Jen málo je těch, kteří hledají Boha. Přinášejí mu oběti. Přemáhají se, aby mohli žít ctnostně. A odměna? Již na tomto světě štěstí a pokoj, takový, ”jaký svět nemůže dát," štěstí, které se nekončí smrtí, pokoj, který trvá na věky.

65

25. LEDNA. OBRÁCENÍ SV. PAVLA.

Pane, co chceš?

To, že tato tři slova mohou změnit hříšníka ve velikého světce, vidíme na sv. Pavlovi. Třikrát je jeho obrácení vylíčeno v Písmu svatém. Ve skutcích apoštolských píše sv. Lukáš:

”Saul nepřestával vyhrožovat učedníkům Páně a chtěl je vyhladit. Šel proto k veleknězi a vyžádal si od něho doporučující listy pro synagógy v Damašku, aby tam mohl vyhledávat muže a ženy, kteří se hlásí k tomu směru, a přivést je v poutech do Jeruzaléma. Na cestě, když už byl blízko Damašku, zazářilo náhle kolem něho světlo z nebe. Padl na zem a uslyšel hlas: „Saule, Saule, proč mne pronásleduješ?“ Saul řekl: „Kdo jsi, Pane?“ On odpověděl: “Já jsem Ježíš, kterého ty pronásleduješ. Vstaň, jdi do města a tam se dovíš, co máš dělat.“ Muži, kteří ho

doprovázeli, zůstali stát a nebyli schopni slova, slyšeli sice hlas, ale nespatřili nikoho. Saul vstal ze země, otevřel oči, ale nic neviděl. Museli ho vzít za ruce a
66
*****obrázek******

dovést do Damašku. Po tři dny nic neviděl, nejedl a nepil. V Damašku žil jeden učedník, jménem Ananiáš. Toho Pán ve vidění zavolal: „Ananiáši!" On odpověděl: ”Zde jsem, Pane." Pán mu řekl: ”Jdi do ulice, která se jmenuje Přímá, a v domě Judově vyhledej Saula z Tarsu. Právě se modlí a dostalo se mu vidění, jak k němu vchází muž jménem Ananiáš a vkládá na něj ruce, aby opět viděl. Ananiáš odpověděl: „Pane, mnho lidí mi vyprávělo o tom člověku, kolik zla způsobil bratřím v Jeruzalémě. Také zde má od velekněží plnou moc zatknout každého, kdo vzývá tvé jméno." Pán mu však řekl: „Jdi, neboť on je mým nástrojem, který jsem si zvolil, aby nesl mé jméno národům i králům a synům izraelským. Ukáži mu, co všechno musí podstoupit pro mé jméno.“ Ananiáš šel, vstoupil do toho domu, vložil na Saula ruce a řekl: “Saule, můj bratře, posílá mě k tobě Pán - ten Ježíš, který se ti zjevil na tvé cestě, chce, abys opět viděl a byl naplněn Duchem svatým.“ Tu jako by mu s očí spadly šupiny, zase viděl a hned se dal pokřtít. Pak přijal pokrm a síla se mu vrátila.

S damašskými učedníky zůstal Saul několik dní a hned začal v synagogách kázat, že Ježíš je Syn Boží. Všichni, kdo ho slyšeli, žasli a říkali: „To je přece ten, který se snažil v Jeruzalémě vyhladit všechny vyznavače tohoto jména. I sem přišel jen proto, aby je v poutech odvedl k velekněžím.“ Ale Saul působil čím dál tím mocněji a svými důkazy, že Ježíš je Mesiáš, přiváděl do úzkých damašské židy. Po nějaké době se židé uradili, že Saula zabijí, ale on se o jejich úkladech dověděl. Protože ve dne v noci hlídali i brány, aby ho mohli zahubit, spustili ho učedníci dolů z hradeb v koši po provazech." (Sk. ap. 9, 1 -25)

*

Když měl J i n d ř i c h S u s o třináct let, dali ho rodiče k dominikánům v Kostnici u Bodamského jezera. Až do osmnácti let žil obyčejným životem, chránil se větších chyb, ale nepokračoval ve ctnostech. Až Bůh se nad ním smiloval, roznítil v něm nespokojenost a touhu po věcech nebeských, a tím ho odvrátil od věcí pomíjejících. Bůh ho vedl svou cestou, to je cestou bolestí.

Jindřich začal činit pokání, aby se osvobodil od sebe; bičoval se, nosil žíněné roucho, spával na židli, v zimě bez dostatečných přikrývek, nikdy se neohříval u kamen, jídával jen jednou denně, dobrovolně se trápil žízní. Ve čtyřiceti letech však poznal, že Bůh si nepřeje, aby si ničil zdraví.

Avšak Bůh mu poslal jiná utrpení. Byl obžalován, že ukradl zásvětní dary v kapli. Obviňovali ho z podvodu s krvácejícím obrazem Ukřižovaného. Jeho vlastní sestra opustila klášter, padla do hříchů a on ji s hanbou a bolestí musel zase přivést do kláštera. Když vypukl mor, skoro přišel o život, protože prý otrávil studny. Šlechtici ho chtěli zabít, protože jejich dcery a snoubenky vedl k životu duchovnímu. Nejhůře však vytrpěl od jisté ženy, která ho v ďábelské zlobě obviňovala z hříchu nečistoty a tak ho připravila o dobrou pověst.

Jak to všecko Jindřich snášel? Na počátku svého duchovního života byl jednou bolestí tak sklíčen, že se nemohl ani modlit. A když tak nečinně a bez útěchy seděl, slyšel v srdci hlas: ”Proč zde sedíš? Vstaň a ponoř se do mého utrpení, a tak přemůžeš utrpení své!" - Povstal ihned, začal rozjímat o utrpení Páně a v tomto utrpení se zmírnila všechna jeho utrpení tak, že je skoro necítil. Při všech bolestech cítil Jindřich v duši převelikou radost. Zprávu o svém životě končí slovy: ”Tak člověk, který dobře dovede trpět, dostává za své utrpení zčásti již v tomto čase odměnu, neboť získává pokoj a radost ve všech věcech a po smrti najde život věčný. Amen."

26. LEDNA. POLYKARP, BISKUP A MUČEDNÍK.

Církev katolická je apoštolská.

P o l y k a r p patří k apoštolským otcům, kteří své učení přejali přímo od apoštolů Páně. Náleží k nejslavnějším mučedníkům 2. století.

Sv. biskup Irenej píše: ”Vzpomínka na dobu, kdy jsem byl ještě chlapec a u Polykarpa v Malé Asii, je v mém duchu daleko živější než přítomnost. Ještě dnes bych mohl ukázat místo, kde seděl a učil, mohl bych vylíčit, jak přicházel a odcházel, jeho zevnějšek, jeho způsob řeči před lidem. Je mi, jako bych ho ještě slyšel vypravovat o jeho s p o l e č e n s t v í s a p o š t o l e m J a n e m a s j i n ý m i , k t e ř í v i d ě l i P á n a ."

Už tehdy se vyskytovaly mezi křesťany a zejména v Římě rozličné bludy. Jak velice se Polykarp hrozil všech těchto bludařství, odporujících pravdě Kristově, o tom svědčí sv. Irenej, když o něm píše: ”Zaslechl-li bludařské učení, zacpával si uši a volal: ‚Bože dobrý, k jakým časům jsi mne dochoval!“ a hned utíkal z místa, na kterém seděl nebo stál. Jednoho dne se setkal v Římě se zatvrzelým bludařem Marcionem, který se ho ptal: ‚Znáš mne?' Polykarp mu odpověděl: ‚Znám prvorozence satanova.' Takto, říká sv. Irenej, byli apoštolové a jejich učedníci pečliví, aby se ani ve slovech nespolčovali se žádným z těch, kteří podvracejí pravdu, podle doporučení sv. Pavla: ‚Sektáře jednou nebo dvakrát napomeň a pak se ho zřekni, je jasné, že takový člověk je převrácený, hřeší, a tak nad sebou vynáší

soud. '" (Tit. 3, 10)

Protože stařičký Polykarp tehdy jediný mohl o sobě říci, že učení Kristovo přijal od samých apoštolů, působila jeho slova na mnohé bludaře tak neodolatelně, že se jich veliký zástup kajícně vrátil do katolické církve.

Svůj požehnaný život dokonal Polykarp slavnou smrtí. Když zuřilo pronásledování za císaře Marka Aurelia, odešel světec na prosby věřících z města na blízký statek. Ačkoliv mohl utéci, když ho vojáci přišli hledat, nechtěl a řekl: "Staň se vůle Páně!" Pohostil vojáky a poprosil, aby mu dali hodinu k modlitbě. Modlil se za všechny lidi, s nimiž se kdy sešel, a za celou církev katolickou. Potom ho vedli do Smyrny.

Soudce Herodes a jeho otec mu jeli naproti, vzali ho k sobě na vůz a přemlouvali ho: "Což, je to něco zlého, říkat císaři: ‚Pane', nasypat kadidlo a dělat, co je s tím spojeno, a tak se zachránit?" Polykarp jim z počátku neodpovídal, když však na něho doléhali, řekl: "Neudělám, co mi radíte!" I obořili se na něho a shodili ho z vozu, takže si poranil nohu.

U soudu mu řekl prokonzul: "Rouhej se Kristu a propustím tě!" Polykarp odpověděl: "Šestaosmdesát let sloužím Kristu a nikdy mi neublížil. Jak bych se mohl rouhat svému králi, jenž mne vykoupil?"

69

*****obrázek*******

Soudce mu hrozil: "Mám dravá zvířata, těm tě dám předhodit." Polykarp na to: "Poruč jim přijít!" Soudce: "Ohněm tě dám strávit!" Polykarp: "Hrozíš ohněm hodinku hořícím a zakrátko hasnoucím; neznáš ale oheň budoucího soudu a věčného trestu připraveného pro zlé lidi."

Prokonzul poslal hlasatele do závodiště, aby po třikrát provolal: "Polykarp se přiznal, že je křesťan." Tu vzkřikli pohané: "Polykarp je otcem křesťanů, je nepřítelem našich bohů. Pusťte na něho lvy!" Protože však doba zápasů se šelmami už byla ukončena, volali, aby byl upálen.

Lid začal horlivě snášet polena a otýpky, aby nakupil hranici. Ochotně jim pomáhali židé. Žoldnéři chtěli Polykarpa přibít ke sloupu. On však řekl: "Nechte mne tak! Ten, jenž mi dá snést oheň, dá mi i bez připevnění stát na hranici nepohnutě." Tak ho nepřibili. Polykarp se modlil: "Pane Bože všemohoucí, velebím Tě, že mi ráčíš v počtu svých mučedníků dát podíl z kalichu tvého Krista ke vzkříšení k životu věčnému. Chválím tě za všecko, čest buď tobě i se Synem tvým Ježíšem Kristem v Duchu svatém." Tu zapálili žoldnéři oheň; plamen vyšlehl, vzdul se jako v klenbu a obkličoval tělo mučedníka ze všech stran. Když žoldnéři viděli, že oheň nestravuje Polykarpovo tělo, probodli ho dýkou. To se stalo r. 167.

O jeho mučednictví napsala obec smyrnenská okružní list, který patří k

nejstarším a nejskvělejším aktům mučednickým**.**

70

27. LEDNA. JAN ZLATOÚSTÝ, BISKUP, VYZNAVAČ A UČITEL CÍRKVE.

Sláva Bohu za všecko!

Jan se narodil v Antiochii Syrské. Otec zemřel brzy po narození syna. Matka Anthusa věnovala veškerou svou péči Janově výchově. Jan již jako chlapec vynikal rozhodností a neohrožeností svých úsudků. Když jeho učitel v řečnictví Libanius umíral a tázali se ho, kdo by měl být jeho nástupcem, odpověděl: ”Jan, kdyby ho křesťané nezískali pro sebe."

Největší vliv na Janův vnitřní vývoj měl jeho přítel Basil. Společně navštěvovali školu Libaniovu, aby se učili od velkých básníků a řečníků starověku. Společně pak sedávali u nohou biskupa Meletia, jenž je uváděl do Písma sv. a do tajů křesťanské bohovědy. Když bylo Janovi dvacet let, přijal křest.

Po ukončení studií si zvolil povolání advokáta. Avšak zanedlouho se mu znechutily úskoky a lsti soudních síní. Za tři roky po jeho křtu ho r. 372 vysvětil Meletius na lektora. Nejraději by již tehdy odešel do samoty, aby tam žil jen studiu a rozjímání. Ale matka ho prosila, aby neodcházel. Zůstal tedy u matky a dal přednost synovské lásce před osobními zálibami. Po matčině smrti chtěli jeho i Basila vysvětit na biskupy. Z převeliké úcty před stavem kněžským utekl na poušť a zůstal tam šest let. Tuhými posty však ochuravěl a byl nucen vrátit se do Antiochie. Tam byl přes všechno pokorné zdráhání vysvěcen r. 386 na kněze a ustanoven kazatelem v hlavním chrámu. Po deset let tam téměř denně kázal a rozněcoval svou výmluvností srdce svých posluchačů.

71

*******obrázek******

Jeho věhlas pronikl až do Cařihradu, a když r. 397 zemřel patriarcha cařihradský, přál si císař Arkadius, aby se Jan stal jeho nástupcem. Pod nějakou záminkou byl přiveden do Cařihradu a posvěcen na biskupa.

U císařského dvora se domnívali, že Jan bude ochotným dvořenínem, který bude mlčet ke všem zlořádům. Nestalo se tak. Jan se vyhýbal dvorní společnosti, staral se o duchovní správu, své příjmy rozdal chudým, kázal proti znemravnělosti lidu i dvora. Lid miloval dobrovolně chudého patriarchu, císařský dvůr však nelibě nesl mravokárce, který nedělal rozdíl mezi osobami. Káral marnotratnost, nestřídmost a přepych. Vytýkal zámožným, že utiskují chudé, a plamennými slovy je vybízel k

pokání.

Jeho horlivost vyvolala nepřátelství císařovny Eudoxie. Na její nátlak musel Jan do vyhnanství. Před svým odchodem řekl na kazatelně: ”Vlny se zvedají, ale já se nebojím, že utonu, neboť stojím na skále. Ať se moře pění, skálou neotřese. Ať se vlny dmou, lodičku Kristovu nepohltí. Či myslí někdo, že se něčeho obávám? Čeho? Smrti? Pro mne je život Kristus a smrt zisk. Vyhnanství? Celá země náleží Pánu, i vše, co na ní je. Ztráty statků? Nic jsme na svět nepřinesli, nic s sebou nevezmeme. Hrozbami světa pohrdám a jeho lákadlům se směji. Bohatství nežádám, chudoby se neštítím a smrti se nestrachuji.”

Nevinný šel do vyhnanství, ale viníci se ze svého činu dlouho neradovali. Neboť téže noci Bůh potrestal město zemětřesením a císař povolal Jana zpět. Lid ho vítal s jásotem. Patriarcha vystoupil na kazatelnu a mluvil k lidu: ”Co mám kázat? Co mám mluvit? Sláva buď Bohu! To bylo poslední slovo, když jsem odcházel. Toho slova se zase chápu – ale ne, i tam, ve vyhnanství, jsem se tohoto slova držel. Vzpomeňte si, jak jsem vám připomínal Joba, který řekl: Jméno Páně buď pochváleno na věky! Toto slovo jsem vám zanechal na rozloučenou. Toto slovo ať je mi dnes slovem díků: ”Jméno Páně buď chváleno na věky!”

Jen krátký čas trval klid. Když Jan opět nebojácně zakročil proti zlořádům, byl podruhé poslán do vyhnanství, do chudého městečka Kukusu v Malé Armenii. Jelikož i odtud blahodárně působil apoštolskými dopisy, byl poslán do Pithyus na východním břehu Černého moře. Cestou na nové místo zemřel r. 407.

Jeho poslední slovo bylo: ”Sláva Bohu za všecko.”

28. LEDNA. PETR NOLASKUS, ZAKLADATEL ŘÁDU.

Hrdina milosrdné lásky.

*****obrázek*******

P e t r N o l a s k u s se narodil r. 1189 v Carcassoně v jižní Francii. Matka chtěla, aby se oženil, Petr však šel jako průvodce mladého kralevice aragonského Jakuba do Španělska a tam zůstal až do smrti.

Ve Španělsku poznal útrapy křesťanů, kteří upadli do zajetí mohamedánských Maurů. Rozhodl se, že všechno své jmění obětuje na vykoupení zajatců. Učinil tak a vykoupil jich velký počet. Nespokojil se s tímto činem, ale získal několik

šlechetných mužů a žen, kteří jeho dílo podporovali. V Katalonii byla už od r. 1192 družina kněží a rytířů, kteří ošetřovali nemocné, navštěvovali vězně a sbírali almužny na vykoupení otroků. Petr proměnil tuto družinu v řád a r. 1223 složil se šesti kněžími a sedmi rytíři řeholní sliby a připojil čtvrtý, že na vykoupení křesťanských zajatců obětuje, bude-li třeba, i svobodu a život. Nový řád Matky Boží na vykoupení zajatců potvrdil papež Řehoř IX. r. 1235.

Nadlidskou námahou a strádáním ve službách lásky si podryl své zdraví a zemřel r. 1256 ve věku šedesáti šesti let.

73

Útěcha slova Božího.

P a v l a pocházela z bohaté římské rodiny. Narodila se r. 347. Provdala se za vznešeného Římana Toxocia. Byla sice křesťanka, ale milovala svět a jeho nádheru a pohodlí. Když přestala velká pronásledování, bylo módou stát se křesťanem a hrdinský duch mučedníků, láska k Bohu a ochota trpět pro Krista a víru vymizely. Věřilo se sice v Krista, ale žilo se, jako by Kristus nikdy nepřišel na svět.

Ani Pavla nedělala výjimku. Bohatá, zhýčkaná, matka pěti dětí, snila o trvalém štěstí zde na světě. Nic jí nevadilo, že manžel byl ještě pohan, vždyť jejich předkové Scipionové a Gracchové byli též pohané a přitom hodní lidé. Tak smýšlela Pavla a všichni její přátelé i příbuzní, až blesk Prozřetelnosti rozbil skleněný dům její spokojenosti. Toxocius zemřel.

Pavla byla jako beze smyslů. Bolestí div nezemřela. Mlčky odmítla všechny projevy soustrasti. Najednou se jí zošklivila prázdná slova a nalíčené tváře. - Kde v této nadměrné bolesti nalezne útěchu? Sáhla po knize, po které dříve netoužila, po Novém Zákonu. A tato kniha přetvořila její duši. Začala nový život. Všechnu svou lásku věnovala Bohu a svým dětem. Proto odmítla nové manželství, ačkoliv jí bylo teprve třicet let a její krása, bohatství a vznešený rod přitahovaly mnoho nápadníků. Navázala upřímné přátelství s vdovou Marcellou, která s několika dámami z římské šlechty tvořila klášterní družinu. Marcella jí ukázala nejlepší prostředek k přemáhání bolestí: péči o cizí bolest. Společně šly do ulic, kde bydlely davy chudého lidu.

Pavla byla bohatá. Dosud pokládala bohatství za samozřejmost. Teď se jí otevřely oči a poznala, že bohatství jí ukládá povinnost pomáhat těm, kteří si sami pomoci nemohou. Římská šlechta na ni ukazovala prstem, když šla ulicemi v jednoduchém vlněném šatu. Příbuzní jí vyhrožovali, protože se báli ztráty dědictví, a děti jí bez ostychu řekly do tváře, že nemíní vést život jako ona.

74

********obrázek****

Blesilla, nejstarší dcera, se vysmála matce, když jí vykládala o svých chudých. Byla přece mladá a šťastná jako kdysi Pavla sama. Jen Eustochium, nejmladší dcera, se připojila k matce a nalezla svou radost ve skutcích milosrdenství. Blesille však zemřel manžel, nebe štěstí se zachmuřilo a ona se stala nejvěrnější pomocnicí své matky, až zeslabená přílišnými posty zemřela. Tato nová ztráta sklíčila Pavlu ještě víc než smrt manžela. Lid jí vytýkal: ”Žádná pohanka tak neoplakávala své děti jako ona.” – Konečně však Pavla přinesla oběť největší, opustila své děti a šla do Svaté země, kde na místě narození Páně založila dva kláštery a poutnický dům.

Nakonec smrtelně onemocněla. Její dcera Eustochium ji ošetřovala. Pavla cítila blížící se smrt. Polovina těla byla již mrtvá a končetiny jí chladly. Ona však, jako by se z ciziny odebírala domů, se tiše modlila: „Jak je tvůj příbytek milý, Hospodine zástupů.“ (Ž. 84, 2) Potom umlkla. Sv. Jeroným se jí tázal, proč mlčí, zdali ji něco rmoutí. Odpověděla, že ji nic netrápí a že je před jejím zrakem klid a pokoj.

Potom zavřela oči, aby ji nerušilo již nic pozemského a tichým hlasem šeptala podruhé ona slova žalmu. Pozdvihla ruku, požehnala ústa znamením sv. kříže a tak s chvalozpěvem na rtech odevzdala svou duši Stvořiteli. Bylo to 26. ledna r. 404.

29. LEDNA. FRANTIŠEK SALESKÝ, BISKUP, VYZNAVAČ, UČITEL CÍRKVE.

Když vytrváte, získáte své životy.

(Luk. 21, 19**)**

F r a n t i š e k S a l e s k ý žil v době mezi Lutherem a třicetiletou válkou. Bylo to století pýchy, odboje, zmatku a rozvratu.

Narodil se 21. srpna r. 1567 na zámku Sales v Savojsku. Když šel na studia, řekla mu matka podle vzoru svaté Blanky: ”Raději bych tě viděla mrtvého, než abych slyšela, že jsi upadl do smrtelného hříchu.” Studoval filozofii a bohovědu v Paříži. Jeho nejoblíbenější knihou byl ”Duchovní boj" od Skupoliho.

V té době prodělal František velkou zkoušku vnitřního života: ztratil veškerou chuť k modlitbě a k práci. Temno bylo v duši. Stále ho trápila myšlenka, že je od Boha zavržen. Nepovolil těmto citům a modlil se: ”Bože, obětuji ti celé své srdce. A kdyby mne stihl opravdu hrozný osud, že bych tě nesměl milovat věčně v nebi, chci tě milovat, alespoň pokud žiji." A hle, touto obětavou láskou se jeho duše uzdravila.

V té době František onemocněl. Pro jeho smýšlení jsou příznačná slova, která tehdy řekl přátelům: ”Až umřu, dejte mé tělo lékařům na pitvu, abych byl aspoň takto prospěšný světu.” Uzdravil se, dokončil svá studia a stal se doktorem práv. Rodiče z toho měli velkou radost a vyhledali mu bohatou nevěstu. Jaké však bylo jejich zklamání, když syn prohlásil, že chce být knězem. Otec po dlouhém zdráhání svolil, neboť očekával, že se stane alespoň prelátem. František se však po kněžském svěcení r. 1593 hlásil za misionáře v kraji Chablais, kde kalvíni na smrt nenáviděli všecko katolické. Otec, zklamaný podruhé, se rozhněval a nechtěl ho pustit. František tedy odchází bez rozloučení a bez otcova požehnání. Jedná podle svého svědomí.

Čtyři roky působil v tom kraji. Sám uprostřed nepřátel. Přátelé ho zbaběle opustili. Spolubratří utekli nebo byli vyhnáni. Otec se hněval. Kníže savojský mu nedal povinný plat. František by umřel hladem, kdyby mu matka občas potají neposlala nějaké peníze.

76

*****obrázek*****

Jako misionář putoval pěšky bez zavazadel v doprovodu služebníka, který byl hluchoněmý. Nejednou se stalo, že se v nebezpečí života musel skrýt ve stodole nebo v peci na chléb, nebo že musel vylézt na strom před hladovými vlky. To všecko by rád podstoupil, kdyby měl alespoň trochu úspěch! Ale zdálo se, že všecko je nadarmo. Kázal, disputoval, navštívil jednotlivé rodiny - všecko marně. Kde ho při první návštěvě vlídně přijali a vyslechli, tam podruhé nalezl zavřené dveře, neboť moc protikatolicky zaujatého teroru byla velká.

Byla mu nabídnuta vojenská stráž na ochranu. On však odmítl: ”Raději se chci vzdát svého úřadu, než bych dopustil, aby kalvínci roztrušovali, že si chci násilím vynutit jejich obrácení. Nikoliv. Půjdeme k nim jako apoštolové, kteří nemají jiné zbraně, než slovo Boží.”

Čím větší překážky se mu stavěly do cesty, tím větší byla jeho důvěra v Boha. Kázal prostě a srdečně, všímal si dětí, uděloval chudým almužnu, a tak zlomil odpor lidu a získal si jeho srdce. Za čtyři léta misionářské činnosti obrátil kolem sedmdesáti dvou tisíc kalvínů.

Stařičký biskup Granier si přál, aby se stal jeho koadjutorem (pomocníkem) a později jeho nástupcem. Tak se stal František r.1602 biskupem ženevským.

77

František měl povahu ohnivou a vznětlivou, byl nakloněný k prchlivosti a ke

hněvu; avšak vytrvalým přemáháním těchto vášní **se** stal se vzorem tichosti, trpělivosti a laskavosti.

Jeho v l í d n o s t n e b y l a s l a b o s t . Kde bylo třeba, dovedl světec i rázně zakročit. V jeho biskupském sídle byla osoba, která svým životem vyvolávala mnoho pohoršení. Když ji světec marně napomínal, viděl nutnost učinit tak veřejně z kazatelny. Ta osoba se mu ďábelsky pomstila. Navedla jednoho šlechtice, který dovedl napodobit Františkovo písmo, aby jí napsal milostný dopis, podepsaný biskupovým jménem. Postarala se, aby o tom listu věděli lidé. Pohoršení bylo veliké. I Františkovi přátelé věřili, že ten dopis je pravý. Lidé přestávali chodit na světcova kázání. Jenom František zůstal klidný. Když mu ukázali padělaný dopis, řekl klidně: ”Písmo je jako mé, ale způsob vyjadřování není můj." Potom však mlčel a spolehl na Boha. Skutečně po třech letech smrtelně onemocněl padělatel dopisu, vyznal se ze svého zločinu a prosil svatého biskupa za odpuštění. Světec za něho obětoval mši sv.

R. 1622 cestoval František do Francie. Při návratu se zastavil v Lyonu, kde na Boží hod vánoční kázal. Příštího dne onemocněl. Připravil se na smrt a dne 28. prosince 1622 zemřel. Pochován je v Annecy.

30. LEDNA. MARTINA, PANNA, MUČEDNICE.

Křížová cesta ženy.

M a r i a W a r d o v á se narodila r. 1585 v Anglii. Měla všechny vlastnosti anglické povahy: hrdá, sebevědomá, se silnou vůlí, schopná vládnout, odvážná. Byla dcerou zbožné katolické hraběcí rodiny. Žila v době královny Alžběty, kdy bylo v Anglii pod trestem smrti zakázáno sloužit mši sv. nebo ukrýt kněze.

*******obrázek*****

Když viděla, jak obětaví kněží přes všechny zákazy navštěvují katolíky a udělují sv. svátosti, vzbudila se v ní touha také něco udělat pro udržení náboženského života své vlasti. Zatím viděla jen jedinou cestu: činit pokání v nejpřísnějším klášteře. Probojovala se k rozhodnutí, že odejde do Nizozemska a tam poprosí o přijetí do kláštera. Rodina se tomu houževnatě bránila, a teprve když jí bylo dvacet let a již se zabývala myšlenkou potají utéci z domova, otec konečně svolil a dal jí požehnání.

Krátce po Svatodušních svátcích r.1606 přistála v St. Omer a na doporučení jezuity George Keynesa byla přijata u klarisek, ale jen jako laická sestra. Jejím úkolem bylo chodit s pytlem na zádech po ulicích a prosit o almužny. To byla práce pro zhýčkanou šlechtičnu! Odhodlaně vzala toto pokoření na sebe a ze své vlastní vůle by neodešla z kláštera. Avšak sám generál Ondřej Soto jí řekl při

vizitaci: ”Dcero, tento způsob života se pro vás nehodí. Můžete sloužit Bohu jiným způsobem v nějakém řádu. Já vás podle svých sil budu podporovat.”

Odešla a sama založila novou kongregaci, ještě přísnější než byl řád klarisek. Avšak sama nebyla připuštěna k slibům a nakonec poznala vůli Boží, že má vystoupit.

Vrátila se do Anglie, aby tam něco pro Boha a spásu duší vykonala. Jako dáma ze vznešené společnosti měla přístup do všech kruhů. Vidí rány, které způsobilo pronásledování katolickému životu. Vidí, že je třeba nového řádu řeholnic bez řeholního roucha, bez uzavřené klausury, který by zachraňoval mládež propadlou nevěrectví a nemravnosti. Založila školu pod vedením ”anglických slečen", jak jim lid říkal. Tyto řeholnice nosí světské šaty, ale mají přísnou řeholi podle vzoru řehole Tovaryšstva Ježíšova.

Zdálo se, že nový řád bude mít úspěch, zvláště když biskup a královský dvůr jej hájil proti nespravedlivým útokům. Ale vše, co nové řeholnice činily, se jim pokládalo za zlé - že měly světské šaty, že neměly přísnou klauzuru, že chodily do společnosti. Nadávali jim ”jezuitky". Maria tím vším trpěla, ale nikdy nenařídkala.

79

Rozhodla se zařídit odbočku své společnosti v Londýně. Bydlela mezi dělníky, převlečená za služku, ale její postava a tvář vzbudily podezření policie. Říkalo se o ní, že škodila anglikánské církvi víc než šest jezuitů. Po čtyřleté činnosti byla chycena a odsouzena k smrti. Shodou okolností se stalo, že ji propustili. Jako by se nic nestalo, šíří svou společnost a zakládá nové domy v Lutychu, Kolíně a Trevíru.

R. 1616 žádá papeže o schválení nové řehole, ale dostává vyhýbavou odpověď. Proto se dá pěšky na cestu do Říma, nehledá advokáta, ale sama vede svou věc moudře a pevně. Tři léta se snaží o uznání, zakládá v Římě školy, aby ukázala kardinálům svou výchovnou metodu. A konec všech námah byl, že byly v Itálii zavřeny školy a ústav anglických panen nebyl povolen.

Jiná žena by se snad zhroutila nebo vzdala, ale ne Maria Wardová, jíž jeden z prelátů řekl, že je ”pyšná jako lucifer". Prohlásila, že bude dál působit, pokud nepřijde přímý papežský zákaz. Zakládá nové domy v Mnichově, ve Vídni, v Bratislavě. V Mnichově byla ”jako kacířka, která pobuřuje proti svaté církvi", zatčena a u klarisek vězněna. Již byla zaopatřena svatými svátostmi umírajících, když přišlo papežské rozhodnutí, že má být propuštěna na svobodu. Zdálo se, že je to první krok k uznání společnosti, avšak bylo tomu naopak. 21. května 1631 byla vydána bulla Urbana Vlll., v níž papež žádá rozpuštění ”jezuitek".

To byla hodina nejtvrdší zkoušky pro víru a věrnost k církvi. Maria se bezpodmínečně podrobila. Ještě stále doufá a opravdu se stalo něco nepochopitelného a nečekaného.

80

Papež udělil souhlas se založením ústavu. Tím Maria Wardová dokončila své životní dílo, ale její zdraví, vždy chatrné, bylo podlomeno. S vypětím posledních sil jde přes zasněžený Mont Cenis, přes Savojsko, kde zuří válka, do svého domova, kde ještě šest let žije. Dne 20. ledna 1645 umírá s vědomím, že o mládež Anglie je postaráno a že jiné duše povedou její dílo.

31. LEDNA. JAN BOSCO, VYZNAVAČ.

Láska je vynalézavá.

J a n B o s c o se narodil 16. srpna 1815 v Becchi-Murialdo v Itálii. Když mu byly dva roky, zemřel mu otec. Matka Markéta, sama světice, vychovala syna k ryzí zbožnosti podle hesla: Modli se a pracuj.

Když se jednou vracel z misijního kázání, tázal se ho kaplan: ”Odkud tak pozdě, synáčku?" - ”Byl jsem v Buttiglieře na kázání." - ”Zdalipak sis zapamatoval aspoň jednu větu z kázání?" Jan odříkal celé a chtěl i předešlá kázání opakovat. Kaplan žasl a řekl matce: ”Jan musí studovat." Studoval s mnoha překážkami. Aby si vydělal, dělal krejčího, čišníka, dělníka. Vyučoval druhé a tak si pomáhal.

Bavil mládež veselými kousky; provazolezectvím. Ale kdo chtěl být divákem, musel se s ním též modlit nebo poslouchat kázání. Cvičil s mládeží zbožné zpěvy, modlil se růženec, vykládal katechizmus. Mezi spolužáky založil spolek, jemuž dal jméno ”Allegri", t. j. Veselí. Každý člen musel vypravovat nějaké žerty, aby pobavil jiné. Kdo však klel nebo vedl neslušné řeči, byl ze spolku vyloučen.

81

*******obrázek*****

Jan byl nakloněn ke hněvu. Ale jeho přítel Comollo, mírný a trpělivý, měl na něho veliký vliv. Říkával mu: ”Mnoho koná, kdo koná, co konat má. Nic nekoná, kdo mnoho koná, ale nekoná, co konat má."

Jan dokončil studia a byl r. 1841 vysvěcen na kněze. Na svátek Neposkvrněného početí se oblékal Don Bosco ke mši sv. Do zákristie nahlédl zvědavě kluk.

”Co tu chceš?" okřikl ho kostelník. ”Tu máš mešní knihu a půjdeš ministrovat." - ”Ale já neumím ministrovat." - ”A tak nač jsi sem přišel," rozkřikl se kostelník a tloukl kluka hlava nehlava. Don Bosco se táže: ”Proč bijete toho chlapce? Co vám udělal? Je to můj přítel, hned ho zavolejte." Chlapec se vrátil a Don Bosco k němu

laskavě promluvil: ”Pojď sem, příteli, neudělám ti nic zlého. Byl jsi už na mši svaté?"-”Ne.”-”Zůstaň tedy na mši svatou, a potom ti něco povím, co se ti bude líbit." Po mši sv. se rozpředl mezi oběma rozhovor: ”Jak se jmenuješ?" - ”Bartoloměj Garelli." - ”A odkud jsi?" - ”Z Asti." - ”Jaké máš řemeslo?" - ”Zedník." - ”Máš ještě tatínka?" - ”Ne." - ”A maminku?" - ”Také už zemřela." - ”Kolik je ti let?" - ”Šestnáct." - ”Umíš číst a psát?" - ”Ani jedno, ani druhé." - ”Ale zpívat a pískat umíš, že ano?" - Chlapec se usmál a Don Bosco se zaradoval. ”Pověz mi, milý Bartošku, byl jsi už u prvního sv. přijímání?" - ”Ještě ne." - „A u zpovědi jsi už byl?" - ”Ano, ale to už je dávno, hned jak jsem byl malý." - ”Modlíváš se ráno a večer?" - ”Zapomněl jsem se už modlit." - ”Chodíváš v neděli na mši svatou?" - ”To ano, skoro vždycky." - ”Na katechizmus také chodíš?" - ”Bojím se." - ”Proč?" - ”Stydím se, ti malí kluci vědí víc, než já." - ”Kdybych ti vykládal katechizmus zvlášť, přišel bys ke mně?" - ”Velmi rád, jen když mne nebudete bít." - ”Neboj se, nikdo ti nic neudělá. Kdy začneme?" - ”Kdy chcete." - ”Dnes večer?" - ”Ano." - ”Chceš-li, začneme hned, ano?" -”Jak si přejete." - Tak začal Boscův apoštolát mezi zanedbanou mládeží. Příští neděli přivedl Bartoloměj s sebou šest kluků. Brzo vzrostl počet na stovku.

Bosco si s nimi hrál, bavil je. Všeho, čemu se naučil, použil, aby spasil duše. Byl dělníkem, stavitelem, obuvníkem, krejčím, kuchařem, všecko z lásky k zanedbaným hochům. Říkával jim: ”Miluji vás celým srdcem. Sotva někoho najdete, kdo by vás více miloval a více si přál vaši věčnou spásu než já."

S chlapci začínal obyčejně takto: ”My dva musíme býti dobrými přáteli. A víš, co to znamená býti přítelem Boscovým?" - ”To znamená, že mám poslouchat." - ”Ano, ale tvá odpověď není ještě dost jasná. Být přítelem Boscovým, to znamená: musíš mi pomoci..." - ”A v čem?" - ”Jenom v jedné věci: spasit tvou duši; všecko ostatní je vedlejší."

Bosco musel překonávat mnoho překážek. Jeho škola se musela stěhovat z místa na místo. Lidé ho podezřívali. Měli ho za blázna. Bosco však vytrval. Nedal se zastrašit nezdarem.

Boscův ústav vychovával dobré křesťany a poctivé řemeslníky. Kázeň byla dobrovolná, bez nucení.

Se svými pomocníky založil kongregaci salesiánů. Zemřel 31. ledna 1888. Při jeho smrti měla kongregace dvě stě domů, v nichž bylo vychováno dvě stě tisíc chovanců.

ÚNOR

1. ÚNORA. IGNÁC, BISKUP A MUČEDNÍK.

”Jsem pšenice Kristova.”

I g n á c pocházel z Antiochie syrské a byl učedníkem svatého apoštola Jana. Těžké byly počátky církve v Antiochii. Řídil ji sv. Petr, apoštol, po něm Evodius a po Evodiovi Ignác, žák apoštolů. Miloval Ježíše tak, že mu dali příjmení Theoforus, t. j. Bohonositel.

*****obrázek******

Císař Trajan, opojený vítězstvím nad nepřáteli, chtěl křesťany přinutit, aby obětovali bohům. Když přišel do Antiochie, dal si předvést sv. Ignáce a tázal se ho: ”Kdo jsi ty, duchu zlý, že tak neúnavně přestupuješ mé rozkazy a také jiné svádíš?" Ignác odpověděl: ”Nikdo nemůže nazývat Theofora zlým duchem, neboť zlí duchové se straní služebníků Božích." Císař se tázal: ”Kdo je Theofor?" - ”Ten, kdo nosí Krista ve svém srdci." Tu řekl císař: ”Což myslíš, že my nenosíme v srdci své bohy?" Sv. biskup odvětil: ”Bludně nazýváš zlé duchy pohanů bohy. Neboť je pouze jeden Bůh, jenž stvořil nebe i zemi, i moře se vším, co v nich je. A jeden je Kristus, jednorozený Syn Boží." Císař vynesl rozsudek: ”Poroučím, aby Ignác, jenž říká, že nosí Ukřižovaného v sobě, byl spoutaný od vojáků, odvedený do Říma a tam dán za pokrm dravé zvěři pro obveselení lidu." Sv. mučedník děkoval Bohu za tuto radostnou zprávu. Na cestě do Říma ho střežilo deset žoldnéřů. K jednomu z nich byl Ignác připoután řetězem. Ze Seleucie se plavil do Smyrny, kde ho pozdravil svatý Polykarp a celá obec. Nějaký čas byl u svatého Polykarpa. Přišli ho přivítat zástupci církví z širokého okolí. Napsal obcím děkovné listy, plné apoštolské horlivosti. Jsou to skvosty starokřesťanského písemnictví.

Toužil po koruně mučednické. Efezským napsal: ”Doufám, že vašimi modlitbami dosáhnu, abych se mohl v Římě potýkat s divokými šelmami." Jiné napomíná: ”Zůstaňte svorní; vím, že jsou mezi vámi bludaři; odpovězte jim pokorou a tichostí!" Měl jenom jednu obavu, aby ho křesťané v Římě nemístnou soustrastí nepřipravili o mučednickou korunu. Proto jim napsal dopis, v němž nazývá církev římskou “předsedkyní svazku lásky”. V tom dopise prosí: Bojím se vaší lásky, aby mně

nebyla k úrazu. Nikdy nebudu mít takovou příležitost dosáhnout Boha. P š e n i c e B o ž í j s e m a m u s í m b ý t r o z e m l e t z u b y d r a v ý c h z v í ř a t, a b y c h b y l s h l e d á n j a k o č i s t ý c h l é b B o ž í." - ”Toho

hledám, jenž pro nás umřel; po tom toužím, jenž pro nás z mrtvých vstal. On stojí přede mnou jako odměna . . . Čisté světlo ať přijmu! Dostanu-li se tam, budu mužem Božím. Nechte mne být následovníkem utrpení mého Boha!"

Ze Smyrny pluli vojáci s Ignácem do Troady. I tam zůstali několik dní. Z Troady napsal listy do Filadelfie, do Smyrny a Polykarpovi. List ke Smyrnenským je pozoruhodný tím, že je tam po prvé nazvána církev katolickou. Říká: ”Kdekoliv se biskup ukáže, tam ať je církev! Tak jako kde je Kristus, tam je též církev katolická."

Loď přistála v ústí řeky Tibery u Ostie. Římští křesťané přišli naproti slavnému biskupovi. V Římě hned byl přiveden do amfiteátru a puštěni na něho lvi, kteří rozsápali jeho tělo tak, že z něho zůstalo jen několik kostí. Křesťané je posbírali a uschovali jako drahocenný poklad.

Církev katolická sv. Ignáce zvlášť vyznamenala tím, že ho jmenuje denně při oběti mše sv. a na jeho svátek ve zpěvu k sv. přijímání užívá jeho slov: ”Pšenice Kristova jsem, nechť jsem rozemlet zuby zvířat, abych byl shledán jako chléb čistý."

O Svátosti oltářní psal sv. Ignác v listě k Římanům: ”Nemám radost z pokrmu pomíjejícího, ani z rozkoší tohoto života. Po chlebě Božím toužím, po nebeském chlebě, po chlebě života, jenž je Tělo Ježíše Krista, Syna Božího ... a nápoj Boží chci, jeho Krev je nehynoucí láska a věčný život."

Mnozí křesťané nechápou hluboký význam mše svaté. Účastnit se Nejsvětější oběti znamená obětovat se. Jako pšenice musí být rozemleta a musí projít ohněm, aby se stala chlebem.

85

2. ÚNORA. SLAVNOST OČIŠŤOVÁNÍ BL. PANNY MARIE (HROMNIC).

”Světlo k osvícení pohanů.”

Dnes vzpomínáme, jak přinesli božské Dítě do chrámu, aby je postavili před Pánem a dali předepsanou oběť. Stařec Simeon, Duchem svatým osvícený, poznal Dítě, vzal je na své lokty a velebil Boha: ”Nyní propouštíš v pokoji svého služebníka, Pane, podle svého slova, neboť mé oči viděly tvé spasení, které jsi připravil přede všemi národy - světlo, jež bude zjevením pohanům, slávu pro tvůj lid Izrael." (Luk. 2, 29- 32)

Zároveň slavíme svátek muže, který první byl osvícen tímto světlem a stal se křesťanem. Písmo sv. sděluje: ”V Cesareji žil nějaký muž jménem K o r n é l i u s, důstojník pluku zvaného Italský. Byl to člověk zbožný, s celou rodinou věřil v jediného Boha, byl velmi štědrý vůči židovskému lidu a pravidelně se modlil

k Bohu. Ten měl kolem třetí hodiny odpoledne vidění, v němž jasně spatřil Božího anděla, jak k němu vchází a volá na něj: ‚Kornélie!' Pohlédl na něj a pln bázně řekl: ‚Co si přeješ, Pane?' Anděl odpověděl: ‚Bůh přijal tvé modlitby a almužny a pamatuje na tebe.Vyprav hned posly do Joppe, ať sem přivedou Šimona koželuha, který má dům u moře.' Když odešel ten anděl, zavolal si Kornélius ze svých lidí dva sluhy a jednoho zbožného vojáka ze své stráže, všechno jim vyoravoval a pak je vyslal do Joppe.

*****obrázek*****

Druhého dne, právě když se blížili k městu, vyšel Petr za poledne na rovnou střechu domu, aby se modlil. Pak dostal hlad a chtěl se najíst. Zatímco mu připravovali jídlo, upadl do vytržení mysli: Vidí, jak se z otevřeného nebe cosi snáší; podobalo se to veliké plachtě, kterou spouštějí za čtyři cípy k zemi. Byly v ní všechny všechny druhy živočichů: čtvernožci, plazi i ptáci. Tu k němu zazněl hlas: ‚Vstaň, Petře, zabíjej a jez!' Petr odpověděl: ‚To ne, Pane! Ještě nikdy jsem nejedl nic, co poskvrňuje a znečišťuje.' Ale hlas se ozval znovu: ‚Co Bůh prohlásil za čisté, nepokládej za nečisté.' To se opakovalo třikrát a zase to všechno bylo vyneseno vzhůru do nebe. Zatímco Petr úporně přemýšlel, co to jeho vidění může znamenat, podařilo se Kornéliovým poslům nalézt Šimonův dům. Zastavili se před vraty, zavolali a ptali se, zda tu bydlí Šimon, kterému říkají Petr. A Petr stále ještě přemýšlel o svém vidění, když mu Duch řekl: ‚Jsou tu tři muži a hledají tě; sejdi hned dolů a bez rozpaků s nimi jdi, neboť já jsem je poslal.´ Petr tedy sešel dolů k těm mužům a řekl: ‚Já jsem ten, kterého hledáte. Proč jste za mnou přišli?' Oni odpověděli: ‚Posílá nás setník Kornélius, muž spravedlivý, který věří v jediného Boha a má dobrou pověst u všeho židovského lidu. Zjevil se mu anděl a rozkázal mu, aby tě pozval do svého domu a vyslechl, co mu máš říci.´ Petr je pozval dovnitř a nechal je u sebe přes noc. Hned druhého dne se s nimi Petr vydal na cestu a ještě nškolik bratří z Joppe ho doprovázelo. Nazítří přišli do Cesareje. Kornélius je očekával a spolu s ním jeho příbuzní a nejbližší přátelé. Když chtěl Petr vejít, vyšel mu Kornélius vstříc, padl na kolena a poklonil se mu. Ale Petr jej přinutil vstát a řekl: ‚Vstaň, vždyť i já jsem jen člověk.' Za rozhovoru vešli dovnitř a Petr shledal, že je tam shromážděno mnoho lidí. Promluvil k nim: ‚Dobře víte, že židům není dovoleno stýkat se s pohany a navštěvovat je. Mně však Bůh ukázal, abych si o žádném člověku nemyslel, že styk s ním poskvrňuje nebo znečišťuje. Proto jsem také bez váhání přišel, když jste pro mne poslali, a nyní se ptám, jaký jste k tomu měli důvod.' Kornélius odpověděl: ‚Jsou to právě tři dny, co jsem se v tuto chvíli modlil ve svém domě odpolední modlitbu, a náhle stál přede mnou muž v zářícím rouchu a řekl: ´Kornélie, Bůh vyslyšel tvou modlitbu a ví o tvých dobrých skutcích.

Vyprav posly do Joppe a povolej odtud Šimona, kterému říkají Petr. Bydlí v domě koželuha Šimona
87
u moře. ´Hned jsem tedy pro tebe poslal a ty jsi ochotně přišel. Nyní jsme tu všichni shromážděni před Bohem a chceme slyšet vše, co ti Pán uložil.' A Petr se ujal slova: ‚Nyní skutečně vidím, že Bůh nikomu nestraní, ale v každém národě je mu milý ten, kdo v něho věří a činí, co je spravedlivé. To je ta zvěst, kterou Bůh poslal synům izraelským, když vyhlásil pokoj v Ježíši Kristu. On je Pánem všech. Dobře víte, co se dělo po celém Judsku: Začalo to v Galileji po křtu, který kázal Jan. Bůh obdařil Ježíše z Nazareta Duchem svatým a mocí, Ježíš procházel zemí, všem pomáhal a uzdravoval všechny, kteří byli v moci ďáblově, neboť Bůh byl s ním. A my jsme svědky všeho, co činil v zemi judské i v Jeruzalémě. Ale oni ho pověsili na kříž a zabili. Bůh jej však třetího dne vzkřísil a dal mu zjevit se - nikoli všemu lidu, nýbrž jen svědkům, které k tomu napřed vyvolil, totiž nám, my jsme s ním jedli a pili po jeho zmrtvýchvstání. A uložil nám, abychom kázali lidu a dosvědčovali, že je to on, koho Bůh ustanovil za soudce živých i mrtvých. Jemu všichni proroci vydávají svědectví, že pro jeho jméno budou odpuštěny hříchy každému, kdo v něho věří.' Ještě když Petr mluvil, sestoupil Duch svatý na všechny, kteří tu řeč slyšeli. Bratří židovského původu, kteří přišli s Petrem, žasli, že i pohanům byl dán dar Ducha svatého. Vždyť je slyšeli mluvit ve vytržení mysli a velebit Boha. Tu Petr prohlásil: ‚Kdo může zabránit, aby byli vodou pokřtěni ti, kteří přijali Ducha svatého jako my?' A dal pokyn, aby byli pokřtěni ve jménu Ježíše Krista. Potom jej pozvali, aby u nich zůstal několik dní." (Sk. ap**.** 10, 9-47)

88

3. ÚNORA. BLAŽEJ, BISKUP A MUČEDNÍK.

*******obrázek******

B l a ž e j byl biskupem v pontském městě Sebastě na rozhraní Malé Arménie a Kappadocie. Proslavil se milosrdnou láskou k bližnímu. Před svým povýšením na biskupský stolec se zabýval lékařskými studiemi. Svých znalostí používal k tomu, aby mohl svěřenému lidu co nejvíce prospět.

R. 313 vydali císařové Konstantin a Licinius v Miláně prohlášení, že křesťané mají úplnou svobodu. Přesto Licinius nedbal na své prohlášení a jeho náměstek v Sebastě Agrikola pronásledoval křesťany.

Podle dokumentů, které nejsou historicky spolehlivé, Blažej uprchl z města na horu Aegeus, kde o samotě sloužil Bohu modlitbou a prací. Plachá lesní zvěř, kterou zkrotil svou laskavostí, byla jeho jedinou společností. Kdysi však lovci

honili zvěř a hledali útočiště v Blažejově jeskyni. Blažeje zajali a předvedli před náměstka. Když odepřel obětovat bohům, byl drásán železnými hřebeny a pak vlečen do žaláře. Pět křesťanských žen ho doprovázelo na cestě k žaláři. Když se náměstek dozvěděl, že jsou křesťanky, dal je popravit.

89

Zbožná legenda vypravuje: Když vojáci vlekli Blažeje k soudu, mezi lidmi, kteří se s pláčem k němu hrnuli, přispěchala křesťanka, vdova, s polomrtvým chlapcem, jemuž uvázla v krku rybí kost. Svatý mučedník požehnal polomrtvého hocha, ten hned pak přišel k vědomí a uzdravil se.

Proto se v den svatého Blažeje uděluje požehnání se dvěma rozžatými, křížem přeloženými svícemi slovy: ”Na přímluvu svatého Blažeje, biskupa a mučedníka, uchovej tě Bůh ode veškeré choroby hrdla a od kteréhokoliv jiného zla."

Sv. Blažej byl umučen r. 316.

”Tak i vy, když učiníte všechno, co vám bylo přikázáno, řekněte: ´Jsme jenom služebníci, učinili jsme to, co jsme byli povinni učinit.´”

(Luk. 17, l0)

Ve Francii byl prastarý klášter, zvaný Corbie (vysl. Korbí). Přijali do něho na výchovu chlapce jménem A n s g a r. Když vyrostl a stal se knězem a řeholníkem, bylo jeho největší touhou šířit křesťanství mezi pohany a tam umřít jako mučedník.

V té době byl r. 826 král Dánů Harald vyhnán ze své vlasti. Žádal císaře o pomoc a dal se i se svým dvorem pokřtít. Aby se však křesťanství v Dánsku zachovalo a rozšířilo, potřeboval kněze. Ansgar se dobrovolně hlásil a vzal přítele Autberta s sebou. Autbert však brzy zemřel. Král Harald zvlažněl a Ansgar byl odvolán do vlasti.

Mezitím bylo císaři Ludvíku Pobožnému ze Švédska hlášeno, že je tam mnoho duší, které touží po pravdě křesťanské. Ansgar se znova hlásil a dal se na cestu. Avšak loď, která ho měla přivézt na nové působiště, byla přepadena a Ansgar zachránil pouhý život. Čtyřicet ručně psaných knih, císařovy dary pro krále švédského, všechno bylo ztraceno. Za velikých útrap došel do města Byrka. Král Bjorn jej laskavě přijal a dovolil mu misijní práci.

R. 831 odejel k císaři Ludvíkovi, aby mu podal zprávu. Císař se rozhodl založit v Hamburku biskupství, které by bylo východiskem pro misie v severských zemích. O vánocích 831 byl Ansgar vysvěcen na biskupa. Papež ho jmenoval legátem severních zemí. To byl počátek soustavné misijní činnosti v Dánsku a

Švédsku. Dílo vzkvétalo.

90

Avšak najednou přijelo do města šest set lodí pohanských Normanů, zničili město, kostel i klášter a Ansgar stěží vyvázl životem. Zdálo se, že celé jeho životní dílo je zničeno. Světec však neztratil důvěru. Těšil se slovy Písma sv.: ”Hospodin dal, Hospodin vzal, budiž jméno Páně pochváleno!"

A Bůh pomohl. Ansgar se stal biskupem v Brémách a jel podruhé do Švédska; tam s velikým úspěchem kázal dvě léta. I nový dánský král ho prosil o věrozvěsty, a také tam se značně šířilo křesťanství.

Ansgar žil jako mnich. Mnoho se postil a modlil. Stále nosil na těle žíněný pás. Zjednal mnohým otrokům svobodu. I na svých misijních cestách pletl sítě, aby sám sebe uživil a nebyl nikomu na obtíž.

Když r. 865 umíral, řekl: ”Bože, buď milostiv mně hříšnému!"

4. ÚNORA. SV. ONDŘEJ KORSINI, BISKUP A VYZNAVAČ.

Dvě matky.

O n d ř e j se narodil r. 1302 ve Florencii ze šlechtického rodu. Rodiče byli zbožní a snažili se vychovat syna dobrým slovem a příkladem. Ale jejich námaha byla marná. Ondřej miloval společnost lehkovážných druhů, s kterými prohýřil celé noci. Rodiče byli bezradní. Matka Peregrina padla před obrazem Panny Marie na kolena a modlila se v pláči: ”Matko Boží! Matko Vykupitele našeho Ježíše Krista! Ty víš, že mému synu hrozí zkáza, víš, v jakém je nebezpečí. Smiluj se nad ním! Oroduj za něj, aby byl zachráněn!"

Na ulicích města Florencie bylo ještě ticho. Ještě se neprobudil ranní městský život. Tři jinoši vycházeli z jedné herny, kde strávili celou noc. Kdo by řekl, že mezi těmito mladíky je mladý kníže Ondřej Korsini? Když přišli k bráně paláce, mladý kníže se rozloučil se svými druhy a pak chvatně stoupal po schodech, aby ho nikdo neslyšel. Sotva však otevřel dveře chodby, spatřil v domácí kapli klečet matku před obrazem

91

*******obrázek*****

Panny Marie. Celou noc tam v slzách klečela na modlitbách a čekala na návrat svého jediného syna. Marně se snažil mladý kníže, aby ho matka neviděla a neslyšela, neboť již vstala, šla mu vstříc a řekla: ”Jak dlouho ještě, můj synu, mne budeš mučit? Jak dlouho ještě budeš dělat hanbu? Kolik bolesti jsem vytrpěla tuto noc!"

Jinoch, dojatý matčinou bolestí, se zastyděl, zakryl svou tvář a řekl: ”Máš pravdu, drahá matko, máš pravdu. Cítím, že to není cesta, po které bych měl jít; jsem bídník, jsem nešťastník."

Po těchto slovech prosil matku, aby si šla odpočinout, a sám vešel do svého pokoje. Zavřel za sebou dveře, padl na kolena a propukl v usedavý pláč. Začal se modlit. Modlil se dlouho. Pak odhodil kord, kterým byl opásán, strhl z klobouku a z oděvu ozdoby a odcházel podruhé z domu. Běžel ulicemi města, nevěděl, co dělat a kde se zastavit.

V tuto dobu se právě otvíraly dveře kostela otců karmelitánů. Když šel kolem, spatřil nešťastný jinoch v pozadí kostela sochu Panny Marie a bez rozmýšlení běžel k jejím nohám, padl na kolena a se slzami v očích volal hlasitě: ”Pomoz, ó Maria, pomoz, ó útočiště hříšníků! Zachraň mne, ó drahá matko!"

Tuto hlasitou modlitbu zaslechl jeden z otců karmelitánů. Podivil se, když tam viděl klečet mladého knížete**. T**ázal se ho**:** ”Kníže, vy zde? Co se vám přihodilo?"

”Co kníže," odpovídal jinoch, ”jaký kníže? Ohavník jsem**,** bídník jsem, hříšník jsem! Jděte k mé matce a řekněte jí, že se zříkám knížectví a všeho majetku a že se nevrátím domů, dokud mi představený kláštera nedovolí, abych byl přijat za řeholníka."

Matka plesala nad tímto obrácením a děkovala za to vroucně Bohu. Obrácení bylo opravdové. Mladý řeholník pokorně konal nejnižší práce v klášteře. Krotil své tělo a svou pýchu. Musel podstoupit tuhý boj a projít ohněm prudkých pokušení. Také bývalí druhové se ho snažili vylákat z kláštera a říkali: ”Zahoď hrubý mnišský oděv, opusť ponurý klášter a vrať se k nám do světa, kde tě čeká sláva a rozkoš." Ale Ondřej zvítězil nad pokušením a vytrval.

R. 1328 byl vysvěcen na kněze a začal s apoštolskou horlivostí pracovat na obrácení hříšníků. Když se vrátil do vlasti, zemřel biskup fiesolský. Za jeho nástupce chtěli zvolit Ondřeje. On však ve své pokoře utekl do kláštera kartuziánů. Již se voliči chystali k nové volbě, když malé dítě zvolalo: ”Světec, který má být naším biskupem, se modlí v kostele kartuziánů." Ondřej v poslušnosti přijal volbu a byl vysvěcen na biskupa r. 1360. Přísnost života nezměnil. Apoštolskou horlivost zdvojnásobil. Bedlivě pátral po zatvrzelých hříšnících; neustal se za ně modlit a domlouvat jim, až se polepšili. Ve věku sedmdesáti jedna let onemocněl prudkou zimnicí a zemřel r. 1373. Hned po smrti byl ctěn jako světec.

5. ÚNORA. AGÁTA **(**HÁTA) DOBROMILA, PANNA A MUČEDNICE.

”Blahoslavení čistého srdce!”

A g á t a pocházela z bohaté a vznešené rodiny v Katanii na Sicílii. Císařský náměstek na Sicílii si umínil, že získá Agátu pro sebe, aby se takto obohatil.

Věděl, že je horlivou křesťankou, proto ji dal zatknout. Znal však již ze zkušenosti, že ctnostná křesťanská panna nezapře tak lehce svou víru. Proto ji chtěl poznenáhlu zkazit. Ve městě bydlela nestydatá žena Afrosie. Odevzdal jí Agátu a přislíbil tučnou odměnu, podaří-li se jí odvrátit pannu od víry a svést ji ke hříchu.

93

****obrázek******

Kdykoliv ji však Afrosie chtěla svést, odvětila svatá panna: ”Má víra a čistota stojí na pevné skále a tou skálou je Spasitel, můj Kristus. Vaše slova jsou pouhým větrem, vaše lichocení je lijákem a vaše hrozby jsou povodní, jež marně na tu skálu dorážejí."

Po měsíci řekla Afrosie vladaři: ”Zbav mne uložené povinnosti, abych tuto křesťanku svedla, neboť snáze bych obměkčila kámen a ohnula železo, nežli překonala její zatvrzelost." -

Vladař znova povolal Agátu k soudu a radil jí, aby si zachránila svůj život. Ona však odpověděla: ”Můj život a má spása je Kristus, od něho neustoupím!" - Vladař jí hrozil: ”Dám tě mučit, že na kolena padneš a v hrozných bolestech o smilování prosit budeš." Svatá panna odpověděla: ”Železo a okovy mě připoutají ještě pevněji ke Kristu, oheň ještě více roznítí mou lásku k němu a blízká smrt vzbudí mou touhu po něm; Bůh, můj pomocník a ochránce, bude mým těšitelem." -

Soudce dal svatou pannu natáhnout na skřipec, zbičovat, železnými hřebeny sápat, pochodněmi pálit a jiným způsobem mučit. Avšak v noci anděl Boží uzdravil svatou mučednici.

Když po čtyřech dnech dal vladař Agátu znovu předvést a viděl ji dokonale zdravou, přičítal to kouzlům a sváděl ji znova k modloslužbě. Ona však kárala jeho zatvrzelost a ukrutnost a vyznala, že nikdy neodstoupí od Krista, jenž ji uzdravil. I rozkázal soudce položit ji na střepiny a žhavé uhlí. Bůh ji však těšil a sílil v těchto mukách. Náhle se otřásla země, pohanský lid se vzbouřil a zastrašený vladař dal polomrtvou Agátu odnést do žaláře. Nemohla již pokleknout, pozdvihla naposled ruce a modlila se:

94

”Hospodine, Bože můj, děkuji ti za všecko! Miloval jsi mne a posiloval jsi mne v mukách, přijmi mne nyní milostivě k sobě!" Takto se modlila a zesnula v Pánu**.** Rok smrti 251.

”Přijmete sílu, když na vás sestoupí Duch svatý.”

******obrázek******

Jen tři a půl roku působil sv. F r a n t i š e k X a v e r s k ý v Japonsku, a přece símě evangelia tak krásně vzešlo, že za čtyřicet let vzrostl počet křesťanů na tři sta tisíc. Víra tak hluboce zapustila kořeny v srdci lidu, že obstála v první zkoušce.

Císař Taiko Sama pojal podezření proti křesťanským misionářům, jako by chtěli vydat jeho říši do moci výbojných Portugalců, proto vydal rozkaz, aby byli jezuité z říše vypuzeni.

Časem se hněv císaře proti křesťanům utišil, znenadání však vzplanulo pronásledování znova. Japonský císař se tázal jistého španělského kapitána: ”Proč váš král vládne téměř polovině světa?" Kapitán odpověděl; ”Španělští misionáři, kamkoli přijdou, připravují cestu španělským vojákům, kteří se za nimi ubírají a za pomoci nových křesťanů ty země podmaňují." Tato řeč vyvolala v císaři další podezření proti křesťanům a on dal rozkaz k vyhlazení křesťanství.

Křesťané se posilovali k boji tím, že přijímali svátost sv. biřmování a pak se s radostí hlásili dobrovolně u soudu.

Když jedna matka chtěla svoji dcerku, desetiletou Gratiu, poslat do jiného města, aby tam byla zachráněna, začala Gratia plakat a řekla: ”Pročpak? Nebyla jsem také pokřtěná? Když všichni křesťané zemřou, proč bych já měla žít?” a zůstala u své matky.

Jednoho pětiletého hošíka se tázali, co udělá, až bude vyslýchán. ”Řeknu, že jsem křesťan." - ”A když tě budou chtít zabít?" - ”Připravím se na smrt." - ”Ale jak se připravíš na smrt?" - ”Budu až do smrti vzývat milosrdenství Ježíšovo."

Tak se všichni připravovali na smrt, ale jen dvacet šest jich tehdy dosáhlo mučednické koruny. - K smrti bylo odsouzeno šest františkánů, dvacet rodilých Japonců a tři jezuité.

Na místě popravy byli přivázáni na kříže. Všichni se modlili. Malý Antonín zbožně vyslovil svatá jména Ježíš a Maria a začal zpívat žalm 112. ”Chvalte děti Hospodina!" Na znamení soudce vojáci probodli kopím srdce odsouzenců - a Japonsko má své první mučedníky, církev nové světce. Bylo to r. 1596.

6. ÚNORA. TITUS, BISKUP A VYZNAVAČ. PAMÁTKA SV. DOROTY, PANNY A MUČEDNICE.

T i t u s se narodil z pohanských rodičů, nejspíše v Antiochii syrské. Ke křesťanství byl přiveden sv. Pavlem, jenž ho jmenuje svým milým synem. (Tit. l, 4)

Titus se stal vynikajícím šiřitelem evangelia a doprovázel sv. Pavla na jeho misijních cestách. Byl též pověřen nejedním důležitým úkolem.

V r. 51 provázel sv. Pavla do Jeruzaléma na apoštolský sněm (Gal. 2, 3). R. 57 nebo 58 prokázal svatému Pavlovi důležité služby, byl od něho poslán do Korintu, do Efezu a podruhé do Makedonie, kdy donesl Korinťanům druhý list Pavlův.

Když se sv. Pavel vrátil z římského vězení, ustanovil Tita biskupem na Krétě. Aby naučení, jež mu dal, zachoval lépe v paměti, poslal mu v r. 65 list, v němž mu připomíná, koho má ustanovit za biskupa a k čemu má vést jednotlivé stavy věřících. Na Krétě měl Titus těžkou práci, poněvadž tamní lid byl mravně velice pokleslý. Sv. Pavel cituje ve svém listu řeckého básníka, který praví: ”Kréťané jsou samí lháři, zlá zvířata, lenivá břicha.” (Tit. 1, 12)

Sv. Josef

Když byl sv. Pavel podruhé vězněn v Římě, působil Titus v Dalmacii (2. Tit. 4,10), kde je dosud uctíván jako první věrozvěst. Odtud se vrátil zase na Krétu a podle podání tam zemřel v Gortyně ve věku devadesáti čtyř let. Jeho tělo bylo r. 823 přeneseno do Benátek, kde je uloženo v chrámu sv. Marka.

Domov duše.

******obrázek*****

D o r o t e a (Dorota, Bohdanka) žila koncem 3. století v Cesareji, hlavním městě kapadockém. Legenda o ní vypravuje: Dorota vynikala zbožností, čistotou a krásou. Za pronásledování křesťanů byla předvedena k císařskému náměstku Sapriciovi. Na výzvu, aby obětovala bohům, odpověděla: “Nikdy nebudu obětovat vašim bohům, kteří přebývali jako my ve smrtelném těle, neřestně žili a pravého Boha nepoznali."

Sapricius dal Dorotu odvléci do žaláře a poslal k ní dvě sestry, Chrastu a Kallistu, které byly dříve křesťankami, ale z bázně před mukami zapřely svou víru. Tyto dvě dívky měly Dorotu odvrátit od víry. Avšak nestalo se tak. Dorota dívkám domlouvala, a ony zahanbeny a povzbuzeny, znova prohlásily, že chtějí setrvat ve víře

Kristově a za své poblouzení činit pokání. Obě byly umučeny v kotli, naplněném vroucí smolou.

Sapricius nařídil, aby i Dorota byla umučena. Ona odvětila: “Učiň, co zamýšlíš, abych brzy viděla toho, po němž touží má duše. Z lásky k němu se nebojím ani mučení, ani smrti.”

Pro Dorotu přišla toužená hodina.

97

******obrázek******

Soudce ji odsoudil k smrti mečem. Radostně zvolala: “Hospodine, buď veleben, že mne voláš do ráje a k svatbě!"

Kráčela na smrt jako na svatbu. Byl bouřlivý zimní den; ledový vichr burácel krajem a sněhové vánice halily zemi i oblohu šedou smutnou rouškou.

S úsměvem řekla mučednice: “Hleďte, jak je pustá a nevlídná tato země! Blaze mi, že jdu do krásnějšího kraje, kde se blankyt nebeský nikdy nezahaluje mrakem, kde ustavičně vane jarní vzduch, louky se zelenají a v zahradě mého snoubence se skvějí lilie, kvetou vonné růže a zrají sladké plody. Jak plesám, že smím již do tohoto ráje vstoupit!"

Náhodou zaslechl tato slova mladý úředník Teofil, který si rád z křesťanů dělal žerty. Přistoupil k světici a řekl jí posměšně: “Nevěsto Kristova, tak mi pošli ze zahrady svého snoubence kytici těch krásných růží a košíček sladkého ovoce, které tam budeš trhat." Svatá panna pohlédla vážně na posměvače a řekla: “Stane se, o co žádáš; dostaneš růže i ovoce, jen buď hoden toho daru!"

Na popravišti poklekla sv. mučednice a modlila se. Tu k ní přistoupilo krásné dítě, mělo v ruce košíček a v něm tři růže a tři jablka. Řeklo: “Milá sestro, Tvůj Snoubenec ti to posílá." Ona mu řekla: “Dones to tajemníku Teofilovi, že mu posílám, co si přeje." Po těchto slovech byla mečem sťata a její duše se s radostí vznesla do nebeského ráje. —

Ve společnosti veselých druhů vyprávěl Teofil žertovně, že každou chvíli čeká z ráje krásné květiny a ovoce, které mu krásná dívka slíbila odtud poslat. Tu vstoupil k němu hošík s košíčkem, v němž byly svěží růže a jablka a řekl: “To ti posílá Dorotea ze zahrady svého Snoubence."

Teofil zvážněl. Jeho duch se otevřel nebeskému světlu. **U**věřil v Krista a vyznal svou víru. Byl natažen na skřipec, trhán železnými háky a pálen pochodněmi.

V převelikých mukách se modlil: “Kriste, Synu Boží, vyznávám tě: Uveď mne do sboru svých vyvolených!” Bylo to r. 303.

7. ÚNORA. ROMUALD, OPAT.

Sto let pokání.

R o m u a l d pocházel z rodu ravenských vévodů. Narodil se roku 907. Byl vychovaný pro svět, honil se po zábavách a pustých radovánkách a žil prostopášně. Odvážné jízdy, honby a hry, nestoudné ženštiny a hlučné pitky byly jeho radostí.

Jeho otec Sergius se pohádal pro kus pozemku se svým příbuzným a vyzval ho na souboj, jehož svědkem musel být Romuald. V tom souboji zabil Sergius svého přítele. Tato událost otřásla lehkomyslným rozmařilcem a vyrvala ho z propasti hříchu. Od té doby mu nedalo svědomí pokoj, vytýkalo mu, že je spoluviníkem na hrozné vraždě. Aby došel klidu, odebral se do blízkého kláštera, podrobil se tam čtyřicetidennímu pokání, jež bývalo ukládáno kajícníkům za zločin zabití. V tichu kláštera a vytrvalé modlitbě poznal vůli Boží, aby činil pokání. Vstoupil do benediktinského kláštera a začal život přísné sebekázně. Některým vlažným řeholníkům nebyla milá jeho horlivost. Vytýkali mu, že svou přísností ruší pokoj a svornost v klášteře. Romuald si od představeného vyžádal, aby byl propuštěn. Odebral se do krajiny nedaleko Benátek k poustevníkovi Marinovi, aby se od něho učil přísnému nábožnému životu.

Marin ho cvičil zvláště v pokoře a trpělivosti. Zpívali spolu žalmy. Pokaždé, když Romuald udělal ve čtení chybu, udeřil ho jeho učitel prutem na levou líc. Když to Romuald už nemohl vydržet, prosil skromně: “Milý mistře, udeřte mne prosím na pravou stranu! Neboť na levé ucho už jsem skoro hluchý.” Mistr se podivil této trpělivosti a od té doby mírnil svou převelikou přísnost.

*****obrázek******

Romuald rád čítával životy svatých. Cokoliv u nich poznal dobrého, hleděl následovat. Říkával: “Život svatých mi proniká kosti a když pozoruji, co konám já, je mi, jako bych musel zemřít studem."

Pro nepokoje na území benátském se odebral se svým duchovním mistrem do lesnatých pustin na pomezí španělské. Po třech letech se opět vrátil do Itálie a začal tam neúnavně pracovat na obnově původní přísnosti života řeholního a povznesení života kněžského. Této myšlence zasvětil všechny své síly, obcházel Itálii jako chudý, rozedraný poustevník a plamenný hlasatel pokání. Založil a obnovil veliký počet řeholních domů a pousteven a vychoval mnoho horlivých a svatých mnichů.

Nějakou dobu byl opatem v klášteře klasenském u Raveny.

Hlavní zásluhu si získal založením přísného poustevnického řádu kamaldolského. První osada byla zřízena v Toskánsku na pozemku, nazvaném podle dárce Campo Maldoli neb Camaldoli. Členové tohoto řádu žili velmi přísně, zachovávali úplné mlčení, strohý půst o chlebě, zelenině a vodě, chodili bosí, měli oholenou hlavu a dlouhé vousy. Každý z nich měl vlastní chýšku s kapličkou, všechny poustevny pak byly ohrazeny zdí. Uprostřed stál kostel, v němž se poustevníci shromažďovali ke mši svaté a církevním hodinkám. Jinak přebývali ve svých chýších, trávili život v modlitbách, v rozjímáních a ruční práci.

Když byla osada Camaldoli upevněná v kázni, odebral se Romuald na horu Sitrii v Umbrii, kde založil novou poustevnickou osadu, a tam po sedm let žil a vycházel odtud na misijní cesty po Itálii.

Řád kamaldolský se rozšířil po celé církvi a mnoho vykonal pro obnovu řeholního života.

100

Romuald pocítil, že bude již brzo povolán na věčnost. Řekl jednomu z bratří: “Dvacet let se připravuji na smrt, a čím více se na ni chystám, tím více se mi zdá, že nejsem hoden, abych předstoupil před Boha."

Zřídil si poustevnu, aby tam v ústraní zemřel. Avšak ani v posledních dnech nepovolil v postu a pokání. Jednoho večera prosil bratry, kteří mu chtěli přisluhovat, aby šli spát. Zastavili se však u dveří a naslouchali. Za nějakou chvíli již neslyšeli starce dýchat. Vešli a nalezli ho mrtvého.

Zemřel r. 1027 ve věku sto dvacet let. Plných sto let činil pokání za hříchy svého mládí. Jeho žák, slavný reformátor, svatý Petr Damiani napsal za patnáct let po jeho smrti Romualdův skvělý životopis.

8. ÚNORA. JAN Z MATHY, VYZNAVAČ.

J a n z M a t h y se narodil r. 1160 v Fauconu v Provenci ve Francii. Již v mládí vynikal ušlechtilou láskou k chudým. Když byl na studiích v městě Aix, rozdával chudým z peněz, které mu otec posílal. Po studiích na vysokých školách v Paříži byl vysvěcen na kněze. Při první mši svaté měl podivuhodné vidění. Viděl anděla oděného bělostným hávem s červenomodrým křížem na prsou a majícího po obou stranách otroka, z nichž jeden se zdál být křesťan, druhý Maur. Aby pochopil, co toto vidění znamená a aby lépe poznal vůli Boží, odebral se do samoty k sedmdesátiletému poustevníku Felixovi z Valois. Tam žili tři roky v bratrské lásce, třebaže věkem byli tak rozdílní. Jan vypravoval zjev, který byl spatřil, a oba v něm viděli znamení, že Jan má svůj život zasvětit úkolu vykupovat křesťany ze zajetí

mohamedánských Maurů. Oba, Jan i Felix, se odebrali do Říma, aby papeži vyložili svůj úmysl. Papež Innocenc III. s největší radostí schválil řád a nazval jej řádem trinitářů čili řádem Nejsvětější Trojice na vykupování křesťanských zajatců a určil za řádový oděv bílý šat s červenomodrým křížem na prsou. Jan byl jmenován prvním představeným.

101

****obrázek*******

Výtěžek z řádového majetku měl být rozdělován na tři díly, jeden pro výživu řeholníků, jeden na podporu chudých nemocných a jeden na vykupování křesťanů z mohamedánského zajetí. Aby trinitáři měli přístup do zemí mohamedánů, kupovali mohamedánské otroky a nabízeli je jako výměnu za otroky křesťanské.

Francouzský král Filip August novému řádu přál. Šlechtic Gouthier de Chatillon daroval pozemek na řece Marně k zařízení kláštera. Prvním představeným tohoto kláštera byl Felix z Valois. Jan z Mathy působil hlavně v Itálii. Brzy sebral značné množství peněz, s nimiž poslal dva bratry do Maroka. Vrátili se a přivedli s sebou sto osmdesát šest vysvobozených křesťanů. Za jásotu obyvatelstva je vedli do Paříže. Zvony všech chrámů zněly na uvítanou, lid plakal radostí a vzdával díky obětavým řeholníkům. Po tomto prvním zdaru řád vzkvétal, ačkoliv podmínky přijetí byly přísné. Vždyť se členové zavazovali, že i svobodu, a bude-li třeba, i svůj život obětují za vysvobození křesťanských otroků.

Jan by rád cestoval do Afriky za křesťanskými otroky, ale k jeho velké lítosti ho zadržel papež Inocenc a poslal s poselstvím na královský dvůr do Dalmácie, kde svým příkladem a ohnivými kázáními blahodárně působil na obnově křesťanství. Konečně se mu podařilo dostat od papeže dovolení k cestě mezi mohamedány. Byl tam dvakrát a vysvobodil poprvé sto deset, podruhé sto dvacet vězňů. Povzbuzoval křesťanské otroky, které nemohl vysvobodit, a upevňoval je ve víře. To rozzuřilo nepřátele tak, že ho přepadli a polomrtvého nechali ležet na ulici. Naštěstí ho nalezli křesťané a zachránili ho. Touto nehodou se nedal odstrašit od svého počínání. Řekl: “Rád bych za ubohé vězně obětoval život."

102

Když s vykoupenými křesťany vstoupil na loď, přihnali se ještě jednou mohamedáni, rozbili kormidlo, roztrhali plachty a odrazili loď od břehu, aby tak všichni zahynuli. Avšak křesťané rozestřeli místo plachet své pláště a s pomocí Boží loď šťastně přistála v Ostii u Říma. Ale Janovo zdraví bylo podlomeno, takže už nemohl cestovat mezi Saracény. Zůstal v Římě, kde zakládal “domy milosrdenství", v nichž byli ošetřovaní propuštění zajatci. Jeho řád převzal duchovní

péči o poutníky a při křížových výpravách se staral také o starce a nemocné. Jan zemřel 19. prosince 1213.

9. ÚNORA. CYRIL ALEXANDRIJSKÝ, BISKUP A UČITEL CÍRKVE.

PAMÁTKA SV. APOLONIE, PANNY A MUČEDNICE.

Obhájce Bohorodičky.

C y r i l se narodil v druhé polovině 4. století. Vědecké vzdělání získal v alexandrijských školách. Věděl však, že vzdělanost rozumu může přivést na scestí, proto šel k mnichům na poušť, aby se od nich naučil pravému ctnostnému životu. R. 412 byl povýšen na patriarchu v Alexandrii. Tehdy povstal bludař Nestorius, který tvrdil, že v Kristu jsou dvě osoby, a protože Maria byla matkou jen člověka Krista, nemá nárok na název Bohorodička. Jakmile se Cyril dozvěděl o Nestoriově učení, vystoupil na obranu pravé víry ve velikonoční epištole v listu k mnichům r. 429. Současně se obrátil "podle starého zvyku" na hlavu křesťanstva, biskupa římského Celestina I. Papež zavrhl Nestoriovo učení a pohrozil mu vyloučením z církve, neodvolá-li své bludy. Sv. Cyril sestavil

******obrázek*****
na alexandrijském sněmu formuli víry, kterou měl Nestorius přijmout. Když se však Nestorius nepodrobil, byl r. 431 svolán všeobecný sněm efezský, na němž bylo slavně prohlášeno, že Kristus je pravý Bůh a pravý člověk, že obojí přirozenost, božská a lidská, je v něm spojena v jedné osobě, a to v osobě Boha Syna. Protože obě přirozenosti se nedají oddělit, Panna Maria se právem nazývá Bohorodičkou. Nestorius si získal přízeň císaře Theodosia II., jenž dal Cyrila uvěznit. Avšak věznění netrvalo dlouho. Posléze byl blud úplně potřen a Cyrilovi se jako obránci pravověrnosti dostalo slavného zadostučinění. Zemřel r. 444.

Cyril patří mezi veliké učitele církve. Vyniká četnými věroučnými spisy; napsal třicet knih proti Juliánu Odpadlíkovi a pět proti Nestoriovi. Vyložil téměř celé Písmo svaté. Vynikal jasností úsudku, všeobecným vzděláním a přístupným jazykem.

"Vy však jste tělem Kristovým!"

A n n a K a t e ř i n a E m m e r i c h o v á se narodila 8. září 1774 ve Flamke u Koesfeldu ve Vestfálsku. Otec byl chudý, zbožný chalupník. Když byl s dceruškou na poli, říkával: "Hle, tam je kostel; i odtud se můžeme klanět Bohu. On

nám žehná." Byl i při práci přítomen mši svaté, modlil se a zpíval mešní písně.

104

*********obrázek*****

Anna Kateřina chodila jen málo do školy. Když jí bylo dvanáct let, dali ji do služby k jistému rolníkovi. Její touhou bylo vstoupit do kláštera, ale musela překonat mnoho překážek, než se jí to podařilo.

Z jejích zápisků a výpovědí se lze mnohému naučit. Říká: “Vždycky jsem cítila, že jsme všichni v Ježíši Kristu jedno tělo a jako bolest na prstu mé ruky, tak mě bolela bolest bližního."

Viděla-li někoho nemocného, prosila Boha, aby tuto nemoc dal jí samé a nemocného aby zbavil bolesti. “Vzpomínám, že má matka trpěla růží a s oteklou tváří ležela na lůžku. Byla jsem u ní sama a cítila jsem s ní velikou soustrast. Poklekla jsem v koutě a vroucně jsem se modlila k Bohu; potom jsem ovinula matčinu hlavu šátkem a modlila jsem se dál. Najednou jsem cítila velké bolení zubů a celá tvář mi otekla. Když ostatní přišli domů, poznali, že matka je zdravá. Ale i mně se také brzy ulevilo."

Hodně se modlila za ty, kteří se nemodlili. Říkávala Bohu: “Když chuďas neprosí, nedostane dar. Tak také ty, ó Bože, nepomáháš těm, kteří nechtějí prosit a trpět. Hle, já prosím a volám za ně, protože oni to nečiní."

Zvláštním osvícením poznala každého dne, za koho se má modlit. Viděla v obrazech neštěstí a nebezpečí na těle a na duši, za jejichž odvrácení měla prosit. Viděla netrpělivé nemocné, zarmoucené vězně, nepřipravené umírající; viděla cestující, zbloudilé, trosečníky, nuzné, sklíčené, kterým Božská Prozřetelnost chtěla udělit z ovoce jejích modliteb, pomoc a útěchu.

Kateřina se přiznala svému duchovnímu vůdci: “Od mládí jsem se modlila ani ne tak za sebe, jako spíše za jiné, aby se nestal hřích, aby žádná duše nebyla zavržena. Všecko jsem vyprošovala na Bohu, a čím více jsem dostala, tím více jsem prosila a nikdy jsem neměla dost."

105

Nejvíce trpí duše v očistci. Proto za ně Kateřina obětovala velkou část svých modliteb a utrpení. Duše ji často prosily o pomoc. Mnohdy v zimě klečela ve sněhu a dlouho se modlila, až tělo zkřehlo zimou. Jindy klečela na hranatém kusu dřeva nebo klekla do kopřiv, aby takovými kajícími skutky byla modlitba účinnější.

Pro svou velikou lásku k trpícímu Spasiteli a jeho církvi byla vyznamenaná stigmaty, t. j. jizvami trpícího Ježíše. Byl to pramen nových útrap tělesných i duševních. Zemřela 9. února 1824.

10. ÚNORA. SCHOLASTIKA, PANNA.

Čím je srdce naplněno, tím ústa přetékají.

S c h o l a s t i k a se narodila r. 480 v Nursii. Otec Euprobus pocházel ze vznešeného rodu Aniciů. Matka Abundancia zemřela při porodu dvojčat Benedikta a Scholastiky. Scholastika zdědila po otci veliké statky, ale pohrdla světem a umínila si, že bude zachovávat tři evangelické rady: chudobu, čistotu a poslušnost. Její láskou byli chudí a nemocní, které denně navštěvovala, aby jim sloužila.

Když její bratr, arciotec západního mnišstva, zařídil na Monte Cassinu klášter, Scholastika opustila domov a zřídila s bratrovou pomocí u Piambarole první panenský klášter benediktinek, který sama řídila. Byla sestrám mateřskou učitelkou. Benedikt byl jejím duchovním vůdcem na cestě k dokonalosti, i rádcem ve vedení řeholních sester. Scházívali se jednou ročně v klášterním dvorci na úpatí Monte Cassina.

******obrázek****

O jejich posledním setkání píše svatý papež Řehoř: “Scholastika, sestra ctihodného otce Benedikta, která se již od svého dětství věnovala všemohoucímu Bohu, přicházela jednou za rok ke svému bratru, a muž Boží sestoupil k ní do domu, který patřil klášteru na Monte Cassino. Jednou přišel opět podle obyčeje její ctihodný bratr se svými učedníky. Když pak celý den strávili ve chválách Boha a rozmlouvách o věcech svatých, za nastalé noční tmy společně povečeřeli. Jakmile zbožná sestra viděla, že se bratr chystá v pozdní hodině k odchodu, řekla mu: ´Prosím tě, neopouštěj mne této noci, abychom až do rána rozmlouvali o radostech života nebeského.´ Svatý Benedikt jí odpověděl: ´Copak to mluvíš, sestro, mimo klášter nemohu zůstat!´ — Noc byla tak jasná, že na obloze nebylo ani mráčku. Zbožná sestra, jakmile uslyšela záporná slova svého bratra, položila sepjaté ruce na stůl a sklonila na ně hlavu, aby se modlila k Bohu všemohoucímu. Když pak zvedla hlavu, povstalo zčistajasna takové blýskání a hřmění a lil se takový déšť, že ani ctihodný Benedikt, ani jeho doprovod bratří mnichů nemohli překročit práh domu.

Muž Boží viděl, že kvůli blýskání, hřmění a hustému dešti nemůže odejít do svého kláštera, zarmouceně naříkal: ´To ti odpusť, sestro, všemohoucí Bůh! Cos to učinila?´ — Svatá Scholastika mu odpověděla: ´Prosila jsem tě a nechtěls mne vyslyšet; prosila jsem svého Boha a vyslyšel mne. Nyní tedy, vykroč, můžeš-li, a opusť mne, vrať se do svého kláštera!´

Po třech dnech, prodlených ve své světničce, pozdvihl sv. Benedikt oči k nebesům a spatřil duši své sestry Scholastiky, jak opustila tělo v podobě holubice a vznášela se k nebi. Zaradoval se z této její slávy, zpíval, vzdával za to chválu a díky Bohu všemohoucímu a sestřinu blaženou smrt ohlásil bratřím mnichům. Některé z nich ihned vypravil na cestu, aby její tělo přenesli do kláštera na Monte Cassinu a pochovali je ve hrobě, který si uchystal pro sebe. To se stalo r. 542. A již dne 21. března 543 svatě zesnul v Pánu i její ctihodný bratr sv. Benedikt, a tak byla v jednom hrobě uložena těla těch, jejichž duše byly zaživa vždycky sjednoceny v Bohu.“ (Lib. II: Dialogorum sancti Gregorii Papae.)

107

Pán Ježíš řekl: “Po ovoci poznáte je!" Často však poznáme strom i po listech. Ovoce jsou skutky člověka, listy jeho řeči. Sv. Benedikt a sv. Scholastika mluvili po celou noc o věcech náboženských. Mluvili o tom, čím bylo naplněno jejich srdce. Jak milé jsou Bohu takové rozhovory, ukázal tím, že v zázraku splnil prosbu světice. Scholastika měla přísloví: “Mlč nebo mluv o Bohu; neboť co je na tomto světě hodno slova?"

11. ÚNORA. ZJEVENÍ NEPOSKVRNĚNÉ PANNY MARIE V LURDECH.

*****obrázek******

R. 1854 byl prohlášen článek víry o Neposkvrněném početí Panny Marie, že ona totiž ani okamžik nebyla v hříchu dědičném. O čtyři roky později, dne 11. února, se zjevila Panna Maria zbožné, prosté, pokorné dívence Bernardetě Soubirous na skalisku massabielském u Lurd a prohlásila: “Já jsem Neposkvrněné početí" a vybízela k pokání za hříšníky.

Dnešní svátek zavedl papež Pius X.

Cena a milost mše svaté.

S a t u r n i n , kněz v Abitině v Africe, jeho synové Saturnin mladší a Felix, lektoři, dcera Marie, nejmladší syn Hilarion a jiní křesťané byli právě přítomni mši svaté, když je překvapili pohanští bičici. V řetězech je odvedli k soudu do Kartága. Bylo to ve dnech pronásledování křesťanů za času císaře Diokleciána.

Prokonzul Anulinus se obořil na kněze Saturnina: “Shromáždil jsi tyto lidi proti rozkazu císaře k bohoslužbám?" — “Ano," odpověděl kněz, “klidně jsme konali své bohoslužby." — “Proč?"— “Protože nesmíme v neděli zanedbávat bohoslužby. Tak nás tomu učí zákon, tak nám poroučí zákon."

*******obrázek****

Za tuto odpověď, hodnou kněze, byl natažen na skřipec a ukrutně mučen. Avšak jeho zmužilost a věrnost ke Kristu byla neoblomná:

“Kriste, k tobě volám, smiluj se nade mnou! — Synu Boží, přijď mi na pomoc! — Tak nás učí zákon, tak nám poroučí zákon," to byla poslední slova stařičkého kněze.

Kněz ještě neskonal a již se tlačil dopředu lektor Emetirus a vyznal hlasitě: “Já jsem vším vinen. V mém domě bylo to shromáždění." — “Proč jsi jim to dovolil?" tázal se soudce. — “Protože jsou mými bratry a nemohl jsem jim v tom zabránit." — “Měl jsi jim v tom zabránit." — “Ne!" odpověděl pevně vyznavač, “nesměl jsem, neboť my křesťané nemůžeme být bez nedělních služeb Božích."

Za vroucích modliteb obstál i on ve zkoušce pravého křesťana. “Prosím Tě, Kriste! Díky vzdávám Tobě, Pane Ježíši Kriste! Dej mi sílu k vytrvalosti! Volám k Tobě! Tobě buď chvála, Kriste! Vysvoboď mne, Kriste! Pro Tvé jméno trpím. Jen krátké jsou bolesti; trpím však rád! Pane Ježíši Kriste, nedej nám zahynout!"

Tak a podobně se modlili a trpěli všichni. Žádný z těch padesáti hrdinů víry nebyl ušetřen boje.

“Jsme křesťané," tak ujišťovali znovu a znovu, “nemůžeme jednat jinak. Musíme zachovat svatý zákon Boží, i kdyby to stálo naši krev!"

Nepřemožitelná, tajuplná síla jim prýštila z nedělní mše svaté; byla jejich ochranou ducha i těla. Způsobila, že zůstali věrni zákonu Božímu a nedali se od něho odloučit.

Nakonec byl mučen malý Hilarion; ani hrozba, ani lichocení ho neodvrátilo: “Jsem křesťan," přiznal se otevřeně. Z vlastního popudu a z vlastní vůle jsem se účastnil s otcem a bratřími nedělních bohoslužeb."

Prokonzul mu hrozil, že mu uřízne nos a uši. Nadarmo! “Dělej, co chceš!" odpověděl klidně mladý hrdina. A když ho prokonzul dal nakonec odvést do žaláře k mučení, řekl při této krvavé oběti to, co lidé na konci nekrvavé oběti: “Deo gratias" — Bohu díky.

12. ÚNORA. SEDM ZAKLADATELŮ ŘÁDU SERVITŮ, VYZNAVAČŮ.

Na slavnost Nanebevzetí Panny Marie r. 1233 se rozhodlo z vnuknutí Božího

sedm urozených a zbožných občanů florentských odloučit se od světa a zasvětit se výlučně službě a úctě Matky Boží: *Bonfiglio Monaldi, Buonagiunta Manetti, Monetto Antellese, Amadeo degli Amadei, Uguccione degli Uguccioni, Sosteneo dei Sostenei a Alessio Falconieri.* Byli utvrzeni v přesvědčení, že nebeský pokyn k dokonalému životu jim vyprosila Panna Maria a jednomyslně se zavázali, že se jím budou věrně řídit. Rozdali své patricijské statky chudým, oblékli se do kajícího roucha a uchýlili se do samoty (nejprve v okolí Florencie, později na téměř pusté hory Senario). Tam setrvali v postech, modlitbách a rozjímáních o utrpení Páně a bolestech Panny Marie. Zpočátku žili ve volném sdružení,

potom se však z návodu svého biskupa Ardinga usnesli, že založí zvláštní církevní řád. Zvolili řeholi sv. Augustina a po dokončeném noviciátu byli posvěceni na kněze, až na jediného Alessia (Alexia), jenž z pokory chtěl zůstat jen řeholním bratrem, aby konal nejnižší ruční práce. Papež Alexander IV. potvrdil tuto novou řeholi s názvem *Služebníků Panny Marie, čili servitů.* Zanedlouho se servité usadili i ve Florencii při chrámu Zvěstování Panny Marie, kde zřídili mateřský klášter nového řádu. Řehole servitů získala velkou oblibu a rychle se šířila po všech katolických zemích. Již po smrti Alexia Falconieri r. 1310 měl řád kolem deseti tisíc členů. Servité se věnovali podle svých řeholních pravidel hlavně rozjímání o utrpení Páně a bolestech Panny Marie. V jejich domech se ozývaly dnem i nocí modlitby a posvátné zpěvy na počest Rodičky Boží. Brzy vzniklo i ženské odvětví řehole servitů a tzv. třetí řád pro věřící, žijící ve světském povolání. Servité se proslavili i pěstováním věd a kazatelstvím. Největší ozdobou řehole servitů byl sv. Filip Benitius, jenž byl r. 1267 zvolen generálním představeným. Všech sedmero zakladatelů se proslavilo svatým životem a hrdinskými ctnostmi. Jejich hrob je na hoře Senario.

V Čechách měli kdysi servité kláštery na Novém Městě pražském u Panny Marie na Slupi, kam je uvedl Karel IV., na Starém Městě pražském u sv. Michala, v Konojedech a v Rabštýně. Dosud jsou v Nových Hradech. Klášter servitů v Králíkách byl odevzdán r. 1883 redemptoristům.

“Nesuďte, abyste nebyli souzeni.”

(Mt. 7, l)

B e n e d i k t A n i a n s k ý pocházel z hraběcí rodiny Ianguedocké. Zprvu byl číšníkem na dvoře krále Pipina Krátkého. Když r. 774 provázel krále Karla Velikého do boje proti Langobardům, spadl do řeky Tassina a málem utonul. Vyvázl z nebezpečí smrti a umínil si opustit svět a úplně se zasvětit službě Boží.

Vstoupil do kláštera. Když po smrti opata měl být zvolen jeho nástupcem, uprchl z pokory do své

111

******obrázek*****

vlasti Akvitanie a tam založil na statku po rodičích u potoka Aniána klášter řečený Aniánský. Tam se usadil s několika mnichy, kteří si přáli zachovávat řeholi svatého Benedikta podle původních přísných pravidel svatého zakladatele.

Jednou ukradl zloděj klášterní koně. Byl však chycen a důkladně zbit. Nakonec ho přivedli k opatovi, aby zloděje potrestal. Opat však měl soustrast se zraněným ubožákem, nechal jeho rány vyléčit, jednal s ním laskavě, obdaroval ho penězi a propustil ho.

Jindy šel cestou s bratrem a potkali člověka, jak jede na koni, ukradeném v klášteře. Bratr poznal koně a začal křičet: “Chyťte zloděje!" Avšak opat mu poručil, aby mlčel, a dodal: “Často se podobá kůň koni. Nevíš jistě, zdali je to náš kůň." Po chvíli však, když zloděj už byl daleko od nich, řekl opat: “Poznal jsem také, že je to náš kůň, ale nechtěl jsem toho člověka veřejně zahanbit."

Tak se řídil světec podle slov sv. Pavla: “Nikomu neodplácejte zlým za zlé.Vůči všem mějte na mysli jen dobré. Jestliže má tvůj nepřítel hlad, nasyť ho, a má-li žízeň, dej mu pít; tím ho zahanbíš a přivedeš k lítosti. Nedej se přemoci zlem, ale přemáhej zlo dobrem." (Řím. 12, 17 12, 20 - 21)

Kdo stojí, hleď, aby nepadl! Kdykoliv vidíme člověka hříšného, připomeňme si vlastní slabost. Nejsme-li takoví, jako mnozí jiní hříšní lidé, není to naší zásluhou, nýbrž dílem milosti Boží. Kdyby nám Bůh odňal svou milost, padli bychom hlouběji než nejhorší hříšníci. Bl. Tomáš Kempenský praví: “Nechlub se dobrými skutky, neboť jinak soudí Bůh než lidé; jemu se mnohdy nelíbí, co lidem působí zalíbení. Máš-li na sobě něco dobrého, věř o jiných ještě lepší věci, abys zůstal pokorný."

112

13. ÚNORA.

******obrázek*****

K a t e ř i n a d e R i c c i se narodila ve Florencii roku 1522. Matka brzy zemřela a otec odevzdal dceru na výchovu do kláštera panen řehole sv. Dominika v Monticelli. Když jí bylo čtrnáct let, odvedl ji otec domů a zamýšlel ji provdat. Ona však prosila, aby mohla vstoupit do kláštera a po otcově svolení vstoupila k dominikánkám v Pratě v Toskánsku. Ráda a mnoho se modlívala; zdržovala se masitých pokrmů, jedla jen chleba, zeleninu a vodu. Mrtvila své tělo bičováním a

hrubým oděvem. Při tom byla jasné a veselé mysli.

Když bylo Kateřině dvacet pět let, byla zvolena převorkou. Vládla sestrám více příkladem než slovem. Nejraději rozjímala o utrpení Ježíše Krista. Toužila po tom, aby mohla z lásky ke Kristu mnoho trpět. Byla dva roky těžce nemocná. Když jednou rozjímala o umučení Páně, přišla do vytržení mysli a byla omilostněna pěti ranami Kristovými. Cítila palčivou bolest v rukách, v nohách, v boku a v hlavě. Zatajovala mimořádné milosti, které dostávala, ale pověst o nich se přesto rozšířila do světa. Lidé k ní přicházeli v zástupech, aby si od ní vyprosili přímluvy a rady.

Někteří lidé ji měli za blouznilku a tupili ji, nazývali ji pokryteckou osobou. Kateřina trpělivě přijímala všechen posměch a byla tím ještě více utvrzena v pokoře. Zemřela ve věku šedesáti sedmi let 2. února 1589.

113

“Vaše řeč ať je vždycky v milosti, okořeněna solí.”

J o r d á n se narodil asi v Jeruzalémě, z rodičů, kteří tam prodlévali na pouti. Byl pokřtěn v Jordánu. Studoval v Paříži, kde se seznámil s řádem sv. Dominika. Vstoupil do tohoto řádu a po smrti sv. zakladatele se stal generálem. Vynikal pokorou a dobročinností. Byl od Boha zvlášť vyznamenán darem řeči.

Jednou v Paříži kázal o h ř í c h u : “Kdybys viděl mladého člověka sedět u brány kláštera, a také zítra a tak den co den, kdo by si nemyslel: tento jinoch jistě vstoupí do kláštera? V Písmu sv. stojí o hříšnících: ‚0ni stále sedí u brány pekelné.' (Kaz. 21, 11) Kdo je tedy celá léta v hříchu, celá léta sedí u brány pekelné; kam nakonec přijde?"

Jistý muž, který kdysi odpadl od církve, nyní se však vrátil a chtěl upřímně sloužit Bohu, zažádal o přijetí do kláštera. Jordán řekl: “Tento muž sice spáchal mnoho hříchů, avšak kdo ví, nespáchá-li jich ještě více, když ho nepřijmeme." — Proti tomu namítl jeden bratr: “Však si to zavinil sám." — Jordán plný horlivosti odpověděl: “Kdybys za tohoto nešťastníka vylil jen jednu kapku krve, jako Kristus za něj prolil svou krev, jistě bys tak nemluvil!" Zahanbený bratr poklekl a prosil za odpuštění.

Jednou se ho tázal bratr-student: “Co je lepší, úplně se věnovat jen modlitbě nebo studovat Písmo svaté?" Na to odpověděl mistr: “Co je lepší, vždy jen pít nebo vždy jen jíst? Jako se musí střídat jídlo a pití, tak je to i s modlitbou a prací."

R. 1236 vykonal pouť do Svaté země. Na zpáteční cestě loď utonula a všichni zahynuli. Jeho tělo bylo nalezeno a pochováno v Ptolemaidě.

114

14. ÚNORA. VALENTIN, KNĚZ A MUČEDNÍK.

Světlo světa.

*******obrázek*****

V a l e n t i n byl římský kněz. Pro svou dobročinnost měl úctu i mezi pohany. Za císaře Klaudia byl zadržen a odveden před soud. Akta o tom vypravují: Císař mluvil k němu vlídně a řekl: “Slyším o tobě chválu jako o moudrém muži; proto se tím více podivuji, že si libuješ v pošetilé a bohaprázdné pověře křesťanské. A kromě toho: křesťané jsou nepřátelé říše." Valentin odpověděl: “Křesťané nejsou nepřátelé říše. Já sám chovám k tobě a k lidu lásku, poslouchám říšské zákony a modlím se za tebe i za celou říši." Jeden z přítomných císařových rádců se ho otázal: “A co soudíš o našich bozích?" — Valentin odpověděl neohroženě: “Tito vaši bohové buďto nikdy nežili, anebo trávili svůj život v oplzlostech a prostopášnostech; sami vaši spisovatelé a básníci tak vypravují." Císař mu řekl: “Je-li Kristus pravý Bůh, dokaž to!" Valentin odpověděl: “Přesvědčíš se o tom, ale dříve je třeba, abys činil pokání, věřil v Krista a přijal křest." Císař přerušil soudní řízení a odevzdal Valentina náměstku Kalpurniovi s rozkazem, aby ho vyšetřoval dále.

Kalpurnius jej odevzdal soudci Asteriovi. Valentin byl přiveden do Asteriova obydlí, uviděl tam sošky domácích bůžků a zvolal: “Kéž by Ježíš Kristus, pravé světlo, vyvedl obyvatele tohoto domu ze tmy bludu! Kéž by je osvítil, aby poznali jediného a pravého Boha!" Asterius řekl: “Uvěřím v tvého Krista, dokážeš-li, že on každého osvěcuje. Mám v domě dívku, slepou již dva roky. Otevře-li jí Kristus oči, uvěřím.” I přivedli nevidomou

dívku. Valentin pozdvihl ruce k nebi a takto se modlil: “Bože všemohoucí, Otče Pána našeho Ježíše Krista! Tys poslal svého Syna na svět, aby nás přivedl ze tmy k pravému světlu, volám k tobě, abys tuto svoji služebnici ráčil osvítit světlem své moudrosti." A když dokončil modlitbu, slepá dívka ihned prohlédla. S úžasem Asterius padl na kolena a prosil Valentina o výuku ve víře křesťanské a o křest. Zvěst o zázračném uzdravení nevidomé dívky se roznesla rychle po celém městě. Pohané zuřili; hnali se k Asteriovu domu, vedrali se dovnitř, Valentina ztloukli, vyvlekli ho za město k Flaminiově silnici a sťali mečem. Stalo se to r. 269.

Přemáhej zlé dobrým!

A b r a a m e s vedl poustevnický život v Mezopotámii a cvičil se v postech, v

modlitbě a sebezáporu. Slyšel, že v libanonských horách je vesnice, jejíž obyvatelé vedou bezbožný život. I umínil si, že tam půjde, aby tyto lidi získal Bohu. Proto se převlékl za obchodníka a nakupoval v té vesnici ořechy. Za nějaký čas se začal se svými druhy polohlasitě modlit žalmy.

Když to obyvatelé zpozorovali, shlukli se kolem toho domu, vylezli na střechu a sypali prach a hlínu na zbožné muže. Ti však mlčeli a modlili se dále. Proto je vytáhli z domu a chtěli je vyhnat z osady.

Vtom přišli celníci, aby na vesničanech násilím vymáhali daně. Někteří vesničané byli uvězněni, jiní potupně biti. — Abraames však následoval Spasitele, jenž se na kříži modlil za ty, kteří ho ukřižovali; také světec nedbal na učiněné urážky, ale přimlouval se u celníků, aby se mírnili. Když žádali ručitele, byl světec i k tomu ochoten a slíbil, že za několik dní přinese sto zlatých. Odešel do sousedního města, kde si od dobrých známých vypůjčil slíbené peníze a v určený den se vrátil do osady.

Když obyvatelé viděli jeho horlivost, žádali, aby byl jejich starostou. Svolil, avšak s podmínkou, že vystavějí kostel. S velkou ochotou přijali podmínku a nabízeli mu různá místa ke stavbě. Abraames vyvolil nejvhodnější místo a hned se začala stavba tak, že za krátkou dobu byl kostel vystavěn. Když byl kostel hotov, žádal světec, aby povolali kněze. Avšak obyvatelé prohlásili, že nechtějí nikoho jiného za kněze, než jeho samého. Abraames svolil a dal se vysvětit na kněze. Potom u nich zůstal tři roky, uváděl je do křesťanské víry a cvičil v křesťanských ctnostech.

Když uplynuly tři roky a všecko bylo dobře zařízeno, Abraames se postaral o to, aby jiný kněz převzal duchovní správu a sám se pak vrátil do své samoty.

Poněvadž i tam byla jeho zbožnost a dokonalá láska známá, byl zvolen biskupem v městě Karré. I zde vedl přísný život jako poustevník. Zemřel r. 422.

Jsou křesťané, kteří by rádi jiné obrátili k zbožnému životu. Domnívají se, že toho dosáhnou mnohým napomínáním a kázáním. Abraames nám ukazuje, jak nejúčinněji získáme duše: t r p ě l i v o s t í , l a s k a v o s t í a d o b r ý m p ř í k l a d e m .

15. ÚNORA. FAUSTINUS A JOVITA, MUČEDNÍCI.

F a u s t i n a J o v i t a se narodili koncem prvního století v lombardském městě Brescia. Proslavili se neohroženou a obětavou láskou k uvězněným, když císařský náměstek pronásledoval křesťany. Neúnavně obcházeli domy a skrýše věřících a těšili je. Biskup Apollonius, jenž byl od svých přátel odveden na

bezpečné místo, je povolal k sobě a z vděčnosti za služby prokázané křesťanům posvětil Faustina na kněze a mladšího Jovitu na jáhna a svěřil jim hlásání slova Božího. Ihned se dali do svěřené práce. Silou vnitřního přesvědčení hlásali slovo pravdy a přivedli mnoho pohanů do svaté církve. Pověst o jejich působení se šířila po celém městě a okolí, čímž počet obrácených vzrůstal víc a více. Avšak přiblížila se doba zkoušky.

117

*****obrázek*******

Pohané a modloslužebníci, rozzuřeni jejich úspěchy, se rozhodli tyto dva horlivce zničit. Udali je u náměstka Italika a žádali jejich odsouzení. Italikus je dal uvěznit a žádal, aby obětovali bohům, což rázně odmítli. Náměstek je ponechal ve vězení, aby je soudil sám císař. Když přišel císař do města, dal rozkaz, aby chrám boha slunce byl co nejkrásněji ozdoben a tam povolal všechno obyvatelstvo města. Faustinus a Jovita byli předvedeni před císaře, který je chtěl sliby a hrozbami přimět k odpadu od víry. Ale nepodařilo se mu to. Hlasitě vyznávali, že Ježíš Kristus je jediný pravý Bůh. Při těchto slovech se zřítila pohanská modla. Císař se rozhněval a dal je předhodit divokým šelmám v závodišti. Vyřítili se na ně dva lvi, avšak neviditelnou silou zkroceni se položili na zem, aniž jim ublížili; byli tedy oba bratří sťati, což se stalo kolem r. 128.

*

M u č e d n í c i p r a ž š t í . Když r. 1611 vtrhlo pasovské vojsko do Prahy, dostoupily štvanice proti mnichům vůbec a zvláště proti františkánům vrcholu. Bylo jim spíláno do “holenců a Božích bláznů". Byli na ulici biti a kamenováni. Jinověrci jim vytýkali, že nepodávají Tělo Páně pod obojí způsobou. Také byly šířeny nepravé pověsti, například, že v klášterech jsou ukryty zásoby zbraní a prachu apod. Rozjitřené zástupy, které byly ponejvíc vyznání lutherského, kalvínského a bratrského se vrhly dne 15. února 1611 s pokřikem “vzhůru na kuklíky" zprvu na Vyšehrad, pak do Emauz na benediktiny, odtud do augustiniánského kláštera. Tam zavraždili převora Melichara Holmanna a bratra Ondřeje Kobra. Potom se vrhli na opata Kašpara Čepla.

118

Odtud se hrnuli na klášter františkánů-bosáků u Panny Marie Sněžné. Kdo jim přišel do cesty, toho ukrutným způsobem usmrtili. Stařičký kuchař Kryštof Greiss právě nesl dříví. Rozpoltili mu hlavu řeznickou sekerou. Kněz Jan Martinez právě dokončoval mši svatou; slyšel vřavu a chtěl zachránit ciborium s hostiemi. Zbojníci

ho sekali do ruk, až upustil ciborium a sv. hostie se vysypaly, což vyvolalo surový chechtot. Vrahové rozsápali kněze, pošlapali hostie a volali: “Jak chatrný je Bůh papeženců, když se dá šlapat nohama.” — Kněz Bartoloměj Dalmasoni byl zmrskán býkovcem a železným bičíkem a klesl bezduchý k zemi. — Stařičkého kněze Šimona utloukli okovaným kyjem a probodli mečem. — Jáhen Jeroným, hrabě z Aresia, viděl vraždění a utekl k mariánskému oltáři připravit se na smrt. Probodli ho mečem. — Vikář Bedřich Bachstein a jiní, kteří chtěli zachránit životy, se uchýlili na vížku, ale byli dopadeni, kopím probodeni nebo sestřeleni, některé rozsekali na kusy. Jména ostatních jsou: podjáhen Kašpar Daverius, klerikové Jakub z Augsburgu, Kliment a Jan, bratří-laikové Jan Didak, Emanuel, Antonín.

Umírajícím řeholníkům byly uřezány rty, nos a uši, vypíchány oči apod. Jen představený kláštera Jiljí Smout, jenž byl mimo Prahu, a dva bratří unikli smrti. Vůdcové vrahů neušli trestu. Z rozkazu Staroměstského práva byli v počtu čtrnácti popraveni dne 18. dubna 1611.

Pražské obyvatelstvo mělo ubité řeholníky v úctě pro jejich vzorný život a apoštolskou horlivost.

16. ÚNORA.

Nepohrdej nikým!

V době apoštolů žil ve městě Kolossách vážený zámožný muž jménem Filémon. Sv. Pavel ho obrátil na křesťanskou víru. Filémon měl sice podle tehdejšího zvyku otroky, ale jako horlivý křesťan byl dobrý pán. Jeden otrok, pohan O n e z i m u s, zneužil dobroty svého pána, okradl ho a utekl. Pak se na svých potulkách dostal také do Říma. Zde se setkal se sv. Pavlem.

******obrázek****

Ačkoliv sv. Pavel byl tolik zaměstnán obracením celých národů, nepohrdal ani ubohým poběhlíkem, nýbrž ho poučil ve víře a pokřtil ho. Onezima pak ho vrátil jeho pánu Filémonovi s dopisem, který patří ke spisům Nového Zákona. V něm píše sv. Pavel: “Posílám ti svého syna Onezima, ty ho přijmi jako mé srdce. Rád bych ho podržel u sebe, aby mi místo tebe posluhoval v okovech, které trpím pro evangelium, avšak bez tvého souhlasu nechtěl jsem nic učinit, aby tvůj dobrý skutek nebyl jako z přinucení, nýbrž dobrovolný. — Píši ti v důvěře ve tvou poslušnost a vím, že uděláš víc, než říkám."

Oč Pavel prosil, Filémon splnil. Když zběhlý otrok přišel s Pavlovým dopisem, nebyl nijak potrestán, nýbrž propuštěn na svobodu a poslán zpět k Pavlovi, aby mu sloužil, neboť Pavel byl už stařec a v zajetí.

Z nevěrného otroka se stal milostí Boží tak dobrý a věrný křesťan, že ho Pavel posvětil na jáhna. Když Pavel psal později svůj list ke Koloským, poslal Onezima, aby dopis donesl.

O dalších osudech sv. Onezima nevíme nic přesného. Některé zprávy vypravují, že byl poslán do Španělska, aby tam hlásal evangelium. Když se odtud vrátil do Asie, byl v Efezu vysvěcen na biskupa a stal se nástupcem svatého Timotea. Svědčí o tom list sv. Ignáce, mučedníka, poslaný Efezským, v němž tento světec žádá věřící, aby svého biskupa Onezima podle Ježíše Krista milovali a všichni mu byli podobni. Z Efezu byl nakonec Onezimus odveden v okovech do Říma, kde byl pro Kristovu víru ukamenován asi r. 107.

120

*****obrázek******

Sv. Pavel nepohrdl ubohým hříšníkem, zběhlým otrokem. Kdo pohrdá bližním, protože je nevzdělaný nebo má nižší postavení, nemá v sobě ani jiskry ducha Kristova. Takový člověk jednou s hrůzou uvidí, že ten, jímž pohrdal, je v úctě u Boha, kdežto on bude vyvržen z království Božího a bude snad žebrat, jako boháč v evangeliu prosil chudého Lazara o kapku vody.

Ještě horší je, pohrdáme-li bližním a odsuzujeme-li ho, protože je velký hříšník. Nevíš, co z toho hříšníka ještě bude, a nevíš, co bude s tebou. Můžeš upadnout do větších hříchů než on. Může se obrátit a stát se velkým světcem. Hle, jeden apoštol si zoufal a oběsil se. Lotr na kříž přibitý se obrátil a je v ráji s Ježíšem Kristem. Jestliže vidíš, že někdo zhřešil, pomodli se za něho a snaž se, abys ho přivedl zpět k Bohu. To je dílo opravdu křesťanské, neboť proto přišel Kristus na svět, aby hledal, co zahynulo.

Křesťanská vzdělanost.

J u l i á n a pocházela z bohatých pohanských rodičů v Nikomedii. Pilně četla spisy mudrců a řeckých básníků. Ale ty neuspokojily její vědychtivost. Její šlechetná povaha prahla po pravdě. Její panenská mysl se štítila neřestí, o nichž se dočítala v pohanském bájesloví. Odvrátila se od modlářských bludů a snažila se poznat křesťanskou víru. Byla vyučena v křesťanských pravdách a celou duší uvěřila v Ježíše Krista, dala se pokřtít a stala se horlivou křesťankou.

121

******obrázek*******

Bohatý a urozený Eleuzius požádal rodiče Juliány o její ruku. Rodiče ochotně

svolili. Avšak Juliána prohlásila, že se nemíní provdat. Otec pokládal dceřino zdráhání za mladické blouznění, domlouval jí laskavě a řekl:

„Považ, dcero, že jsi mým nejmilejším dítětem, mou radostí a útěchou. Způsobilas mi jednu bolest, když ses zřekla nesmrtelných bohů a stala ses křesťankou; druhou bolest, kdybys pohrdla bohatým a ušlechtilým jinochem Eleuziem, bych ani nesnesl. Sama si maříš svou skvělou budoucnost." — Juliána, hluboce dojatá laskavými slovy svého otce, odpověděla: “Milý otče! Jak bych mohla svou ruku spojit s rukou pohana, který obětuje falešným bohům? Jak bych mohla svůj život spojit se životem muže, který má ve věcech víry, týkajících se mého ducha a srdce, zcela protichůdné názory? Vždyť by náš život byl neustálý souboj! Rozdvojenost ve víře by vedla k neustálým různicím. Jen v Kristu je manželství posvátný a milostiplný svazek dvou lidských srdcí."

Juliána vzkázala Eleuziovi: “Věříš-li v mého Boha a jsi-li ochoten dát se pokřtít a klanět se Bohu Otci, i Synu, i Duchu svatému, podám ti svou ruku. Jestliže ne, hledej si jinou nevěstu!" Otec líčil Julián ě, že Eleuzius má šlechetné a ryzí srdce a že k ní chová upřímnou lásku. Juliána odpověděla, že láska ženichova, byť byla sebehoroucnější, je jen pozemská, a že mu podá ruku jen tehdy, očistí-li a posvětí-li tuto pozemskou lásku vírou v Krista Ježíše.

Poté se otec rozhněval, a čeho nedosáhl po dobrém, chtěl dosáhnout po zlém. Zmrskal Juliánu a křičel: “Budeš se klanět bohům nebo ne? Proč se jim neklaníš?" - “Protože v ně nevěřím," zněla odpověď. “Jsou hluší a němí. Klaním se jedině pravému Bohu." Tu otec uvrhl dceru do vězení a sužoval ji hladem. Také láska Eleuziova se proměnila v zuřivou nenávist; pohnal Juliánu k soudu a obžaloval ji, že je křesťanka. Vladař ji dal hodit na zem a mrskat. Potom ji pálili pochodněmi a sťali mečem. Rok smrti asi 303.

17. ÚNORA.

“Kořen všeho zlého je žádost, jíž někteří puzeni jsouce,

pobloudili od víry."

F l a v i á n se stal patriarchou cařihradským r. 447. Byl mužem pevné, živé víry a svaté horlivosti pro čest a chválu Boží i časné a věčné blaho věřícího lidu. — V tehdejší době bývalo zvykem, že patriarchové posílali císařům na důkaz úcty tak zvané eulogie, totiž posvěcené chleby; později však zavedli lakotní císařští dvořané obyčej, že místo chlebů byly od patriarchů dodávány ke dvoru chleby z ryzího zlata. Když se stal Flavián patriarchou, poslal císaři podle starého zvyku prosté posvěcené chleby. To rozzlobilo lakotného císařova důvěrníka Chrysafia. Žádal

arcibiskupa, aby poslal zlaté chleby. Flavián odpověděl: “Zlato a stříbro nemám. Chrámové poklady nejsou můj majetek; ty smím užívat jen ke cti a slávě Boží a na výživu chudých." Od té doby nenáviděl pyšný Chrysafius Flaviána a vyčkával na vhodnou příležitost, aby se mu pomstil.

Ta se brzy naskytla. Nestorius tvrdil, že v Kristu jsou dvě osoby. V boji proti němu upadl opat Eutyches do nového bludu a tvrdil, že prý lidská přirozenost v osobě Krista Pána byla jeho božskou přirozeností pohlcena jako kapka vody mořem a zničena tak, že Spasitel měl vlastně jen jednu, a to božskou přirozenost. Toto učení je nesprávné. Kdyby Kristus neměl přirozenost lidskou, totiž pravé lidské tělo a skutečnou lidskou duši, nemohl by za nás trpět.

Proti Eutychovi hájil Flavián pravou víru. Avšak Chrysafius se spojil s pánovitým alexandrijským biskupem Dioskurem a oba přemluvili císaře, aby svolal r. 449 do Efezu sněm, kterému se v dějinách říká sněm loupežnický.

Na tento sněm poslal papež Lev I. své zástupce s listem, v němž praví: “Jednorozený Syn Boha Otce, počatý z Ducha svatého, se narodil z Marie Panny, takže jeden a týž jest Syn Boží a spolu také i syn člověka. K zahlazení naší viny se spojil Bůh s člověkem, aby náš jediný prostředník mezi Bohem a lidmi, Ježíš, mohl za nás trpět."

123

******obrázek*********

Avšak násilný Dioskur nepřipustil, aby byl papežův dopis přečten. Dioskur a jeho stoupenci odsoudili Flaviána jakožto původce nových sporů, sesadili ho z úřadu, nepřipustili, aby se obhájil, a vyobcovali ho. Když papežští vyslanci proti tomu povstali a pravověrní biskupové s pláčem a na kolenou prosili, aby církev nebyla vrhána do hrozných zmatků, vtrhli na Dioskurův pokyn do sněmovny ozbrojení vojáci. S meči, kyji a biči se pustili do pravověrných biskupů. Ti se s hrůzou rozprchli a hledali pod stoly a sedadly úkryt před zběsilými vojáky. Sám Dioskur se svými stoupenci se vrhl na Flaviána. Tloukli ho pěstmi do tváře, povalili na zem a kopali do něho, až ho nakonec polomrtvého dali odnést do žaláře. Tímto neslýchaným násilím zastrašení přítomní biskupové podepsali všecko, co jim ničemný Dioskur předložil. Flavián byl vypovězen do vyhnanství, ale již třetí den na cestě zemřel.

Již r. 451 se sešel čtvrtý obecný sněm do Chalcedonu, kde bylo Eutychovo bludařství (tzv. monofyzitismus) zkoumáno a zavrženo. Když byl přečten list papeže Lva I. o dvojí přirozenosti Kristově, zvolalo shromáždění Otců: “To je víra Otců, to je víra apoštolů; tak věříme všichni; skrze Lva promluvil Petr."

Zároveň vzdali chválu statečnému obhájci pravé víry Flaviánovi a prohlásili ho za mučedníka.

18. ÚNORA. SIMEON, BISKUP A MUČEDNÍK.

obrázek**

S i m e o n J e r u z a l é m s k ý byl synem Kleofáše a Marie, “sestry", tj. sestřenice Marie, Matky Páně. Měl bratry Jakuba Mladšího, Judu Tadeáše, apoštoly a Josefa. Všem se v evangeliu říká “bratři Páně". Když v r. 62 židé zavraždili Jakuba Mladšího, apoštolové ustanovili Simeona jeruzalémským biskupem. Simeon neúnavně šířil Kristovu víru a proslavil se pastýřskou moudrostí a neohrožeností. Když židé povstali proti Římanům, byli přemoženi vojenskou mocí. Tu se jeruzalémští křesťané, pamětlivi slov Kristových, uchýlili do města Pelly za Jordánem. Po zkáze Jeruzaléma se vrátili a usadili se ve zříceninách města. Tam církev křesťanská znova rozkvetla. Císař Trajan rozkázal vyhledat v Judsku potomky krále Davida. Židé udali Simeona u císařského náměstka Attika. Ten měl útrpnost se ctihodným starcem a domlouval mu, aby se vzdal Krista. Simeon odmítl. Za svou statečnost byl mučen na skřipci a ukřižován. Stalo se to r. 107.

“Tak ať svítí vaše světlo před lidmi ”

Dcera císaře Konstantina K o n s t a n c i e byla vychovaná v pohanství. Těžce onemocněla, a proto šla k hrobu sv. Anežky a prosila o pomoc. Když u hrobu usnula, ukázala se jí světice a řekla jí: “Jednej statečně, Konstancie, a věř, že Ježíš Kristus je Syn Boží a tvůj Spasitel, skrze něhož brzy dostaneš uzdravení mnohých ran svého těla." Když se probudila, byla zdravá. Z vděčnosti se nechala vzdělat v křesťanské víře, přijala svatý křest a od té doby hořela láskou k Bohu a horlivostí za spásu duší.

*****obrázek*******

V té době se navrátil vojevůdce Galikanus z vítězné války proti Peršanům a žádal císaře o ruku jeho dcery Konstancie. Císař věděl, že se jeho dcera zasvětila Bohu, ale nechtěl urazit svého vojevůdce. Když Konstancie pozorovala jeho starosti, potěšila ho slovy: “Vím, že mne Bůh bude chránit. Proto můžeš slíbit moji ruku Galikanovi s podmínkou, že porazí Skyty. Ať mezitím dá své dvě dcery z prvního manželství pod mou ochranu a za to ať si vezme mé komorníky Jana a Pavla, aby

poznal jejich smýšlení." Galikanus rád přijal návrh. Než jeho dcery přišly ke Konstancii, modlila se takto: “Ó Pane a všemohoucí Bože, jenž jsi mne na přímluvu své svaté mučednice Anežky uzdravil a ukázal mi cestu bázně Boží, získej dcery Galikanovy pro křesťanskou víru! Přiveď k víře i jeho samého, jenž mne chce odvrátit od tebe! Otevři, Pane, má ústa pro jejich srdce a jejich uši pro má slova a pohni jejich srdcem, aby se otevřelo radám mé lásky! Uděl mým slovům vítěznou sílu, abych v nich vzbudila horoucí lásku k tobě, aby tě hledaly celou svou duší!" Její modlitba byla vyslyšena. Atika a Artemia přijaly s radostí víru křesťanskou a zasvětily se Ježíši Kristu.

Po vítězství nad Skyty se vrátil Galikanus a podal císaři tuto zprávu: “Při posledním obléhání se již moji tribunové a vojáci chtěli vzdát. Tu jsem si vzpomněl na radu, kterou mi dal Jan a Pavel: ‚Učiň nebeskému Bohu slib, že přijmeš křesťanství, jestliže ti pomůže. Pak jistě zvítězíš. Učinil jsem slib a v tom okamžiku jsem viděl jinocha, jak nesl kříž a řekl mi**:** ‚Vezmi si meč a pojď za mnou!' Učinil jsem tak a hle, vojáci se vzmužili a vítězství bylo naše.

Podle slibu jsem se stal křesťanem a také jsem se rozhodl, že nevstoupím do manželství."

Císař ho s radostí objal a sdělil mu, že se i Konstancie zasvětila Bohu. Vedle hrobu sv. Anežky založila Konstancie klášter, v němž žila až do svého osmdesátého roku. Zemřela r. 354.

*

M a n s u e t (česky M i l o s l a v), biskup milánský, vynikal učeností a bezúhonným životem. Na sněmech v Miláně a Římě odsoudil blud monoteletů, kteří učili, že u Krista byla jen jedna vůle. Zemřel na mor r. 681.

19. ÚNORA.

Štěstí v neštěstí.

K o n r á d byl syn urozených rodičů v italském městě Piacenza. Dospěl a šťastně se oženil s bohabojnou pannou Eufrozínou. Jeho spoluobčané ho měli rádi pro jeho veselou povahu. Vlastnil pozemské statky, a protože se mu ve všem dobře dařilo, žil jako žijí tisíce jiných lidí. Nebyl zlý, ale ani nevynikal v ctnostech. Přikázání Boží i církevní zachovával, avšak pro mnohé světské požitky a radosti neměl ani čas, ani chuť, aby vážně přemýšlel o tom, co jedině je nám zapotřebí, totiž o spáse své duše.

Nade všecko miloval honbu. Jednou se časně zrána odebral do lesa na čekanou.

Avšak tentokrát mu nepřálo štěstí. Plachá lesní zvěř větřila nebezpečí a skryla se do doupat v neprostupné houštině. V rozmrzelosti nad marným čekáním zapálil netrpělivý lovec křoví a trní na pokraji houštiny, aby zvěř vyplašil. Pojednou zavanul prudký vítr a rozdmýchal oheň tak, že plamen zasáhl blízké stromy a zanedlouho hořel celý les. S hrůzou hleděl Konrád na děsné plameny, které nemohl ani zadržet, ani uhasit. Nepozorovaně odešel domů. Zatím se vyhrnuli lidé z města a pátrali po žháři. Měli v podezření chudého člověka, kterého chytili v blízkosti lesa. Ubožák byl uvězněn a v mukách na skřipci se “vyznal", že zapálil les a byl za to odsouzen k smrti.

127

*****obrázek*******

Konrád se mezitím skrýval ve svém domě a trápil se výčitkami. Dnem i nocí uvažoval, co má dělat. Co by si lidé o mně pomysleli? Jak hrozný trest mě očekává!

Konečně po dlouhém boji zvítězil hlas svědomí. Konrád se odebral k soudu, vyznal se z nepředloženého skutku, vysvobodil nevinně odsouzeného člověka a nabídl úplnou náhradu za škodu způsobenou požárem. Zaplatil odškodné a pozbyl velkou část svého jmění, nabyl však zase pokoj svědomí.

Chudobou byl vyléčen ze svých náruživostí a vášní. Poznal, že udělá nejlépe, když se odkloní od světa a bude se starat jen o spásu duše. Zbožná manželka s ním ochotně souhlasila. Rozešli se a zasvětili svůj život Bohu. Manželka vstoupila do kláštera klarisek a muž se stal poustevníkem na ostrově Sicílii, kde v odloučení od vlasti strávil svůj život v kajícnosti.

Doufal, že v samotě nalezne ihned klid duše a útěchu. Nestalo se tak. Musel prodělat ještě mnoho bojů. Jeho tělo, zvyklé lahodným pokrmům a pohodlnému životu, se vzpíralo chudé stravě. Odpočívat na zemi se příčilo změkčilému tělu. Samota ho tísnila. K tomu ho trápila mnohá pokušení: vzpomínky na rozkoše minulých dob a svůdné představy ho pronásledovaly. Pak přicházela malomyslnost a pochybnost, jestli vytrvá. Konrád však nepovolil. Tělo krotil postem, svůdné vzpomínky a představy zahnal

128

pilnou prací a v malomyslnosti se s důvěrou modlil k Bohu. A hle, v jeho srdci se usídlil pokoj a blažený mír. Čím prudší byly boje, tím slavnější a radostnější bylo vítězství. Pověst o jeho dokonalosti se roznesla po celém okolí, i biskup syrakuský si ho vážil. Když Konrád poznal, že se blíží konec jeho života, odebral se do města, aby přijal svaté svátosti. Zemřel 19. února 1351.

*

O d r a n , vozka, sloužil věrně svatému Patrikovi. Pohan Falge přísahal, že zavraždí Patrika. Odran se o tom dověděl. Když vezl Patrika k Falgeovu hradu, řekl mu: “Po léta jsem ti byl vozkou, dnes buď mým vozkou ty!'" Svatý Patrik nic netušil a poslechl. Falge se vyřítil z hradu a zavraždil Odrana v domněnce, že je to Patrik**.**

20. ÚNORA.

“Kdo hřích páchá, je otrokem hříchu!”

W i l f r i k žil v Anglii ve 12. století. Ačkoliv byl kněz, rád se ještě oddával světským radovánkám. Když se jednou na koni vracel z lovu, prosil ho žebrák o nový peníz. “Vždyť ani nevím, mám-li nový peníz v kapse," odpověděl Wilfrik. Žebrák na to pravil: “Jen hledej v kapse, najdeš tam dva!" Wilfrik se podivil a vskutku našel dva nové peníze v kapse. Žebrák ještě řekl: “Ten ať ti odmění, z lásky k němuž jsi mi tak učinil. A já ti zvěstuji jeho jménem, že brzy odcestuješ na jiné místo, kde nalezneš pokoj a až do konce budeš sloužit Bohu a nakonec budeš povolán do společnosti svatých.“

Brzy potom Wilfrika přeložili na jiné místo, kde začal nadmíru přísný život.

Legenda ještě o něm vypravuje: “V severní Anglii žil ubohý člověk, který nechtěl svou chudobu trpělivě snášet; proto se zaprodal ďáblovi, aby se tak dostal k penězům. Později však litoval svého činu a radil se, jak by se mohl zase vysvobodit z moci zlého ducha. Vtom se mu ukázal ďábel a hrozil mu ukrutnými mukami, kdyby porušil uzavřenou smlouvu. Ten člověk na to mlčel, ale dal se na cestu k sv. Wilfrikovi s nadějí, že mu snad světec pomůže.

******obrázek*******

Když přišel k řece, zlý duch ho uviděl, plný hněvu ho zadržel a řekl: “Co chceš činit, bídný zrádce? Chceš zrušit naši smlouvu? Marně! Teď musíš trpět za zradu, kterou ses zřekl Boha. Bídně se utopíš." Přitom držel člověka, aby se nemohl pohnout z místa. Ale co se nestalo? Wilfrik ve vytržení viděl vše, co se událo. Řekl svému knězi: “Vezmi si kříž a svěcenou vodu, jdi rychle k tomu člověku, pokrop ho svěcenou vodou a přiveď ho ke mně!" Kněz tak učinil. Svěcenou vodou zahnal zlého ducha, zatímco se Wilfrik modlil.

Wilfrik vzal ubožáka do světnice, přiměl ho, aby se zkroušeně vyznal z hříchů, dal mu svátostné rozhřešení, a když mu podal Tělo Páně, propustil ho v pokoji.

Kdo se hněvá na bratra svého, hoden je soudu.

N i k e f o r byl horlivý křesťan v Antiochii Syrské. Měl přítele Sapricia. Avšak oba tito přátelé se pro nějakou věc znepřátelili tak prudce, že se druh druhu vyhýbal, až z toho bylo veřejné pohoršení mezi křesťany. Nikefor po čase poznal, že ten hněv je nekřesťanský a chtěl se se svým bývalým přítelem Sapriciem smířit. Poslal k němu jiné přátele, aby Sapricia jeho jménem odprosili. Poslové se vrátili s nepořízenou. Nikefor šel tedy sám k Sapriciovi, odprosil ho a řekl: “Odpusť mi, pro Boha." Avšak Sapricius nedovedl svůj hněv zkrotit.

130

V té době na rozkaz císaře Valeriána propuklo pronásledování křesťanů. Sapricius byl pohnán k soudu dříve než Nikefor. Když vyznal svou víru, byl nad ním vynesen ortel, aby byl sťat mečem. Nikefor, když se dozvěděl, že bývalého přítele Sapricia vedou na popraviště, spěchal za ním a volal: “Vyznavači Kristův! Odpusť mi, čím jsem se proti tobě provinil!" Ale Sapricius zůstal bez odpovědi; přítele si ani nevšiml a kráčel dále. Nikefor opakoval svou prosbu podruhé a potřetí. Sapricius zůstal neúprosný, i když nastala chvíle, kdy měl být sťat. A v té chvíli se Sapricius rázem změnil; když se kat chystal srazit mu hlavu, Sapricius po-jednou vzkřikl: “Zadržte! Jsem ochotný poslouchat císařské zákony a obětovat bohům.'" Kati ustali. Nikefor padl Sapriciovi k nohám a prosil “Příteli! Bratře! Vzpamatuj se! Nehřeš! Nezapírej Krista! Nepohrdej korunou mučednickou." Ale všecko bylo marné. Sapricius zůstal odpadlíkem, aby si zachoval časný život.

Nikefor, jako by chtěl dát Bohu náhradu a napravit pohoršení, zvolal ke katům: “Já jsem také křesťan! Věřím v Krista, kterého tento muž právě zapřel! Nuže, usmrťte mne místo něho!" Nikefor byl sťat. Rok smrti je asi 259.

21. ÚNORA.

E l e o n o r a , dcera hraběte provenceského Berengara, se provdala za anglického krále Jindřicha III. Manželství bylo šťastné. Eleonora byla zbožná, ctnostná a dobrotivá. Dovedla těšit manžela ve strastech, které musel zakoušet od odbojné šlechty. Když král r. 1272 zemřel, Eleonora se vzdala světa a odebrala se do klášterní samoty. Tam žila jako pokorná řeholnice ještě devatenáct let. Zemřela r. 1292.

Láska k příbuzným.

Rodiče svaté I r e n y pocházeli ze Španělska, odkud se přestěhovali do Říma. Kromě Ireny měli ještě syna Damasa, který se stal knězem. Stál věrně při papeži Liberiovi (352—366) a odešel s ním na nějaký čas do vyhnanství, jímž ho ariánští bludaři stíhali.

131

******obrázek******

Irena lnula ke svému vynikajícímu bratru s velikou úctou a láskou, přebývala s ním po smrti rodičů a do jeho rukou složila slib, že z lásky k Bohu setrvá až do smrti ve stavu panenském. Z toho se bratr upřímně zaradoval, schválil slib zbožné sestry a napsal k jejímu vzdělání a povzbuzení knihu “O panenství", kterou potom Irena denně četla. Pod vedením bratra, výborného učitele a rádce na cestě křesťanské dokonalosti, prospívala Irena v pokoře, zbožnosti, čistotě a lásce k ubohým lidem. Již v nejútlejším věku se omezovala v jídle, aby mohla denně dávat jídlo žebrákům.

R. 366 byl bratr Damasus zvolen za papeže. Někteří odpůrci v Římě proti němu povstali a zvolili jáhna Ursicina protipapežem, z čehož nastaly v církvi nebezpečné rozbroje. Irena cítila hlubokou bolest nad tím, že Bůh je urážen. Chodívala denně do katakomb, kde se postem a modlitbami přimlouvala za milého bratra a církev svatou, aby jí Hospodin vrátil jednotu, svornost a pokoj. Bůh vyslyšel její vroucí prosby. Za krátký čas vypudil císař Valentinián I. vzdoropapeže Ursicina z Říma.

Damasus řídil potom moudře lodičku Petrovu, potíral s apoštolskou horlivostí bludy ariánů, kteří tvrdili, že Bůh Syn není pravý Bůh, a makedoniánů, kteří popírali božství Ducha svatého. Staral se o upevnění a rozšíření pravověrného učení ve věřícím lidu.

132

Tak se dočkala sv. Irena blahého míru v církvi a byla svědkyní všeho, co její bratr, jeden z nejslavnějších papežů prvních dob křesťanských, ke cti a slávě Boží a pro spásu Kristova lidu, sobě svěřeného, podnikal a uskutečnil.

Svůj bohabojný život skončila sv. Irena v Římě dne 21. února 379. Papež Damasus byl ještě pět let živ (+ 384) a uctil památku své svaté sestry krásným nápisem na jejím hrobě, v němž se doporučil jejím modlitbám.

*

H i l a r, papež, řídil církev v letech 461—468. Urovnal spory mezi biskupy gallskými a španělskými, z nichž někteří se snažili rozšířit svou pravomoc na úkor jiných. Napsal biskupům: “Pán nečeká od naší statečnosti rozšíření panství, ale zisk duší." Císařský úředník Filoteus podporoval různé sekty. Když se jednou císař se

vší slávou ubíral do svatopetrského chrámu, očekával ho papež u dveří. Zástupy ztichly a čekaly napjatě na uvítací řeč. A papež promluvil: “Císaři, podporovat sektářství je hřích a toho hříchu se zde dopouštějí tvé úřady. Nevejdeš ke hrobu svatého Petra, dokud neodpřísaháš, že tvoji lidé nikdy nebudou smět podporovat sektářské snahy." Císař, překvapen touto neohrožeností, přísahal.

22. ÚNORA. NASTOLENÍ SV. PETRA V ANTIOCHII.

Podle podání křesťanskou obec v Antiochii založil a její biskupství zřídil i nějakou dobu spravoval sv. Petr.

Antiochie v Sýrii na řece Orontu byla co do lidnatosti a bohatství třetím městem říše římské. Byla nazývána královnou Východu. Byla tam četná obec židovská, která připravila půdu křesťanství. Sv. Petr tam apoštoloval r. 37. Při svém odchodu do Říma ustanovil biskupem Evodia, jehož nástupcem byl sv. Ignác. Zde Kristovi vyznavači dostali poprvé název christianoi-křesťané. Z Antiochie podnikl sv. Pavel své tři misijní cesty, v Antiochii působil též sv. Jan Zlatoústý.

Uslyšíš-li dnes jeho hlas, nezatvrzuj své srdce!

M a r k é t a K o r t o n s k á se narodila r. 1248 v Alvianu v Toskánsku. V osmi letech ztratila matku. Macecha se o ni nestarala. Neštěstím dívky bylo, že byla krásná. Když jí bylo šestnáct let, utekla z domu a devět let žila s hrabětem di Pecora na jeho zámku v hříchu a prostopášnosti.

Jednou šla vstříc svému milenci, který se měl vrátit z delší cesty. Po chvíli zaslechla štěkot psa a zvědavě šla za ním, aby viděla, proč štěká. Ale jakou hrůzu spatřila? Pod hromadou dříví mrtvolu člověka již v rozkladu. Pohlédla blíž a poznala, že je to mrtvola toho, s nímž tolik let hřešila.

Dotkla se jí milost Boží. Tázala se: “Kde je asi jeho duše?" Pocítila lítost nad svými hříchy a rozhodla se, že od této chvíle bude žít v nejpřísnější kajícnosti. Ostříhala

si krásné vlasy, odhodila šperky i drahé šaty, oblékla se do hrubého roucha, přivázala si na hrdlo provaz, vstoupila do chrámu Páně a vyznala veřejně své hříchy.

Potom šla k otci a prosila ho na kolenou, aby jí odpustil a přijal do domu. Otec byl ochoten, ale macecha tomu zabránila. S pláčem se vrhla nešťastnice v otcově zahradě na zem.

Tohoto zoufalství použil zlý duch, aby ji pokoušel: “Vrať se opět k dřívějšímu životu! Vidíš přece, že jinak musíš zahynout." — Vášně, jimž byla navyklá, se probouzely a již pomýšlela, že bude užívat své krásy, aby vedla život světských

radostí za cenu hříchu. Avšak vzpamatovala se, sepjala ruce a modlila se: “Pane Ježíši Kriste, ty nechceš, abych zahynula, vždyť také za mne jsi trpěl a umřel. Milosrdný Spasiteli, který jsi Magdalenu přijal na milost a odpustil kajícímu lotru na kříži, neopouštěj mne v tomto bídném stavu a smiluj se nade mnou!" — Hlas Boží v srdci jí řekl: “Jdi do Kortony a vstup do třetího řádu kajících sester sv. Františka."

134

*****obrázek*******

Poslechla, vykonala životní zpověď a od té chvíle žila kajícím životem. Živila se jen suchým chlebem a vodou, spávala na holé zemi, pod hlavou měla kámen, denně se bičovala.

Rozjímala o utrpení Páně, prolévala hořké slzy nad svým nešťastným mládím. Kdykoliv ji zlý duch pokoušel luznými představami dřívějšího života, zaháněla pokušení vzpomínkou na onu zohavenou mrtvolu a rozjímala, jak je hrozné být odvolán na věčnost před soudnou stolici Boží bez přípravy a upřímného pokání.

Když ochabovala v kajícnosti, říkávala si: “Mé tělo bylo dosti silné ke hříchu a neřesti; ke skutkům kajícnosti by bylo příliš slabé? Celé noci jsem hodovala**;** a při modlitbě bych ochabovala?"

Každodenně děkovala vroucně Bohu, že ji svou milostí vysvobodil z bahna hříchu a uvedl na cestu pokání.

Z vděčnosti k Bohu pomáhala chudým. Co měla, rozdala, a když neměla, prosila druhé o almužnu pro své chudé nemocné. Nedala se odstrašit nevděkem. Kdysi k ní přišla chudá žena, která jí místo vděčnosti hrubě vynadala. Markéta jí zanesla svou večeři a pokorně ji prosila, aby přijala tento skromný dárek. Žena, dojatá takovou pokorou, se obrátila k Bohu. — Markéta zemřela v padesáti letech r. 1297.

“Uslyšíš-li dnes jeho hlas, nezatvrzuj své srdce!" Chopme se oběma rukama milostivé ruky Boží, která nás chce vést z cesty hříchu na cestu milosti.

135

23. ÚNORA. PETR DAMIANI, BISKUP, VYZNAVAČ A UČITEL CÍRKVE.

“Těm, kteří Boha milují, všecky věci napomáhají k dobrému.”

V chudičké, již mnoha dětmi obdařené rodině, se v městě Ravenně narodil r. 1006 opět chlapeček, který dostal na křtu svatém jméno Petr. Jeden z dospělých bratrů zanevřel na novorozeňátko a plný hněvu řekl: “Nemáme již místo pro tolik dětí! Tak malé dědictví a tak mnoho dědiců, to nejde." — Matka se tak rozhněvala,

že dítě odložila. Chlapeček by zahynul zimou a hladem, kdyby se ho neujala žena ze sousedství, která ho nakrmila, ohřála, donesla matce a přemluvila ji, aby dítě s láskou zase přijala.

Brzy malému Petru zemřel otec i matka. Starší ženatý bratr ho vzal do svého domu. Nakládal s ním krutě. Neměl pro něj dobré slovo, nechal ho hladovět, bil a kopal ho, nechal ho chodit bosého a v roztrhaných šatech. Místo školy musel pást vepře.

Když však dítě v mládí zakusí tolik nelásky a krutosti, stává se i jeho duše tvrdou, nelaskavou, hořkou a nenávistnou.

Hleďme, co bylo u tohoto dítěte bylo silnější: jeho smutný osud nebo jeho dobré srdce? Jednoho dne, když Petr takto žil ve své chudobě, nalezl peníz. Plný radosti, jako by teď najednou zbohatl, přemýšlel dlouho, co by si mohl za tento peníz koupit. Jelikož měl nedostatek ve všem, myslel na mnohé věci. Konečně nalezl nejlepší řešení. Řekl si: “Ať si koupím cokoliv, bude to jen radost pomíjející." Proto dal peníz knězi a prosil ho, aby sloužil za zemřelého otce mši svatou.

Za tento dobrý skutek byl brzy odměněn. Zanedlouho se vrátil do Ravenny jeho druhý bratr Damián, spatřil bledé tváře, vpadlé oči a rozedraný šat mladého Petra, slitoval se nad ním a vzal ho k sobě, pečoval o něj otcovsky a učil ho počátečním vědomostem. Když poznal jeho dobré srdce a jeho nadání, poslal ho na vyšší školy do Faenzy a do Parmy. Z vděčnosti k tomuto bratru přijal Petr jeho jméno - Damián.

Na školách studoval s neobyčejným úspěchem. Brzy se stal slavným učitelem a svými přednáškami získal nejen slávu, ale i znamenité důchody.

Svým bystrým rozumem však poznal nebezpečí slávy a bohatství. Říkal sám k sobě: Všecka sláva a pocta mne nečiní šťastným. Proč se raději nestarám o spásu své duše a o věčnost? Od té doby žil v tuhé kázni, nosil pod oděvem žíněný pás, postil se a odpíral si spánek. V pokušení říkával: “Dříve nebo později bude třeba odříci se, proč ne tedy hned?" — Později se odebral do kláštera Fonte Avellana na úpatí Apennin, v němž se zachovávala kázeň podle pravidel sv. Romualda.

S apoštolskou neohrožeností a podivuhodnou rázností bojoval proti svatokupectví a zlořádům tehdejší doby. Bez bázně káral nepořádky všude, i u osob vysoce postavených. Dopisoval papežům, biskupům, knížatům, připomínal jim jejich povinnosti. Rozmařilci ho nenáviděli. Papež Štěpán X. ho jmenoval r. 1058 kardinálem a biskupem ostijským. V Ostii působil patnáct let. Papež ho poslal do Milána, aby obnovil kázeň mezi kněžstvem. Lid, poštván svatokupci, křičel, že církev milánská, která se honosí sv. Ambrožem, prý nikdy nebyla služkou církve římské a že se od ní nedá soudit. Zvonilo se na poplach a lid se

hrnul k Petrovu příbytku. On se nelekl a promluvil ke vzbouřencům řeč tak výmluvnou, že se utišili a slíbili se polepšit.

Na opětovné žádosti ho papež propustil z úřadu a Petr se vrátil do svého kláštera. Poslední cestu konal do Ravenny, aby město smířil s papežem. Při návratu do Říma zemřel na cestě dne 23. února 1072.

Napsal mnoho vědeckých spisů a byl prohlášen za učitele církve.

137

24. ÚNORA. MATĚJ, APOŠTOL.

********obrázek****

M a t ě j byl jeden ze sedmdesáti dvou učedníků Páně. Po nanebevstoupení Páně místo Jidáše Iškariotského, jenž spáchal sebevraždu, padl los na Matěje; tak byl připojen k jedenácti apoštolům. (Sk. ap. 1, 23-26) Hlásal evangelium v Palestině a v Malé Asii. Později se odebral do Afriky, kde působil v Núbii a v Habeši. Neví se, kdy a kde a jakou smrtí zemřel. Sv. Jeroným píše, že zemřel v Etiopii, jiní tvrdí, že se vrátil do Palestiny a byl kolem r. 61 od židů kamenován a sekerou sťat. Proto se vyobrazuje se sekerou.

“Aby všichni byli jedno.”

Za císaře Valeriána zemřel v Kartágu mučednickou smrtí svatý biskup Cy p r i á n. Brzy potom bylo osm žáků, většinou kněží, uvězněno. Jeden z nich byl M o n t á n . Tito svatí mučedníci sami dojemným způsobem napsali, co v posledních dnech před smrtí zažili. Zde aspoň několik jejich slov:

“Nejvíce jsme v žaláři trpěli hladem a žízní. Odepřeli nám i hlt vody, ačkoliv jsme celý den pracovali. Jáhen Flavián si k těmto společným útrapám ještě přidal dobrovolné pokání. Viděli jsme často, že z toho mála stravy, kterou jsme dostávali, jen abychom zůstali naživu, rozdával jiným.

138

Bůh sám nás chtěl v tomto největším soužení potěšit viděním, které měl kněz Viktor. Sdělil nám: ‚Viděl jsem, jak vstoupilo do žaláře dítě, jehož tvář zářila nebeským světlem. Řeklo nám, abychom šli za ním, jako by nás chtělo vyvést na svobodu; avšak nebylo vidět východ. Dítě mi řeklo: Neklesej na mysli po tu krátkou dobu, co zde ještě budeš! Jsem u tebe. Jdi ke svým druhům, ujišťuj je, že jsem s nimi, a oznam jim, že dostanou korunu slávy. Když jsem se tázal, kde je ta říše slávy, odpovědělo mi dítě: Za hranicemi světa. — Ukaž mi ji, řekl jsem k

němu. Dítě však odpovědělo: *Ale kde by zůstala zásluha víry?* Tento sen nás naplnil velikou radostí.

Všichni jsme byli jednoho ducha, který nás spojoval v modlitbě, v rozjímání a ve způsobu života. Satan utíká před těmito svazky lásky; tímto spojením dostaneme všechno od Boha. Tyto svazky učiní z mnohých jedno srdce a jsou znamením dětí Božích. Jak bychom mohli být jeho dětmi, kdybychom se navzájem nemilovali?

Tato jednota mezi námi byla sice trochu rušena, netrvalo to však dlouho. Montán se poněkud rozčílil nad Juliánem pro osobu, která se míchala mezi nás, ačkoliv nepatřila do naší společnosti. Nějaký čas se chovali k sobě navzájem nějak chladně, což mohlo mít pro lásku neblahé následky.

Naštěstí se nad nimi smilovalo nebe a smířilo je tím, že měl Montán sen, o kterém nám vypravoval takto: ‚Zdálo se mi, že setník a vojáci nás chopili a dlouhou cestou vedli na pole, kde jsme viděli Cypriána u Lucia. Potom jsme se octili na úplně světlém místě. Naše roucha zbělela a naše prsa byla tak průhledná, že jsme mohli vidět vše, co bylo skryto v srdci. Když jsem pohlédl do svého srdce, objevil jsem tam skvrny a hned jsem se probudil. Když jsem později potkal Luciána, vypravoval jsem mu o vidění a řekl jsem mu, že skvrny, které hyzdily mé srdce, bylo mé chladné chování k Juliánovi.'

"Milí bratří, naučme se z toho, že se máme navzájem milovat a žít v nejdokonalejší svornosti. Buďme již zde takoví, jací budeme na věky!"

Když byli vedeni k popravě, Montán ještě před smrtí kázal: "Kdokoliv obětuje jiným bohům než pravému Bohu**,** zahyne!"

Potom byl sťat. Bylo to r. 259.

Vírou a láskou jsme spojeni se všemi svatými a se všemi věřícími na celém světě. Modleme se často s Pánem Ježíšem: "Bože, dej, aby všichni byli jedno!"

139

25. ÚNORA.

Církev a stát.

F e l i x pocházel ze slavného rodu Aniciů. Aniciové, vznešená a velmi bohatá senátorská rodina, patřili k prvním římským rodinám, které hned v dobách apoštolských přijaly křesťanství. Za svých mladších let zastával Felix duchovní úřad nižších svěcení; je zaznamenán jako levita a byl ženatý. — Sv. Řehoř ho jmenuje ve svých knihách Rozmluv svým prastrýcem. (Dialog. kn. IV., hl. 16) Když ovdověl, oddal se cele církevní službě, přijal vyšší svěcení a stal se farářem (kardinálem) kostela sv. Nerea a Achilea. Jmenoval se Felix, tj. Šťastný, ale dočkal se nejedné Jobovy zvěsti. Když r. 483 zemřel svatý papež Simplicius, míchali se do

volby nového papeže lidé nepovolaní. Městský prefekt Basil tvrdil, že ho zemřelý papež Simplicius prosil, aby pro vyvarování nepokojů nebyl nikdo zvolen papežem bez souhlasu prefekta. Také Odoakar, pán a král Itálie, třebaže arián, vydal rozkaz, kterým si chtěl zajistit vliv na papežskou volbu. Římské duchovenstvo odmítlo prefektovy nároky mařící volební svobodu a prohlásilo Odoakrův rozkaz za neplatný, poněvadž nemá podpis některého z předešlých papežů, a laikům není dovoleno zasahovat do věcí výlučně církevních. Chtěli tedy rychlou svobodnou volbou zamezit vliv prefektův a Odoakrův a římští voliči zvolili za papeže Felixe.

Akacius, patriarcha cařihradský, se klonil k bludařům a pronásledoval katolíky. Když ho papež volal k odpovědnosti, Akacius škrtl v bohoslužebných knihách jméno papežovo, a nastal rozkol mezi církví východní a západní, který trval třicet pět let.

*******obrázek******

Císař Zeno se míchal do věcí víry a vydal rozkaz, zvaný Henotikum ve prospěch bludařů monofyzitů. Papež odpověděl císaři: “Nejvyšší moc nad časnými věcmi je ti propůjčena i s povinností, abys vedení věcí duchovních přenechal těm, kteří jsou k tomu od Boha ustanoveni. Bude to prospívat i tvému panování, necháš-li církev katolickou žít svobodně podle jejích zákonů, zvláště když ti pomohla k vládě. Kde jde o věci Boží, učiníš k blahu říše jistě dobře, když svou císařskou vůli podrobíš podle nařízení Božího úřadu duchovnímu, když nauku víry, místo abys ji sám určoval, přijmeš od církevních představených a poslechneš náboženské předpisy, když přestaneš církvi vnucovat zákony světské, které jsou na pohanu nebeského zakladatele církve. Pamatuj, že činy našeho života podléhají odpovědnosti a že se všichni jednou musíme objevit před soudem Božím!"

Ještě hroznější zvěsti dostával Felix z Afriky. Tam pochopil vandalský král Hunnerich, jakou důležitost má jednota náboženská pro jednotu a upevnění říše, a protože byl vyznání ariánského, chtěl donutit tamní domorodé katolické obyvatelstvo k ariánství. Katolíci zůstali však ve své víře pevní a byli proto strašně pronásledováni. Náměstí a ulice měst byly posety zmrzačenými mrtvolami věrných katolíků, tisíce jich bylo jako zvěř hnáno do nitra afrických pouští, aby tam zahynuli hladem a žízní; biskupové byli vyváženi do vyhnanství na pusté ostrovy, zvláště na Korsiku, kde museli tesat dřevo pro královské loděnice.

Vrátily se doby prvokřesťanské se svou věrností ve víře i se svými zázraky. V africké Tipsale Vandalové vyřezávali katolíkům jazyky a katolíci mluvili bez jazyků a zpívali chvály Ježíši tím oddaněji, čím více ariáni božství Ježíšovo popírali.

V Itálii měli katolíci pod ariánským Teodorichem klid, teprve na konci svého života začal i Teodorich katolíky sužovat a pronásledovat. — Ke konci Felixova života se rozpoutala v Itálii válka mezi Teodorichem a Odoakrem, papež se však již nedočkal smutného Odoakrova konce. Zemřel po vládě osmi let, jedenácti měsíců a sedmnácti dnů dne l. března 492.

“Hledej si pevnější dům!”

Byl to hrozný den 11. říjen 368. Ráno ještě lidé spali, najednou přišlo zemětřesení. Za několik vteřin byla zničena krása města; chýše chudých i paláce bohatých byly proměněny ve zříceniny a pod nimi leželi lidé, včera ještě veselí.

Zachránilo se jich jen několik ; mezi nimi C a e s a r i u s, místodržitel v Bitynii, který měl vždy štěstí. V hloubi duše byl dojat. Již léta otálel s obrácením a se křtem. Avšak v onom hrozném okamžiku, kdy se všecko kolem něho třáslo, jako blesk zasvitlo v jeho chvějící se duši poznání: všecko pozemské pomine.

Když ho po dlouhých, bolestných hodinách vyprostili ze sutin, rozhodl se: “Sbohem, světe! Chci si hledat jiný dům, který stojí na pevnějších základech a nemůže se zřítit na věky."

Hned se dal pokřtít, rozdal svůj majetek chudým a rozhodl se, že v samotě zasvětí svůj život Bohu.

Bůh jeho oběť přijal. Několik dní po křtu svatém Caesarius zemřel r. 369.

26. ÚNORA.

M e c h t i l d a žila v 13. století v Durynsku. Jako sedmiletá navštívila s rodiči klášter cisterciaček v Rodersdorfu, kde její starší sestra Gertruda byla abatyší. Když se rodiče loučili, dívenka se nechtěla vrátit domů a tak dlouho prosila, až ji rodiče nechali v klášteře.

Gertruda se domnívala, že její sestřička zůstala v klášteře jen z dětského rozmaru a
že se brzy vrátí domů, když zakusí přísnost klášterního života. Proto ji nešetřila, musela jako ostatní sestry mlčet, poslouchat, pracovat, učit se, umrtvovat. Ale Mechtilda vytrvala. Učila se s radostí a brzy znala Písmo sv. a svaté učitele církve

tak jako nejstarší řeholnice. Jako osmnáctiletá se směla s ostatními sestrami přestěhovat do Helfty a složit řeholní sliby.

Sestry ji nazvaly “slavíček Kristův". Nebylo to jen pro její líbezný hlas, nýbrž i pro její veselou povahu. Nemohla nikoho vidět smutného. A přitom nikdo netušil, že koná potají tuhé pokání. Jen to bylo sestrám nápadné, že Mechtilda byla vždy zamyšlená, že při jídle nikdy nevěděla, co jí.

Mechtilda nikomu neprozradila, co se děje v jejím nitru, i když někdy ve vytržení zapomněla, co se kolem ní děje. Raději pokorně vzala na sebe pokárání a trest, než aby řekla, co jí Bůh zjevil. Teprve r. 1291, když celý měsíc trpěla nesnesitelnými bolestmi hlavy a ještě větší vnitřní bezútěšností a najednou oplývala nevýslovným štěstím, zjevila pro útěchu druhých, co jí Bůh prokázal. Napsala svá vidění v “knize zvláštních milostí”. Její srdce přetéká vděčností k svému Stvořiteli. Z vděčnosti činí pokání jako Maří Magdalena. Nikdy není bez bolestí, ale tyto bolesti jsou dobrovolnou účastí na utrpení Páně. Napsala: “Kdybych získala všechno své zdraví a všechnu sílu, kterou jsem kdy měla, nechtěla bych to, kdyby se to protivilo tvé vůli, nýbrž všechno, co ty chceš, abych s tebou chtěla, chci, ať je to radostné nebo protivné."

Když bděla na modlitbách, řekl jí Spasitel: “Nic mne tak netěší jako lidské srdce, ale jak málo lidí mi je daruje! Všeho mám přebytek, jen ne lidských srdcí."

Jednou toužila světice celým srdcem po Hospodinu. I sklonil se k ní laskavě Spasitel: “Řekni, milovaná, co si přeješ? Hle, kdykoliv toužíš po mně, přitáhneš mě k sobě. Mne můžeš dosáhnout snadněji než kteroukoliv jinou věc. Pouhou vůlí nic nemůžeš k sobě přitáhnout, ani ne nitku nebo střepinu, mne však může člověk přitáhnout k sobě pouhou vůlí, pouhým povzdechem.

Ještě výmluvněji mluvil Pán, když ji zval k sv. přijímání. “Kdyby člověk věděl, kolik spásy mu pochází z Těla Kristova, omdlel by radostí."

Jindy ji poučoval: “Jestliže někdo celý svůj život ztratil, zničil a promarnil, ale nyní chce vše napravit a znovu získat, ať často přistupuje k nejsvětější Svátosti. Tato Svátost obsahuje všechna dobra; tam člověk nalezne všechny poklady milosti."

Když se světice jednou modlila za člověka, který se zdráhal častěji chodit ke sv. přijímání, odpověděl jí Pán: “Čím častěji mne člověk přijímá, tím čistší bude jeho duše. Čistší je ten, kdo se častěji umývá vodou. A čím častěji někdo zbožně a hodně přijímá, tím více působím v něm a on ve mně, tím více se posvěcují jeho skutky. Čím horlivěji přijímá, tím hlouběji se ponořuje ve mne. Čím hlouběji někdo vnikne do mého božství, tím více se rozšiřuje jeho duše a tím větší je jeho podíl v

mém božství, jako voda prohlubuje jámu tím víc, čím častěji padá na stejné místo."

Pokud Mechtilda žila v Helftě, byl klášter útočištěm mnohých trpících duší. Od ní, od svaté řeholnice s milým úsměvem v očích, očekávali slovo, kterého by se mohli držet jako věčné blaženosti. A Mechtilda ráda pomáhala, kde jen mohla; dala návštěvníkům jednu ze svých mistrných modliteb, které se opisováním šířily po celém dalekém okolí. Když umírala, bylo to asi r. 1299, opakovala častěji: “Ó dobrý Ježíši! Ó dobrý Ježíši!" S touto modlitbou na rtech vešla na den sv. Alžběty do ráje, kde s anděly pěje slávu svému Vykupiteli.

Sv. Otec Pius X. otevřel všem věřícím dokořán svatostánek. Každý může denně přistoupit ke stolu Páně, když je ve stavu milosti a má dobrý úmysl. Z úcty k Nejsvětější svátosti zůstáváme od půlnoci lační. Kolikrát nás Spasitel zval a očekával. Mohli jsme jít, avšak zanechali jsme sv. přijímání z lenosti nebo lidské bázně, z netečnosti. Jaká škoda! Jak často budeme ode dneška chodit k sv. přijímání?

27. ÚNORA. GABRIEL POSSENTI, VYZNAVAČ.

Příčino naší radosti, oroduj za nás!

G a b r i e l od Bolestné Matky se dřív jmenoval František Possenti. Narodil se 1. března 1838 v Assisi. Jeho otec tam byl starostou. Matka brzy zemřela. František byl veselý student. Chtěl se líbit lidem. Šaty musely být podle nejnovějšího střihu, boty podle módy, vlasy napuštěné voňavkou. Rád navštěvoval divadla, četl romány, miloval tanec a hudbu. Pro veselou povahu byl miláčkem společnosti a neříkali mu jinak než “veselý František" nebo “malý tanečník".

Byl sice vznětlivé povahy a citlivý při pokárání, avšak při vší lehkomyslnosti byl pilný; také se rád modlíval a přistupoval pravidelně ke sv. svátostem. K chudým byl dobročinný. Zachoval si čistotu srdce. Když ho jednou chtěl zkažený člověk svést ke hříchu, obrátil se proti němu s dýkou.

Čtyřikrát již slíbil Bohu, že půjde do kláštera. Dvakrát v těžké nemoci; potom když se při lovu poranil vlastní puškou a skoro přišel o život, a konečně při náhlé smrti své sestry, kterou tolik miloval. Ale vždy znova zapomněl, co slíbil.

Ve Spoletě byl slavný průvod s milostným obrazem Matky Boží. Mezi zbožnými ctiteli byl též František. Uviděl, jak Matka Boží na obraze obrací svůj zrak k němu, a ve svém nitru slyšel hlas: “Františku, svět není pro tebe, patříš do kláštera!" Od tohoto okamžiku již neměl pokoj. Zevně se sice nic nezměnilo; zůstal veselým společníkem, nosil módní šaty, ale pod nimi kající pás**.**

Matka Boží pomáhala dále. Ještě téhož roku na svátek Sedmibolestné vstoupil do noviciátu k pasionistům. Byl si vědom své slabosti. Proto se hleděl rázně odloučit ode všeho, co by mu připomínalo jeho minulý život. Když ho příbuzní chtěli navštívit, prosil písemně otce, aby tomu zabránil.

Jeho poslušnost byla dokonalá. Když mu představení poroučeli, nechtěl slyšet důvod, proč tak činí. Říkával: “Bůh nežádá počet z toho, co konáme v poslušnosti."

Při vší přísnosti neztratil svou veselost. Jednou psal svému otci: “Nemohu ani popsat spokojenost a radost, kterou cítím mezi těmito zdmi. Čtvrt hodinky před obrazem nejbl. Panny, naší Těšitelky, bych nezaměnil s rokem plným světských rozhovorů a radovánek."

Jeho vnitřní štěstí bylo dokonalé a trvalé, neboť bylo ovocem stálého vnitřního boje. Cítil-li náklonnost k některým lidem, hleděl se jim vyhýbat, tím laskavější však byl k těm, k nimž cítil odpor. To proto, že v každém člověku viděl Krista, a každému prokazoval nejen lásku, nýbrž i úctu. Nesoudil žádného, i když jeho špatnost byla zjevná. Řekl jednou: “Třikrát jsem soudil a třikrát jsem padl do stejné chyby, kterou jsem odsuzoval!"

Jeho zásada byla: “D o k o n a l o s t nezáleží v tom, že vykonáváme skutky veliké a mimořádné, nýbrž v tom, že vykonáme naše předepsané povinnosti dobře. Cena našich skutků závisí úplně na našem vnitřním smýšlení a na dobrém úmyslu, s kterým je konáme."

Stále žil v přítomnosti Boží. Občas tuto vzpomínku na přítomného Boha obnovil střelnými modlitbami. Rád rozjímal o utrpení Páně a jeho přebolestné Matky. Rád by chtěl z lásky k nim konat velké skutky pokání. Avšak představení mu zapověděli veškeré mimořádné přísnosti. Proto hleděl alespoň v maličkostech přinášet oběti.

Neobyčejná byla jeho láska k chudým. Měl k tomu sklon již od dětství. Když jako chudý řeholník nemohl chudým dát almužnu, řekl jim alespoň několik vlídných slov a pomodlil se za ně Zdrávas Maria, aby jim Matka Boží vzbudila dobrodince. Domů psal: “Chcete-li být spaseni, dávejte almužny chudým, kteří zastupují Ježíše Krista!"

Jako sv. Alois, i Gabriel zemřel ve věku dvaceti čtyř let. Tím se vyplnilo jeho nejvroucnější přání. Obával se, že by mohl v pozdějším věku ochabnout ve službě

Boží. Bolesti své nemoci snášel s hrdinskou láskou. Světnička nemocného se stala školou ctností pro celý klášter. Po zaopatření prosil o drahý obraz Matky Bolestné s křížem. Dali mu ho a on jej radostně políbil. Pak ho položil na prsa, obrátil zrak k nebi a řekl: “Ó Matko moje, pojď rychle!" A tak plný radosti zemřel bez smrtelného zápasu 27. února 1862.

28. ÚNORA.

Myšlenky lidské a plány Boží.

V městě Antiochii v Sýrii žil koncem čtvrtého století zlatník A n d r o n i k u s a jeho manželka A t a n a s i a ve šťastném manželství. Byli bohabojní, štědří k chudým a přívětiví ke všem. Proto je všichni měli rádi. Bůh jim daroval dvě děti: chlapečka a děvčátko. Již jim nic nechybělo k úplnému štěstí a byli za to svému Bohu vděční.

Avšak pravá ctnost musí být zkoušena ohněm. Když žili dvanáct let šťastně, onemocněly náhle obě děti prudkou horečkou. Otec ve své úzkosti o život dětí spěchal do kostela. Modlil se tam se vší vroucností duše, aby Bůh odňal od nich tento kalich utrpení, je-li to jeho svatá vůle. K poledni se vracel z kostela domů. Již zdaleka slyšel nářek a pláč. Když vstoupil do domu, viděl, co tušil: obě děti byly mrtvé.

Andronikus přijal tuto ránu jako křesťanský muž. Řekl jako kdysi Job: “Hospodin dal, Hospodin vzal, budiž jméno Páně pochváleno!" Ale jeho žena byla bolestí bez sebe; chtěla si vzít život a křičela hlasitě: “Chci umřít se svými dětmi!"

Děti byly pochovány; biskup a kněží, i městská rada a mnozí občané přišli na pohřeb. Bolest matky však byla stále ještě veliká. Zhroucená matka se nedala odvést od hrobu; ještě o půlnoci tam klečela, plakala a modlila se.

Ukázal se jí svatý mučedník Julián a řekl: “Proč nenecháš mrtvé na pokoji?" — Atanasia odpověděla: “Pane, nehněvej se na mne, neboť jsem velice zarmoucená; měla jsem jenom tyto dvě děti a teď mi obě najednou zemřely." — Světec řekl: “Proč tak příliš pláčeš? Nebylo by lépe, kdybys plakala nad svými hříchy? Neboť o tvoje děti je postaráno." — Toto slovo bylo jako jasné světlo pro duši ženy. Jako by její srdce bylo znovu stvořeno, řekla: “Ano, jestliže moje děti žijí v nebi, není třeba, abych je oplakávala."

Světec odešel. Atanasia se tázala kostelníka, kdo byl onen kněz, který s ní mluvil. Teprve teď poznala, že se jí zjevil sv. Julián.

V její duši dozrálo rozhodnutí, na které již kdysi dříve myslela; Prosila svého

muže: “Dovol mi, abych šla do kláštera." Andronikus odpověděl: “Zkus to jeden týden, potom uvidíme, co bude dále." — Atanasia tak učinila a rozhodla se vstoupit do kláštera. Jenom chtěla ještě putovat do Jeruzaléma. Proto všecko prodali; z utržených peněz založili nemocnici, otrokům dali svobodu a navštívili svatá místa. Potom cestovali do Egypta. Andronikus byl přijat do velkého kláštera poustevníků, jménem Laura; Atanasia se dostala do ženského kláštera.

Když oba krátce po sobě zemřeli, jistě je jejich děti s jásotem přivítaly u nebeské brány. Kdyby jim Bůh nechal obě děti, kdo ví, co by z nich bylo. Kdo ví, zdali by nezahynuly a duše rodičů s nimi. Jak jinak dnes Atanasia na věčnosti smýšlí, než tehdy u hrobu svých dětí!

Bůh to míní s námi vždycky dobře, i když na nás posílá neštěstí.

BŘEZEN

1. BŘEZNA.

“Protivník váš obchází . . .”

D o b r o s l a v a byla samaritánka. Řecky se jmenovala E u d o x i e . Byla to dívka obdařená neobyčejnými dary ducha a krásou těla. Avšak právě tyto dary bývají často u dívek příčinou pádu. Dobroslava se stala marnivou a lehkovážnou. Ponenáhlu upadla do nejhorších neřestí. Aby mohla ještě bezuzdněji žít, udělala to, co dělají i dnes mnohé dívky; odebrala se do velkoměsta Balbeku (Heliopole) v Sýrii. Tam žila hříchu. Bůh však i hříšníkům dává milost, aby se obrátili, a podivuhodné jsou jeho cesty.

Jednoho dne přijel svatý poustevník Jermán do Balbeku a ubytoval se v domě svého příbuzného, právě vedle domu, v němž přebývala Dobroslava. Po půlnoci Jermán vstal, aby se podle svého zvyku modlil a zpíval žalmy. Potom si četl hlasitě o hrozných trestech pekelných a o radostech nebeských. Dobroslava zvědavě naslouchala a druhý den ráno vzkázala neznámému muži, aby k ní přišel**.** Jermán ji neznal a přišel do jejího příbytku. Eudoxie se tázala: “Co děláš? Jak žiješ? A proč jsi v

noci tak hlasitě mluvil? Četl jsi podivuhodné věci. Nikdy jsem něco podobného neslyšela." Jermán jí vysvětlil modlitby, obsah čteného Písma sv. a mluvil o věčných pravdách víry, o věčné odměně a věčném trestu. Eudoxia se zhrozila. Jermán se jí tázal: “Odkud pocházíš? Máš muže? Odkud máš své jmění?" Eudoxia mu odpověděla a zeptala se: “Myslíš, že bohatství je před Bohem ošklivost?" Jermán odpověděl: “Bohatství samo o sobě ne; pouze bohatství, které někdo nesprávně nabyl nebo špatně užívá, jen toto bohatství je u Boha ošklivost." Eudoxie namítala: “Ale vždyť dávám ze svého bohatství almužny." Jermán na to: “Tvé bohatství je získáno hříchem." — Eudoxia v pláči zvolala: “Běda mně, jsem tedy zavržená, neboť jsem žila podle těla. Pověz mi, není prostředek, abych unikla pekelnému trestu?" Světec odpověděl: “Jestliže se celým srdcem obrátíš k Bohu, on je milosrdný a odpustí ti hříchy pro Ježíše Krista, svého Syna; neboť on ho vydal pro spásu hříšníků." — “Co mám dělat?" — “Je třeba pokání, víra a křest; přestaň hřešit, dej se poučit ve víře a křtem svatým ti budou odpuštěny hříchy!" Dobroslava to udělala a byla pokřtěná. Opravdu se obrátila k Bohu celým srdcem. Svoje jmění odevzdala biskupovi pro chudé. Své otroky propustila a řekla jim: “Následujte mne; dávala jsem vám příklad hříchu, chci vám nyní také dát příklad pokání.“

Pohrdala světskými rozkošemi, živila se těžkou prací, postila a modlila se ve svém chudičkém příbytku.

Po letech přišel sv. Jermán opět, a když ji našel utvrzenou v dokonalosti, odvedl ji do samoty na poušť, aby tam dovršila své pokání. Avšak jeden z bývalých společníků ji chtěl zase přivést ke starému hříšnému životu. Oblékl se do mnišského roucha, šel k sv. Jermánovi, padl před ním na kolena a prosil, aby ho přijal mezi poustevníky. Světec ho zrazoval, že tento život bude pro něj bude příliš obtížný. Mládenec však odpověděl: “Příklad známé hříšnice Dobroslavy mi dodává důvěru a doufám, že jejím napomenutím a příkladem najdu sílu, abych přemohl všecky obtíže."

Světec těmto krásným slovům uvěřil a zavolal Dobroslavu. Ta však, Bohem osvícená, poznala jeho lstivý úmysl a tak ho pokárala, že leknutím padl mrtvý k zemi. Na její modlitbu ho však Bůh vzkřísil k životu a jinoch se nyní dal opravdu na pokání.

Ale jiní záletníci obžalovali Eudoxii u císařského náměstka Aureliána, že je křesťanka a že má velké jmění. Náměstek k ní poslal biřice, ale ti žádné bohatství nenašli. Nástupce Aureliánův Vincenc ukrutně pronásledoval křesťany. Obával se však povstání lidu, kdyby soudil a usmrtil oblíbenou kajícnici, a proto ji dal tajně chytit a bez všeho vyšetřování popravit mečem r. 114.

2. BŘEZNA. ANEŽKA PŘEMYSLOVNA, PANNA.

Blažená chudoba.

A n e ž k a P ř e m y s l o v n a , dcera českého krále Přemysla Otakara I. a jeho druhé manželky Konstancie, jež byla dcerou uherského krále Bely, se narodila v Praze 20. ledna 1206. Třikrát unikla jhu stavu manželského. Podle zvyku tehdejší doby byla Anežka jako tříletá zasnoubena polskému vévodovi Boleslavovi a dovezena na výchovu do kláštera cisterciánských panen v Třebnici. Její snoubenec nenadále zemřel, proto byla odvezena do Doksan. Tu požádal Jindřich, syn německého císaře Bedřicha II., o její ruku. Král Přemysl Otakar vypravil Anežku na dvůr rakouského vévody Leopolda na výchovu. Ale vévoda nabídl Jindřichovi svou vlastní dceru, což urazilo českého krále tak, že začal r. 1226 válku s Leopoldem. I německý císař Bedřich II. žádal o její ruku. Anežka však prosila papeže o přímluvu a na jeho zásah Bedřich upustil od sňatku. Postavila hospic sv. Františka pro chudé nemocné a položila základ budoucího slavného českého řádu křižovníků s červenou hvězdou. Sama vstoupila do kláštera klarisek dne 11. listopadu 1234.

Když opustila královské bohatství a zvolila si chudé roucho nejchudších sester sv. Františka, zvolala radostně: „To je to, po čem dávno celým srdcem toužím.“

Anežka říkávala svým sestrám: „Chvalte Hospodina, že vedeme chudý život! Zachováme-li chudobu, Bůh nás neopustí ve zlých časech.“

Jednou, když byla Anežka nemocná, toužily sestry, aby jí mohly dát aspoň rybičku, ale neměly. To bylo kruté pro sestry, které bydlely na břehu řeky oplývající rybami. Byly proto velmi smutné. Ale Anežka se usmála, zvedla ruce k nebi a děkovala Bohu za to, že jim dovolil snášet takovou chudobu. Vtom se ohlédla k vrátnici. Vrátná vstoupila a oznamovala, že na okénku leží množství chutně upravených ryb; kdo je tam položil, nevěděla. Jak se Anežka radovala a děkovala Bohu za to, že sestry posílil a ukázal jim, že ani v takové seslané chudobě je neopouští.

Jindy, když měly jít ke stolu, sestra, která měla chudý stůl na starosti, přišla oznámit “starší sestře“, že je v celém klášteře jen jeden chléb pro všechny. Bylo to v roce velkého hladu v Čechách. Sestry nevycházely z kláštera prosit o almužnu. Tak se stávalo, že dobrodinci zapomněli na chudé sestry na Františku. I prosila sestra Anežku, aby se modlila k Bohu, jenž sytí ptáky a šatí polní lilie. Ještě když mluvila, vstoupila sestra vrátná a oznámila, že je na jejím okénku položeno množství bílých chlebů, takže se všechny mohou najíst.

Čtyřicet let žila Anežka v klášteře jako anděl strážný českého národa. Tišila

rozbroje a sváry, byla moudrou rádkyní svému bratru Václavu I. Zasahovala často jako prostřednice a zabraňovala válkám. I Přemysl Otakar II. byl své tetě z celé duše oddaný. Po jeho nešťastné smrti, kdy byla česká země nelítostně pleněna, byl klášter obléhán zástupy chudiny, která ničená hladem a morem zde hledala poslední záchranu.

Anežka zemřela ve věku sedmdesáti sedmi let 2. března 1292, oplakávaná celým národem.

152

3. BŘEZNA.

Buď — anebo.

M a r i n u s sloužil jako důstojník v římském vojsku v Cesareji. Měl být povýšen na kapitána. Avšak jiný důstojník, který chtěl také dosáhnout této hodnosti, žaloval na Marina, že je křesťan a neobětuje císaři. Proto nemůže mít podle římských zákonů tuto vysokou hodnost.

Marius byl ihned postaven před soud. Výslech byl krátký. Soudce se tázal důstojníka, jakého je náboženství. Marius otevřeně vyznal, že je křesťan; tu mu dal soudce tři hodiny na rozmyšlenou. V této době se měl rozhodnout, zdali chce obětovat císaři a tak se stát kapitánem, nebo umřít jako vlastizrádce.

Když Marinus vystoupil ze soudní síně, potkal jako řízením Božím svého biskupa Teotekna. Tomu vypravoval, co se právě událo. Zbožný biskup zavedl mladého důstojníka do kostela k oltáři. Tam otevřel knihu evangelií. Odhalil trochu důstojnický plášť Marinův, takže bylo vidět jeho meč. Potom řekl vážně a důstojně: “Marine, hle, zde je tvůj meč a zde je evangelium, ty stojí proti sobě. Jednoho z toho se musíš zříci, buď Krista nebo císaře!"

Marinus vztáhl svou pravici, dotkl se uctivě svaté knihy a řekl: “Evangeliu zůstanu věrný, pro Krista chci zemřít!" — Biskup požehnal zdatnému Kristovu bojovníkovi a povzbudil ho slovy: “Nuže, drž se pevně Boha. On ti dá sílu, abys dosáhl toho, pro co ses rozhodl. Jdi v pokoji!"

153

Na ulici volal hlasatel jméno Marinovo, neboť lhůta tří hodin uplynula. Rychle spěchal vyznavač Kristův k soudu. Když se ho soudce tázal, jak se rozhodl, vyznal opět, že je křesťan, a tentokrát s větší radostí než před třemi hodinami. Byl okamžitě sťat. Bylo to r. 272.

Mnozí katolíci se domnívají, že mohou sloužit Bohu i světu. Kristus však řekl:

“Nikdo nemůže sloužit dvěma pánům." (Mat. 6, 24) a “Kdo není se mnou, je proti mně." (Luk. 11, 23) Musím se rozhodnout i já. Nechci se rozhodnout pro svět, který určitě musím jednou opustit a který mne snad opustí ještě dříve, ale chci se rozhodnout pro Krista, který bude jednou mým soudcem.

Mateřskost.

K u n h u t a se narodila r. 980 jako dcera lucemburského hraběte Sigfrida a jeho manželky Hedviky. Vstoupila do manželství s bavorským vévodou, pozdějším císařem Jindřichem. Hlavním rysem její povahy je mateřskost. Jakmile se stala vévodkyní, patřila celá lidu, který se mohl na ni obrátit s každou prosbou. Doprovázela svého manžela na všech jeho cestách i válečných výpravách, a to ne ze zvědavosti, nýbrž aby všude pomáhala, aby hojila rány způsobené válkou, aby zabránila nepravostem. Bylo by pro ni pohodlnější vládnout doma a vyhýbat se obyčejnému lidu. Ona však viděla ve svém vysokém postavení svatou povinnost být svědomím císaře a strážným andělem lidu. Proto se nedala odradit ani nepřízní počasí, ani útrapami válečných výprav.

Jindřich tehdy ještě nebyl světec. Kunhutu stálo hodně námahy mírnit jeho prudkou povahu. To, že Jindřich neviděl svůj cíl v bojích o moc, nýbrž v zajištění míru a konání sociální spravedlnosti, je zásluha Kunhuty.

Na svých cestách poznala nejen tělesnou, ale i duševní bídu lidu. Viděla, že biskupové, kteří byli dosazení pod tlakem světských vrchností, byli často nehodní; přispěla k obnově církevního života tím, že jejím vlivem byli dosazováni zbožní a učení biskupové.

Když r. 1024 Jindřich zemřel, odešla Kunhuta do kláštera. V klášteře žila pokorně a přísně, v ničem se nelišila od ostatních sester. Když ležela na smrtelném loži, pozorovala, že jí řeholnice chystají drahocenný rubáš, protkaný zlatem. Řekla: “Odneste tento oděv! V drahocenném rouchu jsem se zasnubovala snoubenci smrtelnému, v řeholním pak rouchu Snoubenci nebeskému."

Zemřela 3. března 1040.

4. BŘEZNA. KAZIMÍR, VYZNAVAČ.

Buďte druhým Kristem!

K a z i m í r se narodil r. 1458 v Krakově jako syn krále Kazimíra IV. z rodu jagellonského a Elišky, dcery německého císaře Albrechta II. Pocházel ze vznešeného rodu, více ho však těšilo, že je dítětem Božím a že se smí k Bohu

modlit: “Otče náš!"

Nejraději rozjímal o Spasiteli lidského pokolení, jak na hoře Olivetské pro nás trpěl smrtelnou úzkost a jak umíral na kříži. Také se rád klaněl přítomnému ve Svátosti oltářní. Když viděl obraz ukřižovaného Spasitele, proléval množství slz a bolestí skoro omdléval.

Již jako dítě měl největší radost z modlitby a návštěvy Nejsvětější svátosti. Když jednou vykonal velmi dobře své úlohy, řekl mu učitel: “Protože ses tak pilně učil, můžeš si žádat něco, co by tě těšilo." Na to odpověděl mladý kralevic: “Tak bych si přál, abych mohl o hodinu déle zůstat v kostele."

155

Jednou, když se již dlouho modlil v kostele, řekl mu jeho vychovatel Dlugoš; “Bylo by již na čase dopřát si nějaké zotavení." Kazimír odpověděl s úsměvem: “Má radost je v Bohu, před jeho oltářem ho nalézám a tam získávám více útěchy a zotavení než jakoukoliv hrou a zábavou."

Z rozjímání o Bohu a Spasiteli vzrostla jeho láska k němu, z lásky touha následovat ho. Proto miloval chudé jako otec, rozdával jim všechny své důchody a osobně jim sloužil. Zvlášť horlivě se ujímal poddaných, nevinně od pánů utiskovaných, přednášel jejich stížnosti před soudy, hájil je a dopomáhal jim ke spravedlnosti, aniž by dbal na hněv nespravedlivých boháčů. Když mu vytýkali, že zapomíná na svou královskou důstojnost, odpověděl: “Ještě zdaleka nejsem tak vznešený král jako Ježíš Kristus, Syn Boží, a ten sestoupil ze svého nebeského trůnu a snížil se k nám lidem, stal se chudým, aby nás obohatil; slovem a příkladem nás poučil, že kdo slouží chudým, slouží jemu."

Protože miloval Ježíše Krista, miloval též jeho přesvatou Matku. K její poctě překrásný chvalozpěv: “Omni die dic Mariae", t. j. Každého dne pěj Marii chvály, duše moje. Když byl za sto dvacet let po jeho smrti otevřen jeho hrob pod oltářem Matky Boží ve Vilně, byl nalezen na prsou jeho neporušeného těla vlastnoruční opis tohoto hymnu.

Pohrdal přepychem a pohodlím, nosil pod svrchním oděvem žíněné roucho. K chudým lidem byl dobročinný; ujímal se poddaných i před soudem. Zemřel 4. března r. 1484.

156

L u c i u s , syn římského občana Porfyria, byl asi 25. června r. 253 zvolen nástupcem papeže Kornelia. Svatý Cyprián ho líčí jako biskupa mírumilovného a milosrdného k odpadlým. Mnozí křesťané si totiž dali od úřadů potvrdit, že učinili

zadost požadavkům císařským. Tím sice nezapřeli úplně svou víru, ale církev jejich jednání odsoudila a museli konat pokání. Lucius zmírnil přísné tresty těchto viníků, a tak jim milosrdenstvím pomohl povstat k novému, svatému životu.

Císařské rozkazy proti křesťanské víře ještě nebyly odvolané, ale nezastavily církev v jejím postupu. Naopak vzbudily i v pohanech soucit s pronásledovanými. Luza ještě křičívala: "Křesťany lvům!", ale tyto hlasy pomalu umlkaly. Moudřejší lidé poznávali křesťany lépe a lépe a reptali proti popravám svých spoluobčanů, s kterými jinak žili pokojně a jejichž dobrého příkladu si vážili. Četné odpady byly nahrazovány četnějšími křty pohanů vstupujících do církve.

Lucius byl poslán do vyhnanství, ale císař Gallus nebo jeho nástupce Emilián mu dal milost. Po svém návratu do Říma se opět ujal správy církve, ale to netrvalo dlouho, neboť již 5. března r. 254 zemřel.

5. BŘEZNA.

"A buďte vděční!"

O sv. G e r a z i m o v i , jenž byl poustevníkem v Palestině, vypravuje legenda, že jednoho dne, když šel podél Jordánu, viděl lva, který bolestně řval a nemohl stoupnout na jednu nohu. V noze měl trn a rána se podebírala. Stařec vytáhl trn z nohy, vyčistil ránu, obvázal ji a chtěl jít dál svou cestou. Avšak lev, kterému pomohl, nechtěl opustit svého dobrodince, ale doprovázel ho, kamkoliv šel, jako věrný pes, takže se tomu stařec velice divil.

Když nakonec Gerazim r. 475 zemřel a byl pochován, lev byl jinde. Za nějakou dobu přišel a hledal dobrodince; když mu dali pokrm, nepřijal nic, ale vytím dával najevo, že touží po zemřelém.

Opat tedy zavedl lva ke hrobu sv. Gerazima, poklekl tam, modlil se a plakal. Když to lev viděl, také dával najevo svou bolest, neodešel od hrobu, ale ulehl tam a skonal.

Tolik vypravuje legenda a je napsaná pro naše zahanbení. Jsme-li nevděční — a kdo z nás by mohl říci, že nikdy nebyl nevděčný — jsme-li nevděční, snižujeme se pod nerozumnou tvář.

Gerazim zemřel r. 475.

6. BŘEZNA. PERPETUA A FELICITA, MUČEDNICE.

Pronásledování za císaře Septimia Severa zahájené r. 202 patřilo k nejkrvavějším. Nejkrutěji postihlo Alexandrii v Egyptě a prokonzulární Afriku. Současný křesťanský spisovatel Tertullián líčí hrůzy tohoto krvavého běsnění v Africe. Klement Alexandrijský píše, že bylo denně vidět křižování a upalování křesťanů.

Mezi africkými mučedníky velebí staří spisovatelé obzvláště dvě kartáginské matky-hrdinky, P e r p e t u u a F e l i c i t u . Svatý Augustin o nich mluví se zvláštním obdivem a církev připomíná jejich památku při každé mši svaté po pozdvihování, když vzývá Pána, aby nás přijal do jejich společenství.

V i v i a P e r p e t u a byla urozená, dvaadvacetiletá paní a matka kojence. Pocházela ze vznešených kruhů kartáginských a měla naživu oba rodiče i dva bratry. Byla horlivou katechumenkou. F e l i c i t a byla rovněž mladistvá matka, služebná a také se připravovala ke křtu svatému. Za pronásledování byly obě zajaty i se třemi katechumeny Revokatem, Saturninem a Sekundulem, k nimž se potom dobrovolně přidal ještě Satur (Satyrus).

Zprávy o jejich umučení napsala jednak Perpetua sama den před svou smrtí, jednak křesťané, kteří byli přítomni při mučení.

Perpetua píše: “Když jsme byli ještě s biřici, nepřestával mne můj otec přemlouvat, abych odpadla. Řekla jsem mu: ‚Vidíš zde tento džbán?' Řekl: ‚Vidím.' Na to jsem se tázala: ‚Můžeš tomu říkat jinak, než co to je?' On řekl: ‚Ne.' — Tak ani já nemohu říci jinak, než že jsem křesťanka.' Otec, touto řečí rozhněvaný, se na mne vrhl, jako by mi chtěl vyloupnout oči. Avšak jenom mne trápil a odešel přemožený."

Ve vazbě byli všichni uvěznění pokřtěni. Žalář, kde byli křesťané uvězněni, byl hrozný; nebylo v něm ani světlo, ani vzduch, takže vězňové mohli sotva dýchat. K tomu trpěli nesnesitelným horkem a surovostí vojáků. Dva jáhnové Tertius a Pomponius podplatili stráž, aby křesťanům dovolila denně se zotavit na čerstvém vzduchu.

Perpetua pokračuje ve své zprávě:

“Po několika dnech se roznesla pověst, že budeme vyslýcháni. Z města přišel otec, zármutkem celý zlomený. Řekl: ‚Dcero, ustrň se nad mými šedinami! Ustrň se nad svým otcem, jsem-li hoden nazývat se tvým otcem. Hle, svýma rukama jsem tě dochoval do kvetoucího věku a miloval jsem tě víc nežli všechny tvé bratry, nevydávej mne tedy lidem k pohanění!' Tak mluvil ve své otcovské lásce. Líbal mi ruce, padl mi k nohám a s pláčem mi již neříkal dcero, nýbrž paní. Bolel mne osud mého otce, že on jediný z celé rodiny se nebude těšit z mého utrpení.”

159

“Na druhý den, když jsme byli právě u snídaně, nás narychlo odvedli k výslechu. To se ihned rozšířilo v sousedství a sešlo se mnoho lidí. — Brzy přišel zase otec, i s mým dítětem, stáhl mne o stupeň dolů a řekl: ‚Pros o milost, smiluj se nad svým dítětem!' A prokurátor Hilarián, jenž byl tehdy soudcem ve věcech hrdelních, řekl: ‚Měj přece ohled na šediny svého otce, měj ohled na toto nemluvňátko a obětuj za blaho císařovo!' Odpověděla jsem: ‚To neučiním!' Tu se otázal Hilarián: ‚Jsi křesťanka?' A poněvadž mne otec chtěl stáhnout z lešení, shodili ho na rozkaz Hilariánův dolů a udeřili holí. Bolelo mne to, jako by mne samotnou udeřili. Potom nás soudce odsoudil k trestu předhození šelmám."

Felicita byla tehdy v požehnaném stavu. Když nastával slavný den veřejných her, trápilo ji, že nebude moci zemřít společně s ostatními mučedníky, neboť římské zákony nedovolovaly těhotné ženy popravit. I ostatní vězni litovali, že nebudou mít tak dobrou sestru za společnici a tři dny se za ni modlili. A hned po modlitbě přišly bolesti. Když v bolestech hlasitě sténala, řekl jí žalářník: “Když teď tak naříkáš, co si počneš, až tě předhodí dravé zvěři?" Felicita odpověděla; “Co nyní trpím, sama trpím, tam však bude ve mně trpět za mne jiný, neboť i já budu trpět pro něj."

Konečně nadešel mučedníkům slavný den vítězství. S jasnou tváří vyšli ze žaláře a ubírali se do zápasiště na smrt. Perpetua vcházela do závodiště a prozpěvovala Kristu Pánu. Ostatní zvolali k soudci: “Dnes nás soudíš ty, jednou však bude tebe soudit Bůh." Byli za to zbičovaní. Radovali se však, že tak směli trpět s Ježíšem.

Potom na ně pustili šelmy. Na Perpetuu a Felicitu pustili divokou krávu, která je porazila a vláčela po zemi. Perpetua upadla na bok. Viděla, že její oděv byl na jedné straně roztržený a cudně si ho urovnala, protože více pamatovala na stud než na bolesti. Potom podala Felicitě, stržené k zemi, ruku a pomohla jí vstát.

160

Sv. Anežka

Obě světice odvedli k bráně. Perpetua se ohlížela a k údivu všech se otázala: “Kdy nás předhodí divoké krávě?" Když slyšela, že už se tak stalo, nevěřila, až jí ukázali známky utrpení na těle a na šatech.

Nakonec byly usmrceny mečem. Mladý neobratný kat bodl Perpetuu nemotorně do žeber. Svatá mučednice vykřikla bolestí, hned se však vzpamatovala, uchopila katovu ruku a přiložila meč na svoje hrdlo. Bylo to r. 202 nebo 203.

Zpráva o tomto mučednictví začíná slovy: **“**Příklady víry byly napsány proto, aby ctěním těchto věcí *byl Bůh ctěn a člověk posilněn."*

7. BŘEZNA. TOMÁŠ AKVINSKÝ, VYZNAVAČ A UČITEL CÍRKVE.

“Kdo se ponižuje ...”

T o m á š A k v i n s k ý se narodil r. 1226 na hradě Akvino v Kalabrii blízko Monte Cassina. Když mu bylo pět let, dali ho do montecassinského kláštera. Vysoké učení studoval v Neapoli. Tam se mu zhnusila znemravnělost mládeže a zatoužil po řeholním životě. Slyšel o novém přísném řádu svatého Dominika a přihlásil se tam. Příbuzní to považovali za hanbu a vzpírali se tomu. Proto dominikáni poslali Tomáše do Paříže. Avšak na cestě ho jeho bratři Landulf a Rinald chytili a na hradě Roccasecca uvěznili. Všemi možnými způsoby ho hleděli odvrátit od řeholního života. Když nic nepomohlo, poslali k němu nestoudnou ženštinu, aby ho svedla. Tomáš však rychle vzal hořící poleno z krbu a dorážel na svůdkyni, že polekaná utekla.

Po osmnáctiměsíčním žalářování se s pomocí sester spustil v koši z okna a uprchl do Neapole, kde r. 1245 složil řeholní sliby. Pak byl poslán do Kolína nad Rýnem. Tam byl žákem sv. Alberta Velikého. Protože málo mluvíval, měli ho spolužáci za hloupého a dali mu přezdívku: “Němý vůl.” Jeden ze spolužáků s ním měl soucit a nabídl se mu, že s ním zopakuje, co se probíralo ve vyučování. Tomáš pokorně nabídku přijal. Když však jednou ochotný “učitel” nemohl dál, Tomáš mu laskavě pomohl a vše vysvětlil tak jasně, že se “učitel” stal učedníkem, a od té doby chodil ke světci pro vysvětlení, když něčemu nerozuměl.

Když byl Tomáš již známý jako nejslavnější učenec, přišel do kláštera cizí bratr a prosil představeného o nějakého průvodce do města. Představený řekl: „Řekněte prvnímu bratru, kterého potkáte v domě, aby šel s vámi.“ Bratr potkal svatého Tomáše a řekl mu: „Milý bratře, převor si přeje, abyste šel se mnou do města.“ Tomáš ihned sklonil hlavu na znamení poslušnosti a šel. Jelikož sv. Tomáš byl silnější, nemohl tak rychle za bratrem a byl za to nejednou kárán. Pokorně prosil o prominutí.

Ve městě se dobrý bratr divil, že všichni občané s tak velikou úctou pozdravují jeho průvodce. Když se dověděl, koho si vzal za sluhu, prosil za odpuštění. Tomáš

to však odmítl a řekl: “Poslušnost dává pravý poměr k Bohu. Člověk se podrobuje člověku pro Boha. Neboť Bůh se snížil k člověku pro člověka." — Jeho první životopisec Bernard Guidonis o něm píše: “Každého člověka měl za tak nevinného, jako byl on sám. Viděl-li však, že někdo ze slabosti zhřešil, oplakával cizí hřích jako svůj vlastní. — Před každou duševní prací se oddal modlitbě a prosil za osvícení shůry. — Prosil jenom o to, co se Bohu líbilo." Tomáš vynikal učeností. Jeho spisy jsou trojího druhu: Výklady Písma svatého, spisy filozofické a spisy bohovědné. R. 1265 začal pracovat na svém hlavním díle: “Summa bohovědná", v němž shrnul všecky výsledky svých bádání. Je to soubor věrouky a mravouky, nejvelkolepější systém křesťanského světového názoru. — S vědou spojil vroucí zbožnost. Složil hodinky pro svátek Božího Těla. Jako nejlepší prostředky k dosažení pravé moudrosti doporučoval modlitbu, rozjímání, půst a kající skutky. Řekl: „Před oltářem a pod křížem jsem se více naučil nežli ze všech knih.“

Na konci svého života mohl říci: „Všecko, oč jsem Boha prosil, jsem dostal: Předně, aby mi nikdy nezřízená náklonnost k věcem časným a světským nezkalila čistotu úmyslu a nezeslabila mou sílu. Potom, aby Bůh nikdy nedopustil, abych byl povýšen k nějaké církevní hodnosti a tak nucen opustit skromný řeholní stav."

Neúnavná práce vyčerpala světcovy tělesné síly. Koncem r. 1273 pociťoval, že se blíží jeho smrt, proto odložil pero a začal se připravovat na smrt. Zatím však byl pozván papežem Řehořem X. k všeobecnému sněmu do Lyonu. Ač chorý, poslechl a dal se na cestu. Když se mu přitížilo, uchýlil se do cisterciáckého kláštera Fossanuova, přijal svaté svátosti umírajících a 7. března 1274 vydechl svou andělskou duši.

Legenda vypravuje, že Tomáš byl kdysi před křížem pohřížen do modlitby a z kříže zaslechl slova Páně: „Dobře jsi o mně psal, Tomáši! Jakou odměnu za to žádáš?“ Tomáš odpověděl: „Žádnou jinou než tebe samého.“

8. BŘEZNA. JAN Z BOHA, VYZNAVAČ.

“Láska všecko snáší.”
(1. Kor. 13)

J a n z B o h a , příjmením Dindad, se narodil r. 1495 v Montemoru v Portugalsku z chudých pobožných rodičů. Když mu bylo osm let, přišel k jeho rodičům cizí španělský kněz a prosil o nocleh. Přijali ho. Poutník vypravoval o svých cestách a líčil krásu Madridu tak živými barvami, že se chlapec rozhodl

potají utéci z domu a s poutníkem jít do dalekého světa. Matka zármutkem onemocněla a zemřela, otec později vstoupil do kláštera Menších bratří. Jan neměl ve světě štěstí. Zrádný poutník ho opustil. Naštěstí

se ho ujal jistý šafář v Orepese v Kastilii a přijal ho za pastevce. Osvědčil se tak, že mu hospodář svěřil správu ovčína a nabídl mu svou dceru za manželku. Jan návrh odmítl a dal se na vojnu. Ani tam neměl štěstí. Jednou spadl z koně a poranil se. Kamarádi se mu vysmáli, že neumí jezdit na koni. Jindy hlídal kořist, ale někdo mu přesto kořist ukradl. Za to měl být oběšen. Ještě štěstí, že se za něho přimlouval kterýsi důstojník, ale Jan byl s hanbou z vojska propuštěn.

Vrátil se k svému bývalému hospodáři, ale když vypukla válka s Turky, touha po dobrodružství ho lákala znova na vojnu. Když se mu vojenský život znechutil, chtěl se vrátit k rodičům, ale dověděl se, co se mezitím stalo a šel zase na službu za pastevce. O samotě přemýšlel o svém dosavadním životě a umínil si, že bude činit pokání.

Chtěl jít do Afriky, ale na cestě poznal jistého portugalského šlechtice, jemuž pomáhal v nemoci. Aby mohl pomáhat křesťanským zajatcům, zařídil si v Granadě krámek s modlitebními knížkami, obrázky a náboženskými spisy. Kdysi přišel do Granady slavný kazatel Jan z Avily. Kázal úchvatně o neštěstí hříchu. Jan byl mezi posluchači a slova kazatelova ho tak rozechvěla, že hlasitě plakal a volal: “Smilování, milosrdenství!" Lidé si mysleli, že se zbláznil, zbili ho a zavedli do blázince. V blázinci ho ošetřovatelé týrali. Druhého dne ho zavedli k Janu z Avily. Ten ho uklidnil a Jan pomáhal v ústavu. Za několik měsíců byl propuštěn s vysvědčením, že je uzdraven. Zařídil si obchod s dřívím: sbíral chrastí v lese a na trhu je prodával. Lidé se mu posmívali, ale on mlčel, neboť chtěl, aby ho měli za člověka prostomyslného. Avšak čím dál tím víc si ho vážili. Jeho obchod vzkvétal; z výtěžku podporoval nemocné. — Jednou r. 1540 zpozoroval na jednom domě nápis: “Tento dům je k pronajmutí.” Ihned šel a dům najal. V něm začal pěstovat účinnou křesťanskou lásku k nemocným a chudým.

Pátral po opuštěných nemocných, vodil je nebo je nosil do svého útulku; tam je myl, čistil, těšil, povzbuzoval k pokání. K večeru vzal pytel na záda, košík a hrnec do rukou, obcházel domy a volal: Bratří! Kdo z vás chce sám sobě učinit něco

dobrého? Čiňte dobro pro Boha!

Ve své činnosti byl trpělivý, i když ho to stálo mnoho sebezáporu. Jednou se mu lidé na ulici posmívali a kdosi řekl Janovi: “Poslyš, dobrý křesťane, jaké zázraky činil Kristus?" Jan odpověděl: “Velký zázrak učinil Kristus, že mi dává sílu, abych snesl váš posměch."

Jednou Jan zavadil košem o šlechtice. Hrdý šlechtic se na něho obořil: “Hlupáku, dej přece pozor!" — “Odpusť, milý bratře. neudělal jsem to úmyslně," omlouval se Jan. Šlechtic, uražený, že od takového chudáka byl tak důvěrně osloven, dal Janovi políček. Jan řekl: “Ó, to jsem si velice zasloužil, a můžeš mi dát ještě jeden." Šlechtic se rozhorlil ještě víc a řekl svým služebníkům, aby ho potrestali. Ti se nedali dvakrát pobízet a na Jana se snesl déšť ran pěstí a holí. Vtom šel mimo jistý Jan de la Torre a zvolal: “Ale, ale! Bratře Jane Boží, co se to zde děje?" Jakmile šlechtic uslyšel jméno Jan Boží, ihned se mu vrhl k nohám a řekl: “Jakže? Ty jsi Jan Boží, o němž mi tolik dobrého vypravovali?" Prosil ho za odpuštění a stal se velkým dobrodincem Janových chudých.

165

Jednou byl v nemocnici velký nedostatek. Jan šel k bohatému kupci, líčil mu bídu a prosil ho o podporu nebo půjčku třiceti dukátů. Kupec byl lakomý a jeho žena ještě lakomější. Dávala svému manželu znamení, aby nic nedaroval. Obchodník řekl, že bez dobrého ručitele nemůže nic půjčit. “Ó, já mám velmi dobrého ručitele," řekl Jan a vytáhl kříž. Kupec byl tím tak dojat, že mu dal celou částku, a když jeho žena zemřela jako bezdětná, věnoval celé své jmění nemocnici a žádal, aby byl přijat za ošetřovatele.

Jan byl stále stejně statečný a trpělivý ve všech svízelích. Nikdy nebylo od něho slyšet prudké slovo. Stalo se, že šel do starého inkvizičního paláce sbírat almužnu; tu jeden sluha — ti měli Jana stále ještě za blázna — do něho strčil, až spadl do vodní nádrže. Jan vylezl, očistil se a nedal najevo ani nejmenší známky rozčilenosti nebo podrážděnosti, takže se tomu všichni, kdo byli svědky, podivovali.

Kdysi na Jana dotírali chudí a jeden z nich mu spílal, že zadržuje peníze přijaté pro chudé, a dokonce dal Janovi ránu. Ostatní se Jana ujali a vrhli se na rváče, takže ho Jan jen stěží vyprostil z jejich rukou. — Jindy ho udeřil kdosi kamenem a utekl. Janovi průvodci ho chtěli dostihnout a potrestat, ale Jan řekl: “Copak není spravedlivé, abych tuto jedinou urážku odpustil, když sám prosím Boha za odpuštění mnohých urážek?"

Někdo vytýkal Janovi, že rozdává i lidem nehodným, ale Jan říkával: **“**Z toho ať se ti lidé odpovídají před Bohem sami!"

Jednou přišel do Granady bohatý šlechtic, Jindřich z Biberry, markýz z Tariffy. Jan ho poprosil o almužnu a dostal dvaadvacet dukátů. Ale šlechtic se chtěl

přesvědčit, zda je Jan opravdu tak milosrdný a laskavý, jak se o něm povídá; i přestrojil se, šel v noci Janovi naproti a řekl: “Jsem zchudlý zeman, přišel jsem do města za prací; prosím o pomoc, neboť nemám z čeho být živ a nezbývá mi, než abych si zoufal." — “Do me á Dios" (tj. pomoz mi Bůh), odpověděl Jan; - to byla jeho obyčejná průpověď; “všecko, co mám, je vám k službám" a dal mu všechny peníze, které ve dne od něho dostal. Šlechtic mu druhého dne vrátil nejen těch dvaadvacet dukátů, ale přidal ještě dvacet pět dalších.

V blázinci, kde byl Jan před lety chovancem, propukl zhoubný požár. Nikdo se neodvažoval vniknout dovnitř. Jan přiběhl a s nasazením života vynášel nemocné pacienty z hořícího domu.

Na jaře se rozvodnila řeka Genil u Granady a odnášela mnoho kmenů a jiného dřeva, které mohlo být užitečné pro Janovu nemocnici. Starostlivý Jan šel s jinými silnými muži lovit dříví. Ale byl při tom zachvácen zimnicí. Proto se ubíral domů, ale sotva učinil několik kroků, uslyšel, jak jedno dítě, které šlo ze zvědavosti na břeh, spadlo do vody; rychle se vrátil, aby je zachránil; zachránil je; ale když přišel do nemocnice, nebezpečně se rozstonal.

Když umíral a navštívil ho granadský arcibiskup, řekl Jan: “Tři věci mne tíží; první, že jsem za všecky milosti Bohu jen nedokonale sloužil, druhá, že mám opustit nemocné lidi a třetí, že mám dluhy." Arcibiskup ho těšil a řekl: “Upokoj se! Pokud jde o první věc, důvěřuj v Boha a v zásluhy Spasitele ukřižovaného, pokud jde o ty další, tvoje nemocné vezmu pod svou ochranu a dluhy rád zaplatím."

9. BŘEZNA. FRANTIŠKA ŘÍMSKÁ, VDOVA.

“Andělům svým přikázal jsem o tobě . . .”

F r a n t i š k a se narodila r. 1384 v Římě. Jako dívka měla jedinou touhu, aby mohla vstoupit do kláštera. Otec ji však zaslíbil mladému šlechtici Vavřinci de Ponziani za manželku. Františka se poradila se svým zpovědníkem a poslechla. Vavřinec měl upřímnou povahu a vážil si své manželky. Porodila mu šest dětí.

Františka se chovala ke svému manželu laskavě a vlídně. Plnila jeho přání. Oblékala se podle zvyku panských rodin do hedvábí a zlaté čelenky, ale pod skvostným rouchem nosila žíněný oděv. Ve společnosti mužů byla zdvořilá a skromná, ale vždy vážná. Jednou pořádala pro přátele svého manžela hostinu. Mezi hosty byli také mladší pánové, a stalo se, co se leckdy stává, že se ve veselé zábavě řeklo slovo méně slušné.

Světice cítila povinnost zakročit, avšak z lidské bázně — mlčela. Najednou všichni přítomní slyšeli, jako by někdo dal domácí paní políček. Byla to rána tak silná, že světice omdlela. Tázali se jí, co se stalo. Ona odpověděla: “Anděl strážný mne potrestal za to, že jsem z lidské bázně mlčela."

Svatá Františka měla tu milost, že viděla svého anděla strážce. Kdykoliv něco dobrého vykonala, líbezným úsměvem ji anděl pochválil, ale při každé nedokonalosti jeho tvář zesmutněla. Dopustila-li se všedního hříchu, bylo jí, jako by anděl zmizel. To byla pro ni největší bolest.

Byla rozšafná hospodyně a se svým četným služebnictvem nakládala laskavě, dopustil-li se některý z nich poklesku, napomínala ho vážně; obzvlášť dbala na to, aby všichni svědomitě konali náboženské povinnosti: po práci jim přála dovolené zábavy. Říkávala: “Do nemocnic chodíme ošetřovat cizí nemocné — a svým vlastním domácím lidem bychom neměli prokazovat skutky tělesného a duchovního milosrdenství?" Svého manžela poslouchala ve všech spravedlivých věcech. Kdysi se modlila ve své kapličce, kterou si zřídila blízko domu; vtom vstoupila komorná a naznačila, že si manžel přeje s ní mluvit. Františka ihned povstala od modlitby a řekla: “Manželka musí i modlitbu přerušit, káže-li tak domácí řád," a odebrala se k muži. Kdysi při hostině se jeden host vytasil s kouzelnickou knihou. Její manžel Vavřinec se v ní přebíral. Ale Františka poznala, jaká je to kniha, vzala ji, hodila do ohně hořícího krbu a spálila ji. Tenkrát se Vavřinec rozmrzel a ostrými slovy jí po odchodu hostů vytýkal, že neměla být k nim tak nezdvořilá. Františka odpověděla: “Nemohu trpět v domácnosti knihy, které odporují víře nebo mravnosti.

Na Františku dolehla těžká zkouška. Za války mezi neapolským králem Ladislavem a papežem Janem XXIII. se zmocnili Neapolští r. 1413 Říma a páchali ve městě ohavné loupeže a vraždy. Její manžel Vavřinec Ponziani, přívrženec papežův, byl těžce zraněn a v bezvědomí přinesen domů. Františka ho ošetřovala ve dne v noci. Vojáci vtrhli do jejich paláce, vydrancovali jej až na holé zdi a odnesli syna Baptista jako rukojmí; Vavřince pak poslali do vyhnanství. A teprve tehdy, když byl na kostnickém sněmu zjednán mír, Neapolští odešli z Říma a Františka se shledala s manželem a synem.

Svatá Františka založila duchovní družinu paní a panen římských pod ochranou Panny Marie. Členky družiny se vzdaly po příkladu své duchovní vůdkyně všeho

přepychu, zanechaly zábav, hostin i společností. Nejprve zůstávaly ve svém rodinném kruhu, sloužily ve skrytosti Bohu a konaly skutky milosrdné lásky. Později se spojily ke společnému životu v jednom domě. Po smrti svého manžela, když byla zbavená všech závazků k okolí, vstoupila světice r. 1437 do ústavu, který založila. Při ošetřování svého nejstaršího nemocného syna ji zachvátila prudká horečka, přijala sv. svátosti a zesnula v Pánu 9. března r. 1440.

10. BŘEZNA. ČTYŘICET MUČEDNÍKŮ.

“Kdo vytrvá až do konce, tomu dám korunu vítěznou.”

V r. 313 dal císař Konstantin ediktem milánským církvi svobodu. Tento edikt byl proveden v západní církvi. Na východě však, kde vládl Licinius, byli křesťané dál krutě pronásledováni. Tehdy ležel v posádce v městě Sebastii v Pontu na hranicích Malé Asie vojenský pluk, řečený bleskový, pověstný svou udatností, kterou se v mnohých bitvách osvědčil. V tomto pluku bylo čtyřicet rozhodných křesťanů. Ti vystoupili před

císařského náměstka a řekli: “Sloužili jsme věrně a poctivě svému císaři, jsme však křesťané a nezpronevěříme se Kristu. Žádná moc na světě nás neodvrátí od víry a nedonutí nás k modloslužbě." Náměstek je hleděl napřed lichocením, potom hrozbami odvrátit od Krista, ale nadarmo.

Rozhněvaný vladař dal statečné vojáky potupně zbičovat a uvrhnout do žaláře. Oni se však v žaláři povzbuzovali a připravovali k poslednímu boji. Řekli si: “Kolikrát jsme bojovali pro slávu svého císaře a dostali jsme za to jen nepatrnou mzdu. Jaká by to byla zbabělost, kdybychom se lekali smrti pro Ježíše Krista."

Byla krutá zima; na horách ležely spousty sněhu. V krajině řádil mrazivý severní vítr. To přivedlo vladaře na myšlenku odsoudit statečné křesťany k smrti mrazem. Byli vysvlečeni ze šatů a postaveni na led. Povzbuzovali se navzájem a říkali: “Kristus, náš Pán, byl svlečen ze svého roucha, proč bychom my neměli trpět, co trpěl on? Vojáci hynou na vojně za císaře smrtelného, my však dáme život za krále věčného.

Čtyřicet nás vstoupilo na bojiště; kéž všech čtyřicet je odměněno vítěznou korunou! Ó Kriste, Králi náš, dej, ať nechybí žádná koruna!” Tak se modlili, tak trpěli. Láska k božskému Trpiteli je posilovala. Ať jimi lomcoval mráz, ať údy křehly a krev jim stydla v žilách, vytrvali. Aby muka byla ještě krutější a pokušení k útěku ještě lákavější, dal vladař vyhřát nablízku stojící lázně. Veselá společnost

tam zasedla za stůl, poháry zazvonily, radost a rozkoš hýřila za osvětlenými okny. Ale křesťanští vojáci, třebaže slyšeli, nechtěli slyšet, a třebaže viděli osvětlená okna, nechtěli vidět. Strážce lázní spatřil podivný zjev. Viděl sestupovat z nebe anděly, kteří nad hlavami mučedníků drželi zářící koruny. Řekl sám k sobě: “To jsou koruny, které Bůh křesťanů posílá svým vyznavačům." Bezděčně je počítal a napočítal jich jen devětatřicet. “Jak to?" říká si, “vojáků je čtyřicet, korun však je devětatřicet. Kde je koruna pro čtyřicátého? Či jeden z nich korunován nebude?” Vtom

zpozoroval, jak jeden odsouzený odchází k lázním a prosí, aby ho pustili dovnitř. Byl vpuštěn, avšak sotva se ocitl v teplé vodě, z té náhlé změny zemřel. Tak blízko již byl u svého cíle a přece zahynul bez cti. Časný život nezachránil a život věčný ztratil. V té chvíli strážce, Duchem Božím osvícený, odložil své šaty, šel k ostatním mučedníkům a řekl: “Pane můj a Bože můj, věřím v tebe a vyznávám tě, stejně jako i tito v tebe věří; připočti mne k nim a učiň mne hodným, abych pro tebe smrt podstoupil a dosáhl čtyřicáté koruny, kterou ten zbabělec ztratil."

Ostatní mučedníci, kteří se rmoutili nad druhem, jenž je opustil, s radostí přijali nového vyznavače do svých řad. A zazářila i nad ním nebeská koruna.

Druhého dne ráno rozkázal vladař, aby všem mučedníkům byly zpřeráženy kosti, jejich těla odvezena a do ohně uvržena. Nejmladší z vojáků, jménem M e l i t o, jevil ještě známky života. Toho chtěli biřici nechat v lázních, aby ho svedli k odpadu od víry. Tu přiběhla jeho matka, dodávala mu zmužilosti a říkala: “Synáčku, trp ještě maličko; hle, Kristus ti už otevírá nebeskou bránu a jde si pro tebe!" I vzala ho na ramena a nesla ho sama za vozem. Cestou zemřel i on.

Rok smrti těchto slavných mučedníků je 305 nebo 320. Jejich hrdinství zaznamenali ve svých spisech sv. Basil, sv. Efrém a jiní východní Otcové. Zvláštním hrdinstvím prosluli rodem nejvznešenější K a n d i d a K v i r i n .

11. BŘEZNA.

Svatost a radost.

D o m i n i k S a v i o se narodil 2. dubna 1842 v Riva u Castelnuovo ďAsti v Piemontsku. Jeho otec byl kovář. Jeho vnější život lze snadno vylíčit: Chodil do školy v Murialdu, na střední školu v Castelnuovo, jako dvanáctiletý vstoupil do oratoře svatého Don Bosca ve Valdocco u Turína, jako patnáctiletý zemřel. Podle

lidského měřítka neměl nic za života než chudobu, práci a bolesti. A přece z něho vyzařovala radost, která přemohla i nejhoršího morouse. Doma byl radostí rodičů, ve škole si získal srdce učitelů i spolužáků svou veselou pílí, upřímnou zbožností a čistou ochotou pomáhat druhým.

Již jako malý chlapec, když musel dvakrát denně čtyři kilometry do školy, navštívil napřed svátostného Ježíše v kostele, a když byl kostel zamčený, klekl před branou a zbožně se pomodlil. Nebylo tedy bezdůvodné, že jemu jedinému bylo již v sedmi letech dovoleno jít ke sv. přijímání, ačkoliv tehdy bylo i v Itálii zvykem připouštět k sv. přijímání až dvanáctileté děti. Před prvním sv. přijímáním řekl matce: “Maminko, zítra půjdu poprvé k svatému přijímání, odpusťte mi každou mrzutost, kterou jsem vám způsobil, slibuji, že budu mnohem hodnější." V oratoři mu Don Bosco dovolil denně chodit ke sv. přijímání.

Jednou slyšel kázání o svatosti. Rád by se stal světcem, ale měl jednu obavu: když chci být svatý, nesmím být veselý. Svěřil se s touto obavou svému vychovateli Donu Boscovi. Ten řekl: “Právě naopak. Jedině svatí mohou být veselí. Hřích ničí radost. Svatost a radost patří k sobě."

Protože chtěl být svatý, protivil se mu každý hřích. Jednou, když šel ze školy, slyšel, jak kterýsi muž hrozně zaklel. Přistoupil k němu a ptal se: “Prosím vás, nemohl byste mi ukázat cestu do Oratoria?" — Muž spatřil andělsky mírnou tvář Dominikovu, změkl a pravil: “Ne, milý chlapče, neznám cestu do Oratoria." — “Když tedy nevíte, mohl byste mi udělat jinou radost?" — “Co si přeješ?" — “Abyste ve hněvu užíval jiná slova než klení.“ “Výborně, hochu! Máš pravdu, je to ohavný zvyk a dám si na sebe lepší pozor."

Kdysi se chtěli dva rivalové utkat v souboji na kameny. Dominik si vyprosil, že bude svědkem; ujistil oba soky, že jim nebude překážet. Již sahali po kamenech. Dominik vytáhl kříž a volal: “Prvním kamenem hoďte po mně, ale napřed pohlédněte na tento kříž!" Oba nepřátelé porozuměli a smířili se.

Dominik konal skutky sebeumrtvování; odpíral si pokrm, dával si kusy dřeva a cihly do lože. Když mu to bylo zakázáno, naříkal: “Ó, já ubohý! Kristus praví, nebudu-li činit pokání, že nevejdu do království nebeského, a tady se mi skutky pokání zakazují. Jak se tedy dostanu do nebe?" — Bylo mu řečeno: “Pokání, které se od tebe žádá, je poslušnost. Dalšími skutky pokání ať je snášení horka, zimy a jiných trampot." — Dominik odpověděl: “To snáší každý povinně." — “Když to obětuješ Bohu, i to se ti stane zásluhou."

Když si jiní stěžovali na jídlo, že je příliš měkké nebo tvrdé, málo nebo hodně slané, Savio vždy říkával: “Mně se jídlo zamlouvá právě tak, jak je."

Dominik chtěl být apoštolem, snažil se jiné přivést k dobrému. Takoví horlivci nebývají u mládeže oblíbeni. U Dominika to bylo jinak. Nebyl dotěrný, nerušil mladické veselí, byl správný kluk a dobrý kamarád. Působil více svým příkladem

než slovem. — Dostal-li cukroví nebo jablko, tázal se menších dětí**:** “Kdo to chce?" Všichni volali: “Já, já!" — “Strpení. Dostane to ten, kdo bude umět odpovědět na mou otázku z katechizmu.” Vyvolal slabšího žáka, a když alespoň poněkud zodpověděl danou otázku, dostal dárek.

173

Hrál-li si s jinými chlapci, přerušil náhle hru a ptal se: **“**Kdo z vás půjde se mnou v sobotu ke sv. zpovědi?"

Když zpozoroval, že někdo chce začít špatné řeči, Dominik hned vypravoval nějaký vtipný příklad nebo veselý příběh, aby odvrátil spolužáky od hříšných řečí.

Kdysi napomínal spolužáka; ten však se nad tím rozhněval a začal ho bít a kopat. Dominik sice zrudl hněvem, ale ačkoliv byl silnější, neztrestal ho, opanoval se a řekl mu: “Odpouštím ti, nejednal jsi dobře. Hleď, abys to nedělal jiným!"

Pravým potěšením pro Dominika bylo čistit spolužákům obuv neb oděv. Říkával: “Každý dělej, co umíš. Já neumím konat velké skutky, ale co mohu konat, chci konat pro větší slávu Boží a doufám, že Bůh ve své velké dobrotě přijme i mé malé skutky."

Kvůli plicnímu onemocnění byl poslán na zotavenou k rodičům. Se smíchem ho doprovázeli kamarádi a doufali, že se brzy vrátí mezi ně. Nikdo netušil, že je to s ním tak zlé. Jen on sám to věděl. Když se přiblížila smrt, zavolal otce: “Už je čas!" — “Co chceš?" — “Vezmi modlitební knížku a předříkávej mi přípravné modlitby na dobrou smrt!" Potom řekl: “Ach, jak krásné věci vidím!" a skonal 9. března 1857.

12. BŘEZNA. ŘEHOŘE, PAPEŽE, VYZNAVAČE A UČITELE CÍRKVE.

Síla ducha nad hmotou.

Ř e h o ř pocházel z římského rodu Aniciů. Narodil se kolem r. 540. Rodiče byli zbožní. Řehoř byl mimořádně nadaný, věnoval se studiím právnickým a nastoupil úřednickou dráhu. Už jako třicetiletý **se** stal císařským prefektem města Říma.

174

Když však otec zemřel a matka Silvia vstoupila do kláštera, zřekl se Řehoř všech světských hodností, prodal zděděné statky, část z nich věnoval na podporu chudých, ostatek na zřízení šesti benediktinských klášterů na Sicílii a sedmého v Římě. Do tohoto kláštera vstoupil jako prostý mnich a žil v takové přísnosti, že si podlomil zdraví a po celý život churavěl. Přesto vykonal pro církev i pro svou vlast tolik, že právem dostal příjmení “Veliký".

Svatostí života a neobyčejnými vlohami obrátil na sebe pozornost papežů. Benedikt I. ho jmenoval svým pomocníkem a jeho nástupce Pelagius II. mu svěřil obtížný úřad vyslance při cařihradském dvoře. Tam žil světec jako v klášteře a vedle práce svého úřadu sepisoval bohovědné knihy. Po sedmi letech se vrátil do Říma a tam byl zvolen opatem.

Na sebe a na své spolubratry v klášteře byl přísný**.** Avšak bloudící hleděl získat láskou.

Kdysi spatřil na otrokářském trhu několik urostlých otroků bílé pleti a rusých vlasů. Dověděl se, že jsou to Anglosasové a ještě pohané. Řekl: “Tak krásní tvorové Boží a mají vězet v otroctví hříchů?" Řehoř otroky vykoupil, přijal je do svého kláštera a pokřtil je. Od té doby se zaobíral myšlenkou odebrat se do Británie a tam hlásat Kristovu víru. A opravdu se s několika mnichy potají vydal do Británie. Ale římský lid se proti tomu vzbouřil a přinutil ho, aby se vrátil.

R. 590 zemřel papež Pelagius. Kněžstvo i lid jednomyslně zvolili Řehoře za papeže. Řehoř naříkal: “Dříve jsem sedával jako Marie, abych naslouchal slovům Pána, nyní se mám jako Marta zabývat věcmi pozemskými."

175

******obrázek*****

Jako papež zavedl nejprve přísnou kázeň na papežském dvoře, čemuž předcházel příkladem. I jako papež nosil svůj prostý řeholní oděv. Pevnou rukou řídil celou katolickou církev. Ale staral se také o svou vlast Itálii. Tam byly poměry neutěšené. Langobardi pustošili zemi, hlavní město pustlo a hynulo. Císař byl v Cařihradě a o Řím se nestaral. Veškerou starost vzal na sebe Řehoř. S Langobardy zacházel šetrně a posílal jim dary, aby je tak získal, což se mu i podařilo. I ariánské Vizigóty ve Španělsku získal pro katolickou církev. Do Británie poslal benediktinského opata Augustina se čtyřiceti mnichy, aby tuto zemi získali pro Kristovu víru.

Když si pyšný patriarcha Jan osvojoval název “všeobecného patriarchy", stanovil si Řehoř titul “služebník služebníků Božích". Tohoto titulu užívají papežové dodnes.

Jinověrce hleděl získat mírností. Biskup z Terraciny odňal židům synagogu a znemožnil jim jejich bohoslužby. Když si židé stěžovali u papeže, napsal biskupovi: “Je-li tomu tak, žádám, abys věc napravil a židům synagogu vrátil. Neboť ty, kteří nepatří do křesťanského náboženství, musíme přivést k jednotě víry mírností, dobrotou a přesvědčením, aby hrozbami nebyli odstrašeni jiní, které by krása evangelia mohla přivést k víře."

Papež Řehoř má velikou zásluhu na zdokonalení církevního zpěvu. Založil pěveckou školu, která se stala vzorem mnohých podobných škol. Podle něho se

jmenuje církevní zpěv “Gregoriánský chorál".

Trpěl žaludeční chorobou a za posledních pět let života nemohl ani povstat z lůžka. A přece z lůžka řídil celou církev a diktoval písařům svá kázání a listy. Zemřel dne 12. března 607 ve věku šedesáti pěti let. Patří mezi čtyři nejslavnější svaté Otce západní-vedle Ambrože, Augustina a Jeronýma. — Svátek jeho matky svaté Sylvie je 3. listopadu.

13. BŘEZNA.

“Nemůžete sloužit Bohu i majetku!”

(Mat. 6, 24)

E u f r a s i e byla dcera Antigona, příbuzného císaře Theodosia I. (379-393) v Cařihradě, a jeho manželky Eufrasie Starší. Když Antigon zemřel, chtěl císař mladou vdovu provdat za jistého dvořana. Vdova však zamítla tento návrh, a aby se vyhnula dalším domluvám, odebrala se s dcerou na své statky do Egypta.

Tehdy se budovaly v Egyptě kláštery. Eufrasie navštěvovala tamní ženské kláštery, podporovala je almužnami a vzdělávala se příkladem zbožných řeholnic.

Aby jim prokázala svou úctu a náklonnost, zamýšlela jim ze svých statků dát větší důchody, a to se závazkem, aby se modlily za jejího zemřelého manžela. Avšak sestry odmítly tuto nabídku a řekly: “Odřekly jsme se všech časných statků i všeho pohodlí a slíbily jsme, že chceme žít v chudobě a pokoře, abychom si zabezpečily království nebeské." Nepřijaly jiné dary než trochu kadidla a oleje k službám Božím.

Když jednou matka se sedmiletou Eufrasií navštívila klášter, řekla dívenka při odchodu: “Já tady zůstanu!" Představená namítala: “Milé dítě, tady nemůže nikdo zůstat kromě toho, kdo se navěky zasnoubil Kristu Pánu." Dívka se obrátila ke kříži a zvolala vroucně: “Nuže tedy, zaslibuji se milému Spasiteli navždy a žádám v tomto klášteře zůstat a zemřít." Představená ji pochválila za tuto horlivost, ale dodala, že pro své mládí není ještě schopna žít přísným řeholním životem. Mladá Eufrasie však dovedla bystře vyvrátit všecky námitky, takže matka i sestry svolily, aby byla přijata. Plnila všecky klášterní předpisy tak dokonale, že to bylo s podivem.

Když matka na smrt onemocněla, povolala dceru k sobě a řekla jí: “Kristus Pán mne již volá, milá dcero! Skládám tedy všechen svůj majetek do tvých rukou, abys ho užila ke cti a slávě Boží a k blahu svých bližních a dostala jednou dědictví v nebesích." — Eufrasie po těchto slovech zaúpěla: “To je tak těžké, že osiřím a budu opuštěná!" — Matka ji potěšila slovy: “Nebudeš sirotek, neboť Kristus Pán je ti otcem. Boj se Boha, cti sestry, buď pokorná a chudobná na zemi, abys v nebi zbohatla." Tak zemřela matka jako světice.

Císař dal Eufrasii napsat, že je nyní majitelkou všech statků, a připomněl jí, že ji již v dětství zasnoubili císařskému dvořanu. Ona však odpověděla: “Vyvolila jsem si chotě nebeského, Krista Pána, a nemohu se tedy zaslíbit žádnému smrtelnému snoubenci. Prosím jenom o tu milost, aby císař mé statky v Cařihradě rozdal chudým a sirotkům, mé otroky propustil na svobodu a mým nájemcům prominul všecky dluhy, abych byla zbavena všech starostí pozemských a bez překážky mohla sloužit svému Bohu. Modlete se za mne, abych byla Kristu Pánu věrně oddaná!"

Jedna sestra byla proti ní zaslepená a vytýkala jí, že se prý postí jen naoko, předstírá líčenou pokoru, čímž se chce domoci toho, aby po smrti představené byla zvolena na její místo. Eufrasie se vrhla na kolena před závistivou sestrou a prosila ji za odpuštění. Když ta sestra měla být přísně potrestána a ze společnosti ostatních sester na čas vyloučena, Eufrasie se za ni pokorně přimlouvala, aby jí byl trest odpuštěn.

Když bylo Eufrasii třicet let, zemřela po krátké nemoci r. 410.

*

Dnes slavíme také památku svaté P a t r i c i e (Vlasty), mučednice nikomedijské, a svaté K r i s t i n y, mučednice perské, která byla k smrti ubičovaná. Rok smrti není známý**.**

14. BŘEZNA. BLAHOSLAVENÁ ALOISIE Z MARIJAKU.

“Kdo přijme jediné takové dítě ve jménu mém, přijímá mne.”

(Mat. 18, 5)

Čtrnáctiletá A l o i s i e jela r. 1604 se svými příbuznými z Paříže na venkov. Pro špatnou cestu museli blízko svého cíle vystoupit z vozu a jít pěšky. Sotva opustili vůz, byli obklopeni celou tlupou cikánů, kteří je obtěžovali žebrotou a

dotěrností. Malá Aloisie cítila soustrast s ubohými dětmi a darovala jednomu malému cikánkovi almužnu a několik laskavých slov. Plný vděčnosti za tuto nezvyklou přívětivost políbil cikánek dar a zmizel. Konečně dorazili k zámku a Aloisie, unavená cestou, chtěla hned jít spát. Tu si vzpomněla, že se ještě nepomodlila svůj denní růženec. Začala se modlit, avšak únavou usínala, proto se rozhodla, že si lehne a růženec se pomodlí druhého dne. Avšak cítila se jaksi znepokojena, proto znovu poklekla a pokračovala v růženci. Tu se jí zdálo, jako by zasvítily zpod lůžka dvě oči a hned zase zmizely. Domnívala se, že to byl klam, ale v tom okamžiku slyšela, že člověk hlavou udeřil do lůžka. Hrůzou se třásla na celém těle, ale vzmužila se a modlila se růženec hlasitě dál. A dodala: “Nemodlím se za sebe ani za svůj život, nýbrž o milost pro zlé lidi, kteří nemají Boha a vyhledávají temnou noc, aby páchali své zločiny." Potom dodala: “Zlý člověče, vylez, abych ti podle příkazu Ježíšova prokázala dobré, ačkoliv ty mi chceš učinit zlé."

Jak se však podivila, když zpod lůžka vylezl – onen malý cikánek, kterému odpoledne dala almužnu a který ji teď poznal podle hlasu. Přiznal se, že ho vůdce tlupy cikánů poslal do zámku, aby v noci otevřel dveře a vpustil lupiče. Jelikož chlapec nemohl za zlomyslnost dospělých, byl napomenut a bez trestu propuštěn. Vzal medailónek, který mu visel na krku, dal jej mladé dobroditelce a dodal, že kdyby byla v podobném nebezpečí, aby vyslovila slovo “Anežka", které je na medailónku pod obrazem sv. Anežky, a že se tak nemusí ničeho bát.

Pověst o této události se hned druhého dne roznesla po celé Paříži až ke královně. Ta poslala svého tajemníka Antonína Le Gras do zámku Marillac, aby zjistil, co je na tom pravdy. Když se tajemník podíval na medailónek, poznal, že je to medailónek a podpis jeho matky, která ho zavěsila nejmladšímu bratru Gabrielovi na krk. Jednou Gabriel, když se probořil mlýnský můstek, spadl do vody a zmizel. Aby se záhada rozřešila, vyhledali mladého cikánka a vyslýchali ho, jak přišel k medailónku. Vypravoval, že ho kdysi cikáni vytáhli z vody a přiměli k žebrotě. Tak nalezl pán Le Gras svého bratra. Dal ho dobře vychovat a později byl z něho jeden z nejhorlivějších žáků a pomocníků sv. Vincence.

Aloisie říkávala: “Kdyby tyto malé oběti chudoby a zločinnosti nalezly útulek a výchovu, byli by z nich dobří a pilní lidé."

Tato myšlenka ji neopustila po celý život. Když poznala rozsáhlou charitativní činnost sv.Vincence z Pauly, pomáhala mu, a když ovdověla, věnovala všechen svůj čas i majetek charitě. Sv. Vincenc ji udělal dozorkyní všech charitních družin, které založil. Aloisie se horlivě ujala svého úřadu. Navštěvovala družiny, učila je,

jak mají pečovat o chudé, jak ošetřovat nemocné, vedla tyto dobrovolné ošetřovatelky ke zbožnosti a účinné lásce. Náklady na své cesty i dobročinné skutky hradila ze svého majetku. Sv. Vincenc spojil všecky družiny v jednu kongregaci a dal jí jméno “Dcery křesťanské lásky". Lidé jim říkali podle jejich oblečení “Šedé sestry". Sv. Vincenc tím chtěl vytvořit nový způsob řeholního života. Řekl: “Domy nemocných ať jsou pro ně klášter, farní chrám kaple, chudá najatá jizba příbytek, městské ulice křížová cesta, poslušnost závora, bázeň Boží mříže, skromnost rouška.”

Aloisie zemřela 15. března 1660 v Paříži.

*

180

M a t y l d a , manželka krále Jindřicha. Po smrti manžela bojovali synové mezi sebou o trůn. Matka je smířila, ale nevděční synové jí odebrali statky, aby nemohla tolik rozdávat chudým. Později toho litovali a matku odprosili. Matylda se i jako královna vždy zabývala ruční prací, aby jak říkala, nejedla chleba zadarmo. Zemřela 14. března 968.

15. BŘEZNA. KLEMENT MARIA HOFBAUER, VYZNAVAČ.

“Je třeba se vždycky modlit."

K l e m e n t H o f b a u e r se narodil 21. prosince 1751 v Tasovicích u Znojma na Moravě. Na křtu sv. dostal jméno Jan. Otec Pavel Dvořák pocházel z Moravských Budějovic a přestěhoval se do Tasovic. Tasovičtí Němci nemohli jméno dobře vyslovit, přeložili si je na Hofbauer. Klement byl z dvanácti dětí devátý. Otec brzy zemřel a matka se musela starat o výživu a výchovu četné drobotiny.

Klement byl ještě chlapec, když šel s matkou a potkali známé.

“Co děláte?" ptala se jich matka. — “Krátíme si dlouhou chvíli," byla odpověď. Když trochu poodešli, zatáhl chlapec matku za rukáv a tázal se: “Maminko, co to je: krátit si dlouhou chvíli?" — “Víš, když lidé nemají co dělat, tak se jim zdá čas moc dlouhý. A tak chodí na procházku, aby jim čas ušel." — “Maminko, *když nemají co dělat, proč se nemodlí?"*

Učil se pekařem, ale toužil po kněžství. Proto po vyučení vstoupil do premonstrátského kláštera v Louce u Znojma. Vedle práce studoval latinu. Tam se setkal se svým rodákem Janem Jáhnem. Ten se chlubil svou učeností a Hofbauer mu řekl: “Jene, musíš se víc modlit než číst, jinak se ti povede zle.” A vskutku, Jáhen se stal později spisovatelem, ale některé jeho knihy byly církevně zakázány.

Jelikož Jan neměl na další studie, šel do Vídně jako pekařský tovaryš. Kdysi vycházely z kostela tři dámy; právě se spustil silný déšť a Hofbauer se nabídl, že jim zjedná povoz. Dámy svolily a pozvaly ho, aby si sedl s nimi, a když se dověděly, že pro chudobu nemůže studovat, nabídly mu podporu.

Vysoké školy byly tehdy nasáklé nevěrou. Jednou nějaký profesor mluvil o víře tak, že Hofbauer povstal a řekl: “Pane profesore, to, co jste řekl, není katolické," uklonil se a odešel. — Hofbauer nechtěl dál studovat ve Vídni, proto se dal se svým přítelem Hýblem na cestu do Říma. Když tam přišli, nalezli si nocleh a smluvili se, že ráno půjdou do toho kostela, jehož zvon uslyší nejdříve. Podle toho přišli časně zrána ke chrámu sv. Juliána, kde se právě kněží redemptoristé modlili církevní hodinky. Hofbauer, když vycházel z chrámu, se otázal kteréhosi chlapce: “Řekni mi, ke komu patří ti kněží, kteří se tam teď modlí?" Chlapec odpověděl: “Jsou z družiny nejsvětějšího Vykupitele, a vy budete také jeden z nich." Hofbauer se rázem rozhodl, že do této družiny vstoupí, odebral se k jejímu představenému a byl ihned přijat. Hýbl to uslyšel, zamračil se a začal vyčítat Hofbauerovi, že ho vylákal do Říma a nyní že ho, neznajícího cizí řeči, opouští. V rozčilení užil slova “zrada". Hofbauer mlčel a celou noc se modlil. Ráno řekl Hýbl: “Poslyš! Uvažoval jsem a rozhodl jsem se, že také vstoupím do té kongregace."

182

Byli posláni na sever, avšak zadrženi ve Varšavě. Tam sv. Klement se svými druhy redemptoristy začal “trvalou misii". Denně kázali, pořádali krásné pobožnosti, ale především pilně zpovídali. R. 1807 měli sto čtyři tisíc kajícníků. Klášter redemptoristů se stal ohniskem duchovní obnovy. Počet polských redemptoristů rostl tak, že sv. Klement mohl vysílat své misionáře i navenek a z Varšavy zakládat řeholní domy i v jiných zemích. Světcova činnost byla velmi rozsáhlá. Zřídil též sirotčinec a školu pro chudou mládež a sám na tyto ústavy chodil žebrat.

Jednou přišel prosit do hospody. Jeden z hostů se na něj obořil a plivl mu do tváře. Sv. Klement se klidně utřel a řekl: “To bylo pro mne, a teď mi dejte ještě něco pro moje sirotky!" Muž byl zahanben, dal světci značnou almužnu a druhého dne přišel ke sv. zpovědi.

Nepřítel dobra nespal. Hříšníkům a nepřátelům víry šla horlivost na nervy. Veřejně i v divadle se jim posmívali, na ulici redemptoristy obtěžovali a bili, nakonec v kostele sv. Bennona ztropili výtržnost a pak tvrdili, že tam byl udeřen francouzský důstojník. Napoleon dal rozkaz, aby redemptoristé byli okamžitě z Varšavy vyhnáni. Dne 20. června 1818 ráno o půl čtvrté hodině je za nářku lidu dáli do vozů a dopravili do pevnosti Kostřín v Braniborsku.

Sv. Klement nezoufal, když jeho životní dílo bylo zničeno. Po propuštění z vězení se odebral do Vídně, aby připravil půdu pro zavedení redemptoristů v Rakousku. Ve Vídni rozvinul takovou činnost, že mu dali čestný název “apoštol Vídně". Náboženský život tam byl v hlubokém úpadku. Ve vrstvách vzdělanců zavládla nevěra a lhostejnost. Velkoměsto na Dunaji bylo příslovečné svou lehkomyslností a rozmařilostí. Svatý Klement planul horlivostí a cele se věnoval hlásání slova Božího, zpovědnici, apoštolátu mezi mládeží a charitativní činnosti. Jeho obětavost a horlivost nezůstala bez účinků. Ryzí církevní smýšlení a láska ke katolické církvi, vanoucí z jeho slov na kazatelně, jadrné, jasné, nekompromisní hlásání a hájení katolických článků víry burcovalo z malátné vlažnosti i z necírkevního smýšlení, jímž bylo tehdy zatíženo celé prostředí, hlavně v kruzích vzdělanců a nastávající inteligence.

I ve Vídni zůstal mužem modlitby. Vždy nosíval v ruce růženec a modlil se ho i na nejživějších ulicích. Když ho někdo volal k nemocnému a omlouval se, že je to daleko, odpověděl: “Tím lépe, mohu se za něho více pomodlit."

Za příznivého počasí chodil se svými známými, nejvíce studenty, rád na procházku po ulicích. Občas se zastavoval a vypravoval zajímavé příběhy. Jestliže se zvonilo “Anděl Páně", všichni obnažili hlavu a tiše se modlili. To dělal P. Hofbauer, aby naučil své žáky přemáhat bázeň před lidmi.

Jednou se ho kdosi tázal, jak to dokázal, že obrátil tolik hříšníků. Sv. Klement mlčky ukázal na kolena. Říkával: “Lépe je mluvit s Bohem o hříšníku, než s hříšníkem o Bohu." Na kazatelně mluvil prostě. Vídenští obyvatelé říkávali: “Chceš-li slyšet znamenitého řečníka, jdi do toho a toho kostela, chceš-li slyšet apoštola, jdi si do kostela voršilek poslechnout Hofbauera."

Svou osobností přitáhl k sobě inteligenci a svým vlivem na ni působil blahodárně. Nejeden z vůdčích politiků shromážděných na vídeňském kongresu se radil se světcem a tak se dosáhlo, že proticírkevní postoj vlád střední Evropy se zmírnil.

Sv. Klement má velkou zásluhu o českou menšinu ve Vídni, postaral se, aby jim bylo hlásáno slovo Boží v mateřštině.

Policii se nelíbila jeho apoštolská činnost. V té době redemptorista Jan Sabelli, podřízený Hofbauerův, prohlásil při vyzvedávání pasu do Švýcarska, že on a Hofbauer jsou redemptoristé, tedy členové neschválené kongregace v Rakousku. I bylo zavedeno vyšetřování. Hofbauerovi prohledali byt. Vytýkali mu, že si dopisuje se svým představeným v Římě, tedy s cizincem, a nařídili, aby buď vystoupil z řehole, nebo se vystěhoval z Rakouska. Předložili mu listinu, v níž měl svým podpisem potvrdit, že žádá o povolení k vystěhování do Ameriky. Hofbauer

tuto listinu podepsal. Císař viděl jeho podpis a řekl: “Chce-li tedy Hofbauer dobrovolně odejít pryč, nemám proti tomu námitek, ale já jsem ho nevyháněl." Arcibiskup Hohenwart však císaře Františka o věci blíže informoval a ujal se Hofbauera. Řekl tehdy: “Odejde-li Hofbauer, ztratím svého nejlepšího kněze."

184

Císař nařídil, aby se vyčkalo s dalším vyšetřováním, až se vrátí z Itálie. Papež Pius VIl. v rozhovoru s císařem pochválil Hofbauera a nazval ho apoštolským mužem. Proto císař po návratu do Vídně zrušil rozsudek proti Hofbauerovi s politováním, že mu bylo ublíženo; také vyzval Hofbauera, aby si vyžádal nějakou milost. Hofbauer prosil, aby kongregace redemptoristů byla v Rakousku úředně povolena. To se také stalo. Císař dal redemptoristům kostel “Na nábřeží" a žádal je, aby pečovali o duchovní potřeby Čechů.

P. Hofbauer se toho však nedočkal. Již dříve ochuravěl pakostnicí, pak hemeroidy. Počátkem r. 1820 musel pro silnou zimnici ulehnout. Poněkud se uzdravil a třetí neděli postní opět kázal o duševní němotě a hluchotě; řekl: “Ach, kdybych za svého života vždy spolupracoval s milostí Boží, kolik dobrého by Bůh skrze mne vykonal." Dne 8. března přišla zpráva, že v Římě zemřela kněžna Jablonovská, dobroditelka kongregace. I když bylo nevlídné počasí a on byl slabý, sloužil za kněžnu mši svatou. Pak ulehl a již nevstal. Přátelé ho litovali, že mnoho trpí, ale on odpověděl: “Co Bůh chce, jak Bůh chce, kdy Bůh chce" a zazpíval svou oblíbenou píseň: “Všecko ke cti Boha mého." Poté přijal svaté svátosti. Dne 15. března o 12. hodině v poledne přátelé, kteří byli u něho na návštěvě, přeslechli zvon zvoucí k modlitbě. P. Hofbauer řekl: “Modlete se! Zvoní Anděl Páně!" Modlili se a za této modlitby Hofbauer vydechl svou duši.

185

16. BŘEZNA

Všem jsem se stal vším.

(1. Kor. 9, 22)

Sv. P a t r i k (česky Vlastimil) je rodem ze Skotska. Narodil se koncem 4. století. V šestnácti letech ho unesli bandité a prodali za otroka do Irska. Patrik, vychovaný v blahobytu, musel v otroctví pást stáda a trpět hladem. Avšak toto soužení způsobilo, že se Patrik změnil. Dosud se málo modlil, málo se staral o duši; nyní však hledal v modlitbě posilu a útěchu a naučil se tiše a trpělivě snášet svůj

smutný osud. Tak strávil plných šest let v otroctví; naučil se dokonale irskému jazyku a poznal obyčeje a mravy lidu. Touha po vlasti a rodičích se v něm ozývala mocněji a mocněji a tu Patrik kteréhosi dne uprchl k moři, vstoupil na koráb připravený k odplutí a po třech dnech přistál na břehu své vlasti. Mnoho dní bloudil Patrik s plavci po břehu o hladu a hledal potravu; konečně opět nalezl své rodiče. Avšak nebyl s nimi dlouho. Opět byl unesen od surových Piktů; tentokrát ho však již po dvou měsících propuštili.

V tomto soužení neustále vzpomínal na ubohé irské pohany a v jeho duši se ozýval mocný hlas, který ho vyzýval, aby šel do Irska zvěstovat Kristovu víru. Patrik poslechl, překonal odpor svých příbuzných a uchýlil se k sv. Germanu, biskupu auxerreskému, aby se vzdělal v kněžském povolání. Byl vysvěcen na kněze a brzo i na biskupa; vykonal pouť do Říma; od papeže Caelestina dostal plnou moc věrozvěsta pro Irsko. Irové byli národ svobodomilovný, ale surový. Veškerý rodinný a národní život byl prosycený pohanstvím. Modloslužební kněží zvaní “druidové" a národní pěvci “bardové" měli neomezený vliv na lid. Patrik procházel ostrov všemi směry a hlásal křesťanskou víru s apoštolským zanícením.

Pokřtěné Irčany naučil číst a psát, nejschopnější z nich světil na kněze. Pohanské zvyky nehubil násilně, ale jako prozíravý misionář zaváděl místo nich křesťanské slavnosti a zvyky. Tak se stalo, že se mnozí druidové a bardové stali křesťanskými mnichy a že pohanské kněžky začaly žít po způsobu řeholnic. Jeden z bývalých bardů nadšeně velebil svými zpěvy Kristovu víru. Za poměrně krátkou dobu byla většina irského národa obrácena na víru. Patrik zbudoval v krajině Macha chrám, kolem něhož vzniklo město Armagh; tam měl Patrik svoje biskupské sídlo. Irčané lnuli k Patrikovi jako k otci. Zámožní mu přinášeli skvostné dary; Patrik je však nepřijímal a říkal, že chudoba je nejjistější cesta do nebe.

Zemřel patrně r. 463.

“Žijte proto rozumně a střízlivě, abyste byli pohotoví k modlitbám."
(1. Petr. 4, 7)

Mezi Otci na poušti byl sv. Abraham. Měl bratra, který brzy zemřel a zanechal sedmiletou dcerušku Marii. Prosila světce, aby směla žít na poušti bohumilým životem. Abraham jí zařídil celu vedle své, oknem ji učil zpívat žalmy a dával jí návod ke zbožnému životu. Dvacet let tak kráčela cestou dokonalosti.

Avšak zlý duch nespal. Marie si zahrávala s blízkou příležitostí ke hříchu, až přišel pád. Sotva zhřešila, otevřely se jí oči. Pojímalo ji zoufalství. Toho použil zlý duch, aby ji ještě hlouběji uvrhl do propasti. Řekla si: “Jsem beztoho zavržená, a

tak raději uteču někam, kde mě nikdo nezná." Odešla do města a vstoupila do služby v hospodě, kde se oddala nejhorším hříchům.

Její svatý strýc se za ni modlil k Bohu ve dne v noci. Po dvou letech se dověděl, kde přebývá a jaký život vede. Co udělal? Přestrojil se za vojáka, vsadil si klobouk hluboko do tváře, aby ho nebylo poznat, sedl na koně a jel do města. Zastavil se u té hospody a ubytoval se v ní. Viděl hříšnou Marii a hned ji poznal. Bolestí by zaplakal, ale opanoval se, aby ji neodstrašil. Když konečně hosté opustili hospodu, dal se poznat a pravil se slzami v očích: "Marie, mé dítě, neznáš mne? Kde je obraz anděla, který jsi nosila ve svém srdci? Z jaké nebeské výše jsi padla do propasti záhuby? Proč jsi mne opustila a nechala v nesmírném zármutku?"

Marie nemohla leknutím promluvit ani slovo. Světec však pokračoval: "Proč mi neodpovídáš, má dcero? Podívej, tvé hříchy vezmu na sebe. Já za ně budu činit pokání, budu tě hájit v soudný den." Tak ji těšil a povzbuzoval až do půlnoci. Konečně se odvážila říci: "Hanbou nemohu na tebe ani pohlédnout. Jak mohu vzývat čisté jméno svého Spasitele, když jsem tak poskvrněná hříchem?" — Světec jí odpověděl: "Já vezmu tvé hříchy na sebe, mé dítě; ode mne bude Bůh žádat počet. Dcero má, prosím tě, smiluj se nad mým stářím, měj soustrast s mými šedinami! Milé dítě, prosím tě, opusť toto místo a vrať se na poušť!" Odpověděla: "Jestliže Bůh mé pokání přijme, chci se vrátit. Tobě na kolenou budu děkovat, žes přišel za mnou, abys mne vytrhl z osidel ďáblových." Hned zrána se dali na cestu. Marie se tázala, co má dělat s penězi a šaty. Světec odpověděl: "Nech to všecko zde! Je to získáno hříchem a spočívá na tom kletba Boží!" S radostí jako pastýř, který nalezl ztracenou ovci, se vrátil na poušť. Ještě patnáct let žila Marie na poušti v pokání a modlitbách.

Marie kajícnice zemřela r. 355.

17. BŘEZNA. BLAHOSLAVENÝ JAN SARKANDER, MUČEDNÍK.

PATRIK, BISKUP A VYZNAVAČ.

Mučedník zpovědního tajemství.

Blahoslavený J a n S a r k a n d e r se narodil 20. prosince 1576 ve Skočově ve Slezsku. První vzdělání získal v Příboru. Potom (po r. 1590) byl poslán do latinských škol k jezuitům **v** Olomouci. Dobře prospíval a r. 1596 vstoupil do kvetoucí Mariánské družiny. R. 1600 odešel na vysokoškolská studia do Prahy. Bohoslovecká studia konal u jezuitů ve Štýrském Hradci r. 1604—1608. Po dokončení studií byl vysvěcen olomouckým biskupem kardinálem Dietrichštejnem.

Potom byl pověřován duchovní správou na četných obtížných místech. Nejprve působil v Jaktaři a pak jako farář v Uničově, Charvátech, ve Zdounkách, Boskovicích a nakonec v Holešově na panství katolického pána Ladislava z Lobkovic. Všude proslul pastýřskou horlivostí, láskou k chudým a neohrožeností v obhajobě katolické víry proti nekatolíkům. Hájením práv své fary proti luteránskému pánu Bitovskému si vyvolal hlavního nepřítele. Za převratu, kdy protestantské moravské stavy uvěznili olomouckého biskupa, kapitulu i zemského hejtmana Lobkovice a vypudili jezuity, těžce dolehlo nepřátelství nekatolíků na horlivého katolického faráře. Bitovský jako komisař stavovské vlády mu dal pocítit svou nenávist. Podle jeho návodu vyhrožovali protestanté katolickým osadníkům v Holešově zkázou na jmění i životech, nevypudí-li svého faráře. Odevšad tísněný Sarkander se uchýlil na památné mariánské poutní místo do Čenstochové a tam prožil měsíc v klášteře pavlínů.

Koncem listopadu r. 1619 se vrátil do Holešova. Průvodem s Nejsvětější svátostí zachránil město před vpádem polských a kozáckých pluků. Jeho hlavní protivník Bitovský, rozlícený, že kozáci poničili jeho statky, obžaloval nenáviděného kněze z vlastizrady, jako by kozácká vojska z návodu Lobkovice sám na Moravu přivolal. Blah. Sarkandera zajali a v okovech přivlekli do Olomouce. Tam ho vsadili do žaláře a vyslýchali. Třikrát byl natažen na skřipec a krutě mučen. Blahoslavenec odmítal potupné obvinění a projevoval neohroženou zmužilost, obzvláště když na něj naléhali, aby prozradil, z čeho se mu Lobkovic zpovídal.

189

Čtvrtý výslech se konal 18. února. Beneš Pražma se osopil na Jana**: "**Pověz, co ti o těch věcech řekl ve zpovědi Lobkovic!" Jan se hájil a nakonec řekl: "Co se svátostné zpovědi týká, buďsi, že by mně něco hodnověrného v ní bylo svěřeno — o tom však nic nevím a vědět nechci. Ani se neopovažuji na to vzpomenout, a to pro svatosvatou a nezrušitelnou pečeť této božské svátosti; a proto i kdybych věděl, že mne na tisíc kusů rozsekáte, že mne železem, ohněm a všemi mukami zahubíte, přece bych si raději zvolil to všecko s Boží milostí snášet, než se sebeméně proti této svátosti prohřešit."

Jana opět natáli na skřipec a pálili. Když používané pochodně a svíce, nasáklé krví mučedníka, pohasínaly, posmívali se podnapilí soudcové katovi, že je hudlař a nerozumí svému řemeslu. Kat, rozčilený tímto posměchem, řádil ještě hůř. Pálil Jana smolnicemi, přidával k nim síru a natáhl skřipec tak prudce, že se kámen z dlažby vytrhl, svaly mučedníkovy se přetrhly a kosti mu popraskaly. Když

soudcové poznali, že se Jan nedá svést k vyzrazení zpovědního tajemství, rozkázali katovi, aby rozpustil smůlu, pryskyřici, síru, lůj a olej, aby do této směsiny namáčel peří a tyto hořící kousky házel na tělo, na krk, na prsa. Za tohoto strašného mučení tekla Janova krev na zem, kůže i maso byly spáleny, bylo vidět útroby.

Tři hodiny trvalo mučení, za něhož Jan stále vyslovoval přesvatá jména Ježíš, Maria, Anna. Byl odvázán od skřipce, kati ho odnesli do žaláře a položili na slámu. Přátelé ho navštěvovali a plakali nad jeho bolestmi. On však říkal: "Ve všech svých mukách mám převelikou útěchu a oplývám radostí! Modlil se církevní hodinky, a protože nemohl hýbat rukama, notář Mandl a jeho dcera mu obraceli listy, a když tam nebyli, obracel si listy sám jazykem.

Ještě celý měsíc strávil mučedník Páně v krutných bolestech. Připravil se svatými svátostmi a očekával smrt. Zesnul v Pánu před půlnocí dne 17. března 1620, ve věku čtyřiceti tří let.

18. BŘEZNA. CYRIL JERUZALÉMSKÝ, BISKUP, VYZNAVAČ A UČITEL CÍRKVE.

"Nebe a země pominou, ale slova má nepominou."

C y r i l J e r u z a l é m s k ý se narodil asi r. 313 z křesťanských rodičů v Jeruzalémě nebo v jeho okolí. Mládí prožil v samotě, kde se cvičil v ctnostech a věnoval se studiu. Kolem r. 345 byl posvěcen na kněze a byla mu svěřena výuka čekatelů křtu, katechumenů. Po smrti biskupa Maxima se stal r. 351 jeho nástupcem na stolci jeruzalémském. Byl tak dobročinný k chudině, že v době nouze prodal drahocenné chrámové nádobí, aby lidu pomohl. To mu protivníci měli za zlé. Na sněmu r. 358 Cyrila sesadili. Sněmu předsedal Akacius, biskup cesarejský, nakloněný ariánům. Avšak již po roce jiný sněm sesadil Akacia, a Cyril se vrátil. R. 360 byl však opět sesazen, ale když nastoupil císař Julián Odpadlík, opět se vrátil. Julián si totiž přál, aby se křesťanství vnitřními rozpory samo zhroutilo.

R. 367 musel Cyril potřetí do vyhnanství. Císař Julián byl zuřivým nepřítelem křesťanů, ale nepronásledoval církev vnějším násilím. Chtěl ji zničit chytřejším způsobem: zakázal křesťanské školy, zapověděl křesťanům navštěvovat vyšší školy, aby tak zůstali nevzdělaní, podporoval bludaře a zvláště židy.

Shromáždil nejvznešenější židy a navrhl jim, aby se jejich národ vrátil do své země, znova vystavěl chrám a žil podle zákona. Na to předal vysoké částky ze státní pokladny, povolal dělníky a ustanovil úředníky, aby na dílo dohlíželi. Tak chtěl dokázat, že Kristovo proroctví o zkáze chrámu je nesprávné.

Židé se s ohromnou pílí pustili do práce. Přicházeli ze všech dílů světa, aby přinesli příspěvky, i osobně pomáhali. Vznešené dámy darovaly své skvosty a šperky. Dokonce se vypravuje, že daly zhotovit stříbrné lopaty a koše a že při stavbě pracovaly. I pohané se toho účastnili, ale ne z náklonnosti k židům, nýbrž z nenávisti vůči křesťanům, neboť doufali, že takto křesťanskou víru zničí.

Svatý Cyril však byl klidný, pevně důvěřoval slovům Pána Ježíše, že nezůstane kámen na kameni. Židé začali svou práci. Napřed strhli, co ještě ze zdí starého chrámu stálo. Tak nevědomky a proti své vůli splnili toto Spasitelovo proroctví. Když začali kopat základy, vše, co ve dne vystavěli, se v noci zřítilo. Když konečně byla práce natolik hotová, že se měl pokládat základní kámen, nastalo v noci silné zemětřesení, v němž bylo zabito mnoho dělníků a dosavadní práce zničeny.

Židé začali práci znova. O následujících událostech píše nepřítel křesťanů, pohanský spisovatel tehdejší doby Ammanianus Marcellinus: “U základů vytryskly často ohnivé koule, popálily dělníky, takže místo bylo nepřístupné; jelikož tímto způsobem oheň odháněl lidi znovu a znovu, celé dílo se zastavilo."

S hrůzou uznávali i mnozí židé, že Ježíš Kristus je Bůh**.** Všecka horlivost židů a všecka nařízení císaře byla nadarmo; vše zůstalo ležet v sutinách a židovský chrám nebyl obnoven až do dnešního dne.

Co tedy očekával sv. Cyril a všichni praví křesťané, to se splnilo. Slova Kristova: „Nebe a země pominou, ale slova má nepominou" zůstanou pravdivá. Jako se splnila jeho slova o konci Jeruzaléma a židovském chrámu, tak se splní jeho slova o konci světa a posledním soudu.

Hlavním dílem sv. Cyrila jsou jeho K a t e c h e z e, v nichž objasňuje jednotlivé články víry. Zvlášť důkladně v nich pojednává o svátosti křtu, biřmování a o Nejsvětější svátosti oltářní. O svátosti oltářní tam píše: “Co se zdá jako chléb,

není chléb, ačkoliv chutí tak připadá, nýbrž tělo Kristovo; a co se zdá jako víno,

není víno, ačkoliv chuť to chce, nýbrž krev Kristova . . . Praví-li o víně sám Kristus: Toto je moje krev, kdo bude pochybovat a myslet, že to není jeho krev? Dříve proměnil vodu ve víno a my bychom neměli věřit, že proměňuje víno v krev?" (Katech. mysl. 4. 6) Jakým způsobem tehdy věřící přijímali, poznáme z jeho slov:

"Při přijímání podložte levou ruku pod pravou, aby jí sloužila jako trůn, protože má přijmout velikého krále; a když přijímáte Tělo Páně na holou dlaň, řekněte: Amen, a dbejte, abyste ani nejmenší částku neupustili na zem."

Cyril vcelku prožil jedenáct let ve vyhnanství. R. 381 se zúčastnil všeobecného sněmu cařihradského. Zemřel r. 386.

19. BŘEZNA. SV. JOSEF, SNOUBENEC BL. PANNY MARIE, VYZNAVAČ.

"Jděte k Josefovi."

(Gen. 41, 55)

Sv. J o s e f pocházel z královského rodu Davidova, v té době zchudlého. Byl tesařem. Evangelium ho nazývá "mužem spravedlivým". Zasnoubil se s Pannou Marií, setrval v ustavičném panictví, k němuž se slibem zavázal. Podle židovského obyčeje Panna Maria zůstala ještě celý rok v ústraní otcovského domu. Evangelista Lukáš (l, 26-38) vypravuje, jak Anděl zvěstoval Marii narození Vykupitele, Josef pak, když zpozoroval požehnaný stav Mariin, jí chtěl dát v sukromí a bez úředního dosvědčování propustný list, aby nebyla mezi lidmi zlehčena. Avšak byl poučen andělem a uvedl Pannu Marii do svého domu. Josef nebyl jen ženich, nýbrž pravý manžel Panny Marie; uzavřel s ní skutečné a pravé manželství; jejich pojítkem byla láska Boží, jež obdařila jejich manželství Plodem nebeským, zázračně počatým.

Evangelista Lukáš (2, 1-20) vypravuje, že Josef šel s Pannou Marií do Betléma, kde se mu dostalo skvělé odměny za obětavou péči a jeho věrnost; první po Marii spatřil vtěleného Syna Božího a klaněl se mu; byl svědkem slávy, kterou tři mudrcové z východu poctili narozeného Vykupitele. Také Josefovi požehnal Simeon v chrámu jeruzalémském, když tam bylo božské Dítě obětováno. Josef odvrátil nebezpečí, které hrozilo Dítěti, útěkem do Egypta. Potom se vrátil s Dítětem a s jeho matkou do Nazareta a živil je prací svých rukou. Evangelista Lukáš (2, 41-52) vypravuje, jak Josef a Maria vzali dvanáctiletého Ježíše s sebou na velikonoční slavnost do Jeruzaléma, a dodává, že Syn Boží "své rodiče poslouchal".

Nevíme nic určitého o roku a místě smrti sv. Josefa. Podle obecného mínění Josef zemřel v Nazaretě ještě dříve, než Kristus Pán počal konat veřejný učitelský

úřad. Písmo sv. se o něm již nezmiňuje ani při svatbě v Káni Galilejské. To, že při Kristově smrti již nebyl mezi živými, lze s jistotou soudit z té okolnosti, že by Kristus svou matku odevzdal do jeho ochrany.

“Byli světci," praví kardinál Newman, “kteří našemu Pánu stáli blíže než mučedníci nebo apoštolé. Jelikož však tyto svaté osoby zcela zmizely v záři jeho slávy a za svého pozemského života nevystupovaly zevně, dlouhou dobu se jim nevěnovala pozornost." — Tak je to se sv. Josefem. Jeho vznešenost na základě Písma svatého uznává celý svět, ale úcta a zbožnost k němu má teprve pozdější původ.

Velké zásluhy o rozšíření úcty k sv. Josefu má sv. Terezie. Píše: **“**Za svého přímluvce u Pána jsem si vyvolila sv. Josefa a vroucně jsem se mu doporučila. A vskutku: jasně jsem poznala, že tento můj otec a pán mne vysvobodil z mé tehdejší nouze i z větších nebezpečí, která hrozila mé cti a spáse mé duše, a udělil mi ještě víc, než oč jsem prosila.

“Nevzpomínám si, že bych ho dosud o něco prosila a on by mi to neudělil."

“Prosím jen pro lásku Boží: kdo nechce věřit mým slovům, ať to zkusí sám; potom jistě ze zkušenosti pozná, jak velký užitek z toho máme, doporoučíme-li se tomuto slavenému světci a uctíváme-li ho zbožně."

Světice často zakusila zvláštní ochranu sv. Josefa. Její průvodkyně ct. Anna Ježíšova píše o nebezpečné cestě do Veas r. 1575. “Poslední den zabloudili vůdcové uprostřed pohoří Sierra Morena, takže nevěděli kudy kam. Vozkové proklínali, že jsme ztraceni, neboť nebylo možné dostat se někam z těchto nebetyčných skal, v nichž jsme zabloudili. Tu dala naše svatá matka Terezie osmi řeholnicím, které ji doprovázely, rozkaz prosit Boha a našeho svatého otce Josefa, aby byl naším vůdcem. Sotva nás napomenula, slyšeli jsme z pozadí hluboké jeskyně, kterou jsme z vrcholu skály sotva viděli, muže. Podle hlasu to byl stařec, který na nás silným hlasem volal: ‚Stůjte, stůjte! Jinak jste ztraceni! Spadnete do propasti!'

Na ta slova jsme zastavili. Kněží a světští lidé, kteří nás doprovázeli, uvěřili hlasu a tázali se: ‚0tče, co máme dělat, abychom unikli nebezpečí?' Hlas odpověděl, aby se obrátili na určitou stranu. Všichni v tom viděli zázrak, že vozy mohly projet tím místem. Někteří chtěli hledat osobu, která k nám tak laskavě promluvila. Mezitím nám řekla naše matka s velikým pohnutím a se slzami: ‚Nevím, proč jsme je nechali hledat; vždyť to byl můj svatý otec Josef. Jeho jistě nenajdou.' Skutečně, brzy se naši průvodci vrátili, že toho muže nemohli najít, ačkoliv byli v jeskyni, z níž slyšeli hlas."

Ale nejen v časných potřebách se máme obracet na sv. Josefa. Ještě více ve

věcech duchovních. Sv. Terezie nás napomíná: “Zvláště ti, kteří se oddávají vnitřní modlitbě, mají vždy být sv. Josefu láskou nakloněni, (neboť nevím, jak bychom mohli vzpomínat na Královnu andělů a doby, kdy s Ježíškem tolik vytrpěla, a neděkovat sv. Josefu za dobrodiní pomoci, které jim prokázal). Kdo snad nemá učitele pro cvičení vnitřní modlitby, ať si vyvolí tohoto slavného světce a jistě nezabloudí."

20. BŘEZNA.

Jak nalézt Boha?

G e r t r u d a se narodila r. 626 v Landenu v jižním Brabantsku. Pocházela ze vznešeného rodu. Její otec Pipin byl nejvyšším královským správcem v Austrasii (východní Francie). Matka Itta vzorně vychovávala svou dceru.

Když otec r. 639 zemřel, založila Itta klášter, věnovala mu své jmění a vstoupila tam se svou dcerou Gertrudou. Jedenadvacetiletá Gertruda byla zvolena abatyší.

Gertruda bedlivě čítala v Písmu svatém i v jiných posvátných knihách a ponořovala se do hloubání o vznešených pravdách svaté víry. Získala vzácné vědomostí a mívala časté rozpravy s učenými muži o těžkých a záhadných otázkách. Tím získal sice její rozum, avšak srdce chladlo, spokojenost mizela a mysl se stala zádumčivou. Gertruda, bažící po učenosti, pozbývala znenáhla zálibu v modlitbě a svatém rozjímání. Cítila, že se její duše čím dál tím víc stává vyprahlejší. Jednou slyšela ve svém srdci hlas: “Hloubáním a rozumováním nenajdeš Boha; on je vyšší než rozum a všechno lidské poznání; jen dokonalou láskou ho poznáš a dosáhneš ho." Gertruda poslechla tento hlas. Zřekla se všetečného hloubání a šla od té doby za hlasem svého srdce.

Když ji sestry prosily, aby v přísnosti vůči sobě polevila, odpověděla jim: “Náš čas je krátký den, plný práce a soužení. Čím trudnější a namáhavější je tento den, tím sladší bude noc po něm, tím krásnější a bohatší mzdu dostaneme na věčnosti." Zemřela r. 659 ve věku třiatřiceti let.

21. BŘEZNA. BENEDIKT, OPAT.

“Svůj pokoj vám dávám .”

(Jan 14, 27)

“Pax" = “pokoj" je heslo benediktinů. Pravý pokoj spočívá v pokoji s Bohem. To není pokoj světa, pokoj lenosti a vlažnosti. “Ne jako dává svět, já vám dávám." Je to pokoj, kterého člověk musí dobýt tuhým bojem, bojem proti hříchu, žádosti těla, žádosti očí a pýše života. Takovým statečným bojovníkem byl sv. Benedikt.

Sv. B e n e d i k t (t. j. požehnaný, česky též Beneš) se narodil r. 480 v Nursii (nyní Norcia v Umbrii). Otec Euprobus snad pocházel ze vznešeného rodu Aniciů. Matka jménem Abundancia porodila dvojčátka Benedikta a Scholastiku a zemřela při porodu. Euprobus odevzdal své děti kojné a pěstounce Cyrille, aby je vychovala.

Když bylo Benediktovi čtrnáct let, poslal ho otec na studia do Říma. Tehdejší Řím byl ještě převážně pohanský. Pořád se ještě konaly na počest bohů slavnosti spojené s nemravnými radovánkami. Obzvláště studující mládež byla zhýralá a prostopášná. Nezkaženému jinochu se tento život hnusil a aby si zachoval srdce neporušené, utíkal se zvlášť pod ochranu Rodičky Boží, jejíž obraz měl v příbytku. Úcta k Panně Marii se stala jeho odkazem v řádu, který založil, a Rodička Boží se proto nazývá “Slastí benediktinů".

Benedikt pokračoval ve vědách, avšak jeho duch toužil po věcech vyšších. Rozhodl se, že všechno opustí a půjde do samoty, aby bez výhrady sloužil Bohu, že po příkladu sv. Antonína opustí svět a uchýlí se do samoty. Ze všeho majetku si vybral jen kříž a obrázek Rodičky Boží a vydal se s Cyrillou, svou pěstounkou, do sabinských hor. První noc strávil u vsi Rojate pod širým nebem. Druhého dne dorazil do osady Enfide (nyní Affile). Tam zanechal svou pěstounku a odešel do pusté krajiny u Subjaka (na Teveroně, tj. Anieně, přítoku Tibery).

Zde se setkal se zbožným mnichem Romanem, jemuž se svěřil, že hledá místo k tichému životu ve službě Boží. Roman se ujal mladého poutníka, dal mu mnišské roucho, pláštík z koží, nádobku na vodu a ukázal mu na úpatí srázné skalní stěny hory Lysé (Monte Calvo) sluj, vhodnou za příbytek. Benedikt se tam usadil a Roman, jenž jediný znal cestu do sluje, mu občas donášel chléb, který po provaze spouštěl do jeskyně.

“Zde žil," praví sv. Řehoř, “sám se sebou před očima božského Pozorovatele. Stále úzkostlivě nad sebou bděl, viděl se vždy před očima svého Stvořitele, stále se zkoušel a nenechal zrak svého ducha těkat."

Avšak bojům ani na poušti neušel. Vzpomínky na Řím a jeho rozkošnický život tak rozohnily jeho žádostivost, že skoro pomýšlel na to opustit samotu a vrátit se do

města. Tu, osvícen nebeskou milostí, uviděl před sebou pole s hustým trním a kopřivami. A jako statečný bojovník se rozhodl, že nepodlehne, svlékl se a válel se v trní a kopřivách, až byl po celém těle zraněn a těmi ranami v sobě uhasil plamen hříšných žádostí. Od té doby byla v něm — jak sám později vypravoval svým žákům — náklonnost k smyslnosti tak utlumena, že již nikdy nezakusil podobná pokušení.

Bratří mniši ze sousedního kláštera si ho přáli za opata. Když však přísně dbal na zachovávání řehole, rozhněvali se někteří tak, že ho chtěli usmrtit a namíchali mu do vína jed. Ale Benedikt požehnal nápoj svatým křížem a číše se rozpadla. Tu opat vstal a řekl mírným hlasem: “Bratří, smiluj se nad vámi všemohoucí Bůh! Proč jste mi chtěli učinit něco zlého? Copak jsem vám neřekl, že se moje a vaše mravy nesrovnávají? Hledejte si opata podle svých mravů, neboť já mezi vámi nemohu déle přebývat." A vrátil se do své milé samoty.

198

Od této doby se však k němu hrnulo stále větší množství lidí se žádostí, aby se stal jejich učitelem a vůdcem na cestě k dokonalosti. I vzácní římští měšťané mu svěřovali své syny na výchovu; mezi těmito žáky vynikali zvláště Maurus, syn římského senátora Eutychia, a Placidus, syn patricia Tertulla. Benedikt založil v okolí subjackém dvanáct nových klášterů, do každého dal po dvanácti bratřích mniších s opatem v čele a sám pak spravoval jako vrchní opat všecky kláštery. Vypracoval hlavní pravidla své řehole. Při stavbě řeholních domů a chrámů pracovali bratří mniši jako umělci, stavitelé, zedníci i dělníci. V klášterech se střídala ruční práce doma, v dílnách, v polích a lesích s modlitbou, se zpěvem žalmů a rozjímáním. Benedikt bděl nad všemi jako laskavý otec a svým příkladem je vedl k Bohu. Všichni žili podle příkladu prvních křesťanů. Jistý duchovní správce z okolí, jménem Florencius, záviděl Benediktovi přízeň lidí a vážnost, které se těšil. Snažil se proto ošklivými pomluvami odvrátit okolí od Benedikta a jeho žáků, ale marně. Konečně si usmyslel vypudit Benedikta z krajiny způsobem přímo ďábelským. Poslal několik nestoudných ženštin do klášterní zahrady, v níž právě pracoval Benedikt s bratřími, aby dávaly svými posunky mnichům pohoršení. Tento nekalý záměr ztrpčil zdejší Benediktův pobyt. Aby odvrátil od svých žáků, zejména mladších, takové úklady, odešel s několika mnichy z krajiny, kde po třicet let sloužil Bohu, aby si vyhledal nové bydliště.

Po dvou dnech Benedikt dorazil k Monte Cassinu v kraji neapolském. Hora Cassinská vystupuje příkře do výšky 950 metrů nad hladinou mořskou. Náležela tehdy do vlastnictví Tertulla, otce zmíněného žáka Placida. Tertull daroval horu a osmnáct svých statků na ostrově Sicílii Benediktovi. Benedikt začal stavět rozsáhlý montecassinský klášter podle vlastního plánu. Stavbu provedli bratří mniši. Stavba, podobná opevněnému městu, byla dokončena r. 532. Opodál založil Benedikt

druhý klášter pro panny a Benediktova sestra Scholastika se v něm stala první abatyší.

Benedikt se nedal vysvětit na kněžství, a to z pokory. Byl jen jáhen. Ve vědách nebyl sice obeznalý, ale měl pravou moudrost. Jeho osvícený duch poznával hluboká tajemství, jiným lidem nedostupná, a vnikal do hlubin lidských srdcí. Jistý mnich se chtěl přikovat řetězem, aby se nemohl vrátit do světa. Benedikt mu řekl: "Jsi-li opravdový služebník Kristův, nepotřebuješ řetěz. Svazek posvátné lásky je dost silný, aby tě udržel v tvém předsevzetí." Gotský král Totila, zarytý arián, si podmanil celou Itálii a octl se r. 542 před Montecassinem. Ze zvědavosti chtěl navštívit Benedikta. Aby Benedikta vyzkoušel, poslal zprvu svého důstojníka Riggona, oblečeného do královského hávu, s velikým doprovodem k Benediktovi; Riggo měl vzbudit zdání, že přichází sám král. Ale Benedikt zdaleka volal Riggonovi vstříc: "Synu! Odlož šat, který máš na sobě! Není tvůj, nepřísluší ti." Riggo se vrhl plný strachu a studu na zem; po návratu vypravoval Totilovi, co se stalo. Totila pak přišel sám, a když spatřil Benediktův velebný zjev, vrhl se před ním také na zem. Benedikt ho pozdvihl a řekl: "Ó králi! Mnoho zlého se dopouštíš a mnoho zlého jsi spáchal. Přestaň konečně se svými nepravostmi! Řím sice dobudeš, devět let budeš kralovat, ale pak umřeš a předstoupíš před soud Boží, abys kladl účet ze svého panování." Totila ustal od své ukrutnosti; co mu Benedikt předpověděl, stalo se: Totila ztratil r. 552 korunu i život. — Kdysi posluhoval jistý mnich Benediktovi a držel mu světlo, když večeřel. Mnich pocházel z urozeného stavu. A tu se mu namanula myšlenka: "Kdo je tady ten, že mu posluhuji? Stojím před ním jako služebník, já, jenž pocházím z urozeného stavu!" Benedikt četl myšlenky v jeho srdci a řekl: "Co ti připadlo na mysl? Udělej znamení kříže na svém srdci! Poznáváš, že tě pokouší duch pýchy?" A poručil mu, aby světlo odevzdal jinému, sám pak zbývající část večera strávil v ústraní. Ten mnich později přiznal, že ta důtka byla oprávněná.

Po smrti své sestry Scholastiky Benedikt tušil, že se blíží konec jeho života. Oznámil některým svým bratřím den, kdy zemře. Při záchvatu zimnice se dal do - vést do chrámu, přijal Tělo Páně a ve stoji, podepřen o své bratry, zemřel dne 21. března r. 545.

22. BŘEZNA.

Očistec na tomto světě.

K a t e ř i n a J a n o v s k á se narodila r. 1447 v přístavním městě Janově.

Podle přání rodičů se provdala za šlechtice Juliána Adorna. Brzy s hrůzou poznala, že manžel má vášnivou a zlostnou povahu. Měl radost jen ze světských zábav a svým bezuzdným životem za několik let promarnil svůj i její majetek. Světice nenaříkala, nýbrž laskavostí a poslušností hleděla proměnit manželovo srdce.

Tak trávila pět let v duševních útrapách. Zhubla tak, že se jí příbuzní zhrozili; domlouvali jí, aby si své utrpení nepřipouštěla, ale aby si hledala náhradu a útěchu ve světských zábavách. Poslechla. Přestala se modlit, přestala přijímat svaté svátosti, zúčastňovala se hlučných zábav a radovánek a klesala níž a níž. Ale všecky rozkoše jí nemohly dát žádoucí pokoj. Srdce zůstalo pusté a prázdné. Ano, zmocnila se jí zádumčivost. Když viděla, že si hříšným životem své neštěstí ještě zhoršila, svěřila se své sestře Limbanii, která byla řeholnice; sestra jí poradila, aby šla ke sv. zpovědi a znova začala zbožný život. Když poklekla ke zpovědnici, zahořelo její srdce nesmírnou láskou k Bohu a ve světle této lásky viděla své chyby a zároveň nevýslovnou dobrotu Boží, že málem omdlela. Uchvátila ji velká bolest nad její dosavadní vlažností a zvolala: “Bože můj! Nechci již hřích.”

Několik dní se důkladně připravovala na životní zpověď. Když vzbuzovala lítost, ukázal se jí Spasitel s tváří zbrocenou krví a s těžkým křížem na ramenou. Jako bez sebe zvolala: “O Lásko, již žádný hřích, již žádný!" Naplnila ji taková nenávist vůči hříchu, že ujišťovala: “Ó Lásko, je-li třeba, jsem ochotna se veřejně zpovídat ze svých hříchů."

Začala nový život. Byl to život pokání, a protože ji Bůh miloval, přidal jí ještě bolesti, aby tak již na tomto světě odčinila své hříchy. Již nenaříkala, ale snášela trpělivě všechny křivdy od manžela; dokonce se za něj modlila, aby ho Bůh přivedl na cestu k lepšímu životu. A ku podivu! Manžel zmírnil své náruživosti. Trpěl chudobou. K tomu ho stihla těžká, dlouhá nemoc. Změnil se úplně. Vstoupil do třetího řádu sv. Františka, byl zaopatřen a zemřel křesťanskou smrtí r. 1474. Kateřina si umínila, že bude činit pokání skutky blíženské lásky. Ošetřovala chudé nemocné, neštítila se sebeodpornějších nemocí. Čistila nemocným oděv, prádlo i lůžka. Zvláště v době moru jim posluhovala nejen v nemocnici, ale i po domech. Při tom žila zapíravě, nepožívala maso ani vybranější pokrmy. Snažila se vždy dělat to, co jí bylo proti vůli. Tělo se vzpíralo takové přísnosti, ale ona nepovolovala.

Když jí bylo padesát let, onemocněla tak těžce, že se musela vzdát správy nemocnic. Devět let trpěla takové bolesti, že hlasitě naříkala. Avšak i v bolestech mluvila o lásce k Bohu, takže ti, kdo ji slyšeli, byli povzbuzeni. Nazývali ji “andělem v lidském těle". Jednou jí řekl Pán: “Věz, že úplná očista duše a její

obnova do stavu původní čistoty, tak, aby po tomto životě již nepotřebovala očistec, je velké dílo milosti... Souhlasem svobodné vůle musí duše učinit své bolesti záslužné."

Vskutku měla světice již na tomto světě očistec. Trpěla horečkou, chrlením krve a zvláště nepopsatelnými bolestmi nervů. Cítila tak velikou žízeň, že se jí zdálo, jako by musela vypít celé moře. Jednoho dne byl vnitřní žár, který ji trápil, tak velký, že dala otevřít okno, aby se přesvědčila, zdali svět není v plamenech. Přesto nemohla vypít ani kapku vody.

K tomu přistoupily duševní bolesti. Bůh dopustil, že ji znepokojoval zlý duch. Pohled na něho byl pro ni tak hrozný, že by se raději dala zavrhnout do pekla, než ještě jednou vidět něco tak ošklivého. Zemřela ve věku šedesáti tří let 14. září r. 1510.

23. BŘEZNA.

Otrok z lásky.

Když pohrdl světem, odebral se S e r a p i o n do samoty na egyptskou poušť a podroboval se přísnému kajícímu životu. Jeho nejmilejším zaměstnáním byla modlitba a četba Písma svatého. Kristovo evangelium rozžalo v jeho duchu planoucí lásku k bližnímu.

Serapion neměl dar výmluvnosti, avšak láska mu ukázala cestu, jak získat duše pro Krista. Jednou se setkal s pohanským kejklířem a vstoupil k němu do služby jako otrok. Dvacet stříbrných, které za to od něj dostal, si pečlivě uložil a sloužil svému pánu oddaně a věrně; byl skromný, mlčenlivý, vážný a žil jen o chlebu a vodě. Kejklíř si brzy oblíbil podivného otroka, poslouchal dychtivě jeho výklad o křesťanské víře, vzdělával se jeho zbožností a nakonec se dal s celou rodinou pokřtít. Z vděčnosti nabídl Serapionovi svobodu a prosil ho, aby u něho nadále zůstal, ne již jako otrok, ale jako přítel. Avšak světec mu vrátil dvacet stříbrných a řekl: “Jsem svobodný, stal jsem se otrokem, abych tě vysvobodil z otroctví modloslužby a hříchu."

Serapion odešel a prodal se za otroka podruhé, aby vysvobodil chudobnou vdovu z veliké bídy. Nový pán ho však zanedlouho propustil na svobodu a daroval mu plášť, sukni, spodní oděv a knihu sv. evangelií.

Serapion pak potkal na ulici polooděného žebráka. Daroval mu sukni. Za chvíli spatřil starce, chvějícího se zimou. Slitoval se nad ním a dal mu svůj plášť, takže mu zůstalo jen spodní oblečení. Posadil se u cesty a četl v knize evangelií. Kdosi se ho ptal: “Kdo tě oloupil o šaty?" Serapion ukázal na svou knihu a řekl: “Tato kniha mi pobrala šaty."

Kniha sv. evangelií byla jeho největší poklad, učitelka a těšitelka, a přece se odhodlal k jejímu prodeji, aby za stržené peníze opatřil hladovým dětem chleba. Když se ho potom lidé tázali, kde má svou knihu, řekl jim: “Četl jsem v ní: Jdi, prodej vše, co máš, a rozdej chudým; proto jsem ji prodal, abych vykonal, čemu kniha učí. Co prospějí krásná slova, jestliže podle nich nežijeme."

Slavný patriarcha alexandrijský sv. Jan Almužník četl podivuhodný život Serapiona, byl jím až k slzám dojat a řekl správci svého domu: “Nemáme právo honosit se svou dobročinností. Jak jsme nedokonalí proti Serapionovi, jenž vynalezl nový způsob a prostředek lásky k bližnímu: Sám sebe několikrát obětoval pro věčnou spásu i časné blaho bližních."

Serapion zemřel před rokem 388.

*

L i b e r a t u s byl lékařem v Kartágu; byl uvězněn spolu s manželkou a knězem Krescenciem v době pronásledování katolíků vandalským králem Hunnerichem. Liberat a jeho manželka byli uvězněni zvlášť, aby se nemohli domluvit. Soudce řekl manželce: “Tvůj manžel se už podrobil. Nebuď tedy ani ty zatvrzelá!" Statečná žena odpověděla: “Nevěřím tomu. Až spatřím svého manžela u soudu, rozhodnu se." U soudu se přesvědčila, že ji chtěli oklamat. Když byli manželé vedeni na smrt, zvolal sedmiletý Liberatův syn: “Já jsem křesťan!" Otec nad ním zaplakal, ale matka mu domlouvala: “Snad bys nechtěl pro děti ztratit duši?" Rok smrti 484.

24. BŘEZNA. ARCHANDĚL GABRIEL.

G a b r i e l , t. j. muž Boží, se objevuje v Písmu svatém několikrát jako posel Boží vyslaný k lidem, aby jim zvěstoval radostné zprávy o budoucím Vykupiteli. Když byli židé v babylonském zajetí, měl prorok Daniel ve třetím roce panování krále Baltazara vidění o budoucnosti: Když tomuto vidění nerozuměl, zjevil se mu Gabriel a vyložil je. (Dan. 8, 15-26) V prvním roce panování krále Daria, když se Daniel modlil a prosil Hospodina, aby odvrátil hněv od svého lidu, zjevil se mu

opět Gabriel a oznámil, kdy se vrátí židé ze zajetí do vlasti, kdy přijde na svět Mesiáš a kdy bude obětován. (Dan. 9, 23-27)

Když se přiblížila doba spásy, přinesl Gabriel Zachariášovi radostnou zprávu, že jeho modlitba je vyslyšena a že jeho manželka Alžběta, dosud neplodná, mu porodí syna, jehož jméno bude Jan. “ Budeš mít radost a veselí a mnozí se budou radovat z jeho narození. Bude veliký před Pánem, víno a opojný nápoj nebude pít, už od mateřského klína bude naplněn Duchem svatým. A mnohé ze synů izraelských obrátí k Pánu, jejich Bohu: sám půjde před ním v duchu a moci Eliášově, aby obrátil srdce otců k synům a vzpurné k moudrosti spravedlivých a připravil Pánu lid pohotový.” (Luk. 1, 11-20)

Nejvznešenější úloha byla svěřena Gabrielovi, když byl od Boha poslán k Panně Marii, aby jí zvěstoval, že bude Matkou Boží**.**

Jako “anděl vtělení" požíval Gabriel odedávna velikou úctu v církvi na východě i na západě. Papež Benedikt XV. obnovil starou tradici, když zavedl svátek archanděla Gabriela v římské liturgii a umístil jej na den před Zvěstováním Panny Marie.

*

L u d g e r se narodil r. 746 v Dokkumu ve Frísku. Počáteční vzdělání získal v klášterní utrechtské škole. Poté odešel do Yorku v Anglii, kde byl žákem učeného mnicha Alkuina.

Byl donucen z Yorku odejít. Jistý fríský kupec v hádce zabil anglického šlechtice a lid se srotil proti Frísům. Kdo se chtěl zachránit, musel utéct. Vrátil se do vlasti a byl vysvěcen na kněze. Sedm let působil ve svém rodišti. Avšak celá jeho práce byla zničena tím, že vůdce pohanských Sasů vtrhl do Fríska, pobořil chrámy a povraždil kněze. Ludger se zachránil útěkem. Odebral se do Říma a pak do Monte Cassina, kde zůstal tři roky, aby poznal pravidla řehole svatého Benedikta. Po návratu vystavěl v Monastýru ve Vestfálsku chrám a učinil jej střediskem veškeré misionářské působnosti. Na řece Ruře zřídil klášter podle montecassinského vzoru. Odtud posílal do Saska věrozvěsty. Dokonce i na ostrově Helgoland založil křesťanskou osadu.

Na radu jeho bývalého učitele Alkuina byl jmenován prvním monastýrským biskupem. R. 802 přijal Ludger biskupské svěcení, avšak zůstal chudým a skromným řeholníkem benediktinem, jako byl předtím. Zařídil si dům co nejskromněji, přísně se postil, byl štědrý k chudým, otcovsky miloval své svěřence a jen k lidem pyšným a zjevným hříšníkům byl přísný a neústupný, bez ohledu na osobnosti. Tím si však znepřátelil některé velmože a ti ho obžalovali u císaře Karla

Velikého, že prý plýtvá církevním jměním.

206

Císař jim uvěřil a povolal Ludgera ke dvoru, aby se zodpovídal. Vyslaný komorník ho nalezl v chrámu, jak s duchovními právě koná církevní hodinky. Ludger posla vyslechl, zůstal však a pokračoval v modlitbě. Netrpělivý císař poslal podruhé a potřetí, aby se biskup ihned dostavil. Ten se však modlil dál. Císaře to velice rozhněvalo.

Až když byly hodinky v chrámu dokončeny, přišel Ludger k císaři. Na otázku, proč neposlechl a ihned se nedostavil, odpověděl klidně a vážně: "Vím dobře, čím jsem povinen svému císaři a pánu, avšak mým větším pánem je všemohoucí Bůh. Když jsem byl volán k rozmluvě s císařem, právě jsem na modlitbách rozmlouval s Bohem; poněvadž ale *služba Boží je vznešenější a důležitější než jakákoliv služba lidská,* nemohl jsem Boží službu přerušit, a proto doufám, že jsem se neprohřešil proti svému pozemskému pánu, jemuž jsem plně k službám." Tato rozhodná a zmužilá slova úplně císaře smířila a odzbrojila nepřátele svatého biskupa.

Ludger zemřel na vizitační cestě ve vesnici Billerbek ve Vestfálsku r. 809. Jeho svátek je 26. března.

25. BŘEZNA. ZVĚSTOVANÍ PANNY MARIE.

"Zdrávas, milosti plná."

Svatý Lukáš píše: "Když byla Alžběta v šestém měsíci, byl anděl Gabriel poslán od Boha do galilejského města, které se jmenuje Nazaret, k panně zasnoubené muži jménem Josef, z rodu Davidova: jméno té panny bylo Maria." (1, 26, 7)

207

Maria, dcera zbožných rodičů Jáchyma a Anny, byla Bohem vyvolena, aby se stala Matkou Syna Božího. Svatí Otcové píší, že Maria byla již v útlém věku obětována v chrámě jeruzalémském, aby tam s jinými zbožnými dívkami sloužila Bohu až do let dospělosti. Dnem i nocí rozjímala o Božím zákonu a se všemi spravedlivými zvedala prosebně své ruce k Bohu, aby nebesa vydala rosu, aby Hospodin poslal již na svět žádaného Mesiáše. Kolikrát četla v Písmu sv. a rozjímala o tajemném proroctví Isajášově, že panna počne a porodí syna, jehož jméno Emmanuel tj. Bůh s námi, značí, že on nebude pouhým člověkem, nýbrž že bude sám Hospodin všemohoucí, jenž bude přebývat s námi.

Jako dospělá se Maria vrátila do domu svých rodičů a zasnoubila se Josefovi,

který rovněž pocházel z rodu Davidova. Podle židovského způsobu zůstala Maria po svém zasnoubení ještě celý rok u svých rodičů. Jak praví sv. Bernard, právě zase rozjímala o vykoupení lidstva a modlila se, aby očekávaný Mesiáš již sestoupil na zem, když zazářila její světnička nebeským jasem a posel Boží ji oslovil: “Buď zdráva, milostí zahrnutá, Pán s tebou." Milostiplnou ji nazval anděl, poněvadž Bůh, jenž ji od věčnosti určil za matku svého Syna, způsobil, že ona samojediná ze všech lidí byla od prvního počátku svého života osvobozena od dědičného hříchu; milostiplnou byla, protože ji Bůh ozdobil všemi dary Ducha svatého.

Maria uslyšela andělova slova, užasla nad jeho řečí a přemýšlela, jaké to bylo pozdravení. I řekl jí anděl: “Neboj se, Maria, vždyť jsi nalezla milost u Boha. Hle, počneš a porodíš syna a dáš mu jméno Ježíš. Ten bude veliký a bude nazván synem Nejvyššího a Pán Bůh mu dá trůn jeho otce Davida. Na věky budee kralovat nad rodem Jákobovým a jeho království nebude konce."

Maria pokorně uvěřila slovům andělovým a nepochybovala o tom, co jí bylo zvěstováno, nechápala však, jak se to vše stane. Proto řekla andělovi: “Jak se to může stát, vždyť nežiji s mužem?" Anděl jí odpověděl: “Sestoupí na tebe Duch svatý a moc Nejvyššího tě zastíní; proto i tvé dítě bude wsvaté a bude nazváno Syn Boží." Takto poučil anděl Marii, že se stane Matkou Boží způsobem mimořádným, nadpřirozeným, všemohoucností Ducha svatého.

208

Maria se pokorně podrobila vůli Boží a řekla: “Hle, jsem služebnice Páně: staň se mi podle tvého slova." (Luk. l, 38)

Sv. Tomáš Akvinský praví, že Maria zde mluvila jako zástupkyně celého lidstva a že v ní celé lidstvo řeklo své “ano" k dílu spásy.

V té chvíli, kdy svatá Panna vyslovila věčně památné slovo: “Staň se", je počat mocí Ducha svatého Syn Boží; v tom okamžiku “Slovo tělem učiněno jest", je učiněn počátek díla vykoupení světa; v tom okamžiku se Maria stala Matkou Boží, povýšena nad všechny lidi i anděly. Syn Boží se stal pravým, skutečným člověkem, ale zůstal pravým Bohem.

Sv. Anselm praví: “Když se tvůj Syn stal naším bratrem, zdali ses skrze něho nestala také naší matkou?"

*

Blahoslavený P e t r F a b e r (+ 1546) píše ke konci svého života ve svém duchovním zápisníku: “V den přesvatého Zvěstování Panny Marie, Rodičky Boží, mi přišly na mysl různé věci, které ve mně vzbudily touhu po té i oné ‚dobré zvěsti',

totiž po dobrech, která se týkala mé spásy. Toužil jsem po onom dnu, kdy bych dosáhl jistoty o věčném životě. Zdálo se mi, že blažený je ten člověk, který s jakousi jistotou ví, že nalezl milost u Boha, že Pán je s ním, že je požehnaný před ostatními lidmi a že se jeho jednání líbí Bohu.

209

Opravdu ubozí jsou takoví lidé, jejichž první starostí je, aby byli v milosti u nějakého smrtelného člověka a jak by se mu zalíbili. Jejich největší touha je dovědět se, jaký užitek by z toho měli a neznají větší radost, než slyšet, že se jejich práce líbí jejich pánu.

Když jsem přemýšlel, že se v tento den Syn Boží stal tělem, a tedy se započala naše spása skutkem a činem, prosil jsem Pannu, aby to, co dosud bylo jen moje přání a moje touha, se stalo skutečnost a pravda, a tak se začalo mé obrácení." Bůh od věčnosti měl na mysli Ježíše Krista jako Smiřitele; a přece Slovo před tímto dnem tělem nebylo učiněno. Věčná myšlenka Otce dnes tělem učiněna je. Kéž také naše myšlenky jsou učiněny skutky požehnání, plodem požehnaným! Bože, dej ať při všech našich řečech a skutcích vždy činíme nějaký pokrok v dokonalosti.

26. BŘEZNA. SV. HAŠTAL, MUČEDNÍK.

Když byl r. 284 Dioklecián zvolen římským císařem, choval se ke křesťanům blahovolně, osvobodil je od povinnosti obětovat bohům, dokonce jim svěřoval vysoké úřady a vojenské hodnosti. Ale jeho spoluvládce ho poštval proti křesťanům.

Tehdy byl správcem císařského paláce v Římě vážený a horlivý křesťan H a š t a l (C a s t u l u s), jenž mnoho pohanů obrátil na víru a za doby pronásledování křesťanům všemožně pomáhal. Největší službu prokazoval Haštal stíhaným křesťanům tím, že jim poskytoval útočiště v horním patře císařského paláce, kde sám přebýval. Tady skrýval i svatého papeže Kaja (283 až 296) před pohanskými slidiči, tady shromažďoval tajně věřící ke službám Božím a zaopatřoval je všemi potřebami. Jeho příbytek se stal chrámem Páně, kde křesťané ustavičně trvali na modlitbách, scházeli se k Božím službám, posilovali se ve víře a vzájemně povzbuzovali k vytrvalosti a statečnosti, aby se nelekali podstoupit pro Ježíše Krista mučednickou smrt.

210

Výborným pomocníkem v tomto svatém díle byl jeho přítel T i b u r c , zbožný Říman ze vznešeného rodu. Oba svatí mužové byli od Boha obdařeni darem divů,

takže na jejich přímluvy mnozí těžce nemocní byli zázračně uzdraveni. Pro tyto divy se obrátilo množství pohanů ke Kristu, takže se církev svatá i za nejhroznějšího pronásledování v Římě stále rozmáhala. Dlouho byli křesťané pod ochranou sv. Haštala bezpeční před pohany, neboť nikdo netušil, že se scházejí přímo v císařském paláci. Haštal, který byl v paláci klíčníkem, uváděl obezřele křesťany do svého příbytku a vpouštěl tam i obrácené pohany, aby byli od papeže Kaja podrobně vyučeni ve víře a pokřtěni. O křesťanské matky a panny se starala Haštalova zbožná manželka sv. Irena.

Konečně pohané vyslídili tajné shromaždiště křesťanů. Císařský náměstek Fabián rozkázal polapit Haštala i všecky věřící, kteří se u něho skrývali, a vsadit je do žaláře. A všichni, kteří byli polapeni, zůstali ve víře stálí, vyznali statečně Ježíše Krista a dosáhli koruny mučednické.

Zbýval ještě Haštal, který byl déle vězněn a zvlášť vyšetřován. Pohnali ho před soud a vyzvali, aby se zřekl Krista a obětoval kadidlo pohanským bohům Martovi a Jovišovi, jinak že bude mučen. Ale tento svatý muž se nehrozil ani muk, ani smrti a slavně vyznal víru v Ježíše Krista. Byl proto třikrát natažen na skřipec a ukrutně zmrskán. Za těchto muk se modlil: “Hle, to je ten překrásný den, po němž jsem toužil; to je ta hodina, kterou nad všechny radosti vítám. Děkuji Ti, Pane Ježíši Kriste, že jsi mne učinil hodným trpět pro tvé jméno." Konečně dal náměstek polomrtvého mučedníka vhodit do hluboké jámy a zasypat pískem. Po nějakém čase vynesli křesťané tělo sv. Haštala z jámy a uctivě je pohřbili u Lavikánské cesty blízko Říma.

Úcta k sv. Haštalu se rozšířila i v Praze, a to již na počátku třináctého století. Před r. 1234 byl založen nynější farní chrám sv. Haštala na Starém Městě. Není známo, jakým způsobem se dostala do Prahy hlava sv. Haštala, která se r. 1368 uvádí mezi svatými ostatky Svatovítského chrámu. Někdy po tomto roce byla hlava sv. Haštala s jinými sv. ostatky darována farnímu chrámu sv. Haštala na Starém Městě, kde se dodnes chová ve zbožné úctě, a je uložena na hlavním oltáři.

Třísky ze svatého kříže.

Bl. Jana Maria z Kříže již jako dítě cítila vroucí soustrast s trpícím Spasitelem. Často plakala. Když se jí tázali, proč pláče, odpověděla: “Musím plakat nad svými hříchy; Bůh mi činí naléhavé výčitky."

Tehdy začala třicetiletá válka. Dívka zvolala: “Škoda, že nejsem muž. Ráda bych vylila svou krev za svatou víru." Tuto oběť Bůh od ní nežádal, avšak poslal jí jiné

kříže a protivenství. Nešťastným otcovým ručením přišla bída do rodiny. Nebylo co jíst. Později se přiznala: “Mou jedinou radostí v těch strastných dnech bylo vidět, že se najedli moji bratři."

Když dospěla, pozbyla svou dřívější horlivost a tři roky žila ve vlažnosti a světském smýšlení. Avšak Bůh ji miloval, a proto na ni poslal nové zkoušky a útrapy. To zachránilo její duši. Trpěla duševně. “Temná noc ducha" zahalila její srdce: bolestná vnitřní vyprahlost a opuštěnost, nejistota a úzkost a strach, že není v milosti Boží. K tomu se přidružily bolestné nemoci.

Ve všech těch bolestech se modlila: “Čiň se mnou, co chceš, můj Spasiteli! Chci s tebou trpět, trpět a umřít pro tebe." Jednou slyšela ve svém srdci hlas: “Vzhůru, sestro! Zpívej Pánu píseň na harfě kříže. Bůh má mnoho společníků na hostině, ale málo společníků v utrpení a kříži!" Když jí Bůh seslal nový kříž, zvolala radostně: “Jak se těším, že na mne padlo zase několik třísek ze svatého kříže!"

Tyto přemnohé zkoušky a bolesti měly za následek, že její duše byla očištěna od hříchů, chyb a slabostí, zvláště od náklonnosti k netrpělivosti a že Boží láska vládla v jejím srdci.

Z lásky k Ježíši vytryskla horlivost po spáse duší. Vyučovala děti. Zařídila útulek pro ohrožené a padlé dívky. Říkávala: „Ráda bych chtěla být vyškrtnuta z knihy života, jen kdyby přestaly všechny urážky Boha."

Ovoce jejích bolestí z lásky k Ukřižovanému bylo vnitřní světlo duše a hluboká moudrost. S ní se radili vůdcové národa, dokonce i císař. —

Největší blaženost získala ze svatého přijímání. Říkávala: “I kdyby všichni svatí z nebe přišli, nebyla bych tím uspokojena. Mám hlad po Bohu. Jedině On sám, ani svět, ani andělé, ani svatí nemohou naplnit bolestnou prázdnotu mého srdce."

Umřela jako klariska 26. března 1673 v Roveretu.

27. BŘEZNA. JAN DAMAŠSKÝ, VYZNAVAČ, CÍRKEVNÍ UČITEL

Poslušného poslouchá Bůh.

J a n D a m a š s k ý se narodil se v Damašku. Jeho otec Sergius byl velký vezír u mohamedánského kalifa Abdula Meleka. Ale vyznával svou křesťanskou víru, pomáhal křesťanským chudým a vykupoval křesťanské otroky. Kdysi nalezl mezi otroky mnicha Kosmu z Kalábrie, muže vzdělaného, jehož arabští námořní lupiči chytili a nabízeli ke koupi na trhu. Sergius vykoupil Kosmu z otroctví a svěřil mu výchovu svého syna Jana. Později Kosmas vstoupil do kláštera sv. Sáby u

Jeruzaléma a za několik let se stal biskupem majumským. Když Janův otec zemřel, stal se Jan nejvyšším vezírem u dvora.

Tehdy propuklo pronásledování ctitelů posvátných obrazů. Jan Damašský napsal podrobné spisy, v nichž dokazoval, že posvátné obrazy jsou užitečné ke vzdělání a povzbuzení věřícího lidu. Ačkoliv Jan požíval na dvoře kalifově velké vážnosti a úplné svobody, přece zatoužil po výhradné službě Boží. Rozdal všechno jmění, propustil své otroky a sluhy a odebral se do kláštera sv. Sáby, kde prodléval jeho bývalý učitel Kosmas. Mnich, který Jana učil řeholním pravidlům, byl velmi přísný. Uložil mu, aby nikdy nejednal podle svých žádostí, aby se nikdy nevynášel svou učeností, aby neměl žádný styk se světem, aby nikomu nedopisoval a aby se skromně cvičil v mlčelivosti. Na příklad: Kdysi přišel do Janovy cely plačící řeholní bratr. Jan se tázal, proč pláče. Mnich odpověděl: “Umřel mi můj rodný bratr." Jan na to: “Považ, bratře, všecko na světě je marnost." Těchto několik slov, která cvičitel zaslechl, stačilo, aby byl Jan za trest na čas zavřen do cely. Jindy cvičitel uložil Janovi, aby se odebral v chatrném mnišském oděvu do Damašku a aby tam na trhu prodával koše upletené mnichy za schválně přemrštěnou cenu. Jan se podrobil tomu ponižujícímu rozkazu, nesl do Damašku, kde byl kdysi vysokým státním úředníkem, koše a prodával je na trhu za očividně zveličenou cenu. Lidé se mu smáli, až nakonec jeden z jeho bývalých sluhů poznal svého pána a odkoupil všechny koše. Jan se poslušně vrátil s vytěženými penězi do kláštera. Kdysi Jan napsal na něčí žádost náhrobní nápis. Cvičitel to pokládal za přestoupení svých nařízení a zahnal Jana od sebe. Jan, hluboce sklíčený, odprošoval svého mistra, ale marně; prosil spolupoustevníky o jejich přímluvu; přimlouvali se a cvičitel slíbil odpuštění s krutou podmínkou: “Ať Jan vyčistí záchody všech poustevníků." Poustevníci žasli nad touto tvrdostí a měli zato, že tato podmínka nebude splněna, ani ji Janovi nesdělili. Jan se však o podmínce přece dozvěděl a ihned odešel vykonat rozkaz. Cvičitel se nemálo podivil jeho pokoře, přiběhl za Janem, objal a políbil ho, ba políbil mu i ruku řka: “Nevěděl jsem, jakého hrdinu poslušnosti jsem v Kristu vychoval."

Když Jan dostatečně osvědčil svou pokoru, byl vysvěcen na kněze a dostal dovolení, aby směl pěstovat vědy a psát spisy na obranu víry. Napsal vzácné dílo: “O pravé víře", tj. soustavnou věrouku aj. Kromě toho obnovil bohoslužebné řecké knihy v původní ryzosti, upravil Boží služby podle obřadu sv. Sáby; také skládal posvátné zpěvy a sbíral životopisy svatých.

Zemřel r. 780 (podle jiných zpráv r. 754) v klášteře sv. Sáby blízko Jeruzaléma.

„Proč o tom smýšlíte tak zle?"
(Mat. 9, 4)

J a n p o u s t e v n í k žil ve čtvrtém století. Jednou chtěl poustevník Palladius navštívit sv. Jana; osmnáct dní putoval, až k němu došel. Zatímco spolu hovořili o svatých věcech, přišel místodržitel provincie; sv. Jan přerušil svůj rozhovor s Palladiem a věnoval se onomu vznešenému pánu. Palladius se nad tím rozhněval, že ho světec tak zanedbává a že dává přednost osobám.

Když vladař odešel, zavolal Jan Palladia, vytýkal mu jeho myšlenky a řekl: "Proč jsi mne podezříval, jako bych bral ohled na osoby? Nevíš, že je psáno: Ne zdraví, ale nemocní potřebují lékaře? Hleď, ty se můžeš se mnou a se svými bratřími povzbudit k dobrému v kteroukoliv dobu. Avšak místodržitel je takřka spoután svými světskými věcmi a starostmi. Teď právě se na několik okamžiků osvobodil, aby u mne něco získal pro spásu své duše. Nesprávně bych tedy jednal, kdybych ho propustil a zabýval se tebou, neboť ty celý svůj čas věnuješ spáse své duše."

Jan zemřel r. 394.

28. BŘEZNA. JAN KAPISTRÁN, VYZNAVAČ.

J a n K a p i s t r á n se narodil v městečku Kapistránu v Neapolsku. Dokončil právnická studia v Perugii a stal se u neapolského krále Ladislava královským správcem v různých městech a pak členem nejvyššího soudního dvora v Neapoli. Za války krále Ladislava s papežem Janem XXIII. byl Jan zajat od perugijských měšťanů a vsazen do žaláře. Několik měsíců trpěl v okovech a marně čekal, že ho snad král Ladislav vykoupí ze žaláře. Pokusil se o útěk. Dostal se sice ze žaláře ven, ale byl dopaden, znovu uvězněn a přikován, aby víckrát nemohl utéct. Tu pak měl Jan příležitost, aby přemítal o svém osudu. Řekl si: "Tak dlouho jsem sloužil svému králi, a on na mne zapomněl: nic nedbal o svého věrného sluhu. Jak je pošetilé spoléhat na lidi! Od této chvíle chci spoléhat na Boha a sloužit mu." Pak slíbil svým žalářníkům, že dá veškeré své jmění na výkupné. Byl propuštěn a vstoupil do františkánského kláštera v Perugii.

V klášteře měl výborného duchovního vůdce, sv. Bernardina Sienského. Se souhlasem představených obcházel celou Itálii a všude hlásal slovo Boží. Chodil bosý, v chudičkém řeholním oděvu, často snášel hlad, žízeň a nepohody. Jeho kázání měla nevídaný účinek.

216

Jan Kapistrán byl znamenitý řečník. Muž malé postavy, kost a kůže, ale v tom vyzáblém těle sídlil ohnivý, mohutný duch. Při kázání jakoby oživovala jeho sklíčená postava. Jeho vyzáblá tvář nabývala neodolatelného výrazu, z velkých tmavých očí sálalo nadšení, zvučný hlas uchvacoval posluchače. Přísně se postil, maso a víno nikdy nepožil, jedl jen chléb a zeleninu a pil vodu. Třebaže žil sebezapíravě, byl vždy svěží a veselé mysli.

R. 1451 byl pověřen úřadem misionáře a papežského plnomocníka pro všecky země za Alpami a zvláště pro Čechy. Vydal se tedy na cestu v průvodu šesti kněží a šesti bratří laiků.

Přes Vídeň se odebral do Brna, kázal v Olomouci, ve Znojmě, v Jemnici, v Jihlavě, v Drásově; v Brně a v Olomouci založil františkánské kláštery. Také obrátil kolem jedenácti tisíc husitů na katolickou víru. Správce Království českého Jiří z Poděbrad byl zprvu ochoten přijmout Kapistrána do země a vyjednávat s ním o smíření kališníků s katolickou církví. Ale Jan Rokycana, náčelník kališníků, mařil každé smíření. Kapistrán se na pozvání Oldřicha z Rožmberka odebral do Krumlova; z Krumlova pak šel do Plzně; kázal také v Chebu, v Kadani a Mostu. Často dopisoval Jiřímu z Poděbrad a Rokycanovi, ale nemohl dosáhnout, aby dostal listinu bezpečného průchodu a odebrat se i do Prahy.

Proto odešel do Německa, kázal v Bavorsku, v Durynsku, v Lužici, v Sasku i ve Slezsku. Polský král Kazimír ho zval: “Až ten lid (Čechy) získáte, zavítejte do naší polské říše. Naše království se drží pevně katolické víry... širošírá Rus v našem sousedství sice vyznává víru křesťanskou, ale je stržena do rozkolnictví Řeků."

Jan přijal pozvání a šel z Vratislavi do Krakova; po návratu do Vratislavi učinil poslední pokus, aby se mohl dostat do Čech. Od Jiřího z Poděbrad však obdržel zamítavou odpověď.

R. 1453 dne 29. května se zmocnil sultán Mohamed II. Cařihradu a učinil konec řecké říši. Pád Cařihradu ohromil celý křesťanský svět. Papež Mikuláš V. svolal všechna křesťanská knížata na křižáckou výpravu proti Turkům.

217

Jan Kapistrán, i když téměř sedmdesátiletý, se ohnivě ujal úkolu bránit křesťanství proti Turkům. Jel do Frankfurtu jako hlasatel křižácké výpravy a všude rozohňoval lid. Za krátkou dobu se sešlo šedesát tisíc křesťanských bojovníků.

Sultán Mohamed II. se blížil s ohromným vojskem po souši i po Dunaji k

Bělehradu. Měl tři sta dlouhých děl, ulitých z cařihradských zvonů, měl hojnost potravin. Křesťanské vojsko se dostalo šťastně do Bělehradu. Turci útočili na pevnost a drali se dovnitř. Jan Kapistrán řekl: “Poklekněme! Buďte stateční, mé děti, vy bojujete za Ježíše Krista a za jeho církev." Poté mával korouhví a provolával válečné heslo: “Ježíš! Ježíš!"

A když se strhla prudká bitva, Kapistrán sestoupil s věže, chopil se hole, jediné své zbraně, a hnal se proti Turkům. Turci byli statečným křesťanským vojskem nadobro poraženi, dali se na útěk a ponechali svůj tábor v rukou vítězů. Toto památné vítězství křesťanů se stalo 22. července 1456. Bělehrad byl osvobozen.

Vítězný vojevůdce Jan Hunyadi byl raněn a ještě i nakažen morem. Jan připravil statečného vojevůdce na křesťanskou smrt. Avšak hned po smrti Jana Hunyadiho onemocněl. Odnesli ho do františkánského kláštera v Běláku. Poklekl a vykonal generální zpověď. Pak se všichni přítomni modlili “Doporučení duše”. Kvardián předříkával, ostatní odpovídali. Kvardián, který měl oči zalité slzami, se často mýlil. Kapistrán mu za stále jasného vědomí řekl: “Vezměte si můj breviář — jsou tam větší písmena." Zemřel 23. října 1456.

29. BŘEZNA.

E u s t a s (česky Dobromír), narozený v druhé polovině šestého století ve šlechtické rodině burgundské, vyrostl pod ochranou svého vychovatele, strýce biskupa Langreského, ve vědychtivého, ctnostného a zbožného mladého muže. Pověst o zářných ctnostech sv. Kolumbána ho přiměla k tomu, že vstoupil do jeho kláštera v Luxeuilu. Zde pod vedením vynikajícího opata prospíval natolik ve vědomostech a bázni Boží, že ho zanedlouho ustanovil správcem školy, kterou obezřele a požehnaně řídil k blahu svých žáků.

Mezitím sv. Kolumbán upadl v nemilost u mladého krále Theodoricha. Tento panovník vedl velice rozmařilý život a dával svou chlípností obecné pohoršení. Neohrožený Kolumbán mu přísně vytýkal tento nezřízený život a hrozil mu vyloučením z církve, jestliže se nepolepší. Za to byl Kolumbán z Burgundska vypovězen a násilně vyveden. Jeho irští bratří mniši byli nuceni odejít s ním; ostatní, rodem Burgunďané, Gallové a Frankové, nechtěli žít bez milovaného opata a zamýšleli také s ním odejít do vyhnanství, byli však zadrženi a donuceni setrvat ve svých klášterech. Byli zarmouceni ztrátou vynikajícího otce a zvolili za jeho nástupce v hodnosti opatské Eustasa.

Eustas kráčel ve šlépějích sv. Kolumbána a spravoval svou řeholní družinu nejen slovy, nýbrž i skvělým příkladem.

Zanedlouho se udály ve třech říších franských, Burgundsku, Neustrii a Austrasii, velké převraty. Rozmařilý král Theodorich povstal proti bratru Theodebertovi, odebral mu jeho zem a dal ho zavraždit, zemřel však již r. 613 a jeho synové byli zabiti. Tu se stal samovládcem celé Franské říše král Chlotar II., jemuž kdysi sv. Kolumbán předpověděl velikou moc a slávu. Když Chlotar převzal vládu, vzpomněl si na toto proroctví a přál si, aby se sv. Kolumbán vrátil do jeho země. Světec byl tehdy v Itálii, kde zakládal nový klášter v Bobbiu.

219

Král k němu vyslal opata Eustasa a několik říšských velmožů a zval ho uctivě, aby se navrátil do země. Avšak Kolumbán tomuto pozvání nevyhověl a pouze poslal Chlotarovi list, v němž ho prosil o ochranu svého řeholního počinu v Luxeuilu. Král vyslyšel žádost svatého opata, obdařil luxeuilský klášter statky a podporoval Eustasa, takže tento klášter potom velice dobře prospíval a stal se ohniskem horlivých misionářů nejen pro okolí, nýbrž i pro cizí země.

Když takto upevnil svůj klášter, zatoužil horlivý opat Eustas po misionářské činnosti mezi pohany. Rozloučil se s bratřími a odešel do Bavor, kde lidé v mnohých krajinách ještě žili ve stínu modloslužby a pověry. Zde požehnaně působil asi dva roky a šířil světlo Kristova evangelia. R. 613 se vrátil do Luxeuilu, odkud potom vycházel z kláštera do širého okolí, aby lid vyučoval a uvedl na cestu pokání. Následkem dlouholetých válek byli lidé v té krajině velice zdivočilí. Náboženský život poklesl a nemravnost, podvody, krádeže, násilnictví, křivopřísežnictví a jiné zločiny se žalostně rozšířily. Svatý opat se snažil pokleslý lid napravit a dočkal se radosti, že se mu to podařilo. Lidé poslouchali jeho mocná a dojemná kázání jako nebeského posla, upřímně se káli a začali nový život.

Eustas měl ze svých učedníků mnoho radosti, avšak i nejednu žalost. Jeden z jeho mnichů, Agrestius, bývalý písař krále Theodoricha, který se nabažil rozmařilého života světa, vstoupil do kláštera, ale po čase v něm ožil světácký duch, jenž mu z klášterní samoty udělal nesnesitelné břemeno. Proto požádal opata o dovolení, aby mohl působit mezi lidmi jako misionář. Šel tedy a kázal, avšak jeho slova, nevycházející z posvěceného srdce, se míjela účinkem.

220

Rozmrzený nespokojenec se vrátil do kláštera a zapletl se do církevního sporu, který v té době rozdvojoval mnohé biskupy v Itálii a Gallii s Apoštolským Stolcem v Římě. Tento domýšlivý mnich se pokusil strhnout do rozkolu i opata Eustasa, a když se mu to nepodařilo, začal proti němu pobuřovat mnichy a podávat žaloby.

Tyto žaloby byly vyšetřovány na církevním sněmu v Makoně r. 623. Eustas se osobně dostavil mezi shromážděné biskupy a vyvrátil všecko nařčení opovážlivého Agrestia tak výrazně, že dostal skvělé zadostiučinění a žalobníku bylo přísně uloženo, aby byl poslušný a žil v pokoji. Eustas odpustil svému nepříteli a podal mu ochotně ruku ke smíru. Zanedlouho Agrestius náhle zemřel.

Sv. Eustas dokonal svůj požehnaný život r. 625 v Luxeuilu, kde byl i pohřben.

30. BŘEZNA.

"Aby se konaly prosby, modlitby, přímluvy, díkůvzdání za všechny lidi."

(1. Tim**.** 2, 1)

Ve třetím století se církev nějaký čas těšila z pokoje, až ji zase císař Decius (249—251) začal krutě pronásledovat. Decius nenáviděl všecko, co bylo cizí a neřímské. A protože i náboženství Kristovo pokládal za cizí a státu nebezpečné, umínil si je vyvrátit z kořenů. Proto obnovil staré, téměř již zapomenuté trestní zákony proti křesťanům, aby byli všemi prostředky donucováni k státnímu římskému náboženství, aby jejich chrámy byly pobořeny, aby biskupové byli povražděni a rovněž všichni věřící, kteří se zdráhají obětovat modlám, aby byli mučeni a odsouzeni na smrt. Tyto zákony se velmi přísně prováděly, takže celá říše byla proměněná v krvavé bojiště a hrozně zpustošená. Za těchto hrozných časů měla katolická církev sice dosti nehodných odpadlíků, honosila se však také velkým množstvím statečných vyznavačů, kteří pro Ježíše Krista ochotně a radostně podstupovali muka a smrt.

V městečku Antiochii v Asii (neznámo v kterém kraji) žil v této době biskup A c h á c (Acacius). Byl pevným sloupem, štítem a útěchou svých věřících, kteří k němu lnuli jako k otci. Shromažďovali se kolem něho, aby poslouchali z jeho úst slova pravdy a přijímali z jeho rukou svaté svátosti. Nazývali ho "dobrým andělem" a "blahozvěstem", milovali ho upřímně a vytrvali i v nejkrutějším pronásledování věrně ve svaté víře. Když císařský náměstek a vladař té krajiny Marcián slyšel, že biskup Achác je útočištěm a štítem křesťanů, dal si ho dne 29.

března r. 251 předvolat a řekl mu: “Poněvadž žiješ pod zákony římskými, máš také milovat a ctít knížata, naše ochránce." Achác odpověděl: “Kdopak ze všech poddaných říše má větší úctu k císaři nežli křesťané? A kdo ho miluje více než my? Modlíme se za něj neustále k Bohu, aby dlouho byl živ, spravedlivě panoval a v pokoji říši svou spravoval." — “To je ovšem chvályhodné," odpověděl vladař a dodal: “Aby však císař tvou oddanost lépe poznal, pojď a obětuj mu s námi!" Biskup odpověděl: “Modlím se za blaho císařovo k velikému, pravému Bohu, císaři však obětovat nemohu a nesmím. Kdo by prokazoval pouhému člověku poctu, která přísluší jen Bohu?" Vladař se otázal dále: “Kterému Bohu se klaníš?" Achác odpověděl: “Kéž bys poznal našeho Boha! On je Bůh Abrahámův, Izákův a Jakubův." Marcián se ptal: “Jsou to také bohové?" Achác nato: “Nikoli; to nejsou bozi, jsou to lidé, k nimž náš Bůh mluvil. Jemu jedinému se máme klanět a jeho se bát a jej milovat. On je nejvyšší bytost, Hospodin, jenž nad cheruby a serafy trůní.”

Vladař řekl: “Poroučím ti: buď obětuj, anebo zemřeš!" Statečný biskup odpověděl; “Tak jednají loupežníci! Jakmile polapí v úvozu nebo rokli pocestného, žádají peníze nebo život. Já se však nelekám ničeho. Zákony stíhají zbojníky, vrahy a cizoložníky; kdybych se takovými zločiny provinil, stalo by se mi po právu, poněvadž jsem se ale ničeho podobného nedopustil, neodsuzuje mne zákon, nýbrž tvoje nespravedlivost." Marcián řekl: “Nemám nařízeno, abych tě soudil, ale abych tě k obětování donutil, a neposlechneš-li, abych s tebou naložil, jak zasluhuješ." Achác nato: “A já mám rozkaz, abych svého Boha nezapíral. Jestliže si myslíš, že je tvou povinností poslouchat člověka smrtelného, tím spíše já musím poslechnout všemohoucího a věčného Boha, jenž pravil: Kdokoliv mne zapře před lidmi, toho zapřu i já jeho před svým Otcem, jenž jest v nebesích." Vladař se ptal: “Cožpak má Bůh syna?" — “Ovšem, že má." — “A kdo je ten Syn Boží?" — “Slovo pravdy a milosti." I vykládal vladaři, že Ježíš Kristus nebyl lidským a přirozeným způsobem zplozen a že my nemůžeme poznat dokonale neviditelnou bytost Boží, že však známe vlastnosti a dokonalosti svrchovaného Boha Hospodina, abychom ho vyznávali a jemu se klaněli.

Marcián, když dokončil tuto rozmluvu s Achácem, mu opět domlouval, aby obětoval a svůj podřízený lid přiměl k poslušnosti. Biskup odpověděl: “Věřící neposlouchají mne, nýbrž Boží zákony. Poslouchají má slova, když jim hlásám pravdu Boží, avšak mnou by pohrdli, kdybych jim zvěstoval lež a hřích." Vladař potom rozkázal biskupovi, aby mu udal jména svých podřízených křesťanů. Achác mu na to řekl, že jejich jména jsou zapsána v knize Boží. Marcián se tázal ještě jednou po jménech křesťanů, jež prohlásil za čaroděje, avšak statečný biskup mu řekl, že křesťané mají čarodějství v největší nenávisti a doložil: “Mé jméno i jména

mých spoluvězňů znáš dobře, udělej tedy s námi, co se ti zlíbí. Nepřemůžeš ani mne samého, tím méně překonáš všecky křesťany.
Biskupa můžeš usmrtit, jeho církev však neznič íš."

Marcián dal neohroženého biskupa opět odvést do žaláře a střežit, dokud nepřijde císařův rozsudek, co se s ním má stát. A podivné! Císař Decius při četbě obšírné zprávy o výslechu svatého biskupa nalezl v jeho pádných a rozhodných odpovědích takovou zálibu, že se v dobré náladě usmál a nařídil, aby byl Achác propuštěn na svobodu.

31. BŘEZNA.

Dvě lásky.

Kvido, nejstarší syn vzácné šlechtické rodiny, otce Alberta a matky Marocie, se narodil v druhé polovici 10. století na zámku Kasemaru opodál Ravenny v Itálii. Jako dědic slavného jména i velkého bohatství byl pečlivě vychovaný a vynikal nevšedními schopnostmi, avšak brzy se stal marnivým rozmařilcem a honil se za rozkošemi. Pojednou se ho dotkla milost Boží. V jeho svědomí se ozval hlas, volající ho k pokání. Uposlechl tento hlas, uvažoval, jakým způsobem by mohl nejlépe svůj život zařídit. Když o tom přemýšlel, navrhl mu otec, aby si vyhlédl nevěstu. Kvido odpověděl: “O mou ruku se ucházejí dvě nevěsty; jedna vysoce urozená, ctnostná a krásná, ale chudá, druhá pak nadmíru bohatá, rodu nízkého, ale lehkovážná." Otec odpověděl: “Zvol si nevěstu krásnou a chudou.'" A Kvido odložil drahocenný šlechtický oděv, oblékl se do prostého, rozdal své dědictví a začal žít v dobrovolné chudobě. Zřekl se všeho styku se světem a setrvával v samotě na modlitbách a zbožných rozjímáních. Tato neočekávaná změna překvapila otce a rozmrzela ho. Kvido, v obavách, aby ho příbuzní od nastoupené cesty neodvrátili a v jeho úmyslu nezviklali, odešel tajně do Říma a tam se dal vysvětit na kněze. Odtud nastoupil cestu do Jeruzaléma. Na cestě dostal ve snu napomenutí, aby se vrátil do vlasti a tam sloužil Bohu. I uposlechl tento pokyn, přišel zpět a nedaleko města Ravenny se přidal ke zbožnému poustevníku Martinovi, u něhož se tři roky zaučoval mnišskému životu. Potom vstoupil do benediktinského kláštera pomposského a vynikal tak, že ho po několika letech bratří mniši zvolili za opata.

224

*****obrázek*****

Opat Kvido zdařile spravoval svůj klášter plných osmatřicet let. Aby bratří mniši prospívali nejen v řeholní kázni, ale i v učenosti, povolal do kláštera váženého Petra Damiáni a ustanovil ho učitelem a kazatelem. Petr Damiáni působil v tomto úřadě dva roky a dokázal, že se do pomposského kláštera přihlásilo značné množství spásychtivých mužů a jinochů, takže klášterní prostory již nestačily a opat Kvido byl nucen pro svou řeholní družinu založit ještě jeden klášter. Kvido se dočkal té radosti, že i jeho vlastní otec Albert a mladší bratr Gerard vstoupili do jeho kláštera.

Kvido dbal velmi bedlivě a přísně na všechny řeholní předpisy a naléhal, aby i všichni jeho duchovní bratří svědomitě vykonávali své povinnosti. Jako pořádkumilovný člověk si rozvrhl veškerý čas podle určitého řádu.

Když zestárl, odebral se na poušť opodál kláštera, aby se o samotě připravoval na smrt. Avšak nepobyl tam dlouho. Téhož roku 1046 se ubíral císař Jindřich III. do Říma ke korunovaci. Cestou uslyšel o svatém opatu pomposském a pozval ho k sobě, aby se s ním poradil o důležitých věcech. Kvido, uvyklý tichému a prostému klášternímu životu, se nerad podvolil tomuto pozvání. V předtuše brzké smrti se rozloučil s bratřími a vydal se na cestu za císařem. Po odpočinku v Parmě se ubíral dále a přišel do Burgu, kde pak smrtelně onemocněl a třetí den dokonal svůj pozemský život r. 1046.

225

“Krásou již mnozí zahynuli.”

Krasavice byla B a l b í n a, dcera římského setníka Kvirina. V celém Římě byla známá a ze všech stran přicházeli ctitelé, kteří se jí obdivovali.

Ale co se nestalo: na krku se jí utvořila hnisající rána, která znetvořila celý její obličej. Najednou ti, kteří ji obdivovali, zmizeli jako plevy ve větru.

Není divu, že dívka byla zarmoucená. Ještě více trpěl její otec, který byl na její krásu ještě pyšnější než ona sama. Vyhledával nejlepší lékaře, avšak nikdo nemohl pomoci. Tu ho napadla spasitelná myšlenka. Bůh křesťanů, o němž slyšel již mnoho podivuhodného, ten snad pomůže. Bez meškání spěchal k papeži Alexandrovi, jenž byl právě s jinými věřícími uvězněn, a prosil ho o pomoc. Slíbil, že se on i celý jeho dům obrátí ke křesťanství, bude-li dcera uzdravena.

Světec prosil na kolenou Boha, aby splnil Kvirinovu prosbu, je-li to k spáse jeho a jeho dcery. Potom dal přivést Balbínu a dotkl se jejího krku řetězy, kterými byl spoután. Dívka byla okamžitě uzdravena. Avšak nejenom tělo bylo uzdraveno,

nýbrž i duše. Jak setník slíbil, tak učinil; s celou svou rodinou se dal pokřtít.

Brzy se rozšířila zpráva o zázračném uzdravení po celém městě. Dřívější ctitelé a lichotníci se vraceli. Dívka však již poznala, jak marná je krása těla.

Ale Bůh vyvolil Kvirina a jeho dceru k vyššímu: Po zprávě, že se stal křesťanem, byl setník postaven před soud. Jelikož se nechtěl vzdát víry, byl odsouzen k smrti a popraven. Když Balbína stála před soudcem, zvolala: “Neváhejte, spěchejte, abyste mne zavedli do domova, kde na mne čeká Ježíš a můj otec mi ukazuje korunu!" Byla sťata.

226

DUBEN

1. DUBNA.

“V Tebe, Hospodine, jsem doufal.”

Před r. 1000 se všeobecně očekávalo, že bude konec světa. Myšlenka na poslední věci měla blahodárný vliv na mravnost. Když však r. 1000 minul a očekávaná katastrofa nenastala, lidé si oddechli a oddali se požitkům. Nastal veliký a všeobecný úpadek mravnosti. V této době žil sv. H u g o.

H u g o se narodil r. 1053 v Chateau Neuf v diecési valencské. Když ukončil své vzdělání, dostal podle tehdejšího neblahého zvyku kanovnické obročí ve Valenci, přestože nebyl ještě knězem. Když byl později vysvěcen na kněze, horlivě plnil své povinnosti.

Povahově byl jemnocitný a ostýchavý. V mládí mu byly právě tyto vlastnosti mocnou hradbou proti mnohým pokušením. Nejvíc ho trápilo, že když se chtěl modlit nebo sloužit mši svatou, přepadaly jeho mysl ty nejhanebnější představy a rouhavé myšlenky. Byla to slabost nervů, proti níž bojoval, ovšem marně, a tak se trápil.

Nejvíc se však lekl, když ho papež Řehoř VII. chtěl vysvětit na biskupa. Bázeň svírala jeho srdce. Jeho úzkostlivé svědomí se chvělo před břemenem biskupského úřadu; ochaboval na mysli a stával se zádumčivým. Doléhala na něj těžká pokušení proti naději a nejednou se mu zdálo, že již nemůže věřit v Boží Prozřetelnost. Papež těšil světce a dodával mu mysli, a když Hugo namítal, že není hoden té důstojnosti, řekl papež: “Ďábel patrně předvídá, jak velikou škodu bude mít peklo z tvého působení, proto se tě snaží odvrátit od úřadu biskupského."

Když se vrátil z Říma do vlasti, shledal mladý biskup ve své diecézi ohavnost spuštění na svatém místě. Ani v duchovenstvu, ani v lidu nebyla kázeň. Mnozí kněží žili v neplatném manželství, libovali si v honech a jiných zábavách, kupčili s úkony a posvátnými věcmi a zanedbávali své povinnosti. Světští pánové rozdávali

církevní obročí podle libosti a v širokých vrstvách vládla náboženská nevědomost, vlažnost a nemravnost. Nebylo divu, že Hugo, když to viděl, hořce zaplakal.

227

Poznal dobře, že k vyplenění takových zlořádů sám nestačí. Proto prosil úpěnlivě Boha o dar síly. Postem a kajícími skutky se připravoval na práci, která ho čekala. Dvě léta pracoval Hugo až do umdlení, a přesto výsledky jeho práce nebyly takové, jak by si přál. Proto opustil biskupství a odebral se do kláštera. Avšak papež mu rozkázal, aby se neprodleně vrátil do Grenoblu a znova se ujal biskupského úřadu. Hugo poslechl a ve svaté poslušnosti dosáhl velikých úspěchů v obnově své diecéze.

Přišel rok neúrody a hladu. Biskup rozdal všechen svůj majetek a všechny své příjmy mezi hladovějící. Nakonec prodal i biskupský prsten, aby pomohl nuzným.

Do Grenoblu přišel svatý Bruno a prosil o nějaké místo, kde by se šesti druhy mohl založit klášter. Hugo ho s radostí přijal a dal mu pustinu Chartreuse.

Trpěl velice bolením hlavy a žaludku, ke konci života ztratil paměť. Ale modlitby nezapomněl a ve dne v noci se modlíval, takže jeho spolubratří mu domlouvali, aby se tak neunavoval. On však odpověděl, že modlitba ho neunavuje, naopak osvěžuje. Padesát let nesl břímě svého povolání. V ranních hodinách 1. dubna 1132 vstoupil před soudce živých i mrtvých. Vyobrazuje se s labutí.

228

"Proč se tak trpce rmoutíš, má duše, proč ve mně úzkostně sténáš? Na Boha čekej" (Ž. 42, 6) "Doufám v Tebe, Bože můj, že mi hříchy odpustíš, svou milost mi udělíš a na věky mne spasíš, protože jsi všemohoucí a dobrotivý, milosrdný a věrný. V této naději chci žít a zemřít. Ó Bože, posilni mou naději!"

2. DUBNA. FRANTIŠEK Z PAULY, VYZNAVAČ.

Pokora — láska.

Na starém obrazu sv. Františka z Pauly je nápis: Caritas — humilitas, t. j. láska — pokora. To je celý život tohoto světce, jehož přísnost bychom nepochopili, kdyby nebyla prozářena pokorou a láskou. František se narodil r. 1437 v městečku Paole u Neapole. Když v mládí onemocněl, přestrašení rodiče učinili slib, že ho dají, uzdraví-li se, do františkánského kláštera. František se uzdravil, a když mu bylo třináct let, dali ho rodiče do kláštera v San Marku, kde pomáhal v kuchyni. Konal všechna cvičení řeholníků, ale pro řád františkánský se nerozhodl. Teprve když

vykonal pouť do Říma a do Assisi, šel do jeskyně v horách Kalábrie a tam žil v největší přísnosti šest let. Přidalo se k němu několik mužů — poustevníků, kterým dal František řeholi a jméno “Minimi", t. j. nejmenší. Tato řehole je nejpřísnější, žádá obětování všeho. Kromě tří obvyklých slibů, chudoby, čistoty a poslušnosti skládali ještě čtvrtý: “ustavičného postu". Jejich denní pořádek byl: práce, mlčení, noční bdění a půst. K odůvodnění postu píše ve své řeholi: “Když se tělo postí, duch se očišťuje, mysl pozdvihuje, tělo duchu podrobuje, srdce pokořuje; pak žádostivost již nenalézá úrodnou půdu, oheň žádostivosti hasne a místo něho se rozžehne světlo čistoty."

Nám, synům jiné doby, se zdá tato přísnost krutá, svatému Františku a jeho druhům byla sladkým jhem, které radostně snášeli. Jeho způsob neodstrašoval, ale přitahoval. Venkovští lidé ho měli rádi, protože uměl z různých bylinek uvařit léky pro lidi i dobytek, a lidem z města imponovala velikost jeho osobnosti a moudrost jeho úsudků. Chodili k němu na radu kardinálové, králové i papežové.

Francouzský král Ludvík byl raněn mrtvicí. Když se poněkud zotavil, zmocnila se ho veliká bázeň před smrtí. Když mu lékaři nepomohli, obrátil se k náboženství. Dověděl se, že František Z Pauly činí zázraky. Sliboval mu hodně peněz, jestliže přijde a uzdraví ho. František nechtěl. Tu se obrátil král k papeži Sixtu IV. Papež rozkázal světci, aby k nemocnému králi jel. František poslechl.

Když král uviděl světce, zaradoval se, poklekl před ním a prosil jej, aby mu od Boha vyprosil zdraví a prodloužení života. Světec mu však odpověděl, že život králův jako život každého člověka má své meze, aby se tedy připravil na smrt. Král byl těmito slovy sice zaražen, přece však vykázal hostu ve svém zámku ubytování a prokazoval mu všemožné pocty.

Aby zkoušel jeho ctnost, dal král světci poslat na stůl stříbrné a zlaté náčiní. František všecko odmítl a řekl králi, aby raději vrátil cizí majetek nespravedlivě zadržený; jemu jako řeholníku že stačí dřevěná číše. — Král poslal světci podruhé sošku Panny Marie ze zlata v ceně sedmnáct tisíc zlatých a prosil, aby ji přijal ze zbožnosti. Světec odvětil, že nectí zlato, nýbrž nejsvětější Matku Boží a že mu stačí obrázek z papíru. — Když mu král ještě jednou poslal sošku s podotknutím, že ji může prodat a peníze rozdat chudým, dostal odpověď, že k tomu má své almužníky.

Král poznal, že František je světec, rozmlouval s ním denně, činil upřímně pokání, smířil se s korunním princem Karlem a odevzdal mu řízení země. Poděkoval světci a

zemřel v jeho náručí šťastnou smrtí r. 1483. Syn Ludvíkův Karel VIII. žil dosud rozmařile, ale Františkovým působením začal žít opravdu křesťansky. Dcera Ludvíkova Johana z Valois se zřekla světa a založila panenskou řeholi "Zvěstování Panny Marie".

Na Květnou neděli r. 1507 Františka zachvátila zimnice, přijal svaté svátosti a měl provaz kolem hrdla. Dal se položit na holou zem a zemřel 2. dubna 1507.

Byl pohřben v klášterním chrámě v Plessis de Tours.

3. DUBNA. SV. RICHARD, BISKUP.

"Žárlivost je *jako* kostižer."

(Přísl. 14, 30)

R i c h a r d se narodil r. 1197 ve Vichu u Vorcestru v Anglii. Když rodiče zemřeli, připadl jejich zadlužený a zanedbaný statek jeho staršímu bratru. Richard viděl, že zpustlé hospodářství neposkytuje bratrovi výživu, a sloužil mu nezištně a obětavě, lopotnou prací a šetrností se snažil otcovský statek zvelebit. Starší bratr, který strávil delší dobu v zajetí a tím duševně i tělesně zeslábl, byl rád, že Richard tak obětavě hospodaří a v úřední smlouvě mu postoupil zděděný statek.

Zanedlouho však litoval svého kroku. Podle vůle příbuzných se měl Richard oženit s urozenou a bohatou nevěstou. To v něm vzbudilo závist. Když to šlechetný Richard zpozoroval, přinesl smluvní listinu, roztrhal ji, vrátil bratrovi postoupený statek, vzkázal nevěstě, s níž se dosud ani nesetkal, že se jí vzdává, a řekl mu, aby si ji vzal sám, jestliže ona i její příbuzní budou souhlasit. Tak se Richard zbavil všech starostí o věci pozemské a odňal slabému bratru veškerou příčinu k závisti.

Bez jakéhokoliv jmění, ale s důvěrou v pomoc Boží, se Richard odebral na vysoké učení do Oxfordu a odtud do Paříže. Seznámil se tam se dvěma snaživými, zbožnými druhy, s nimiž společně žil. Byli tak chudí, že měli jediný plášť, který střídavě nosili , a

požívali pouze chleba a vodu. A přece Richard rád vzpomínal po celý život na svá studia, a říkával, že nikdy nebyl šťastnější než tehdy.

Z Paříže odešel do Bologny. Tam pobyl sedm let. Tamní nemocný profesor mu nabídl své místo a svou dceru za manželku, ale Richard odmítl a vrátil se do Anglie. Umínil si, že se věnuje stavu duchovnímu. Canterburský arcibiskup sv.

Edmund ho učinil svým kancléřem. Když Edmunda vyhnali, Richard ho doprovázel a dosloužil až k smrti. Po návratu se stal farářem na venkově. Nepobyl tam dlouho, neboť byl zvolen biskupem chichesterským. Avšak král Jindřich III. neuznal jeho volbu a zastavil mu všechny důchody. Richardovi nezbylo než odejít do Říma, aby tam hledal pomoc. Papež Inocenc III. ho potvrdil a vysvětil na biskupa. Ale král přes všecko papežovo napomínaní mu zadržel příjmy z biskupských statků, proto musel Richard žít v cizím domě v největší chudobě. Teprve po dvou letech byl král papežovými hrozbami donucen zadržené statky biskupovi vrátit.

Richardova dobročinnost neznala mezí. Když už neměl peníze, prodal stolní nádobí a výtěžek rozdal chudým. Kdysi jeho statek utrpěl po požáru škodu, služebníci naříkali; ale Richard řekl: “To neštěstí nás bezpochyby postihlo proto, že jsem nebyl k chudým tak štědrý, jak jsem měl být."

Richard dbal, aby se zachovávala přikázání Boží i církevní. A kdo se provinil, toho potrestal bez ohledu na jeho postavení a úřad. Kdysi se provinil kanovník, který pocházel ze šlechtického rodu; biskup se neohlížel na jeho původ a sesadil ho z úřadu. Arcibiskup i král se přimlouvali
za kanovníka, ale Richard řekl, že setrvá na svém rozhodnutí, dokud provinilec nenapraví pohoršení.

Richard zásadně neuděloval příbuzným hodnosti nebo úřady, jak se tehdy často dělalo; říkal, že Kristus Pán neustanovil za svého náměstka Jakuba, svého příbuzného, nýbrž Petra, který jeho příbuzným nebyl.

Richard zemřel na apoštolských cestách v Doveru 3. dubna 1253.

4. DUBNA. SV. IZIDOR SEVILLSKÝ, BISKUP A CÍRKEVNÍ UČITEL.

Jako pták k letu, tak člověk k práci zrozen je.

I z i d o r se narodil kolem r. 560 v Kartágu. Jeho starší bratr sv. Leander se stal biskupem v Seville.

Po smrti rodičů vychovával mladičkého Izidora bratr Leandr. Izidor byl velmi nadaný, avšak nestálý a vrtkavý, takže bratr byl nejednou nucen ho přísně potrestat, aby ho donutil ke studiu. Jednou Izidor bratrovi utekl, protože se obával trestu za svou nedbalost. Toulal se po okolí města, až unavený usedl u studny s kamenným roubením. Tu si všiml hlubokých zářezů na hřídeli a četných prohlubin na roubení. Když po chvíli přišla ke studni žena nabírat vodu, Izidor se jí ptal, jak vznikly ty zářezy na hřídeli a jamky v kameni. Žena odpověděla: “Zářezy způsobil provaz

neustále se navinující na hřídel, jamky zase vyhloubila voda." Mladík dlouho přemýšlel o této věci, rozjímal o své dosavadní nestálosti a lenosti a nakonec si řekl: “Co všecko dokáže vytrvalost! I tvrdý kámen se vydlabe častými padajícími kapkami vody a dřevo se vydře každodenním navíjením provazu. Proč bych i já s pomocí Boží nedosáhl veliké učenosti, budu-li ustavičně pracovat!" Tato myšlenka ho pronikla tak, že se zbavil dosavadní lehkomyslnosti a horlivým studiem a cvičením ve ctnostech se stal velkým učencem a světcem.

Izidor dokončil studia a byl vysvěcen na kněze. Zatím nastaly ve Španělsku pro katolickou církev zlé časy. Když ariánský král Vizigótů Leovigild začal krutě pronásledovat duchovenstvo, několik biskupů vsadil do vězení a biskupa Leandra ze své říše vyhnal. V té době se postavil mladý kněz Izidor do čela věrných katolíků ve Španělsku, utvrzoval je ve víře, usiloval o návrat bludařů do lůna pravé Kristovy církve a nehledě na žádné nebezpečí neohroženě bojoval proti ariánským bludům. Izidorova požehnaná činnost měla vynikající výsledek. Bůh obměkčil srdce krále Leovigilda, takže se dal na pokání, napravil křivdy spáchané proti církvi, uvězněné kněze propustil a biskupa Leandra povolal z vyhnanství.

Po bratrově návratu se Izidor odebral do kláštera a přijal řeholní roucho, aby v klášterním zátiší přemáhal v sobě sebelásku a tělesnost a sebezáporem se utvrdil v pokoře.

Izidor nežil v klášteře dlouho. Biskup Leander zemřel dne 27. února r. 596 a katolický král Rekkared i duchovenstvo s lidem zvolili jeho nástupcem na biskupský stolec sevillský Izidora. Z toho měli v celé zemi velkou radost, neboť Izidor byl všude známý jako velice vzdělaný muž, ohnivě výmluvný a zanícený pro katolickou víru.

Jako biskup kráčel věrně ve šlépějích svého bratra. Snažil se přivést k rozkvětu křesťanskou vzdělanost, zaniklou válkami v zemi. Proto zakládal školy a ústavy na výchovu mládeže a zveleboval řehole. Vynikající škola sevillská, kterou založil, vychovala množství věhlasných mužů, zejména sv. Ildefonsa.

I jako biskup žil Izidor po způsobu mnichů. Byl pokorný, k sobě přísný, odpíral si jakékoliv pohodlí a denně rozjímal o přehořké smrti Spasitelově. Laskavostí, dobročinností a trpělivostí táhl k sobě srdce všech dobrých lidí a překonával i ty zatvrzelé. O chudé, nemocné a ubohé se otcovsky staral. Nebylo divu, že se mu podařilo s pomocí Boží smířit velké množství ariánských Vizigótů s katolickou církví.

Jeho působení sahalo daleko za hranice sevillské diecéze; kam horlivý biskup nepřišel sám, tam se dostaly jeho listy a spisy obhahující katolickou víru. Jeho jméno znali a chválili v celém Španělsku i v cizině.

Jako spisovatel vynikal Izidor učeností a zbožností. Již v mládí získal rozsáhlé vědomosti, s velikou pílí shromáždil výsledky vědeckého bádání předešlých věků a napsal množství knih, které se dlouho do středověku těšily v celé církvi nesmírné vážnosti. Kromě pojednání z oboru bohovědy a filozofie psal o hvězdářství, o všeobecných dějinách, o hitorii králů vizigótských a sestavil naučný slovník obecných vědomostí. Pro tyto zásluhy byl Izidor zařazen mezi církevní učitele.

Při práci na Kristově vinici zestárl a připravoval se na křesťanskou smrt. Když poznal, že se jeho život blíží ke konci, svolal všechny své dlužníky a odpustil jim jejich dluhy, zbytek svého jmění pak rozdal chudým. Potom se dal donést do stoličného chrámu, kde se mezitím sešli duchovní a věřící, a on se nimi rozloučil. Dva biskupové ho oblékli do kajícího roucha a posypali jeho hlavu popelem, on pak pozdvihl zesláblé ruce k nebesům, modlil se hlasitě za odpuštění hříchů, vykonal sv. zpověď a přijal Tělo Páně. Nakonec napomínal plačící duchovní i věřící, aby se pevně drželi svaté víry katolické, v lásce setrvali a o svou spásu se starali, doporučil se do jejich modliteb, požehnal jim a byl za velikého pláče všech odnesen do svého příbytku, kde po čtyřech dnech 4. dubna 636 zemřel.

5. DUBNA. SV. VINCENC FERRERSKÝ, VYZNAVAČ.

“S umírněnými je moudrost.”

(Přísl. 11, 2)

Byla to smutná doba, v níž žil Vincenc Ferrerský. Od r. 1309 až do r. 1378 přebývali papežové v Avignonu v jižní Francii. Tam na ně měli vliv zištní králové francouzští, a to k velké škodě církve. Když se vlivem sv. Kateřiny Sienské papež Řehoř XI. r. 1377 vrátil z Avignonu do Říma a po jeho smrti byl zvolen Urban VI., nátlakem Francie byl zvolen protipapež Klement VII., který se usídlil opět v Avignonu. Tímto neblahým činem byl rozpolcen celý katolický svět. Papežové se stávali hříčkou světských panovníků, kázeň v duchovenstvu poklesla a lid znemravněl. Teprve Kostnickým sněmem byla církvi vrácena jednota, když r. 1417

byl zvolen papež Martin V., kterého všichni uznali za hlavu církve.

V této době žil sv. Vincenc Ferrerský. Narodil se r. 1350 ve Valencii. Jako sedmnáctiletý vstoupil k dominikánům. Studoval ve Valencii, Leridě a Barceloně a brzo se stal učitelem filozofie. Svým žákům kladl na srdce modlitbu. Říkával: “Chcete-li ve prospívat ve vědách, hledejte je více u Boha nežli v knihách. Učenost je darem Božím; není jen ovocem píle a rozumu."

Už tehdy vynikal jako kazatel a apoštol; jeho chvála se šířila po celé Andalusii. Proto stoupenci vzdoropapeže Klementa VII. žádali Vincence, aby mu získal královský dům aragonský. Zde začíná bolestný omyl Vincence, že byl delší dobu stoupencem avignonských papežů. Domníval se, že slouží pravdě, když slovem a písmem horoval

pro Avignon, až představení řádu zakročili. Poslechl. Teprve r. 1391 vystupuje zase ve veřejném životě jako rádce nového krále Jana Aragonského. Nástupce Klementa VII**.** Benedikt XIII. ho povolal do Avignonu a jmenoval ho správcem papežského paláce. Vincenc si vyžádal dovolení, aby mohl jako apoštolský misionář kázat slovo Boží.

Vincenc byl kazatelem z Boží milosti. Řečnil nejraději o přehořkém umučení Páně a o posledních věcech člověka, zvláště o posledním soudu.

Když líčením posledního soudu otřásl srdcem posluchačů a dojal hlubiny jejich duší, mluvíval měkkým hlasem o milosrdenství Božím, vybízel k lítosti, zapřísahal přítomné, aby se odvrátili od svých zlých cest nikoliv zítra, ale ihned, bez odkladu.

Kdysi byl požádán, aby kázal na dvoře mocného knížete. Pečlivě se na to připravil a přednášel krásné myšlenky uhlazeným slohem a vybranými slovy, avšak jeho kázání vyznělo naprázdno a nepřineslo žádný výsledek. Když se ho tázali, proč jeho znamenitá řeč nepronikla, odpověděl: “Dnes kázal bratr Vincenc, jindy káže mými ústy Kristus."

Jednou přivedli k sv. Vincenci ženu, němou od narození. Světec se tázal ženy: “Co si přeješ, dcero?" a k úžasu přítomného lidu němá otevřela ústa a řekla: “Chleba a dar řeči!" Na to jí světec řekl: “Chléb vezdejší budeš mít, avšak dar jazyka nedostaneš. Bůh ti to odepřel pro tvou budoucí spásu. Neboť kdybys mohla mluvit, tvůj jazyk by byl tak kousavý proti bližním, že bys tím ztratila život těla i život duše. Nepřestávej v duchu velebit Hospodina a varuj se v budoucnosti prosit Pána o to, co ti důvodně odpírá." Žena odpověděla: “Svatý otče, chci činit, k čemu mne napomínáš." A ihned zase oněměla a zůstala němá ještě sedm let, až do smrti.

—

Dosud sv. Vincenc věřil, že jeho příznivec vzdoropapež Benedikt má dobrou vůli a je v právu. Ale čím dál tím víc se přesvědčoval, že to tak není, a proto se od r.

1412 v něm děje veliká proměna. Po Kostnickém sněmu r. 1416 se odřekl Benedikta a

jménem španělských království vypověděl Avignonu poslušnost. Za toto rozhodnutí musel trpět nenávistí svých bývalých přátel. To byla jeho oběť pro jednotu církve.

Poslední dva roky své misionářské činnosti pobýval v Bretoňsku. Z nadlidských námaham ochuravěl. Jezdil na oslíku, a když už nemohl na kazatelnu vystoupit sám, dával se tam vynášet a kázal s takovým zápalem, že působil divy obrácení. Jakmile poznal,
že mu nastává konec života, přijal svaté svátosti a dal si předčítat z Nového Zákona o umučení Páně. Pak se modlil kající žalmy a litanii ke všem svatým. Zemřel 5. dubna 1419 ve Vannes.

6. DUBNA. BLAH. JULIÁNA KORNELIONSKÁ, PANNA.

Památka jeho umučení.

Opodál města Lutychu v Belgii leží vesnice Retines. Zde se narodila r. 1193 blahoslavená Juliána, kterou Bůh vyvolil za prostřednici, aby ke zvelebení Nejsvětější svátosti oltářní byla v katolické církvi zavedena slavnost Božího Těla. Jednou, když klečela, se jí zdálo, jako by viděla plný měsíc, ale na jednom místě byla skvrna. Co to znamená? Bála se, že ji zlý duch tímto viděním klame. Dva roky prosila, aby jí Bůh oznámil, co znamená toto vidění. Konečně jí to Kristus sám vysvětlil: Měsíc je obraz církve; temnou skvrnou je naznačeno, že v církevním roce chybí ještě zvláštní svátek ke cti Nejsvětější svátosti. Juliána je povolaná k tomu, aby tento svátek zavedla.

Pokorná duše se polekala. Úpěnlivě prosila Pána, aby povolal duši schopnější a hodnější. Dvacet let ukrývala toto tajemství ve svém srdci, až když se r. 1230 stala představenou kláštera, oznámila své tajemství nejprve kanovníku při chrámu sv. Martina v Lutychu Janu de Lausenna a potom arcijáhnu Jakubovi Troyesskému a provinciálu dominikánů Hugonovi. Ti mužové to oznámili lutyšskému biskupovi Robertovi, ten pak vyšetřil vše, co bylo Juliáně zjeveno, a po dlouhém přemítání a zdráhání vydal r. 1246 pastýřský list, jímž nařídil, aby byl příští rok po celé diecézi

co nejskvěleji slaven svátek Božího Těla. Biskup Robert zemřel však ještě téhož roku a jeho rozkaz nebyl vykonán. Potom se stal řečený dominikán Hugo kardinálem a papežským vyslancem v Německu, a když opět zavítal do Lutychu, zavedl svátek Božího Těla nejprve v biskupství lutyšském a potom i v jiných diecézích zemí německých.

Jako Nejsvětější svátost oltářní není jenom chléb obsahující všecku líbeznost z nebe, ale i památka umučení Páně, tak též i apoštolka svátku Božího Těla byla vedena cestou kříže.

R. 1230 byla zvolená představenou kláštera. Brzy potom povstal bez její viny, ale kvůli ní, v klášteře nepokoj jak mezi řeholnicemi, tak mezi světskými lidmi ve městě. Její nadřízený představený, zvolený proti církevním předpisům, vystoupil proti Juliáně s nenávistí a pomluvami. Když si světice již nevěděla rady, opustila s několika věrnými řeholnicemi klášter. Brzy jí však biskup dopomohl k právu a zase ji ustanovil představenou. Avšak jeho nástupce, člověk světského smýšlení, zase Juliánu pronásledoval.

Když byl i lid poštvaný proti klášteru a jeho představené, Juliána znova opustila město. Od té doby neměla stálý příbytek. Tajemná, jakoby ďábelská nenávist a zloba ji pronásledovala, kamkoli se odebrala. I ti, kteří jí dopřáli přístřeší, měli z toho časnou škodu a nepříjemnosti.

Jak se nakonec těšila, že jí nabídli světničku při kostele ve Fosses, kde žila poslední dva roky v samotě, opuštěná od lidí, ale v přítomnosti Pána Ježíše svátostného.

Když ve smrtelné nemoci již nemohla přijímat Tělo Páně, kněz přinesl Nejsvětější svátost oltářní, ukázal ji a řekl: “Vizte zde, matko, svého Spasitele, jenž se tak snížil, že za vás chtěl trpět a umřít. Proste ho, aby vás chránil před vašimi nepřáteli a byl vaším vůdcem!" Juliána se vší silou pozvedla, věřícím zrakem hleděla na Nejsv. svátost a řekla pevným hlasem: “Amen!" Potom zemřela. Bylo to 5. dubna 1258.

7. DUBNA. BLAH. HEŘMAN JOSEF, PREMONSTRÁT.

“Co jste jednomu z těch nejmenších bratří učinili, mně jste učinili.”

H e ř m a n J o s e f se narodil za panování císaře Bedřicha Rudovousa v Kolíně nad Rýnem z chudobných rodičů, kteří jej bohabojně vychovávali. Chudoba byla jeho úděl, snášel často hlad a přivykl již v nejútlejším mládí

skromnosti, pokoře a tichosti.V sedmi letech začal chodit do školy, kde učením, mravností a zbožností výborně prospíval. Po škole spěchával do chrámu Páně, kde klekával a sedával celé hodiny před sochou Rodičky Boží, držící na klíně Ježíška. Zde přilnulo jeho dětské srdce horoucí láskou k Marii Panně. Zbožný chlapec se modlil, rozjímal a rozmlouval s Rodičkou Boží a Ježíškem, jako by stáli před ním živí; vyprávěl jim, co měl na srdci, a jeho dětská mysl jim podávala, co dostal od matky, kus chleba, jablko neb jiné dárky. Pannu Marii nazýval svou matkou a růží a dostal od ní již v dětství mnoho milostí.

Když Heřman dokončil svá studia, svěřili mu představení záměrně úřad, protivný jeho duchu, jkterý byl stále obrácen k věcem nebeským. Byl totiž pověřen, aby se ještě s jedním starším bratrem staral o jídelnu a přípravu pokrmů pro bratry. Musel po celý den běhat sem a tam a starat se, nařizovat a přemýšlet, takže někdy i s povinnými modlitbami přišel do úzkých, nemluvě ani o výjimečných cvičeních zbožnosti! Jako dobrý

řeholník plnil to, co bylo jeho povinností, avšak nemohl se ubránit jakémusi zármutku.

Jeho nebeská matka a paní, Maria, kterou od mládí vždy tak věrně uctíval, ho neponechala dlouho na této bludné, nebezpečné cestě. Jednoho dne se mu ukázala a laskavým hlasem se ho tázala, jak se mu daří. “Ó sladká Matko," odvětil, “daří se mi dost dobře. Ale mám tolik starostí a prací, že již nemohu vykonat své obvyklé modlitby." Na to mu nebeská Matka dala krásnou odpověď: “Synu můj, není pro tebe větší povinnosti než v lásce sloužit bratřím." Toto slovo působilo na Josefa Heřmana zázračně. Od té doby sloužil bratřím s ochotou a radostí a nezapomínal již, že ve viditelných bratřích slouží neviditelnému Bohu. Jeho životopisec praví: “Kdykoliv mohl bratřím prokázat nějakou službu, byl od té doby horlivost a radost sama; zdálo se, jako by již nechodil ani neběhal, nýbrž létal: ochota ducha dodávala jeho tělu takřka křídla."

Bůh se dobrotou nedá od nás překonat. Za každou oběť, za každý sebezápor udělí člověku tolik milosti a požehnání, že člověk vskutku “stokrát víc přijme". Totéž zakusil Heřman Josef. Brzy mu byl svěřen jiný úřad, totiž úřad kostelníka, a od té doby mohl podle chuti ve dne v noci přebývat v kostele před svatostánkem a ustavičně se modlit.

Prací, bděním a posty Heřman zeslábl a vážně ochuravěl. Velice ho to bolelo a činil si výčitky, že chorobu sám zavinil a že je teď neužitečným údem klášterní rodiny. Nesl sice

trpělivě svůj kříž, ale litoval toho, že nemůže bratřím sloužit tak, jak si přál. Naučil se hodinářství a ochotně spravoval klášteru i lidem porouchané stroje.

R. 1233 třetí neděli postní přišel do Steinfeldu posel panenského kláštera cisterciáckého se žádostí, aby tam Heřman konal obřady Svatého týdne. Heřman šel, i když byl namocný. Přišel na klášterní chodbu a řekl: "Zde mne pochováte", a přitom ukázal holí na ono místo. A vskutku, když vykonal obřady, zemřel ve čtvrtek po Velikonocích a byl na té chodbě pochován.

8. DUBNA. SV. MARIE EGYPTSKÁ, KAJÍCNICE.

"Milosrdenství Boží, že jsme nezahynuli."

M a r i e E g y p t s k á se narodila kolem r. 344. Již jako mladá dívka utekla od rodičů do velkoměsta, aby se oddala hříchu. Tak žila sedmnáct let smyslným životem a sváděla jiné. Když se r. 374 konala velká pouť z Alexandrie do Jeruzaléma ke slavnosti Povýšení sv. Kříže, i Maria se přidružila k poutníkům, avšak ne aby činila pokání, nýbrž aby i na cestě i v Jeruzalémě dál hřešila.

Jakmile nadešel slavný den Povýšení sv. Kříže, připojila se k zástupům, ubírajícím se do chrámu Božího hrobu. Sotva však vstoupila na práh této svatyně, bylo jí, jako by ji uchvátila jakási neviditelná ruka a táhla zpět. Když se vzpamatovala z prvního leknutí, pokusila se znovu vstoupit do chrámu. Byla však opět tajemnou mocí zadržena. Zhrozila se nad tímto neočekávaným zjevem, brzy však zapudila vážné myšlenky a pokusila se potřetí překročit práh svatyně. Ale i tentokrát bylo její úsilí marné. Únavou klesla v koutě nádvoří před chrámem k zemi. Hrůzou se zachvěla. Ve svědomí se jí ozval hlas, že pro množství svých hříchů je od Boha zavržena a že není hodna spatřit posvátné dřevo kříže, na němž Spasitel umřel. I dala se do usedavého pláče a poprvé ve svém životě hořce litovala svých nepravostí. Tu spatřila nad sebou

obraz Marie Panny; obrátila se k ní a úpěnlivě prosila: "Matko Boží, nejsem hodná hledět k tobě nečistýma očima, avšak slýchala jsem, že jsi Matkou milosrdenství a útočištěm hříšníků a že se tvůj božský Syn stal člověkem, aby hříšníky volal k pokání. Ujmi se mě tedy a vyžádej mně nehodné milost, abych mohla vstoupit do chrámu a spatřit i uctít svatý kříž, na němž Vykupitel i pro mne svou krev vylil. Stane-li se to, zavazuji se ti slibem, že po celý čas svého života budu oplakávat své

hříchy a odejdu, kam mi rozkážeš." Když se domodlila, šla nejistým krokem ke chrámu, vstoupila bez překážky dovnitř, vrhla se před sv. křížem na zem a modlila se: “Vykupiteli světa, oplakávám před tebou své hříchy a prosím, abych pro tebe směla zemřít, když jsem pro tebe nežila."

Po vykonané upřímné sv. zpovědi a posilněná svatým přijímáním odešla z Božího vnuknutí na poušť za Jordánem. Zde žila sedmačtyřicet let v pokání, požívala jen skromné kořínky a byliny rostoucí v písku. Hrozná pokušení tam na ni doléhala, ale modlitbou a kajícími skutky je přemohla.

Kolem r. 420 šel stařičký kněz a mnich na poušť za Jordánem, aby o samotě sloužil Bohu. Tam nalezl Marii, která ho prosila, aby jí na Zelený čtvrtek přinesl Tělo Páně. Učinil tak. A když jí za rok opět na Zelený čtvrtek chtěl podat svaté přijímání, nalezl ji mrtvou. I pohřbil ji.

“Těžký hřích je pro člověka největší zlo, protože ho zbavuje milosti posvěcující, připravuje ho o všechny zásluhy pro nebe a uvaluje na něj tresty Boží časné a věčné!”

“Od všelikého hříchu vysvoboď nás, Pane! Od věčné smrti vysvoboď nás, Pane!"

9. DUBNA. BL. KRESCENCIE HOSOVÁ Z KAUFBEURENU.

“Všecko mohu v Kristu, který mi dává sílu.”

(Filip. 4, 13)

K r e s c e n c i e H o s o v á pocházela z Kaufbeurenu. Její otec byl chudý plátenník, velmi zbožný. Již od mládí chtěla Krescencie do kláštera, ale nemohla, protože rodiče neměli na výbavu. Konečně ji přijaly františkánky i bez výbavy.

Duch v onom klášteře nebyl tehdy právě dobrý. Bůh dopustil, že představená a některé z řeholnic zacházely s mladou sestrou nelaskavě a nespravedlivě. Znovu a znovu jí vytýkaly, že byla přijata jen z milosrdenství, že nepřinesla žádnou výbavu, že není k ničemu. Byly jí přidělovány nejprotivnější a nejtěžší práce. Jako oděv dostala jen obnošené, spravované šaty; že prý lepší nezasluhuje. Za pokrm dostávala často jen kousek plesnivého chleba. To všecko snášela světice s radostí. Ano, ještě prosila Boha, aby tisíckrát odměnil sestrám za všecko dobré, co jí prokázaly.

Když jednoho dne představená přišla do její cely a sebrala vše, co mohla postrádat, i obraz Ukřižovaného, který tolik milovala, řekla Krescencie: “Bohu

díky! Konečně jsem dosáhla, po čem jsem toužila. Nyní mohu se svým svatým otcem Františkem říci: ‚Bůh můj, mé všecko!'"

244

obrázek***

Do kláštera vstoupila dívka z “lepší" rodiny. Krescencie dostala rozkaz, aby nové sestře ponechala svou světničku. S radostí tak učinila a musela delší dobu každý večer prosit některou sestru, aby jí dovolila u ní v koutečku na zemi si odpočinout. Když konečně dostala temnou a vlhkou komůrku, děkovala pokorně za tuto nezaslouženou milost.

Pro její ctnosti ďábel přímo zuřil proti světici. Rušil ji při práci. Vytrhl jí hrnce a mísy z ruky a rozbil je. Sestry to přičítaly její neobratnosti a zlomyslnosti. Byla považována za čarodějnici. Některé sestry se jí vyhýbaly nebo se před ní křižovaly. Kdosi jí řekl: “Jste prý čarodějnice a měla byste být upálena na hranici." Na to světice odpověděla: “Chvála Bohu, nic o tom nevím . Pro své hříchy bych však zasloužila ještě horší trest."

Později, když její nespravedlivá představená byla sesazena, stala se Krescencie vrátnou, potom novicmistrovou a konečně představenou. Avšak až do smrti jí zůstalo utrpení a nemoci.

Při všech těch bolestech byla světice veselá. Smutné, zasmušilé osoby nechtěla do kláštera přijmout, i kdyby s sebou byly přinesly celé hory zlata. Často sestrám říkávala: “Radujte se, milé dcery! Kdo nic jiného nehledá a nemiluje než Boha, tomu je radost takřka vrozená. Veselý služebník je Bohu milý."

Vynikala bohatostí vnitřního života. Tím nabyla takové moudrosti, že mnoho lidí k ní přicházelo hledat radu, útěchu a pomoc, i kardinálové, biskupové a knížata. I nejdrzejší posměvač umlkl, pohlédla-li na něho, i nejzatvrzelejší hříšník sklonil zrak, byl-li od ní pokárán.

Jen několik let byla představenou, ale za tuto krátkou dobu obnovila řeholního ducha kláštera. V únoru 1744 těžce onemocněla. V hrozných bolestech těšila spolusestry, když nad ní soustrastí plakaly. Když zvony vyzváněly Vzkříšení 5. dubna 1744, vysvobodil ji Bůh z jejích bolestí. Papež Lev XIII. ji prohlásil 7. října 1900 za blahoslavenou.

245

10. DUBNA. BL. ANTONÍN NEVROT Z RIVOLI.

“Nechci, aby svévolník zemřel.”

(Ez. 33, 11)

A n t o n í n N e v r o t se narodil v Rivoli. Ačkoliv měl nestálou a nepokojnou povahu, vstoupil ve Florencii do dominikánského řádu. R. 1457 přišel na Sicílii a prosil o nějaké tiché místečko, že se mu cestování protiví. Dlouho tam nevydržel; vrátil se do Palerma a prosil o dovolení, aby mohl do Říma a do Neapole. Avšak lupiči přepadli loď, na níž plul, a tak byl Antonín odvlečen do Tunisu a vsazen do žaláře.

Jeden z jeho spoluvězňů vypravuje: “Navštívil jsem pátera Antonína. Povzbuzoval jsem ho, ulehčil podle možnosti jeho nouzi, vyzpovídal jsem ho a v lásce a přátelství jsem s ním rozmlouval. Choval se aspoň podle zdání, jak se sluší na řeholníka. Jenom v jednom důležitém bodě chybil: byl příliš netrpělivý a velice nerad snášel kříž uvěznění."

Za několik dní si vymohl dovolení, aby mohl bydlet ve městě. Ještě však byl nespokojený a netrpělivý, ačkoliv měl dostatek všeho potřebného. Svou netrpělivostí se ubohý řeholník připravil o milost Boží a klesal čím dál tím hlouběji. Zapomněl na svůj řeholní slib a kněžskou důstojnost, odhodil řeholní roucho, zapřel svou víru a stal se renegátem, to jest: přestoupil k jiné víře, stal se mohamedánem a oženil se. Ano, ve své zaslepenosti začal překládat korán, svatou knihu mohamedánů, do latinské řeči.

Ale právě tato práce byla prostředkem Božího milosrdenství k jeho obrácení. Při studiu koránu poznal Antonín, že víra mohamedánská je bludná a povrchní. Poznal své pochybení, srdečně ho litoval a rozhodl se, že se vrátí k pravé víře a napraví pohoršení, které dal.

Propustil svou manželku, vyzpovídal se a rok po svém odpadu od víry, bylo to na Květnou neděli r. 1460, přišel při bohoslužbách do kostela, veřejně odpřisáhl blud

islámu a vyznal svou křesťanskou víru. Potom odešel ke kalifovi, mohamedánskému představenému města, aby i před ním vyznal svou víru. Kalif, překvapen tímto obrácením, se ho napřed snažil dary a sliby odvrátit od víry. Když se to nepodařilo, začal mu hrozit, dal ho bičovat a vsadil ho do žaláře.

Tři dny mu dal kalif na rozmyšlenou. Tak se blížil Zelený čtvrtek. Ještě jednou mu byla nabízena svoboda, odpadne-li od víry. Zůstal pevný a byl odsouzen k smrti. S tichou radostí přijal rozsudek smrti. Před popravou byl ještě krutě bičován, ale všecko snášel s trpělivostí a vroucně se modlil k Bohu za odpuštění.

Když svou modlitbu ukončil, začali mohamedáni po něm házet kamením, on však zůstal klidně na místě, jako by byl přikován. Konečně padl k zemi a zemřel.

Bylo to r. 1460 neb 1470.

Dobrý Ježíši, jak ti děkuji!

Sv. M e c h t i l d a , nazvaná E l p e d s k á, je sestra sv. Gertrudy; narodila se v Eislebenu v Sasku. Vstoupila do kláštera a tam si svou dobrotivostí, dětskou prostotou a pokorou získala přízeň svých spolusester. Ráda ošetřovala nemocné a poskytovala jim úlevy, jak jen mohla. Předčítávala Písmo svaté s takovou příjemností, že sestry byly uchváceny.

Trpěla prudkými bolestmi hlavy. Když se přiblížila poslední chvíle, zašeptala: "Dobrý Ježíši! Už přicházíš! Jak ti děkuji."

Rok její smrti je mezi 1270—1280.

11. DUBNA. LEV I. VELIKÝ, PAPEŽ, VYZNAVAČ A UČITEL CÍRKVE.

"Zbožnost je užitečná pro všechno."
(1. Tim. 4, 8)

L e v I. je vedle sv. Řehoře Velikého nejvýznamnějším papežem křesťanského starověku. Byl synem vznešeného Římana Kvintiliána a do hloubky vzdělaný ve vědách. Za papeže Celestina I. byl jáhnem apoštolské Stolice a těšil se již tehdy plné vážnosti. Po smrti Sixta III. r. 440 byl jednomyslně zvolen za papeže. Byla to těžká doba. V říši západořímské vládla tehdy slabá žena Placidia. Na východě se pozvedl nový blud monofyzitismu a rostla žárlivost byzantinců vůči Římu.

Král pohanských Hunů Attila, "bič Boží", vpadl do Itálie a plenil a pustošil všecko. Nakonec zamířil na Řím, aby i toto město zničil. Římané trnuli hrůzou a strachem. Za všeobecného zděšení se papež vydal na cestu k Attilovi v pevné naději, že ho Bůh neopustí. Vskutku Attila ho přijal a papež k němu promluvil takto: "Ty sis rozšířil panství na zemi. Vítězi nad mnohými národy, ty zamýšlíš podrobit si i Římany, kteří dosud vládli světu. Nuže, prosím tě, abys nyní přemohl také sám sebe, aby ti, kteří pocítili tvůj bič, zakusili také tvou dobrotivost."

Papežova neohroženost, jeho velebná tvář, posvátné nadšení sálající z jeho očí a mocná výmluvnost zapůsobily na Attilu tak silně, že odpověděl mírně: "Buď si kdo buď, člověk nebo anděl, Řím a Itálie ti budou vděčit za svou záchranu. Dokázal jsi málo slovy, co nedovedli císařové veškerými svými vojsky. Děkuj Bohu, jehož služebníkem jsi, neboť jemu i tobě přiznávám vítězství." A dobyvatel zastavil ihned další nepřátelství a dal svému vojsku rozkaz vrátit se do Uher.

Za tři roky se přihnali na lodích z Afriky germánští Vandalové pod svým králem

Genserychem a řádili snad ještě hůř než Hunové. I tentokrát se odvážil Lev předstoupit před krále a dosáhl alespoň toho, že město nebylo zapáleno a obyvatelé vyvražděni.

248

Za těchto trudných poměrů rozvíjel Lev pronikavou a všestrannou činnost. Rázně zakročil proti manichejcům, kteří podkopávali nejen křesťanskou víru, nýbrž i základy společnosti lidské vůbec. Zavrhovali manželství. Navenek byli skromní, laskaví a úslužní a neprozíravý lid se snadno od nich nechal oklamat.

Zatvrzelé bludaře Lev vyhnal z Říma. Ti, kteří se odřekli bludů, byli opět přijati do církve.

Sotva se mu podařilo potlačit manichejce, povstala na Východě nová sekta. Arciopat Eutyches v Cařihradě, horlivý potírač bludného učení Nestoriova o dvojí osobě v Kristu Pánu, zabředl do opačného bludu, když učil, že v Kristu Ježíši je pouze jedna, a to božská přirozenost. Proti tomuto bludnému učení byl r. 451 svolán obecný církevní sněm do Chalcedonu. Papež Lev, který nemohl přijít osobně do Chalcedonu, zaslal shromážděným biskupům vynikající věroučný list, v němž jasně a přesvědčivě vyložil a zdůraznil katolickou pravdu, že v Ježíši Kristu je přirozenost dvojí, božská a lidská, a že je tedy Spasitel nejen pravý Bůh, nýbrž i pravý člověk. Když byl tento list na sněmu přečten, zvolali shromážděni Otcové jednomyslně a nadšeně: “To je víra otců; to je víra apoštolů; tak věříme všichni; skrze Lva mluvil Petr!"

Proti žárlivým cařihradským patriarchům hájil statečně prvenství a práva Apoštolského Stolce v Římě.

249

Když si pyšný arcibiskup cařihradský Anatolius osoboval zvláštní neoprávněné výsady v církvi a utiskoval biskupy ve východních zemích, napomenul ho vážně Lev, aby se vzdal své hříšné pýchy a spokojil se tím, co mu právem přísluší.

Lev všude naléhal na plnění církevních zákonů. Horlivě kázával a uchvacoval svou moudrostí a výmluvností. Ve svých kázáních rozněcoval víru a účinnou lásku k Bohu a bližnímu. Jako nejlepší prostředky k přemáhání zlých vášní a pokušení doporučoval vytrvalou modlitbu, půst a skutky milosrdenství. V zásadách byl rozhodný, při jejich provádění však opatrný a moudře umírněný. Jeho spisy svědčí o hlubokém teologickém vzdělání a vynikají uhlazeností slohu stejně jako velkolepostí koncepce a bohatstvím myšlenek. Zemřel r. 461.

12. DUBNA. SV. KARPUS, PAPYLUS A AGATHONIKA, MUČEDNÍCI.

Jsem křesťan, nic krásnějšího nemohu říci.

Sv. K a r p u s , P a p y l u s a A g a t h o n i k a , mučedníci, zemřeli v druhém století, svátek 13. dubna.

Teprve v r. 1881 nalezl učenec Aubé staré, pravé zápisy o těchto mučednících. Karpus byl biskupem v Thyatiře, Papylus jáhnem. Místo umučení je Pergamum v Malé Asii.

Byli umučeni za císaře Marka Aurelia pravděpodobně r. 165. Zápis tak názorně líčí celý výslech, jako by byl zapsán přímo při soudním jednání. Jako v zrcadle vidíme postup starořímského procesu, vojensky krátké, někdy ostré otázky soudcovy, zmužilé odpovědi obžalovaných, které svědčí o duševní převaze nad pohany. Zde je téměř doslovný překlad zápisu:

Prokonzul se tázal Karpa: “Jak se jmenuješ?" — Světec odpověděl: “Moje první a nejlepší jméno je křesťan; avšak tážeš-li se po mém jménu ve světě, jmenuji se Karpus." — Prokonzul: “Rozkazy císařovy jsou ti známy, že máme ctít vševládnoucí bohy. Proto

vám radím, abyste přistoupili a obětovali," — Karpus: “Jsem křesťan a ctím Krista, Syna Božího, jenž v poslední době přišel pro naši spásu a nás vysvobodil z ďáblova klamu; ale těmto modlám neobětuji. Neboť ti, kteří těmto modlám obětují, jsou jim podobní. Jako se totiž praví ctitelé Boží stávají podobni Bohu a s ním jsou nesmrtelní, mají podíl skrze Krista v životě věčném, tak také ti, kteří slouží modlám, stanou se podobni démonům a zahynou s nimi v pekle. Ti však, kteří se klanějí Bohu v duchu a pravdě, jsou nesmrtelní." Prokonzul se rozhněval: “Obětujte bohům a přestaňte mluvit!" Karpus řekl s úsměvem: “Bohové, kteří nestvořili nebe ani zemi, ať klidně zahynou!" Prokonzul: “Musíš obětovat. Císař to nařídil." — “Živí neobětují mrtvým." — “Ty máš bohy za mrtvé?" — “Poslyš mne! Oni přece nikdy nežili a proto také nemohou umřít. Odlož úctu k nim, nejsou nic jiného než hlína a rozpadnou se. Náš Bůh však zůstane na věky." Prokonzul: “Dost dlouho jsem tě nechal mluvit nesmysly, abys tupil bohy a císaře. Konec! Nebo máš ještě něco?" — “Nemohu obětovat. Nikdy jsem bohům neobětoval." Ihned byl železnými drápy rozdrásán. Opakoval stále: “Jsem křesťan!", až již nemohl mluvit.

K Papylovi řekl prokonzul: “Chceš-li obětovat, nebo co pravíš?" Papylus odpověděl: “Od mládí sloužím Bohu a nikdy jsem modlám neobětoval. Jsem křesťan, víc se ode mne nedozvíš; neboť nic většího a nic krásnějšího bych nemohl říci než toto."

I on byl pověšen a třemi páry drápů rozdrásán; ale beze slova, zmužile všecko snášel jako dobrý bojovník.

Oba byli odsouzeni k smrti upálením. Rychle vstoupili na popraviště a byli přibiti na kůly. Karpus se usmíval. Kolemstojící se ho udiveně tázali: “Proč se usmíváš?" Odpověděl: “Viděl jsem slávu Páně a zaradoval jsem se; zároveň jsem vysvobozen od vás a nemám podíl na vašem neštěstí."

Zatímco vojáci stavěli hranici, volal Karpus: “My všichni jsme děti Eviny a máme totéž tělo, my však všechno snášíme, myslíme-li na soud.”

Když byl oheň zapálen, modlil se: “Pochválen buď, Pane Ježíši Kriste, jenž jsi mně nehodnému hříšníku dal podíl v sobě."

Žena A g a t h o n i k a (Vítězslava) byla mezi diváky; když slyšela, jak se Karpus modlil, volala: “I pro mne je tato sláva připravena." Lid křičel: “Pamatuj na svého syna! Slituj se nad svým dítětem!" Agathonika však odpověděla: “Má Boha, jenž je mocný, aby se slitoval nad ním, jako se o všechny stará. Já však, co zde ještě mám hledat?" a dala se s jásotem přibít na kůl. Diváci plakali a řekli: “Jak krutý je ten rozsudek a jak nespravedlivé takové rozkazy!" Když už ji obklopil oheň, třikrát volala: “Pane, Pane, Pane, pomoz mi, k tobě se utíkám!"

Křesťané tajně vzali pozůstatky a uschovali je ke cti Kristově a k slávě mučedníků.

13. DUBNA. HERMENEGILD, MUČEDNÍK.

Ariánský král Vizigótů ve Španělsku Leovigild, sídlem v Toledě, měl s první manželkou dva syny: Hermenegilda a Rekkareda. Aby zachoval svému rodu vládu a zajistil oběma synům po sobě nástupnictví na trůně, dal je r. 572 prohlásit za spoluvládce a Hermenegilda zasnoubil franské princezně Ingundě. Když se Ingunda, horlivá katolička, ubírala do Španělska, přišla do Adge, kde ji uvítal tamní biskup, přál jí od

Boha štěstí a požehnání a řekl, že bude potřebovat na toledském královském dvoře obzvláštní milosti Boží, protože tento dvůr je oddán bludům Ariovým. Nakonec ji napomenul, aby si proti všem lákadlům a nebezpečím zachovala věrně víru v božského Spasitele a vyznávala ji slovy i skutky také mezi bludaři. Manželský sňatek ariánského kralevice Hermenegilda s katolickou princeznou Ingundou se konal v Toledě za hlučných radovánek a s velikou slávou.

Ingunda žila s Hermenegildem šťastně. Avšak Hermenegildova macecha

královna Gosvintha, zarytá ariánka, nenáviděla zbožnou Ingundu pro její víru a stůj co stůj ji chtěla svést k odpadlictví. Zprvu jí pochlebovala a lichotila, a když to nepomohlo, dávala jí svou nenávist najevo rozličným způsobem. Hermenegild, který měl dobré a mírné srdce, nesl těžce tento poměr královny ke své milované manželce.

Aby ji zbavil dalšího týrání, opustil královský dvůr v Toledě a odstěhoval se s ní do Sevilly. Tam tehdy přebýval vynikající obhájce katolické pravdy proti ariánským bludům svatý biskup Leander. Tomu se podařilo brzy dokonat, o co zbožná princezna již dříve usilovala, totiž obrátit Hermenegilda od bludu k pravdě katolické. R. 578 odpřisáhl kralevic ariánské bludy, vyznal slavně víru v Ježíše Krista, Syna Božího. Z toho měli věrní katolíci nevýslovnou radost, avšak Leovigild věřící pronásledoval. Vztek krále se obracel nejvíc proti Hermenegildovi, jemuž rozkázal, aby se zřekl své víry. Ten však odpověděl, že ho chce ve všech dovolených věcech jako syn poslouchat, co se však týká víry, že se raději zřekne královské koruny, ba i života, než aby se stal jejím

zrádcem a odpadlíkem. Tu král vytáhl proti němu s velkým vojskem. Hermenegild shromáždil kolem sebe věrné katolíky, opevnil Sevillu a Kordovu a takto se připravil k obraně. Když byla Sevilla donucena se vzdát, uprchl Hermenegild do Kordovy, kde doufal v pomoc východořímského císaře. Řekové skutečně podporovali nějaký čas Hermenegilda, když je však Leovigild podplatil, opustili v rozhodné chvíli kralevice, ten pak byl donucen s několika svými věrnými utéci do pevnosti Oseta, a když i toto místo bylo dobyto, hledal útočiště v chrámu Páně, v naději, že otec bude šetřit posvátné místo. Tam k němu přišel bratr Rekkared a slíbil přísežně otcovým jménem, že mu bude odpuštěno a že se mu nestane žádné příkoří, když se otci pokoří. Hermenegild svolil, a když se král k němu přiblížil, padl před ním a prosil o milost. Leovigild synu odpustil a odvedl ho do vojenského tábora. Tu však byl náhle zachvácen hněvem a rozkázal, aby kralevice zbavili jeho královského roucha a potupně odvedli jako vyhnance do Valencie. Hermenegild odtud uprchl a zamýšlel odebrat se do Gallie k příbuzným své manželky, byl však na útěku polapen, spoután okovy a uvězněn.

Statečný kralevic stál pevně v katolické víře, kterou cenil nad všecky pozemské statky. Když se přibližovaly velikonoční svátky, přišel k věznu ariánský biskup a nabízel mu královým jménem milost, svobodu a korunu, jestliže přijme z jeho rukou Svátost oltářní, svatokrádežně posvěcenou. Hermenegild však bludaře rázně odbyl.

Král odsoudil syna na smrt. V noci na Velký pátek dne 13. dubna přišli do žaláře

kati a popravili Hermenegilda mečem. Bůh pak brzy oslavil svého věrného mučedníka; za noční doby byl náhle osvícen žalář, v němž leželo jeho mrtvé tělo a bylo slyšet zpěv žalmů.

Krev umučeného Hermenegilda se stala úrodným semenem katolické víry v národě Vizigótů. Leovigild brzy litoval svého krvavého činu, propustil uvězněné katolické biskupy, povolal z vyhnanství sv. Leandra a doporučil mu na smrtelném loži svého syna Rekkareda. Rekkared se po nástupu na královský trůn odřekl bludů a převedl svůj národ do lůna katolické církve.

14. DUBNA. SV. JUSTIN, FILOZOF A MUČEDNÍK.

BL. LIDVINA.

Cesta k pravé moudrosti.

Justinovým rodištěm je město Sichem v Samaří. Rodiče ho poslali do Malé Asie, aby tam studoval filozofii. Napřed se věnoval filozofii stoiků. Ti hlásali, že pouze ctnost je nejvyšší dobro, učili pohrdat světem, avšak sváděli k pýše. Tato filozofie neuspokojila Justina, obrátil se tedy jinam.

Šel k učiteli, který ho chtěl seznámit s naukou filozofa Aristotela. Tento učitel byl však lakomec, kterému šlo více o peníze než o pravdu. Proto ho Justin opustil a přidal se k pythagorovcům. Pythagoras učil, že svět je souladný celek a že Bůh je pouhou přírodní silou, která všechno proniká a pořádá. Justinovi se tato soustava zalíbila, avšak zanedlouho mu řekli, že když nezná hudbu, hvězdářství a měřičství, není schopen vniknout do hlubin Pythagorovy filozofie.

Odmítnutý Justin se odebral do školy přívržence Platónovy filozofie. Platón, jeden z nejslavnějších mudrců starého světa, učil, že je jeden Bůh, bytost pouze duchová, nejvýš moudrá, všemohoucí a spravedlivá, jemuž máme být podobni; věřil v odměnu a trest po smrti a uznal pokorně, že člověk bude moci s bezpečnou jistotou poznat Boha teprve tehdy, až ho Bůh sám poučí. Toto učení se Justinovi nejvíc zamlouvalo, neboť doufal, že v něm najde odpověď na nejdůležitější otázky, které mu neustále tanuly na mysli: Co je má duše? Co bude se mnou po smrti?

Aby rychleji pokračoval v moudrosti, vyhledával samotu. Jednoho dne potkal ctihodného starce. Ten ho poučil, že bezpečné pravdy najde ve Zjevení Božím a poučil ho: “ M o d l i se tedy především vroucně k Bohu, aby ti otevřel brány světla, neboť ty

věci nemohou být pochopeny, leč jen od toho, komu Bůh dá svou milost."

Justin se seznámil s Písmem svatým a s křesťany, poznal úplnou pravdu, dal se pokřtít a hořel touhou přivést také jiné ke Kristu. Proto konal daleké cesty, aby učené pohany vědeckými rozmluvami přivedl ke křesťanství. Jednu takovou rozmluvu se židem Tryfonem nám zanechal písemně. Patří mezi nejskvělejší památky křesťanského starověku. —

Justin se nejvíce proslavil dvěma Obranami (Apologiemi), které napsal na obhajobu křesťanů proti pohanským pomluvám a poslal římským císařům. První Obranu podal císaři Antonínu Piovi. Tato Obrana měla za následek, že císař zakázal další pronásledování křesťanů.

Když pak římský prefekt Urbikus dal bezzákonně zavraždit tři nevinné křesťany, Justin napsal a podal císaři svou druhou Obranu. V tomto spise opět dokazuje, že křesťané jsou pro pravdu a ctnost nevinně pomlouváni a stíháni. Na drzý dotaz pohanů, proč se křesťané sami neusmrcují, aby se dříve dostali ke svému Bohu, a jak to, že je Bůh nechrání proti utiskovatelům, odpovídá, že křesťané jsou trpěliví, v dobrém vytrvalí a že baží po statcích nehynoucích. Ve tomto spise vyslovuje Justin předtuchu, že sám bude pro svou víru pronásledován, když říká: "Ani já nečekám nic jiného, leč že budu. . . (od nepřítele Krescence) úklady postižen . . . Ale nic nežádám, než trpět za Ježíše Krista." Tato předtucha se záhy vyplnila. Zmíněný Krescenc, pohanský mudrc s prostopášnými mravy, kterého Justin několikrát v učených sporech překonal a zahanbil, se mu pomstil a spolu s ním udal i pět jiných mužů a jednu ženu, že jsou křesťané, a vymohl, že byli zajati a postaveni před soud. Justin neohroženě vyznal před soudcem Rustikem víru v Ježíše Krista a podobně učinili i ostatní obžalovaní a dosvědčili, že jsou odhodlaní zemřít mučednickou smrtí. Svatí mučedníci byli potom zmrskáni a popraveni mečem, což se stalo asi r. 166.

Spisy sv. Justina jsou vzácným dokladem toho, že učení katolické církve je dodnes totéž, jak bylo hlásáno za doby poapoštolské v první polovině druhého století po Kristu. Proti bludům takzvaných reformátorů ze šestnáctého století, kteří popírali katolickou nauku o Nejsvětější svátosti oltářní, svědčí sv. Justin, že křesťané jeho doby věřili v přepodstatnění, to je v proměnu podstaty chleba a vína v Tělo a Krev Páně ve Svátosti oltářní, když říká: "Nepřijímáme ten pokrm ani ten nápoj jako obecný; nýbrž jako Slovo Boží. Ježíš Kristus, náš Spasitel se vtělil a tělo a krev měl pro naše spasení; a tak jsme vyučeni, že onen pokrm, posvěcený skrze

modlitbu slova, které pochází od něj a jímž se po jeho proměně živí naše tělo a krev, je Tělo a Krev vtěleného Syna Božího." (Obrana I. kap. 66.)

Hlásáme Krista, a to ukřižovaného.

Někteří moderní učenci chtějí, aby nemocní, u nichž není naděje na uzdravení, byli usmrceni, protože jejich život je bezcenný. Odpověď na toto poblouzení nám dává život bl. Lidviny.

Narodila se r. 1380 v městě Schiedam v Holandsku. Byla bystrá, měla milou povahu a ušlechtilé mravy.

Jednoho krásného zimního dne šla patnáctiletá Lidvina na led. Znenadání do ní vrazila jedna z dívek. Lidvina upadla a těžce se poranila. Když ji odnesli domů, zjistili, že si zlomila žebro a že se i jinak nebezpečně pohmoždila. Od té chvíle stonala, chřadla a trpěla velkými bolestmi plných osmatřicet let, až do smrti.

257

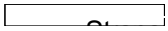

Lékaři prohlásili, že se už nikdy neuzdraví. Nemocná musela stále ležet naznak, nemohla ani spát a často ani požívat pokrmy nebo nápoje. K bolestem tělesným se přidal zármutek duševní. Když slyšela své družky, jak jdou vesele kolem domu, hořce plakala. Nemoc se zhoršila a krutých bolestí přibývalo. Ubohá se často svíjela jako červ v prachu. Na jedno oko oslepla, druhé bylo tak citlivé, že nesneslo denní světlo. Na čele se jí utvořila hnisající rána: také na těle měla hrozné vředy. K tomu se ještě dostavily prudké bolesti hlavy a zubů a často ji zachvátila zimnice.

První čtyři léta bývala Lidvina citlivá a netrpělivá, úpěnlivě plakala, trpce si stěžovala a reptala. Odmítala mrzutě všechnu útěchu od lidí. Horlivý kněz Jan Pot ji navštívil a radil jí, aby rozjímala o utrpení a smrti Páně. Pokusila se o to, avšak bez úspěchu. Kněz jí radil, aby neochabovala, ale v rozjímání vytrvala, a hle, duše nemocné jakoby se měnila. Přestala být malomyslná, odevzdala se do vůle Boží a čím více rostly bolesti, tím více se v ní vzmáhala milost a láska Boží.

Z jejích bolestí vzrostla také apoštolská horlivost pro spásu duší. Když se jednou před ní lehkomyslný člověk honosil svými hanebnostmi, řekla mu, aby po celou noc ležel na jednom boku. Když tak učinil, napadla ho myšlenka: “Když je mi ležení tak obtížné, jak vydržím celou věčnost v pekelném ohni?" To byl počátek jeho obrácení.

258

Služebnice Boží musela vypít kalich utrpení až do dna. Zlí lidé ji pomlouvali, posmívali se jejím bolestem, a když ji viděli ve vytržení, říkávali, že je pomatená na rozumu.

Její hrdinská trpělivost byla podrobena těžké zkoušce. Pojednou byla zbavena veškeré dosavadní vnitřní útěchy. Zdálo se jí, jako by ji Bůh opustil. Tu vzdychala s ukřižovaným Spasitelem: “Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil!" Neklesala však na mysli, ale posilovala se přijímáním Nejsvětější svátosti.

Konečně nastala hodina vysvobození. Na Boží hod velikonoční r. 1433 slyšela ve vytržení chvalozpěv andělů: “Alleluja! Sláva a čest i dobrořečení a moc tomu, jenž sedí na trůnu, a Beránkovi." Dva dny poté odevzdala svou blaženou duši Stvořiteli.

“Proto i my, obklopeni takovým zástupem svědků, odhoďme všecku přítěž i hřích, který se na nás tak snadno přichytí, a vytrvejme v běhu, jak je nám uloženo, s pohledem upřeným na Ježíše, který vede naši víru od počátku až do cíle. Místo radosti, která se mu nabízela, podstoupil kříž, nedbaje na potupu; proto usedl po pravici Božího trůnu." (Žid. 12, 1- 2)

15. DUBNA. BL. PETR GONZALEZ.

“Dobře je mi, že jsi mne pokořil, Hospodine!”
(Ž. 118**,** 71)

P e t r G o n z a l e z byl synem bohatých a vážených rodičů v městě Astorga ve Španělsku. Jeho výchovu řídil strýc, tamější biskup. Mladý Petr měl studijní vlohy a dobře se učil, avšak ke stavu duchovnímu, k němuž ho strýc vedl, necítil žádnou náklonnost. Přece však povolil usilovnému naléhání svého vychovatele a přijal kněžské svěcení. Strýcovou přízní se stal brzy kanovníkem a zanedlouho potom kapitulním děkanem při biskupském chrámu v jeho rodišti.

Petr vstoupil do stavu duchovního bez povolání, nebyl sice zlý, ale měl světské smýšlení. Trávil mnoho času ve veselé společnosti, na hostinách, honech a hrách, nestaral se o to, aby prospíval křesťanskou dokonalostí. Byl marnivý a ješitný, a když dosáhl beze všech zásluh v mladém věku výnosné církevní hodnosti, konal rozsáhlé přípravy k svému nastolení na úřad kapitulního děkana.

Co se však nestalo? Z marnivosti se posadil na skvostně vystrojeného koně a jel městem, pyšně se rozhlížel po zástupech lidu, který se mu uctivě na ulicích kořil a provolával slávu. Avšak najednou se kůň vzepjal a - shodil jezdce. Petr se ocitl - byla právě zima - ve špinavé kaluži. A lidé se hlasitě smáli, zatímco se pyšný jinoch bezmocně válel v blátě.

Bůh však obrátil jeho hřích a pád k dobrému. Milost Boží se ho dotkla, poznal pošetilost svého života a zvolal: “Jestliže se mi svět v ten den, kdy jsem mu sloužil, posmívá, i já se chci odvrátit od světa a užít svého života spasitelněji." Tak také učinil.

Odešel z Astorgy do města Valencie, tam o samotě trval na modlitbách a ve zbožném rozjímání, cvičil se ve ctnostech, zvláště v pokoře. Z obavy, že by zase mohl upadnout do starých chyb, kdyby se vrátil do Astorgy, rozhodl se vzdát se světa nadobro. Odmítl lichocení druhů a přátel, vzdal se děkanské hodnosti a ve Valencii vstoupil do řádu sv. Dominika, nedávno předtím založeneného, který již tehdy proslul svatostí, učeností a apoštolskou horlivostí svých členů.

Petr se stal horlivým kazatelem a zpovědníkem. Ve svých kázáních napomínal obzvláště k pokání. Ze své vlastní zkušenosti líčil blaženost, kterou kajícník ze svého obrácení má, tak mile, mocně a výmluvně, že i zatvrzelí hříšníci byli k slzám dojati a po zkroušeném vyznání svých hříchů činili upřímně pokání.

Pověst o slavném kazateli se šířila a Ferdinand III., král kastilský a leonský, ho učinil svým dvorním kazatelem a důvěrným rádcem. Po nějakém čase Petr opustil službu na královském dvoře a věnoval se hlásání slova Božího na venkově. Chodil z místa na místo, zašel neschůdnými stezkami i do osad v drsném pohoří a všude hlásal neúnavně pravdu Boží. Také na pobřeží a na lodích v přístavech rád kázával. Nakonec se odebral do Kompostelly, aby se tam připravil na křesťanskou smrt. Cestou se však roznemohl a zemřel 15. dubna 1246.

*

D a m i a n D e v e n s t e r (nar. 3. 1. 1840 v Tremeloo u Malína v Belgii). Byl přijatý do kláštera jako bratr, ale naučil se brzy latinsky tak, že byl připuštěn ke studiu bohosloví. Jako misionář se hlásil na ostrov Molokai k malomocným. Ošetřoval nemocné; byl jim lékařem, zedníkem, truhlářem, hrobníkem. Po davnácti letech se ukázala znamení malomocenství. Zemřel 16. dubna 1889.

16. DUBNA. SV. BENEDIKT JOSEF LABRE.

“Cesty své, Hospodine, ukazuj mi!”
(Ž. 24, 4)

B e n e d i k t J o s e f L a b r e se narodil r. 1748 v Amette v jižní Francii. Asi osmkrát žádal Benedikt o přijetí do nejpřísnějších řádů, avšak marně. Buď nebyl přijat, nebo ho po přijetí pojala taková úzkost, že až onemocněl a musel odejít. Modlit se a činit pokání bylo jeho životní heslo. Bůh chtěl, aby činil pokání jako poutník a žebrák.

Nosíval roztrhaný a spravovaný oděv. Na zádech měl baťoh a v něm schovával celý svůj majetek: Nový zákon, Knihu o následování Pána Ježíše a breviář. Přidal tam několik kamenů, aby nosil těžší břemeno. Nocoval pod širým nebem nebo ve stájích, nejraději však před kostelní branou.

K obědu míval chléb a trochu vody, k tomu kousek nahnilého ovoce. Když ho jednou zvala zbožná paní k obědu, potřásl odmítavě hlavou a řekl: “K obědu? K obědu? Já obědvám na ulici." Ráno odešel do kostela a tam zůstával ve zbožné modlitbě obyčejně až do večera, kdy se kostel zavíral. Bylo-li mu příliš zima, přišel se v poledne trochu ohřát a potom zase hned odešel do kostela. Klekával nejraději blízko svatostánku. Když však jednou byl odtamtud vyhnán, konal své modlitby vzadu v kostele. Proti mouchám a komárům a jinému hmyzu se nebránil, neboť to přijímal jako příležitost k umrtvení.

Jednou dostal almužnu. Benedikt dal ihned peníz jinému žebrákovi. Dárce se však domníval, že Benedikt není spokojen s darem. Proto ho ve zlosti udeřil holí. Světec se radoval z toho, že může něco trpět pro Krista.

Mluvil jenom tehdy, když to vyžadovala láska k bližnímu. Když měl jednou vyřídit vzkazy v klášteře klarisek v Monte Lupone, představená, která již mnoho slyšela o svatém “žebrákovi”, svolala všecky sestry v hovorně, aby se vzdělaly jeho slovem a příkladem. Benedikt mluvil vážně o přítomnosti, naříkal, že svět již nechce činit pokání a žije v přepychu. Ano, i mnohé duchovní osoby žijí vlažně, nevěra se šíří víc a víc. Končil bolestně: “Všecko to volá po zhroucení.”

Když jedna sestra viděla jeho ubohé šaty, řekla plna soustrasti: “Ubohý chudák!” - “Ubohý?” vytýkal jí světec, “ubozí jsou jen ti, kteří jsou v pekle a ztratili Boha na věky.” Když při tom vyslovil jméno Boží, naklonil uctivě hlavu.

Při druhé návštěvě se tázala jedna sestra, jak se daří jistému knězi, který klášteru prokázal dobrodiní. “Miluje Boha", odpověděl světec. Hned potom jiná sestra, která přeslechla jeho odpověď, se tázala: „A co dělá Don Mancini?" Klidně odpověděl Benedikt: “Miluje Boha." - “Ano, to vím,” řekla sestra, “ale co dělá?" -

“Miluje Boha," odpověděl světec laskavě po třetí.

262

Benedikt ve snaze umrtvit všelijaké smyslné žádosti snášel všechny nepohody počasí; v létě sedával v nesnesitelném vedru a za mrazů chodil v rozedrané obuvi. A přece i on musel často zápasit s rozličným pokušením, zvláště proti čistotě, avšak s milostí Boží po každé zvítězil. V pozdějších letech se utvrdil ve svatých ctnostech tak znamenitě, že mu stačil jediný pohled na kříž, aby všem pokušením odolal. Bůh ho odměnil a vyznamenal za hrdinské ctnosti velikými milostmi. **Při** zbožných modlitbách, které konával v nejzazších koutech chrámů Páně, přicházel častěji do vytržení mysli; modlil se breviář nebo četl jinou náboženskou knihu, chvílemi ji odkládal a rozjímal o tom, co právě přečetl, tak vroucně, že ani známky života nedával, a i ve svém žebráckém oděvu vzbuzoval úctu a obdiv všech lidí, kteří ho vídali. Svého zpovědníka tak poslouchal, že bez jeho svolení nic nekonal a zejména se nevydával na žádnou pouť. Za hříšníky se modlíval celé noci a kál se za ně. A nebylo divu, že zbožní lidé tohoto svatého žebráka obecně nazývali anděl v těle lidském.

R. 1774 přišel Benedikt opět do Říma a tam zůstal až do smrti. Vyhledal si kout pod schody jednoho domu; tam spával bez ohledu na to, že je místo vlhké. Ale často trávil celou noc před chrámovými branami. Znali ho po celém městě; avšak zlomyslným lidem a nezvedené mládeži byl Benedikt pro svůj chatrný oděv a pro svůj rudý, neuspořádaný vous terčem posměchu. Rozpustilci ho tahali za vlasy a tloukli holemi. Kdosi mu radil, aby šel k soudu žalovat na nezbedníky, ale Benedikt to odmítl se slovy, že je rád, může-li snášet urážky a posměch.

263

R. 1782 putoval v třeskuté zimě a sněhové vánici naposled do Lorety. Jednou, bylo to 17. března 1783, klesl na schodech chrámu Panny Marie dei Monti. Jistý řezník, jménem Zaccarelli, ho zvedl a nesl do svého domu. Benedikt se nechtěl dát položit na lože, chtěl ležet na zemi. Přijal svaté svátosti a zemřel dne 16. dubna 1783. K mrtvému žebráku byl takový nával lidu, že mrtvola musela být vystavena v chrámu P. Marie dei Monti.

17. DUBNA. SV. ANICET, PAPEŽ, MUČEDNÍK.

A n i c e t řídil církev od r. 155 do r. 166. Pocházel z Emery v Sýrii. Za jeho pontifikátu pobýval v Římě svatý Justin, který slovem i písmem bránil křesťanství

proti pohanům, židům a bludařům. Po jeho boku se tehdy v Římě postavil proti gnostické sektě Tatián, křesťanský filozof z Asýrie. V té době přišel také do Říma učenec Hegesip, jenž prý obcházel křesťanské obce a sbíral prameny církevních dějin. Kolem r. 156 připutoval do Říma poslední žijící apoštolský žák svatý Polykarp ze Smyrny, aby projednal spornou otázku ohledně svěcení Velikonoc. Svatý Anicet přijal staříčkého žáka sv. Jana Evangelisty s velkou úctou a nechával ho místo sebe sloužit slavnou mši svatou při shromážděních.

Císař Marcus Aurelius byl lidumil a přívrženec stoické filozofie. Jako císař měl na mysli především blaho státu. Křesťané však byli vykřičeni jako nepřátelé státního pohanského náboženství i samého státu. Umínil si tedy jako stoik využít napřed všech mírných prostředků a křesťany převychovat.

Filosof Celsus vydal protikřesťanskou knihu “Pravdivá řeč". Chtěl porazit křesťanství jeho vlastními zbraněmi, svatými knihami, které pročetl. Odmítal židovství i křesťanství, nedají se prý ani srovnat s filozofií a náboženskými myšlenkami řeckými, třebaže se mu

zamlouvala křesťanská mravnost a nauka o Slovu. Popíral pravdivost bible a o vzkříšení Páně soudil, že tuto nauku přidali apoštolové a jejich nástupci k jiným nesmyslům.. Vybízel křesťany, aby zanechali náboženské a politické osamělosti a přidali se k náboženství společnému pro blaho státu a vlasti, které se náboženským rozdělením zeslabuje.

Křesťanská otázka přicházela na přetřes i v senátě, kde zaútočil nejslavnější řečník té doby, císařův vychovatel a důvěrník, M. Cornelius Fronto: Táže se, dokdy prý míní ještě slavná vláda hýčkat křesťany a trpět, aby se toto kleté a nenáviděné plemeno dále rozlézalo. Jsou to přece lidé, kteří odsuzují jejich vlastní věroučné články, mravní zásady, bohoslužby a život. Ať prý křesťané toužící po smrti a po lepším záhrobním životě to vezmou do důsledku a odejmou si život sami a zbaví římský svět té nevděčné práce, soudů a poprav. Neboť nic jiného je nečeká a čekat nemůže. Jejich tak zvaný Bůh jim, jak svědčí dějiny, nic nepomáhá; buď se tedy o ně nestará a o ně nestojí, pomoci jim nechce, anebo jim vůbec pomoci nemůže; v obojím případě je nepochopitelné, proč se ho tolik drží a pro něho trpí. Není božstva, které by se staralo o jednotlivce, vše podléhá neměnným zákonům přírody. Kdyby existoval Bůh, v jakého křesťané věří, to by už Římané museli být dávno potrestáni. Prozřetelnost Boží je prázdná fráze. Kdo by spíše zasloužil ochrany Boží než moudrý Sokrates, a ten skončil jako zločinec. Kdo by spíše zasloužil trest než rozmařilý Sardanapal, a ten byl na výsluní štěstí. Ne, ne, není trest, není odměna, protože není ctnost, není hřích, protože není svobodná vůle, vše se děje podle věčných, nezměnitelných zákonů přírody.

Ostatně, jaká je to prý mravouka, která **činí** dobré pro odměnu a varuje se zlého ze strachu před trestem? To je pro nerozumné děti, lehkověrné babky, ale nikoliv pro lidi, kteří si činí nároky, že mají jedině správnou a pravdivou filozofii. Již dávno před křesťany kníže filozofů moudrý Sokrates hlásal daleko vznešenější zásady. I život křesťanů, stálá nejistota a nebezpečí, vyhýbání se všem radovánkám, strasti a bída, v nichž žijí a které vyhledávají, může být výron jen zcela převrácené a nemožné mravouky. Fronto dále uvádí již známé strašné pomluvy o křesťanech a končí: "Jak by se mohl za takových okolností vůbec nějaký vzdělaný, rozumný člověk tak dalece zapomenout a stát se křesťanem? To si nelze ani pomyslet. Ale také nelze dál zavírat oči a něco podobného ve státě trpět - tuto společnost nutno vyplenit a vymýtit." -

Kdyby Origenes nezachytil Celsovu argumentaci, kdyby nám Frontovu řeč nezaznamenal Minucius Oct. (9, 2), snad bychom ani nevěřili, že jde o fráze, jakými útočila protikřesťanská nenávist r. 165. Slýcháme je do dneška každou chvíli.

Poznalo se, že křesťany převychovat nelze. Proto použil císař násilí. Koncem r. 165 nebo začátkem r. 166 vydal rozkaz, v němž se hrozí smrtí a vyhnanstvím všem, kdo by zaváděli nové sekty. Po tomto rozkazu začalo krvavé pronásledování křesťanů, kterému podlehl i sv. Anicet.

*

Tentýž den je památka bl. R u d o l f a, chlapce umučeného od židů v Bernu ve Švýcarsku r. 1287.

18. DUBNA. SV. APOLONIUS, MUČEDNÍK.

Po smrti pronásledovatele Kristovy víry, císaře Marca Aurelia, nastoupil v Římě vládu jeho syn císař Kommodus (180—193). Byl to sice panovník nechvalného jména,

měl však za manželku křesťanku a věřící přímo nepronásledoval a popřával jim volnost. Za jeho vlády měla církev celkem pokoj a utěšeně rozkvétala. Mnozí

bohatí a vznešení Římané se odvraceli od falešných pohanských bohů, přijímali svatý křest a v samotném císařském paláci bylo dost hodnostářů a služebníků křesťanských, kteří svou víru zjevně vyznávali. Protože bylo obecně známo, že císař z náklonnosti ke své křesťanské manželce není protivníkem církve svaté, nepídili se pohanští soudcové po křesťanech, aby je pro jejich víru stíhali. Avšak ukrutné zákony proti křesťanům, vydané předešlým císařem Marcem Aureliem, zůstávaly přece stále ještě v platnosti, a podle nich bylo přísně a krutě jednáno s těmi věřícími, které někdo úřadům udal. A tak i za vlády císaře Kommoda měla církev dost mučedníků, z nichž se proslavil zvlášť sv. Apolonius.

A p o l o n i u s , rodem vznešený Říman, člen senátu, věhlasný pro svou učenost, výmluvnost a rozšafnost byl obrácen na víru od sv. papeže Eleuthera. Z přesvědčení přijal křest, stal se vzorným údem církve Boží, pilně se cvičil v ctnostech, obrátil slovem i svým příkladným životem mnoho vzácných pohanů ke Kristu a hájil statečně své souvěrce v Římě proti pomluvám a útokům pohanů. Tento vynikající senátor měl otroka Severa, člověka ničemného, který ho z nenávisti ke křesťanské víře udal u městského prefekta Perennia, že je křesťan. Perennius dal bídného udavače ihned popravit, ale protože podle platného zákona křesťan obžalovaný na soudě pro svou víru neměl být propuštěn, leda by se své víry zřekl, domlouval prefekt Apoloniovi, aby se odvrátil od Krista a unikl tak nebezpečí. Apolonius se zdráhal povolit, a bylo mu tedy nařízeno, aby se ze své víry odpovídal a hájil před senátem, jehož byl váženým členem. To bylo rozhodnému křesťanu velmi milé a vítané. I složil si znamenitou řeč na obhájení své víry a v uložený den vstoupil do sboru městských radních, kde svou řeč přednesl. Jasně a důrazně dokazoval nicotu pohanské modloslužby, mocně dokazoval

pravdu Kristova náboženství a vyvrátil všecky odporné pomluvy, které pohané z nevědomosti a nenávisti proti křesťanům rozšiřovali, takže mu nikdo z celého senátu nemohl odporovat. Po skončeném projevu prefekt povstal a řekl, že řečník nemůže být podle zákona propuštěn na svobodu, nevrátí-li se k platnému náboženství v Římě, a napomínal ho, aby pamatoval na svou důstojnost senátora, zřekl se křesťanství a obětoval bohům. Apolonius odpověděl prefektovi: “Je mi divné, že ačkoliv jsi moji obrannou řeč slyšel, přesto mi ještě domlouváš, abych svou víru odložil. Nuže věz, že co se mne týče, nemám vřelejšího přání, než abych mohl za tuto víru prolít svou krev a takto ji nejen slovy, ale i skutkem potvrdit." Po těch slovech začal Apolonius znova prefektovi i všem radním svědčit o své víře a vyzývat je, aby se po jeho příkladu vzdali pošetilého modlářství, které je nedůstojné vzdělaných lidí, a aby přijali křesťanskou pravdu a nastoupili cestu

spásy. I tato řeč dojala mocně všecky senátory, kteří se obdivovali jeho přímosti a statečnosti. Avšak zůstalo jen při obdivu a když Perennius nad Apoloniem vyřkl rozsudek smrti, dali k tomu souhlas všichni shromáždění pohanští senátoři. Statečný Apolonius přijal rozsudek radostně a za vyznávání víry v Ježíše Krista byl stať mečem dne 18. dubna 189. Byl to první římský senátor, který se stal Kristovým mučedníkem.

*

Tentýž den; K r e s c e n s (Rostislav), podjáhen. Zemřel r. 396 ve Florencii.

19. DUBNA. BL. MARIE OD VTĚLENÍ (AKARIE).

“Příliš lakotný je, komu Bůh nestačí.”
(Sv. Augustin)

M a r i e o d V t ě l e n í (Akarie) se narodila r. 1565 v Paříži a vdala se za Acaria, úředníka královské pokladny. Ráda čítávala zábavné romány. Její manžel to neviděl rád a s pomocí známého kněze jí přiložil k románům několik zbožných knih. Paní Akarie četla se zájmem i tyto knihy. Jednoho dne četla výrok svatého Augustina: “Příliš nenasytný je, komu Bůh nestačí!" Jako blesk působilo toto slovo na její duši. “Bože," opakovala stále u sebe, “co nám může stačit, když ty nám nestačíš? A když my tobě stačíme (neboť nemáš jiné přání než naši spásu), proč ty nám nestačíš?" Tato myšlenka ji již neopustila. Mocně se cítila přitažena k Bohu. Její duše byla jako proměněna. Příbuzní si nemohli tuto změnu vysvětlit, domnívali se, že je pomatená na mysli a trápili ji různými otázkami a radami.

Její hluboká zbožnost jí však nebránila plnit povinnosti ženy a matky. Svých šest dětí vychovala pečlivě, ale ne tak, že by jim vnucovala “zbožnost". Kupovala jim hračky, a ačkoliv byla často u vytržení mysli, přece dětem ukazovala, jak si mají hrát. Jedno z dětí nechtělo u stolu jíst jakési jídlo. Moudrá matka mu dala toto jídlo čtrnáct dní po sobě, až byl odpor překonán. Odporné léky musely děti pít hned a bez váhání. Nejvíce nenáviděla lež. Říkávala: “I kdybyste mi celý dům zničily, ráda vám to odpustím, jestliže se upřímně přiznáte, avšak nikdy vám bez trestu neodpustím ani nejmenší lež.”

Bůh vedl svou služebnici cestou křížovou. Manžel se zapletl do politiky a ztratil veškeré jmění. Sama si třikrát zlomila nohu. Byla u lidí v pohrdání a v posměchu. Avšak z jejích hořkých bolestí vyrostla zvláštní moc nad dušemi. Tisíce k ní přicházely radit se v otázkách svědomí. Na deset tisíc nekatolíků se jejím vlivem vrátilo do církve.

Uvedla do Paříže karmelitky, reformované sv. Terezií, voršilky a oratoriány. Odebrala se do Kanady a tam v Quebeku založila klášter voršilek.

Když manžel zemřel a děti byly zaopatřeny, vstoupila do kláštera jako laická sestra a tam konala nejnižší služby, až po bolestných nemocech šťastně zemřela 18. dubna 1618.

Blahoslavená se často modlívala: “O milosrdenství Páně věčně chci zpívat." (Ž. 88, 2) “Chci jenom, co Bůh chce, a nic jiného.” “Ó Bože, odpusť mi všecky zlé příklady, které jsem kdy dala.”

20. DUBNA.

“0tče, zhřešil jsem.”

(Luk. 15, 18)

V Persii bylo již ve 4. století několik biskupství. Ale za vládce Sapora II. (309-381) nastaly křesťanům těžké časy. Sapor byl horlivým vyznavačem učení Zoroastrova (kult ohně). Kromě toho židé a mágové namlouvali králi, že křesťané udržují vlastizrádné styky s křesťanskou říší římskou. Z toho vzniklo r. 343 velké pronásledování křesťanů.

S i m e o n byl arcibiskupem v Seleucii a primasem perským. Král rozkázal: “Doveďte mi Simeona, nejvyššího z kouzelníků; on pohrdá mým majestátem, je spolčen s římským císařem, neboť se klaní témuž Bohu." Simeon byl předveden a nevzdal úctu králi pokleknutím. Král: “Proč nečiníš, co jsi dříve činíval?" Protože jsem dosud nebyl volán, abych svého Boha zapřel." — “Klaň se slunci!" — “Ty, králi, jsi více nežli slunce, neboť máš rozum a svobodnou vůli, a přece se ti neklaním; jak bych se mohl klanět slunci?" Sapor: “Protože se nechceš klanět ani slunci ani mně, dám ti tvou krásnou tvář znetvořit ranami.”

I náčelník velmožů při královském dvoře G u š t h a z a d , který vychoval krále Sapora, byl obžalován, že je křesťan. Král mu řekl: “Jestliže nyní splníš mou vůli a budeš se klanět slunci, bude dobře; ne-li, budeš ihned popraven.” Velmožové starci lichotili a řekli: “Splň na okamžik královu vůli; potom můžeš zůstat při svém náboženství." Gušthazad uposlechl a klaněl se slunci.

Druhého dne přivedli do města biskupa Simeona. Když se dověděl, že Gušthazad odpadl, velice se zarmoutil. Když ho chtěl Gušthazad navštívit, řekl biskup: “Zavřete dveře a nedovolte, aby přišel ke mně ten, jenž zapřel Krista, mého Pána, opustil Boha pravdy a krále věčnosti zaměnil s králem, jehož dny jsou jako tráva." — Gušthazad mu vzkázal: “Odpusť mi hřích ještě tentokrát! Již nikdy se ho nedopustím." Simeon mu odpověděl: “Spáchal jsi nejen hřích, nýbrž i zločin. Zapřel jsi svého Boha. Odvrátil ses od Krista, původce života. Nemůžeš žít, leč bys všecko napravil."

Gušthazad se lekl, začal plakat jako Petr, posypal se popelem a postil se. Když byl Simeon třetího dne povolán ke králi, šel Gušthazad na ulici, aby se s ním setkal. Simeon se však od něho odvrátil a řekl: “Nemám pozdrav pro toho, kdo z bázně a ctižádosti před Saporem zapřel Boha, pravého krále." Gušthazad hlasitě naříkal: “Běda mně! Nesu-li tak bolestně nespokojenost Simeonovu, jak obstojím před hněvem Božím? Ještě dnes chci veřejným vyznáním napravit svůj hřích." Pospíchal domů a oblékl smuteční roucho. Král se to dozvěděl a tázal se Gušthazada: “Proč nosíš smuteční roucho?" Gušthazad odpověděl: “Truchlím, protože jsem nebyl upřímný ani k Bohu, ani k tobě, králi! Bohu jsem byl nevěrný tím, že jsem opustil jeho pravdu a plnil tvou vůli. Tebe jsem oklamal, klaněl jsem se slunci sice tváří, ale ne srdcem.”

Král ho odsoudil k smrti mečem. Na cestě k popravišti řekl Gušthazad: “Posečkejte ještě trochu! Řekněte králi, že mu chci ještě něco říci." Král se zaradoval a doufal, že ještě odpadne od víry. Když byl Gušthazad předveden před krále, prosil: “Víš, králi, že, jsem ti věrně sloužíval, proto prosím, aby hlasatel ve městě ohlásil: Gušthazad nebyl popraven proto, že prozradil státní tajemství, ani pro nějaký zločin, nýbrž proto, že je křesťan." Myslel totiž: Když se lidé dověděli, že jsem odpadl od víry, mnozí se snad proto stali slabí. Když se teď dovědí, že jsem popraven pro Krista, nabudou slabí zase sílu.

Třetím slavným mučedníkem je Pusaj.

Když se kněz Hananiáš při mučení zachvěl strachem, zpozoroval to vrchní dozorce nad královskými dělníky P u s a j a zvolal: “Neboj se, Hananiáši, jenom

na okamžik ještě zavři oči a spatříš světlo Ježíše Krista!" Pusaje hned vedli ke králi, aby ospravedlnil svou řeč. Král mu vyčítal nevděčnost. Pusaj odpověděl: “Rád bych dal svůj život za život těchto šlechetných křesťanů. Vzdávám se důstojnosti, která mi byla propůjčená, poněvadž naplňuje mé srdce nepokojem. Prokaž mi tu milost, abych se stal společníkem těch, jejichž smrt jsem viděl."— Král: “Jejich smrt stavíš nad svůj úřad? Máš zdravý rozum?" — Pusaj: “Jistěže mám zdravý rozum. Jsem křesťan, a mám proto důvěru v Boží smilování, dávám přednost smrti pro Boha před důstojností, propůjčenou mi od krále." Po těchto slovech byl popraven mečem.—

Sv. Vojtěch

21. DUBNA. ANSELM, VYZNAVAČ A CÍRKEVNÍ UČITEL

A n s e l m se narodil roku 1033 v Aostě v Piemontsku ze zámožných rodičů. Matka brzy zemřela a Anselm, který netíhl k drsnému otci, byl ponechán sám sobě. Oddal se zhoubným náruživostem. Protože otec měl pro něho jenom hněv a výčitky, uprchl Anselm z domova a potuloval se tři roky po Francii. Zábavy a rozkoše, za nimiž honil, mu nedávaly štěstí. Konečně přišel do Beku v Normandii, kde vyučoval slavný Lanfrank. Anselm se tam začal pilně učit a do jeho srdce se vrátila zbožnost a láska k ctnostnému životu, kterou tam matka vložila. Anselm vstoupil do benediktinského kláštera bekského, a když se Lanfrank stal arcibiskupem canterburským, stal se jeho nástupcem v učitelském povolání. Anselm učil ve škole, bádal a psal učené knihy.

Když zemřel canterburský arcibiskup Lanfrank, chtěli velmožové přimět krále Viléma II., aby jmenoval arcibiskupem Anselma, ale marně. Tu Bůh sám zasáhl; král těžce onemocněl. V nemoci slíbil, že již nebude sužovat církev a že Anselma prohlásí arcibiskupem. Propustil stovky vězňů, kteří byli nevinně odsouzeni, vrátil jim majetek a slíbil zákony ve prospěch národa. Anselm však nechtěl arcibiskupskou hodnost přijmout, protože se obával královy vrtkavosti.

Čeho se obával, to se i stalo. Král se uzdravil a zrušil všecko, co slíbil. Zasahoval do práv církevních, za peníze dosazoval biskupy a kněze. Nejbolestnější pro Anselma bylo, že jeho podřízení biskupové stáli na straně králově. Řekli mu otevřeně: “Pane a otče!

273

Víme, že jsi muž zbožný a svatý. My však musíme podporovat své příbuzné, musíme se zabývat světskými starostmi; proto se nemůžeme pozdvihnout na úroveň tvého života. Chceš-li se ty snížit k nám, s radostí tě budeme podporovat. Chceš-li však zůstat věrný svým dosavadním zásadám, věř, že my zůstaneme při králi." Anselm klidně odvětil: “Máte pravdu. Jděte k svému pánu. Já se přidržím Boha." A zůstal věrný Bohu i při nejkrutějším pronásledování.

Král svatokupecky obsazoval biskupská místa, uchvacoval zádušní důchody a znásilňoval církevní práva. Anselm byl v obraně církve proti královské svévoli pevný, vytrvalý a důsledný, jednal vždy uváženě a obezřetně. Mnoho vytrpěl. Dvakrát odešel do dobrovolného vyhnanství. Po první cestě do Říma k papeži Urbanovi II. se zúčastnil sněmu v Bari, kde skvěle obhájil katolické učení o vycházení Ducha svatého z Otce i Syna. Po smrti Viléma II. se vrátil do Anglie a byl opět nucen rázně hájit práva církve proti Jindřichu I. Když král po něm žádal, aby od něj buď přijal biskupské odznaky a posvětil králem jmenované biskupy, nebo opustil Anglii, odešel podruhé k papeži Paschalovi II. Po dvouletém vyhnanství a mnohých útrapách přiměl Jindřicha I. k povolnosti a ke smíru. Když takto v Anglii zabezpečil církvi svobodu, vrátil se k nevýslovné radosti duchovenstva i věřících do Canterbury. Po tolikerém utrpení mu Pán dopřál klidného večera vezdejšího života. Král si svatého arcibiskupa velice vážil, dokonce ho ustanovil za své dočasné nepřítomnosti správcem říše. Světec se s neutuchajícím zápalem věnoval až do pozdního stáří potřebám své diecéze i oblíbené vědecké práci. Když pro svou vetchost již nemohl sloužit mši svatou, dával se k službám Božím do chrámu přinášet. Ve středu Svatého týdne r. 1109 přijal v hlavním chrámu Páně Nejsvětější svátost, a když se četlo umučení Páně podle svatého Lukáše, tiše zesnul v sedmdesáti šesti letech svého života.

Klement XI. ho r. 1720 zařadil do sboru církevních učitelů.

274

Modlitba sv. Anselma:

Všemohoucí Bože, buď mou silou v každém soužení, v každé věci a v každém pokušení, v každé slabosti a v každém nebezpečí. Tys mně dovolil bez všech mých zásluh, pouze ze svého milosrdenství, účasnit se tvých Svátostí. Dopřej mi tedy také až do té hodiny, kdy se k tobě odeberu, ve víře, v naději a v lásce setrvat a uveď mne do věčné radosti! Amen.

Jak poznat světce.

K o n r á d z P a r z h a m u se jmenoval ve světě Jan Birndorfer. Narodil se 22. prosince 1818 ve farnosti Weng, v diecézi pasovské. Jako třicetiletý vstoupil ke kapucínům v Alt-Oettingu a byl tam vrátným a kostelníkem čtyřicet jedna let.

Kluci se kdysi umluvili, že jistě rozzlobí bratra vrátného u kapucínů. První zazvonil u brány, odříkal Otčenáš a dostal od přívětivého bratra Konráda kus chleba. Když kluci slyšeli, že se starý upracovaný bratr vrátil do své světničky, zazvonil druhý a trpělivý bratr i jemu dal kus chleba. Taktéž učinil třetí, čtvrtý, desátý a jedenáctý a každý dostal kus chleba.

Když dvanáctému dával dobrý bratr zvlášť krásný kousek chleba, řekl mu s úsměvem: “Dnes mne chcete rozhněvat, pravda, že tak jeden za druhým chodíte... — Ale to nevadí, chlapci! — Půjdu ještě třeba dvacetkrát, pokud mne nohy ponesou. Ale mám ještě jinou práci, rozumíš?"

Zahanbený kluk se chtěl omluvit, ale bratr Konrád ho pohladil a řekl: “Již je dobře!"

Stará Monika neměla, jak se říká, všecky pohromadě. Každý den si přišla do kláštera pro oběd.

Dnes byla ve zvlášť špatné náladě. Trhla zvonkem, a když bratr otevřel, poroučela si ostře: “Oběd!" Laskavě jí vzal košíček, aby jej naplnil. Ona však na něho: “Ty farizeji!" Bratr jakoby neslyšel. Ona ještě hlasitěji: “Ty starý lumpe!" A ještě mnoho jiných nezdvořilostí se za ním vysypalo. Dobrý bratr hledal v kuchyni nějaký lepší kousek pro Moniku.

Tři tuláci přišli k bráně: chtěli pivo. Bratr Konrád jim vskutku přinesl pivo. Zatímco si pochutnávali tři žíznivci na pivě, dělali vtipy na bratra. On však jako by neslyšel. Domnívali se tedy, že je nedoslýchavý, a hlasitě si z něho tropili žerty. Teprve později se dověděli, že “nedoslýchavost" byla těžce nabytá ctnost.

Jednomu žebrákovi nechutnala klášterní polévka. Hodil talíř i s polévkou Konrádovi k nohám. Ten klidně řekl: “Ty ji tedy nechceš? Donesu ti jinou."

Jednou ho zkoušel “milosrdný". A ten dovedl zkoušet, je-li ctnost pravá. Bratr Konrád denně s velikou radostí a zbožností přisluhoval při mši sv. v 5 hod. Již se připravoval modlitbou na svatou službu. Tu k němu přistoupil “milosrdný", vzal mu misál z ruky a žádal ho, aby mohl ministrovat místo něho.

Co myslíte, že bratr Konrád udělal? Laskavě ponechal jinému milou službu, klekl si do koutku a modlil se. Od té doby byl “milosrdný" přesvědčený, že bratr Konrád je světec.

Dvanáct let ho pozoroval jeho pomocník u brány a říká o něm: “Ročně přicházelo mnoho tisíc lidí k bráně. Byli to lidé nejrůznější: suroví tuláci, drzí žebráci, nevděčníci. Nikdy jsem však neviděl bratra Konráda rozhněvaného nebo rozčileného."

Kdysi přišel člověk ke sv. zpovědi a usedavě plakal. Jeho známý se ho ptal, co ho přivedlo ke zpovědi. Odpověděl: **“**Ten starý kapucín tam u fortny se na mne podíval a jeho pohled mi pronikl srdce."

276

Ve věku sedmdesáti pěti let Konrád ochuravěl; kvardián mu určil světnici nazvanou “jizba Panny Marie” a řekl: “Vždyť tys vždycky miloval blahoslavenou Pannu Marii.” Konrád se tam radostně nastěhoval, ale po třech dnech tiše zemřel dne 21. dubna 1894.

22. DUBNA. SOTER A KAJUS, PAPEŽOVÉ A MUČEDNÍCI.

Svatý S o t e r (166—175) byl nástupcem sv. Aniceta a pocházel z Fondi v Kampanii. Spravoval církev za krutého pronásledování Marca Aurelia. Tenkrát umírali křesťané vlastně za Nejsvětější svátost. Byli obviňovaní, že požívají na svých bohoslužebných shromážděních maso zabitých dětí. Tuto pomluvu vybájili nepřátelé křesťanství, kteří nerozuměli svátostnému křesťanskému přijímání. Papež Soter horlivě pomáhal pronásledovaným a trpícím jak v Římě, tak mimo Řím. Dosud máme zachované poděkování od biskupa korintského, poslané do Říma za milodary a papežský list: “Byli jste od počátku zvyklí všem bratřím prokazovat rozličná dobrodiní a mnohým obcím v různých městech posílat podpory, a tak mírnit jejich nouzi a bratřím v dolech (odsouzencům) zjednávat potřebné živobytí. Tento váš zvyk ctihodný biskup Soter nejenže zachoval, ale rozšířil: on svaté nejen bohatě obdaroval, ale potěšil i bratry přicházející z dáli bohumilými slovy, jako láskyplný otec těšívá své děti." Římská církev se tedy osvědčila i za tohoto papeže jako předsedkyně lásky, jak ji nazval mučedník sv. Ignác. Soter zemřel na popravišti asi r. 175 a byl pochován ve vatikánské hrobce.

277

Svatý K a j u s nastoupil na Petrův Stolec po Eutychiánovi r. 283. Pocházel ze Salony v Dalmácii a byl prý příbuzný císaře Diokleciána. Zemřel 22. dubna r. 296.

*

Blahoslavený A e g i d i u s (Jiljí) z Assisi prosil sv. Františka na kolenou, aby ho přijal za žáka. Právě šla okolo chudá žena prosící o almužnu. František řekl: “Dej jí svůj plášť!" Jiljí hned poslechl.

Chtěl žít z ovoce své vlastní tělesné práce. Zrána byl velmi pobožně přítomen mši sv.; potom chodil do lesa, který byl vzdálen od Říma osm mil, přinášel na zádech otepi dříví a prodával je za chléb nebo jiné potraviny.

Když se takto jednou vracel s nákladem dříví, jakási žena ho požádala, aby jí je prodal. Když se smluvili na ceně, nesl jí bratr dříví domů. Žena uviděla, že je to řeholník a dávala mu mnohem více, než slíbila.

Bratr Jiljí pravil: “Dobrá paní, nechci, aby mne přemohl hřích lakoty; proto nevezmu za dříví více, než jsem smluvil.” A nevzal víc, ale ještě ze smluveného polovinu slevil a odešel. Žena k němu pocítila velkou úctu.

Bratr Jiljí konal veškerou námezdní práci a dbal vždy **na** svatou počestnost: pomáhal dělníkům trhat olivy a lisovat víno.

Když byl jednoho dne na náměstí, chtěl kdosi srážet ořechy. Prosil jiného, aby mu je srážel za mzdu, ten se však vymlouval, že je zdaleka a že je pro něj velmi obtížné lézt na stromy.

Bratr Jiljí na to: “Dáš-li mi, příteli, část ořechů, půjdu s tebou srážet." Když se domluvili, šel. Poznamenal se svatým křížem a vylezl na vysoký ořech. Když je nasrážel, dostal jich za práci tolik, že je nemohl v klíně odnést. Proto si svlékl hábit, zavázal rukávy a kapuci, udělal si z hábitu pytel, naplnil jej ořechy, vzal na ramena, zanesl do Říma a tam všecky s velikou radostí rozdal chudým.

278

Když se žalo obilí, chodil bratr Jiljí s jinými chudými na klásky. Když mu někdo nabízel hrst obilí, odpovídal: “Milý bratře, nemám stodolu, do níž bych to uložil,” a ty klásky, které nasbíral, většinou zase dával jiným z lásky k Bohu.

Jiljí vypravoval: Jeden člověk neměl ani zrak, ani ruce, ani nohy. Tázali se ho: “Kdyby ti někdo dal nohy, co bys mu za to daroval?" — “Sto hřiven." — “A kdyby ti daroval i ruce?” — “Celý svůj majetek.” — “A kdyby ti dal i zrak?” — “Sloužil bych mu rád po všechny dny svého života!" — “Hle, drahý příteli," pokračoval světec, “Hospodin ti dal ruce a nohy a oči a všecka dobra těla i duše a ty mu nechceš sloužit?"

Jeden z bratří prosil světce o modlitbu, aby mu Bůh zjevil, jak by se mu nejvíce líbil. Druhého dne ráno Jiljí řekl: “Chci ti říci, jak se můžeš líbit Bohu; ale chci k tomu zpívat." Vzal hůl a držel ji jako housle, potom poskakoval v zahradě a neustále zpíval slova: “Jedna jednomu; jedna jednomu!" Bratrovi pak řekl: “To čiň a budeš se líbit Bohu!" Potom vysvětlil svá slova: “Svou jednu duši musíme bez přestání zasvěcovat jenom jednomu Bohu."

Jeden světák přišel ke světci a prosil ho o modlitbu. “Modli se sám za sebe!" odpověděl bratr. “Proč posíláš místo sebe někoho jiného, když sám umíš chodit?" “Co pravíte, bratře Jiljí? Já jsem ubohý hříšník a vzdálený od Boha; vy však jste přítel Boží. Proto můžete rychle dosáhnout vyslyšení za sebe i za jiné." “Příteli, kdyby všecky ulice našeho města byly pokryté zlatem a stříbrem a byla vydaná vyhláška, že si každý může vzít, kolik jen chce, poslal bys tam někoho jiného místo sebe?" „To jistě

ne! Šel bych sám a nespoléhal bych se na nikoho jiného, i kdyby byl sebespolehlivější." — “Totéž je s Bohem. Celý svět je jím naplněn; každý ho může najít. Proto jdi sám a neposílej jiného."

Dva kardinálové přišli k svatému bratrovi, aby se jeho slovem a příkladem povzbudili. Při odchodu ho prosili o modlitbu. On jim odpověděl: “Proč, pánové, mám já prosit u Boha za vás? Vždyť vy máte větší víru a větší naději než já!" “Jak to?" tázali se. “Vy doufáte, že se svým bohatstvím a poctami a statky tohoto světa dojdete spasení, a já se při tolika protivenstvích a bolestech ještě obávám, že zahynu." Tato slova působila hlubokým dojmem po celý život na ty dva církevní hodnostáře a byla pro ně vážným napomenutím, aby pamatovali na jedno potřebné, tj. na spásu své duše.

Zemřel r. 1272 v Perugii. Svátek má 23. dubna.

“Jenom jednu duši máš. Proč o ni tak málo dbáš? Pomni, jestli duši ztratíš, vše ztraceno máš!"

Zkušebním kamenem svatosti je umrtvování; láska k pohodlí je úpadek svatosti.

23. DUBNA. VOJTĚCH, BISKUP A MUČEDNÍK.

Pamatuj na poslední věci!

V o j t ě c h (lat. Adalbertus) byl syn zlického vojvody Slavníka, sídlícího na hradě Libici nad Cidlinou, a matky Střezislavy. Narodil se kolem r. 951. Poněvadž vynikal tělesnou krásou a silou, určil ho otec ke stavu světskému. Tu však chlapec smrtelně onemocněl; rodiče ho položili na oltář Panny Marie, a když vyvázl z nebezpečí, slíbil otec, že z vděčnosti vychová syna pro stav duchovní.

Asi o deset později se zastavil na libickém hradě sv. Adalbert, mnich a biskup, který se vracel z misionářské cesty z Ruska. Vypravoval o různých národech a o útrapách, jaké mezi nimi

zakusil. Jeho vypravování mocně působilo na vnímavou mysl jinocha. V Praze tehdy nebyly vyšší školy, a tak byl r. 972 vypraven na školu v Děvíně

(Magdeburku). Magdeburským arcibiskupem byl sv. Adalbert. Vojtěcha přijal vlídně, otcovsky nad ním bděl a při biřmování mu dal své jméno Adalbert. Jeho životopisec Bruno vypravuje, že se Vojtěch zúčastňoval chlapeckých žertů, ba že se i později, když se vrátil do Čech, zprvu oddával světským radovánkám.

R. 981 zemřel arcibiskup Adalbert a Vojtěch se vrátil do vlasti. Pražský biskup Dětmar posvětil Vojtěcha na podjáhna. Brzo poté Dětmar onemocněl na smrt. Když byl blízko smrti, naříkal; "Ach, jaký jsem byl a jaký bych nyní chtěl být! Můj hřích by přece došel odpuštění, kdyby hříchy mého svěřeného lidu nezvětšovaly mou bídu. Nebránil jsem lidu zběsilému. Nedovedl jsem odvrátit zkázu, do které se dobrovolně vrhal. Běda mi, že jsem mlčel!" Tyto výčitky a žaloby mocně otřásly Vojtěchem, jenž byl Dětmarově smrti přítomen. Byly pro něj počátkem přísného života.

Duchovenstvo, kmeti a čeští vladykové s králem Boleslavem II. v čele rokovali, kdo by byl nejhodnější biskupského stolce. Nakonec zvolali: „Kdo jiný, než náš rodák Vojtěch, jehož urozenost, učenost a přívětivé chování se spojují tak velkou důstojností? Ten bude naším dobrým vůdcem!" Přivedli ho do shromáždění a pravili: „Ty budeš naším biskupem, chtěj nebo nechtěj! Ty znáš dobře otvírat cestu, která vede do nebeské vlasti." Vojtěch přijal volbu, ač nerad. Z biskupských důchodů si ponechal pouze čtvrtinu

na své potřeby, zbytek vynakládal na dobro církve, duchovenstva a nuzných lidí. Jednou pozdě večer přišel jakýsi ubožák a prosil o dar. Vojtěch byl ve velké nesnázi, neboť neměl nic. I daroval ubožákovi peřinu, kterou se chtěl sám přikrýt.

Když později jako biskup kráčel do císařského města Ravenny bez lesku, tázal se ho kdosi z duchovenstva: „Proč neneseš aspoň biskupskou berlu?" Světec odpověděl: „U živého Boha, před jehož tváří stojím, je lehké nosit biskupskou berlu, ale přetěžké klást počet z toho, až přijde přísný soudce živých i mrtvých, aby soudil k životu věčnému nebo k věčnému ohni!"

Jindy zase prosila chudá vdova o almužnu pro sebe a pro děti. Vojtěch ochotně sáhl do kapsy. "Nemám nic u sebe," řekl přívětivě ženě, "přijď zítra do města! Potom ti dám, kolik budu moci." Řekl a šel dále svou cestou.

Tu se však rozpomněl: "Budu-li zítra ještě živ? Musím dát dnes, tak bude mít dar svou cenu. Pak budu před soudem bez bázně a žena nebude mít škodu." Vrátil se, zavolal ženu a daroval jí svůj plášť.

Vojtěchova horlivost pro čest a slávu Boží a pro spásu duší byla neúnavná. Ale neměla příliš úspěch. V zemi nebylo sice mnoho pohanů, ale udržovaly se pohanské zvyky, například sňatky mezi blízkými příbuznými, mnohoženství u

šlechty, krevní msta, trhy v neděli a ve svátek, prodávání křesťanských zajatců židům; kněží se mnohdy ženili a když byli káráni, hledali ochranu u světských velmožů.

Proto požádal míšeňského biskupa Volkolda, aby prozatímně spravoval biskupství pražské, a vydal se r. 989 se svým bratrem Radimem na cestu do Říma. Jakmile tam přišel, prosil papeže Jana XV. o radu, co by měl dělat. Naříkal: “Můj svěřený lid mne nechce poslouchat." Papež odpověděl: “Synu! nejsi-li s to vést svůj lid, uchyl se do ústraní a snaž se zachránit sám sebe!" Vojtěch chtěl putovat do Jeruzaléma. Císařovna Theofana, matka císaře Oty III., která právě pobývala v Římě, mu dala na cestu tolik zlata, kolik mohl Radim unést. Ale Vojtěch ihned všecko rozdal mezi chudé. Opat sv. Nil mu poradil, aby neputoval dál, ale aby v Římě vstoupil do kláštera.

Mezitím se Čechům zastesklo po biskupovi. Proto mohučský arcibiskup Willigis poslal do Říma list tohoto obsahu: “Češi litují svých nepravostí a přejí si opět Vojtěcha za svého biskupa. Slibují nápravu." Papež Jan XV. souhlasil slovy: “Vraťme jim, oč spravedlivě žádali, ale s touto podmínkou: budou-li ho poslouchat, ať tam zůstane, nebudou-li však chtít zanechat svých obvyklých nectností, ať tento náš milý bratr opět od nich odejde!" Vojtěch se vrátil do Čech. Bylo to r. 992. Cestou na Plzeňsku na Zelené hoře požehnal své milé vlasti. V Praze ho radostně uvítali duchovní i zástupy lidu a slibovali poslušnost.

V r. 993 založil Vojtěch benediktinský klášter v Břevnově u Prahy. Břevnovský klášter se stal ohniskem křesťanské kultury. Potom se odebral na Moravu, odtud na Slovensko; v Ostřihomi se sešel s uherským vévodou Geyzou a biřmoval jeho syna na jméno Štěpán. Ubíral se pak Nitrou do Bílého Chorvatska a kázal i v Krakově.

Když se Vojtěch vrátil z apoštolské cesty do vlasti, nalezl poměry rozhárané. Mocný rod Vršovců byl v nepřátelství se Slavníkovci. Tehdy se stalo, že manželka jistého Vršovce, nařčená z cizoložství, utekla do chrámu na Pražském hradě a dovolávala se práva útočištného. Podle pohanského práva měla být sťata vlastním manželem. Biskup Vojtěch ji nevydal, nýbrž žádal, aby byla podrobena soudnímu řízení a pokání. Vršovci však porušili útočištné právo, odtrhli ženu od oltáře, vyvlekli ji z chrámu a sťali ji mečem. Vojtěch vyobcoval tyto zbojníky z církve. Ale tím se jen přiostřilo nepřátelství. I rozhodl se po druhé složit břemeno biskupského úřadu a odebral se do Říma do kláštera.

Vojtěch si vyžádal u papeže slyšení. Prosil: “Poskytni mi, Svatý otče, útěchu, mám-li odcházet smutný. Uposlechnou-li ovečky mého hlasu, chci s nimi žít a umřít, ne-li, chci s tvým povolením jít kázat evangelium pohanským národům.”

Papež Řehoř V. svolil.

283

Na další cestě domů poděsila Vojtěcha nová neblahá zpráva; Vršovci zavraždili na hradě Libici čtyři Vojtěchovy bratry.

Proto se Vojtěch uchýlil do Polska. Tam ho kníže Boleslav Chrabrý uctivě uvítal. Poslal také do Čech poselstvo s dotazem, žádají-li si Češi mít Vojtěcha za svého biskupa. Odpověděli uštěpačně, že ho nechtějí. Proto se rozhodl, že půjde k pohanským Prusům. Vyčkával na jarní období. Mezitím pečoval o zvelebení služeb Božích ve Hnězdně. R. 997 se vydal na cestu, provázen Radimem a Benediktem. Z Gdaňska se plavil do zátoky frižské. Sotva jej spatřili domorodci, obcházeli ho hněvivě a jeden z nich jej udeřil veslem mezi lopatky se slovy: "Neodejdete-li rychle odtud, budete mučeni a usmrceni." Vojtěch se pustil hlouběji do kraje a přišel do větší osady. Starosta se ho tázal, kdo je a co tam hledá. Odpověděl: "Jsem Slovan jménem Vojtěch, stavem mnich, dříve biskup, a přicházím k vám, abyste opustili modly a poznali pravého Boha." Prusové mu však hrozili zabitím a odvezli ho i s průvodčími na lodi k místu, kde je nyní město Pilava.

Gaudencius řekl: "Jsme hladoví a umdlení." Vojtěch poodešel do lesa a přinesl spoustu hub a sladkých bylin. Poté sloužil mši svatou a pak kráčel k blízkému městu. Sotva vystoupil na násep, seběhli se lidé a házeli po něm kamením. Vrátil se a vešel do lesa, zvaného Romovské pole, o němž nevěděl, že je to pro Prusy posvátné místo. Zde jej přepadli Prusové, vedení pohanským knězem Sikkem. Ten probodl Vojtěchovu hruď oštěpem, ostatní ozbrojenci bodali umírajícího, až se ze sedmi hlubokých ran valila krev. Vojtěch rozepjal ruce, modlil se za vrahy a klesl mrtev k zemi. Pohané mu usekli hlavu a dali ji na kůl. Benedikt a Radim byli spoutáni, později pak propuštěni. To se stalo 23. dubna 997 blíže nynějšího města Fischhausen u Královce. Tělo sv. Vojtěcha bylo přeneseno zprvu do Třemešné, pak do Hnězdna a r. 1039 do Prahy.

284

24. DUBNA. FIDELIS ZE SIGMARINGEN, MUČEDNÍK.

"Buď věrný až na smrt, a dám ti vítězný věnec života."

(Zjev. 2, 10)

F i d e l i s, křestním jménem Marek, se narodil r. 1577 v Sigmaringách na Dunaji. Jeho otec Jan Roy byl starosta a soudce; on i jeho manželka Jenovéfa vychovávali své děti bohabojně. Otec zemřel a vdova pečovala s poručníkem o další výchovu sirotků. Protože Marek projevoval mimořádné vlohy a vnímavou mysl, byl poslán do breisgavského Frýburku na vyšší studia. Rozhodl se pro povolání právníka. Někteří jeho přátelé se po ukončení studia domluvili, že podniknou delší cestu po různých evropských zemích, aby získali zkušenosti a aby se přiučili cizím jazykům a lepším mravům. Ohlíželi se po vzdělaném a rozvážném průvodci. Byl jim doporučen právník Marek Roy. Marek byl srozuměný. Nastoupili cestu r. 1604, prošli Německo, Francii, Španělsko a Itálii. Marek dával svým druhům dobrý příklad vědychtivosti i mravnosti. Vodil je do chrámů i do nemocnic, do škol i do obrazáren. Všude se snažil poučit sebe i své druhy. Když se vrátili z cesty, Marek složil zkoušku a byl povýšen na doktora veškerých práv. Usadil se v Ensisheimu v Alsasku.

Marek byl spravedlivý soudce. Jednou mu řekl advokát: “Pane doktore, prosím vás, abyste nebyl příliš spravedlivý. Jen malinko odbočte ze svých zásad a budete mít z toho veliký zisk." Tato řeč přiměla Marka k tomu, že opustil soudnictví, stal se knězem a vstoupil ke kapucínům v Altdorfu ve švýcarském kantonu Uri. Dostal jméno Fidelis (Věrný) a přitom mu kvardián připomněl slova Písma sv.: “Buď věrný až na smrt, a dám ti korunu života." (Zjev. 2, 10)

Brzy byl zvolen kvardiánem ve Feldkirchu. Svou zbožností a horlivostí si získal přízeň řeholníků i lidu. Chudí a opuštění lidé u něho hledali pomoc; utiskovaní mu předkládali své rozepře. Kdo potřeboval dobrou radu, s důvěrou se na něj obracel

a Fidelis uměl každému vyhovět. Neostýchal se vystupovat na soudu jako obhájce chudých lidí, nedbal na posměch zlomyslných lidí, kteří mu vyčítali, že v oděvu kapucína koná úřad advokáta.

V této době povstaly mezi katolíky a kalvíny náboženské třenice rozdmýchávané politickými spory, které se stupňovaly až ke krvavým výtržnostem. Fidelis byl poslán do Grisonska, aby kázal lidu pokoj v duchu evangelia. Výmluvně horlil proti náboženským bludům, ale nezavrhoval bloudící, nýbrž je litoval, že jim byl odcizen poklad pravé víry. Laskavostí si naklonil zvláště mládež a obrátil zakrátko mnoho kalvínů.

Po svátcích velikonočních se odebral znovu na misie do Sevisu. Úřady mu nabídly na ochranu vojenskou stráž, on však odmítl. Cestou se ptal jeho bratr Jan: “Co bychom dělali, kdyby nás náhle přepadl zástup zbojníků?" Fidelis řekl klidně: “Co jiného, než co učinili mučedníci Boží; podstoupili bychom rádi smrt pro Boha."

Čtvrtou neděli po Velikonocích kázal na slova: “Jeden Bůh**,** jedna víra, jeden křest." Náhle na něho vykřikl jakýsi kalvín: “Zadrž, odvážlivče!" a vystřelil na něj, rána ho však minula. Aby nedošlo ke krvavé srážce ve svatyni, sestoupil Fidelis z kazatelny, pomodlil se před oltářem, vyšel ze zákristie a ubíral se klidně cestou do sousední vesnice. Sotva odešel, přihnal se za ním zástup ozbrojených kalvínů. “Chceš přijmout naši víru nebo ne?" křičeli na něho. On však klidně odpověděl: “Milí bratří, vždyť jsem k vám nepřišel proto, abych přijal víru znetvořenou, ale abych vám hlásal víru pravou."

Na okamžik zůstali těmito slovy ohromeni. Potom jeden z nich vytasil meč a ťal světce do hlavy. Ten zvolal: “Ježíš! Maria! Pomoz mi, Bože!" a klesl na kolena. Zuřiví bludaři se vrhli na mučedníka a zohavili jeho tělo. Zemřel dne 24. dubna 1622.

*

J i ř í (řecky Georgius) pocházel z urozených rodičů v Kappadocii. Jeho otec zemřel mučednickou smrtí; po manželově smrti se matka odstěhovala i se synem do své otčiny, Palestiny. Jiří byl povahově ohnivý a věnoval se vojenskému

povolání. I jako voják zůstal ctnostným a bohabojným vyznavačem Kristovým. Brzy byl povýšen na plukovníka v císařském vojsku.

Císař Dioklecián sídlil tehdy v Nikomedii. Když vypuklo pronásledování křesťanů, plukovník Jiří se odebral k císaři Diokleciánovi, neohroženě vyznal svou víru a řekl: “Císaři a shromáždění rádcové! Jak dlouho ještě budete pronásledovat křesťany, kteří jsou věrní poddaní říše. Křesťané se modlí za císaře a vlast, ale mrtvým modlám nemohou obětovat."

Císař a rádci byli ohromení, že takto mluví vysoký důstojník. Císař prohlásil ta slova za velezradu a přikázal Jiřího uvěznit. Po několika dnech ho povolal k sobě a snažil se ho pohnout sliby i hrozbami k odpadu od Krista. Jiří odpověděl: “Císaři, co mi slibuješ, tím pohrdám, a čím mi hrozíš, toho se nelekám," a hájil svou křesťanskou víru jako pravý křesťanský hrdina, ačkoliv věděl, že ho čeká mučednická smrt.

Na rozkaz císařův zavěsili Jiřímu na hrdlo těžký kámen, jeho tělo drásali kolem, na kterém byly připevněny hřeby. I poslední pokus přinutit Jiřího k modloslužbě zůstal marný. Jiří byl potom odsouzen na smrt. Na popravišti se modlil za obrácení pohanů, až skonal pod katovým mečem r. 303.

Sv. Jiří byl vždy ctěn jako jasný vzor bojovníka za víru a křesťanskou ctnost. Zobrazuje se jako mladistvý ztepilý rytíř v plné zbroji na bujném koni, jak kopím potírá lítou saň, svíjející se před ním. Toto vyobrazení je symbolické. Saň značí buď zlého ducha, odvěkého nepřítele lidstva, nebo pohanství.

25. DUBNA. MAREK EVANGELISTA PÁNĚ. KLETUS A MARCELINUS, PAPEŽOVÉ A MUČEDNÍCI.

Evangelista Páně s v. M a r e k pocházel ze židovské rodiny v Jeruzalémě. Zprvu se jmenoval Jan a teprve později přijal jméno Marek, u Římanů obvyklé a oblíbené. Proto se nazývá ve Skutcích apoštolských někdy Janem (13, 5, 13), někdy Markem (15, 39) a někdy Janem, který měl příjmení Marek (12, 12; 15, 37). Byl bratranec učedníka Páně Barnabáše (Kolos. 4, 10). Jeho matka Maria měla v Jeruzalémě dům, v němž se scházeli Kristovi učedníci ke společným modlitbám. Do tohoto domu, do sboru shromážděných věřících, se odebral apoštol sv. Petr v noci po té, když ho anděl zázračně vyvedl ze žaláře a vysvobodil z Herodovy moci a ze všeho očekávání židovského lidu. (Sk. 12, 12)

Apoštol Petr obrátil Marka na víru, a proto ho nazývá svým synem (1. Petr 5, 13). Když obrácený Pavel odešel z Antiochie na svou první apoštolskou cestu, vzal i

Marka (Skut. 12, 25), který byl jeho pomocníkem v hlásání pravdy Kristovy. Z Páfu se Pavel se svými průvodci plavil do Perge v Pamfylii, odkud se Marek, unavený obtížemi cesty, vrátil do Jeruzaléma (Skut. 13, 13).

Sv. Jiří

R. 51 se Marek zúčastnil apoštolského sněmu v Jeruzalémě. Potom Barnabáš, který zamýšlel s Pavlem navštívit města, ve kterých společně na jeho první cestě kázali slovo Boží, si přál, aby ho opět doprovázel Marek, ale Pavel k tomu nesvolil. Barnabáš se tedy odloučil od Pavla, vzal Marka a odebral se s ním do své otčiny na ostrov Kypr. (Skut. 15, 36-39) Později se však smířili, neboť kolem r. 62 byl Marek pomocníkem apoštola Pavla v Římě. Apoštol o něm činí zmínku v listu ke Koloským: “Pozdravuje vás můj spoluvězeň Aristarchos a Barnabášův bratranec Marek, o němž jste již dostali pokyny. Až k vám přijde, přijměte ho." (Kolos. 4, 10) O Markovi se Pavel rovněž zmiňuje v listu k Filemonovi, který napsal ve svém prvním vězení v Římě: “Pozdravuje tě Epafras, můj spoluvězeň v Kristu Ježíši, Marek, Aristarchos, Démas a Lukáš, moji spolupracovníci." (Fil. 24)

R. 64 byl Marek spolupracovníkem apoštola Petra v hlásání slova Božího v Římě. Petr se o něm zmiňuje ve svém prvním listu adresovaném křesťanům pohanského původu v pěti římských provinciích Malé Asie, když říká: “Pozdravuje vás vaše spoluvyvolená, která je v Babylónu, a Marek, můj syn." (1. Petr 5, 13) Babylónem zde míní apoštol modlářský a mravně zkažený Řím. Asi r. 67 byl Marek opět na apoštolských cestách na Východě; svědčí o tom slova apoštola Pavla v listu k Timoteovi, psaném v Římě: “Marka vezmi s sebou, bude mi užitečný jako pomocník." (Timot. 4, 11)

Tyto skromné a nesouvislé zprávy o Markovi máme z Písma sv. Podrobnější údaje nám o něm zachovali nejstarší církevní spisovatelé. Marek, podle víry duchovní syn sv. Petra, přilnul obzvláště k tomuto apoštolu a poslouchal jeho kázání. Petr, nadšený vřelou láskou k svému božskému Mistru a plný horlivé touhy, aby všichni lidé v něho uvěřili a měli život věčný, kázal o jeho životě i učení, o jeho lásce i zázracích, o smrti a

jeho vzkříšení s požehnaným výsledkem, ale apoštolský úřad ho nutil často

odcházet z Říma, aby i na jiných místech kázal slovo Boží. Tu prosili věřící v Římě věrného Petrova pomocníka, aby jim podle apoštolových kázání napsal život Krista Pána, aby jej mohli stále pročítat, rozjímat o něm a řídit se jím. Marek této jejich žádosti vyhověl a napsal stručně vše, co o Ježíši Kristu od Petra slyšel, a to jak při jeho kázáních, tak i v důvěrných rozmluvách. Tak vzniklo druhé evangelium podle sv. Marka. Sv. Jeroným na základě výroků nejstarších církevních spisovatelů Papiáše, Irenea, Klementa Alexandrijského a Eusebia říká: “Marek, učedník a tlumočník Petrův, podle toho, co slyšel od Petra vypravovat, byl požádán od bratří v Římě, aby napsal evangelium. Když o tom uslyšel Petr, schválil, potvrdil a vydal církvím ze své moci ke čtení Markovo evangelium." Podle Irenea bylo toto evangelium napsáno po r. 67, když již před tím vzniklo evangelium sv. Matouše. To, že Marek napsal své evangelium především podle kázání sv. Petra a za jeho dozoru, vyplývá i z jeho obsahu. V evangeliu sv. Marka se totiž pomíjí mlčky téměř vše, co by sloužilo sv. Petru ke cti a chvále, zejména to, jak se z horoucí lásky vrhl do moře, aby pospíšil vstříc vzkříšenému Ježíši (Jan 21, 7); jak mu Pán svěřil své beránky i ovce, aby je pásl (Jan 21, 15-17), a jak ho blahoslavil pro jeho víru a řekl mu: “A já ti pravím, že ty jsi Petr; a na té skále zbuduji svou církev a brány pekel ji nepřemohou. Dám ti klíče království nebeského, a co odmítneš na zemi, bude odmítnuto v nebi, a co přijmeš na zemi, bude přijato v nebi." (Mat. 16, 16-19) Pokorný Petr se nehonosíval ve svých kázáních těmito událostmi ze svého života, jež byly mu ke cti, a vůbec o nich nemluvil, zato se však s lítostí přiznával, že svého Mistra třikrát zapřel; a právě toto jeho zapření se líčí v evangeliu sv. Marka velmi podrobně. (Mar. 14, 66-72)

Podle zpráv sv. Epifania a sv. Jeronýma byl Marek již okolo r. 50 od apoštola Petra vyslán z Říma do Egypta, aby v této zemi hlásal Ježíše Krista. Přistál v Kyréně a

cestoval po Lybii, hlásal evangelium po všech místech a dědinách, kudy šel. Zde pokřtil veliké zástupy lidu a ustanovil své učedníky, aby pečovali o spásu nově obrácených. Egypt, země nejpodivnějších modlářských pověr, kde i zvířatům byla vzdávaná božská pocta, se za jeho působení brzy stal aktivní evangelijní oblastí, kolébkou dávných světců a ohniskem nejkrásnějších křesťanských ctností.

Když Marek prošel celou zem a v jejích širých končinách zakotvil Kristovu církev, dostal se do hlavního přímořského města Alexandrie, tehdy prvního obchodního města na celém světě.

Legenda vypravuje: Když sv. Marek na svých apoštolských cestách přišel do hlavního města Alexandrie, roztrhaly se mu boty. Šel k prvnímu ševci na předměstí a dal si je opravit. Obuvník při práci nedal pozor, píchl se šídlem do ruky a vzkřikl

bolestí: “Můj Bože!" Sv. Marek se zaradoval, že pohan v bolesti nevolal své pohanské bohy, ale pravého Boha. Ihned mu začal vypravovat o jediném Bohu, který tak miloval svět, že dal svého jednorozeného Syna, aby každý, kdo v něho uvěří, byl spasen.

Když sv. Marek ve jménu Pána Ježíše uzdravil ševci ránu, muž ho naléhavě prosil, aby u něj bydlel. Dal se s celou svou rodinou vyučit ve víře a pokřtít. Jmenoval se Anián.

V Alexandrii kázal Marek křesťanskou víru s tak požehnaným úspěchem, že zde zakrátko založil živé společenství věřících, které jako první biskup spravoval. Po třech letech ustanovil Aniána za svého nástupce na biskupském stolci. Počet křesťanů se v Alexandrii brzy rozrostl tak, že zde měli několik posvátných míst ke slavení bohoslužeb.

Tento úspěšný rozkvět křesťanské obce v Alexandrii vzbudil závist a nenávist nepřátel. Pohanští Egypťané a Řekové se spojili se zatvrzelými Židy proti věřícím a ukládali o život zejména biskupu Markovi. Když to Marek poznal, odešel z hlavního města a obcházel křesťanské obce v Lybii, které posiloval ve víře a jimž zřizoval biskupy

a kněze. Občas přicházel potají do Alexandrie, aby uspořádal církevní záležitosti. Nepřátelé po něm neustále pátrali. Jednou v den Páně, právě když Marek v Alexandrii sloužil nejdražší novozákonní oběť, byl přepaden zuřivým zástupem lidu. Útočníci mu hodili provaz na hrdlo, smýkali s ním po ulicích města až k mořskému břehu a polomrtvého ho uvrhli do žaláře. Světec si za těchto výtržností nestěžoval a z jeho úst zněla jen chvála Boží. V žaláři se mu zjevil Spasitel a potěšil ho i posilnil k dalšímu utrpení. Nazítří se ho pohané zmocnili znova a smýkali s ním po ulicích i hrbolatých cestách u města, až r. 68 vypustil ducha.

Jeho umučené tělo hodili vrazi do ohně, který však uhasil déšť, a křesťané sebrali svaté ostatky, uctivě je uložili do skalního hrobu opodál města, kde se shromažďovali na bohoslužby. Již v r. 310 byl nad tímto hrobem zbudován chrám Páně. Jeho hrob se stal slavným poutním místem. Později byly jeho ostatky přeneseny do Alexandrie.

V devátém století získali benátští kupci v Alexandrii ostatky sv. Marka a převezli je do svého města. Od té doby byl sv. Marek patronem benátské republiky a jeho symbol, okřídlený lev s knihou, se stal světově známým znakem obce benátské, ovládající moře.

26. DUBNA.

K l e t u s nebo A n a k l e t u s se narodil v Římě a na biskupa ho vysvětil svatý Petr. Stal se nástupcem svatého Lina a byl papežem od r. 79 do r. 91. Vynikal učeností a svatým životem. Zemřel r. 91.

Potom už není Řek a Žid, obřezaný a neobřezaný, barbar, divoch, otrok a svobodný - ale všechno a ve všech Kristus.

(Kol. 3, 11)

Z i t a se narodila r. 1218 v Montesegradi u města Lukky v Toskánsku z chudých zbožných rodičů.

Již ve dvanácti letech ji dali na službu do domu pana Fatinelliho v Lucce v Itálii. Tam sloužila po osmačtyřicet let až do své smrti. Ze stanoviska světa nebylo v jejím životě nic zvláštního. Avšak Bůh hleděl na tuto duši se zálibou, neboť svatost nespočívá ve velkých činech, ale v tom, že i ty nejmenší úkony konáme z velké lásky k Bohu.

Zita vstávala časně, aby získala čas k modlitbě a na mši sv., které se každodenně zúčastňovala, zatímco její panstvo ještě spalo. Práci si osvěžovala krátkými střelnými modlitbami. Zahálku nenáviděla a svou činnost vykonávala svědomitě, nejen pro mzdu, nýbrž z lásky k Bohu.

Špatných řečí se bála více než smrti, a kdykoli se někdo opovážil před ní mluvit dvojsmyslně, vzplanula posvátným hněvem a pohlédla na lehkomyslníka tak ostře a vážně, že umlkl, nebo mu přísně pohrozila Božím trestem. Kdysi se odvážil rozpustilý jinoch a chtěl Zitu políbit, ta mu však dala tak rázný políček, že se zastyděl a již nikdy ji neobtěžoval.

Její láska k chudým byla vynalézavá. Obnošené šatstvo a prádlo pečlivě ukládala, čistila, spravovala a rozdávala žebrákům. Jednou se chystala za citelné zimy o Vánocích do kostela. Když pán viděl, že nemá zimní oděv, půjčil jí svůj kožich. Zita ho přijala z poslušnosti. Když pak v chrámu spatřila chuďasa třesoucího se zimou, svlékla kožich a zabalila do něho chudého starce. Po bohoslužbách se ohlížela po žebrákovi, kterému půjčila kožich, a když ho nespatřila, vrátila se polekaná domů. S pláčem vyprávěla, co se jí přihodilo. Pán se rozhněval a dělal Zitě prudké výčitky, avšak v poledne, když rodina seděla u oběda, přišel rozradostněný žebrák a s díky vracel půjčený kožich. Od té doby si pán Zity vážil a ve všem jí důvěřoval.

Pro její zbožnost se jí mnozí lidé posmívali; pomlouvali ji, že je pokrytecká. Ona však snášela pomluvy, jako by je neslyšela. Často se stalo, že pomlouvače odprosila. Když později lidé poznali její svatost a chválili ji, rmoutila se a ještě častěji chodila ke sv. zpovědi, neboť cítila nebezpečí lidské chvály. -

Svou pokorou si získala neomezenou důvěru pánů, takže ji už nepokládali za služku, ale za dobroditelku a přítelkyni rodiny a svěřili jí správu domu. Fatinelli měl k Zitě takovou úctu, že se při každém hněvu pouhým pohledem nebo jejím jediným slovem uklidnil.

Tak sloužila Zita osmačtyřicet let v jedné rodině. Když dosáhla šedesáti let, její páni nežádali, aby konala těžké práce, a umožnili jí, aby se mohla více oddávat úkonům zbožnosti. Ale Zita neustala v práci; říkávala: “Nechci, aby mě smrt zastihla v zahálce."

Když onemocněla zimnicí, přijala svaté svátosti a obklopena vděčnou rodinou zesnula v Pánu 27. dubna 1272. Po její smrti volaly děti po ulicích: “Svatá Zita zemřela!"

27. DUBNA. PETR KANISIUS, VYZNAVAČ A CÍRKEVNÍ UČITEL.

Jidáš bdí, učedníci spí.

Několik let před narozením Petra Kanisia se vzepřel Luther proti Římu. Petr se narodil 8. května 1521 v Nimwegách. Otec Jakub de Hondt (latinsky Canis) byl doktor práv a starosta města. Jeho rod pocházel z Nizozemska. Matka Egidie brzy zemřela, ale sestra druhé matky měla velký vliv na výchovu malého Petra. Když mu bylo patnáct let, odešel studovat do Kolína nad Rýnem. R. 1540 se stal doktorem filozofie. Brzo poté se seznámil s Petrem Fabrem, členem Tovaryšstva Ježíšova. Zajel k Fabrovi do Mohuče, aby u něho konal duchovní cvičení podle návodu Ignáce z Loyoly. Od té doby Petr přilnul k Tovaryšstvu celou duší a vstoupil do řádu jako novic. Zároveň konal na vysokých školách přednášky o Novém zákoně.

Touha po novotách a povrchní věda způsobily tehdy zkázu víry a zdivočelost mravů. I někteří biskupové podporovali protestantské bludy. Arcibiskup kolínský Heřman z Wiedu tak činil na pohoršení katolíků. Petr Kanisius byl pověřen, aby na arcibiskupa žaloval u císaře Karla V. Nehodný arcibiskup byl podle zásluhy

sesazen. Horlivý biskup augsburgský Otto Truchsen si oblíbil Petra Kanisia a poslal ho na tridentský sněm. Sněm byl přeložen do Bononie a Petr se odebral do Říma, aby požádal Ignáce z Loyoly o přijetí do Tovaryšstva Ježíšova. Ignác nepřijal nikoho, o jehož způsobilosti by se sám nepřesvědčil. Kanisius obstál ve zkoušce velmi dobře a dne 7. září 1549 složil v Římě do rukou zakladatele jezuitů slavné řeholní sliby. Tehdy bavorský vévoda Vilém IV. žádal Ignáce, aby mu poslal do Ingolstadtu kněze, kteří by napravovali pokleslé školství a utvrzovali lid v katolické víře. Ignác poslal do Bavor tři ze svých spolupracovníků, mezi nimi i Petra Kanisia, který se vrátil z Messiny, kde krátký čas učil mládež řečnictví.

Petr Kanisius se vydal na cestu do Německa. Cestou se zastavil v Bologni a tam byl povýšen na doktora bohosloví. Do Ingolstadtu dorazil r. 1549. Protestantské bludařství způsobilo hroznou spoušť. Celé rozsáhlé kraje byly od katolické církve odtrženy; mravnost byla zvrhlá, klesala den ode dne hlouběji a mnozí měli za to, že katolické náboženství vzalo za své. Petr Kanisius zpočátku povznesl ingolstadtské vysoké školy; vynikajícím způsobem vychovával mládež, přivykal ji modlitbě, přijímání svátostí a statečnému vyznávání a obhajování katolické víry. Na kazatelně posiloval věřící na mysli a dodával jim zmužilosti. R. 1551 ho poslali do Vídně. Náboženská situace tam byla žalostná. Kláštery byly opuštěné, řeholní osoby byly předmětem posměchu a pohrdání, kněžský stav byl vystaven těm nejnižším útokům, po dvacet let už nebyl nikdo vysvěcen na kněze,

******obrázek***

mnohé fary neměly duchovní správce, kázeň v duchovenstvu byla uvolněná. Kanisius ihned začal pracovat na kazatelně, ve školství, v duchovní správě, aby povznesl ochablý náboženský život. Stal se rektorem vysokého učení i nově založené jezuitské koleje a byl ustanoven dvorním kazatelem ve chrámě sv. Štěpána. Dne 25. března poprvé vstoupil na kazatelnu. Neměl více než osm až deset posluchačů. Z počátku vadilo cizí porýnské nářečí, kterým mluvil a jemuž si vídeňský lid měl zvykat; ale hlavní příčina neúčasti byla ta, že lid lnul více k bludařským kazatelům.

Kanisius tepal nevěru, bludařství a náboženskou lhostejnost a nabádal lid k radostnému vyznávání katolické víry.

Působil nejen ve Vídni, ale vycházel i do okolí, svolával mládež z opuštěných farností na křesťanská cvičení, uděloval svátosti a navštěvoval nemocné. Venkovský lid poslouchal dychtivě jeho kázání a velebil ho jako posla z nebes. Císař Ferdinand I. se radíval s Petrem o věcech náboženských a svěřil mu opravu

vídeňského vysokého učení.

Protestanté zuřili, když Petr Kanisius přišel do Prahy. Nazývali ho “psem" (naráželi na jeho jméno canis = pes). Světec jim vtipně odpověděl: “Jen vlci nenávidí psa, ovečky však psovi důvěřují."

Sv. Petr žil v době humanismu. Vzdělanci se začali zabývat starými řeckými pohanskými spisy; nadchli se pro staré pohanské umění. Tyto myšlenky měly zhoubný vliv na celý život. Mnohem horlivěji se četly spisy pohanských řeckých a římských básníků než Písmo sv. Tím se šířila nemravnost a nenávist i ve veřejném i v rodinném životě. Nejhorší bylo, že se zkáza nezastavila ani před stavem kněžským. “Sůl země se zkazila." V Římě až do paláců kardinálů vnikl duch světský, duch lehkovážnosti.

296

Šlechetný španělský kníže tehdy napsal: “Lidsky řečeno, zdá se, jako by církev musela zahynout vnitřní hnilobou."

Platilo slovo proroka: “Ti, kdo jsou na stráži, jsou slepí, nikdo z nich *nic* neví; všichni jsou *to* němí psi, nedovedou *ani* štěkat;″ (Iz. 56, 10)

Sv. Petr Kanisius si naříkal: “Jidáš bdí, učedníci spí." - On však *nespal, nebyl slepý, nebyl němý.*

Věděl, že mluvené slovo nestačí. Viděl, jak bludaři rozšiřovali své bludné učení *tiskem.* Nelenil. Vydal svůj *Katechizmus.* Jak se namáhal, aby tento souhrn katolického učení byl co nejdokonalejší! Ještě rok před smrtí třesoucí se rukou prováděl opravy na této zlaté knize. Co se namodlil a naprosil jiné o modlitbu, aby Bůh této knize dal své požehnání! Když sv. Petr umíral, měl jeho katechizmus dvě stě vydání a byl přeložen do dvanácti jazyků. Později vyšel asi v padesáti jazycích a dosáhl čtyř set vydání.

Jistý misionář, který působil v Severní Americe, nalezl mezi tamějšími vystěhovalci lidi, kteří již několik let neviděli kněze. Přesto byli i oni i jejich děti ve víře dobře poučeni.

“Jak je to možné?" tázal se s podivem. “Důstojnosti, z domova jsme si s sebou přinesli tři knížky: Katechizmus, postilu a životy svatých. V těchto knihách jsme čítávali každý večer po práci a zvláště v neděli. Přitom jsme se pilně modlili, aby nám Bůh dal své světlo."

V Praze se Petr ubytoval v hospici Křižovníků s červenou hvězdou. Pro stavbu koleje a školy dostal zanedbaný dominikánský klášter na Starém Městě u mostu. Klášter byl opraven a s Petrem se v něm ubytovalo ještě jedenáct členů Tovaryšstva Ježíšova. Katolíci je přijali s radostí, protestanté s nenávistí. Jezuité byli na ulici tupeni, házeli na ně bláto a kamení. Odpůrci na ně číhali na Karlově mostě, aby je svrhli z mostu do Vltavy.

7. července 1556 zahájili jezuité u sv. Klimenta vyučování, nejprve na nižších, potom na vyšších školách a zřídili novou katolickou, Ferdinadovu univerzitu, která zanedlouho předstihla starou Karlovu univerzitu, stěží živořící. Zpočátku měli málo žáků, ale časem jich přibývalo a školy rozkvétaly; ve svatoklimentské koleji byl otevřen konvikt, vychovávací ústav pro šlechtické a zámožné uchazeče. Všecky tyto ústavy se staly ohniskem nového katolického života, neboť z nich vycházeli uvědomělí muži, kteří vyznávali katolickou víru a svou poslušnost k církvi dosvědčovali životem. Jezuité kázali zprvu latinsky, ale brzo přišli z Říma první čeští členové Tovaryšstva Ježíšova, kteří kázali česky. Mezi nimi vynikali Václav Šturm, Alexander Vojt, Baltazar Hostounský.

Petr Kanisius se odebral do Polska, kam byl r. 1558 poslán k polskému králi Zikmundu Augustovi. Polský lid brzy přilnul k Petrovi, ale také Petr si zamiloval polský národ a přál si v Polsku žít a zemřít. Ale nemohl tam zůstat, neboť císař Ferdinand povolal Petra do Augsburgu, kde se právě konal říšský sněm. Kanisius tam byl ustanoven kazatelem hlavního chrámu. Protestanté přivítali Petra s nenávistí; chtěli ho ukřičet, zastrašit. Ale Petr se nezalekl; neohroženě kázal katolickou nauku, učil děti náboženství, dával duchovenstvu návod ke konání duchovních cvičení, nezapomínal na studující, na chudé a nemocné. Mnoho odpadlíků se vrátilo do katolické církve. Když Kanisius přišel do Augsburgu, byla tam jenom desetina katolických obyvatel; po sedmi letech jeho působení byla již polovina katolická.

Od r. 1571 do r. 1578 byl Kanisius kazatelem v Innomostí. Zbytek života strávil Petr ve Fryburgu ve Švýcarsku. Tam působil sedmnáct let, založil kolej a Mariánskou družinu s požehnaným výsledkem.

Petr Kanisius žil způsobem sebezapíravým; i za poslední nemoci se postil a bičoval. Denně se modlíval růženec za duše v očistci; ve své pokoře se neostýchal poklízet řeholní dům a umývat nádobí v kuchyni. Katolíci ho ctili, ale i rozvážní protestanté se dávali od něho poučit. Po přijetí svátosti umírajících zemřel 21. prosince 1597. Bývá nazýván “světlem katolické církve, apoštolem Německa a Švýcarska". Papež Pius XI. ho prohlásil “církevním učitelem".

28. DUBNA. PAVEL OD KŘÍŽE, VYZNAVAČ.

Pavel se narodil v Ovadě opodál města Alessandrie v Piemontsku. V dětství spadl do řeky a byl zvláštní ochranou Marie Panny zachráněn před utonutím. Pavel dorůstal pod starostlivou péčí bohabojných rodičů v nábožnosti a nevinnosti srdce, a když dospěl, zahořel vroucí láskou k ukřižovanému Spasiteli, rozjímal rád o jeho

utrpení.

Když uslyšel, že se v Benátkách shromažďuje vojsko na obranu proti Turkům, rozhodl se, že také půjde bojovat proti nevěřícím. Avšak Bůh ho napomenul na modlitbách, aby se raději věnoval obhajobě církve a péči o věčnou spásu bližních. Vrátil tedy přijatou zbraň, zamítl skvělý sňatek s urozenou nevěstou i veliké dědictví po bohatém strýci, přijal z rukou alessandrijského biskupa drsné kající roucho a nazval se “Pavlem od Kříže".

Ačkoliv Pavel ještě nebyl knězem, dal mu biskup dovolení, aby směl lidu hlásat slovo Boží, neboť poznal jeho znalost věcí duchovních i svatost života. Pavel si zřídil u vesnického chrámu poustevnu a začal obyvatelstvu okolních osad vykládat tajemství umučení Páně, líčit hroznou zlobu hříchů a vyzývat k pokání. Uzrála v něm myšlenka, že za účelem misií pro lid založí zvláštní řád sv. Kříže a utrpení Kristova. V milostivém létě r. 1725 putoval

do Říma a přednesl papeži Benediktu XIII. svůj úmysl. Papež ho schválil a slíbil mu svou podporu. Hned potom začal Pavel studovat bohosloví a byl r. 1737 od papeže Klementa XII. v Římě vysvěcen na kněžství. Z vnuknutí Božího ustanovil bratřím svého řádu černé roucho označené nástroji umučení Páně. Jakmile získal deset spolupracovníků, potvrdil papež Benedikt XIV. r. 1741 jeho řád pod jménem passionistů (ctitelů umučení Páně). Členové této nové řehole se zavazovali kromě obvyklých tří slibů chudoby, čistoty a poslušnosti ještě čtvrtým slibem, že budou v lidu rozšiřovat úctu k umučení Páně.

Nová řehole se ihned těšila Božímu požehnání, takže do ní vstupovali vynikající muži, kteří společně s Pavlem horlivě pracovali na vinici Páně pro spásu lidských duší. Pavel zemřel v Římě dne 28. dubna 1775.

29. DUBNA. PETR VERONSKÝ, MUČEDNÍK.

P e t r V e r o n s k ý se narodil r. 1205 nebo 1206 ve Veroně ze sektářských rodičů, kteří byli oddaní albigenským bludům. Protože ve městě nebyly sektářské školy, posílal otec Petra do školy katolické. Petr přilnul ke katolické víře. Kdysi se na cestě do školy potkal se svým strýcem, rovněž přívržencem albigenských. Strýc se ho tázal: Co ses dnes učil ve škole?" Chlapec odpověděl: “Apoštolské vyznání víry," a hned odříkával: Věřím v Boha, Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země… Ale

strýc ho zakřikl: “Svět nepochází od Boha, nýbrž od ďábla." Petr se nenechal zmýlit a řekl, že nikdy jinak věřit nebude. Strýc šel k jeho otci a vytýkal mu, proč posílá dítě do katolické školy. Proto dal otec syna přechodně vyučovat doma a pak ho vypravil na vysoké učení do Bologne. V Bologni zůstal Petr zbožný a mravný, nedával se svádět zkaženými druhy; r. 1221 vstoupil do dominikánského řádu.

Jednou byl povolán k převorovi, aby se odpovídal z nařčení, že se dopustil hrubého poklesku. Byl nevinný, ale odpověděl pokorně: “Jsem veliký hříšník a podrobím se jakémukoliv pokoření." Převor se domníval, že se Petr těmito slovy přiznává k domnělému poklesku, a poslal ho do jiného kláštera, kde mu bylo uloženo velmi přísné pokání. Petr snášel všechno mlčky a trpělivě. Teprve po třech měsících si posteskl v chrámě před Ukřižovaným lítostnými slovy: “Nejsladší Ježíši, ty víš, že jsem se ničím neprovinil a že jsem nevinný, proč tedy dopouštíš, abych byl nespravedlivě odsuzovaný?" Vtom uslyšel hlas: “A co zlého, Petře, jsem učinil já, že mne přibili na kříž? Nebuď tedy malomyslný a uč se ode mne nést trpělivě svůj kříž!" Od té doby neměl Petr vroucnějšího přání, než aby z lásky ke Kristu Pánu mohl mnoho trpět.

Když kázal proti albigenským bludům, bludaři se na něj rozhněvali a ukládali mu o život. On však řekl na kázání: “Vím, že kacíři na mne najali úkladné vrahy. Nuže, ať tedy vědí, že mně nemohou více prospět, než když mi poskytnou možnost, abych svůj život obětoval pro Kristovu víru."

V sobotu před provodní nedělí, když se Petr vracel do Milána, číhali na něj dva vrazi. Jeden z nich ho uviděl, vyřítil se na něj a udeřil ho sekerou do hlavy. Mučedník klesl na zem, avšak po chvíli se vzpřímil, poklekl a začal odříkávat apoštolské vyznání víry. Právě když dokončil modlitbu: “Do rukou tvých, Pane, poroučím duši svou," byl proboden dýkou a zemřel. Bylo to r.1252.

30. DUBNA. KATEŘINA SIENSKÁ, PANNA.

“Láska všecko snáší."

(1. Kor. 1.1, 7)

K a t e ř i n a S i e n s k á se narodila v Sieně v Itálii. Její otec se jmenoval Jakub Beninkasa; byl zámožný barvíř a měl na venkově statek. Matka Lapa, rozená Viaganti, byla žena rozšafná, ale prostá; ze všech svých dvaceti pěti dětí milovala

nejvíce Kateřinu. Kateřina projevovala již v dětském věku velké nadání a něžnou zbožnost; zatoužila po tichém životě; brzy si umínila zasvětit svůj život Bohu v ustavičném panenství.

Rodiče mínili Kateřinu provdat; matka jí poručila, aby se vkusně oblékala. Ona odpověděla: “Pozoruji, že mne chcete provdat stůj co stůj. Ještě jsem dosud nesdělila své předsevzetí; ale nyní vám musím otevřít své srdce. Učinila jsem slib ustavičného panenství, ale dřív by se kámen obměkčil, než bych se dala od svého předsevzetí odvrátit. Nemohu vyhovět vašemu přání a vyvolit si ženicha; neboť jsem si již ženicha vyvolila, Ježíše Krista. Chcete-li mi dovolit, abych jako služebná zůstala v domě, nuže, budu vám sloužit. Chcete-li mne však jako neužitečného člena rodiny vyloučit, ať se stane vůle Boží! Bůh mi pomůže." Otec řekl: “Žij tedy podle svého přesvědčení!"

V Sieně žila ubohá žena, která trpěla malomocenstvím. V nemocnici ji nikdo nechtěl obsluhovat z bázně před nákazou. Když se o tom Kateřina dověděla, denně tu ženu navštěvovala a pečovala o ni. Avšak nemocná se jí za lásku odměnila nevděkem. Když jí něco nebylo po vůli, nadávala Kateřině a dělala jí výčitky. Svě-tice se laskavými slovy omluvila a prosila za odpuštění, jako by nemocná byla nějaká královna.

Kateřina vstoupila do třetího řádu sv. Dominika. Jedna ze sester toho řádu, jménem Palmerina, se velmi mnoho modlila, i svůj majetek obětovala na zbožné účely, byla však pyšná a zlomyslná. Měla takovou závist a nenávist vůči Kateřině, že se již

rozčilovala, i když ji jenom viděla nebo slyšela její jméno. Kateřina se snažila laskavostí a upřímností získat její srdce, avšak marně. Palmerina onemocněla. Kateřina se nabídla, že ji bude ošetřovat. Nemocná však zlostně žádala, aby okamžitě opustila dům. Blížila se smrt; aniž byla zaopatřena svatými svátostmi, ležela Palmerina tři dny a tři noci bez vědomí ve smrtelném zápasu. Co udělala Kateřina? Tři dny a tři noci se vroucně modlila, aby Pán té duši odpustil. Bůh její prosbu vyslyšel: umírající nabyla vědomí, poznala svou vinu, srdečně jí litovala a smířena s Bohem zemřela.

Jiná sestra třetího řádu, Andrea, onemocněla rakovinou. Pro zápach k ní nikdo nechtěl. Kateřina ji ošetřovala. - Jednou ji zlý duch pokoušel: naplnil ji takovou ošklivostí proti nemoci, že se jí udělalo špatně, když vkročila do světničky nemocné. Avšak Kateřina se hrdinsky potrestala za tuto slabost: přes všechen odpor políbila hnisající ránu. - Když ji zlý duch takto nepřemohl, pokusil se jiným způsobem: nemocná cítila větší a větší odpor proti sv. Kateřině a ten se stupňoval až k nenávisti a podezřívání nejhoršího rázu. A nespokojila se jenom myšlenkami, svoje lži vyslovovala i před lidmi a jejím slovům se věřilo; sestry třetího řádu se od

světice odvrátily. Marné bylo ujišťování, že je nevinná. Kateřina se obrátila k Pánu a stěžovala si mu, že to již nesnese. Spasitel jí ukázal dvě koruny: zlatou a trnovou a řekl: “Obě koruny dostaneš, vyvol si, kterou chceš v tomto životě; druhá ti zůstane po smrti." Kateřina odvětila: “Pane, svou vůli jsem ti již obětovala, když si však přeješ, abych volila, chci ti být podobná v bolestech." Chopila trnovou korunu a tak silně ji vtiskla na svou hlavu, že ještě dlouho cítila bolest. - Když matka slyšela o pomluvách, trpce vyčítala Kateřině: “Neříkala jsem ti, že tam nemáš chodit? Teď máš za to odměnu. Zakazuji ti, abys ještě jednou vkročila do domu této osoby." Avšak světice prosila: “Hle, i nám Pán činí dobré přes všechen náš nevděk. Kdybych nemocnou opustila, zahynula by. Když jí však pomohu, možná, že se obrátí." Obměkčila matku a nemocná se vskutku obrátila.

Kateřina, útlá panna, chatrného zdraví, pracovala **v** tehdejších rozervaných dobách na urovnání sporů a povznesení církve. Neobyčejnými dary svého ducha a hrdinskými ctnostmi získala velkou vážnost v celé Itálii.

Jejím působením se papež Řehoř XI. vrátil r. 1377 k trvalému pobytu do Říma. Rok poté zemřel a byl zvolen Urban VI. Nový papež byl muž učený a čistých mravů; reformu církevního života prováděl s větší přísností a energií než opatrností. Kateřina ihned vystihla tento rys jeho povahy a napsala mu list, v němž ho zapřísahala, aby vedle spravedlnosti a přísnosti dbal i na shovívavost a lásku. Bohužel, Urban neposlechl těchto slov; ihned po korunovaci vytkl kardinálům, proč pobývají v Římě, místo aby byli ve svých diecézích! A vytkl jim to příkrými slovy. Odbojní kardinálové zvolili protipapeže Klementa VII., který se opět usadil v Avignonu. Tak vznikl rozkol, který naplnil Kateřinu hlubokou bolestí. Odebrala se k papeži do Říma a domlouvala mu.

Jednou nastal spor mezi kněžími, má-li Kateřina častěji přijímat Tělo Páně či nikoliv. Jeden z nich se dovolával sv. Augustina, který říkal, že nemíní častější přijímání ani hanět, ani doporučovat. Kateřina dala rozmluvě žertovný směr a odpověděla: “Když ani sv. Augustin mne nehaní, proč vy byste mne haněli?"

Kateřina přivedla mnoho lidí na cestu ctnosti; přiměla je, aby se zpovídali. Kdosi namítal, že půjde za pokání do Říma nebo do Kompostelly. “A řeknu-li ti, proč se zdráháš, půjdeš pak ke zpovědi?" - “Ano." - “Hleď! Tys ten a ten hřích spáchal tehdy, na tom a tom místě, a to je důvod, proč se vyhýbáš zpovědi." Mezi jejími žáky byl i

Jidáš, mnich; pocítil ke Kateřině smyslnou lásku. Ale protože Kateřina byla takovým citům naprosto nepřístupná, změnila se jeho láska v nenávist. Chtěl ji i zavraždit.Vystoupil z řádu a oběsil se. Jeho jméno není známo.

V lednu r. 1380 napsala své poslední listy papeži Urbanovi VI. a svému zpovědníku Raymundovi z Kapuy. Přestože byla vysílená, chodila každodenně do chrámu. Dne 29. dubna 1380 svolala svou družinu a rozloučila se s ní. Vyznala se všem přítomným ze svých hříchů a dodala, že byla Bohu nevděčná a v jeho službě liknavá. Přijala požehnání od své plačící matky. Potom vyřkla slova: “Konečně mne voláš, Bože můj, s radostí spěchám k tobě." Tak zemřela, kyž jí bylo teprve třicet tři let.

“Nádeník Boží Prozřetelnosti”.

J o s e f B e n e d i k t K o t t o l e n g o se narodil 5. května r. 1787 v Bra, piemontském městečku. V učení prý moc neprospíval; později se vzchopil a byl ve třídě první. Po vysvěcení na kněze v Asti se odebral do Turína. Tam viděl mnoho bídy, hmotné i duchovní. Kdysi byl zavolán k nemocné ženě, matce několika dětí; do nemocnice ji nepřijali a doma trpěla s dětmi velkou nouzi. Tehdy pojal úmysl, že zřídí nemocnici pro opuštěné nemocné.

Založil “malý dům Boží Prozřetelnosti". Již za několik let měl v domě šest set obyvatel; sirotků, mrzáků, nemocných, padlých, slabomyslných, nevyléčitelných, zkrátka ubožáků všeho druhu. A to všechno bez nějakého finančního základu a bez zajištění pro budoucnost. Co však bude s těmi ubožáky, až Kottolengo zemře? Státní úřady se o to zajímaly, neboť byla obava, že najednou budou tito ubožáci veřejnosti na obtíž. Proto se jednoho dne objevil u Kottolenga ministr vnitra a začal: “Promiňte, pane kanovníku, že vás obtěžuji. Jste ředitel tohoto ústavu?" - “Vaše excelence, nejsem přímo ředitel. Jsem jenom nádeník Boží Prozřetelnosti." - “Odkud berete prostředky, abyste živil tolik osob?" - “Od Boží Prozřetelnosti, jejíž nehodným sluhou jsem.” – “Ale k výživě tolika

lidí jsou zapotřebí peníze a majetek. Kde to dostáváte?" - “Měl jsem již čest říci vaší excelenci, že Prozřetelnost se stará o všecko." - “To je všechno dobré a hezké, ale královská vláda má právo vědět, jak se to děje. Vždyť pouštět se do tak velkého podniku není moudré a není ani bez nebezpečí." - “Excelence! ‚Malý dům' žije jen pod křídly Prozřetelnosti, která nám posílá dobrovolné dary. Vaše excelence se znepokojuje o věc, která mi nepůsobí ani nejmenší neklid. Boží Prozřetelnost nás

neopustí, věřte tomu! Lidé nás mohou opustit, Bůh nikdy!"

S nepořízenou se vrátil ministr ke králi a vyřídil mu: “Tento kanovník měl dlouhou řeč o Prozřetelnosti, avšak ani to nejmenší mi nevysvětlil. Je to svatý muž, to je jediné, co o něm mohu říci."

Boží Prozřetelnost svého nádeníka neopustila. Nesčetnými zázraky pomáhala, i když se zdálo, že je všecko ztracené.

Když r. 1851 vypukla cholera, lidé sousedící s ústavem si z obavy před nákazou vymohli na úřadě zavření Kottolengova ústavu. Ten však neklesal na mysli; rozmarně pronesl; “U nás doma říkají: Kapusta se vydaří, když se přesadí; nuže, přesadíme i ústav." Kottolengo přemístil ústav na jiné předměstí, zvané Valdocco. Dílo se očividně vzmáhalo. Jeho organizační talent byl podivuhodný; na všechno myslel, nic neopomněl.

Jeho láska k pacientům byla nevyčerpatelná; kdo s ním jednal, vycítil, že je světec. Jeho horlivost mu strávila vlasní tělesné síly. Na lékařovu radu se odebral k svému bratru do Chieri; tam se jeho stav zhoršil. **Z**aopatřený svátostmi se modlil: “Radoval jsem se, že mi řečeno bylo: Vejdeme do domu Páně!" Zemřel 30. dubna 1852.

“Hospodin je můj pastýř, nebudu mít nedostatek." (Ž. 23, l) “Kdyby se proti mně položilo vojsko, mé srdce nepocítí bázeň, kdyby proti mně *i* bitva vzplála, přece budu doufat." (Ž. 27, 3)

K V Ě T EN

1. KVĚTNA. FILIP A JAKUB, APOŠTOLOVÉ.

“Pojď a přesvědč se!”

(Jan 1, 46)

F i l i p pocházel z Betsaidy. Když Kristus Pán počal veřejně působit, povolal nejprve Jana a Ondřeje. Ondřej přivedl k němu Šimona. Druhého dne vyhledal Filipa. I řekl mu Ježíš: “Následuj mě!" Filip ihned poslechl a vyhledal Natanaela a řekl mu: Nalezli jsme toho, o němž psal Mojžíš a proroci. Když Natanael nechtěl věřit, řekl mu s posvátnou horlivostí: “Pojď a přesvědč se!" Natanael šel a

přesvědčil se. (Jan 1, 35-51)

Když při poslední večeři Pán Ježíš těšil apoštoly, řekl Filip: “Pane, ukaž nám Otce, a víc nepotřebujeme." Ježíš mu odpověděl: “Tak dlouho jsem s vámi, Filipe, a ty mě neznáš? Kdo vidí mne, vidí Otce. Nevěříš, že já jsem v Otci a Otec je ve mně?" (Jan 14, 1-10)

Po seslání Ducha svatého šel Filip do Frygie v Malé Asii. Obrátil mnoho pohanů v městě Hierapolis. Tam byl za panování císaře Domiciána ukřižován a na kříži ukamenován.

“Buďte druhým Kristem!”

J a k u b M l a d š í je syn Alfea (Kleofáše) a jeho manželky Marie, “sestry”, t.j. příbuzné Panny Marie, Matky Páně. (Jan 19, 25) Jakub měl tři bratry: Judu Tadeáše,

Šimona a Josefa. Tito blízcí pokrevní příbuzní Ježíše Krista se nazývají v evangeliích podle židovského obyčeje “bratry Páně". (Mat. 13, 55; Mar. 6, 3)

Rodina Kleofášova uvěřila v Krista jakožto zaslíbeného Mesiáše. Její dva synové, Jakub a Juda, byli od něho přijati do sboru dvanácti apoštolů.

Po rozchodu apoštolů do různých končin světa zůstal Jakub Mladší v Jeruzalémě a byl prvním biskupem této obce. Tváří a celou postavou byl velice podobný Kristu Pánu, proto si antiochijský biskup sv. Ignác, mučedník, přál cestovat do Jeruzaléma, aby ho viděl a učinil si tak obraz o Spasiteli. Jakého věhlasu Jakub požíval, je poznat i ze slov sv. Pavla, který ho nazývá s Petrem a Janem “sloupy církve". (Gal. 2, 9)

Avšak farizeové a zákoníci ho nenáviděli. Když zemřel římský vladař Festus, použil té příležitosti židovský velekněz Anan, aby Jakuba zahubil. Jakub byl obžalovaný, že prý ruší mír a svádí lid. Soudci ho vyzvali, aby prohlásil veřejně Ježíše Krista za lichého Mesiáše. Byl tedy o velikonočních svátcích zaveden na pavlač jeruzalémského chrámu a farizeové a zákoníci k němu zvolali: “Ó spravedlivý, pověz nám, co máme soudit o Ježíši ukřižovaném?" Tu Jakub, stojící na cimbuří chrámu, odpověděl silným hlasem: “Co se mne ptáte o Ježíšovi? On sedí na pravici moci Boží a přijde opět jednou v oblacích nebeských." Tato statečná slova měla velký úspěch. Mnozí ze shromážděného lidu uvěřili v Krista. Zatvrzelí nepřátelé to viděli, vystoupili rychle k němu a svrhli ho dolů, kde ho kamenovali. Umírající apoštol se ještě modlil: “Prosím, Pane Bože, odpusť

jim, neboť nevědí, co činí!" Jeden z přítomných kněží vykřikl: “Přestaňte, co děláte? Tento spravedlivý se za vás modlí k Bohu!" Tu uchopil jistý valchář sochor, kterým se máčí sukno ve vodě, a udeřil jím apoštola do hlavy tak, že ho usmrtil.

Sv. Jakub napsal list, který se Lutherovi a ostatním bludařům šestnáctého století nelíbil, protože vyvracel jejich bludy. Pomohli si jednoduše tím, že list sv. Jakuba škrtli z Písma svatého.

Slova sv. Jakuba: “Podle slova však také jednejte, nebuďte jen posluchači – to byste klamali sami sebe! Co je platné, moji bratři, když někdo říká, že má víru, ale přitom nemá skutky? Může ho snad ta víra spasit? Jako je tělo bez ducha mrtvé, tak je mrtvá i víra bez skutků." (Jak. 1, 22; 2, 14, 26)

2. KVĚTNA. ATANÁŠ, BISKUP, VYZNAVAČ A CÍRKEVNÍ UČITEL. ZIKMUND,

MUČEDNÍK, PATRON ČESKÝ.

“Pravda vás učiní svobodnými."

(Jan 8, 32)

Bludař Arius popíral božství Ježíše Krista. Nejslavnějším obráncem pravé víry proti arianismu byl svatý A t a n á š. Narodil se v Alexandrii kolem r. 295. Část mládí prožil na poušti pod vedením sv. Antonína Velikého, arciotce mnišstva.

Jako jáhen alexandrijské církve se stal Atanáš pomocníkem sv. Alexandra, patriarchy alexandrijského, doprovázel ho na nicejský sněm (r. 325) a tam hájil s velkou učeností a obratností jako dokonalý řečník a křesťanský vědec božství Kristovo proti ariánským bludům. Když r. 328 patriarcha Alexander zemřel, Atanáš byl povolán na alexandrijský biskupský stolec. Atanášovo vyvolení na toto důležité sídlo zasadilo ariánům citelnou ránu.

Na přímluvu Eusebia nikomédského se ujal císař odsouzeného Aria a rozkázal Atanášovi, aby bez odkladu přijal Aria opět do **c**írkve. Atanáš však neohroženě odpověděl císaři, že církev nikdy nemůže přijmout do svého lůna zřejmé bludaře. Ariáni

obžalovali Atanáše u císaře v Nikomedii, že prý zavedl jakousi novou kostelní dávku a že zlatem podporoval zrádce Filumena. Císař předvolal Atanáše, zkoumal

žaloby a když se přesvědčil, že jsou lživé, milostivě ho propustil.

Ariáni však vymohli u císaře, že svolal r. 335 církevní sněm do Tyru ve Fénicii. Umínili si, že sesadí Atanáše stůj co stůj. Atanáš přišel se čtyřiceti devíti pravověrnými biskupy do Tyru. Tam bylo šedesát ariánských biskupů a ti, vedení Eusebiem, vymýšleli nové a nové obžaloby. Podplatili ženu, aby svědčila, že Atanáš ji svedl ke hříchu. Byl předveden Atanáš a zároveň s ním kněz Timotej. Ten se tázal ženy: "Ženo, tvrdíš, že já jsem byl u tebe? Já jsem tě znásilnil?" - "Ano, tys to byl," odpověděla žena a přísahou potvrdila svou výpověď. Zapřísahala soudce, aby přísně potrestali toho, jenž ji tak potupil. Teprve pozdě se dověděla, že ten, kdo s ní mluvil, nebyl Atanáš.

Ariáni však nedali pokoj. Zavřeli biskupa Arsena a před soudem tvrdili, že Atanáš ho dal zabít. Aby svou obžalobu potvrdili, přinesli uťatou Arsenovu ruku jako důkaz. Když byla přečtena obžaloba, tázal se Atanáš přísedících soudců, zdali znají zavražděného. Někteří odpověděli, že ano. Tu Atanáš otevřel dveře a do soudní síně vstoupil – sám Arsen; v noci totiž ariánům utekl a přišel do Tyru, aby dokázal Atanášovu nevinu.

Ve zlosti se ariáni obořili na Atanáše a řekli: "Ale ruku jsi mu dal utnout!" Světec poodhrnul biskupův plášť a ukázal jim napřed jednu, potom druhou ruku. S úsměvem podotkl: "Více než dvě ruce Bůh člověku nedal."

Ariáni obžalovali u císaře Atanáše, jak prý vyhrožoval, že překazí dovoz obilí z Alexandrie do Cařihradu. Tomuto křivému obvinění císař uvěřil a poslal Atanáše do vyhnanství ve vzdáleném Trevíru. Ariáni jásali, že se jim podařilo nepřítele umlčet a odklidit. V slavném průvodu byl Arius uveden do Cařihradu, tam však náhle zemřel bídnou smrtí. Bylo to r. 336. Po smrti císaře Konstantina Velikého se Atanáš vrátil do
Alexandrie. Ale ariánští bludaři nelenili: osočovali Atanáše u císaře i u papeže Julia I.

Císař Konstancius dovolil, aby Atanáše sesadili a na jeho místo dosadili Řehoře kappadockého. Atanáš uprchl z Alexandrie a odebral se do Říma. Papež Julius I. se ho ujal a jeho pravověrnost a nevinnost veřejně osvědčil. Atanášův pobyt v Římě velice prospěl církevnímu životu. Atanáš totiž donesl do Říma první zprávy o poustevnících a o egyptských mniších. Císař Konstancius dal Atanášovi r. 346 povolení k návratu do Alexandrie. Stalo se tak na nátlak bratra císaře Konstancia, ochránce Atanáše.

Konstanc zemřel r. 350 a Konstancius, jeho bratr, se stal samovládcem. Jako smýšlející ariánec žádal od biskupů, shromážděných v Miláně, aby Atanáše

odsoudili. Na císařův rozkaz obsadilo vojsko biskupský alexandrijský chrám, ve kterém byl Atanáš s lidem. Na radu přátel odtud uprchl na libyjskou poušť a tam šest let za neustálého stíhání bloudil z místa na místo. Konstancius však zemřel r. 361 a Atanáš se mohl opět vrátit do Alexandrie. Horlivě působil pro rozkvět pravé víry, hojil rány věřících zasazené bludaři a získal nejen mnoho ariánů, ale i pohanů. To se však znelíbilo císaři Juliánu Odpadlíkovi. Ten rozkázal, aby byl Atanáš zavražděn. Jakmile se Atanáš dozvěděl o těchto úkladech, těšil své věrné: "Nebuďte malomyslní! To je jen mráček a ten brzy přejde!" - Usedl na loď a plul po řece Nilu z Alexandrie do Théb. Sotva odjel, pustili se za ním vojáci. Atanáš spatřil, že pronásledovatelé jsou již nablízku, dal obrátit loď a jel jim naproti. Když se obě lodi potkaly, tázal se vůdce pronásledovatelů Atanáše, kterého neznal osobně: "Neviděl jsi Atanáše?" - "Ano, viděl jsem ho." - "Je daleko?" - "Není daleko." Nepoznán od vojáků plul dále k Alexandrii a vojáci veslovali směrem k Thébám. Tak se zachránil. Skrýval se v Alexandrii až do smrti Juliána Odpadlíka r. 363.

Císař Valens, zarytý arián, dal rozkaz, aby Atanáš a mnozí jiní katoličtí biskupové odešli opět do vyhnanství. Atanáš předvídal tuto bouři a skrýval se čtyři měsíce v otcově hrobce. Ale poněvadž se lid bouřil a radikálně žádal jeho návrat, Valens chtěj nechtěj dal svolení, aby se vrátil. Pětkrát byl Atanáš ve vyhnanství; ze čyřiceti pěti let, kdy byl biskupem, strávil dvacet let ve vyhnanství.

Zemřel r. 373. Je nazýván sloupem a učitelem církve, otcem pravověrnosti.

"Nepoddávej se hříšné žádosti."
(Gen. 4, 7)

Z i k m u n d byl syn burgundského krále Gundobalda. Oženil se s Amalbergou, dcerou ostrogotského krále Theodoricha. Po smrti své manželky se oženil podruhé s komornou Prokopií. Syn z prvního manželství Sigerich neměl rád svou macechu. Kdysi ji viděl oblečenou v drahocenném královském rouchu. Řekl jí nerozvážně, že není hodna ani se dotknout těchto šatů. Prokopie se tak urazila, že si z pomsty umínila Sigericha zahubit. Aby dosáhla svého cíle, vyvolala v manželovi podezření, že Sigerich zamýšlí zmocnit se koruny a že ukládá svému otci o život.

Zikmund uvěřil a rozhodl se, že domnělého úkladníka včas zahubí. Najal dva muže a rozkázal jim, aby kralevice zardousili. Tak byl Sigerich zavražděn r. 522.

Sotva byla vražda spáchána, vzpamatoval se král a unáhleného činu litoval. Vrhl

se na synovu mrtvolu a usedavě plakal. Potom se snažil, aby jako kdysi král David učinil pokání. Putoval po své říši z chrámu do chrámu, dával almužny a přísně se postil. Prosil Boha, aby ho za hříchy trestal již na tomto světě a aby mu dal milost odpykat svou vinu již na zemi. Nejvíce si přál, aby mohl zemřít za víru a tak se smířit s Bohem. Jeho přání se splnilo.

312

********obrázek ******

Za rok vtrhli Frankové do Burgundska a porazili Zikmundovo vojsko. Král poznal, že nemůže čelit mocným nepřátelům, a uprchl v mnišském rouchu do hor. Zde sloužil Bohu jako poustevník postem, modlitbou a zbožným rozjímáním. Brzy však byl jeho úkryt vyzrazen. Franský král Chlodomír dal Zikmunda i jeho manželku a dva syny zavraždit a pak jejich těla uvrhnout do staré studny. Tam ležela po tři léta, až r. 527 je dal agounský opat vyzvednout a uctivě převézt do kláštera. Odtud je dal Karel IV. dopravit do Prahy a uložit v katedrále sv. Víta. Tam dodnes odpočívají na oltáři Černínské kaple.

3. KVĚTNA. NALEZENÍ SV. KŘÍŽE. PAMÁTKA SV. ALEXANDRA A THEODULA,

MUČEDNÍKŮ, A SV. JUVENALA, BISKUPA A VYZNAVAČE.

Když byl král Konstantin ve válce s mocnějším Maxenciem, přemýšlel, jak by získal vyšší pomoc. Uvažoval, že pohanské modly neprospívají svým ctitelům. Proto se obrátil (ačkoliv byl pohan) o pomoc k Bohu křesťanů. A Bůh vyslyšel jeho prosby. Viděl na obloze kříž a kolem něho nápis: “Tímto zvítězíš!" Císař nechal udělat prapor se znakem Kristova kříže a skutečně zvítězil 28. října 312 v památné bitvě u Milviova mostu.

Na památku tohoto vítězství postavil Řím Konstantinovi sochu s křížem v ruce. Na podstavci byl podle jeho přání tento nápis: “Tímto spasitelným znamením, pravým důkazem statečnosti, zprostil jsem vaše město jha násilníka, osvobodil senát i lid

313

římský a přivedl jsem je zase k bývalé velikosti a slávě." Hned potom r. 313 vydal v Miláně edikt, jímž bylo křesťanům dovoleno žít svobodně podle svého náboženství.

Císařova matka Helena se vydala do Jeruzaléma, aby navštívila posvátná místa a pátrala po hrobu Páně. Ve skále byla skutečně odkryta jeskyňka Kristova hrobu. Potom se opodál nalezlo i místo, kde byl Spasitel ukřižován. Podle židovského obyčeje bývaly všecky nástroje, sloužící k utracení odsouzenců, zakopávány vždy na místě popravy. Při dalším pátrání byly zanedlouho nalezeny nedaleko od hrobu Páně tři kříže, hřeby a tabulky, z nichž na jedné byl nápis: “Ježíš Nazaretský, král židovský."

Z toho měli všichni přítomní velkou radost. Biskup Makarius nařídil půst a veřejné modlitby, aby Bůh zjevil, na kterém z nalezených křížů Kristus Pán zemřel. Potom donesli všecky tři kříže do příbytku jisté na smrt nemocné ženy, aby se jich dotkla. I dotkla se nemocná jednoho i druhého kříže bez účinku. Sotva však položila svou ruku na třetí kříž, náhle se uzdravila a vstala.

Dnešní liturgická oslava svatého kříže má hlubší smysl. Církev nám dnes ukazuje, plná velikonoční radosti, na vítězné znamení Vykupitelova triumfu a naší spásy. Dnes opakuje, radostně ovšem, co na Velký pátek volala: “Ejhle, dřevo Kříže, na němž pněla spása světa!" - “Pojďte, klanějme se!" “Kříži tvému se klaníme, Pane, a tvé svaté vzkříšení chválíme a oslavujeme, neboť ejhle, skrze dřevo vzešla radost veškerému světu."

“Zdráv buď kříži, naděje jediná!"

4. KVĚTNA . MONIKA, VDOVA.

“Blaze těm, kdo působí pokoj, neboť oni budou nazváni syny Božími.”
(Mat. 5, 9)

M o n i k a se narodila r. 332 v Tagastě v Numidii. Rodiče svěřili dceru na vychování staré bohabojné služce. Stařenka ji vychovávala pečlivě. Když bylo třeba, také ji mateřsky kárala. Kdykoliv ji poslali pro víno, brávala Moniku s sebou do sklepa; dávala jí ochutnat vína. V Monice se probudil záliba v pití vína. Když to stařenka zpozorovala, pokárala ji a nazvala ji pijankou. Tato výtka ji tak zastrašila, že si pití vína odvykla.

V dospělosti se Monika provdala za městského radního, pohana Patricia v Tagastě. Stav manželský jí přinesl mnohé soužení. Její muž byl lehkomyslný světák, rozmařilý a hněvivý. Honil se po pustých rozkoších a nezachovával manželskou věrnost.

Sv. Augustin vypravuje: “Když byla provdaná, sloužila muži jako svému pánu a snažila se ho získat pro tebe, Bože. Tebe mu hlásala svým životem. I jeho nevěrnost snášela tak, že se s ním nikdy pro to nehádala.

Manžel byl nakloněn k hněvu. Ona však věděla, že hněvajícímu se nemá

odpovídat. Ani skutkem, ani slovy. Když však vystřízlivěl a uklidnil se, použila příležitosti, aby ospravedlnila, co učinila.

Bylo mnoho žen, jejichž mužové byli mírnější, a přece i jim bylo na tváři vidět stopy ran. Když si potom v rozhovoru s přítelkami stěžovaly na své muže, moje matka obviňovala jejich jazyky a připojila zdánlivě žertem vážné napomenutí: Od okamžiku, kdy vám byla přečtena smlouva manželského sňatku, musíte pamatovat, že jste se touto smlouvou staly služebnicemi. Proto se nesmíte pozdvihnout proti svým mužům.

Tchyně byla zpočátku proti ní zaujatá vlivem řečí zlomyslných služek. Monika však získala tchyni vytrvalou trpělivostí, tichostí a tím, že jí prokazovala pozornosti. Tchyně potom sama požádala, aby potrestala služky, které ruší domácí pokoj.

Ještě jinou velikou milost dal jsi své služebnici. Kde jen mohla, hleděla usmířit ty, kteří byli proti sobě v nepřátelství. Když přitom slyšela příkrá slova, jak jedna nepřítelkyně mluví proti druhé, nic nedonášela o nepřítomné druhé než to, co by je mohlo usmířit.

Nejvíc starostí měla se svým synem Augustinem. Byl prudký, nevázaný, oddal se hýřivému a chlípnému životu. Monika ho mateřsky napomínala a kárala, plakala a modlila se za něj. Když se Augustin stal přívržencem manichejských bludů, matka s ním nechtěla ani u jednoho stolu sedávat a v jednom domě přebývat. Jednou si ve svém trápení posteskla jistému biskupovi. Biskup ji vyslechl a řekl: “Zdá se, že ještě nepřišla chvíle milosti pro tvého syna; ještě vězí v manichejských bludech. Nech ho, ať vystřízliví! Jen se za něj modli!" Monika v pláči prosila biskupa, aby Augustinovi domluvil, ale biskup odpověděl: “Upokoj se! Není možné, aby byl navždy ztracen syn tolika mateřských slz."

Velkou bolest jí způsobilo to, že Augustin potají opustil vlast. Jakmile se dozvěděla, že je v Miláně, odplula tam. Zdvojnásobila své modlitby. Trpělivě čekala, až Duch Boží sestoupí na Augustina. Přišla hodina milosti. Obrátil se a sv. Ambrož ho pokřtil. Monika se rozplývala svatou radostí. R. 388 opustili Milán, aby se vrátili do vlasti. V Ostii, při ústí Tibery do moře, se matka roznemohla a chystala se klidně na smrt. Řekla: “Život už

pro mne nemá půvab a cenu. Co bych zde na světě ještě dělala? Přála jsem si žít, abych se dočkala, dřív než zemřu, že tě uvidím katolickým křesťanem." Před smrtí

řekla: “Pochovejte mé tělo, kde chcete; nemám obavu, že by Bůh v soudný den nevěděl, kde mne vzkřísí z mrtvých. Jen o to vás prosím, pamatujte na mne u oltáře!" Zemřela asi r. 387 ve věku padesáti šesti let. 5. KVĚTNA. PIUS V., PAPEŽ A VYZNAVAČ.

“Pomocnice křesťanů, oroduj za nás.”

P i u s V. papež (1566-1572) se narodil r. 1504 v Bosku u Alexandrie v severní Itálii. Pocházel z rodu Ghislieri a při křtu svatém dostal jméno Michael. Kdysi přišli do Boska dominikáni. Michaelovi se zalíbil jejich řád; se svolením rodičů s nimi odešel do jejich kláštera ve Vogheře a vzdělával se ve vědách. Svědomitě zachovával všechna řeholní pravidla, přidával si postů a **u**mrtvoval své tělo. Po vysvěcení na kněze byl neúnavným kazatelem a horlivým zpovědníkem.

Brzy byl ustanoven inkvizitorem či úředním obhájcem katolické víry v Lombardii. Potíral bludy a hubil kacířské knihy; pátral po svedených lidech od bludařů, aby je přivedl na cestu pravdy.

Když se stal kardinál Caraffa papežem, přijal jméno Pavel IV. a ustanovil Michaela kardinálem. R. 1565 byl Michael na podnět Karla Boromejského zvolen papežem a přijal jméno Pius V. Římané věděli, že nový papež je přísný, **a** proto proti němu reptali. On však odpověděl: “S milostí Boží chci vládnout tak, aby při mé smrti byl větší zármutek než při mém nastolení."

Okamžitě zavedl reformy na papežském dvoře. Tehdy bylo zvykem, že při nastolení nového papeže byly rozhazovány peníze mezi římský lid; z toho mívali zisk hlavně zahaleči. Pius tento zvyk zrušil a nařídil, aby se peníze dávaly jen potřebným lidem. Na

stejný účel rozkázal věnovat i peníze vynakládané na vystrojení hostin pro vyslance a hodnostáře při korunovaci nového papeže. Vyvaroval se nádhery. Když nastoupil svůj úřad, nedal si pořídit nový oděv, ale nosil oděv po svém předchůdci. Zapověděl v Římě nekřesťanskou zábavu zvířecích zápasů. Trestal znesvěcování nedělních a svátečních dnů.

Pečoval o to, aby poznatky tridentského sněmu byly přijaty a zachovávány. K tomu účelu dal sepsat katechizmus, v němž jsou stručně a jasně vyloženy články katolické víry. Aby zamezil lichvě, podporoval křesťanské půjčovny. Pro vzdělávání lidu v pravdách svaté víry založil Bratrstvo křesťanské nauky. Svatému Petru Kanisiovi napsal: “Řekněte německým biskupům, ať se postarají o to, aby

bylo vytištěno co nejvíce katolických knih."

Korunou jeho slavného panování bylo vítězství nad Turky u Lepanta. Když viděl, jak Turci uchvacují křesťanské země a odvádějí křesťany do otroctví, vyzval křesťanské panovníky, aby se spojili proti odvěkým nepřátelům. R. 1570 vyhlásil milostivé léto za tím účelem, aby křesťanský lid vyprosil u Boha vítězství nad Turky. Sám se zúčastňoval kajících průvodů v Římě. Jakmile získal Benátčany, Španěly, Maltézské rytíře i některá knížata italská, vyzbrojil také své vojsko i loďstvo a postavil do čela spojených křesťanských oddílů proslulého hrdinu dona Juana ďAustria. Aby Bůh v nastávající rozhodné válce pomáhal křesťanům, vybízel papež nejvyšší velitele, aby přijali svaté svátosti a modlili se sv. růženec.

Dne 7. října 1571 porazilo dvě stě sedm křesťanských válečných korábů v bitvě u Lepanta v Korintském zálivu turecké loďstvo, které bylo přibližně stejně silné. V této památné bitvě křesťané dobyli sto sedmnáct nepřátelských lodí, osm tisíc Turků zahynulo v moři a deset tisíc jich bylo zajato.

Zatímco se u Lepanta bojovalo, vzýval Pius V. v Římě Matku Boží za přímluvu a při modlitbě dostal zjevení, že Turci byli poraženi. Na památku tohoto slavného vítězství, které křesťanům vyprosila Panna Maria, vložil Pius do Loretánské litanie prosbu: “Pomocnice křesťanů, oroduj za nás!”

Papež se denně modlíval sv. růženec. Jeho zbožnost byla tak veliká, že turecký sultán Soliman při obležení města Sigetu řekl: “Nebojím se zbraní a křesťanských vojsk, ale bojím se modlitby jejich papeže."

Přestože byl již nebezpečně nemocen, přál si ještě o Křížových dnech navštívit římské chrámy a uctít ostatky uložené v oltářích. Pobožnost vykonal, ale vrátil se víc mrtvý než živý. Na smrtelném lůžku přijal ještě několik anglických katolíků, kteří si přišli postěžovat na ukrutnost anglické královny. Pius řekl: “Bože můj! Ty víš, že jsem byl vždy ochotný dát i svůj život za blaho tohoto nešťastného národa." Po přijetí svátosti umírajících zesnul klidně v Pánu dne 1. května 1572.

6. KVĚTNA. JAN PŘED LATINSKOU BRANOU.

Dnes slavíme druhý svátek sv. J a n a , apoštola a evangelisty Páně (první 27. prosince). Je to liturgická oslava mučednického svědectví, které čtvrtý evangelista vydal svému Pánu před Latinskou branou v Římě. Podle starého podání, zaznamenaného Tertulliánem (De praescriptione 36), byl sv. Jan v Římě uvržen do kotle vařícího oleje. Zůstal však “nedotčen a čistší než předtím." Zpráva o mučednictví Miláčka Páně je naprosto hodnověrná, neboť Tertullián měl velmi důkladné vědomosti o římském podání 2. a 3. století. Nelze však historicky prokázat, že se mučednictví událo na místě pozdějšího

(dosud zachovaného) chrámu sv. Jana před Latinskou branou (starou jihovýchodní městskou branou). V Římě již od 9. století slavili v této bazilice památku mučednictví sv. Jana. (Dnešní slavnost je i výročím posvěcení této svatyně.) Tento svátek souvisí s původním římským svátkem sv. Jakuba Staršího, bratra sv. Jana, slaveným dříve 1. května. Římská liturgie tak spojovala oslavu mučednických narozenin sv. Jakuba s památkou mučednictví jeho bratra, který podle předpovědi Páně měl podobně jako jeho starší bratr p í t z k a l i c h u m u č e d n i c t v í. Po tomto mučení byl sv. Jan vypovězen na ostrov Patmos. Tam měl zjevení o budoucích osudech církve, která napsal v poslední knize Nového Zákona, v Apokalypse.

Dnes čteme evangelium podle sv. Matouše 20, 20-23:

"Tehdy k němu přistoupila matka synů Zebedeových se svými syny, klaněla se mu a chtěla ho o něco požádat. On jí řekl: ‚Co chceš?' Řekla: ‚Ustanov, aby tito dva moji synové měli místo jeden po tvé pravici a druhý po tvé levici ve tvém království.' Ježíš však odpověděl: ‚Nevíte, oč žádáte. Můžete pít kalich, který já mám pít?' Řekli mu: ‚Můžeme.' Praví jim: ‚Můj kalich budete pít, ale udělovat místa po mé pravici či levici není má věc; ta místa patří těm, jimž je připravil můj Otec.'"

320

7. KVĚTNA. STANISLAV, BISKUP A MUČEDNÍK.

"Nebojte se těch, kteří zabíjejí tělo."

S t a n i s l a v se narodil r. 1030 ve Štěpánově u Krakova. Studoval v Hnězdně a v Paříži. Když se vrátil ze studií, byli jeho rodiče již mrtví. Proto prodal rodný statek a stržené peníze rozdal chudým. Krakovský biskup Zula ustanovil Stanislava kanovníkem.

Třebaže byl mladý, vynikal mezi ostatními jako kazatel, učenec a pomocník všech trpících. Pro jeho vynikající vlastnosti ho biskup ustanovil generálním vikářem krakovské diecéze. Po smrti biskupa Zuly r. 1071 byl Stanislav duchovenstvem i šlechtou zvolen jeho nástupcem. Stanislav z pokory odmítl tento úřad a teprve na rozkaz papeže Alexandra II. ho přijal. Od r. 1058 byl polským králem Boleslav II. Smělý. Svým životem vyvolával pohoršení. Šlechtici se ho báli a duchovní se neodvážili mu domluvit. Avšak biskup Stanislav se nebál. Odebral se

ke králi, vytýkal mu rozhodnými slovy nezřízený život a zapřísahal ho, aby se polepšil. Král odpověděl vyhýbavě, nepolepšil se. A brzy dal unést manželku šlechtice Mstislava a držel ji zavřenou na svém hradě. Rozhněvaná šlechta se obrátila na arcibiskupa hnězdenského, aby jako primas království polského domluvil králi. Ale primas se bál. Tu se odhodlal Stanislav vykonat to, čeho se slabý primas neodvažoval. Připravil se postem a modlitbou, předstoupil před krále a mluvil k němu jako kdysi Jan Křtitel k Herodovi: “Králi, není ti dovoleno mít manželku svého bratra. Jak dlouho ještě zůstaneš zatvrzelý? Proč nedbáš ani na Boha, ani na spásu své duše a svých poddaných, proč poskvrňuješ královskou důstojnost a rušíš zákony přirozené i božské? Boj se Božího trestu, který hrozí tobě i tvému potomstvu!" Král se rozhněval, příkrými slovy potupil biskupa a zlostně od něho odešel. Stanislav se vyhýbal královskému dvoru, aby se nezdálo, že souhlasí s panovníkovým řáděním.

Brzy nato táhl král s vojskem na Rus a dobyl Kyjev. Zůstal ve městě a vedl nezřízený život. Polští šlechtici ho opouštěli a vraceli se z Kyjeva domů. Králi pak nezbylo, než nastoupit se zbytkem vojska neslavný pochod do vlasti. Doma však začal zuřit proti šlechticům. Trestal i nevinné. Biskup Stanislav, odhodlaný za své ovce i život položit, ještě jednou napomenul krále i s výstrahou, že bude postižen církevními tresty, jestliže se nepolepší. Konečně vyřkl nad nenapravitelným králem klatbu a zapověděl mu vstoupit do chrámu.

Boleslav soptil hněvem a přísahal biskupovi pomstu. Dne 8. května 1079 sloužil Stanislav mši sv. v kapli sv. Michala na Skalce u Krakova. Král se přihnal s několika žoldnéři ke kapli a rozkázal, aby byl biskup násilím vyveden. Když vojáci, zasažení vážným pohledem svatého biskupa, váhali na něj vztáhnout ruku, sám král vytasil meč, vrhl se na světce a rozpoltil mu hlavu.

Potom rozkázal tělo mučedníka vynést z kaple, rozsekat je na kusy a pohodit na pole dravcům za kořist. Ale krakovští kanovníci nedbali na králův hněv, uctivě pochovali tělo umučeného biskupa a lid ho okamžitě ctil jako světce.

Zobrazuje se v biskupském rouchu s mitrou a berlou, s palmou a knihou.

“Řeknu-li o svévolníkovi: ‚Svévolníku, zemřeš' a ty bys nepromluvil a nevaroval ho před jeho cestou, ten svévolník zemře za svou nepravost, ale za jeho krev budu volat k odpovědnosti tebe. Jestliže budeš svévolníka varovat před jeho cestou, aby se od ní odvrátil, ale on se od své cesty neodvrátí, zemře pro svou nepravost, ale ty

jsi svou duši vysvobodil." (Ez. 33, 8. 9)

322

8. KVĚTNA. ZJEVENÍ SV. MICHAELA, ARCHANDĚLA.

“Chudým se zvěstuje evangelium.”

K l á r a F e y o v á se narodila dne 11. dubna 1815 v Cáchách**.** Pocházela ze zámožné rodiny, kde náboženství nebylo jen nátěrem, ale životní silou.

Své mládí prožila pod dojmem dvouleté otcovy nemoc, který byl raněn mrtvicí a stále zápasil se smrtí. Stala se z ní vážná dívka, která nejen cítila bídu bližních, ale ochotně a energicky jim pomáhala. Věděla však, že návštěva a almužna může zmírnit něco z bídy tělesné, ne však bídu duševní. Zvlášť líto jí bylo opuštěných, znemravnělých dětí. Pro ně založila r. 1837 školu chudých, v níž se ukázaly její velké vychovatelské schopnosti. Děti cítily její lásku, která byla ochotná všechno pro ně obětovat. Brzy poznala, že sama nestačí na tolik práce, proto založila družinu “sester chudého Dítěte Ježíše". Bolestně se rozloučila s matkou a odstěhovala se mezi své chráněnce. Utrpení ji doprovázelo a také úzkost a nejistota, zdali ve všem jedná správně. Závist a zloba rozeštvaného davu ji bolela víc než tělesné útrapy.

Její osobnost imponovala i u královského dvora a dostala souhlas pro své ústavy, ačkoliv slovo “chudého Dítěte" se nelíbilo, neboť bylo považováno za poklonu proletariátu, který se prý podle jejich názoru měl potlačovat.

Kongregace se tak šířila, že r. 1862 měla již devatenáct domů a tři sta sester.

R. 1870 vypukla francouzsko-německá válka. S velkou obětavostí převzaly sestry ošetřování raněných vojáků. Vděk za to byl takový, že v kulturním boji celá kongregace byla rozpuštěná a sestry, které jí zůstaly věrné, musely Německo opustit.

323

Klára nemalomyslněla, naopak, právě tyto útrapy přetvořily její duši tak, že byla stále veselá a nesouhlasila ani u druhých s nemístným smutkem. Pramenem její radosti byla důvěra v Boha. Tajemstvím jejího duchovního života bylo její “cvičení". V čem spočívalo? Každou čtvrthodinku, když slyšela bít hodiny, na okamžik v duchu zaletěla před svatostánek, pozdravila svátostného Spasitele, poděkovala mu a obětovala se mu. To všecko trvalo jen vteřinu, ale způsobilo, že

její duše žila stále v přítomnosti Boží. Toto cvičení ji tak přeměnilo, že všichni, kteří se s ní setkali, cítili v ní takřka přítomnost Boží, Bůh z ní zářil.

Ve stáří trpěla mnoha nemocemi, až ji smrt vysvobodila dne 8. května 1874.

9. KVĚTNA. ŘEHOŘ NAZIANSKÝ, BISKUP A CÍRKEVNÍ UČITEL.

Jak dlouho se modlila a plakala Nonna, manželka starosty Nazianzu, než byly vyslyšeny její prosby a její manžel Řehoř se zřekl pohanství! Nová, vroucnější láska spojovala manžely, a když se jim brzy potom r. 330 narodil syn, zasvětili ho z vděčnosti Bohu a dali mu jméno Řehoř. Otec Řehoř byl šlechetný muž a po svém obrácení si tak získal důvěru křesťanů, že byl zvolen biskupem. Čtyřicet let zastával tento úřad s obětavou horlivostí.

Syn měl v otci krásný příklad mužné statečnosti. Sám to potřeboval, neboť měl měkkou a zasněnou povahu. Bylo štěstí, že na vysokých školách v Cesareji, Alexandrii a

Athénách našel přítele Basila. Pocházel z Kappadocie jako on, ale měl pevnější povahu. Společně bydleli, společně přemáhali tesknotu po zelených kappadockých lukách. Znali jen dvě cesty, do kostela a do školy. “Byli jsme hrdou dvojicí tam mezi Řeky," vzpomínal Řehoř ještě v pozdním věku.

Bolestné bylo loučení, když Basil r. 357 odešel na egyptskou poušť, aby se tam naučil životní moudrosti. Sotva se však vrátil do Kappadocie, přivítal ho Řehoř s velkou radostí a nabídl mu statek po rodičích ke stavbě kláštera. Když Basil nepřijal nabídku a odešel do Pontu, Řehoř se dlouho nerozpakoval a šel za ním, ačkoliv to byla pro něj velká oběť. “Pontské mlhy, mdlé slunce, chýška s vlhkými hliněnými zdmi, krb s malým ohníčkem a štiplavým kouřem, chléb, na němž by si člověk zuby vylámal, zahrádka plná bodláčí a křoví," tuto chudobu vzal na sebe, aby s Basilem mohl číst svaté knihy a přibližovat se Bohu. Jenom naléhavé otcovy prosby ho přiměly vrátit se do Nazianzu, aby mu pomáhal v duchovní správě. Ale když ho otec proti jeho vůli vysvětil na kněze, uchýlil se znovu do pontské samoty, kde zůstal šest týdnů, až ho Basil uklidnil a povzbudil.

Brzy se naskytla příležitost, aby se příteli odvděčil. Když Eusebios, biskup cesarejský, potupil a vyhnal Basila, Řehoř naléhal tak dlouho, až Eusebios poznal, že jednal nesprávně a svého rádce povolal zpět.

R. 370 se stal Basil arcibiskupem v Cesareji. Založil několik nových biskupství a naléhal na Řehoře, aby převzal vedení biskupství v Sasimě. Když Řehoř odpíral, přišel Basil jednoho dne r. 372 do Nazianzu a posvětil Řehoře na biskupa. Ten pak odešel do

odlehlé Sasimy. Byl zklamán. Byl to kraj nehostinný, bez lesů a vody. Přebývali v něm hostinští, vozkové a řemeslníci. Řehoř napsal rozhořčeně Basilovi: “Z našeho přátelství jsem se ponaučil, že člověk nemá důvěřovat žádnému příteli." Když si arcibiskup tyánský dělal nároky na Sasimu, Řehoř se rád vzdal toho místa a pomáhal svému téměř stoletému otci.

Po smrti císaře Valense (378) prosili cařihradští katolíci Řehoře, aby přišel do hlavního města a spravoval arcibiskupství. Řehoř svolil, ale viděl, že všechny kostely jsou obsazeny ariány, proto kázal v kapli, kterou nazval “Anastasie", to jest Vzkříšení. Poměry se zlepšily, když r. 380 císař Theodosius přijel do Cařihradu a svěřil Řehořovi největší kostel Hagia Sofia a když byl r. 381 na všeobecném sněmu odsouzen arianismus.

Avšak egyptští biskupové namítali proti Řehořovi, že nemůže být biskupem cařihradským, protože je podle práva biskupem sasimským, a proto odešel z Cařihradu a usadil se na statečku Arianzu, zděděném po rodičích. Tam v klidu žil po způsobu poustevníků v postu, bdění, na modlitbách a zbožných rozjímáních. Napsal o tom: “Žiji mezi skalami a dravou zvěří. Oheň nikdy nevidím a obuv nenosím; sláma je mé lože, pytel má přikrývka, prostý plášť můj oděv." Jediná příjemnost byla zahrádka, studánka a stinný les. Usilovně psal a skládal zejména duchovní písně a básně plné nadšení a posvátné něhy. Svůj život dokončil r. 389. Ariánovi, který ho měl kdysi zavraždit, řekl: “Bůh ti to odpusť, bratře, jako ti odpouštím i já. Jen se zbav svého bludu!" Tato mírnost obrátila bludaře k pravé víře.

Sv. Řehoř patří mezi nejpřednější spisovatele a církevní učitele. V teologických spisech obhajuje Božství Ježíše Krista a Ducha svatého. Jeho pět set sedm básní opěvuje pravdu a krásu evangelia a ctnosti. Zanechal dvě stě čtyřicet tři mistrně napsaných listů.

10. KVĚTNA. ANTONÍN, BISKUP A VYZNAVAČ.

“Hledejte především jeho království.”
(Mat. 6, 33)

A n t o n í n se narodil r. 1389 jako syn notáře Mikuláše Pierozziho. Když mu bylo čtrnáct let, nadchl se kázáním provinciála dominikánů natolik, že prosil, aby

byl přijat do řádu. Provinciál ho chtěl odbýt, proto se ho tázal: “Co se učíš nejraději?" - “Církevní právo." - “Dobře, nauč se nazpaměť Graciánovy dekrety a pak tě přijmu." Domníval se, že tak chlapce odstraší, protože kniha dekretů má čtyři sta stran. Avšak do roka se Antonín dostavil a uměl všechny dekrety odříkat, jak mu bylo uloženo. Byl tedy přijat do řádu.

Ačkoliv měl slabé zdraví, přece zachoval přesně a přísně všechny řádové předpisy. Když představení viděli, že mladý Antonín vyniká horlivostí a přísností života, vyvolili ho, aby kázeň, v dominikánských klášteřích poněkud uvolněnou, napravil a povznesl. Antonín poslechl a spravoval jako převor kláštery v Římě, v Neapoli, v Gaetě, v Kortoně a v Sieně. Později jako řádový generální vikář konal namáhavé cesty, spojené s tímto úřadem.

R. 1446 papež Evžen jmenoval Antonína arcibiskupem florentským. Antonín se podrobil papežově vůli, ale i ve své vysoké důstojnosti žil jako pokorný řeholník. Zřídil biskupský dům na způsob kláštera; zrušil veškerý přepych, ponechával si jen několik služebníků a v konírně jen jednoho mezka. Horlivě kázal slovo Boží, vystoupil rázně proti

náruživé hře v kostky a proti lichvářství. Jeho přísnost měla blahodárný účinek; lehkomyslní hráči a lichváři zanechali svých neřestí. Tím prospěl sociálnímu povznesení města víc než mnohými almužnami. Antonín si dal také záležet na úřadě zpovědníka. I papež Evžen IV. ho povolal ke svému smrtelnému loži a zpovídal se mu.

Ve své dobročinnosti vynakládal vlastní důchody na podporu chudých; říkával: “Co mám, to nepatří mně, nýbrž Ježíši Kristu a chudým." Tuto dobročinnost osvědčil zvláště r. 1448, když ve Florencii zuřil mor. Říkával: “Žádné zaměstnání nám nevyrve vnitřní klid, když si ponecháme v srdci místečko, kam ruch světa nemá přístup." Antonínovo heslo znělo: Deo servire regnare est, tj. Bohu sloužit je panovat. – Zemřel 2. května 1459.

*

I z i d o r se narodil v Madridu. Nenaučil se číst ani psát, protože pro práci na poli na to nebyl čas. Ale rodiče vštěpovali do jeho srdce zbožnost a lásku k Bohu i bližnímu.

Když dospěl, vstoupil do služby k zámožnému madridskému měšťanovi Janu Vergasovi jako oráč. Svou každodenní práci začínal a končil modlitbou. Při práci povznášel duši k Bohu krátkými, ale častými modlitbami.

Později se oženil s Marií Toribiovou, která se mu stala věrnou pomocnicí, takže podle náklonnosti svého srdce mohl věnovat více času službám Božím. Denně chodil časně zrána do města na mši svatou a potom tím pilněji a bedlivěji vykonával své práce ve dvoře i na poli.

Někteří zlomyslní čeledínové Izidora nenáviděli, protože se nechtěl podílet na jejich darebnostech. Žalovali na něj u hospodáře, že se štítí práce a že přichází pozdě na pole. Hospodář těm pomluvám uvěřil a ostře vytýkal Izidorovi nedbalost. Izidor odpověděl: “Je pravda, že chodím denně před prací na mši svatou, ale kvůli tomu jsem nikdy svou práci nezanedbal. Když nebude úroda na těchto polích tak velká jako na polích

******obrázek

sousedů, nahradím všechnu škodu." O žních se ukázalo, že úroda na polích, která oděláva l, byla bohatší než na jiných.

Legenda vypravuje, že se hospodář odebral jednou zrána nečekaně na pole, aby se přesvědčil, zda Izidor přichází pozdě do práce. Izidor byl opět na mši svaté a vskutku přijel se svým pluhem o něco později. Když ho však chtěl hospodář pokárat, spatřil vedle něho dva jiné oráče, anděly oděné bílým rouchem, kteří mu pomáhali. Od té doby si pán svého čeledína vážil.

Izidor se pečlivě staral i o zvířata, pamatoval na slova: “Spravedlivý pečuje i o svůj dobytek." (Přísl. 12, 10) V tuhé zimě, kdy byla země pokrytá sněhem a ledem, sypával hladovějícímu ptactvu zrní. V bezvodé krajině u Madridu založil veřejnou studnu k obecnému prospěchu. Několik měsíců se lopotil s namáhavým kopáním hluboké studny, aby unaveným pocestným opatřil vodu k občerstvení. Jindy se ujal cizího zaběhlého stáda a vzbudil pastýře, který tvrdě spal, i když to byl jeho nepřítel a často si tropil posměch z jeho zbožného života. Asi r. 1130 zemřel ve věku šedesáti let. Je patronem rolníků.

11. KVĚTNA.

M a m e r t žil v pátém století. Byl ženatý. Později se stal viennským biskupem a byl známý svou učeností a zbožností. Věrným pomocníkem ve správě diecéze mu byl jeho vlastní bratr Klaudián, skladatel církevních zpěvů. Kdysi Mamert vysvětil biskupa pro město

Dieu, protože se domníval, že náleží k jeho diecézi. Ale ukázalo se, že město náleží k diecézi arelatské. Okolní biskupové zažalovali Mamerta v Římě a nazvali ho ctižádostivým rušitelem církevního práva.

Papež Hilarius uvěřil žalobě a Mamerta pokáral. Mamert přijal pokárání mlčky a pokorně i s vědomím, že neporušil cizí právo zúmyslně.

V té době zuřily v Galii krvavé války; k tomu nastal nedostatek z neúrody, hlad i skon dobytka. Mamert ustanovil veřejné kající průvody na dobu tří dnů před Nanebevstoupením Páně. Složil k nim zvláštní pobožnost z litanií, žalmů a modliteb, aby Bůh dal a zachoval zemskou úrodu a aby všeho potřebné svému lidu udělil. Tyto průvody se konají dodnes. Byl známý jako vynikající a neohrožený muž. Říkalo se o něm, že neexistuje otázka, na kterou by nedovedl výstižně odpovědět a že má veškeré vědomosti, které může člověk získat. Zemřel r. 477.

"Stát se svatý za krátký čas."

N u n c i o S u l p r i z i o se narodil 13. dubna 1817 v Pesco Sansonesco v Abruzzách. Brzy osiřel. Mladý Nuncio rád čítával v životech svatých. Ovocem této četby bylo jeho předsevzetí: "Chci se stát svatý, velký svatý, a to za krátký čas." Také již jako malý chlapec dělal všechno, aby se stal svatým: modlíval se rád a zbožně, postil se, pracoval.

Bůh chtěl mladého Nuncia vskutku vést krátkou cestou ke svatosti : c e s t o u k ř í ž o v o u . Babička, která o něj tolik pečovala, mu zemřela. Tak byl chudý sirotek dán ke strýci, kováři. Kovář byl krutý lakomec a chtěl využít pracovní síly svého synovce až do krajnosti. Nedovolil mu chodit do školy. Od rána do večera musel stát v kovárně. V zimě v létě musel konat daleké cesty k zákazníkům. K tomu byl strýc člověk prchlivý; když se rozhněval, vzal kus železa a bil nemilosrdně ubohého chlapce, až zůstával ležet bez sebe.

Kovářští tovaryši byli věrným obrazem svého mistra. Zacházeli s nevinným hochem stejně krutě jako on. Avšak nejhorší pro něj bylo, že stále vedli sprosté a nečisté řeči. Často si zacpal uši anebo se skryl v koutku, aby jim nerozuměl.

Vysílení a nedostatek výživy podryly mladému učni zdraví. Brzy se ukázala na levém boku hnisající rána. Avšak surový strýc nebral ohled na nemoc ubohého chlapce. Když již nemohl stát, přivázal ho ke kovářskému měchu a nutil ho pracovat.

Když nemocný již nebyl vůbec schopen práce, dali ho do nemocnice pro chudé. Ukázalo se však, že rána je nevyléčitelná. Byl proto z nemocnice propuštěn. Strýc zuřil, že musí živit nemocného, a týral ho ještě více. Avšak mladý učedník obstál

ve zkoušce trpělivosti. Říkával: “Co na tom, že trpím, jen když spasím svou duši!"

Konečně byl po šesti letech vysvobozen. Jiný strýc ho dal do ústavu pro nevyléčitelné. Tam byl Nuncio apoštolem ostatních nemocných. S veselou tváří navštěvoval ostatní a

snažil se každému způsobit nějakou radost. Ve svých rozhovorech dovedl obratně přivést řeč na věci náboženské. Nejvíce působil svým příkladem, zvláště svou něžnou zbožností k Nejsvětější svátosti a k Panně Marii.

Když cítil, že se blíží smrt, dal si podat kříž a vroucně jej líbal. Jeho poslední slova byla: “Ó, jak jsem šťastný!" Potom pohlédl na obraz Panny Marie a šeptal: “Hleďte, jak je krásná!"

12. KVĚTNA. DOMITILLA, PANNA, NEREUS, ACHILLEUS A PANKRÁC, MUČEDNÍCI.

P a n k r á c se narodil ve Frygii. Jeho zámožní rodiče zemřeli, když mu bylo čtrnáct let. Zatoužil po cestování a se svým strýcem Dionysiem se odebral do Říma. Tam bydleli na vrchu Coeliu, kde bydlel také papež Kornelius a mnoho křesťanů. Ti si oblíbili veselého chlapce a papež ho vzdělal v křesťanské víře a pokřtil.

Jednou ho vojáci sebrali a přivedli k císaři Diokleciánovi. Ten ho hladil a laskavými slovy mu domlouval, aby nechal těch křesťanských pověr. Pankrác však neohroženě odpověděl: “I když jsem ve věku dítěte, přece mám pravdu a sílu Pána našeho Ježíše Krista. Proto na mne tvoje hrozby působí tak málo, jako by ke mně mluvil tamten obraz na zdi. Bohové, kterým se podle tvého rozkazu mám klanět, byli podvodníci a zločinci. Kdyby někdo z tvých úředníků spáchal to, co oni, odsoudil bys ho okamžitě k smrti. A ty se nestydíš klanět se takovým bohům?”

Císař zmlkl, pokynul vojákům, kteří Pankráce odvedli a u aurelské cesty sťali. V noci po popravě jeho tělo pohřbila zbožná paní Oktavilla. Mladistvý mučedník je uctíván jako patron věrnosti v přísaze.

Nad jeho hrobem zbudoval papež Symmach kolem r. 500 nádherný chrám. Dosud tam putuje každý rok na Bílou neděli římská mládež, aby obnovila křestní slib.

“Spas duši svou!”

Za času papeže sv. Klimenta I. (91-100) žila v Římě panna F l a v i a D o m i t i l l a, neteř panujícího císaře Domiciána. V jejím služebnictvu byli dva bratři N e r e u s a A c h i l l e u s. Byli křestané. Svým příkladným životem a apoštolskými slovy zapůsobili na svou paní tak, že se i ona dala potají pokřtít. Potom se o její ruku ucházel syn římského konzula Tita Aurelia. Domitilla mu sňatek slíbila a doufala, že se jí časem podaří obrátit ho na křesťanskou víru.

Jednoho dne, když Domitilla očekávala návštěvu svého snoubence a velmi pečlivě se strojila, řekl jí jeden z obou křesťanských komorníků: “Jak šťastná byste byla, naše paní, kdybyste věnovala takovou píli ozdobě své duše, aby se zalíbila svému nebeskému choti, jako strojíte své tělo kvůli smrtelnému ženichovi". Domitilla se zpočátku pro takovou řeč hněvala, potom však o ní vážně přemýšlela a s milostí Boží se rozhodla, že od zamýšleného sňatku odstoupí a zasvětí se Kristu Pánu.

Odmítnutý Aurelián se snažil nejprve lichocením a prosbami Domitillu v jejím předsevzetí zvrátit. Když se mu to nepodařilo, udal Nerea a Achillea jako křesťany. Oba byli posláni do vyhnanství a tam sťati kolem r. 98. Domitillu vsadili do žaláře, aby se rozmyslela. Poslali k ní její dvě bývalé pohanské družky Theodoru a Eufrosinu, aby ji přemluvily k odpadu od víry. Obě dívky vychvalovaly krásu,

urozenost a bohatství snoubence Aureliána a posmívaly se panenskému stavu. Zatím se však stalo, co pohané neočekávali: Domitilla přivedla časem obě družky k víře v Krista. Daly se pokřtít a rozhodly se, že i ony budou sloužit Bohu v ustavičném panenství.

Když pohanský soudce poznal, že Domitilla i obě dívky trvají ve víře Kristově, dal zapálit vězení, v němž byly drženy a v plamenech uhořely r. 98.

13. KVĚTNA. ROBERT BELLARMIN, BISKUP, VYZNAVAČ A CÍRKEVNÍ UČITEL.

R o b e r t se narodil 4. října 1542 v Montepulcianu v Toskánsku ze zchudlé šlechtické rodiny. Od dětství měl slabé zdraví, ale byl neobyčejně nadaný. Studentská léta prožil na jezuitském gymnáziu ve svém rodišti. R. 1557 se rozhodl vstoupit do Tovaryšstva Ježíšova. Překonal otcův odpor, se svolením

představených vykonal část noviciátu už doma a r. 1560 odjel do Říma, kde studoval filozofii. Po filozofii vyučoval na gymnáziu ve Florencii. R. 1567 byl poslán na teologii v Pavii. Již po roce ho ustanovil svatý František Borgia kazatelem proti vzmáhajícímu se protestantismu v Lovani. R. 1576 převzal stolici “kontroverzí" na římské Řehořově univerzitě Z poslušnosti vydal své přednášky tiskem. Tak vzniklo slavné dílo věroučných “Kontroverzí", jež mělo neobyčejný úspěch. Vedle něho napsal mnoho bohovědných a vzdělávacích spisů, jimiž si získal jméno předního bohovědce své doby.

R. 1589 ho papež poslal s poselstvím do Francie (varovat před rozkolem), potom byl postupně v římské koleji spirituálem a rektorem, pak v Neapoli provinciálem. Od r. 1597 byl teologem papeže Klementa VlIl., který ho roku 1599 jmenoval kardinálem. Papež Pavel V. ho opět povolal ke svému dvoru, kde horlivě pracoval v kongregacích. Na sklonku svého života žil v ústraní noviciátního jezuitského domu, kde zemřel 17. září 1621. Hned po smrti byla uznávána svatost jeho života. Po procesu

blahořečení, který ponejvíce pro zevnější překážky trval celá století (započat byl r. 1627), byl 13. května 1923 blahořečen, 29. června 1930 svatořečen, r. 1931 prohlášen za církevního učitele a r. 1932 se svatým Karlem Boromejským ustanoven patronem katechetické výuky.

Svatý Robert Bellarmin patří k největším mužům své doby a k předním obhájcům církve proti protestantismu v 16. a 17. století. Jeho věhlasné Kontroverze, hájící církevní nauku proti soudobým bludům, jsou veledílem katolické bohovědy. Vynikají jasností, klidem a důkladností. Zasáhly mocně do náboženských bojů, vyvolaných protestantismem. Do počátku 18. století byly vydány stodvacetkrát. Z jiných spisů svatého učitele vyniká “Výklad všech žalmů" (provanuty hlubokou zbožností) a pak obsáhlé dílo “O církevních spisovatelích" (sahající až do r. 1500). Tato práce byla přijata v učených kruzích i mezi protestanty s velkým uznáním. Nevšední obliby došly světcovy “Katechizmy" (velký a malý). Byly přeloženy do četných jazyků. Velký katechizmus byl přeložen i do češtiny J. Ferusem T. J. pod názvem “Křesťanské učení" v Praze 1636. Z četných dalších spisů bohovědných i asketických (jež souborně vyšly ve 12 svazcích) byly přeloženy do češtiny: “Nebeský žebřík, to jest vstupování mysli lidské od země do nebe" r. 1630, “Umění křesťanské aneb příprava k dobré smrti" r. 1630 (Jakubem Colensem T. J.).

Svatý učenec velebí pravou moudrost, jejíž požehnání sám bohatou měrou poznal.

335

Sv. Jan Nepomucký

Nebeskou moudrost si vyprosil hlavně svými modlitbami. Byl od mládí mužem modlitby. Denně se modlil celé církevní hodinky na kolenou, denně konal hodinové rozjímání i při největší zaneprázdněnosti. (Jeho prázdninovým zotavením byla měsíční duchovní cvičení.) Moudrost ho naučila hluboké pokoře. Na svatém učenci a církevním hodnostáři nebyl ani stín samolibosti nebo touhy po marné chvále a po lidských poctách. Rmoutil se, když byl chválen, a s pláčem na kolenou prosil papeže, aby ho nejmenoval kardinálem. Ochotně podroboval své mínění druhým a poslušně opravoval, co vytýkali v jeho spisech revizoři. S pokornou trpělivostí snášel, když ho protivníci tupili, když jeho knihy byly ve Francii zakazovány, i když někteří ze spolubratří proti němu vystoupili. S pokorou svatých snesl i dočasné neporozumění samotné církevní autority. Papež Sixtus V. v přílišné přísnosti dal jeden svazek jeho Kontroverzí na index, a to pro světcovo mínění o papežově panství ve věcech časných; brzy však byl svazek z indexu škrtnut a světci se dostalo zadostučinění.

Cesty Boží prozřetelnosti.

O n d ř e j H u b e r t F o u r n e t se narodil 6. prosince 1752 ze zámožných rodičů ve vesnici Sv. Petru de Maillé u Poitiersu.

Ondřej byl nezbedný kluk. Modlit se, způsobně se chovat, učit se - to všecko se mu nelíbilo. Měl pět bratrů, byli kněží a dvě sestry řeholnice. Matka se modlila, aby se i on stal knězem. Malý Ondřej však napsal do jedné své knížky: “Tato knížka náleží Ondřeji Fournetovi. Je to hodný chlapec, ale nechce být ani mnichem ani knězem." Když také na gymnáziu dostával jen kárání a tresty, utekl domů; ale po notném výprasku se musel vrátit. Stěží vystudoval. Také na univerzitě ho těšily jen radovánky. Byl lehkomyslný, ale nebyl mravně zkažený.

336

Jako mladý důstojník se zúčastnil exercicií. O samotě mluvil Bůh k Ondřejovi. A ne nadarmo. Ondřej se zřekl veselého vojenského života, vstoupil do semináře a stal se knězem. Kaplanoval u svého strýce, později se stal farářem ve svém rodišti.

Lidé ho milovali pro jeho štědrost a laskavost. Měl však ještě návyky z dřívějšího života. Byl pohostinný, miloval nádheru. Jezdil na krásném koni.

Jednou měla být na faře hostina. Na stole se třpytil stříbrný příbor. Pan farář prohlížel, je-li jídelna v pořádku. Tu někdo zaklepal na dveře a jakýsi žebrák prosil o almužnu. “Tu máte kus chleba," praví pan farář, “teď nemám nic jiného." Těmi slovy chtěl žebráka odbýt, vždyť hosté mohli přijít každou chvíli. Ale žebrák odpověděl: “Jakže? Vy že nemáte nic jiného? A stůl je samé stříbro ..."

Toto slovo proniklo proniklo jako meč do jeho srdce. Znělo mu stále v uších. Kde nalézt toužený klid? Odjel na desetidenní exercicie a vrátil se úplně vyměněný. Stříbro prodal a výtěžek rozdal chudým. Spokojoval se s nejchudšími pokrmy. Žil usebraně. Již nejezdil na koni, nýbrž navštěvoval nemocné. Již nezval k sobě na hostinu vybranou společnost, ale zval děti, aby je učil katechizmus.

V té době vypukla francouzská revoluce. Ondřej utekl do Španělska, avšak brzy se vrátil, aby opuštěným křesťanům potají sloužil svatými svátostmi. Jednou na Boží Tělo sloužil na zámeckém nádvoří mši svatou před velkým zástupem lidí. Vtrhli tam celníci, ale byli tak ohromení, že mohl snadno uprchnout. Jindy zase seděl v selské jizbě přestrojený za čeledína. Vtom přišli celníci a pátrali po něm. Přistoupila k němu selka, dala mu notný políček a řekla: “Ty lenochu jeden! Udělej pánům místo! A jdi krmit dobytek!” A

když se obrátila k nenadálé návštěvě, dodala: “Promiňte, páni, že jsem se tak rozčílila. Ale je to kříž s tou čeládkou." V potrestaném čeledínovi nikdo netušil Fourneta. A Fournet tuto historku často vykládal i s veselým dodatkem: “Ta selka měla ale pádnou ruku! Cítil jsem tu ránu ještě hodně dlouho." Jindy ho překvapili na jakémsi zámku. Nevěděli si rady, položili ho jako mrtvého na postel, bílý rubáš přes něj, hořící svíce k němu, ženy jakoby oplakávaly mrtvého. Pronásledovatelé se ulekli majestátu smrti a rychle zmizeli. Po revoluci se snažil zahojit rány zasazené duchovnímu životu. Konal misie a staral se o výchovu mládeže. K tomu účelu založil “družinu svatého Kříže".

V šedesáti osmi letech se odebral na odpočinek do městečka La Puye, ale ani tehdy neochabla jeho horlivost. Zvláště kněží ho vyhledávali, aby se mu zpovídali. Zemřel 13. května 1854. R. 1926 byl prohlášen za blahoslaveného.

4. KVĚTNA. BONIFÁC, MUČEDNÍK.

“Milosrdenství Boží nemá míru.”
(Sv. Augustin)

Za panování ukrutného císaře Diokleciána žila v Římě krásná a bohatá dívka Aglaja. Byla sice křesťankou, avšak její mravy vyvolávaly u věřících pohoršení. Žila v hříšném svazku se správcem svých statků Bonifácem, který byl navíc opilec.

Oba tito lidé žili mnoho let v smrtelném hříchu, ale přitom byli velmi dobročinní. Proto jim dal Bůh milost, že poznali svou hříšnost a snažili se činit pokání. Jednou řekla Aglaja k Bonifácovi: “Víš dobře, do jaké propasti hříchů jsme my nešťastníci upadli, poněvadž jsme nemysleli Boží soud. Slyšela jsem však, že kdo vzývá svaté mučedníky a ctí jejich ostatky, stane se v soudný den účastným jejich slávy. Víš dobře, že oba potřebujeme mocné přímluvce u Boha. Ve východních krajinách prý zuří pronásledování křesťanů. Tak odcestuj do těch krajin a přines odtud tělo

některého mučedníka! Vystavím mu na počest svatyni a doufám, že na jeho přímluvu dosáhneme od Boha úplného odpuštění hříchů."

Bonifác odpověděl: “Udělám to. Ale kdybych tam sám podstoupil mučednickou smrt, přijmeš i mé umučené tělo?" Aglaja se domnívala, že žertuje, a řekla: “Mučednická koruna se nehodí k hříšníkovi, jen jdi a udělej, co jsem ti řekla."

Bonifác se vydal s několika služebníky na cestu a přišel do Tarsu v Kilikii. Tam nechal své služebníky v hospodě a šel na náměstí. Zde právě podstupovalo dvacet křesťanů ukrutná muka za víru. Bonifác se jal líbat mučedníky a povzbuzovat je k vytrvalosti: “Bojujte statečně dále! Maličko vytrvejte, věčná odměna je vám přichystána!" Viděl to císařský náměstek Simplicius a tázal se ho: “Kdo jsi ty?" “Jsem křesťan," odpověděl Bonifác, “a nemám vroucnější přání, než také zemřít pro Krista." I rozkázal Simplicius vrážet Bonifácovi třísky za nehty a lít mu do úst tekuté olovo. Druhého dne vynesl Simplicius rozsudek, aby byl Bonifác sťat. Tak se i stalo.

Zatím čekali Bonifácovi služebníci v hospodě a nevěděli, co se stalo. Když se pán dlouho nevracel, šli ho hledat. Odebrali se na náměstí a tam nalezli Bonifácovo tělo, vykoupili je zlatem, pomazali drahými mastmi, zabalili do kmentu a zavezli do Říma. Jakmile se to Aglaja dozvěděla, přijala tělo mučedníka s velkou uctivostí, pohřbila je u Latinské silnice, postavila nad ostatky svatyni,

rozdala všecko své jmění a trávila život v kajícnosti.

339

Sv. Augustin praví: “Lidské hříchy lidské mají svůj počet a svou míru, ale milosrdenství Boží míru nemá." Ovšem hříšník nesmí tohoto Božího milosrdenství zneužívat; nesmí otálet s pokáním, protože neví dne ani hodiny, kdy zemře. Sv. Augustin praví:“Bůh nám dal bezpečný přístav pokání, abychom si pro své hříchy nezoufali, ale uložil nám také neznámý den smrti, abychom své hříchy nemnožili a na jeho milosrdenství opovážlivě nespoléhali."

15. KVĚTNA. JAN KŘTITEL DE LA SALLE, VYZNAVAČ.

J a n K ř t i t e l de la S a l l e se narodil dne 30. dubna 1651 v Remeši. Za své povolání si vyvolil stav duchovní a byl podle tehdejšího neblahého zvyku ustanoven kanovníkem v Remeši, přestože mu bylo teprve patnáct let let. Bohoslovectví studoval v Paříži; byl spolužákem Fenelona, pozdějšího spisovatele a arcibiskupa cambrayského. Otec a matka zemřeli, proto se vrátil r. 1672 do Remeše, aby se postaral o své mladší bratry.

V té době zřídila jistá bohabojná vdova, jménem Mailleferová, v Darnetalu u Rouenu dívčí školu s bezplatným vyučováním. Horlivý měšťan Adrián Niel chtěl podobnou školu založit i pro chlapce a odebral se do Remeše hledat příznivce této myšlenky. Tak se seznámili Jan a Niel; zřídili v Remeši ve farnosti sv. Mořice první chlapeckou náboženskou školu.

Jan de la Salle se vzdal svého výnosného kanovnického obročí, ba zřekl se i svého dědictví po rodičích; rozdal své jmění, asi padesát tisíc franků, chudým a žil pak z almužny. Marně ho přemlouvali přátelé, i sám arcibiskup, aby to nečinil. La Salle odpověděl:

“Jak mohu chválit chudobu, když sám nebudu chudý?"

Brzy se k němu přidalo několik ušlechtilých mladých mužů, aby pod jeho vedením vyučovali a vychovávali mládež. La Salle s nimi konal duchovní cvičení, předepsal jim společný oděv podle způsobu francouzských kněží, dal jim název “Bratří křesťanských škol" a uložil jim, aby skládali prosté sliby poslušnosti a vytrvalosti pouze na tři léta. Školy prospívaly, Jan přijal větší počet mladíků schopných vyučovat a zřídil zvláštní seminář pro venkovské učitele. To byl první ústav toho druhu.

340

Světští učitelé v Paříži však byli pobouřeni, protože se obávali, že budou

školskými bratry připraveni o výdělek. Násilně vnikli do příbytku bratří a vyloupili jej. Také na ně podali žalobu u soudu. Ale pře dopadla pro bratry příznivě.

La Salle budoval školství na podkladu náboženském. Podle jeho návodu jeden ze žáků po každé půlhodině volával: “Pamatujme, že jsme ve svaté přítomnosti Boží." Učení se na minutu přerušilo, aby žáci častěji na Boha mysleli.

La Salle zavrhl krutou kázeň, která v tehdejších dobách vládla. Napsal jistému školskému bratru: “Zapřísahám vás pro lásku Boží, nebijte rukou! Bitím nepřitáhnete člověka k Bohu a ke ctnosti." A tak zmizel tělesný trest z bratrských škol. La Salle napsal: “Nestačí, aby učitel žádal od žáků, aby mlčeli, nemlčí-li sám."

Jeho školy prospívaly. Sv. Jan Vianney řekl: “Kdybych nebyl knězem, přál bych si být bratrem křesťanských škol."

Kdysi dva představení zacházeli s novici nadmíru přísně. Jeden z noviců na ně podal žalobu. Toho se chopili nepřátelé družiny, světští učitelé a jansenisté a podali stížnost k pařížskému arcibiskupovi. Arcibiskup de Noailles, jansenisticky smýšlející, rozhodl, aby družina dostala jiného představeného; Jan prý je příliš přísný. La Salle poslechl, ale bratří prohlásili, že raději z družiny vystoupí, než by se vzdali svého milovaného představeného. La Salle se tedy odebral k arcibiskupovi vyžádat pro bratry odpuštění.

Arcibiskup chtěl právě odcestovat; chladně vyslechl Jana, který vkleče přednášel svou žádost, nechal ho klečet, neodpověděl mu, vsedl do vozu a odjel. La Salle snesl mlčky toto pokoření. Světští učitelé podali potřetí stížnost proti bratřím, že sice vyučují podle svých pravidel bezplatně, ale že přijímají do svých škol žáky bez rozdílu, aniž by zkoumali, jsou-li chudobní nebo ne. Tentokráte skončila rozepře odsouzením bratří. La Sallovi bylo zakázáno, aby přijímal žáky, kteří se nemohou vykázat vysvědčením chudoby; kromě toho byl odsouzen zaplatit za každého bratra padesát franků pokuty. Lůza, od světských učitelů poštvaná, vydrancovala dům bratří, a proto mu nezbývalo, než z Paříže odejít.

Na La Salla dolehla nepříjemně ještě jedna zkouška. Jistý mladý, dvaadvacetiletý abbé, jménem Klement, když poznal jeho školy, si umínil založit ústav pro venkovské učitele. Žádal La Salla, aby mu byl nápomocen. La Salle zprvu odpíral, ale pak slíbil Klementovi svou podporu. Klement koupil za třináct tisíc franků v Paříži dům a prostřednictvím jistého Rogiera přemluvil La Salla, aby se dvěma tisíci pěti sty franky podílel na koupi. La Salle svolil. Ale zakrátko byl u soudu žalován, že prý svedl nezletilého Klementa k nevýhodné koupi onoho domu. La

Salle ušel svým nepřátelům a odebral se do Provence. Cestou zažil u svých bratří nejen radosti, ale i žalosti. V městě Mende mu odepřeli bratří poslušnost a vyhnali ho z domu.

Uvedeme ještě některé drobné příhody z jeho života. Na cestě z Grenoblu do Paříže jel na koni, kterého mu, již zemdlenému, poskytl nějaký člověk. Jan se modlil a kůň vešel do otevřené zahrady. Majitel vyšel a vyťal Janovi políček. La Salle padl před ním na kolena a prosil za odpuštění. Majitel v údivu vykoktal slova omluvy a odešel. - Kdysi ho poškubávali dva tuláci za plášť. "Závidíte mi tento plášť? Vezměte si jej!" Vzali, ale když viděli, že je chatrný, vrátili jej. - Kdysi byl Jan volán do bastilly k uvězněnému knězi.

342

Kněz měl rozedranou kleriku, pokrytou hmyzem. Jan řekl po zpovědi: "Vezmu si něco na památku. Vyměňme si kleriky!" Stalo se. - Jan neobyčejně zbožně sloužil mši svatou. Cizí kněží se na něho ptali: "Kdo je ten kněz, jehož obličej září, jako by již na Boha patřil?" Připravený se na křesťanskou smrt, zemřel na Velký pátek dne 7. dubna 1719.

"Podle toho všichni poznají, že jste moji učedníci . . ."

(Jan 13, 35)

Římský císař potřeboval vojáky. Najímali je také v Egyptě. Beze všech okolků byl též sebrán mladý P a c h o m . Odvedence odvezli na lodi do hlavního města. Byli přísně hlídaní, aby nikdo neutekl. Zacházelo se s nimi tvrdě. Trápil je hlad.

K večeru přicházeli k mladým vojákům dobří lidé a přinášeli jim potraviny a jiné věci, které potřebovali. Pachom se podivil takové laskavosti. Tito lidé nebyli jako ostatní. Dotazoval se na ně a dozvěděl se, že jsou to křesťané, kteří právě cizím, nešťastným a utlačovaným prokazují účinnou lásku. To v něm vyvolalo ještě více zvědavosti. Dozvěděl se o Ježíši Kristu, že z lásky k lidem zemřel na kříži. S údivem slyšel, že se stoupenci tohoto Ukřižovaného vzdávají pozemských požitků, aby získali statky nebeské.

Nový svět se otevřel mladému Egypťanovi. Jeho šlechetné srdce toužilo po náboženství, které by ho povzneslo nad svět a jeho žádosti. Když byl o samotě, modlil se plný vroucnosti: "Bože, Stvořiteli nebe a země, jestliže mnou, nejnižším ze všech lidí, nepohrdneš a pomůžeš mi, abych poznal pravdu a byl vysvobozen, chci se řídit jedině tvou vůlí. Chci milovat všechny lidi a obětovat se za ně, jak ty to žádáš."

Modlitba šlechetného pohana byla vyslyšena. Byl uzavřen mír, mladí vojáci byli

propuštěni domů. Pachom již nechtěl do svého pohanského domova. Odebral se do samoty, dal se poučit o křesťanské víře, připravil se postem a modlitbami a o Velikonocích byl křtem svatým znovu zrozen pro Krista.

343

Pachom se stal poustevníkem a prvním zakladatelem klášterů. Jako první shromažďoval poustevníky do jedné řeholní společnosti, dal jim společná pravidla, denní pořádek a vedl je k dokonalému životu. Svým mnichům byl pravým otcem a vzdělával je nejen slovy, ale především p ř í k l a d e m .

Jednou ho přemohla trochu netrpělivost. Ve svaté zkroušenosti si před Bohem vyčítal: “Bože, jak mohu dávat životní pravidla těm, které jsi povolal ke společnosti se mnou, když sám jsem napřed nepřítele nepřemohl?"

Při opatrování bratří nemocných morem se sám nakazil a onemocněl. Velice trpěl. Prosil bratra ošetřovatele, aby mu dal lehčí přikrývku. Když však umírající poznal, jak velkou úlevu tím získal, nařídil: “Vezmi přikrývku ihned pryč; nesluší se, abych měl v něčem větší pohodlí než mají bratří." Tak zemřel.

16. KVĚTNA. JAN NEPOMUCKÝ, MUČEDNÍK, PATRON ČESKÝ.

UBALD, BISKUP A VYZNAVAČ.

Sv. J a n N e p o m u c k ý se narodil kolem r. 1340 v městě Nepomuku (jinak též zvaném “Pomuk"). Jeho otec se jmenoval Welflin a byl městským rychtářem. Základní vzdělání získal v nepomuckém klášteře; působilo mu velké potěšení, když směl přisluhovat knězi při mši svaté. Svá studia dokončil na vysokém učení pražském a již r. 1372 ho jmenoval arcibiskup Jan Očko z Vlašimi císařským notářem.

Po smrti Jana Očka nastoupil nový arcibiskup Jan z Jenštejna; i ten věnoval Janovi plnou důvěru. Jan byl jmenován farářem u sv. Havla na Starém Městě, dával se však podle tehdejšího nechvalného zvyku zastupovat zástupcem faráře. Podle příkladu jiných nechal se i Jan v pokročilém věku zapsat jako posluchač vysokých škol a po šestiletém

344

studiu byl prohlášen “doktorem práv". R. 1388 se stal členem kollegiátní kapitoly vyšehradské, zřekl se fary u sv. Havla a vyměnil ji s arcijáhnem žateckým. S tímto úřadem bylo spojeno členství metropolitní kapitoly u sv. Víta. Arcibiskup Jan z Jenštejna jmenoval Jana svým generálním vikářem.

Tehdy vládl král Václav IV. (1387-1419), nakloněný k nestřídmosti a ukrutnosti. R. 1389 se oženil podruhé a vzal si za manželku Žofii, dceru mnichovského vévody Jana. Byl jí však nevěrný a aby nějak uklidnil své vlastní svědomí, podezříval královnu z toho, čeho se sám dopouštěl. Věděl, že se často zpovídala Janu Nepomuckému, proto ho zavolal k sobě a prudce se na něj obořil, aby mu vyzradil, z čeho se mu královna tak často zpovídá. Jan odpověděl: “Králi a pane! Já si to již vůbec nepamatuji, a kdybych pamatoval, nebylo by slušné to prozradit. Vám se také nesluší na to ptát." Král Janovi vyhrožoval, ale nepomstil se hned. Věděl dobře, že usmrtit kněze za zachování zpovědního tajemství by bylo neslýchané a vyvolalo by bouři odporu. Proto si umínil vyčkat na vhodnou příležitost.

Příležitost k pomstě se brzy naskytla. Král měl v úmyslu prosadit svého oblíbence Hynka Pluha jako opata v Kladrubech u Stříbra, až starič ký opat Racek zemře. Opat Racek zemřel na počátku r. 1393. Mnichové však kolem 7. března zvolili nového opata Olena a tuto volbu oznámili podle církevního práva arcibiskupovi. Ten dal volbu vyhlásit, a když v zákonné lhůtě nebyla vznesena žádná námitka, udělil dne 10. března generální vikář Jan Nepomucký opatu Olenovi církevní potvrzení.

Král byl právě na hradě Žebráku. Když se dozvěděl, co se stalo, soptil hněvem a spěchal do Prahy. Odebral se do kláštera maltézských rytířů na Malé Straně. Arcibiskup se tam také dostavil. Jakmile král spatřil arcibiskupa, znova se ho zmocnil hněv. Rozkázal svým lidem, aby odvedli arcibiskupa, Puchníka, Jana Nepomuckého, Václava, probošta míšeňského a jiné na hrad, kde s nimi bude zavedeno vyšetřování. Arcibiskupa však odvedli jeho zbrojnoši domů.

Když přišel král na hrad, rozkázal, aby Jan Nepomucký, Puchník, Václav a hofmistr Něpr byli se svázanýma rukama zavedeni do mučírny na Staroměstské radnici. Večer přišel král do mučírny a poručil katovi, aby před jeho očima mučil Jana a Puchníka a aby je pálil pochodněmi a svícemi do boku. Sám uchopil pochodně a pálil oba generální vikáře. Nejkrutěji řádil proti Janu Nepomuckému. Potom nařídil, aby byli všichni čtyři odsouzenci utopeni. Avšak vzpamatoval se a dal od notáře napsat listinu, v níž všichni slibují, že o svém mučení nikomu nic neřeknou. Puchník, Václav a Něpr listinu podepsali a byli propuštěni. Jediný Jan Nepomucký zůstal neoblomný a snášel trpělivě hrozné mučení. Král se nemohl nasytit pomstychtivosti, strhl Jana k zemi, šlapal po něm a nakonec rozkázal, aby ho utopili. Tak se stalo 20. března 1393 asi v 9 hodin večer.

17. KVĚTNA. PASCHAL BAYLON, VYZNAVAČ.

“Blahoslavení chudí duchem!”

P a s c h a l i s B a y l o n se narodil r. 1540 v Torre Formose v Aragonii z rolnických rodičů. Byli tak chudobní, že nemohli Paschala posílat do školy. Paschal musel pást ovce; aby se naučil číst, brával si na pastvu knížku a prosil kolemjdoucí, aby ho naučili číst písmena. Protože byl bystrý, brzy se naučil číst. Četl pak nejraději život Krista Pána a životopisy svatých. Když si jiní mladí pastýři hráli a skotačili, Paschal zašel do chrámu Páně, aby uctil klaněním Svátost oltářní a aby se pomodlil před oltářem Matky Boží. Vydlabal si na konci své hole obrázek Panny Marie, nad obrázek dal křížek a pak postavil hůl s obrázkem a křížkem do země a vkleče konal své obvyklé modlitby. Tak prospíval v něžné zbožnosti.

Z lásky k chudému Spasiteli chtěl být Paschal také chudý. Proto již jako chlapec chodíval bosý. Chtěl vstoupit do kláštera. Jeden přítel mu radil, aby vstoupil do blízkého kláštera, že prý má tento klášter mnoho příjmů. To však právě přimělo Paschala k tomu, že tam nevstoupil.

Po dlouhých modlitbách poznal, že má vstoupit k bosým františkánům. Rozloučil se s rodiči a sourozenci, aby takový klášter hledal. Bratři mu chtěli dát dědičný podíl, on však odpověděl, že mu stačí Bůh. Přišel do Valencie, ale jako neznámý nemohl být přijat do kláštera. Proto přijal službu pastýře. Když jeho stádo způsobilo sousedům nepatrnou škodu, poznamenal si to a při výplatě všechno nahradil. Za tuto svědomitost se mu ostatní pastýři posmívali. On však odpověděl: “Také mnohé maličkosti vedou člověka do pekla." Jindy škodu nahrazoval tak, že bezplatně pomáhal při žních.

Jednou za velkého vedra chtěl šafář uhasit žízeň, vyzval tedy Paschala, aby mu šel utrhnout na cizí vinici několik hroznů, a k výzvě přidal i hrozbu. Ale Paschal to rozhodně odmítl a řekl: “To nejsou moje hrozny a raději se dám rozsekat na kusy, než bych se dopustil hříchu krádeže." Také své druhy ve službě poučoval a vedl je k dobrému; neostýchal se je přísně pokárat, kdykoliv se dopustili zlého skutku.

Za několik let se odvážil požádat v klášteře o přijetí. Poněvadž jeho zbožnost byla známá, byl přijat a brzy se stal vrátným. Jeho životním heslem bylo: “Člověk má mít srdce k Bohu jako dítě, k bližnímu jako matka, k sobě jako soudce." Měl na starosti chudé. K nim se choval s opravdu mateřským srdcem. Když se stalo, že neměl nic, co by jim dal, šel do zahrady, natrhal tam několik květin a dal chudým s omluvami, že jindy jim zase dá něco k jídlu.

347

Dokonale poslouchal své představené. Konal ochotně i nejobtížnější práce. Vytrvale se varoval i všedního hříchu, i stínu hříchu, a to s větší svědomitostí, než se mnozí lidé střeží hříchu smrtelného. Přitom vůbec nebyl zádumčivý; při práci si tiše prozpěvoval; nepoddával se skrupulím; skrupule nazval “blechami svědomí". Jeho mysl byla svěží, byl veselý, dokonce rád žertoval. Kdysi mu bylo uloženo, aby donesl list řádovému generálovi, který byl právě v Paříži. Ve Francii vládli hugenoti, vášniví kalvínci. Paschal, aniž by hleděl na obtíže a nebezpečí, se vydal na cestu. Hugenoti, když viděli řeholní oděv, házeli po Paschalovi kamením, bili ho obuškem, až mu zůstala trvalá bolestná rána. Ale rozkaz vykonal, a po návratu z daleké cesty ihned začal dělat své obvyklé práce.

Jednou mu kvardián vytýkal, že je příliš štědrý; když prý přijde hodně chudých, nemusí se každému něco dát. Na to odpověděl Paschal: “Kdyby však přišlo dvanáct chudých a já dám jenom deseti, mohl by právě mezi těmi dvěma, které jsem odmítl, být Ježíš Kristus."

Když mu lékař oznámil, že zemře, řekl: “Nikdy jsem ještě nedostal radostnější zprávu." Zemřel 17. května 1592 ve věku padesáti dvou let.

18. KVĚTNA. VENANCIUS, MUČEDNÍK.

Mladistvý (patnáctiletý) mučedník, který zemřel mimořádně hrdinnou smrtí ve svém rodišti Kamerino za Deciova pronásledování (249-251). Podle mučednické dokumentace podstoupil neslýchaně krutá muka. Bičovali ho, pálili pochodněmi a zavěsili hlavou dolů nad žhavé uhlí. V polomrtvém stavu byl předhozen šelmám; když ho však ušetřily, byl sťat. Hrdinstvím mladistvého mučedníka se obrátilo mnoho pohanů.

348

Bratr “Bohu díky”.

F e l i x z K a n t a l i c i a se narodil r. 1513 v městečku Kantaliciu na úpatí Apenin v Umbrii v chudé rolnické rodině. Pro chudobu nemohl chodit do škol; pomáhal otci pracovat na poli a pásl ovce. Od matky se naučil hlavní náboženské nauky. Ke zbožnosti ho povzbuzovalo všechno, co viděl a slyšel v přírodě.

Když mu bylo dvanáct let, vstoupil do služby u jistého měšťana v Citta Ducale a

pásl stáda. Vstával časně zrána, aby se mohl zúčastnit mše svaté; v neděli si dával předčítat z duchovních knih; zvláště ho zajímal život Otců pouště. Podivoval se těmto vzorům starokřesťanského sebezáporu, tomu, že při své chudobě a pokoře byli s Bohem spojení a tak šťastní. Zažádal o přijetí do kapucínského kláštera v Citta Ducale. Ale v klášteře nebyl ihned přijat. Kvardián mu zprvu namítal, že má raději zůstat ve světě, živit se prací svých rukou, protože je zdravý a silný, a dost nevlídně dodal, aby se nedomníval, že v klášteře na něj čeká blahobyt a pohodlí; konečně ho zavedl před kříž, ukázal na Ukřižovaného a pravil: “Pohleď, komu se řeholník má připodobňovat!" Felix poklekl a pravil: “Bůh je mi svědkem, že v klášteře nehledám nic jiného než to, abych mohl následovat Krista." Tak byl Felix přijat a projevoval velkou horlivost v zachovávání řeholních pravidel i v konání uložených prací. Číst neuměl a říkával, že mu stačí šest písmen, a to pět červených, jimiž rozuměl pět ran Kristových, a jedno bílé, jímž mínil Pannu Marii.

Po krátkém pobytu v Tivoli odešel do Říma, kde ho ustanovili sběratelem almužen pro tamější klášter. Tuto práci konal den co den, za sálajícího vedra i za deštivého počasí. Často nosíval velká břemena, ale nikdy nereptal; měl svěží a veselou mysl.

Měl ve zvyku každého pozdravit slovem: Deo gratias, Bohu díky. Proto mu v Římě neříkali jinak než “frater Deo gratias".

Děti, kdekoliv ho spatřily, běžely za ním a volaly: “Deo gratias, bratře Felixe!", líbaly mu ruce, braly ho za provaz, tahaly ho za řeholní roucho a tulily se k němu. On se jich pak vyptával, zdali se rády modlí, zdali se dobře učí, pomodlil se s nimi nebo si zazpívali sloku některé zbožné písničky, a když odcházely, volával za nimi: “Deo gratias, moje děti! Bůh vám žehnej! Deo gratias!"

V nejlepším přátelství byl se sv. Filipem Nerejským. Milovali se jako bratři. Při setkání si navzájem líbali ruce nebo klekali jeden před druhým a žertovali spolu jako děti v nevinnosti a prostotě.

Jistý kardinál onemocněl na smrt a poslal si pro bratra Felixe. Felix přišel a řekl: “Deo gratias!", uchopil sklíčeného kardinála za ruku a řekl: “Nuže tedy, pane, volejte se mnou, jak můžete zbožně: ‚Deo gratias!'" Kardinál vyslovil tato slova a hned se cítil veselejší a řekl: “Felix má pravdu, vpravdě se sluší Pánu Bohu za všechno děkovat." Ale tato řeč se nelíbila bratru Felixovi, proto řekl: “Tak ne! Tak ne! Taková naděje vám nemá dávat radost, nýbrž jiná: pohlédněte k nebi a volejte ‚Deo gratias' za to, že Vás Bůh vezme do nebe!" Nemocný se slovy: “Deo gratias"

na rtech zemřel.

K hříšníkům dovedl být Felix také rázný. Kdysi se setkal s prostopášným mladíkem. Zavolal na něho: “Nešťastníku! Už zase jdeš hřešit? Copak nevíš, že umřeš a že běžíš do pekla?"

Jistý kardinál se tázal Felixe, nemíní-li se při svém stáří vzdát své namáhavé služby, aby si odpočinul. Felix odpověděl: “Bůh uchovej, abych svému tělu popřával pohodlí, vždyť je k tomu, aby pracovalo a trpělo. Voják má zemřít s mečem v ruce, osel, mé tělo, pod břemenem.

350

Po čtyřicet let konal Felix svou klášterní službu. Nakonec se roznemohl bolestnou zimnicí. Se slovy “Deo gratias" zesnul tiše v Pánu 18. května 1587.

19. KVĚTNA. PETR CELESTIN, PAPEŽ A VYZNAVAČ.

C e l e s t i n V., papež (1294) se jmenoval dříve Petr. Narodil se v Isernii (Sergna v Neapolsku). Ačkoliv byl z chudé rodiny a měl jedenáct sourozenců, studoval na kněze. Ale před svěcením utekl do samoty v Murone a tam žil jako egyptští poustevníci. Aby mohl lépe sloužit lidem, dal se vysvětit na kněze. Přidružilo se k němu několik mužů.

V míru s Bohem i s lidmi žil šedesát let. Když se jako osmdesátiletý stařec připravoval na smrt, stalo se něco nečekaného. Přišli k němu tři biskupové a oznámili mu, že byl 5. července 1294 zvolen papežem. Když pozorovali jeho leknutí, poukazovali na to, že k velké škodě duší církev už dva roky nemá papeže. Petr poodešel a nevrátil se; utekl do nejhustšího křoví a skryl se tam. Lid ho však našel a stařec se smutně podrobil rozhodnutí kardinálů.

Brzy však poznal, že nestačí na tak těžký úřad. Ve své dobrotě nedovedl nikomu odmítnout žádnou prosbu. Neapolský král Karel II. ho obklopil kardinály, kteří byli ochotnými královskými nástroji. Ve skutečnosti řídil Karel II. církev k svému vlastnímu politickému prospěchu. Dokonce se neostýchal předložit papeži k podpisu padělané listiny.

Hořce litovali církevně smýšlející kardinálové pochybené volby. Latino Malabranka, který se nejvíc o to zasadil, zemřel bolestí. Jeho smrt omráčila papeže jako blesk. Poradil se s právníky, zdali se papež může vzdát svého úřadu, a když dostal kladnou odpověď, předstoupil 13. prosince před shromážděné kardinály a prohlásil jim, že skládá svůj úřad do jejich rukou a dává jim plnou moc, aby zvolili nového papeže. Zatímco se překvapení kardinálové radili, Celestin tiše odložil

papežské odznaky a oděv a oblekl svou starou poustevnickou kutnu.

Nejraději by ihned odešel pěšky do Murone. Avšak jeho nástupce papež Bonifác VlIl. se obával, aby zlomyslní lidé nezneužili dobroty starého kmeta a nezpůsobili v církvi rozbroje nebo rozkol. Proto ho dal odvézt na hrad Fumone, kde mu byla zřízena světnice podle jeho oblíbené poustevny. Zde zemřel 19. května 1296.

Dnes slavíme též svátek sv. E m i l a , mučedníka.

*

Sv. N o t k e r B a l b u l u s byl svatohavelský mnich ve Švýcarsku. Dali mu příjmení “balbulus", což znamená “koktavý", protože měl jako Mojžíš těžký jazyk. Avšak ti, kteří ho znali, mu říkali “dobrý Notker". To proto, že kdo potřeboval radu, šel k němu; a když někdo zmalomyslněl, hledal u něj povzbuzení; hřešil-li kdo, poskytl mu pomoc, a kdo byl nemocný, prosil o jeho návštěvu.

Notker byl nejen laskavý a skromný, nýbrž také učený a moudrý, proto ho také císař Karel III. učinil svým duchovním rádcem.

Jednou přišel císař do kláštera. Jeho dvorní kaplan uviděl Notkera, jak se právě modlí, a řekl pohrdlivě: “Hleďte, to prý je nejučenější muž celé říše. Chci mu však dát otázku, na níž ztroskotá celá jeho moudrost." Obrátil se k světci a řekl: “Pověz mi, co právě teď dělá Pán Bůh v nebi?" Notker odpověděl jakoby nic: “Dělá to, co dělal vždy: pokorné povyšuje a pyšné ponižuje." Dvořané se smáli, dvorní kaplan však zrudl a rychle odešel.

Když císař odjížděl, dvorní kaplan se vyšvihl na koně, ale kůň se splašil a shodil ho, takže zůstal ležet s odřenou tváří a zlámanou nohou. Rychle přiběhli řeholní bratří a společně odnesli zraněného dvorního kaplana do kláštera. Nemocného ošetřovali s všemožnou pečlivostí, ale noha se

nehojila. Ošetřovatelé řekli nemocnému: “Chceš-li se uzdravit, pros dobrého Notkera za odpuštění a za požehnání!" Ale jeho pýcha mu v tom bránila. Teprve když v noci byly bolesti téměř nesnesitelné, prosil s pláčem bratry: “Zavolejte mně nehodnému zbožného Notkera, aby mi odpustil a požehnal!" Brzy stál dobrý Notker u jeho lůžka. Světec nejen odpustil, nýbrž se za něho i modlil. Nemocný okamžitě pocítil úlevu a za několik dní byl úplně zdravý nejen na těle, ale i na duši.

Notker si získal zásluhy o zvelebení církevního zpěvu. Jeho píseň: “Media vita in

morte sumus" (Uprostřed života jsme v smrti) se stala válečnou písní křižáků.

Notker zemřel r. 912. Svátek má 6. dubna.

20. KVĚTNA. BERNARDIN SIENSKÝ, VYZNAVAČ.

Tajemství moci slova.

Sv. B e r n a r d i n S i e n s k ý se narodil r. 1380 ve městě Massa Carraře ve šlechtické rodině Albizzeschi. Jeho otec zastával vysoký úřad v republice sienské, brzy však i s manželou zemřeli, a tak chlapec v sedmi letech osiřel. Byl pak vychován od své tety Diany. Bernardin si liboval ve službách Božích a v úctě k Panně Marii. Již jako dítě odříkával svým kamarádům, co si z kázání zapamatoval. Později ho vzal strýc Kryštof k sobě do Sieny a posílal ho do školy. Bernardin vynikal pilností a mravností.Spolužáci

se neodvažovali před ním mluvit něco neslušného. Když přicházel Bernardin, ustali v takovém hovoru se slovy: “Ticho, Bernardin jde!" Kdysi se odvážil jistý muž před Bernardinem mluvit nemravné řeči; uražený mládenec ho uhodil přes ústa, aby umlkl. Jiný nestoudný člověk ho sváděl ke hříchu necudnosti; Bernardin svolal své přátele a společně chlípníka odehnali blátem a kamením.

R. 1400 řádil v Itálii mor. Také v Sieně zachvátila morová epidemie mnoho lidí. Nemocnice byla přeplněná. Nikdo se do ní neodvážil vkročit. Jediný Bernardin neklesal na mysli. Sám se ujal správy nemocnice a pod jeho vedením dvanáct mladíků sloužilo ubožákům. Později se však Bernardin sám roznemohl zimnicí. Po uzdravení si umínil, že vstoupí do řádu sv. Františka. Rozdal všechno jmění po rodičích, a pak vstoupil do františkánského kláštera několik mil od Sieny. Vyvolil si jej proto, že tam byla přísná kázeň.

Bernardin se chtěl věnovat úřadu kazatelskému. Ale jeho řeholní bratří namítali, že klášter je chudobný a nemá tedy potřebných knih, a dále, že Bernardin sám nemá potřebné vlastnosti a schopnosti, neboť má hlas slabý a chraptivý. Bernardin jejich námitky vyvrátil: užíval jen vypůjčené knihy a hlas mu cvičením zesílil a zmohutněl. Stal se proslulým kazatelem.

Kdysi se tázali Bernardinova spolubratra: “Jak to, že ty tolik nevykonáš kázáním jako Bernardin, ačkoliv jsi učenější a výmluvnější než on?" Na to odpověděl onen kazatel: “Já jsem takřka jako uhlí bez ohně; když se mi jiné mrtvé kousky uhlí

přibližují, nerozohní se. Bernardin je však jako kus uhlí, rozžhavený duchem Božím; a proto, když se mu jiní přiblíží, rozžhaví se a hoří, i když předtím byli mrtví."

Nehledal sebe, nýbrž jen Boha, což vysvítá z této události: Jednou, když na rozkaz představených chodil s jedním klášterním bratrem po Sieně, aby sbíral almužnu pro chudý klášter, házeli po něm nezbední výrostci blátem a kamením. Bernardin mlčel, a když se jeho společník na nezbedníky rozhorlil, řekl mu klidně: "Přej jim přece tuto radost a nezlob se, vždyť oni nám dávají vítanou příležitost, abychom se cvičili v trpělivosti a takto šli cestou do nebe!"

Bernardin měl na kazatelně ozdobnou okrouhlou desku, na níž se lesklo ve svatozáři jméno "Ježíš". Přál si, aby šířil úctu k nejsvětějšímu jménu Ježíšovu. Byl též šiřitelem úcty k sv. Josefu, o němž napsal překrásné chvalořeči.

Ti, kteří byli v Bernardinových kázáních pokáraní, usilovali o jeho zneškodnění. Když nemohli vyčítat nic jeho mravní bezúhonnosti, žalovali na něj u papeže, že zavádí rozličné novoty, například desku se jménem Ježíš; prý je to druh pověrčivé modloslužby. Papež Martin V. vyzval Bernardina k sobě na soud. Bernardin se dostavil, složil vyznání víry a dokázal, že je mimo jakoukoliv pověrčivost. Papež prozkoumal jeho psaná kázání a prohlásil Bernardina nevinným.

K Bernardinovým žákům náleží i sv. Jan Kapistrán. - Když se Bernardin ubíral do Neapolska, byl blízko města Akvily zachvácen zimnicí. Stěží se dovlekl do města, dal se položit na podlahu posypanou popelem a zesnul v Pánu dne 20. května 1444 ve věku šedesáti čtyř let.

21. KVĚTNA.

"Kristus je můj život, umřít zisk!"

J u l i e pocházela z bohatých křesťanských rodičů v Africe. Za vpádu nepřátel byla chycena a prodána do otroctví. Zavlekli ji až do Sýrie, kde přišla do domu

velkoobchodníka Eusebia. Od dětství byla zvyklá žít způsobem zámožných lidí, ale tam musela konat nejnižší práce. Zprvu bylo pro ni těžké a bolestné žít v opuštěnosti, ale křesťanská víra jí poskytovala útěchu a sílu. Čítávala duchovní

spisy, které si potají přinesla z vlasti, nosila na hrdle obrázek Ukřižovaného a ráda rozjímala o utrpení Páně.

Po několika letech se Eusebius vydal na obchodní cestu. Kromě jiných služebníků ho doprovázela i Julie. Loď přistála u ostrova Korsiky, kde pohanské obyvatelstvo právě konalo hlučnou slavnost ke cti svých bohů. Eusebius se této slavnosti také zúčastnil. Julie zůstala na lodi; byla od domorodců tázána, proč se nezúčastnila slavnosti a odpověděla: “Jsem křesťanka."

Jakmile se o tom dověděl vladař ostrova Felix, tázal se Eusebia, proč trpí, aby jeho otrokyně pohrdala bohy. Eusebius odpověděl: “Vím, že má otrokyně je křesťanka'. Všechny mé pokusy odvrátit ji od křesťanské víry byly marné. Protože však je poslušná, vzdělaná a svědomitá, nekladu jí překážky, aby žila podle své víry." Felix požádal Eusebia, aby mu prodal anebo vyměnil tuto otrokyni, avšak ten se zdráhal.

Proto Felix užil lsti; dal Eusebia opít vínem a mezitím nechal předvolat Julii. Domlouval jí, aby se zřekla víry Kristovy. Sliboval, že jí vrátí svobodu a že ji provdá podle jejího šlechtického původu. Julie však odpověděla: “Zradou své víry si nechci koupit ani svobodu, ani světského ženicha. Jsem šťastná, že sloužím Kristu." Tu ji rozzuřený Felix udeřil pěstí do tváře, až se jí vyřinula z úst krev. Julie na to řekla: “ Je pro mne čest,

že jsem políčkována jako Kristus, můj Pán." - “Odřekneš se tedy Krista nebo ne?" tázal se Felix. - “Nikdy se neodřeknu Krista, i kdybych proto měla být na kříž přibitá jako můj božský Vykupitel." - Felix na to: “Stane se ti podle přání." I dal Julii přibít na kříž. Bylo to kolem r. 540. Svátek má 22. května.

22. KVĚTNA.

Oheň nehasme ohněm!

R i t a (zkrácené Margarita, t. j. perla) se narodila v Rocca Porena v Umbrii. Měla jediné přání: v klášteře se úplně obětovat Bohu. Ale rodiče ji nutili k sňatku s mladým mužem Pavlem Ferdinandem. Manžel byl člověk surový a již brzy po svatbě začal Ritu trýznit výčitkami a hrozbami, dokonce i bitím.

Avšak právě v této zkoušce se osvědčila pravá zbožnost služebnice Boží. Na mužovy nadávky odpovídala tichostí a laskavostí. Čím nespravedlivěji s ní manžel zacházel, tím laskavější k němu byla, tím více se snažila splnit každou jeho žádost. . Tak byl u manželů ustavičný zápas mezi hněvem a tichostí, mezi násilím a trpící

láskou, mezi nepravostí a snášením. Zpočátku její tichost rozzuřila muže ještě víc. Rita však nepovolila; zůstala tichá jako anděl. Tak v tomto zápase zvítězila. Pavel začal přemýšlet a poznal, že špatnost byla vždy na jeho straně. Již se nehněval na svou manželku, ale hněval se nad svým hněvem a slabostí, že nedovedl ovládnout svou prudkost. Často, když se v něm vzmáhala hněvivost, utekl z domu, aby se nedal strhnout ke špatnému, a vrátil se, až jeho hněv pominul a on měl zase sám sebe v moci. A jednoho dne se stalo něco neslýchaného: muž, kdysi tak tvrdý a náruživý, byl tak dojatý tichostí své manželky, že se před ní vrhl na kolena a prosil ji, aby mu všecko odpustila, čím jí dosud ublížil. Slíbil jí zároveň, že se bude snažit, aby jí už nikdy nekřivdil. Svému slibu také dostál.

357

To bylo vítězství tichosti a trpělivosti nad hněvem. Tak se splnilo slovo moudrého Sírachovce: “Trpělivý vytrvá do příhodného času, potom ho *Bůh* opět obveselí." (Sír. 1, 23) Od té doby žili manželé ve svornosti, až v osmnáctém roce manželství byl Pavel zavražděn. Synové pomýšleli na krevní pomstu. Matka se za ně modlila, aby je Bůh raději povolal na věčnost, než aby se výkonem pomsty prohřešili; oba pak brzy zemřeli. Rita vstoupila do augustiánského kláštera v Kascii. Trpěla hroznými vředy a pro zápach musela bydlet odděleně od druhých. Svatě žila a svatě skonala r. 1407. Její tělo se podivuhodně proměnilo, rány se zacelily a pokojík byl plný krásné vůně. Svátek má 22. května.

Oheň nemůže být uhašen ohněm," praví sv. Jan Zlatoústý, “stejně tak hněv nemůže být přemožen hněvem. Avšak, co je voda pro oheň, to je tichost a přívětivost pro hněv." (Hom. 58 in Gen) Ježíši, tichý a pokorný srdcem, přetvoř srdce moje podle srdce svého!

23. KVĚTNA.

“Je jen jedna pravá církev.”

O n d ř e j B o b o l a se narodil r.1592 z rodu českých rytířů Bobolů. Tento rod se za panování Václava II., krále českého a polského, usadil ve vojvodství Sandoměřském v Malé Polsce.

358

Zbožný devatenáctiletý jinoch vstoupil ve Vilně do Tovaryšstva Ježíšova a vynikal horlivostí a svatostí. Po vysvěcení na kněze se stal kazatelem a zpověd-

níkem v chrámu svatého Kazimíra ve Vilně. Jeho horlivost byla velice úspěšná. Mnoho rozkolníků se vrátilo do katolické církve. Nedbal na obtíže, jež musel překonávat v krajinách zpustošených válkami. Často byl nucen nocovat pod širým nebem a spokojit se s kouskem okoralého chleba.

Rozkolníci nenáviděli Ondřeje, přezdívali mu dušechvat, štvali proti němu mládež, která, kdekoliv ho zahlédla, se mu posmívala a házela po něm blátem. Jeho největší odpůrci byli rozkolničtí popové, kteří ve své neschopnosti čelit jeho vědomostem, štvali proti němu lid.

Tehdejší doba vlády krále Jana Kazimíra byla plná zmatků a bouří. Kozáci se spojili s Tatary a porazili polské vojsko. Ruský car Alexej Michajlovič vtrhl s vojskem až k Vilnu, švédský král Karel Gustav vnikl až ke Krakovu. R. 1656 bylo uzavřeno příměří mezi Poláky a Rusy, poté následovalo příměří mezi Poláky a Švédy. Kozáci táhli litevským Polesím do svého tábora za Dněpr. Cestou plenili vesnice a sužovali katolíky. Když slyšeli od rozkolníků o horlivém knězi Ondřejovi, začali po něm pátrat. Ondřej byl právě ve vsi Poradylně u města Pinsku a sloužil mši svatou. Po mši sv. mu oznámili, že ho hledají kozáci. Katolíci mu opatřili vůz, na němž s jedním řeholním bratrem ujel. U dvorce Mohylny spatřil vozka blížící se kozáky. Seskočil z vozu a utekl do lesa. Ondřej poznal, že mu hrozí nebezpečí smrti. Proto sestoupil z vozu, poklekl a modlil se: “Staň se, ó Pane, vůle tvá!" V té chvíli přihnali se kozáci a srazili ho k zemi. Ondřej, aniž by hleděl na svou vlastní tíseň, prosil, aby jeho průvodce byl propuštěn na svobodu, což se také stalo.

Sveřepí kozáci nakládali s Ondřejem nevýslovně krutě. Vlekli ho k blízkému stromu, přivázali a zbičovali do krve. Pak ho přivázali provazem za krk ke dvěma koním a hnali ho tak do Janova. Tam ho předvedli před kozáckého setníka. Ten se ho tázal: “Ty jsi ten pes, co svádí lid? Odřekni se papežství, sice .. .!" Ondřej odpověděl: “Jsem kněz Tovaryšstva Ježíšova. Vyznávám, že *je jen jedna pravá, a to katolická církev,* a jsem připraven pro tuto církev a svou víru rád trpět a zemřít podle příkladu apoštolů a mučedníků." Když mu setník pohrozil smrtí, neodpadne-li, Ondřej ho napomenul, aby se raději on vrátil do církve katolické. Setník se rozzuřil, sekl Ondřeje mečem tak, že klesl. Když pak obrátil své oči k nebi, vypíchl mu jeden kozák dýkou oko.

Potom položili Ondřeje na stůl a pálili ho smolnicemi na prsou. Nožem mu odřezali kůži na pleši, na dlaních a prstech se slovy, aby vlastní krví dostal lepší pomazání. Vráželi mu třísky za nehty, vytrhli mu jazyk. Uřezali mu nos a uši.

Zohavili ho hrozným způsobem. Konečně ho odvlekli na smetiště a odešli. Když několik neohrožených katolíků přispěchlo umírajícímu na pomoc, setník přiskočil a šavlí rozťal trpiteli hlavu 16. května 1657.

24. KVĚTNA.

"Ať se děje cokoliv, láska vydrží..."

(1. Kor. 13)

F r a n t i š e k M a r i a L i b e r m a n n se narodil 12. dubna 1804 v Savernu v jižním Alsasku jako syn rabína. Jakub, tak znělo jeho původní jméno, se měl stát také rabínem. Jeho starší bratr se dal i s manželkou pokřtít, jiní dva bratři je následovali. Jakub pozbyl víru ve zjevení Boží a stal se racionalistou. Četbou evangelia však byl opět přiveden k víře. R. 1826 se dal pokřtít a stal se upřímným katolíkem, jako by vyrostl v katolickém ovzduší. Chtěl se stát knězem; byl přijat do semináře sv. Sulpice v Paříži. Pokorný, umrtvený, horlivý konvertita si získal lásku všech.

360

Jak se těšil nově pokřtěný František Maria, že bude jako kněz sloužit Bohu u oltáře a pracovat pro jeho čest! Ale jednoho dne, když se zpovídal, začal se třást na celém těle, tvář se mu křečovitě stáhla, oči zhasínaly, rty se pokryly pěnou, ruce se svíjely v křečích a on beze smyslů padl k zemi: stal se obětí padoucnice. - Církev zabraňuje těm, kteří jsou stiženi touto nemocí, přístup ke stavu kněžskému. Lékaři prohlásili, že stihne-li tato nemoc člověka po věku dvaceti pěti let, je nevyléčitelná. A Libermannovi bylo již dvacet šest let.

Představený tedy oznámil nemocnému, že musí opustit seminář. Sluha Boží přijal tuto zprávu s oddaností. Řekl: "Stanovte mi laskavě, pane řediteli, den, kdy mám opustit tento dům." "A kam se míníte odebrat?" "Sám nevím; jisté však je, že o světě již nechci slyšet; Pán, jak pevně doufám, se postará o mou budoucnost." Představený byl dojat až k slzám a nabídl mu, aby zůstal v semináři. František zůstal a konal tam služebné práce.

Lidé stižení padoucnicí bývají obyčejně nestálí a často nesnesitelní; po záchvatu nemoci bývají smutní, zahanbení a velmi vznětliví. Přichází na ně trudnomyslnost a náklonnost k sebevraždě.

Jednou šel Libermann po pařížském mostě s mladým seminaristou, zmítaným pochybnostmi o svém povolání. Libermann se snažil ho potěšit a vzbudit v něm důvěru v Boha. Jinoch však namítal: "Tak může radit jen ten, kdo je sám šťastný a spokojený.

361

Z vaší řeči a z vaší tváře lze vidět, že můj zármutek a mé obtíže vás nedojímají; jinak byste se tak neusmíval." “Ach, můj drahý," odpověděl František, “nepřál bych vám kráčet křížovou cestou, kterou jsem kráčel já. Nedej Bůh, abyste měl tak obtížný život jako já. Ani jednou nepřejdu po tomto mostě bez pokušení skočit z něho do vody a učinit konec trapnému životu, ale pohled na Ježíše mne vzpřimuje a dodává mi trpělivosti."

Po deset let snášel s odevzdaností a s důvěrou v Boha svou nemoc. Nebyl propuštěn, kongregace Eudistů mu dokonce r. 1837 svěřila správu noviciátu v městě Rennes.Tehdy byl upozorněn na žalostný úděl černochů a umínil si založit misijní společnost na obrácení černochů. V Římě, kam se odebral, nebyl jeho plán schválen. Mezitím se z padoucnice uzdravil a r. 1841 byl vysvěcen na kněze. Téhož roku založil v Neuville u Amiensu družinu “Svatého srdce Mariina". Tu spojil s kongregací “Ducha Svatého", která byla založena r. 1705, ale oslabena francouzskou revolucí. František Libermann se stal prvním superiorem těchto spojených kongregací. Brzy ho nemoc sklátila do hrobu. Jak o něm soudili jeho vrstevníci, lze poznat z těchto slov: Slavný kazatel Ravignan T. J. pravil k svému příteli: “Jdu navštívit Libermanna. Umírá. Pojďte se mnou! Budeme svědky, jak umírají světci!" Libermann zemřel ve chvíli, kdy bylo slyšet z blízkého kostela zpěv: “Deposuit potentes de sede et exaltavit humiles" - “vyvýšil pokorné!" Den jeho smrti je 2. únor 1852. František Libermann je první židovský konvertita, jehož blahořečením se církev zabývá. Památka 2. února.

Když sluha Boží umíral, tázal se ho P. Lannurieu, co by doporučil misionářům, aby se stali dobrými řeholníky. Umírající se chvíli zamyslil a potom s velkým úsilím pravil: “Jen buďte horliví ... a nade vše láska ... láska ... láska nade všechno… láska v Kristu Ježíši… láska pro Ježíše .... láska jménem Ježíše Krista ... horlivost... láska ... spojení v Ježíši Kristu."

Láska všecko snáší. Povzbuďme se příkladem tohoto Božího služebníka, abychom láskou přemáhali všecky překážky na cestě k dokonalosti!

25. KVĚTNA. ŘEHOŘ VIl., PAPEŽ A VYZNAVAČ. URBAN I., PAPEŽ A MUČEDNÍK.

“Nejpřísnější obránce a nejvytrvalejší obhájce svobody církve.”

Nápis na hrobě Řehoře VIl**.**

Sv. Ř e h o ř VII., papež (1073-1085), byl syn chudého tesaře Boniza v Toskánsku a napřed se jmenoval Hildebrand. Když dospěl, odebral se do proslulého kláštera Clugnyského, kde žil v přísné kázni. Tam ho poznal Bruno, biskup toulský, a když byl Bruno zvolen papežem pod jménem Lev IX., přiměl Hildebranda, aby ho doprovázel do Říma. V Římě byl Hildebrand zvolen kardinálem a správcem církve římské a osvědčil se ihned jako statečný obránce práv apoštolského Stolce. R. 1073 byl Hildebrand zvolen papežem a přijal jméno Řehoř VII.

Řehoř si umínil, že vymaní Apoštolský Stolec a veškeré duchovenstvo ze stavu nedůstojné poroby a jařma světské moci, že potlačí hříšné svatokupectví a že napraví kázeň duchovenstva. Proto vydal tato opatření: “Kdo dosáhl svěcení nebo duchovního úřadu svatokupectvím, nesmí dále v církvi sloužit. Kdo si za peníze opatřil církevní obročí, ztrácí je. - Nikdo ženatý nebude svěcen na kněžství a žádný kněz se nesmí opovážit vstoupit do stavu manželského. Každý věřící, který by se zúčastnil církevních úkonů kněze nedodržujícího tato opatření, je vyloučen z církve." Další ustanovení papežovo znělo: “Kdo by v budoucnu přijal biskupství nebo opatství z rukou některého nekněze, nebude za biskupa nebo opata pokládán a zakazujeme mu vstup do kostela. Kdo by se z císařů, vévodů, hrabat nebo kterýchkoliv světských osob opovážil udělit investuru na biskupství nebo nějakou církevní hodnost, bude stejným trestem postižen!”

Tyto zákony se setkaly s tuhým odporem. Řehoř VII. však nepovolil. Nerozpakoval se sesazovat neposlušné biskupy.

Tehdy vládl v Německu císař Jindřich IV.; ten se nechtěl vzdát investitury, ale rozdával biskupství nejnehodnějším mužům, papeži navzdor. Když r. 1075 porazil odbojné Sasy, vedl si ještě násilněji. Papežští legáti vyzvali Jindřicha, aby se v postu dostavil na sněm do Říma a aby se tam zodpovídal ze svatokupectví a z cizoložství. R. 1070 svolal Jindřich sobě oddané biskupy a opaty do Vormsu. Shromáždění tam vinili papeže z rozličných vymyšlených zločinů a sněm prohlásil papeže za sesazeného. Zároveň poslal Jindřich IV. papeži list s nadpisem: “Jindřich, ne z vlastní, ale z Boží milosti král - Hildebrandovi, ne papeži, ale klamnému mnichovi!" Konec listu pak zněl: “Ty tedy sestup z Apoštolského Stolce, který sis přivlastnil. Já, Jindřich, a biskupové ti pravíme: Sestup, sestup!"

Současně zakoušel papež Řehoř protivenství od svých odpůrců i v Římě. Nejurputnější z nich, Cencius, vrazil s tlupou odpůrců do chrámu, kde Řehoř sloužil mši svatou, zajal ho a zavřel do věže. Lid osvobodil papeže a byl by Cencia

ukamenoval, kdyby se papež za něj nepřimlouval.

Když došla zpráva o vormském sněmu do Říma, papež vyloučil Jindřicha z církve. Tím byl Jindřich podle zákona zbaven moci vykonávat královský úřad. Říšská knížata se chystala k volbě nového krále. Prohlásili, že nesmíří-li se do roka s papežem, bude zbaven vlády a žádali papeže, aby přijel na sněm do Augsburku. Jindřich si umínil papeže usmířit a vydal se k němu na cestu. Papež se právě ubíral do Augsburgu, a když uslyšel, že Jindřich přichází, nedůvěřoval mu, ale uchýlil se na hrad Kanoss (v Modensku). A tu se objevil Jindřich před hradem; stál v kajícném rouchu, od rána do večera prosil, aby byl zproštěn klatby. Takto podrobený veřejnému pokání přiměl papeže ke smíru. 28.1edna 1077 ho papež rozhřešil od klatby.

Jindřichovo pokání však nebylo upřímné. Zamezil papeži cestu do Německa a neplnil dané sliby. Z augsburgského sněmu sešlo a německá knížata prohlásila Jindřicha za zbaveného trůnu; zvolili králem Rudolfa Švábského. Řehoř nakonec uznal Rudolfa také a dal Jindřicha znova do klatby. Jindřich pak na odvetu se svými povolnými biskupy prohlásil Řehoře VIl. za sesazeneného, zvolil vzdoropapeže Klementa III. a táhl s ním do Itálie. Zmocnil se celého Říma, až na Andělský hrad, v němž zůstal Řehoř VIl. Vzdoropapež Klement III. byl uveden na Apoštolský Stolec a vsadil Jindřichovi na hlavu císařskou korunu. Řehoř VIl. nepozbyl mysli ani v největší tísni. Když bylo nejhůř, přispěchal vévoda normanský Robert Guiskard na pomoc; osvobodil papeže, ale přitom zpustošil Řím. A pro toto zpustošení města byli Římané na Řehoře roztrpčeni; Řehoř se proto uchýlil na Monte Cassino a odtud do Salerna. Tam zemřel 25. května 1085. Poslední jeho slova byla: “Miloval jsem spravedlnost a nenáviděl jsem nepravost, proto umírám ve vyhnanství."

26. KVĚTNA. FILIP NERI, VYZNAVAČ. ELEUTHERIUS, PAPEŽ A MUČEDNÍK.

F i l i p N e r i se narodil ve Florencii r. 1515. Už v dětství projevoval neobyčejnou dobrotu srdce. Dokončil humanitní studia a byl poslán k strýci, bohatému obchodníku, který ho ustanovil dědicem svého jmění. Ale Filip odešel do Říma, kde se stal domácím učitelem a zároveň studoval filozofii a bohoslovectví. Viděl však, že věda svádí k pýše,

proto nechal studia, věnoval se službě nemocným a mládeži. R. 1548 založil bratrstvo nejsvětější Trojice, jehož úkolem byla charitativní péče o poutníky. Na rozkaz zpovědníka se dal r. 1551 vysvětit na kněze, čemuž se předtím pokorně vzpíral. Zastával zejména časté přijímání sv. svátostí. Proto sedával denně dlouho do noci ve zpovědnici. Aby udržel v kajícnosti obrácené hříšníky a upevnil je v dobrém, zval je každý den do své
skromné jizby v hospici sv. Jeronýma della Caritá. Své mladistvé žáky připravoval pro duchovní stav. Shromáždil kolem sebe hodně mladých nadšenců, mezi nimiž zvlášť vynikl pozdější kardinál Baronius, který na radu svého učitele napsal slavné *Letopisy církevní.* Duchovními schůzkami byl bezděčně položen základ ke kongregaci oratoriánů. Družina oratoriánů se zpočátku řídila soukromými pravidly sv. Filipa. Světcův žák Baronius ji zorganizoval v kongregaci podle norem sv. zakladatele a se schválením papeže Pavla V. Kongregace byla zbudovaná výhradně na křesťanské lásce a získala si v církvi slavné jméno. Světec přes den kázal a zpovídal po rozličných chrámech, navštěvoval nemocnice a příbytky chudiny. Večer se vracel do svého oratoria přistavěného vedle kostela Panny Marie ve Vallicelle. Oratorium (prostranný dům s modlitebnou) se stalo časem tepnou a ohniskem náboženského života v Římě a později i v jiných městech Itálie, Francie a Anglie, kde byly zakládány řeholní domy oratoriánů.

Sv. Filip říkával, že lidi veselé lze snadněji přivést na dobrou cestu než lidi trudnomyslné. Proto viděl-li někoho ze svých mladých přátel věsit hlavu, pleskl ho mírně a přívětivě po tváři a řekl: “Proč jsi smutný? Co se ti stalo? Pojď a pověz to svému otci!” Napomínal je: “Buďte veselí, synáčkové! Nechci smutek, nechci zádumčivost!”

Pro jeho veselou povahu se chlaci za ním hrnuli a on si s nimi hrál jako jeden z nich. Kdysi děti ztropily takový hluk, že domácí nadávali. Filip řekl dětem: “Děti, nebojte se, hrejte si vesele dál! Jenom nehřešte!" Jindy řekl lidem, kteří si stěžovali: “Ať si štípají dříví na mých zádech, jen když nehřeší!"

Jeho veselost nebyla překážkou svatosti. Zbožný obchodník ze Sieny přišel jednou do Říma a byl pohoštěn v klášteře sv. Filipa. Viděl, jak se světec vesele baví a směje. Nad tím se cizinec horšil a začal pochybovat, zdali je Filip opravdu tak svatý, jak se o něm vypravuje. Jeho smích naznačoval spíše hříšnou lehkovážnost než svatost. Druhého dne šel k Filipovi k sv. zpovědi. Ani slovíčko neřekl o svém křivém podezřívání. Avšak světec mu řekl: “Hleď, abys nezamlčel hřích! Proč se nezpovídáš, že ses včera večer nade mnou pohoršoval?"

S hříšníky dovedl sv. Filip promluvit vážně. Tak jednomu uložil, aby se po jistý čas modlil “Zdrávas, Královno" a aby po této modlitbě políbil zem a řekl: “Zítra již

možná budu mrtvý."

Jistou řeholní sestru hrozně trápily duševní úzkosti. Neměla důvěru v Boha, neměla radost ze života. Nenalezla pokoj ani v modlitbě, ani ve zpovědi, ani při sv. přijímání. Všude ji pronásledovaly její domnělé hříchy. Měla se za zavrženou. Jednoho dne přišel sv. Filip do kláštera. Zavolal ubohou sestru. “Co to děláš, Scholastiko," oslovil ji vesele, “co to děláš? Nač ty vrtochy? Ty jistě přijdeš do nebe!"

“Naopak," odpověděla smutně sestra, “jistě přijdu do pekla."

“A já ti říkám, že jistě přijdeš do nebe. Mám ti to dokázat? Pověz mi: Za koho Kristus zemřel na kříži? Za spravedlivé či za hříšníky?" “Za hříšníky." - “A co jsi ty, spravedlivá či hříšnice?" - “Ubohá hříšnice." - “Tak vidíš. Za tebe Kristus na kříži zemřel. A protože jsi své hříchy umyla v Krvi Kristově a ze srdce je nenávidíš, máš nebe jisté!”Od této chvíle byla sestra osvobozena od svých vrtochů a úzkostí.

Pro své ctnosti byl Filip velice vážený a ctěný. Pokornému světci to bylo nemilé, a proto hleděl svým chováním vzbudit dojem, jako by byl blázen. Jednou se na ulici setkal se sv. Felixem Kantaliciem. Protože si jeden druhého vážil jako světce, jeden klekal před druhým a jeden druhému líbal ruce. Felix, jenž přicházel právě ze sbírky pro chudobný klášter, se tázal Filipa: “Nemáš žízeň? Pojď a napij se!" a podal mu dřevěnou láhev s vínem, kterou dostal darem. Filip bez okolků vzal láhev a pil přímo z ní, třebaže se mu lidé posmívali. -

Když umíral a přinesli mu Tělo Páně, zvolal: “Hle, má láska. Pane, nejsem hoden, a také nikdy jsem nebyl hoden, a nikdy jsem nevykonal nic dobrého, ale přijď, ó Pane, přece přijď!"

Zemřel 26. května 1595 na svátek Božího Těla ve věku osmdesáti let.

27. KVĚTNA. BEDA CTIHODNÝ, VYZNAVAČ A CÍRKEVNÍ UČITEL. JAN I., PAPEŽ, MUČEDNÍK.

Pozdě přišlo křesťanství na anglosaské ostrovy. Teprve r. 596 poslal papež Řehoř Veliký svatého Augustina a třicet devět misionářů do Anglie. Ale jak rychle tam vzrostl základ křesťanské víry, když sotva sto let po Augustinově smrti vyrostl takový světec a učenec, jako je sv. B e d a C t i h o d n ý ! Narodil se r. 674 poblíž Wearmouthu. V sedmi letech byl svěřen do péče opata benediktinského kláštera wearmouthského Biscopa, jednoho z předních světců té doby a velkého organizátora církve v Anglii. Již v mládí se řídil Beda podle řehole benediktinské, ve dne studoval a v noci vstával k modlitbě hodinek, aniž ho kdo musel budit.

Hořel touhou po vědění. Se svým učitelem a vychovatelem se přestěhoval r. 682 do nově založeného kláštera svatého Pavla v Jarrowě. Představení brzy poznali jeho mimořádné nadání a již v devatenácti letech ho připustili k svěcení na podjáhna. Když byl po jedenácti letech vysvěcen na kněze, byl již v celé Anglii známý jako vynikající vědec a svatý řeholník.

368

Celý jeho život v klášterním ústraní byl vyplněný věrným plněním řeholních povinností, modlitbou a studiem, vyučováním a činností spisovatelskou. “Buď se učit, nebo jiné učit, nebo psát," bylo jeho pravidlem, jemuž zůstal věrný čtyřicet pět let řeholního života. Bohatá klášterní knihovna poskytovala bystrému intelektu pracovitého řeholníka hojnost materiálu ke studiu a ke spisovatelské činnosti. V klášterním zátiší vyspěl v předního učence své doby. Jeho vědomosti, kterými se brzy proslavil po celé církvil, byly velmi rozsáhlé. V době, kdy byla Evropa ještě v barbarství, oplýval vynikajícím vzděláním klasickým i biblistickým (ovládal latinu, řečtinu a hebrejštinu). Byl obeznámen s pohanskými klasiky (Vergilem, Ovidiem, Lucanem, PIiniem, Lukretiem, Terentiem), dále se svatými Otci a zejména s Písmem svatým. Vulgátu opravil podle řeckého textu a přeložil ji do anglosaštiny. Jeho spisy se vztahují na celý soubor tehdejšího vědění. V době, kdy všechny klasické a literární odkazy minulosti byly ohroženy zánikem, se stal Beda zprostředkovatelem starší kultury. Na yorkské škole, kterou založil, položil základy téměř již opominuté vědy. (Žák této školy Alkuin přinesl na evropskou pevninu světlo, čerpané v Bedově škole.) Nejdůležitějším Bedovým dílem jsou pětidílné “Církevní dějiny národa anglického", které mu právem získaly název otce anglického dějepisectví a které jej řadí mezi nejpřednější středověké dějepisce a letopisce. Z bohoslovných spisů vyniká padesát homilií (podle svatých Otců), které byly předčítány veřejně v chrámech již za světcova života a daly mu přívlastek “Ctihodný".

Po požehnané učitelské činnosti ho donutila slabost žaludku a záducha, že musel zanechat školy. Ale nedopřál si odpočinku. Shromáždil své žáky kolem lůžka a přednášel jim. Teprve když odešli, zhroutil se. Když v noci nemohl spát, zpíval žalmy a hlasitě se modlil. Sotva se však rozednilo, již sáhl po evangeliu svatého Jana, jehož překlad dokončil v poslední den svého života. Den před Nanebevstoupením Páně cítil,

369

že se blíží konec. Ještě jednou shromáždil své bratry kolem sebe, rozdal jim drobné památky a prosil o modlitbu. Jeho písař mu připomenul, že mu ještě chybí poslední věta v překladu. Světec doplnil, co chybělo, a řekl: “Dokonáno jest." Chtěl zemřít tváří v tvář Nejsvětější svátosti, ale už nezmohl pozdvihnout hlavu, proto prosil bratry, aby ho podepřeli, a tak za chvalozpěvu zesnul 26. května r. 735. Lev XIII. jej prohlásil za učitele církevního roku 1899 a rozšířil jeho svátek na celou církev.

28. KVĚTNA. AUGUSTIN, BISKUP A VYZNAVAČ.

Jako opata benediktinského kláštera svatého Ondřeje v Římě ho papež Řehoř Veliký poslal r. 596 v čele třiceti devíti misionářů k Anglosasům. Kentský král Ethelbert, který si vzal předtím iránskou křesťanskou princeznu Bertu za manželku a zaručil jí svobodné vyznávání křesťanského náboženství, dovolil misionářské výpravě přístup do hlavního města Doroverna (Canterbury), stejně jako i svobodné hlásání křesťanské víry. Misionáři si příkladným životem a apoštolskou láskou brzy získali přízeň lidu a obrátili velký počet Anglosasů. Král sám přijal křest o letnicích 2. června 597. Podle papežova pokynu se potom opat Augustin odebral do Gallie a v Arelatě se dal vysvětit od tamějšího arcibiskupa a papežského legáta Virgilia na biskupa. Po návratu do Anglie pokřtil o Vánocích téhož roku více než deset tisíc Anglosasů. Rozradostněný papež vyslal do Anglie nový sbor misionářů, biskupu Augustinovi poslal arcibiskupské pallium a jeho

pravomoci podřídil všechna biskupství, která v Anglii budou zřízena. Arcibiskup učinil Canterbury svým metropolitním sídlem a darovaný palác proměnil v klášter. Vedle něho postavil baziliku, která se pod jménem “Kristův chrám" (Christ Church) stala metropolí Anglie. Blízko městských hradeb založil klášter a druhý chrám ke cti svatého Petra a Pavla, který byl později rozšířen a přejmenován na chrám svatého Augustina a který se stal střediskem náboženského života i pohřebištěm králů a primasů. S pomocí horlivých spolupracovníků stále úspěšněji rozšiřoval křesťanství a zřizoval v zemi nová biskupská sídla.

Usilovně se snažil o smír mezi původním obyvatelstvem britským (zatlačeným do západních ponurých krajů ostrova) a Anglosasy. Byl pověřený dozorem i nad britskými biskupy, usiloval se přimět je k tomu, aby upustili od zvláštních zvyklostí britských, zejména ohledně doby slavení Velikonoc a křestních obřadů. Svou neúnavnou činností má velké zásluhy na rozšíření a upevnění křesťanské víry.

Zemřel 26. května r. 604 nebo r. 605.

“Nemůžete sloužit Bohu i mamonu.”

J e r m á n se narodil v Autunu ve Francii. Zanedlouho osiřel a jeho rodiče mu zanechali značné dědictví. Ale jeho lakomá teta chtěla získat toto jmění pro svého syna Stratida, a tak si umínila, že Jermána otráví. Naplnila dvě číše vínem. Do jedné z těchto číší, kterou měl Jermán vypít, namíchala jed. Bůh však zmařil její odporný úmysl. Otrávený

nápoj se omylem dostal Stratidovi, který ho vypil a zemřel, kdežto Jermán z nebezpečí smrti šťastně vyvázl. Uprchl do Lazu ke svému strýci, knězi Skopiliovi, který se ho ujal a staral se o jeho výchovu. Byl vysvěcen na kněze a později se stal opatem.

Rozpoznal nebezpečí mamonu a hleděl si jím získat statky věčné. Byl k chudým tak štědrý, že jim někdy rozdal i poslední zásoby. Přitom měl pevnou naději, že mu Bůh vrchovatě nahradí, co rozdal. A opravdu, jeho naděje nebyla zklamaná. Jednou rozdal přející opat chudým poslední kousek chleba, takže mniši proti němu reptali. On se však zavřel do své světničky, plakal a modlil se k Bohu o pomoc. A zakrátko mu poslala jistá dárkyně do kláštera dva soumary s těžkým nákladem chleba. Druhého dne přivezl jiný dárce vůz naplněný potravinami. Od té doby již nikdy bratří mniši nereptali proti opatovi, kdykoliv pomáhal chudým, a v nedostatku důvěřovali v Boha, že jim v příhodný čas sešle pomoc.

R. 555 byl Jermán ustanoven pařížským biskupem. Žil dále jako prostý mnich, přísný sám na sebe; jídal jen prosté pokrmy, v zimě v létě nosil stejný hrubý oděv, nikdy si nedal vytápět obydlí. Zvláště rád se staral o zajatce a vězně; když se mu nedostávalo peněz na vykoupení zajatců, neustával prosit své hosty, ba i své sluhy, dokud nesehnal dostatečnou částku na vykoupení aspoň jednoho zajatce. Pak zazářila jeho tvář radostí.

Zemřel r. 576 ve věku osmdesáti let.

Jak odporná nepravost je nezřízená touha po vezdejších statcích! Právem říká Písmo svaté, že “nad lakomce nic není nešlechetnějšího”. (Sír. 10, 9) “Kdo chce

být bohatý, upadá do osidel pokušení a do mnoha nerozumných a škodlivých tužeb, které strhují lidi do zkázy a záhuby." (1. Tim. 6, 9) “Nic jsme si totiž na svět nepřinesli, a také si nic nemůžeme odnést. Máme-li jídlo a oděv, spokojme se s tím." (1. Tim. 6, 7- 8)

29. KVĚTNA. MARIE MAGDALENA DEI PAZZI, PANNA.

“Bůh zkouší každého, koho přijímá za dítko.”

M a r i a M a g d a l e n a d e i P a z z i se narodila r. 1566 ve Florencii. Již jako dítě ráda rozjímala o umučení Páně a přála si trpět pro Krista Ukřižovaného, aby se mu připodobnila. Z lásky k Spasiteli opustila svět a vstoupila do přísného řádu karmelitek. Tam její láska k Ježíši tak vzrostla, že někdy volala: “Pojďme milovat Lásku věčnou, která nás tak velice miluje! Ó můj Ježíši, dej mně hlas, aby byl slyšet po všech končinách země; všichni lidé mají tebe milovat! Ach, jakou bolest cítím, že tvá láska je lidmi tak málo oplácena láskou!"

Byla však Bohem podrobena přetěžké zkoušce. Pojednou ztratila bývalou spokojenost a blaživý mír. Myšlenky na Boha ji přestaly těšit a zdálo se jí, že je opuštěná a Bohem zavržená. Upadla do zádumčivosti a zármutku a v jejím srdci vznikaly smyslné žádosti a prudká pokušení k rouhání a zoufalství. Ubohá dívka se snažila v sobě vzbudit jiskru lásky k Bohu, ale její srdce zůstávalo chladné a vyprahlé. Řekla jednou: “Opravdu nevím, jsem-li při sobě nebo ne. Nevidím v sobě nic dobrého, než trochu ochoty neurážet Boží velebnost. Kde jsi, můj Bože? Kde jsi?"

Přitom i ostatní řeholnice začaly Magdalenou pohrdat. Pět let trvalo toto soužení. Magdalena je snášela trpělivě, rozmnožovala své modlitby, krotila své tělo ještě přísněji a rozjímala denně o umučení Páně. A hle, po pětiletém boji se jí opět vrátil klid. Řekla:

“Bouře přešla. Děkujte za to se mnou milosrdnému Bohu!" Její duše byla vytříbena a v lásce Boží utvrzena. A z Boží lásky vytryskla její horlivost za spásu duší. Jednou vzala do ruky kříž a modlila se: “Ty, Pane, jsi na kříži zemřel a za hříšníky prolil svou krev. I já jsem ochotná za ně vylít svou krev, aby se obrátili. Trestej raději mne a uval na mne jakékoliv bolesti![1]" Jindy řekla: “Kdyby se mne Bůh otázal jako kdysi sv. Tomáše Akvinského, jakou odměnu bych chtěla mít, řekla bych: Spasení lidských duší!"

Před smrtí řekla: “Odcházím z tohoto světa a stále nemohu pochopit, jak může

člověk svolit ke hříchu a k urážce Boha." Byla tři hodiny v bezvědomí. Když přišla k sobě, řekla: “Buď Bohu chvála!" a skonala svatou smrtí 25. května 1607 v jednačtyřiceti letech.

Vše pro spásu duší.

A l b e r t C h a n o v s k ý se narodil r. 1581 jako syn rytíře Chanovského z Dlouhé Vsi ve Sviraticích u Horažďovic. Po studiích v Praze vstoupil k jezuitům.

Tehdy byly Čechy zamořeny bludařstvím a vlažností. Albert učil na vysokých školách jezuitských a zároveň konal misie mezi lidmi. Měl zvláštní misijní metodu: Vycházel každodenně z koleje a svolával zvonečkem a slovem děti, dával jim rozmanité dárky, učil je dělat kříž, říkat modlitby a (znal dobře českou duši) především zpívat písně, v nichž byly zveršované pravdy svaté víry. Někteří jeho bohatí a vysoce postavení příbuzní mu domlouvali, že toto jednání je nedůstojné, a zažalovali ho dokonce u konzistoře. Avšak úspěch mu dal za pravdu. S dětmi získal i rodiče, a tak si i dospělí pomalu navykali chodit do kostela.

Když přišel do některé obce poprvé, zastavil se na návsi a začal zpívat svou oblíbenou staročeskou píseň: “Má duše, nespouštěj se nikdy Boha svého." Brzy se k němu ze zvědavosti seběhly děti a on jim rozdával obrázky, naučil je svým oblíbeným písním, probíral s nimi katechizmus a přidával k svému výkladu zajímavé příběhy z dějin. Dokonce pořádal s dětmi i náboženská divadla, hodně navštěvovaná.

Aby děti v jeho nepřítomnosti nezapomínaly na katechizmus, zaučoval v osadách zbožné ženy a panny, aby s mládeží opakovaly, čemu se od něho naučily, a přitom aby se samy utvrzovaly v bohahojnosti a také kostelní roucha spravovaly a čistily.

Kudy chodil, snažil se získat duše pro Krista. Kdysi dohonil zástup klatovských řemeslníků chvátajících do Plzně na trh. Řekl jim: “Pojďme spolu! Pomodlíme se cestou růženec a uvidíte, že budete mít dobrý trh." Někteří ho poslechli; při návratu z trhu si pochvalovali, že měli slušný výdělek.

Kdekoliv potkával po cestě lidi, připojoval se k nim, vyptával se na jejich životní situace,
t ě š i l j e a vyučoval je v katolické víře.

Hospodářům a hospodyním radíval, aby také o v š e d n í c h d n e c h někoho z domácnosti posílali na mši sv. Říkával: “Tím vám neubude na živnosti a Pán Bůh vám to vynahradí svým požehnáním."

Sám si připravoval skromný pokrm a často obědval pod širým nebem u studánky. Měl ve zvyku až večer pojíst chleba a zapít vodou. A někdy, když ho volali k

nemocnému, nechal i večeře.

375

Na svých cestách opravil a obnovil mnoho zanedbaných kostelů i kaplí a vybavil je bohoslužebnými nádobami, rouchy a knihami, dokonce vlastoručně spravoval stará kostelní roucha, k čemuž míval ve svém batohu různobarevné hedvábné ústřižky.

Z vlastní zkušenosti věděl, jak knihy a bludařské spisy otravovaly duše českého lidu, a proto po nich bedlivě pátral a vyměňoval je za h o d n o t n é k a t o l i c k é k n i h y.

Tak bylo učiněno podle příkladu sv. apoštola Pavla všechno všem, aby všechny získal pro Krista a jeho pravou církev. Svou apoštolskou horlivostí obrátil tisíce bludařů na pravou víru, nesčíslní hříšníci se polepšili, nevědomí lidé nábožensky vzdělali, a jen Bůh ví, kolik duší získal pro nebe.

30. KVĚTNA. FELIX, PAPEŽ A MUČEDNÍK.

F e l i x spravoval církev za císaře Aureliána (269-274). K tomu byl zvolen 5. ledna 269. Byl synem římského občana Konstantina.

Z jeho působnosti známe zlomek jeho listu (poslaného biskupu a duchovenstvu alexandrijskému), v němž se vysvětluje křesťanská nauka o vtělení Syna Božího. “O vtělení Slova však i vírou věříme v našeho Pána Ježíše Krista, narozeného z Panny Marie, že on je věčný Syn Boží a Slovo, nikoliv však člověk od Boha uchvácený. Jako dokonalý Bůh je zároveň učiněn dokonalým člověkem vtěleným z panny." Možná že již papeži Dionysiovi, možná že teprve Felixovi došel list antiochijské synody, oznamující synodální rozsudek nad tamním biskupem Pavlem Samosatským a její žádost, aby papež neposílal svoje dopisy již tomuto sesazenému biskupovi, nýbrž nově zvolenému nástupci Domnovi.

Pavel Samosatský se vyšvihl z bídy na nejbohatšího a nejmocnějšího člověka v Antiochii. Byl finančním prokurátorem (ministrem financí), což mu ohromně neslo, a stal se i biskupem. Vystupoval velmi okázale a vedl pohoršující život. Byl oblíbencem nejen královny Zenobie, nýbrž i všech světáků. Kdyby nebylo křesťanských bohoslovných názorů,

376

nebyl by s ním snad nikdo pohnul. Ale buď se chtěl zalichotit královně Zenobii, zamilované do Židů a židovských názorů, anebo z vlastního nápadu, začal biskup

Pavel učit o Spasitelově osobě věci nekřesťanské. Kristus Pán prý se stal Bohem postupně a přijetím za Syna Božího. Křesťanstvo ihned proti této nauce povstalo, biskupové pořádali synody a podařilo se jim sesadit Pavla z biskupství a dát mu nástupce. Pavel, který spoléhal na svou moc a přátelství královny, se však nechtěl vystěhovat z biskupského domu. Křesťané hnali věc až k císaři Aureliánovi, který vynesl zajímavý rozsudek: “Biskupský dům ať je vydán té straně, která je ve spojení s biskupy italskými, zvláště pak s biskupem římským." Z rozsudku lze vidět, že i u pohanského císařského dvora byl římský biskup osobností v celém křesťanství nejváženější.

Papež Felix I. zemřel 30. prosince 274. Zemřel-li smrtí přirozenou nebo mučednickou, nevíme. Za císaře Aureliána nebylo velké pronásledování. Rovněž se neví nic určitého, kde byl Felix pochován. Asi v cemeteriu Kallistově.

Kdo tě příliš chválí, není tvůj přítel.

Bl. B e n e d i k t , m o u ř e n í n, se narodil v St. Filadelfu na Sicílii. Rodiče pocházeli z Etiopie. Vstoupil k františkánům.

V Palermě byla jistá “zbožná" a mnohomluvná žena, která prodávala vejce. Kdykoliv se bratr Benedikt jen ukázal, šla mu nápadně vstříc, líbala mu ruku a roucho, běhala za ním a prosila ho hlasitě, aby se za ni pomodlil. Všecky kolemjdoucí na něj upozorňovala slovy: “Hleďte, to jen ten svatý páter." To bylo pokornému františkánu nadmíru nepříjemné a přemýšlel, jak by ženu důkladně vyléčit z této nemoudré uctivosti.

Jednoho dne seděla zase na trhu a prodávala vejce. Když se bratr Benedikt ukázal, začala opět svoje protivné chvalořeči. Světec šel k ní, jako by chtěl od ní něco koupit, a najednou se chopil koše s vejci a zvesela ho obrátil, takže vejce vypadla a rozbila se. A

jako by neměl ještě dost, rozpustile po vejcích šlapal. Žena byla na okamžik jako bez sebe, potom však začala zuřit. Jako krupobití se sypaly nadávky na “svatého" bratra, a rezolutně žádala náhradu za učiněnou škodu.

Bratr ji vlídně vyzval, aby šla s ním do kláštera. Ona tak vskutku učinila a po cestě všem lidem vypravovala o zlomyslnosti tohoto bratra. Ten se v srdci těšil, že dosáhl svého záměru. “Zbožná" ctitelka ho již neobtěžovala.

Blahoslavený Benedikt se stal představeným, ačkoliv nebyl kněz. Zemřel ve věku šedesáti tří let r. 1589. Jeho svátek se slaví 4. dubna.

31. KVĚTNA. ANDĚLA MERICI, PANNA.

Rok poté, co sv. Ignác z Loyoly v Paříži založil svoji “Compagnie de Jésus", vznikla nezávisle na něm, ale přesto z podobných pohnutek, v Brescii “Compagnia di santa Orsola", společnost voršilek, která podle vůle zakladatelky A n d ě l y M e r i c i měla vyučováním lidu čelit rozšiřování protestantismu. Anděla byla tehdy již skoro stařenka. Narodila se r. 1470 v Desenzano u Verony. Mládí bylo plné štěstí, rodiče zámožní, dobří. Bůh ji však zkoušel: Rodiče brzy po sobě zemřeli a Anděla i její sestra se stěhovaly ke strýci Biancosi v Salo. Když však i strýc i sestra zemřeli, Anděla se vzdala svého dědictví a vstoupila do třetího řádu svatého Františka. Bydlela v domě příbuzných a tam dvacet let konala jako služka nejnižší práce. Ve volných hodinách shromažďovala kolem sebe děti celého městečka. Při práci byla vážná a pohroužená do

*********obrázek *******

modlitby, když však měla děti kolem sebe, byla samá radost a veselí. Děti cítily, jak mateřsky je miluje a svěřovaly jí svoje radosti i bolesti. V těchto besídkách učila děti náboženství, modlila se s nimi a cvičila nábožné písně. Přes děti působila i na rodiny. Brzy přicházely s dětmi matky a radily se s ní. A když od ní odcházely, byly naplněny její vírou, láskou a věrností. Pozvolna se stala dobrým andělem celého okolí. A také jiné dívky a ženy se snažily působit podle jejího příkladu.

Bohatá rodina Patenyola se seznámila s Andělou a přičinila se, aby šla do města Brescia. Tam Anděla pokračovala ve svém odříkavém životě a ve své apoštolské činnosti. Ve městě její činnost vzbudila větší rozruch a zase se k ní přidružily dívky stejného smýšlení, i kněží a knížata k ní přicházeli na porady. Z těchto rozhovorů poznala, jak hluboce klesla mravnost lidu vinou náboženské nevědomosti. To byl důvod, proč založila družinu svaté Voršily, kterou na hoře Vazallo zasvětila ukřižovanému Spasiteli. Nechtěla založit nový řád, ale volné sdružení, jehož členky měly žít ve světě, aby tím více mohly na něj působit.

Tehdy bylo Anděle již přes šedesát let. Její dílo vzrostlo, protože bylo posilované modlitbami a obětmi. Jí nezáleželo na vnější organizaci, ale na duchu a lásce, bez které žádná lidská činnost nemá trvání.

Anděla své dílo neřídila dlouho, jen tři roky. Zemřela 27. ledna 1540.

1. ČERVNA.

“Běh jsem dokončil.”

(2. Tim. 4, 7)

Bl. A l f o n s N a v a r r e t e a jeho druhové z řádu sv. Dominika v Japonsku byli umučeni v letech 1614 - 1637.

První dominikán, který v Japonsku položil svůj život za víru, byl P. Alfons Navarrete. Když vypuklo pronásledování, vytkl s apoštolskou statečností králi ukrutnost vůči křesťanům. Aby dodal odvahy některým slabým křesťanům, ukázal se veřejně ve svém řeholním rouchu. Chytili ho právě na cestě do města Omura, kdy spěchal tamním křesťanům v nouzi na pomoc. Ještě ze žaláře napomínal bratry, aby se ujímali opuštěných dětí. Již čtyři dny po zajetí byli on, kněz Ferdinand a domorodý křesťan Lev odvezeni člunem na ostrov. Když dva kněží poklekli, aby se připravili k smrti, Lev od nich trochu poodešel; oni se lekli, že zakolísal ve víře. Ten jim však řekl: “Nebojím se smrti, ale cítím se nehodný zemřít zároveň s vámi; sluší se, abyste vešli do nebe první; já však si považuji za čest, smím-li vás ve smrti následovat." Po krátké modlitbě byli všichni tři sťati.

Dne 4. září 1622 bylo dvaadvacet křesťanů přivedeno do hlavního města Nagasaki, aby byli popraveni. Část byla odsouzena k smrti mečem, ostatní k smrti ohněm. Na hranici je přivázali tak, že se mohli lehce zachránit, kdyby pro bolesti chtěli zapřít víru. Oheň se

rozdělával pomalu, aby bolesti byly větší. Všichni zůstali dobrovolně stát na hranici, jenom dva mladí Japonci pro veliké bolesti prosili, aby byli rychleji usmrceni. Jejich prosbě však nebylo vyhověno. Když již vystupovali z ohně, sestoupil Pavel Nangasci, terciář sv. Dominika, ze své hranice, vzal je za ruku, laskavými slovy je vybízel k vytrvalosti a přivedl je zase k jejich hranici.

Pronásledování trvalo tak dlouho, až již nebyli v zemi žádní kněží. Cizím misionářům byl znemožněn přístup do země. Tak zůstali japonští křesťané přes dvě stě let bez duchovních vůdců. A přece zůstali věrní ve víře. Když v polovině minulého století zase přišli kněží do Japonska, byli překvapeni, že jsou tam mnozí katoličtí křesťané. Křtili správně, byli dobře poučeni o hlavních pravdách svaté víry, znali modlitby a potají měli uschované rozličné předměty zbožnosti, jako

kříže, medailky, obrázky ap.

Japonští křesťané těmto misionářům hned nevěřili, ale napřed je zkoušeli, mají-li pravou víru. “Uctíváte Matku Pána Ježíše?" “Ano." “Uznáváte papeže za hlavu církve?" “Ano." “Tak jste praví misionáři a přijmeme vás za své kněze."

2. ČERVNA. MARCELLINUS A PETR, MUČEDNÍCI, ERASMUS, BISKUP A MUČEDNÍK.

M a r c e l l i n u s byl kněz a P e t r exorcista v římské církvi. Za císaře Diokleciána byli uvězněni. V žaláři povzbuzovali křesťany ke statečnosti a obraceli pohany na víru. Byli popraveni asi r. 304. Jejich jména se vzývají v kánonu mše svaté.

E r a s m u s (jméno znamená: milováníhodný) byl biskupem ve Formi v Kampagni. Za pronásledování uprchl na libanonské pohoří. Když ho zajali a mučili podruhé, opět utekl a přišel až do Sirmia (Mitrovice) v Panonii a odtud znova do Formi. Byl umučen r. 303.

“Buď věrný až do smrti!”

P o t h i n u s , B l a n d i n a , M a t u r u s , S a n c t u s a s p o l u m u č e d n í c i. V polovici druhého století přišli žáci sv. Polykarpa Pothin a Ireneus do jižní Gallie. Křesťanství se slibně šířilo. Za císaře Marca Aurelia (161-180) se však rozzuřila nová bouře proti církvi, také v Lyonu bylo mnoho křesťanů zatčeno. Všichni neměli tolik statečnosti a vytrvalosti, aby byli schopni pít hořký kalich, který jim Pán podával. Asi deset z nich podlehlo hrůzám muk i smrti, zapřelo Krista a odpadlo k modloslužbě, což ostatním věřícím způsobilo nevýslovný zármutek. Z toho pozbyli mnozí křesťané sebedůvěru a začali se bát, zda jim Bůh v pronásledování poskytne dost síly, aby ve víře setrvali a zůstali věrní až do konce. Všichni se povzbuzovali ke stálosti ve víře a modlili se horlivě dnem i nocí za sebe i za odpadlé spolubratry.

Do vazby vzali i pohanské služebníky křesťanů, aby svědčili proti pánům. Ze strachu před smrtí vypovídali, že prý křesťané vraždí nemluvňata a pojídají jejich krev a maso a že se dopouštějí ohavných nemravností.

Mezi zatčenými křesťany byla služebná B l a n d i n a, dívka tak útlá, že se uvěznění křesťané obávali, aby ji ukrutná muka nepřemohla a nezviklala ve víře. Avšak radostně žasli a velebili Boha, když slabá dívka, podrobená hroznému

mučení od rána do večera, všechny bolesti snášela s podivuhodnou trpělivostí. Zůstala klidná, zatímco se jeden kat za druhým v únavě vzdávali a odstupovali, až nakonec všichni prohlásili, že již nevědí, jakým novým mučením by zviklali statečnost křesťanské hrdinky. Kdykoliv byla na mučidlech a soudce ji vyslýchal, odpovídala: “Jsem křesťanka, u nás se neděje nic zlého." Tímto vyznáním nabývala úlevu v bolestech a novou sílu.

382

Současně byli drženi ve vězení i ti slabí křesťané, kteří ze strachu před mučením svou víru zapřeli. Pohané je pokládali za zločince, pohrdali jimi a šetřili je ještě méně nežli věrné vyznavače Kristovy. Byl však velký rozdíl mezi oběma druhy vězňů. Věrní křesťané se těšili v utrpení myšlenkou, že je snášejí pro svého milého Spasitele a posilovali se navzájem nebeskou útěchou, kdežto odpadlíci bezútěšně sténali v žaláři a trápily je výčitky svědomí.

Konečně ustanovil vladař den, kdy měli být křesťané popraveni. Nejprve byli mučeni M a t u r u s a S a n c t u s . Sťali je mečem. Blandinu dali za kořist šelmám. Když jí šelmy neublížily, byla zase odvedena do žaláře.

Když nadešel čas výročního trhu a slavných her, dostal vladař rozkaz od císaře, aby ti křesťané, kteří ve víře setrvají, byli usmrceni, a to občané římští mečem, ostatní od dravé zvěře a odpadlíci aby byli propuštěni na svobodu. Tak se také stalo.

Potom byli předvedeni i odpadlíci, aby ještě jednou svou víru veřejně zapřeli. Sužováni výčitkami svědomí, před sebou vlastní provinění a zahanbení, jako zbabělci kráčeli nesměle se skloněnými hlavami před soudnou stolici vladaře. Jaké však bylo soudcovo překvapení a jak žasl zástup pohanského lidu, když tito lidé odvolávali své dřívější výpovědi, hořce litovali, že ze slabosti a strachu svou víru zapřeli, vyznávali Krista a prohlásili, že jsou ochotni pro něho zemřít! I oni byli ihned popraveni.

A tak zbývala jediná Blandina, která s dychtivostí očekávala tu chvíli, kdy jí bude dáno, aby mučednickou smrtí dosáhla vítězství. Když nastal poslední den her, došlo i na ni. Byla zbičovaná, posadili ji na rozpálenou lavici, potom zavinuli do sítě a předhodili divokému býku, který ji vymrštil do výšky, smýkal, trkal a ušlapal. To se stalo r. 177.

383

Roku 179 napsala lyonská obec zprávu o tomto pronásledování do obcí ve Frygii, odkud většina umučených křesťanů pocházela. Eusebius Cesarejský,

starokřesťanský dějepisec, tento dopis zařadil do svých církevních dějin.

3. ČERVNA.

“Milost nad milost je žena svatá.”
(Sír. 26, 19)

K l o t i l d a , burgundská princezna, brzy osiřela a žila na dvoře svého strýce, burgundského krále Gundobalda, který byl zatvrzelý arián. Franský král Chlodvík se ucházel o její ruku. Svolila. R. 493 byla v městě Soissonsu slavná svatba. Mladá královna se snažila svého manžela obrátit. Ten však namítal: “Jak je možné klanět se Ukřižovanému jako Bohu?" Odpověděla: “Kdyby některý tvůj služebník z lásky k tobě podstoupil smrt, nectil bys takového služebníka?"

Když se Klotilda stala matkou, vymohla si na králi, aby byl syn pokřtěn. Dítě však brzy zemřelo a rozhněvaný král řekl: “Pod ochranou mých bohů by dítě jistě zůstalo na živu, ale křest je usmrtil." Královna klidně odpověděla: “Bohu všemohoucímu, Stvořiteli všech věcí, vzdávám díky, že mne neměl za nehodnou přijmout mé dítě do království nebeského. Moje srdce nemůže truchlit, neboť vím, že před tváří Boží žije syn, který zemřel v bílém rouchu křestní nevinnosti."

Klotilda porodila druhého syna Chlodomíra a král jen nerad svolil, aby byl pokřtěn. A když se i toto dítě roznemohlo, král zuřil a předpovídal, že dítě zajisté zemře,

poněvadž se prý bohové hněvají, že bylo pokřtěné. Tu se matka vroucně modlila, aby Bůh vrátil synovi zdraví a ke cti a slávě svého jména mezi pohany ho udržel naživu. Bůh vyslyšel její modlitby. Chlodomír se uzdravil. Ale král se ještě neobrátil.

Roku 496 táhl Chlodvík proti Alemanům. U Zulpichu opodál Kolína nad Rýnem se strhla mezi oběma vojsky krvavá bitva. Frankové bojovali statečně, avšak vítězství se klonilo k Alemanům. Nadarmo vzýval Chlodvík své bohy. Jeho vojsko ustupovalo a zdálo se, že bitva je již ztracena. V této tísni si vzpomněl na to, co mu říkávala Klotilda. I pozdvihl oči i ruce k nebi a volal: “Ježíši Kriste, Klotilda o tobě říká, že jsi Syn živého Boha a že dáváš vítězství těm, kdo jsou sklíčení a doufají v tebe, pomoz mně, můžeš-li. Jestliže mi dáš vítězství, uvěřím v tebe a přijmu křest." Po této modlitbě zaútočil znova na Alemany a náhle vzala bitva obrat; král

Alemanů padl a jeho vojáci, když ho viděli zabitého, vzdali se na milost Chlodvíkovi.

O Vánocích r. 496 přijal Chlodvík s třemi tisíci muži z vojska sv. křest.

Chlodvík, obrácený Kristovu víru, měl sice velké zásluhy o církev, bořil pohanské chrámy, stavěl křesťanské svatyně, ale přesto nebyl dosud touto vírou přetvořen. Nevzdával se svých náruživostí a když rozšiřoval svou panovnickou moc, dopouštěl se i častých násilností, dokonce se neštítil i povraždit své příbuzné, aby uchvátil jejich statky. Toto jednání zbožnou královnu trápilo. Král zemřel r. 511 a byl pohřben v pařížském chrámu sv. Petra a Pavla, který nechal vystavět. Klotilda jako vdova odložila královské roucho, zřekla se veškeré slávy a odebrala se ke hrobu sv. Martina v Toursu. Tam vystavěla panenský klášter, v němž žila až do konce života v přísné kázni. Mnohé těžkosti jí ztrpčovaly poslední dny života. Její synové Chlodomír, Childebert a Chlotar si rozdělili říši, ale válčili proti sobě; Childebert a Chlotar zavraždili Chlodomírovy syny; pouze třetí syn, Chlodvald, jim unikl a Klotilda se na něm dočkala radosti, že se stal knězem. Také její dcera, provdaná za krále Vizigótů Amalricha, který byl zuřivý arián, snášela mnoho příkoří pro

svou víru; dokonce byla od něho do krve bita, až v útrapách zemřela. Těžce zkoušená vdova-matka Klotilda odumřela světu a věnovala se výhradně modlitbě a dobročinnosti. Zemřela r. 545.

4. ČERVNA.

F r a n t i š e k C a r a c c i o l o se narodil r. 1564 v St. Maria de Villa v Abruzzách a dostal při křtu jméno Askanius. V jinošských letech se nebezpečně roznemohl a v nemoci učinil slib, že uzdraví-li se, věnuje se službě Boží a službě bližních. Uzdravil se; studoval bohoslovectví a byl vysvěcen na kněze, vstoupil pak do družiny, která si vytkla za úkol připravovat odsouzence na kající smrt.

V té době se chystal jistý Jan Augustin Adorno z Janova založit nový řád. Poslal kanovníku Fabriciu Caracciolovi, příbuznému kněze Askania, list, v němž ho žádal o radu a pomoc. List se dostal omylem do rukou kněze Askania, neboť se také nazýval Caracciolo. Askanius si ihned umínil, že se k tomu úkolu s oběma spojí. Takto se dorozuměli všichni tři, odebrali se do kamaldulského kláštera u Neapole a tam v přísné kázni sestavili pravidla nového řádu. Papež Sixtus V. 1. července 1588

potvrdil nový řád a dal mu název: “Clerici regulares minores", tj. “řeholní duchovní menší". Kromě obvyklých tří slibů učinili čtvrtý slib, že nebudou bažit po hodnostech.

386

Prvním představeným byl Adorno, a když po třech letech zemřel, byl zvolen Askanius, jehož řeholní jméno znělo František. Vynikal zbožností, pokorou a vytrvalostí. Konal cesty do Španělska, aby i tam rozšířil svůj řád. Žil sebezapíravě. Konal daleké cesty, chodil pěšky v chudičkém poutnickém oděvu, živil se almužnami. Když jednou přišel do Říma, ubytoval se v útulně pro chudé a ošetřoval tam člověka postiženého malomocenstvím.

Duchovním bratřím uložil povinnost, aby se ve dne v noci nepřetržitě střídali v klanění Nejsvětější svátosti.

Při návratu z pouti do Loreta onemocněl a po přijetí svaté svátosti v klášteře oratoriánů v městě Agnoně zemřel 4. června r.1608, den před svátkem Božího Těla.

“Choď stále přede mnou, buď bezúhonný!”

(1. Mojž. 17, 1)

K v i r í n byl biskupem v Siscii (Sisek na přítoku řeky Kulpy do Sávy v Chorvatsku). Za císaře Galeria dal vladař Maksim po Kvirínovi pátrat. Kvirín ušel tajně z města, ale pronásledovatelé ho dohonili, zajali a přivedli k vladaři. Na otázku, proč uprchl z města, odpověděl: “Odešel jsem z města proto, že náš Kristus Pán pravil: Když vás budou pronásledovat v tomto městě, utečte do jiného." - Maksim: “Tady vidíš, že tě všude zastihnou zákony a že ten, kterého nazýváš Bohem, tě neuchrání." Kvirín: “Jsi na omylu; Bůh je všude s námi, byl se mnou, když jsem byl zajat, je se mnou i zde." - Maksim: “Mluvíš naprázdno, abys získal čas a aby sis jazykem pomohl z tísně. Za dlouhý čas svého života ses naučil různým báchorkám, ale nyní poslyš císařův rozkaz: Vezmi kadidlo a obětuj bohům! Neučiníš-li tak, čeká tě bolestný trest, dokonce i hrozná smrt." Kvirín: “Nikdy nebudu obětovat bohům. To, čím mi hrozíš, si pokládám za čest. Smrti, kterou mne strašíš, se nelekám." Maksim řekl: “Tvá šílenost tě usmrtí," a dal Kvirína nemilosrdně ztlouci holemi. Při mučení mu domlouval: “Pochop přece! Kdybys obětoval, učinil bych tě knězem boha Joviše." Kvirín odpověděl: “Jsem kněz a chci obětovat svůj život pravému Bohu.”

387

A tak tedy Kvirína spoutali okovy a vlekli do Kamence k vladaři Amanciovi. Ten byl právě v divadle a když přečetl Maksimův list, otázal se Kvirína: “Je pravda všechno to, co je o tobě v listě psáno?" Kvirín odpověděl: “Vyznal jsem víru a nic na světě mne nepřinutí, abych ji zradil." “Je mi tě líto vzhledem k tvému vysokému stáří a nerad bych tě vydal na smrt. Poslechni tedy mou rozumnou radu, obětuj bohům a můžeš odejít v pokoji!" Kvirín odpověděl: “Tvá slova jsou lákavá a mohla by změnit úmysl mladíka, který touží po pozemském životě; ale já toužím po životě věčném a milerád položím za Krista život časný." Byl tedy odsouzen k smrti utopením. Na hrdlo mu zavěsili velký kámen a tak ho hodili do řeky Gunsy. Stalo se to r. 309.

5. ČERVNA. BONIFÁC, BISKUP A MUČEDNÍK.

“K Římu blíž!”

B o n i f á c se narodil asi r. 680 v Kirtonu u města Exeteru v Anglii. Když vstoupil do kláštera, zatoužil stát se misionářem mezi pohany. S dovolením svého opata se vydal na cestu mezi pohanské Frisy. Neměl však úspěch. Frisové právě válčili o svou samostatnost s křesťanskými Franky a přenesli nenávist proti Frankům i na křesťanskou víru. Když zjistil, že nic nepořídí, vrátil se zarmoucený do svého kláštera.

Jeho přítel biskup Daniel mu poradil, aby putoval do Říma a tam si od nástupce svatého Petra vyprosil požehnání pro své misijní dílo. To proto, že všichni velcí misionáři šli dobýt svět s požehnáním a plnou mocí papeže; do Říma se vždy vraceli, aby dostali u hrobu sv. Petra útěchu a sílu a od nástupců sv. Petra radu a poučení.

Bonifác se tedy odebral do Říma. Papež Řehoř II. se přesvědčil o jeho pravověrnosti, udělil mu plnou moc k šíření Kristovy víry po celém Německu a dal mu na cestu ostatky svatých, bohoslužebné nádoby a knihy.

A hle, od této doby měl v misionářské práci úspěch. Kázal Frisům v Durynsku a Hesensku. Potom vykonal druhou cestu do Říma. Papež se radoval z tak úspěšného díla a r. 722 vysvětil Bonifáce na biskupa. Bonifác se pak zavázal přísahou, že zůstane věrný papeži a že vždy bude hlásat pravé učení katolické.

Teprve za rok, v r. 723, se Bonifác vrátil do říše franské. Karel Martell, panovník franský, se k němu choval zprvu nedůvěřivě a ani franští biskupové nepodporovali Bonifáce v jeho díle. Bonifác začal hlásat slovo Boží v Hesensku.

Z Hesenska se obrátil do Durynska. Tam byli na mnohých místech nevzdělaní kněží, kteří neznali církevní předpisy a žili pohoršivě; dokonce někteří byli zjevní bludaři, anebo směšovali křesťanství s pohanstvím. Bonifác překonal tyto svůdce lidu, všude šířil pravou katolickou víru a založil klášter Ohrdruf a Bischofshofen. Tyto kláštery se staly střediskem víry a křesťanské vzdělanosti.

Úspěchy jeho misionářské práce byly tak požehnané, že prosil v Anglii o nové misionáře. Z Anglie přišli kněží, bratří mniši i řeholnice, aby pomáhali v misijním díle. Kněží a učitelé, umělci a řemeslníci hlásali slovo Boží, vychovávali mládež, budovali chrámy a kláštery, zvelebovali pusté krajiny, vzdělávali lid. Řeholnice pak vychovávaly dívčí mládež.

389

R. 738 se Bonifác ubíral potřetí do Říma, aby vydal počet ze svého díla. Papež ho slavnostně přivítal a jmenoval ho svým legátem pro Německo.

O vzdělání a výchovu duchovenstva a o rozkvět víry se Bonifác postaral založením několika klášterů. Nejslavnější z nich byl klášter ve Fuldě. Tento klášter založil na Bonifácovo doporučení jeho nejmilejší učedník Sturm, bavorský mnich. Sturm sám vyhlédl místo pro klášter u pramenů řeky Fuldy v Hesensku. A když je našel, odebral se do Itálie, aby se v montecassinském klášteře seznámil s přísným řádem podle prvotních pravidel sv. Benedikta. Řeholníci proměnili pusté okolí v úrodnou krajinu a klášter se stal střediskem a vysokou školou vzdělanosti.

Ačkoliv byl Bonifác stále zaměstnán svým misijním dílem, nezapomněl na svou anglickou vlast. Když se dozvěděl, že se král Ethibald oddává prostopášnému životu, napsal mu: “Mysli na to, jak velice zahanbující je oddávat se zvířecí vášni a urážet neřestmi Boha nejvýš svatého. I u pohanských Sasů je čistota v takové vážnosti, že Sasové zardušují panny, které se dopustily smilstva a že upalují na hranici ženy, které byly přistiženy v cizoložství a že věší jejich svůdce. Slované ochraňují manželskou lásku tak horlivě, že se ženě nechce žít, umře-li její muž. Když si tedy pohané neznající pravého Boha tolik váží čistoty, jak o ní máš smýšlet ty, křesťan!"

Bonifác si umínil věnovat zbytek svého života pokřesťanění Frisů. S papežovým i Pipinovým svolením složil arcibiskupský úřad do rukou svého žáka Lulla a r. 755 se odebral do Friska. Vrátil se sice, avšak následujícího roku, když se rozloučil s Lullem,

390

plavil se na lodi s několika průvodci po řece Yssele k Zuiderskému zálivu a odtud

se odebral k městu Leeuwardenu. O svatodušních svátcích dne 5. června 755 chtěl v malém háji udílet svátost biřmování novokřtěncům. Ale místo zbožného zpěvu novokřtěnců se ozval v dálce zlověstný lomoz a válečný pokřik. Nenadále se přihnal zástup ozbrojených pohanů a obořil se na věrozvěsta. Mladí křesťané, kteří byli u něho, se chtěli postavit útočníkům na odpor. Bonifác však nesvolil; pohané se na něj vrhli a Bonifác, s knihou evangelia nad hlavou a v modlitbách, byl sražen smrtelnou ranou. Všichni jeho společníci v počtu padesáti dvou, mezi nimi i biskup Eoban, byli též usmrceni. Pohané pak hledali ve stanech cenné věci a když nenašli nic kromě bohoslužebných nádob, knih a sv. ostatků, všecko rozmetali. Na místě vraždy vzniklo nynější město Dokkum. Je to v severním Holandsku. Tělo sv. Boniface bylo převezeno do fuldského kláštera.

6. ČERVNA. NORBERT, BISKUP A VYZNAVAČ.

N o r b e r t se narodil asi r. 1080 v Xantenu v Porýní. Jeho rodina byla spřízněna s císařem Jindřichem IV. Podle tehdejšího nedobrého zvyku nejstarší syn dostal dědictví po otci a mladší vstupovali do stavu duchovního, aby si zaopatřili výnosná církevní obročí. Také Norbert se stal kanovníkem v Xantenu, ale zůstalo v něm světské smýšlení.

Jednoho letního dne r. 1115 si vyjel na koni za hlučnou zábavou. Cestou ho zastihla prudká bouře. Norbert popoháněl koně, aby co nejspíš dosáhl cíle. Tu náhle před ním uhodil blesk. Kůň se vzepjal a shodil Norberta, který v omráčení zůstal ležet. Když se probral z mrákot, probudila se též jeho duše a plný lítosti zvolal: “Pane, co chceš, abych učinil?" A bylo mu, jako by zaslechl hlas: “Přestaň dělat zlé a čiň dobré, hledej pokoj!" Od tohoto okamžiku byl Norbert jako vyměněný. Opustil královský dvůr, šel do samoty, oplakával své hříchy a připravoval se modlitbou a studiem na svěcení kněžstva.

Když po dvou letech sloužil první mši sv., obrátil se po evangeliu a z plnosti svého srdce pravil: “Jak je zaslepené bažit po slávě, která pomine; hledat bohatství, které ochuzuje duši, oddat se radostem, jejichž konec je bolest; milovat svět, kde duše nenalezne pokoj, kde není štěstí bez nehody, radosti bez trní, přebytek bez bídy a kde nejlepší dny nejsou bez utrpení!"

Po vysvěcení na kněze se vrátil do Xantenu. Pokusil se napravit pokleslou kázeň kanovníků, avšak marně. Proto prodal své dědictví po rodičích, rozdal výtěžek chudým a odebral se k papeži Gelasiovi II., od něhož si vyžádal plnou moc, aby

mohl jako misionář všude hlásat pokání. Nejčastěji kázal o budoucím soudu, o sv. zpovědi a o Nejsvětější svátosti oltářní. Těmito misijními pracemi se tak vyčerpal, že těžce onemocněl.

Když se uzdravil, udělil mu laonský biskup souhlas, aby na kterémkoliv místě jeho diecéze založil klášter. Vybral si nevlídné bahnité údolí Prémontré, a tam založil řád premonstrátů, kterému dal řeholi svatého Augustina. Byl to první řád, který vedle vlastního sebeposvěcování usiloval i o všestranný apoštolát. Světec chtěl, aby členové premonstrátského řádu působili nejen příkladem odříkavého života, nýbrž i všemi vhodnými zevnějšími prostředky.

R. 1126 byl Norbert na říšském sněmu ve Špýru zvolen arcibiskupem děvínským (magdeburským). Přijal volbu a odebral se do svého chrámu bosý a v nuzném oděvu kajícníka. U brány arcibiskupského domu ho zadržel vrátný, protože ho považoval za žebráka.

Když s hrůzou poznal svůj omyl a prosil za odpuštění, řekl mu svatý arcibiskup: “Neboj se, tys mne prohlédl lépe než všichni ti, kdo mě přinutili k důstojnosti, které já ubohý a chudý nejsem naprosto hoden." I jako arcibiskup žil Norbert podle premonstrátských pravidel.

Především musel vymáhat navrácení církevních statků, které šlechtici neprávem zabrali. Dále se snažil napravit nezřízený život zesvětštělých kanovníků. Ale svou ušlechtilou snahou vzbudil nenávist šlechticů i duchovních hodnostářů. Tito zaslepenci najali jistého člověka, aby odklidil nepohodlného arcibiskupa. Zákeřník se přiblížil k Norbertovi pod záminkou zpovědi. Ale světec poznal, co zamýšlí, a křikl na něj: “Stůj!" a poručil, aby ho prohledali. Našli u něj schovanou dýku.

Nenávist odpůrců rostla, rostla však také horlivost a statečnost Norbertova. Dne 29. června 1129 si Norbert předsevzal znovu vysvětit stoličný chrám, který byl znesvěcený hříchem. Při této příležitosti vypukla bouře lidu poštvaného proti Norbertovi. Vytýkali mu, že prý “rozbíjí oltáře, vyprazdňuje svatostánky, že vzal ostatky a kostelní poklady". Norbert musel před vzbouřenci uprchnout do sousední silné věže. Buřiči na věž útočili a křičeli; “Vystěhuj se! Vystěhuj se!" Jedni stříleli do věžních otvorů, jiní se drali po žebříku vzhůru. Norbert jim vyšel vstříc se slovy: “Jednoho člověka hledáte, hle, tu jsem! Ostatní ušetřte!" Ťali po něm, ale nezranili ho a odešli. Norbert se uchýlil do augustiniánského kláštera Petersbergu. Děvínští občané vystřízlivěli a poslali posly, aby ho prosili za odpuštění. Norbert odpustil, vrátil se a zbavil město církevní klatby, kterou bylo stiženo.

Od té doby měl Norbert klid a byl svěřenému lidu otcem. Pečoval o povznesení mravů duchovenstva i lidu. Chudé podporoval štědře. I ke Slovanům, které měl na

svém svěřeném území, posílal věrozvěsty. K Luticům poslal Vicelina, Bodrcům pak misionáře svého premonstrátského řádu.

Legenda vypravuje, že když sv. Norbert přišel do města Vurcburku, tak ho duchovenstvo a lid prosili, aby v katedrále sloužil mši svatou. Stalo se, že slepá žena, známá všem obyvatelům, se při mši sv. přiblížila k oltáři a prosila světce, aby ji uzdravil. Když Norbert přijal Tělo Páně, obrátil se k slepé ženě a - dechl na její oči. A hle, v tom okamžiku žena nabyla zraku. Z moci Syna Božího, kterého právě přijal do svého srdce, svatý Norbert tu ženu uzdravil.

Pro tento zázrak a jeho kázání se mnozí obrátili a činili pokání za své hříchy. Dokonce někteří z nejvznešenějších občanů města odevzdali Božímu muži svůj majetek a prosili, aby byli přijati do jeho řádu.

Tak dech Svátosti oltářní nejenže vrátil slepé ženě zrak, ale otevřel i zrak duše těch mužů, a oni poznali, co jim bylo ke spáse. Lid byl nadšen skutky a slovy svatého muže a chválil Boha modlitbami a zpěvy. Nejvíce však chválil Boha Norbert sám; asi si vzpomněl, jak před lety i jemu Bůh otevřel oči. -

Energicky se zastával práva církve proti státním přehmatům a za rozkolu hájil po boku svatého Bernarda právoplatného papeže Inocence II. Měl značnou účast při smírném rozřešení sporu o investituru ve Wormsu roku 1122. Vysílen sebezapíráním a prací zemřel svatou smrtí 6. června 1134. R. 1627 bylo jeho tělo přeneseno na Strahov do Prahy, kde dosud odpočívá. Téhož roku byl prohlášen českým patronem.

7. ČERVNA.

J u l i t a byla zbožná křesťanská žena v městě Ikoniu v Lykaonii. Měla jediného syna Cyra. Když nastalo pronásledování křesťanů, uprchla s chlapcem a dvěma služkami z Ikonia do Seleucie a odtud do Tarsu v Kilikii. Avšak ani tam nebyla v bezpečí před slídivými císařovými biřici. Zanedlouho Julitu poznali a jako křesťanku vsadili do žaláře a druhého dne předvedli před císařského náměstka Alexandra. Obě služky

uprchly, ale brzy se vzpamatovaly, dodaly si odvahu a odebraly se k soudu, aby zjistily, co se stane s jejich paní. Julita držela své dítě v náručí a odpovídala na otázky náměstka: “Jsem křesťanka a pohanským modlám obětovat nebudu."

Náměstek se rozhněval, dal jí syna odebrat z náručí, ji pak natáhnout na skřipec, bít a mučit. Cyrus viděl, jak kati ukrutně bijí jeho matku, dal se do usedavého pláče a chtěl se k ní dostat. Soudce, aby ho utišil, ho vzal na klín, lichotil mu a chtěl ho políbit; ale hošík svýma malýma rukama odstrkoval jeho hlavu, vjel mu do vousů, poškrabal mu nehty tvář a volal, jak slyšel volat svou matku: **“**Jsem křesťan, jsem křesťan."

Náměstek se rozzuřil, popadl chlapce za nožku a mrštil jím vší silou o zem. Chlapečkova hlavička se roztříštila a celé místo bylo postříkáno krví a jeho mozkem. Diváci se zhrozili této nelidské ukrutnosti a i pohané ji odsuzovali. Julita, ač něžná matka, zůstala klidná. V pohledu na umírající dítě překonala přirozený mateřský cit a modlila se: “Díky vzdávám tobě, ó Bože, že jsi mému synu dal přede mnou palmu mučednickou." Náměstek dal Julitu opět natáhnout na skřipec, lít jí na nohy vroucí smolu a její tělo drásat rozpálenými železnými hřebeny. Potom kázal, aby byla sťata. Na cestě k popravišti jí dali do úst roubík, aby nemohla promluvit k lidu. Byla popravena r. 305. Svátek sv. Julity a jejího statečného syna je 7. (nebo někde 16.) června.

395

“… nehřeš, aby tě nepotkalo něco horšího.”
(1. Jan 5, 16)

Když A n n a (nar. 1. 10. 1549 v Almendrálu v Kastílii) byla ještě sotva tříleté dítě a právě se naučila mluvit a chodit, hrála si jednou v blízkosti schodů. Vedle ní pracovaly starší sestry.

Matka šla mimo, viděla dítě a napomínala sestry: “Dejte na holčičku dobrý pozor, aby nespadla! Jak lehce by se mohla zranit nebo dokonce i zabít! Dejte dobrý pozor.”

Když matka odešla, řekla jedna ze sester: “Dal by Bůh, aby dítě zemřelo dřív, než mu bude sedm let a než začne hřešit. Kdyby zemřelo teď, přišlo by přímo do nebe.” “Ale přece na ni chceme dát dobrý pozor,” odpověděla druhá sestra. “Když zůstane naživu, bude z ní možná velká světice.” “To je velice nejisté,” namítala první, “jisté je jenom to, že děti, když je jim sedm let, začínají hřešit. . .”

Později psala světice ve svých vzpomínkách: “Tento rozhovor mých sester jsem poslouchala s napětím. Všemu jsem rozuměla velice dobře. V mé duši zanechal velkou bázeň před hříchem a velkou touhu po nebi. Cítila jsem od té doby horoucí žádost milovat Spasitele, sloužit mu a tak dosáhnout blaženosti. Velmi jsem se bála

ho urazit. Když jsem měla sedm let a domnívala jsem se, že teď mohu hřešit, hořce jsem plakala. Přála jsem si, abych raději zemřela, než hřešila. Jedna z mých sester se mne ptala: Proč pláčeš?" Odpověděla jsem: "Proto, že mám sedm let a bojím se urazit Boha. Raději chci umřít, než spáchat jeden jediný hřích."

396

Tato bázeň před hříchem a tato láska k Spasiteli zůstaly Anně po celý život, i když dospěla a osvědčila se v ctnosti. "Boj se hříchu!" – "Miluj Spasitele!" tyto dvě myšlenky ji doprovázely a učinily z ní vskutku – velkou světici.

Aby se lépe uchránila hříchu a více milovala svého Spasitele, vstoupila později do řádu bosých karmelitek, které tehdy právě velká sv. Terezie reformovala. Dostala jméno Anna od sv. Bartoloměje. Anna byla horlivou pomocnicí sv. Terezie a zavedla řád reformovaných karmelitek do Francie. Zemřela 7. června 1626 v Antverpách.

8. ČERVNA.

Věčná lampa.

M a r i e o d B o ž s k é h o S r d c e , dříve hraběnka Droste z Vischeringu, se narodila 8. září 1863 v Munsteru. Jako dítě říkávala: "Lituji, že nejsem chlapec, abych mohla jít jako misionář do pohanských krajin." Jako dvaadvacetiletá těžce onemocněla. Lékaři radili změnu vzduchu, nejlépe mořské lázně. Rozhodli se pro Norderney.

"Ta cesta byla pro mne těžká. Nerada jsem opustila blaženou samotu se Spasitelem v zámecké kapli. Sotva jsme přijeli na ostrov, ihned jsme navštívili jedinou katolickou kapli, která tam je, neboť obyvatelstvo je vesměs protestanské. Vstoupili jsme, avšak Nejsvětější svátost tam nebyla. Můj Ježíši, měla jsem zde zůstat bez tebe? Potkali jsme kněze a prosila jsem otce, abych se mohla otázat, zdali zde nemají dovolení uchovávat Nejsvětější svátost v kapli.

Kněz odpověděl: "Dovolení je sice dáno, ale není nikdo, kdo by se staral o věčnou lampu anebo převzal odpovědnost za to, že bude vše v pořádku. Já sem přicházím jen jednou za týden, a tak se nedá nic dělat."

397

*********obrázek******

Tázala jsem se důstojného pána, zda by se směla Svátost oltářní uchovávat, kdybych já převzala odpovědnost a starala se o věčnou lampu. K tomu dal ochotně

souhlas.

Nemohu ani vyjádřit útěchu, kterou jsem pocítila. Zdálo se mi, jako by Pán jen kvůli mně zde přebýval, úplně svěřený do mé starosti. Všecko jsem připravovala ke mši sv., uschovávala klíče atd. Poněvadž na ostrově přebývalo několik nemocných kněží, nebyli jsme ani jeden den bez mše sv.

Nejsvětější Srdce Spasitelovo je tak vděčné i za nejmenší službu, jemu prokázanou.

Mou největší radostí bylo udržovat světlo ve věčné lampě. Jak jsem záviděla této lampě, že směla ve dne v noci hořet před svatostánkem! Tato práce ve mně vzbuzovala touhu být nejen nevěstou, nýbrž i obětí nejsvětějšího Srdce Ježíšova. Kdykoliv jsem rozsvítila lampu, prosila jsem Spasitele, aby ve mně nikdy neuhaslo světlo jeho milosti a abych hořela, strávila se z lásky k němu."

Spasitel vyslyšel prosby své nevěsty. Zlepšilo se jí zdraví a ona vstoupila do družiny "Sester Dobrého pastýře", která se věnovala záchraně padlých dívek. Poslali ji jako představenou do Porta v Portugalsku. Na tamějším ústavu vázl velký dluh a bylo nebezpečí, že se bude muset zavřít, dívky propustit a opět dát na pospas světu. Marie nejenže ústav zachránila, ale přivedla ho k rozkvětu. I když byla postižená chorobou míchy, neustala v práci a dávala se na nosítkách nosit do hovorny. Zemřela právě v hodinu, kdy zvony vyzváněly k nešporám svátku Srdce Páně. Druhý den byl celý svět zasvěcen božskému Srdci.
Na její prosbu nařídil toto zasvěcení starý papež Lev XIII. Zemřela 6. června 1899.

9. ČERVNA. PRIMUS A FELICIAN, MUČEDNÍCI.

Sv. P r i m u s a F e l i c i a n byli rodní bratři z Říma. Žili zbožně a spravedlivě, a protože byli zámožní, udíleli množství almužen lidem trpícím, zvláště pak křesťanům. Modloslužební kněží je u soudu obžalovali, že jsou odpůrci bohů. Ale Primus a Felician odpověděli: "Vašim dřevěným a kamenným bohům se nikdy nebudeme klanět; jsou bezmocní; jsou mrtví a nechodí, ani stát by nemohli, kdyby nebyli připevnění železnými tyčemi a svorníky."

Dioklecián se dozvěděl, že bratři dali tak rozhodnou odmítavou odpověď, a dal je ukrutně zbičovat a dovézt na Numenta (teď Mentana) u Říma. Tam je vyslýchal císařský náměstek Promotus. Ten viděl, že se bratři navzájem povzbuzují a těší, a rozkázal je od sebe oddělit. A pak domlouval staršímu Felicianovi, jemuž bylo bezmála osmdesát let, takto: "Ber ohled na svůj vysoký věk, poslechni císařovy rozkazy a neuvaluj na sebe muka!" Felician odpověděl: "Jsem už stařec a již třicet let znám Kristovu pravdu. Zůstanu jí věrný až do smrti." Náměstek dal Feliciana

natáhnout na skřipec, mrskat bičíky s olověnými kuličkami, odvést do žaláře a tam mučit hladem.

399

Potom si dal náměstek předvolat Prima a úlisně řekl: Tvůj bratr Felician se konečně umoudřil, poslechl císařovy rozkazy a vzdal poctu nesmrtelným bohům. Tak následuj jeho příklad, aby sis získal císařovu přízeň!" - Avšak Primus tuto lest prohlédl a odpověděl: “Nevěřím, že by se můj bratr na sklonku svého života stal nevěrný Kristu. Lžeš. Rozdělil jsi nás podle těla, ale naše duše rozdělit nemůžeš. I kdybys nás usmrtil, shledáme se opět u Krista." Náměstek pak dal Prima tlouci sochory a rozkázal přivést Feliciana. Primus spatřil svého bratra a řekl: “Tak můj bratr neobětoval modlám, jak jsi mi lhal. Oba chceme vytrvat v Kristově víře." Po dalším mučení dal náměstek oba bratry popravit mečem r. 287.

„V něm byl život a život byl světlo lidí. To světlo ve tmě svítí a tma je nepohltila.”

(1. Jan 5, 4)

M u č e d n í c i u g a n d š t í . Teprve v r. 1879 přišli první misionáři do střední Afriky. Osmnáctiletý král Muanga byl zpočátku křesťanské víře nakloněn. Mnozí se dali pokřtít a snažili se získat i jiné pro víru. Ale ministr Katikiro podezříval křesťany z vlastizrady a vyvolal v králi proti nim nenávist. J o s e f M u k a s a, jeden z prvních královských úředníků, hájil křesťany a napomínal krále, aby neposkvrnil své ruce nevinnou krví. Za to byl odsouzen k smrti a popraven. Před popravou řekl katovi: “Řekni králi, že mne odsoudil nevinně; odpouštím mu však z celého srdce. Řekni mu dále, aby svého činu litoval; nebude-li litovat, vyjednáme si svou věc před Božím soudem."

Josef Mukasa byl vychovatel královských pážat; dával jim nejlepší příklad a povzbuzoval je k dobrému. Nebylo to marné. Večer dne 25. května uviděl král na procházce, jak páže D i v i š S e b u g g v a o učí kamaráda katechizmus. “Co to děláte?" tázal se král. “Učím svého přítele katechizmus," odpověděl Diviš. Král se rozhněval a řekl: “Počkej, vyženu ti tvou drzost," a probodl chlapce kopím.

400

To bylo znamení k všeobecnému pronásledování křesťanů. Na druhý den si dal

předvolat pážata, přísně je pokáral a řekl: “Ti, kteří se modlí, ať předstoupí sem!" Ihned vystoupilo dvacet mladíků na označené místo. Byli svázáni a odvedeni do žaláře.

Každého z mladých Kristových vyznavačů zavázali do otýpky rákosí a položili vedle sebe. Potom je zapálili od noh, aby více a déle trpěli. Když se jim kati posmívali: “Ať vám pomůže váš Bůh a vysvobodí vás z ohně", odpověděl Karel Luanga: “Ubohý blázne! Nevíš, co mluvíš. Je mi, jako bys na mne lil čerstvou vodu. Tebe však Bůh, jemuž se posmíváš, uvrhne do opravdového ohně!"

Když už plameny propalovaly jejich těla, modlili se mučedníci společně silným hlasem, až jeden za druhým smrtí umlkal. Bylo to roku 1885.

Tři nejmladší, sotva čtrnáctileté chlapce, Dionysia, Simeona a Karla, chtěl krutý náčelník přece jen ušetřit. Vzkázal jim: “Slibte, že se nebudete modlit (tj. vyznávat křesťanské náboženství), a král vám dá milost." Ale oni neústupně odpovídali: “Dokud budeme živi, budeme se modlit!" Když ostatní byli zavazováni do otepí rákosu, volal i malý Simeon: “Kde je moje otýpka? Každý má svou, já ji chci mít také!" Kat je tedy zavázal naoko také. Byl by rád zachránil svého syna, který byl mezi odsouzenými. Avšak chlapec byl proti svodům k odpadu jako skála. Proto ho otec usmrtil ranou do týla, aby ho ušetřil muk v ohni.

Tři byli později propuštěni na svobodu. Dvěma z nich se dostalo štěstí, že byli přítomni slavnosti blahořečení svých druhů.

10. ČERVNA. MARKÉTA, VDOVA.

„N**edej se přemoci zlem, ale přemáhej zlo dobrem“ (Řím** 12, 21)

M a r k é t a byla dcera Eduarda, vychovaného ve vyhnanství v Uhrách svatým Štěpánem. Eduard se oženil s neteří sv. Štěpána Agátou. Roku 1057 byl povolán do Anglie, aby nastoupil na trůn. Zemřel však a ovdovělá matka se chtěla vrátit do Uher. Ale nedostala se tam, protože bouře zahnala její loď na skotské břehy. Tamější král Malkolm III. ji přijal na svůj dvůr. Když Malkolm poznal, jak ctnostná je Markéta, požádal o její ruku. Markéta byla na rozpacích, neboť Malkolm byl surový válečník a na jeho rukou lpěla lidská krev. Avšak z lásky k matce a sourozencům se rozhodla pro manželství.

Toto manželství bylo dílem Boží prozřetelnosti. Krásná, duchaplná a ctnostná královna si brzy získala svou milou povahou převahu nad králem, mírnila jeho drsné mravy, zušlechťovala jeho ducha, svou dobrotou tlumila oheň náruživostí, odvracela ho od násilností a bezpráví a přiváděla k dobrému jednání.

Ve Skotsku panovaly tehdy různé nepořádky. Lidé zanedbávali svaté svátosti a znesvěcovali neděli služebnou prací, nezachovávali církevní posty a žili v

pověrách; lichváři vydírali lid a páni žili často v neplatných manželstvích a provozovali svatokupectví. Královna se neúnavně zasazovala o nápravu těchto zlořádů a o zdokonalení křesťanských mravů a církevní kázně.

Byla matkou osmi dětí. Vychovávala je velmi pečlivě. Aby dětem nebylo dáváno žádné pohoršení, postarala se, že na královský dvůr nepřišel nikdo, kdo nebyl bezúhonný. Opakovala s dětmi, čemu se od svých vychovatelů naučily, a kdykoliv se některé dopustilo poklesku, neváhala je dát potrestat. Vodila je do chrámu Páně, modlívala se s nimi a vštěpovala do jejich srdcí lásku k Bohu a bližnímu. Bůh žehnal snahám pečlivé matky. Tři ze synů panovali slavně ve Skotsku, jeden z nich, král David,

zemřel jako světec; z dcer pak se stala Matylda královnou anglickou a je uctívána rovněž jako světice. Markéta vedla zdravý duchovní život. Chodila pravidelně ke sv. zpovědi a prosila zpovědníka, aby ji bez ostychu upozornil na každou chybu, kterou by na ní pozoroval. Říkávala: “Lepší jsou rány laskavého přítele, než polibky lichotícího nepřítele."

Dvaadvacet let požehnaně působila ve Skotsku. Těžce onemocněla. V nemoci se modlívala: “Pane Ježíši Kriste, jenž jsi svou smrtí dal život světu, vysvoboď mne ode všeho zlého!" Když poznala, že se blíží smrt, nechala se donést do chrámu Páně, vykonala tam životní zpověď, přijala Tělo Páně i svátost posledního pomazání. Pak řekla svému zpovědníku: “Dvě věci vám kladu, ctihodný otče, na srdce: první, abyste, pokud budete živ, na mne pamatoval modlitbou při mši svaté, a druhou, abyste se ujal mých synů. Bděte nad nimi, aby se Boha báli a milovali ho. Stane-li se, že některý z mých synů bude povýšen, nepřestávejte mu být učitelem a hleďte, aby se nevynášel pýchou, nehněval Boha lakotou a nezanedbával své spasení. Prosím vás, slibte mi to před Bohem!"

Čtyři dny před smrtí nemocné Markéty padli král Malkolm a jeho nejstarší syn ve válce s Anglií. Když nemocná uslyšela smutnou zprávu, pozdvihla oči k nebi a modlila se: “Chválím tě a vzdávám ti díky, všemohoucí Bože, že v poslední hodině mého života jsi mne navštívit touto strastí, abych ji trpělivě snesla a tak zadostiučinila za své hříchy." Zemřela 16. listopadu 1093.

11. ČERVNA. BARNABÁŠ, APOŠTOL.

B a r n a b á š se nazýval dříve Joses či Josef. Jméno Barnabáš znamená: syn utěšení. Joses pocházel z kněžského pokolení levitského a narodil se na ostrově Kypr. (Skut. 4, 36) Jak církevní podání vypravuje, Joses přišel do Jeruzaléma, aby se v Gamalielově škole naučil Starému Zákonu. Tenkrát poznal Krista Ježíše a byl podle zprávy Klementa Alexandrijského přijat do sboru sedmdesáti dvou učedníků Páně. Skutky apoštolské vykládají, že Joses či Barnabáš prodal svůj statek, vzal peníze a položil je k nohám apoštolů na rozdělení pro chudé věřící. Barnabáš je chválen jako muž dobrý, plný Ducha svatého a víry. Vydal se s Pavlem na apoštolskou cestu. K nim se připojil Barnabášův bratranec, příjmením Marek. (Skut. 12, 25) Na této cestě se stalo, že Pavel v Lystře uzdravil chromého od narození a že pohané, když spatřili zázrak, užasli a pokládali oba apoštoly za bohy: Barnabášovi začali říkat Zeus, že měl mohutnou postavu, výmluvnému Pavlovi pak Hermes. Když se to Pavel a Barnabáš doslechli, vytkli lidu jeho pošetilost. (Skut. 14) Na jeruzalémském jednání kolem r. 50 vyslechli všichni shromáždění nejprve Petra a potom Barnabáše a Pavla. (Skut. ap. 15, 1-30) – Po nějaké době se Pavel a Barnabáš opět chystali vydat na cesty, navštívit zřízené křesťanské obce; a tu vznikla mezi nimi neshoda. Barnabáš chtěl opět s sebou vzít bratrance Marka, ale Pavel namítal, že Marek tehdy nebyl na cestách dost vytrvalý. Proto si Pavel vybral za spolupracovníka Silu, Barnabáš pak odešel s Markem na ostrov Kypr. (Skut. 15, 36) – Pak už není

v Písmu sv. o Barnabáši žádná zmínka. Podle podání byl na Kypru r. 60 od židů ukamenován. Barnabáši se dostalo již v prvních dobách křesťanských čestného názvu “apoštola".

“Ženu statečnou kdo nalezne?”
(Přísl. 31, 10)

A n n a M a r i a T a i g i se narodila 29. května 1769 v Sieně. Otec byl bohatý, pozbyl však svůj majetek a přestěhoval se do Říma, kde přijal místo domácího sluhy. Malá Anna Maria musela doma pilně pomáhat a pomáhala ráda. Když otec přišel unavený z práce, vesele mu běžela vstříc, pozdravila ho, odebrala mu klobouk a plášť a tázala se, co by si přál. Potom mu přitáhla pohodlnou židli ke stolu a přinesla mu jednoduchou, ale chutně připravenou večeři. “Ale, Aničko," ptal

se otec, “kde ses naučila tak dobře vařit?" S úsměvem odpověděla: “Něčemu mne naučila maminka, ostatní jsem se naučila od jiných. Když přijdu do kuchyně, pomodlím se napřed “Zdrávas Maria" a potom mi jde všecko dobře." Při vší chudobě byla jako sluníčko v rodině.

Když jí bylo jednadvacet let, začala se vroucně modlit, aby ji Pán Bůh vedl k pravému povolání. Požádala o radu zpovědníka, a ten jí řekl: “Vůle Boží je, abyste se vdala. Avšak ponechejte budoucnost úplně Prozřetelnosti Boží, ta vám jistě pošle muže, kterému jste určena za manželku." Anna se modlila tím horlivěji k Duchu svatému o osvícení, aby se v tomto rozhodujícím kroku nezmýlila.

Sluha u knížete Chigiho, Dominik Taigi, žádal otce o její ruku. Anna Maria odpověděla otci: “Dejte mi několik dní na rozmyšlenou, abych si v modlitbách mohla věc rozvážit před Bohem, a mezitím hleďte vyzkoumat o Dominikovi zvláště to, zdali je bohabojný."

Za čtyři neděle byla svatba a Anna Maria využila tohoto času, aby si připravila svoji

výbavu a především svou duši životní sv. zpovědí.

Žila jen pro svou rodinu. Bůh jí dal sedm dětí. Měla s nimi dost práce. Děti vedla k pravé zbožnosti. Ráno se společně modlili, potom šli podle možnosti na mši sv. Večer byla duchovní četba, růženec a večerní modlitba. Když dospělé děti měly známost, nesměly být samy bez dozoru.

Bůh ji obdařil mnohými zvláštními milostmi, přitom však nezanedbávala svou domácnost. Její muž po její smrti vypověděl: “Často se stalo, že jsem při návratu z práce našel v domě plno lidí, kteří se k ní přišli poradit. Hned všeho nechala, i když tam byli preláti, a pospíchala, aby mne se vší pozorností obsloužila. Bylo na ní vidět, že to dělala ze srdce ráda."

Anna zemřela 9. června 1837. Papež Benedikt XV. ji prohlásil r. 1920 za blahoslavenou.

12. ČERVNA. JAN Z FAKUNDY, VYZNAVAČ, BASILIDES, CYRIN, NÁBOR, NAZARIUS, MUČEDNÍCI.

“…kdo tě uhodí ...”

(Mat. 5, 39)

J a n z F a k u n d y se narodil roku 1419 v Sahaguně, v leonské krajině ve Španělsku, z otce Jana Konsalviho z Kastrilla a matky Sanzie, rozené Martinezové. Podle tehdejšího nedobrého zvyku mu otec brzy zaopatřil farní obročí. Důchody z něho

plynuly Janovi, faru pak spravoval kněz-náměstek. Ale když Jan poznal, že je to nenáležité, zdráhal se přijímat důchody a řekl: “Nevnucujte mi je! Nenuťte mne ke hříchu! Nechci si obtížit svědomí!" Později přišel Jan do Burgosu, kde ho biskup Alfons vysvětil na kněze. Když Jan zjistil, že pro činnost dobrého kazatele, kterým chtěl být, potřebuje řádná bohoslovecká studia, odebral se na vysoké školy do Salamanky. Tam se zdokonalil jako schopný duchovní řečník.

Žil nadmíru přísně a bez oddechu pracoval pro spásu lidí. Onemocněl a měl se podle lékařské rady podrobit bolestné a nebezpečné operaci. Svolil k tomu a učinil Bohu slib, že vyvázne-li životem, vstoupí do kláštera. Operace se zdařila a nemocný se úplně uzdravil. Vzdával díky Bohu a přemýšlel, jak nejlépe slib vyplnit. Jednoho dne, když opět o této věci přemýšlel a prosil Boha o radu, spatřil polonahého žebráka. Daroval mu své nejlepší oblečení a pod vedením svého vnitřního hlasu vstoupil do kláštera augustiniánů v Salamance, kde vládla přísná řeholní kázeň. Zde vykonal v pokoře a příkladné poslušnosti noviciát, složil dne 28. srpna 1464 slavné řeholní sliby a brzy potom byl od svých bratří zvolen za převora.

Na kazatelně Jan bičoval s apoštolskou přímostí hříchy tehdejší společnosti; zejména horlil proti pohoršujícímu oblékání žen a dívek, proti utlačování chudých, proti svárlivosti a zanedbávání křesťanských povinností v rodinách zámožných měšťanů. Zbožný lid si Jana proto vážil a hrnul se k jeho kazatelně. Ti však, kteří se cítili dotčeni, na něj zanevřeli a odvážili se dokonce dělat proti němu intriky.

Jednou Jan kázal v městě Albě. Vévoda Don Garcia slyšel jeho kázání a pohrozil mu pomstou. Jan mu klidně odpověděl: “Nechodím na kazatelnu proto, abych lidem lichotil, ale abych jim říkal pravdu. Uvědom si, pane, že kazatel musí být vnitřně tak zaměřený, aby byl hotov vždy hlásat pravdu, třeba by měl za ni i smrt postoupit!" Když se potom Jan vracel s jediným průvodcem, svým řeholním bratrem z Alby do Salamanky, poslal za ním rozhněvaný vévoda dva jezdce, aby ho stíhali a probodli. Když se pronásledovatelé blížili, shýbl se Janův bratr pro kamení

na obranu proti jejich útokům. Jan mu však řekl: “Ještě nejsi dokonalý, když chceš zlé odplácet zlým. Copak nevíš, že máme protivenství trpělivě snášet? Neboj se, však Bůh bude s námi." Sotva domluvili, přiblížili se jezdci, pojednou se však jejich koně zastavili a nechtěli dál. I zastyděli se ozbrojenci a sestoupili z koní, poklekli a prosili za odpuštění.

Mezitím vévoda smrtelně onemocněl. Poznal, že nemoc je trest Boží. Vypravil k Janovi posly s prosbou, aby k němu přišel. Jan opominul křivdy, ihned spěchal k vévodovi, odpustil mu, smířil ho s Bohem a modlitbami mu vyprosil opět zdraví.

Mši sv. sloužíval dlouho. Jednou ho proto kárali: “Proč jednáš tak nešetrně? Nevidíš, že trápíš ministranty? Proč se neřídíš příkladem jiných kněží?" Jan pokorně odpověděl, že rozjímá o umučení Páně a že není jinak schopen mši sv. sloužit.

Při práci na záchraně zbloudilých vysvobodil Jan také jistého mladého muže z dosahu lehké ženy a dokonale ho obrátil, takže ten muž nejen zpřetrhal všecky svazky s hříšnicí, ale vstoupil i do kláštera. Proto ta žena na Jana zanevřela a vyhrožovala mu, že do roka zemře. A skutečně po několika měsících Jan onemocněl a lékaři poznali, že byl otráven. Jan chřadl; připravil se na smrt, modlil se za své nepřátele a svůj život v Pánu dokonal ve chvíli, kdy zvonilo klekání. Bylo to r. 1479.

*

408

B a s i l i d e s , N a b o r a N a z a r i u s byli vojáci. (První v Římě, druzí dva v Miláně.) Zemřeli mučednickou smrtí za Diokleciána. Jejich ostatky nalezl ve své době sv. Ambrož. Cyrinus (Quirinus) byl biskupem v Siscii.

13. ČERVNA. ANTONÍN PADUÁNSKÝ, VYZNAVAČ A CÍRKEVNÍ UČITEL.

A n t o n í n (z Padovy) se narodil r. 1195 v Lisabonu v Portugalsku a dostal na křtu sv. jméno Hernandez (Ferdinand). Jako patnáctiletý vstoupil do kláštera řeholních kanovníků augustiniánů u sv. Vincence, poblíž Lisabonu. Protože návštěvy rodičů a příbuzných ho vyrušovaly, odešel do kláštera v Koimbře. V té době přivezli z Maroka do Španělska těla pěti mučedníků řádu sv. Františka. Takto Ferdinand poznal řád sv. Františka. Dostal svolení svých představených a vstoupil do řádu Menších bratří v klášteře u Koimbry. Přijal jméno Antonín. Nesmírně si přál, aby mohl odejít hlásat evangelium mohamedánům. Představení svolili. Vstoupil tedy na loď a přistál na africkém břehu. Avšak prudká zimnice, která ho

přepadla, ho donutila k návratu do vlasti. Prudká vichřice zahnala koráb k pobřeží sicilského ostrova. Antonín vystoupil v Messině. Dozvěděl se, že je svolaná valná schůze bratří řádu sv. Františka do Assisi r. 1221. I umínil si, že tam také půjde, aby poznal zakladatele své řehole, Františka. Šel a spatřil Františka. Když však žádal o přijetí do některého z klášterů Menších bratří, byl všude odmítnut. Byl zchřadlý a zdálo se, že nebude moci konat těžké ruční práce. Přece však byl přijat do malého kláštera blízko Bologne, kde byli jen čtyři

Menší bratří. Antonín konal nejtěžší práce a přitom se cvičil v sebezáporu. Také pečlivě tajil svůj rod a vzdělání. Avšak obojí vyšlo najevo. Antonín byl poslán s kleriky do Forli k svěcení. Bylo tam více čekatelů kněžství z řádu dominikánského i františkánského. Představený je vyzval, aby některý z nich pronesl k druhým duchovní projev. Všichni se začali vymlouvat. Konečně došla řada na Antonína. Antonín začal zpočátku nesměle a prostě, ale postupně hovořil s takovou učeností a přesvědčivostí, že všichni žasli. Byl poslán na studia a pak se věnoval kazatelskému poslání. Vynikal ohnivou a neodolatelnou výřečností a jeho zvučný hlas uchvacoval posluchače. Dovedl líčit bídu a zkázu hříchu, krásu a štěstí ctnosti tak působivě, že posluchači byli jako u vytržení. Někdy přišlo až třicet tisíc lidí na jeho kázání, a přece vládlo takové ticho, že bylo slyšet každý šepot. Mnozí vstávali již o půlnoci, aby obsadili výhodné místo u kazatelny. Posluchači byli ze všech společenských vrstev, ale nikdo nebyl oblečený do nádherných šatů, neboť věděl, že Antonín to nevidí rád, zvláště ne v postní době. Protože návalu lidí nestačily chrámy, Antonín kázával na náměstích a na polích; pořadatelé dbali, aby nenastala nebezpečná tlačenice. A když Antonín sestoupil z kazatelny, padali mu lidé k nohám a líbali jeho hrubý řeholní oděv. Tak procestoval Antonín jako misionář Itálii a jižní Francii. Přišel také do Verony. Veronský kníže Ezzelin III., tyran a násilník, sužoval poddaný lid. Když se padovští měšťané proti němu vzbouřili, dal Ezzelin deset tisíc z nich povraždit. Krvežíznivec se smál klatbě, kterou byl stižen. Antonín se odhodlal mu pohrozit. Předstoupil před knížete, sedícího na trůně uprostřed dvořanů a zvolal: “Ty nepříteli Boží! Krutý tyrane, podobný vzteklému tygru! Kdy konečně přestaneš sužovat lid? Neustaneš-li, zničí tě trestající ruka Boží." Ezzelin se chvěl, sestoupil z trůnu a řekl: “Otče! Jsem zločinec a zasloužím trest." Když Antonín odešel, dvořané vyčítali Ezzelinovi, že se k Antonínu choval mírně a ústupně; ale on řekl: “Nedivte se, na mém místě byste jednali právě tak,

jako já. Když ke mně mluvil, zářil z jeho tváře takový

oheň, že mi pronikl útroby a naplnil mne hrůzou." A ihned poslal Antonínovi skvostné dary, ale neopomněl říct poslům: “Přijme-li dary, zabijte ho! Nepřijme-li, učiňte, co vám rozkáže." Poslechli. Antonín řekl poslům: “Rychle ty věci odneste, aby se dům těmito dary neposkvrnil. Z ukradeného majetku nepřijmu nic." Poslové se vrátili a vyřídili vzkaz. Ezzelin řekl: “Opravdu, on je muž Boží."

Od roku 1227 zůstal v Padově. Tehdy se odebral do Říma, aby si stěžoval na (druhého) generála řádu Menších bratří Helia čili Eliáše. Eliáš nenásledoval sv. Františka v apoštolské chudobě a pokoře. Vydržoval si koně i se služebníkem, jídal sám v odloučenosti od bratří a liboval si ve vybranějších pokrmech. Spor se přiostřoval. Antonín vytýkal Eliášovi jeho jednání v přítomnosti papeže. “Svatý otče," řekl Antonín, “i když vybranějším pokrmem pečoval o své chatrné zdraví, nebylo přece třeba, aby měl knížecí hostinu a aby takto porušoval řeholní pravidla." Eliáš se nedokázal zdržet hněvu a zvolal: “Ty lžeš, bídáku," a chtěl pokračovat ještě dál. Ale papež mu přikázal mlčet a sesadil ho z úřadu.

Antonín byl přitloustlý a plnokrevný; proto nesnesl nadlouho těžkou službu, spojenou s misionářským úřadem. Odešel z Padovy do Campo di San Pietro, aby se tam zotavil. Jeho choroba se však zhoršila. Těžce nemocného ho donesli do bytu zpovědníka u karmelitek na padovském předměstí. Tam se připravil na smrt a zemřel 13. června r. 1231 ve věku třiceti jedna let.

14. ČERVNA. BASIL VELIKÝ, BISKUP, VYZNAVAČ A CÍRKEVNÍ UČITEL.

B a s i l byl syn Basila, právníka a učitele řečnictví, a Emmelie v Cesareji, hlavním městě Kappadocie. Tito rodiče měli deset dětí: Makrinu, Basila, Naukracia, Řehoře (řečeného Nyssenského) a Petra. Jména ostatních sourozenců se nedochovala. Tři vlastní bratři, svatých rodičů svatí synové, Basil, Řehoř a Petr se stali biskupy.

O Basilovu výchovu pečovala matka Emmelia a babička sv. Makrina, žákyně sv. Řehoře Divotvůrce. Basil s vděčností vzpomínal na svoji babičku, která mu vštípila

do srdce slova blahoslaveného Řehoře, a také zbožně vzpomínal na svoji matku Emmelii. Po otcově smrti se svědomitě starala o mladší sourozence spolu s churavou matkou i sestra Makrina.- Když Basil dorostl v mladého muže, odebral se do Cařihradu, kde poslouchal přednášky tehdejšího slavného řečníka Libania, a potom do Athén, sídla řecké vzdělanosti. Jeho spolužákem byl Řehoř Nazianský a Julián, který později odpadl od křesťanské víry. Když Basil dokončil své vzdělání, stal se právníkem ve své vlasti. Jeho sláva rostla, ale vnitřně ho to neuspokojovalo.

Na radu své sestry Makriny opustil neklidné zaměstnání v soudní síni a věnoval se službě Boží. Se stejnou pílí studoval duchovní vědy, s jakou dříve studoval řečnictví, lékařství, matematiku a jiné vědy. Potom se odebral na cesty; v Egyptě a Palestině navštěvoval poustevníky, od nichž se naučil základům prostého a dokonalého života. Pokora, apoštolská chudoba, bratrská láska otců pouště působily na Basila mocným dojmem. Stal se novým člověkem. Po dvou letech se vrátil do vlasti a usadil se na samotě. Psal svému příteli Řehoři: “Zůstávám tu v poušti Matarii, na břehu řeky Iridy. Je to překrásné údolí! Má tolik zpěvného ptactva! Malý ráj!" - Řehoř přišel za ním a oba přátelé tam žili blaženě v přísné kázni, živili se jen chlebem a bylinami a spokojovali se s tvrdým lůžkem. Zvláště Basil žil tak sebezapíravě, že se podle Řehořova svědectví

podobal mrtvole. Oba psali spisy a skládali duchovní zpěvy; kolem nich se shromáždili jiní poustevníci a všichni sloužili Bohu modlitbami a čtením Písma sv.; obdělávali půdu, dělali cesty. Basil sestavil pro celou skupinu klášterní pravidla, a to řeholi velkou a řeholi malou, čímž se stal zákonodárcem řeholníků na východě. Ještě v pozdním věku vzpomínal na blažená léta, která strávil o samotě. “Kdo mi vrátí," tak píše, “ty šťastné dny, které jsme prožili tam v samotě? Kdo mi vrátí to prozpěvování žalmů, to noční bdění, ty společné modlitby, které nás pozdvihovaly vzhůru k nebesům?"

Avšak pokojný život v ústraní na řece Iridě se skončil. Starý cesarejský biskup Eusebius povolal k sobě Basila a vysvětil ho na kněze, aby mu pomáhal v úřadě. Basil se stal nejen biskupovým rádcem, ale jako znalec duchovních věd se stal věhlasným obhájcem pravověrného učení proti ariánům. V té době nastal v Kappadocii hlad z nedostatku úrody. Basil se zastával chudobných lidí, donutil překupníky s obilím, aby otevřeli naplněné sýpky, povzbuzoval boháče k štědrosti, chudé k trpělivosti. Sám předcházel dobrým příkladem; každodenně sytil mnoho lidí, a to nejen křesťanů, nýbrž i židů. Všechen lid k němu vzhlížel s úctou. Když r. 370 biskup Eusebius zemřel, Basil byl zvolen jeho nástupcem na stolec cesarejský. Žil dále přísně a chudě, jak byl zvyklý na poušti. Prostředky z biskupského úřadu použil na dobročinné účely. Zřídil obrovský ústav křesťanského milosrdenství pro

chudé lidi, pro lidi práce neschopné, pro nemocné, postižené malomocenstvím, pro pocestné a pro sirotky. V domě byly školy, dílny i ubytování pro kněze, pro lékaře a opatrovníky. Tento ústav zvaný “Basilias" byl “divem křesťanského starověku".

Basil při apoštolských cestách po své diecézi utvrzoval věřící i kněze v pravé víře a vedl je k bohabojnému životu. Založil i několik klášterů. Po smrti Atanazia Velikého r. 373 se stal nerozbornou zdí proti návalu ariánských kacířů, mohutným sloupem katolictví na východě. Byl i vynikající kazatel; napsal několik děl: Patero knih o

Kristově božství, homilie, asketická pojednání a 366 listů. Basilovy spisy vynikají hlubokou vzdělaností, jasností myšlenek a vytříbeným slohem; z nich můžeme pravdivě poznat realitu tehdejší doby.

Když císař Valens, nakloněný ariánům, uslyšel, že Basil přiměl mnoho ariánů, aby se kajícně vrátili do církve, rozhněval se a poslal velitele císařské stráže Modesta k Basilovi, aby mu oznámil, že bude z Cesareje vyhnán, nepřidá-li se k ariánům. I rozpředl se památný a zajímavý rozhovor. Modest: “Copak se nebojíš císaře? Nevíš, jakou má nad tebou moc? Může ti zabrat majetek, může tě poslat do vyhnanství, může tě potrestat mučením a smrtí!" - Basil odpověděl s klidným úsměvem; “To bys mi musel pohrozit jinými věcmi. Kdo nic nemá, tomu nic nemohou vzít. Já mám pouze těch několik knih, skývu chleba a ty cáry na svém těle. Vyhnanství neznám, neboť celá země je Hospodinova, všude budu jeho hostem. Mučení se mne nedotkne, protože takřka žádné tělo nemám. Smrt vítám, neboť mne přivede dříve k Bohu." Modest řekl: “Dám ti den na rozmyšlenou." Basil: “To je zbytečné; zítra budu stejný jako dnes!" Modest, užaslý nad těmito odpověďmi, řekl: “Je pravda, že takto se mnou ještě nikdo nemluvil!" Basil odpověděl: “Pak s tebou asi ještě nikdy nemluvil katolický biskup!"

Modest se vrátil k císaři a oznámil mu: “Jsme přemoženi; hrozby na Basila nepůsobí." Císař byl dojat, pocítil úctu k Basiloví a neodvážil se provést rozkaz o jeho vypovězení, třebaže ho již podepsal, dokonce poslal Basilovi mnoho darů pro jeho chudé a o vánočních svátcích zavítal ze zvědavosti do Cesareje, aby viděl Basila uprostřed věřících. Byl překvapený, byl očitým svědkem vřelé zbožnosti lidu v přeplněné svatyni, slyšel velebné zpěvy a hleděl na Basila, který s vážnou důstojností konal služby Boží.

Poslední slova sv. Basila byla: “Do rukou tvých, Pane, poroučím ducha svého!" Zemřel 1. ledna 379.

15. ČERVNA. VÍT, MODESTUS, KRESCENCIA, MUČEDNÍCI.

“Blaze těm, kdo hladovějí a žízní po spravedlnosti.”

(Mat. 5, 6)

Sv. V í t, syn vznešeného Římana, pohana Hylasa, v přístavním městě Mazaře na západním pobřeží ostrova Sicílie, byl od své křesťanské chůvy Krescentie a jejího bohabojného manžela Modesta tajně pokřtěn a vychován v křesťanské víře.

Když bylo Vítovi dvanáct let, proslechlo se, že císař Diokleción chce vyhubit křesťanství. Tu Hylas zpozoroval, že jeho syn je křesťan. Ulekl se toho, domlouval mu a hleděl ho odvrátit od náboženství, které považoval za pošetilé. Avšak Vít stál pevně ve víře a svému otci sdělil: “Kéž bys i ty poznal pravého Boha a jeho Syna Ježíše Krista!" Hylas odpověděl: “Vím, že Kristus, jehož nazýváš Bohem, byl ukřižován za časů Pontia Piláta." Vít na to: “Ano, ale je to veliké a svaté tajemství." Hylas: “Trest to byl a ne tajemství." Vít: “Toto ukřižování je naše spasení. Sám sebe vydal, abychom měli věčnou spásu, a proto mne nic na světě neodloučí od Krista!" Hylas však nepřestal domluvami, sliby i hrozbami na syna naléhat, aby ho odvrátil od víry Kristovy.

Císařský náměstek Valerián se dozvěděl, že Hylasův syn pohrdá bohy a klaní se Kristu. Zavolal si Hylasa a napomenul ho, aby synu domluvil, neboť, jak pravil, “křesťané budou jako nepřátelé bohů vyhlazeni." Hylas poslechl a přemlouval syna, ale když viděl, že je jekékoliv domlouvání zbytečné, požádal náměstka Valeriána, aby jeho dětinskou tvrdošíjnost zlomil úřední mocí. Valerián si tedy zavolal Víta a tázal se ho v přítomnosti otce: “Proč se zdráháš obětovat nesmrtelným bohům?" Vít: “Neklaním se kamenům a řezbám, klaním se jen pravému Bohu, Kristu." Otec to slyšel a zavzdychal: “Ach! Naříkejte se mnou všichni! Můj syn se sám vrhá do záhuby." Vít řekl: “Nevrhám se do záhuby, ale toužím po společenství Božích vyvolených! "

Sv. Antonín

Náměstek ho dal zmrskat a vrátil zpět otci. Otec se snažil přivést syna na jiné myšlenky lichocením, jemnou hudbou, půvabným tancem mladých otrokyň a pod. Ale nepodařilo se mu Víta odlákat; proto, aby sám neupadl do podezření, že

je příznivec křesťanů, se rozhodl předat svého syna náměstkovi. - Mezitím si umínili Modest a Krescentia, že utečou. Vít prohlásil, že půjde s nimi. Všichni tři se v noci odebrali na loďku a ujeli na lukánské pobřeží v jižní Itálii. Tady se přihlásili bez ostychu ke Kristu a tuto svatou víru veřejně hlásali.. Byli zadrženi, a když odmítali Kristovu víru zradit, odsoudili je k trestu smrti. Víta ponořili do kotle naplněného vřelou smolou a roztaveným olovem. Vyvázl bez porušení. Všichni byli tedy nataženi na skřipec a hrozně mučeni, dokud neskonali. Zemřeli r. 305. Vít náleží do sboru čtrnácti sv. pomocníků. Západní církev ho vždy velice uctívala. Po celém světě bylo na jeho počest zasvěceno mnoho chrámů. Nejproslulejší je pak Svatovítský chrám na Pražském hradě. - Někteří spisovatelé se mylně domnívají, že úcta k sv. Vítu byla v Čechách zavedena proto, aby bylo zatlačeno uctívání pohanského boha Svantovíta, jemuž prý byl v Svatovítském chrámu každoročně obětován kohout. To není pravda. Svantovíta uctívali Slované pomořští, pohanští Češi Svantovíta neznali. Sv. Vít bývá vzýván proti epilepsii.

16. ČERVNA.

“Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky...”

(Mat. 28, 19)

S v. B e n n o . Smutné jsou dějiny někdejších polabských a baltských Slovanů. Od nejstarších dob k nim sice docházeli němečtí křesťanští věrozvěstové, ti však mezi nimi pracovali dlouho bez výsledku. A nebylo divu. Ti mužové přicházeli ke Slovanům jako vyslanci panovníků chtivých země. Za německým knězem táhlo často hned v patách vojsko, a kde kazatel zarazil do země kříž, tam zatkli císařovi muži meč, a okamžitě si osobovali právo na

vládu a na ukládání daní i jiných břemen. Tak zneužívali chamtiví němečtí králové vznešeného Kristova náboženství k rozšiřování a upevňování svého panství. Z toho vyplývá, proč pohanští Slované hleděli na křesťanské věrozvěsty s nedůvěrou.

Podle podání cestoval také sv. Metoděj, apoštol Slovanů, k lužickým Srbům, v okolí města Zhořelce hlásal evangelium a v královském háji u Javorníka zbudoval na místě pohanského obětiště křesťanskou svatyni. Potom v této krajině hlásali svaté evangelium učení žáci sv. Metoděje. Avšak další blahodárný vzrůst svaté víry v těch končinách byl zadržen a zmařen válkami, které proti Slovanům vedl král

Jindřich I. a Otto I. **V** těchto válkách Slované zakoušeli nesmírné útrapy. Jindřich I. si krvavě podmanil polabské Slovany, zpustošil Lužici a r. 928 založil na levém břehu řeky Labe pevné město a hrad Míšeň, aby podrobené obyvatelstvo stále držel na uzdě. Od té doby byla Míšeň postrachem sousedních Slovanů. Odtud podnikali pověstní císařští markrabí loupežné výpravy do území pohanských slovanských obyvatel a dopouštěli se na nich násilností. Proto měly všechny pokusy o pokřesťanštění polabských Slovanů jen nepatrné výsledky. Sám císař Otto I. se na ravennském sněmu přiznal, že sice s velkou námahou obrátil část Slovanů na Labi ke křesťanství, ti že však jsou ve víře slabí a je třeba velkého úsilí, aby zase neodpadli k pohanství.

Přesto však existovali mnozí němečtí biskupové a kněží, kteří se starali o to, aby získali potlačované Slovany ke Kristově víře apoštolskou cestou. Z těchto nezištných věrozvěstů, nadšených opravdovou křesťanskou láskou a horlivostí pro věčnou spásu ubohých pohanských Slovanů, vynikl nejvíce apoštolský míšeňský biskup sv. B e n n o.

Benno se narodil r. 1010 za panování krále Jindřicha II. v Hildesheimu jako druhý syn hraběte Bedřicha z Bullenburgu, který měl rozsáhlé statky v Dolním Sasku.

Jako dvacetiletý vstoupil po smrti svého otce a s matčiným radostným souhlasem do benediktinského kláštera sv. Michala v Hildesheimu.V dvaceti pěti letech byl vysvěcen na

jáhna a po pěti letech dosáhl svěcení kněžského. Roku 1066 byl Benno zvolen za míšeňského biskupa . Při přijetí biskupského svěcení v Magdeburku slavnostně prohlásil, že je odhodlaný obětovat svoje síly na zvelebení církve svaté, nevyhýbat se žádné námaze a žádnému nebezpečí a že bude vždy hotov položit svůj život pro věčnou spásu svých svěřenců. S věrností tomuto slibu a s apoštolskou horlivostí spravoval Benno míšeňskou diecézi čtyřicet let. Diecéze byla tehdy ještě i přes stoleté ukrutné potlačování a odnárodňování domorodého slovanského obyvatelstva převážnou většinou slovanská a rovněž v jejím sousedství přebývali Slované. Mnozí z těchto Slovanů byli již dříve německými zbraněmi donuceni přistoupit ke křesťanství, časem se však téměř všichni zase vrátili ke staré modloslužbě. Právě téhož roku (1066), kdy Benno nastoupil biskupský úřad v Míšni, zavraždili polabští Slované v Lončině svého křesťanského krále Gotšalka, protože se podrobil moci jejich úhlavních nepřátel, Sasů.

Biskup Benno viděl, co se děje, a snažil se přivést Slovany k víře dobrotou, mírností a bez politických úmyslů. Naučil se dokonale slovanskému jazyku a s neúmornou trpělivostí začal Slovanům hlásat evangelium, stavěl jim chrámy a podporoval chudé. Slované mu zprvu nedůvěřovali a vyhýbali se mu, tím se však nedal vytrvalý biskup odstrašit a pracoval dále. Pozvolna mu začali důvěřovat, protože viděli, že se k nim chová úplně jinak, než byli dosud zvyklí; že k nim mluví mateřským jazykem, že na ně nevyvíjí nátlak, ale jako pravý otec se k nim sklání a prokazuje jim upřímnou lásku. Za těchto okolností se horlivému misionáři apoštolské dílo mezi Slovany opravdu dařilo.

Mezitím se r. 1075 strhla válka mezi králem Jindřichem IV. a saskými šlechtici. Slované povstali proti králi, aby ze sebe sestřásli nesnesitelné jařmo jeho útisku. Benno zůstal v tomto boji stranou. To krále rozhněvalo, takže se zmocnil Míšně, poplenil celé biskupství, zajal biskupa, dal ho vsadit do žaláře a všecko mu pobral.

Po roce se dostal biskup zase na svobodu a začal napravovat, co bylo válkou zničené. Při roztržce mezi králem Jindřichem IV. a papežem Řehořem VII. stál Benno jako věrný katolický biskup na straně papeže. Když Jindřich r. 1076 svolal do Wormsu německé biskupy, aby sesadili papeže, Benno se nedostavil, ale cestoval do Říma, aniž by se strachoval králova hněvu nebo jakéhokoliv nebezpečí. Řehoř VII. přijal věrného biskupa laskavě a přál si ho mít stále na svém dvoře. Avšak Benno toužil po návratu ke svému stádu. Když byl Jindřich událostmi donucen podrobit se papeži, vrátil se Benno do Míšně, vyhýbal se všem politickým věcem a staral se o duchovní blaho svých slovanských svěřenců.

Čtyřicet let spravoval svůj biskupský úřad a po přípravě na smrt v pokročilém věku devadesáti šesti let zemřel v Pánu dne 16. června 1106.

17. ČERVNA.

J a n z J e n š t e j n a se narodil 27. prosince 1350 na svátek sv. apoštola Jana na hradě Jenštejn, ležícím mezi Brandýsem nad Labem a Prahou. Zanedlouho přišel do Prahy k arcibiskupskému dvoru svého strýce Jana Očka z Vlašimi. Zpočátku navštěvoval pražskou Karlovu univerzitu, ale brzy byl poslán studovat do Padovy, Bologne a do Montpellieru. V letech 1375 a 1376 dokončil svá studia v Paříži. V té době ho jmenoval papež Řehoř XI., sotva šestadvacetiletého, biskupem v Míšni. Když byl Jan Očko jmenován kardinálem, stal se Jan z Jenštejna v r. 1379 pražským arcibiskupem. Měl tehdy

světské smýšlení, hodně se věnoval životu vojenskému a dvornímu. V tom našel porozumění u lehkomyslného krále Václava IV.

Když však r. 1380 zuřil v Čechách mor, onemocněl i mladý arcibiskup. Jeho stav se zhoršoval každou hodinou, takže lékaři nad ním počali zoufat. Nemocný přemýšlel o svém životě a hrozném soudu, který ho čeká. Prosil Pannu Marii o přímluvu, slíbil polepšení a uzdravil se.

Brzy jím otřásla jiná strašná událost. O masopustě 1382 pořádal magdeburský arcibiskup ples, na němž sám, oblečený do rytířského oděvu, tančil. Náhle se spustil křik, jako by hořel palác. Začal divoký útěk ze síně, přičemž si arcibiskup nešťastným pádem zlomil vaz a zemřel.

Od té doby se Jan z Jenštejna počal vzdalovat hluku královské společnosti a raději o samotě pravidelně zpytoval své svědomí a radil se se svým osobním kaplanem, jak spasit svou duši. Přísně se postil. Prosil řeholníky roudnického kláštera o společné modlitby za sebe. Zanechal pohanských básníků a začal pilně přemýšlet nad četbou Písma svatého. Četl všude, i na cestách. Choval velkou lásku k Svátosti oltářní. Když mu někdy přísný zpovědník pro nepatrné poklesky zapověděl sloužit mši svatou, poslechl sice, ale celý zkormoucený se nemohl dočkat konce toho dne, a říkával, že mu je, jako by žil v mukách očistce.

Sám k sobě byl Jenštejn přísný, ale k chudým byl nezvykle štědrý. Dával víc, než jeho síly stačily. I jedinou stříbrnou lžíci, která mu zbyla, hodil do nádoby, v níž se shromažďovalo pro chudé.

Z rozjímání o životě Ježíše Krista vyrostla jeho velká pokora, s níž se spojila tichost a trpělivost. Říkával často: “Důvěřuji v Pána, že za léta prostopášnosti mi dá léta zkormoucenosti a za dny rozkoše mi udělí milosrdně dny protivenství." Vděčně zakoušel různá příkoří od okolních lidí, od krále, kněží i od laiků, ale všechno přijímal jako poučení a vzpruhu ducha.

Od té doby, kdy Jenštejn nastoupil cestu pokání a přicházel jen málo ke královskému dvoru, rostlo mezi ním a králem napětí, které se brzy vyhrotilo v nenávist. Arcibiskup hájil při každé příležitosti církevní pravomoc a rázně se stavěl proti královým křivdám vůči církvi.

Když r. 1392 král Václav IV. zuřil proti němu a jeho přívržencům, byli jeho přední hodnostáři ukrutně mučeni. Mikuláš Puchník, jeho oficiál a pozdější arcibiskup pražský, byl pálen pochodněmi, děkana pražské kapituly tloukli do hlavy a generální vikář Jan z Nepomuku se stal mučedníkem.

Jan z Jenštejna poznal, že všechna naděje na usmíření s králem je marná, proto se r. 1397 vzdal arcibiskupské hodnosti a vysvětil na den Navštívení Panny Marie svého bratrance Volframa ze Škvorce za svého nástupce. Papeži Bonifácovi IX. vypsal příčiny svého odstoupení slovy: “Pobádán horlivostí jsem raději slušně odstoupil, než abych špatně vládl. Proto jsem dvakrát odešel z vlasti. Ale protože mi ani papež nemohl pomoci, velmi jsem se bál pohromy církve . . ." Odebral se do Říma, aby tam sloužil církvi. Brzy těžce onemocněl, že ani nemohl sloužit mši svatou. Na den Božího Těla r. 1400 rozmlouval s mistrem bohosloví Mauriciem o výkladu věty: “Ó, jak sladký je, Pane, duch tvůj!" Mezi rozmluvou zemřel.

421

18. ČERVNA. EFRÉM SYRSKÝ, JÁHEN, VYZNAVAČ. MAREK A MARCELIÁN, MUČEDNÍCI.

“Kam odejdu před tvým duchem?”

(Ž. 139, 7)

E f r é m S y r s k ý se narodil v městě Nisibis v M e z o p o t á m i i . Tam měli jeho rodiče malé hospodářství. Nemohli mu poskytnout vyšší vzdělání, ale přesto ho naučili číst Písmo svaté.

Mladý Efrém nebyl právě hodný. Dováděl jako ostatní chlapci. Sám o sobě ve svých spisech říká, že byl za mladých let rváč a pomlouvač, k přátelům nevlídný, dokonce že i ve víře pochyboval o Prozřetelnosti Boží a obíral se rouhavými myšlenkami, že **se** na světě všecko děje pouhou náhodou.

Jednou spatřil na pastvě krávu chudého člověka. Z rozpustilosti se pustil za ní, házel po ní kamením a honil ji lesem, až zchvácená upadla a roztrhala ji divoká zvěř.

Z tohoto nevázaného života byl Efrém vyléčen podivnou příhodou, která ho zároveň zbavila jeho pochybnosti o Prozřetelnosti Boží a poučila ho, že Bůh všecko vidí a všecko moudře spravuje.

Jednou navečer potkal v lese pastýře. Pastýř ho přemluvil, aby u něho nocoval. V noci vnikla dravá zvěř do pastýřova ovčince a rozehnala ovce po celém lese. Vlastník stáda dal ihned zatknout Efréma, že prý objednal zloděje, kteří se dostali do ovčince a ovce ukradli. Marně dokazoval Efrém svoji nevinu; nevěřili mu, svázali ho a dali do vězení. Zde se zmocnila ubohého chlapce velká úzkost. Když usnul, ukázal se mu ve snách krásný mládenec a tázal se ho: “Efréme, jak ses sem přišel?" Efrém se ulekl a vypravoval, co se mu přihodilo. Mládenec nato vážně promluvil: “Vím, že za tuto věc žalář nezasluhuješ, ale zasloužil sis ho za krávu

toho chudého člověka. Klaněj se Prozřetelnosti Boží!"

Tak byl Efrém dokonale vyhojen z pochybnosti o Prozřetelnosti Boží, litoval svých hříchů, a když ho po delším čase ze žaláře propustili, odebral se na

poušť, aby si tam osvojil pravidla dokonalého života. Modlitbou, sebezáporem, četbou Písma svatého a rozjímáním o věcech duchovních, zvláště o přísném Božím soudu se povznesl na vysoký stupeň křesťanské dokonalosti.

Když jedenkrát opustil poušť a šel do města Edessy, ubytoval se v domě. Z okna protějšího stavení na něho stále hleděla jistá žena. Jednou ho oslovila: “Buďte zdráv, pane opate." On na to: “Bůh tě žehnej!" Žena se tázala: “Chybí ti něco v domě?" “Ano, tři kameny a trochu vápna, abych zazdil okno, z něhož vyhlížíš." Žena s ním začala lichotivě mluvit a chtěla ho svést ke hříchu. Řekl jí krátce: “Ano, ale musíš jít se mnou tam, kam chci." “A kam?" “Na náměstí." “Co? Ty by ses nestyděl před tolika lidmi?" Efrém ji poučil: “Lidí se bojíš a Boha se nebojíš, který vidí i nejtajnější záhyby našeho srdce a který v den soudu všem odplatí podle jejich skutků?"

Žena poznala svou hříšnost, vyznala se z hříchů, obrátila se k Bohu a vstoupila do kláštera.

Roku 525 provázel nisibského biskupa Jakuba na nicejský sněm. Po návratu se usadil v mezopotamském městě Edesse. Občas odcházel do poustevny, kterou si zřídil poblíž města. Tam se věnoval modlitbě a zbožnému rozjímání. Kněží i lid brzy poznali Efrémovy neobyčejné schopnosti a vzácné ctnosti a naléhali na něj, aby přijal kněžské svěcení. On z pokory přijal pouze svěcení na jáhenství a věnoval se kazatelství. Stal se kazatelem, kterému se daleko široko nikdo nevyrovnal. Jeho řeč byla přesvědčivá a uchvacovala všecky posluchače. Efrém hájil pravou víru proti tehdejším bludařům a zvlášt důrazně hovořil o posledních věcech člověka. Nejednou se všichni posluchači rozplakali. Při veškeré pravověrnosti byl Efrém mírný a laskavý k bludařům a prokazoval jim skutky křesťanské lásky. Napsal výklady téměř celého Písma svatého, dále spisy věroučné a mravoučné, pohřební řeči i promluvy k mnichům. Kromě toho skládal syrským jazykem překrásné církevní písně. Pro tyto písně

ho nazývali citera Ducha svatého. Efrémova díla jsou vzácným svědectvím toho, že v křesťanském starověku učila církev stejným pravdám jako nyní. Tak píše o

Svátosti oltářní: “Přijímej tedy, bratře nejmilejší, neposkvrněné Tělo Pána svého v pevném přesvědčení, že přijímáš samého Beránka Božího." - K Panně Marii volal Efrém v modlitbě: “Neposkvrněná, neporušená, přesvatá Panno... rač za mne u Syna svého, Pána a Boha mého, orodovat."

Když nastal v Edesse hladomor, Efrém spěchal ze své poustevny do města, aby pomohl lidem a své dobrodiní prokázal skutky. Na kazatelně hrozil boháčům Božím trestem, jestliže budou bezcitní k potřebám lidu a budou-li mít uzavřeny svoje spižírny; chudým pak kladl na srdce, aby nezoufali, ale aby důvěřovali v Boha. Zřídil mnoho lůžek pro nemocné a obětavě jim ve dne v noci sloužil. Když hladomor přešel, vrátil se do své samoty.

Efrém se připravil zbožně na smrt, napsal svou poslední vůli, kde sděluje, že nemá žádné pozemské statky a že všem věřícím naposledy žehná; také žádal, aby byl pohřben prostě, bez okázalosti jako chudý poustevník: “Nezpívejte při mém pohřbu žádné smuteční zpěvy, nedopusťte, aby se konala pohřební řeč."

Efrém se nazývá “teologem" (bohoslovcem). Zemřel r. 379 nebo 380.

19. ČERVNA. JULIÁNA FALKONIERI, PANNA. PAMÁTKA SV. GERVASE A PROTASE.

“A chléb, který já dám, je mé tělo, dané za život světa.”

(Jan 6, 51)

Sv. J u l i á n a F a l k o n i e r i byla příbuzná Alexia Falkonieri, jednoho ze sedmi zakladatelů řádu servitů. Narodila se r. 1274. Její otec byl příznivcem servitů, vystavěl chrám a odevzdal ho tomuto řádu. Její matka Reguerdata vychovávala dceru v bázni Boží. Juliáně se ošklivil každý hřích; zachvěla se hrůzou, uslyšela-li mluvit o hříchu. Stařičký Alexius Falkonieri, příbuzný, říkával její matce: “Neporodilas bytost ženskou, ale andělskou." Matka zamýšlela dceru provdat; ale Juliána odmítla všechny nabízené nápadníky, učinila slib ustavičného panenství a přijala z rukou představitele servitů Filipa Benického roucho této řehole. Zpočátku zůstávala u matky; ale po matčině smrti shromáždila kolem sebe společenství zbožných panen a vdov, a tak vznikla nová větev řádu servitského, která se nazývala: “Služebnice Panny Marie."

Juliána, ustanovená od sv. Filipa za představenou, napsala sama řeholní pravidla, která papež Martin V. schválil. V Itálii nazýval lid tyto řeholnice mantellátky, protože nosily pláště s krátkými rukávy, aby mohly snadněji pracovat. Juliána jako představená celé řehole zůstala vždy pokorná. Dělala bez omrzení všechny domácí

práce a posluhovala sestrám, zvláště když onemocněly.

Ve vysokém věku sedmdesáti let onemocněla bolestnou žaludeční chorobou a nesnesla žádné jídlo ani nápoj. Byla již od dětství zvyklá přijímat ochotně z rukou Božích věci nejen příjemné, ale i trpké a odporné, a tak snášela tuto nemoc trpělivě; zarmucovalo ji jen to, že jí není již umožněno těšit se a posilňovat přijímáním Nejsvětější svátosti oltářní.

Aby ji potěšil, poradil jí kněz duchovní sv. přijímání**;** aby myslela na Svátost oltářní a ve

425

svém srdci vzbudila horoucí touhu po svátostném Spasiteli. Tu nemocná pošeptala několik slov Božímu zástupci. Odešel, za chvíli se vrátil a přinesl Svátost oltářní ve zlaté nádobě. Tvář umírající zazářila nebeskou radostí. Bílé lněné roucho rozprostřeli na nemocnou a na to bílé roucho položil kněz uctivě Tělo Páně blízko srdce nemocné. Juliána otevřela oči, zářila z nich nevýslovná touha - a hle, v okamžiku zmizel nebeský chléb, blaženost naplnila srdce umírající a v této blaženosti odletěla její čistá duše do věčné radosti.

Na jejím bezduchém těle byla potom nad srdcem shledána jako pečeť vyznačená podoba svaté Hostie s obrazem Ukřižovaného Spasitele.

20. ČERVNA. SILVERIUS, PAPEŽ A MUČEDNÍK.

“Miloval církev a dal za ni svůj život.”

T h e o d ó r a , manželka císaře Justiniána I. (527-565) dosadila proti církevním zákonům na arcibiskupský stolec v Cařihradě bludaře Anthima. Papež Agapet ho sesadil. Avšak brzy zemřel a Theodóra se snažila, aby byl i na stolec papežský povýšen muž povolný. Proti její vůli byl zvolen S i l v e r, muž spravedlivý, který pevou rukou řídil Kristovu lodičku. Císařovna se ho zprvu lichotivými slovy pokusila získat, aby potvrdil bludaře Anthima za arcibiskupa cařihradského. Papež však odpověděl: “Nikdy nepotvrdím zjevného bludaře a raději dám svůj život, než bych se zpronevěřil katolické pravdě a schválil to, co církev zavrhla.”

426

Císařovna se rozhněvala a žádala vojevůdce Belisara, aby sesadil Silvera a na papežský stolec dosadil povolného Vigila. Belisar se ocitl v rozpacích. Jednak se

bál Božího hněvu, že sesadí šlechetného a pravého papeže, jednak se obával pomsty svéhlavé císařovny. Mezitím přitáhli k Římu Gótové a chystali se vypudit císařské vojsko z města. To si vzala císařovna jako záminku k pronásledování papeže Silvera. Na její rozkaz Belisarova manželka Antonína dala napsat padělanou listinu, kterou se mělo dokázat, že papež zavolal Góty proti císařskému vojevůdci a že jim slíbil otevření městských bran. Než se papež mohl hájit, žoldnéři mu odňali odznaky papežské hodnosti a oblékli mu mnišské roucho.

Belisar dal zvolit za papeže Vigila a Silvera poslal do vyhnanství do města Patary v Lýdii na maloasijském pobřeží. Pravověrný patarský biskup přijal uctivě papeže a odebral se k císaři, aby Silvera hájil. Řekl: “Je mnoho králů na světě, ale jen jeden papež nad církví celého světa a ten papež byl vyhnán ze svého sídla."

Císař nevěděl, jaké pikle nastrojila císařovna proti papeži. Zhrozil se a nařídil, aby byl Silver bez průtahů odvezen zpět do Itálie. Ale císařovna tento rozkaz zvrátila. Na její pokyn dal Belisar papeže, sotva přistál na italském břehu, zavést do vyhnanství na pustý ostrov Palmarii_v Tyrhénském moři. Tam Silver zemřel hladem nebo jinou násilnou smrtí. Řídil církev v letech 536-540.

21. ČERVNA. ALOIS Z GONZAGY, VYZNAVAČ.

Rytíř bez bázně.

Na obrazech vidíme často svatého Aloise s útlou, jemnou tvářičkou jako děvčátko a tak si také mnozí představují povahu sv. Aloise. Ve skutečnosti byl pravý opak: rázný, energický, rozhodný, nepřítel veškeré změkčilosti. Narodil se 9. března 1568 na zámku Castiglione poblíž Gardského jezera. Pocházel ze starého knížecího rodu. Avšak jaký to byl rod! Byli to vládcové bezohledného násilí, bezměrné vášnivosti. Jak strašné dědičné zatížení! Všecko to cítil ve svém srdci. A s odvahou se rozhodl, že s milostí Boží zvítězí nad veškerým zlem, které planulo v jeho srdci. Proto nenáviděl polovičatost. Proto někdy až přehání v sebezáporu. Je jemnocitný, ale přesto tvrdý.

Jako třináctiletý chlapec byl na královském španělském dvoře v Madridu. Byl přidělen ke kralevici za panoše. Jednou stál kralevic u okna a prudký vítr mu rozfoukal papíry. Hněvivě zvolal: “Větře, poroučím ti, abys mne již neobtěžoval." Sv. Alois na to řekl**:** “Nejjasnější pane, velet můžete lidem a ti vás poslechnou, ale poroučet živlům stanovil Bůh sám sobě a jemu jsou podrobeni i největší panovníci světa."

Když byl později jako šestnáctiletý mladík v Turíně a při hostině jeden

sedmdesátiletý šlechtic vykládal neslušné vtipy, neostýchal se ho Alois oslovit: “Nestydíte se jako stařec a jako šlechtic mluvit takové řeči před mladými lidmi? To znamená dávat pohoršení a špatný příklad."

Když se vracel po moři domů, jejich loď pronásledovali Turci. Zatímco se ostatní chvěli bázní, zvolal Alois: “Dej Bůh, abychom měli příležitost stát se mučedníky!"

Alois poznal, že Bůh chce, aby mu sloužil v jezuitském řádu. Když prosil otce o dovolení, otec se rozhněval a pohrozil mu bičem. Alois však zůstal pevný. Otec, aby ho přivedl na jiné myšlenky, žádal, aby navštívil italská knížata a vévody. Syn poslechl, avšak leskem světských dvorů se nedal od Boha odvrátit.

Když se vrátil domů, doufal, že nyní dostane otcovo svolení. Ale čekaly ho nové boje. Otec ho přemlouval, aby se stal světským knězem a nevstupoval do kláštera: “Podívej, jsem nemocný, chceš mne takto opustit?"

“Otče, nemohu jinak než podle vůle Boží sloužit Pánu v Tovaryšstvu Ježíšovu." Rozhněvaný otec vykřikl: “Tak mi už nechoď na oči!" Alois okamžitě poslechl a odešel do domku vzdáleného půl hodiny od zámku. Když se o tom otec dověděl, nazval ho tvrdohlavcem a poručil mu, aby se vrátil. Alois ve své světničce padl na kolena a zapřísahal Boha, aby mu dodal sílu. Na důkaz svého rozhodnutí se začal nemilosrdně bičovat. Otec to pozoroval skulinou dveří a už nemohl odolat. Sám napsal do Říma, aby byl jeho syn přijat k jezuitům.

Ještě jednou se však jeho otcovská láska vzepřela vůli Boží. Ještě jednou se pokusil přemluvit syna: “Není to Bůh, kdo tě volá, ale tvoje zbloudilá sebeláska; máš-li mě rád, musíš se vzdát svého úmyslu. Hleď, tvůj bratr Rudolf nemůže převzít vládu, je ještě mladý a má příliš živou povahu; vstoupíš-li do kláštera, zničíš celý náš rod. Pomysli, já jsem nemocný a sotva se pohybuji; potřebuji někoho, kdo by ze mne sňal starosti vlády. Vstoupíš-li do kláštera, podlehnu starostem a námahám a budeš příčinou mé smrti." Jako meč zraňovalo každé otcovo slovo citlivé srdce svatého mladého muže. Děkoval otci za všechnu jeho lásku, avšak rozhodně odpověděl: “Otče, zasloužil bych pokárání, kdybych

tak jednal ze své vůle. Když mne však volá Bůh, musím poslechnout. Neboť Bůh praví: ‚Kdo miluje otce nebo matku víc nežli mne, není mne hoden.' (Mt. 10, 37) Bůh se postará o náš rod a naši zem."

Tak konečně zvítězil. V klášteře se podrobil nejpřísnější kázni. Když na počátku r. 1591 vypukl v Římě mor, úpěnlivě prosil představené o dovolení, aby mohl

ošetřovat nemocné. Nakazil se a zemřel se slovy “Ježíš, Maria" na rtech. Bylo to 21. června 1591. Bylo mu teprve dvacet tři let.

22. ČERVNA. PAULINUS, BISKUP A VYZNAVAČ.

“Naše zbraň je znamení kříže.”

P a u l i n u s , syn státního úředníka v jižní Gallii, se narodil r. 353 v Burdigale (dnes Bordeaux), tedy rok před svatým Augustinem. Jeho rodiče byli sice křesťané, protože se tehdy stalo módou opustit pohanství (pohan, paganus znamenalo: venkovan, nevzdělaný), ale žili životem úplně přízemním: užít pozemského blahobytu, bavit se poezií a politikou, to jim bylo víc než víra, milost, sebezápor. Nijak to nepokládali za neštěstí, že nechali Paulina bez křtu a bez náboženské výchovy, ale radostí oplývali, že se ho podařilo dostat do školy slavného básníka Ausonia, který měl dokonce styky s císařem Graciánem. Paulin se stal Ausoniovým oblíbencem, naučil se skládat verše a čekal na nějaké povýšení ve státní službě. To se mu splnilo ve dvaceti pěti letech. Ausonius se stal správcem celé Gallie a Paulin se stal konzulem v Kampanii, kde měl mnoho statků.

Tam také nastala velká změna v jeho duši. V městečku Nóle slyšel o knězi a vyznavači Felixovi, který tam po mnoha pronásledováních zemřel. Paulin začal porovnávat svůj zahálčivý život se životem tohoto Božího hrdiny. Znepokojovalo ho to tak, že celé noci nespal. Poznával, jaké povinnosti ukládá člověku jméno “křesťan". Těžce a dlouho bojoval sám se sebou. Konečně se rozhodl, že se vzdá svého úřadu a vystoupí ze státní služby.

Dalším krokem bylo, že přijal svatý křest. Bylo mu již třicet šest let. Úmyslně volil k této důležité události své rodné město Bordeaux. Tam, kde ho znali jako velkého pána, tam měli poznat, že se stal opravdovým křesťanem. Zde se seznámil s velkým biskupem sv. Martinem Tourským, který ho uzdravil tělesně, ale ještě více mu svým příkladem pomohl k úplnému uzdravení duše.

Paulinova manželka Terezia, rozená Španělka, s ním prožila všechny tyto vnitřní proměny. Rozhodli se, že rozdají svůj majetek chudým a odejdou do Španělska, aby tam skrytě a v chudobě žili jen pro Boha. Když jim zemřel jediný syn, dohodli se, že se od sebe odloučí, a Paulin bojoval svůj těžký boj dál sám.

Vrátil se do Nóly. Obyvatelé ho přinutili, že se dal vysvětit na kněze. Svatý Ambrož se snažil dostat ho k sobě do Milána, ale nebyla to vůle Boží. Zařídil si u hrobu svatého Felixe samotu, kde se k němu přidružili muži, s nimiž žil mnišským životem patnáct let. Dopisoval si se svatým Augustinem, Jeronýmem a Ambrožem.

Ze zbytku svého jmění dal zbudovat nový, prostranný chrám, vyzdobil kněžský kůr mramorem, klenbu mozaikovými obrazy a stěny malbami ze Starého i Nového Zákona. Jeho statečná obětavost vzbudila všude ohromný obdiv. Augustin pravil kterémusi mladíkovi: “Jdi do Kampanie do Nóly, podívej se na Paulina, muže velkého srdcem, nadáním, bohatstvím. Jak ten se zhostil všeho pozemského a odřekl se pýchy života!" Paulin odmítal jakoukoliv chválu a skromně říkal: “Nic zvláštního a záslužného jsem nevykonal. Jenom

jsem odložil břemeno a ošacení, které mi vadily na cestě k životu věčnému. Opravdu, my lidé opouštíme málo, abychom od Boha dostali mnoho; opouštíme věci pomíjející, abychom dostali nepomíjející." Jeho jméno se proslavilo tak, že do Nóly putovali lidé ze Španělska i z Afriky, aby spatřili Paulina, jehož s oblibou nazývali “druhým apoštolem Janem". Augustin nazýval Paulina “slávou Boží" a míval radost, když slyšel, že Paulin jeho spisy schvaluje, ba že se jim i obdivuje.

Tak žil Paulin v pokoře a zbožnosti patnáct let. Roku 409 byl zvolen nolským biskupem. Jako biskup se staral neúnavně o časné i věčné blaho svěřeného lidu. Rozdal vše, co mu z někdejšího bohatství zbylo. Když Gótové r. 410 dobyli Nólu a prohledali Paulinův dům, nalezli v něm jen úplnou chudobu. Zemřel r. 431.

Jeho krásné básně jsou zapomenuty, ale j e d n o jeho slovo by nám mělo zářit ve tmě malomyslnosti a sklíčenosti: “Nikdo se nedomnívej, že nevěřící nás předstihují zbraněmi a silou! Bůh je na nás poslal pro naše hříchy, aby hrůzou smrti v nás zjevil pravý život. Doufejme proto v Boha, naší zbraní ať je znamení kříže! Bůh bude naše věž!"

“Kdo se třese před lidmi, ten klade sobě léčku…”

(Přísl. 29, 25)

Sv. E b e r h a r d , arcibiskup solnohradský, byl na sklonku svého záslužného působení na vinici Páně z Božího dopuštění podroben těžké zkoušce a velkým soužením. Jeho příbuzný, císař Bedřich I. Rudovous, povstal proti řádnému papeži Alexandru III. (1159-1181) a způsobil v církvi nedobrý rozkol. Eberhard stál věrně při papeži a byl proto pronásledován. Roku 1164 svolal císař do Würzburgu říšský sněm. Zde přísahal, že nikdy neuzná papeže Alexandra III., a žádal, aby se také všechna přítomná knížata i biskupové tohoto papeže odřekli a přidali se k nepravému papeži Paschalu III.

Biskupové chtěli raději uprchnout, nežli se dopustit této zrady. Byli však násilím zadrženi a donuceni poslechnout. Jen mohučskému arcibiskupu Konrádovi se podařilo tajně ujít z města. Biskupové, kteří se sněmu nezúčastnili, obdrželi rozkaz, aby do tří neděl složili přísahu nepravému papeži; kdo by se zdráhal, že bude sesazen a vyhnán.

Eberhard předvídal jednání na říšském sněmu a do Würzburgu se nedostavil. Když dostal rozkaz, aby se podrobil císařově vůli, řekl statečně: “Raději chci mít za nepřítele císaře než papeže." Císař se to dozvěděl a nařídil ho stíhat, i když to byl jeho příbuzný, jeho území dal zpustošit, zapálit Solnohrad, vyloupit kláštery, arcibiskupské statky pobrat a rozdat nekněžím. Ale ani tímto vším násilím nedovedl zlomit apoštolskou věrnost a stálost velkého pastýře.

Eberhard zemřel r. 1164.

23. ČERVNA. VIGILIE NAROZENÍ SV. JANA KŘTITELE.

“Velkou cenu má v Hospodinových očích *oddanost* jeho věrných až k smrti.”
(Ž. 116, 15)

J o s e f C a f a s s o se narodil 15. ledna 1811 v Castelnuovo ďAsti v Itálii z chudobných rodičů. Studoval v Chieri. R. 1833 byl vysvěcen na kněze. Přednášel jako lektor mravouku v Turíně. Kromě toho byl duchovním správcem seminářského kostela u sv. Františka Assiského.

Měl neúhledné, hrbaté tělo, zato však velkou duši. Ve své horlivosti pro spásu duší si vzal za úkol péči o vězně. Připravoval také ty, kteří byli odsouzeni na smrt, na

popravu. Šedesáti osmi takovým ubožákům prokázal poslední služby. Žádný z nich nezemřel v zatvrzelosti. S něžnou láskou o ně pečoval a dovedl v jejich srdcích vzbudit takovou lítost, že když se vrátil z popraviště, říkával: “Chvála Bohu, zase je jedna duše v nebi, která se za nás modlí." Když se tomu jeho přátelé divili, řekl: “Je pravda, tito ubožáci hodně hřešili; avšak nepřipočetl jim Bůh jejich pokání a

ochotu, s jakou přijali smrt, jako zadostiučinění za jejich zločiny? Co otevřelo kajícímu lotru nebe, ne-li jeho lítost a odevzdanost do vůle Boží? Já aspoň jsem přesvědčen, že takový člověk již nemusí do očistce."

Aby mnohým lidem získal tuto milost, složil modlitbu: “Pane Bože můj, již nyní přijímám každý způsob smrti, jak se tobě bude líbit, se všemi jeho úzkostmi, útrapami a bolestmi, s úplnou odevzdaností a ochotou." Žádal svatého Otce, aby byly na tuto modlitbu uděleny plnomocné odpustky pro hodinu smrti. Pius IX. dovolil tyto odpustky pěti stům osobám, Pius X. je rozšířil na všechny křesťany.

Jeho zvláštní láska patřila mládeži. Proto vždy vytrvale podporoval záměry svatého Jana Bosca. Neopustil ho, i když všichni pochybovali, dokonce ani tehdy, když ho chtěli dát do ústavu pro choromyslné. Podporoval také “malý dům Prozřetelnosti" bl. Kottolenga. Jemu také zanechal své skromné úspory.

Světec, který tolik lidí připravil na smrt, dostal za to od Boha milost šťastné smrti. Dne 23. června stál u jeho smrtelného lože světec Don Bosco, jeho žák a přítel. V chudé světničce bylo hluboké ticho. Zdálo se, že umírající již neslyší modlitby, které mu předříkávali. V posledním okamžiku však umírající kněz otevřel oči, vzpřímil se, pozdvihl ruce k nebi, usmál se blaženě a tak odevzdal svou čistou duši Stvořiteli.

434

Když dne 23. června 1860 oznamovaly zvony smrt tohoto padesátiletého muže, truchlilo celé město a široké okolí pro něho jako pro světce. Dne 22. června 1947 byl prohlášen Piem XII. za svatého.

24. ČERVNA. NAROZENÍ SV. JANA KŘTITELE.

“Mé úmysly nejsou úmysly vaše…”

(Iz. 55, 8)

Jako můry v noci, tak přicházejí na duši ve zlých dobách myšlenky proti Bohu**.** “Bože, proč to dopouštíš, že nepravost vítězí? Proč netrestáš zlo? Proč necháváš trpět, dokonce zahynout nevinné?"

Odpověď na takové myšlenky nám dává pohled na život sv. Jana Křtitele. Předchůdce Páně byl plný lásky k Bohu. Z lásky k Bohu šel na poušť, tam žil životem oběti. Aby pro Boha získal duše, opustil poušť a šel k Jordánu a hlásal

pokání. Nebál se nadutých farizeů ani saduceů. “Pokolení zmijí, kdo vám ukázal, abyste utekli budoucímu hněvu? Již je přiložena sekera ke kořeni stromu. Tedy každý strom, který nenese dobré ovoce, bude vyťat a uvržen na oheň."

Moc jeho kázání byla tak velká, že se posluchači dávali křtít v řece Jordánu a vyznávali své hříchy. Také Kristus přišel, než začal konat svůj učitelský úřad, na místo k Jordánu, kde Jan křtil, aby byl od něho pokřtěn. Jan pokřtil Ježíše Krista a spatřil nad jeho hlavou otevřená nebesa a Ducha svatého sestupujícího v podobě holubice. Bůh Otec vydal hlas: “Toto je můj milovaný Syn, jehož jsem si vyvolil." (Mat. 3, 17)

Veřejná činnost Janova netrvala pak už dlouho. V Galileji vládl tenkrát Herodes Antipas, muž oddaný vášním, který vstoupil do hříšného svazku s Herodiadou, manželkou svého bratra Filipa, tehdy ještě žijícího. Jan Křtitel, neznající bázně, mu tento hřích

vytýkal. Proto byl uvězněn v Machajrské tvrzi u Mrtvého moře. Herodes měl světce v úctě, protože od něho slyšel pravdu. Avšak jeho nepravá manželka zahořela proti Janovi nenávistí a neměla pokoj, dokud nebyl uvržen do žaláře.

Co bychom mysleli my, kdyby se nám něco takového přihodilo? Snad: “Bože, proč jsi to dopustil? Hle, já jsem chtěl pracovat pro tvou slávu a pro spásu duší. - A teď jsem zde v žaláři odsouzen k nečinnosti: Proč necháš vítězit zlo?"

Jan zůstal pevný ve víře, ne však jeho učedníci; ti už kolísali. Proto je poslal Jan ke Kristu s otázkou: “Jsi ten, který má přijít, nebo máme čekat jiného?" Když jim Ježíš dal svědectví, že je očekávaný Mesiáš, obrátil se k zástupům a tázal se jich: “Na co jste se vyšli na poušť podívat? Na rákos, kterým kývá vítr?. …Vidět proroka ? Ano, pravím vám, a víc než proroka." (Mat. 11)

A jaký byl konec Jana Křtitele? Herodes uspořádal v den svých narozenin hostinu. Když však vešla Herodiadina dcera a tančila, zalíbila se Herodovi i těm, kteří s ním hodovali. Král řekl dívce: “Požádej mě, oč chceš, a jí ti to dám." Zavázal se jí přísahou: “Dám ti, co si budeš přát, až do polovice svého království." Ona vyšla a zeptala se matky: “Oč mám požádat?" Ta odpověděla: “O hlavu Jana Křtitele." Dcera spěchala dovnitř ke králi a přednesla mu svou žádost; “Chci, abys mi dal ihned na míse hlavu Jana Křtitele." Král se velmi zarmoutil, ale pro přísahu před spolustolovníky nechtěl ji odmítnout. Proto poslal kata s příkazem přinést

Janovu hlavu. Ten odešel, sťal Jana v žaláři a přinesl jeho hlavu na míse; dal ji dívce a dívka ji dala své matce. (Mar. 6, 21-28) Svatý Jeroným vypravuje, že Herodias, aby se pomstila za pokárání, propíchla jehlicí jazyk zemřelého světce.

Hledíme-li ze světského stanoviska na život a smrt Jana Křtitele, musíme říci: "Jak strašný je to konec! Zlo zvítězilo! Člověk, který mohl tolik dobrého vykonat, musel zemřít a lidé, kteří jen hřešili a hodovali na úkor jiných, ti zvítězili! Kde je spravedlnost a moudrost Boží?"

Dnes je sv. Jan již na věčnosti. Dnes je ve světle věčném. Hlásat slovo Boží je něco velikého. Avšak trpět pro Boha je něco většího. A to největší je obětovat svůj život. Vnější činnost a úspěchy nečiní skutek velikým, nýbrž vnitřní úmysl a obětavá láska. Dnes vidí sv. Jan zástupy lidí, kteří povzbuzeni jeho příkladem zůstali pevní ve víře i v protivenství.

Na věčnosti je též Herodes i Herodias i hodovníci a mají svou odplatu. Naučme se i na přítomnost hledět okem věčnosti.

25. ČERVNA. VILÉM, OPAT.

Blahosl. Ivan, první český poustevník.

V tichém údolíčku Loděnického potoka nedaleko Tetína, opodál hradu Karlštejna, se skrývá dědinka "Svatý Jan pod Skalou." Zde stojí budova bývalého benediktinského kláštera s poutním chrámem, v němž je hrob nejstaršího českého poustevníka blahosl. Ivana a jeho památná jeskyně.

Jméno Ivan, obvyklé v církevním jazyku staroslovanském a dodnes běžné u Rusů a Jihoslovanů (u Srbů též Jovan), znamená Jan.

Podle spolehlivých zpráv byl Ivan synem panujícího chorvatského knížete, neznámého jména. Pohrdl leskem trůnu a všemi požitky tohoto světa, přišel do Čech a vyhledal si útočiště ve skalních roklích Loděnického potoka. Zde přebýval mnoho let o samotě v jeskyni a sloužil Bohu sebezáporem a modlitbou a měl u sebe jen laň, jejímž mlékem se živil.

Mezitím se šířilo Kristovo učení po Čechách díky usilovným snahám knížete Bořivoje I. a jeho svaté manželky Ludmily. Jednoho dne si Bořivoj vyjel s loveckou družinou na hon do lesů v okolí hradu Tetína, na němž přebýval. Vtom chrti vyslídili Ivanovu laň, kníže ji postřelil šípem z luku a hnal se za ní až na břeh Loděnického potoka, kde pod vysokou strání vytékal pramen svěží vody. Pojednou vykročil ze skály starý muž

se zarostlými tvářemi, v dlouhém hrubém oděvu a zavolal: “Bořivoji, proč jsi zabil mou laň?" Kníže se ulekl, přistoupil uctivě a řekl: “Kdo jsi a co tu děláš?" Vážný stařec odpověděl: “Jsem Ivan z Chorvatska a jako poutník ve službách Bohu jsem na tomto místě již čtyřicet dva let. Do dneška mne tu nikdo nespatřil kromě tebe. A toto zvíře mi dal Bůh k obživě." I zval ho kníže na blízký hrad Tetín se slovy: “Prosím tě, sluho Boží, pojď se mnou, dej mé choti požehnání a přijmi občerstvení!" Poustevník odpověděl: “Bude-li to Boží vůle, stane se tak. Pošli mi kněze! Vezmi laň, rozděl ji na kusy a obětuj chudým, aby prosili Hospodina za naše duše."

Bořivoj se vrátil na hrad, k Ivanovi poslal kněze Pavla a koně. Ivan však na koně nevsedl, ale na Tetín šel pěšky, vstoupil do svatyně, zúčasnil se mše svaté a přijal Nejsvětější svátost oltářní. Po bohoslužbách mu v knížecím domě nabídli chutné pokrmy a nápoje. On ale nic nepřijal, Bořivoji a Ludmile lámal chléb slova Božího, požehnal jim a vrátil se na svou poušť. Před odchodem poprosil ještě kněze Pavla, aby ho v jeskyni navštívil. Třetí den k němu Pavel přišel, zastihl ho nemocného a zaopatřil svatými svátostmi. Zakrátko potom Ivan zesnul v Pánu asi r. 882. Jeho tělo dal Bořivoj čestně pohřbít na místě, kde žil a sloužil Bohu. - Na počest blah. Ivana byla r. 1725 zřízena družina českých poustevníků (ivanitů), která zanikla r. 1782.

438

26. ČERVNA. JAN A PAVEL, MUČEDNÍCI.

“Stůj pevně ve víře.”

J a n a P a v e l , rodní bratři, byli komoří u dcery císaře Konstantina Velikého Konstancie. Konstancie jim svěřovala velké částky peněz pro chudé a trpící. Když se Julián Odpadlík ujal vlády, oba bratři složili své úřady, protože nechtěli mít nic společného se zrádcem křesťanské víry. Nadarmo je Julián přemlouval, aby se svých úřadů opět ujali; dával jim deset dní na rozmyšlenou. Odpověděli: “Dělej, císaři, jako by těch deset dní již minulo; neboť je jisté, že tebe následovat nebudeme." Rozdali všechno jmění a připravovali se k nastávajícímu boji. Když lhůta uplynula, dostavil se k nim náčelník císařovy osobní stráže Terencius, přinesl s sebou zlatou sošku pohanského boha Joviše a vyzval je, aby aspoň v soukromí obětovali. Jestliže se budou zdráhat, má je na rozkaz císaře dát usmrtit. Bratři odpověděli: “Jsme ochotni poslouchat císaře ve všech věcech pozemských, ne-

můžeme ho však poslouchat, když nám rozkazuje, abychom obětovali modlám. Klaníme se jedinému pravému Bohu a Ježíši Kristu, Synu Božímu, a za něho rádi podstoupíme smrt." Terencius: “Když se zdráháte obětovat Jovišovi, budete usmrceni. Máte být zabiti v tichosti, neboť zakazuje vážnost, která vám přísluší z toho, že jste byli vychováni v císařském paláci, abyste byli usmrceni veřejně." Jan a Pavel odpověděli: “Když je tvým pánem Julián, žij s ním dále v míru a štěstí, ale my nemáme jiného pána než Boha, jehož on zavrhl. Jsme ochotni poslouchat císaře ve věcech

pozemských, ale jeho rozkaz, abychom obětovali modlám, poslechnout nemůžeme. Jsme křesťané."

Terencius dal oba bratry v noci popravit mečem a jejich těla zahrabat. Potom rozhlásil, že je poslal do vyhnanství. Ale jejich usmrcení nezůstalo utajené. Dům, ve kterém byli sťati, byl později přeměněn v chrám. Jejich jména kněz každodenně vzývá při mši sv. před pozdvihováním.

27.ČERVNA.

Koho Pán miluje, toho přísně vychovává...

(Žid. 12, 6)

V i l é m , hrabě z Peilsteinu, manžel blah. E m m y , měl v Korutanech doly na stříbro a zlato. Dělníci těchto dolů měli vysoké příjmy, proto žili prostopášně. Lidé v okolí o nich říkali, že hrají s ďáblem kuželky.

Hrabě se rozhodl, že k nim pošle jako dozorce své dva syny. Tito mladí šlechtici museli často trestat výbuchy surovosti a nemravnosti dělníků. Jednoho dne byl jeden dělník pro zvláště těžký zločin odsouzen k smrti.

Horníci soptili hněvem. Deset z nich, příbuzní popraveného, přísahali krvavou pomstu. Počkali si na hraběcí syny a zavraždili je. Matčinu bolest nelze popsat. Skoro oslepla pláčem a ve dne v noci se nehnula od hrobu svých synů.

Avšak míra jejích bolestí ještě nebyla naplněna. Její manžel ve svém hněvu vytáhl proti těm horníkům s vojskem. Oni se zatarasili v lesích; avšak hrabě jejich ohrady dobyl a viníky krutě potrestal.

Jeho pomstychtivost byla sice uspokojena, ale srdce nenašlo klid; byl a zůstal nadále bezdětným otcem. K bolesti nad ztrátou synů se přidružily výčitky svědomí. Nenašel pokoj, dokud se jednoho dne nevydal na cestu do Říma, aby poutí učinil pokání a od Kristova náměstka dostal rozhřešení. Rozhřešení dostal a s ním nabyl i vnitřní pokoj. Ale svůj pozemský domov již neuviděl, zemřel na cestě.

Emma se stala vdovou; chudá uprostřed bohatství, peněz a statků. Bolest ji tížila jako těžký balvan a zdálo se, že je stále těžší. Ale kupodivu pod tlakem tohoto balvanu vytryskl překrásný pramen: pramen čisté lásky k Bohu a k bližnímu. Řekla si: “Nemám-li manžela, kterému bych mohla sloužit, a nemám-li děti, které bych mohla milovat, chci tím více sloužit věčnému Bohu a tím více milovat své bratry a sestry v Kristu; bližní ať jsou mi synem a dcerou.”

Rozhodla se, že vystaví katedrálu a klášter pro řeholnice a sebe i svůj majetek obětuje Bohu.

Co si umínila, také vykonala. Sama řídila stavbu a vyplácela dělníky. A když dóm a klášter byly postaveny, vstoupila do kláštera a tam jako chudá, ale šťastná sloužila Bohu a tak se připravila na blaženou smrt. Zemřela r. 1045.

“Koho Pán miluje, toho přísně vychovává, a trestá každého, koho přijímá za syna." (Žid. 12, 6)

“Po malém utrpení dojdou velikého dobrodiní, neboť Bůh je vyzkoušel a shledal je hodnými sebe. Protříbil je jako zlato v tavicí peci a přijal je jako zápalnou oběť." (Kniha Moudrosti 3, 5 násl.)

28. ČERVNA. VIGILIE SV. PETRA A PAVLA. IRENEJ, BISKUP A MUČEDNÍK.

Ústní podání.

I r e n e j (česky Lubomír) pocházel z Malé Asie. Narodil se kolem r. 140 z křesťanských rodičů. Za učitele měl sv. Papia a sv. Polykarpa, učedníka sv. Jana Apoštola. Polykarp poslal Ireneje do Lyonu v Gallii, kde ho biskup

Pothin vysvětil na kněze. Když roku 177 zuřilo pronásledování křesťanů, byl i Pothin usmrcen. Jeho nástupcem se stal Irenej a ten vykonával svůj úřad tak horlivě, že se z Lyonu stalo brzo křesťanské město.

Satan však, jak vnikl do ráje a svedl první lidi k pýše, tak se stejně od počátku pokoušel učinit i v církvi. Už za času sv. Ireneje byli lidé, kteří si vykládali Písmo svaté po svém a odštěpili se od církve. Tito bludaři si dali jméno gnostikové. Chlubili se dokonalým poznáním věcí nadpřirozených. Již svatý Pavel o nich mluví v listu k Timoteovi: "…vyhýbej se bezbožným řečem a protikladným naukám, které se lživě nazývají ´poznání´. Kdo se k němu hlásí, zbloudil ve víře." (1. Tim. 6, 20-21) Gnostické sekty podkopávaly veškerou víru a mravnost křesťanskou. Také do jižní Gallie bylo toto bludařství zavlečeno, zvláště některé bohaté a vznešené ženy se jím daly svést a nepoznaly oslazený jed, který se v něm skrýval. Proti těmto bludařům napsal Irenej spis "Proti kacířstvím".

Tam píše na příklad o ústním podání: "Kdyby nám apoštolové nezanechali žádné písemnosti, cožpak bychom se nemuseli držet podání, které odkázali těm, jimž církev svěřili?" (Kniha III. 4)

O římské církvi napsal: "S touto církví pro její obzvláštní přednost se musí srovnávat každá církev." (III. 3, 2) Líčí jednotu církve: "Tuto víru zachovává církev, ačkoliv je rozšířena na celém světě, s největší pečlivostí, jako kdyby bydlela v jednom domě; a věří, jako by měla jednu duši a jedno srdce: a to všecko hlásá, učí a

sděluje jednohlasně, jako by měla jen jedna ústa. I když je mnoho jazyků na zemi, obsah podání je stejný." "Kde je církev, tam je i Duch Boží." A jakoby líčil moderní sekty, které zaplavují nevědomé lidstvo, píše o kacířstvích: "V důsledku je jim pravda cizí, zaslouženě se válejí ve všelijakém bludu, kterým jsou zmítáni. O těže věci smýšlejí každou chvíli jinak, nemají žádné pevné přesvědčení a jsou raději mistry v hádání než učedníci pravdy. Určitě nestojí na jedné skále, ale na písčině." (III. 24, 1, 2)

Irenej nenávidí bludy, ale bloudící miluje. "Z celého srdce se modlíme za jejich návrat; neboť máme mnohem větší touhu po jejich spáse než oni sami; naše láska se jim zdá drsná a přísná, protože tlačí na jejich rány, aby vytlačila jed pýchy a marnivosti, kterým jsou naplněny."

Ireneje si velice vážili pro jeho vzdělanost. Když r. 202 nastalo opět krvavé pronásledování křesťanů, byl sťat mečem.

29. ČERVNA. PETR A PAVEL, APOŠTOLOVÉ.

Pokora je balzám pro rány duše.

Sv. P e t r , původně Šimon, byl rodem z Betsaidy v Galilei, na břehu Genezaretského jezera. Jeho otce se jmenoval Jan (Jonáš), jeho bratr Ondřej. Oba bratři se živili rybářstvím. Později se Šimon oženil a přebýval v Kafarnaum na severním břehu Genezaretského jezera.

Když mu bratr Ondřej vypravoval o Ježíši, že je slíbený Mesiáš, nadchl se ohnivý Petr a šel bez meškání k Ježíši. Ale očekával Mesiáše více národního, i když věřil, že Ježíš je Kristus, Syn Boha živého. (Mat. 16, 13-19) Proto neměl žádné pochopení pro utrpení Páně. Když Ježíš předpovídá, že "musí jít do Jeruzaléma a mnoho trpět od starších, velekněží a zákoníků, být zabit," vzal si ho Petr stranou a začal ho kárat: "Buď toho uchráněn, Pane, to se ti nemůže stát!" Ale on se obrátil a řekl Petrovi: "Jdi mi z cesty,

satane! Jsi mi kamenem úrazu, protože tvé smýšlení není z Boha, ale z člověka!" (Mat. 16, 21-23) Přesto Ježíš miloval Petra pro jeho upřímnou povahu a hleděl ho vychovat k větší a dokonalejší pokoře. Spolu s Janem a Jakubem byl Petr svědkem jeho oslavy na hoře Tábor a vzkříšení dcery Jairovy. Pokorně uznával Ježíšovu velikost. Po zázračném rybolovu řekl: "Odejdi ode mne, Pane, vždyť já jsem člověk hříšný." (Luk. 5, 8) A když při poslední večeři Pán ve své nesmírné pokoře chtěl apoštolům prokázat nejnižší službu a mýt jim nohy, řekl Petr: "Nikdy mi nebudeš mýt nohy!" (Jan 13, 8) Ale jeho pokora nebyla ještě dokonalá. Plný sebedůvěry ujišťoval Ježíše: "Pane, s tebou jsem hotov jít i do vězení a na smrt. Kdyby všichni od tebe odpadli, já nikdy ne!" Ježíš mu odpověděl: "Amen, pravím ti, že ještě této noci, dřív než kohout zakokrhá, třikrát mě zapřeš." (Mat. 26, 33-35, Luk. 22, 31-34)

Když Krista zajali, učedníci se dali na útěk. Petr však šel z povzdálí za těmi, kteří odváděli Pána. Vstoupil do domu Kaifášova. Seděl venku v nádvoří. Tu k němu přistoupila jedna služka a řekla: "I ty jsi byl s tím Galilejským Ježíšem!" Ale on přede všemi zapřel: "Nevím, co mluvíš." Vyšel k bráně, ale uviděla ho jiná a řekla těm, kdo tam byli: "Tenhle byl s tím Nazaretským Ježíšem." On znovu zapřel s přísahou: "Neznám toho člověka." Ale zakrátko přistoupili ti, kdo tam stáli, a řekli Petrovi: "Jistě i ty jsi z nich, vždyť i tvé nářečí tě prozrazuje!" Tu se začal zaklínat a zapřísahat: „Neznám toho člověka." Vtom zakokrhal kohout; tu se Petr rozpomněl na slova, která mu Ježíš řekl: "Dříve než kohout zakokrhá, třikrát mě zapřeš." Vyšel ven a hořce se rozplakal. (Mat. 26, 69-75)

Po zmrtvýchvstání se tázal Pán Petra: "Šimone, synu Janův, miluješ mne víc než

ti zde?" Odpověděl mu: “Ano, Pane, ty víš, že tě mám rád." Řekl mu: “Pas mé beránky." Zeptal se ho podruhé: “Šimone, synu Janův, miluješ mne?" Odpověděl: “Ano, Pane, ty víš, že tě mám rád." Řekl mu: “Buď pastýřem mých ovcí!" Zeptal se ho potřetí: “Šimone, synu Janův, máš mne rád?” Petr se

zarmoutil nad tím, že se ho potřetí zeptal, má-li ho rád. Odpověděl mu: “Pane, ty víš všecko, ty víš také, že tě mám rád." Ježíš mu řekl: “Pas mé ovce!" - Třikrát zapřel Petr Ježíše, a proto třikrát musel vyznat lásku Spasiteli. A jako dostiučinění za trojí hřích mu ukládá předobrotivý Spasitel, aby pásl jeho ovce, což je, aby pečoval o spásu duší. Jak lehké a krásné pokání!

Za vlády krutého Nerona byl sv. Petr odsouzen k smrti na kříži. Z toho se velice radoval, ale pokládal se za nehodného umřít na kříži tím způsobem jako Spasitel, a prosil, aby byl ukřižován hlavou dolů.

“V jediné noci zhřešil Petr, a potom oplakával po všechny noci svůj hřích. V naší době tráví mnozí lidé mnoho nocí ve hříších, a potom si myslí, že stačí jediná hodina k oplakávání těchto hříchů." (Sv. Jan Zlatoústý.)

30. ČERVNA. VZPOMÍNKA NA SV. PAVLA, APOŠTOLA.

Ze všech Kristových apoštolů vykonal neobyčejnou činnost pro rozšíření evangelia a také získal největší zásluhy na upevnění církve mezi pohany sv. Pavel.

Šavel se narodil v Tarsu v Cilicii ze zámožné židovské rodiny Benjaminova pokolení. Jako rodák svobodného říšského města Tarsu obdržel právo římského občanství. Tehdy byly v Tarsu učené školy a Šavel zde získal vzdělání v řeckých vědách. Potom se odebral do Jeruzaléma a učil se u slavného Gamaliela Starému Zákonu i jeho ústním výkladům, jak je podávala sekta farizejská. (Skut. 12, 3; Galat. 1, 14) Podle tehdejšího obyčeje se rovněž vyučil řemeslu stanařskému. Stal se z něj horlivý farizeus, zahořel nenávistí proti učení Kristovu i proti jeho vyznavačům a pokládal je za novou rouhavou a nebezpečnou židovskou sektu. Když byl jáhen Štěpán kamenován, opatroval Šavel šaty těch, kteří mučedníka kamenovali, a potom nenávistně slídil po učednících Páně a vsazoval je s úředním povolením do žaláře a odsouzeným na smrt přinášel

rozsudek. (Skut. 8, 3; 26, 10; 1. Kor. 15, 9) Navíc chodil po školách a sužoval věřící, donucoval je, aby se rouhali Kristu, a když se rozutekli do cizích měst,

vymohl si plnou moc, aby mohl v Damašku v Sýrii pátrat po Kristových učednících a přivádět je v okovech do Jeruzaléma na potrestání. Avšak cestou do Damašku byl Šavel Kristem Pánem zázračně obrácen a učiněn jeho “vyvolenou nádobou", aby nesl jeho jméno před pohany i krále i syny izraelské.

Nemůžeme zde vylíčit celý bohatý život sv. Pavla. Jenom jednu ctnost si vezměme dnes za vzor: jeho horoucí touhu po záchraně duší.

Hned po svém obrácení zůstal v Damašku několik dní a kázal v židovských školách Ježíše Krista - kolik cest vykonal a kolik od té doby vytrpěl, aby co nejvíce duší zachránil! Sám svoje útrapy líčí: “Od Židů jsem byl pětkrát odsouzen ke čtyřiceti ranám bez jedné, třikrát jsem byl trestán holí, jednou jsem byl kamenován, třikrát jsem s lodí ztroskotal, noc a den jsem jako trosečník strávil na širém moři. Častokrát jsem byl cestách – v nebezpečí na řekách, v nebezpečí od lupičů, v nebezpečí od vlastního lidu, v nebezpečí od pohanů, v nebezpečí ve městech, v nebezpečí v pustinách, v nebezpečí na moři, v nebezpečí mezi falešnými bratřími, v námaze do úpadu, často v bezesných nocích, o hladu a žízni, v častých postech, v zimě a bez oděvu." (2. Kor. 11, 24-27) A nikdy se nedal žádnými překážkami v kázání evangelia zviklat. “…nemohu jinak, běda mně, kdybych nekázal." (1. Kor. 9, 16) Z lásky k lidem se jim snažil přizpůsobit, aby získal jejich duše pro Krista. “Těm, kdo jsou slabí, stal jsem se slabým, abych získal slabé. Všem jsem se stal vším, abych získal aspoň některé." (1. Kor. 9**,** 22) Za své braty, za lid, z něhož pocházel, který ho tolik pronásledoval, by si přál sám být proklet a odloučen, aby je získal Kristu. (Řím. 9, 3)

Přitom měl upřímnou pokoru, v níž přikládal všechno, co působil, milosti Boží a byl si plně vědom své slabosti a nedostatečnosti. Pracoval obsáhleji a více než jiní apoštolové, a přece se nazýval nejmenším ze všech. “Milostí Boží jsem, co jsem, a milost jeho nebyla ve mně marná."

Nikdy nehledal svůj osobní prospěch a ačkoliv mohl právem žádat, aby ho věřící podporovali, nechtěl jim být obtížný a vydělával si na všechno, co potřeboval on i jeho společníci, vlastníma rukama. (Sk. ap. 20, 34)

Jeho duch byl veliký, neboť všechny tyto veliké apoštolské skutky vykonal jako těesně slabý a nemocný člověk. Trpěl ustavičným neduhem, který ho často zle svíral. Proto mluví ve svých listech o křehkosti a slabosti svého těla.

Ani ve vězení jeho apoštolská horlivost neochabla. Povolával k sobě věřící, aby je poučoval. Psal jim dopisy. V jednom píše jásavě: “Pro ně snáším utrpení a dokonce pouta jako zločinec. Ale Boží slovo není spoutáno." (2. Tim. 2, 9)

Roku 63 ho propustili na svobodu; cestoval až k “hranicím západu", čímž se rozumí Španělsko. Odtud se odebral opět do Malé Asie, do Řecka a na Krétu. Po

návratu do Říma byl v době Neronova pronásledování zajat a spolu s Petrem uvržen do Mamertinského žaláře; po devítiměsíční vazbě byl na nich vykonán ortel smrti. Dne 29. června r.67 byl Pavel sťat na silnici, vedoucí z Říma do Ostie.

ČERVENEC

1. ČERVENCE. NEJDRAHOCENNĚJŠÍ KRVE NAŠEHO PÁNA JEŽÍŠE KRISTA.

“Namáhej se!”

P a m b o se narodil v Egyptě. Když přišel na poušť k sv. Antonínu Velikému, tázal se ho: “Co mám jako poustevník ve své chýšce dělat?" Antonín odpověděl: “Neměj důvěru ve svou spravedlnost, nemysli na věci pomíjející a drž jazyk a žaludek na uzdě."- Pambo neuměl číst, a tak požádal staršího mnicha, aby mu přečetl některý žalm. Mnich začal čísti žalm 39: “Řekl jsem si: Budu dbát na svoje cesty, abych se jazykem neprohřešil. Budu držet na uzdě svá ústa, dokud budu před sebou mít svévolníka.“

Po vyslechnutí těchto slov přerušil Pambo mnicha a řekl, že tento jediný verš mu postačí, a odešel. Od té chvíle se varoval všeho zbytečného mluvení. Když mu pak ten mnich po šesti měsících vytýkal, proč už k němu nepřišel, odpověděl: “Dosud jsem se nenaučil dokonale plnit, co obsahuje tento jediný verš."

Když navštívil biskup alexandrijský thébské poustevníky, Pambo byl od nich vyzván, aby uvítal biskupa svou řečí. Ale Pambo odpověděl: “Jestliže se biskup nevzdělá mým mlčením, nevzdělá se ani mou řečí." - Kdysi přišla bohatá Římanka Melanie do Alexandrie, dozvěděla se o thébských poustevnících a vyhledala je. Pambo právě pletl koš, když vzácná paní zavítala do jeho poustevny. Nabídla mu mnoho stříbra. Pambo zavolal svého učedníka a řekl mu: “Vezmi si stříbro a rozděl je mezi chudé poustevníky!" Nevšímal si cizinky a dál pletl koš. Bohatá Melanie si myslela, že poustevník ji za veliký dar pochválí, anebo jí alespoň poděkuje. Pambo však mlčel dál. Melanie se tázala: “Víš-li pak, jakou cenu má toto stříbro? Je ho na tři sta liber!" Pambo se nedal vyrušit, pletl koš dál a odpověděl: “Dcero, kdybys

kov darovala mně, právem bys mohla udávat jeho váhu. Ale ty jsi obětovala stříbro Bohu, který zná jeho váhu, který zvážil na váze i hory i lesy i vesmír, které stvořil, a jenž nepohrdá ani haléřem chudé vdovy. Proto raději o svém daru pomlč!"

Pambo říkával, když byla řeč o ctnostech, že poslušnost je nejdůležitější ze všeho. Proto poslechl ihned, když mu biskup Atanasius vzkázal, aby ho přišel do Alexandrie navštívit.

448

Sv. Vít

Když Pambo přišel do města, potkal na ulici prostopášnou herečku. Dal se do pláče. Když se ho lidé tázali, proč pláče, řekl: “Mám dvojí příčinu plakat. Předně nad záhubou této nešťastné ženy; za druhé pláču i proto, že se sám nenamáhám zalíbit se Bohu tak, jako se tato žena namáhá, aby se líbila lehkovážným světákům." - Jednoho dne přišli k světci čtyři bratří a každý chválil ctnost druhého. Jeden se mnoho postil, druhý se vzdal veškerého majetku, třetí osvědčil velkou lásku k bližnímu; o čtvrtém však vypravovali, že již dvaadvacet let žije v poslušnosti Otců na poušti. Sv. Pambo odpověděl: “Pravím vám, že ctnost tohoto čtvrtého je větší, než ctnosti všech ostatních; neboť každý z vás koná ctnost, kterou má, podle své vůle, ten čtvrtý se však zřekl své vůle a učinil se služebníkem vůle cizí." :

Po celý čas, který Pambo trávil na poušti, se živil skromně pletením košů, takže na konci svého života mohl o sobě říci, že se nikdy neživil darovaným chlebem a že nebylo všedního dne, kdy by nepracoval. Dosáhl osmdesáti let a pocítil, že se blíží smrt. Svolal okolní poustevníky a loučil se s nimi; litoval i těch nemnoha řečí, které kdy mluvil, a řekl, že odchází jako člověk, který ještě ani nezačal zbožně žít. Pracoval dále. Najednou se obrátil k svému učedníku a řekl mu: “Vezmi si tento koš z mých rukou na památku; neboť nemám nic jiného, co bych ti mohl zanechat." Tak zemřel bez nemoci a bez bolesti. Rok jeho smrti není znám. Žil ve čtvrtém století.

2. ČERVENCE. NAVŠTÍVENÍ PANNY MARIE. PAMÁTKA SV. PROCESSA A MARTINIANA, MUČEDNÍKŮ.

“A zač získá člověk svůj život zpět?”

(Mat. 16, 26)

B e r n a r d i n R e a l i n i se narodil 1. prosince 1530 v lombardském městě Karpi z patricijských rodičů, jejichž potomky byla knížata Este. O synovi řekl otec: **“**Co z našeho Bernardinka bude, nevím, ale jednou bude ozdobou našeho rodu.”

449

Matka říkala malému Bernardinovi: “Dítě, pamatuj, že pokladem člověka je nesmrtelná duše." Nějaký čas se oddal trochu lehkomyslnosti. Napsal později o sobě: “I já jsem počal chodit po svůdných cestách, ale včas jsem se vzpamatoval."

Studoval a stal se znamenitým právníkem a později starostou města Felizzana.

I on musel bojovat proti nepříteli ve vlastním srdci. Některý z jeho příbuzných chtěl Realinův rod připravit o část dědičného jmění. Navedl jednoho svědka, aby vypovídal nespravedlivě. Realini se s tímto svědkem setkal, dělal mu výčitky a v unáhlenosti vytasil kord a udeřil ho do tváře. Ale hned svého ukvapeného činu litoval, odprosil odpůrce a od té doby se snažil svou prchlivou povahu krotit.

Když poznal jezuity, odloučil se od světa a vstoupil k nim a byl až do své smrti v koleji v Lecce. Velice rád vykonával všední práce, jako posluhovat v kuchyni, pomáhat vrátnému zametat. “Škoda," povzdychl si, “že tyto práce nemohu konat stále. K těm bych se ještě nejlépe hodil."

Kdysi byli kněží z koleje shromážděni k poradě; jednalo se o tom, jaký smysl má jisté místo v papežském listě. Realini houževnatě zastával svůj názor, podpíral jej mnohými argumenty. Ale hned po konferenci se zastyděl, odebral se k představenému a žádal, aby směl na kolenou odprosit spolubratry, že jim dal pohoršení svou neumírněností.

450

Sv. Robert Bellarmin přišel jako provinciál do koleje v Lecce, a když byla celá kolej shromážděna k jeho přivítání, tázal se, kdo z nich je P. Realini. Když mu ho ukázali, padl před ním na kolena, ale v tom okamžiku padl také P. Realini na kolena před Bellarminem. Všichni byli pohnuti, když viděli, jak se dva světci pozdravovali.

Na nepříznivé počasí nenaříkal nikdy, ani v létě, ani v zimě. Byl nemocný a musel se při chůzi podpírat holí. Šel-li městem, rodiče vysílali své synky s holemi, aby je buď vyměnili s holí Bernardinovou, anebo aby se alespoň jeho hole dotkli.

Pověrčivě pak užívali hole proti nemocem. Bernardin nevěděl, kam směřuje tato hra, na pohled nevinná. Kapucínský kněz Marcel du Prat káral kdysi z kazatelny tento nešvar slovy: “Mnozí lidé odkládají pokání, až když už je zle, pak volají: Rychle! Běžte pro posvátné ostatky! Doneste třebas hůl pátera Realiniho! Takto jednají, místo aby se včas postarali o duši."

Nesmírnou soustrast cítil P. Bernardin s božským Dítětem v jesličkách. Z lásky k němu si vyprosil od představených dovolení, aby mohl v zimě jen chatrně oblečený chodit do kostela a trochu trpět zimu.

Jako odměnu za tuto oběť se mu o Vánocích r. 1608 zjevila Panna Maria a dala mu do rukou Děťátko.

Dne 3. března 1610 Bernardin, už vetchý osmdesátiletý stařeček, upadl na kamenných schodech, když šel na postní kázání; zůstal ležet bez sebe, krev se mu řinula z hlavy. Žil ještě šest let. Pravda, dva měsíce to trvalo, než vyvázl z nebezpečí, ale uzdravil se. Nová rána ho však stihla. Oslepl. Nic na světě ho více nezajímalo než jen Bůh a posmrtný život. Přijímal často Tělo Páně. Leccejští obyvatelé ho stále navštěvovali a chodili prosit o radu a poučení; každé jeho slovo jim bylo cenné.

Jakmile se roznesla zpráva, že Realini umírá, všichni se průvodem hrnuli k nemocnému, urození, neurození, laici i kněží, sám biskup leccejský. “Pojďme se podívat," pravili, “jak umírá svatý." Bernardin proslovil pozdrav: “Ó, má nejsvětější Královno" a zesnul tiše v Pánu 2. července 1616.

Církev se v tento den modlí: “Dej nám, Pane, na přímluvu bl. Bernardina ducha pokory a lásky, toho ducha, kterým jsi ho z nebe ozdobil a tak jej učinil vynikajícím poslem své dobroty. Skrze Krista, našeho Pána.”

3. ČERVENCE. LEV II., PAPEŽ A VYZNAVAČ.

Lev II. spravoval církev krátkou dobu (682-683) po svatém Agathonovi, který zemřel 10. ledna 681. Pocházel ze Sicílie. Byl známý svým vzděláním v klasické literatuře řecké i latinské a také v hudbě. Upravil církevní hymny a žalmový zpěv. Potvrdil usnesení cařihradské synody (680-681). Proslul jako otec sirotků a vdov a štědrý podporovatel chudiny.

“Tak ať svítí vaše světlo…”

(Mat. 5, 16)

O t t o se narodil r. 1062 ze šlechtických, ale zchudlých rodičů ve Švábsku. Dokončil své vzdělání, byl vysvěcen na kněze, odešel do Polska a v Krakově založil latinskou školu, kde se živil vyučováním a výchovou chlapců. Naučil se tam polskému jazyku a zdokonaloval se soukromým studiem ve vědách. Otto, mladý urostlý muž krásné tváře, vynikající učeností a výmluvností, získal zanedlouho zvučné jméno.

R. 1102 ho císař Jindřich IV. ustanovil biskupem v Bamberku. Otto se podrobil, avšak umínil si, že se vzdá biskupské hodnosti, nedosáhne-li papežského potvrzení. Papež neváhal a potvrdil ho v biskupském úřadě. I jako biskup žil střídmě; nikdy nepožíval vybrané a drahé pokrmy. Jednou přinesli na stůl štiku, draze koupenou. Odmítl ji se slovy: “Nechci za jediný den utratit tolik peněz, jsem zdravý a spokojím se s kusem chleba; rybu dejte nemocným!" Nosil prostý, záplatovaný oděv; často si sám spravoval oděv i obuv.

Kdysi k němu přišel španělský mnich Bernard a vypravoval mu, že zvěstoval Pomořanům křesťanskou víru v apoštolské chudobě a že jím Slované pohrdali a namítali:

“Bůh celého světa nemá za posly žebráky." Po této rozmluvě Otto sám zatoužil jít k nim jako věrozvěst. Šel s nádherným průvodem, oděný do biskupského roucha a promluvil k lidu slovanským jazykem takto: “Přišli jsme k vám z daleké země, abyste poznali pravého Boha a abychom vám přinesli blaho a spásu," a vykládal křesťanskou nauku. Dalo se pokřtít sedm tisíc mužů a žen.

Ve Štětíně byli pohané k misionářům lhostejní a říkali: “Nechceme křesťanskou víru. Víme, že mezi křesťany je mnoho zlodějů a jiných zločinců. U nás to není." Měli pravdu. O krádežích nebylo u přímořských Slovanů ani řeči. Lid byl poctivý; divili se, když viděli na misionářských vozech okované bedny se zámkem a klíčem, a tázali se: “Nač ty zámky a klíče?"

Otto se snažil získat lid ve Štětíně vlídností. Přimlouval se za ně u polského krále, aby jim ulevil v poplatcích. Naklonil si mládež a vyučoval ji. A když se poselstvo z Polska vrátilo s příznivou odpovědí, dalo se téměř veškeré obyvatelstvo pokřtít.

R. 1125 se Otto vydal na cestu do Bamberku; pastýřská povinnost ho volala do biskupského sídla. Cesta ho vedla opět Prahou. V Praze se mu podařilo usmířit umírajícího knížete Vladislava I. s jeho bratrem Soběslavem.

Brzy ho však zastihla smutná zpráva z Pomořan. Pohanští kněží odvrátili lid od

Krista. Proto se Otto vydal na druhou apoštolskou cestu. Získával si lid laskavostí a štědrostí. Na jeho žádost svolal vévoda Vratislav valný sněm poslů měst a předních zemanů do

Vinety na otrově Uznojimu a zde po dlouhém a živém rokování dospěli účastníci sněmu k tomuto závěru: “Jelikož se již téměř celý svět přidal ke křesťanství, je zjevné, že veliký Hospodin Bůh toto náboženství všem lidem ukládá, a tedy i Pomořané mají povinnost se mu podrobit."

Po roce se Otto vrátil do Bamberka; působil pak na vinici Páně horlivě až do své smrti r. 1139. Má svátek 3. července.

Štětínští pohané se zdráhali přijmout křesťanství a namítali, že se mnozí z křesťanských sousedů dopouštějí zločinů, jaké oni pohané ani neznali. Ani netušíme, jak velký vliv na jiné má n á š p ř í k l a d . Proto nás napomíná sv. Petr: “…a žijte vzorně mezi pohany; tak aby ti, kdo vás osočují jako zločince, prohlédli a za vaše dobré činy vzdali chválu Bohu ´v den navštívení.´" (1. Petr 2, 12)

4. ČERVENCE. PROKOP, OPAT, PATRON ČESKÝ.

„…všecko čiňte k slávě Boží!”

(1. Kor. 10, 31)

Sv. Prokop se narodil kolem r. 985 v Chotouni u města Kouřimi v zemanské rodině. Již v mládí si umínil vstoupit do stavu duchovního. Tehdy byli v Čechách kněží obřadu latinského i slovanského. Prokop se rozhodl pro kněžství podle způsobu slovanského. Vzdělával se na Vyšehradě v slovanském písemnictví a zdá se, že pobyl i nějakou dobu ve slovanském klášteře v Uhrách, aby si prohloubil znalosti slovanské liturgie. Bylo tehdy zvykem, že horliví a osvědčení bratří mniši dostali povolení žít jako poustevníci o samotě. Také Prokop poustevničil. Zdá se, že na Moravě byl vysvěcen na kněžství.

Po letech se Prokop vrátil do své vlasti. V sázavských lesích nalezl příhodný útulek; na strmé skále nad Sázavou, na okraji jeskyně, do níž jen skalní trhlinou vnikalo světlo**,** si zřídil chýši a začal mýtit les a vzdělávat půdu. Kolem r. 1030 přijel s loveckou

družinou do Posázaví kníže Oldřich, (1012-1037) spatřil svatého poustevníka, a když poznal jeho vynikající schopnosti, zvolil si ho za rádce a zpovědníka. Prokop s bolestí pozoroval zánik slovanské bohoslužby v Čechách. Proto chtěl založit klášter, kde by se konala slovanská liturgie a kde by se vychovávali slovanští kněží a řeholníci. Kníže Oldřich schválil jeho plány a slíbil podporu. Prokop shromáždil kolem sebe další slovanské kněze a založil r. 1030 v údolí řeky Sázavy památný klášter a stal se jeho opatem. Miloval své bratry mnichy, ale také je káral a trestal, bylo-li třeba.

Kdysi sloužil jeden kněz v přítomnosti věřících v klášterním chrámě zpívanou mši svatou a mešní zpěvy pronášel tak strojeným hlasem, že byla patrná jeho snaha, aby ho lidé chválili. A lidé opravdu říkali, že zpíval jako anděl. Svatému opatu Prokopovi neušla tato marnivost. I svolal bratry a před nimi pokáral ješitného pěvce takto: “Je nám to líto, milý bratře, že ty, v touze po lidské chvále, se připravuješ o zásluhu z pokorného konání Nejsvětější oběti, a dokonce uvádíš svou duši do nebezpečí. Znáš naše pravidlo, že nikdo nemá být žádostivý po chvále lidské. Zpíval jsi prý jako nějaký anděl. Za to přijmi nyní několik šlehů prutů, aby tě hořkost trestu vyléčila z bažení po lidské chvále."

To, že se sv. Prokop sám řídil zásadou: “Všecko pro Tebe, ó Bože, všecko pro tebe, a pro sebe nechci nic", poznáváme z jeho blažené smrti. Když světec ležel již smrtelně nemocen, přišel k němu jakýsi churavý člověk, kterému bylo v klášteře poskytnuto týdenní

pohostinství, aby opatovi poděkoval a vrátil se do svého domova. Sv. Prokop by mu rád dal nějaký dar na cestu, ale protože rozdal již všecko, řekl mu: “Zůstaň v klášteře ještě aspoň den, zítra si můžeš po mé smrti odnést můj plášť." Potom se světec připravil na smrt, modlil se za své duchovní syny a poroučel svou duši Bohu. Druhého dne, zatímco bratří mniši konali služby Boží v chrámě, modlil se nemocný opat kněžské hodinky na lůžku. Navečer, když končil svou pobožnost, pocítil prudký záchvat choroby. Zavolal si k sobě bratry, a když se v pláči k němu dostavili, posilňoval je útěchou a napomínal ke svornosti a stálosti v dobrém. Vtom usnul svatou smrtí v Pánu.

Nemocný, kterému světec odkázal svůj plášť, se po jeho oblečení úplně uzdravil. Prokop zemřel r. 1053.

5. ČERVENCE. CYRIL A METODĚJ, SLOVANŠTÍ APOŠTOLOVÉ

SV. ANTONÍN MARIA ZACCARIA, VYZNAVAČ.

Cyril a Metoděj pocházejí ze Soluně, makedonského města. Jejich otec Lev byl vysoký vojenský hodnostář. Měli pět sourozenců. Nejmladší Konstantin, později nazvaný Cyril, se narodil r. 827. Po studiích se stal Konstantin knihovníkem při chrámu sv. Moudrosti.

R. 851 poslal Omar, vladař Saracénů v Melitě, do Cařihradu tento vzkaz: “Můžete-li zjevně objasnit nauku o Boží Trojici, pošlete nám muže, který nás o tom dovede přesvědčit a předčit." Tomuto pozvání nebylo možné se vyhnout, jinak by tvrdí Saracéni řekli, že křesťané nedovedou hájit svou víru. Tak povolal princ Michal Konstantina a řekl mu: “Slyšíš, filozofe, co proti naší víře mluví Agarjané? Ty, jako sluha Nejsv. Trojice, jdi a vzepři se jim! Bůh ti dá milost a sílu, abys je přemohl jako David Goliáše."

Konstantin, znalec arabského jazyka, šel. Když přišel do Melity, zpozoroval, že Agarjané pomalovali dveře křesťanů obrazy ďáblů. Saracéni se ho posměšně ptali: “Víš, co ty

obrazy znamenají?" Konstantin vtipně odpověděl: “Kde jsou obrazy ďáblů zvenčí, tam jsou uvnitř křesťané; kde obrazy ďáblů zvenčí nejsou, tam jsou bezpochyby uvnitř ďáblové."

Během učeného sporu o víru namítali Agarjané, že mezi křesťany jsou roztržky ve víře a že se jejich život nesrovnává s křesťanskou vírou. Na to řekl Konstantin: “Náš Bůh je jako mořská hlubina. Mnozí chtějí vyzkoumat jeho bytost a na tu hlubinu se vydávají; ale jen ti, kdo jsou silní duchem, ho s jeho milostí poznávají a přeplavují se šťastně vírem pochybností k pravdě; kteří však mají slabou víru, nebo se plaví na zpuchřelých korábech porušené vůle, ti utonou. Vaše mohamedánská víra je však jako úzký potůček, který může každý pohodlně překročit. Váš Mohamed vám neuložil nic těžkého, ale povolil vám oddat se hněvu a tělesným žádostem. Jinak Kristus; on pozvedl člověka od země k nebesům, a proto žádá od člověka těžké věci, aby se sebezapíráním a přemáháním tělesných chtíčů přibližoval k andělům."

Když se potom Agarjané opovážili mluvit rouhavě a potupně o Nejsv. Trojici, zakřikl je Konstantin a vyložil jim toto tajemství slovy samého Mohameda, čímž byli nevěřící nemálo zaraženi.

Později se vychloubali Saracéni svou domnělou učeností. Konstantin je však zahanbil tímto podobenstvím: “Nějaký člověk nabral z moře vodu, nalil ji do koženého měchu a chlubil se cizincům, že takovou vodu nikdo nemá. I přišel k němu muž z pomoří a řekl mu: ‚Blázne, že se nestydíš vychloubat se tímto smrdutým vakem! Co ty máš ve vaku, toho my máme celé moře.' Tak i vy se chlubíte svou troškou moudrosti, kterou m á t e o d n á s . ”

To jsou naši otcové!

Do Cařihradu přišli poslové moravského knížete Rostislava prosit o věrozvěsty. Řekli: “Naši lidé odstoupili od pohanství, ale nemjí učitele, který by jim naším jazykem vyložil pravou křesťanskou víru ." Císař zavolal Konstantina a pravil mu: “Vím, že jsi

unavený, filozofe, ale je zapotřebí, abys šel na Moravu, neboť nikdo jiný by takové dílo nedokázal vykonat s úspěchem. Vezmi si bratra Metoděje, jste Soluňané a umíte dobře hovořit slovanským jazykem." Konstantin se ujal díla, vytvořil písmo pro slovanský jazyk a začal překládat Písmo svaté a bohoslužebné knihy. A pak se dali svatí bratří na cestu a horlivě hlásali pravdy Boží na Moravě. Lid jim dobře rozuměl a přilnul k nim oddanou úctou a láskou jako ke svým duchovním otcům. Za pět let byla Morava katolická.

Papež Mikuláš I. (858-867) se doslechl o blahodárné činnosti svatých bratří a povolal je do Říma. Poslechli rádi, neboť se už dříve chystali do Říma, aby tam donesli ostatky sv. Klimenta, aby podali obvyklou zprávu o své misionářské činnosti, vyžádali si schválení pro slovanský překlad posvátných knih a aby poprosili o povolení slovanské liturgie (bohoslužby).

Než došli do Říma, zemřel papež Mikuláš I. Jeho nástupce Hadrián II. se zaradoval, že nesou ostatky sv. Klimenta, a ve slavnostním průvodu je uvedl do města. Papež po zralé úvaze schválil slovanské liturgické knihy; posvětil je a položil na oltář v kostele Panny Marie Větší. Potom byla za jeho přítomnosti sloužena mše sv. v slovanském jazyku. Nakonec byli oba bratří vysvěceni na misionářské biskupy.

Náhle Konstantin ochuravěl a v předtuše blížící se smrti vstoupil do kláštera. Tam přijal jméno Cyril. Na smrtelném lůžku domlouval svému bratru: “Hleď, bratře! Až dosud jsme byli oba spojeni a tvořili jednu brázdu. A já nyní na brázdě padám a můj den se nachýlil. Vím, že velmi miluješ horu (t. j. olympský klášter), ale nechtěj pro horu opustit své poslání na Moravě. Zůstaň u toho dobrého lidu a vyučuj ho pravdě Boží!"

Křížová cesta.

Metoděj se vrátil na Moravu sám. Byl jmenován panonským arcibiskupem. Ale jeho činnosti se postavily na odpor velké překážky. Franští biskupové si činili nároky na

území Moravy a Panonie. Na jejich rozkaz byl Metoděj zajat, odvezen do Německa a uvržen do tuhého žaláře, kde ho drželi dva a půl roku. Metoděj se odvolal k papeži Janu VlIl., ten vše vyšetřil, Metoděje vysvobodil a přísně potrestal provinilé biskupy.

Metoděj se vrátil na Moravu. Moravané se velice radovali z toho, že se jim vrátil milovaný arcibiskup. V té době (r. 874) pokřtil Metoděj českého vévodu Bořivoje. To byl veliký a rozhodný krok, který vedl k tomu, že se celý český národ obrátil na křesťanskou víru. Bořivoj si vzal do Čech kněze Pavla. Bořivojova manželka, kněžna Ludmila, přilnula ke Kristu a velice brzy byl zbudován chrám na Levém Hradci a na Pražském hradě.

Němečtí biskupové však nepřestávali strojit Metodějovi úklady. Pomlouvali ho, že není pravověrný, že slouží mši svatou v barbarském jazyku, aby skryl své bludné učení. Metoděj se na pozvání papeže Jana VIII. odebral do Říma a tam osvědčil pravou katolickou víru; také přesvědčil papeže o prospěšnosti slovanských obřadů a doložil, že jejich zavedením křesťanská víra zapustila hluboké kořeny mezi Slovany. Papež shledal Metoděje za úplně pravověrného a písemně dovolil konat služby Boží jazykem slovanským.

Na žádost knížete Svatopluka byl Němec Viching vysvěcen na nitranského biskupa, ovšem s příkazem, aby ve všem podle církevních zákonů poslouchal svého arcibiskupa Metoděje. Ale biskup Viching se nad Metoděje povyšoval, lhal, že má tajné rozkazy od papeže, že prý z vůle papežovy je Metoděj postaven pod jeho dohled. Metoděj byl nucen písemně se otázat papeže, jak se věci mají. Papež arcibiskupa uklidnil a slíbil, že viníka potrestá. Tak svatému Metoději nastaly pokojné časy a mohl po tři léta klidně pokračovat ve svém apoštolském díle. Přeložil Písmo svaté - kromě knih Makabejských. Bylo mu asi šedesát let, když na Velehradě dne 6. dubna 885 zesnul v Pánu.

6. ČERVENCE. OKTÁV SV. APOŠTOLA PETRA A PAVLA.

“ My jsme blázni pro Krista…”

(1. Kor. 4, 10)

Těmito slovy svatého Pavla těšil své druhy A n t o n í n M a r i a Z a c c a r i a, když se jim lidé posmívali a když je i kněží z kazatelny nazývali “morem města". Proč byli tak nenávidění? Protože chtěli následovat Ježíše Krista v jeho pokoře a chudobě.

Antonín se narodil koncem r.1502 v bohaté rodině v Cremoně. Matka ho nadmíru milovala a vychovala ke zbožnosti a dobročinnosti. Stal se lékařem, aby mohl lidem co nejvíce pomáhat. Přes den pracoval jako lékař, k večeru se scházíval se svými přáteli v kostelíku San Vitale a společně četli úryvky z Nového Zákona. V pozdních nočních hodinách čítával listy sv. Pavla a modlil se k Duchu svatému o správnou volbu povolání.

Rozhodl se pro stav kněžský. A hned začal horlivě hlásat slovo Boží. Lidé se hrnuli na jeho kázání, neboť byli už čtyřicet let duchovně zanedbaní. Tehdy nebyli kněží naplněni duchem Kristovým. Říkávalo se: “Chceš-li se dostat do pekla, stačí stát se knězem." Mladí lidé toužili víc po tučném obročí než po spáse duší. Co dělat? Veřejně tupit kněze a vytýkat jim jejich chyby? Antonín poznal, že by to nebyla správná cesta, a tak se rozhodl stát se knězem a svým příkladem tento stav obnovit.

R. 1530 přišel do Milána a s několika přáteli založil kongregaci, kde žili v nejpřísnější chudobě podle příkladu prvních křesťanů. Antonín jim dal jen několik krátkých pravidel. Základ byl: pokora a sebezapírání.

Podezírali je z bludařství, avšak inkvizitor Crivelli rozhodl, že Antonín je pravověrný a že je to “muž přísný a jednoduchý". Papež Pavel III. na to řekl: “Právě takové muže církev potřebuje; učenců a diplomatů má dost." Dílo vzrůstalo a později pomáhalo svatému Karlu Boromejskému k duchovní obnově celé severní Itálie.

S apoštolskou horlivostí se dal Antonín do práce na kazatelně, ve zpovědnici a v nemocnicích. S hraběnkou Guastella založil řád “Andělských panen svatého Pavla", aby obnovil zvlažnělé ženské řády. Také pro manžele zřídil kongregaci, aby ducha evangelia zavedl do rodin.

Kardinál Ridolfi ho povolal do Vicenzy, aby tam konal misie. Vrátil se unavený a churavý, ale opět se vydal na cestu, aby smířil občany v Guastalle. Na zpáteční cestě ho zachvátila horečka. Z posledních sil se vlekl až do Cremony, kde zemřel 5. července 1539.

7.ČERVENCE.

Veselý mučedník.

T o m á š M o r u s (More) se narodil r. 1480 v Londýně. Jeho otec byl členem nejvyššího královského soudu. Tomáš se vzdělával v domě canterburského arcibiskupa Jana Mortona. Pak se odebral na vysoké učení oxfordské; studoval filozofii, práva a bohoslovectví. Nějaký čas studoval i v Lovani a v Paříži; vrátil se do své vlasti a r. 1506 se oženil. Jeho manželka byla vzorná žena; měli čtyři děti, a když po šesti letech šťastného manželství zemřela, Tomáš se oženil podruhé s vdovou Alicí Neddletonovou. Také druhé manželství bylo šťastné.

Morus se stal smírčím soudcem v Londýně. Koupil si statek ve vsi Chelsei a každý den ráno po mši svaté se plavíval člunem do města, aby konal svou službu. Zahálku netrpěl;

všichni domácí pilně pracovali. Děti se mu vydařily. Nejmilejší z nich mu byla dcera Markéta; její duch byl podobný jeho duchu. Byla otci něžně oddána. Ona jediná věděla, jak se otec přísně potají bičuje. Není divu, že rodina Morova vzbuzovala obdiv vrstevníků. Erazim Rotterdamský o ní psal svému příteli: “Rodina Morova – to je praktická škola křesťanského náboženství."

R. 1529 byl Tomáš Morus jmenován anglickým lordkancléřem. Král Jindřich VIII. požádal v Římě o zrušení svého sňatku s Kateřinou, aby se mohl oženit s dvorní dámou Annou Boleynovou. Papež Klement VII. rozhodl po právu, že Jindřichův sňatek je platný a rozkázal králi, aby zapuzenou manželku opět přijal, jinak že propadne církevní klatbě. Ale Jindřich VIII. se dal r. 1533 s Annou Boleynovou oddat. Téhož roku (1533) složil Tomáš Morus hodnost anglického lordkancléře. Svým odchodem chtěl naznačit, že nemůže schvalovat královo hříšné jednání; chtěl osvědčit své katolické přesvědčení a oddanost k Apoštolskému Stolci. Tušil, že ho čeká velké utrpení.

Když měla být Anna Boleynová korunovaná jako anglická královna, byl na slavnost byl pozván i Tomáš Morus, ale ten odmítl. Král se r. 1534 odtrhl od Říma a nechal se sněmovnou prohlásit za hlavu anglické církve. Biskupům bylo uloženo, aby uznali královu církevní svrchovanost a aby přerušili všechen styk s Apoštolským Stolcem. Zároveň bylo ustanoveno, aby byl prohlášen vlastizrádcem a propadl nejtěžším trestům každý, kdo by proti tomuto zákonu slovem nebo skutkem jednal a kdo by se zdráhal na tento zákon přísahat.

Přísahat měli především duchovní; z laiků jediný Tomáš Morus dostal obsílku, aby dne 13. dubna 1534 vykonal přísahu. Morus prohlásil, že na zákon o

posloupnosti přísahat bude, ale jako katolík nemůže uznat celý zákon, a tedy nemůže uznat neplatnost králova prvního manželství. Spolu s ním odepřeli složit přísahu na celý zákon i biskup rochesterský John Fisher a bývalý králův zpovědník Dr Wilson. Všichni tři byli uvrženi do žaláře v Toweru. Manželka přišla Tomáše prosit, aby neničil štěstí své rodiny. “Co myslíš," tázal se jí, “ jak dlouho bych mohl asi ještě žít?" Odpověděla: “Určitě dvacet let." “Bláhová, kdybys řekla tisíc let, bylo by to svůdné slovo; a přece by bylo pošetilé i pro tisíc let ztratit b l a ž e n o s t v ě č n o u . " Morovi odebrali knihy i psací potřeby, aby se jimi nemohl těšit. Také úmyslně rozšiřovali pověst, že biskup Fisher vykonal předepsanou přísahu. Byla to lež. Tomáš neuvěřil a řekl: “Nevěřím, ale i kdyby on přísahal, já přísahat nebudu."

Když tedy Tomáš Morus odepřel vykonat předepsanou přísahu, byl předvolán na soud. Porotci ho odsoudili na smrt, aby byl rozčtvrcen a jeho hlava vystavena na mostě. Tiše vyslechl Tomáš nespravedlivý rozsudek a řekl: “Čteme v Písmu svatém, že Šavel souhlasil s těmi, kteří Štěpána kamenovali. Teď však jsou oba, Pavel i Štěpán, v nebesích přátelé. Vy mne dnes odsuzujete na smrt, ale doufám a modlím se, abychom se na věčnosti vespolek shledali."

Ze žaláře poslal Tomáš Morus dceři poslední list na rozloučenou. Psal: “Pokládám se za šťastného, že mám umřít v oktávě svátku svatého Petra a Pavla." List psal uhlem. Téhož dne mu sdělili, že mu král milostivě změnil trest čtvrcení na trest stětí. Tomáš na to řekl: “Děkuji králi za tuto milost," a dodal žertem: “a prosím Boha, aby všechny moje přátele uchránil od takových důkazů dobrotivosti." A připravoval se na křesťanskou smrt. Dne 6. července roku 1535 ho vedli na popraviště.

Na místě popravy ve spěchu postavili lešení. Hýbalo se, když Morus postavil nohu na žebřík. Aby mohl jistěji stoupat, položil svou ruku na katovo rameno a řekl: “Prosím Vás, pane, pomozte, abych se bez pohromy dostal nahoru, o sestup dolů se již postarám sám."

Když byl nahoře, pohlížel svým jasným a laskavým zrakem na kolemstojící zástup lidu a zvolal: “Bratři, beru vás za svědky, že umírám ve víře svaté církve katolické a jako věrný služebník Boha i krále." Potom poklekl a modlil se žalm: “Smiluj se nade mnou, Bože!" Když povstal, přistoupil k němu popravčí kat a prosil ho za odpuštění. Morus jej políbil a odpověděl: “Ty mi dnes prokážeš to největší dobrodiní, jaké člověk může prokázat svému spolubratru. Proto se nechvěj

a neboj se vykonat svůj úřad! Ale můj krk je opravdu krátký. Proto se snaž, abys neťal mimo a nepoškodil tak své jméno.” Popravčí kat mu chtěl zavázat oči. “To si udělám sám," pravil Morus a zavázal si je šátkem, který si na to přinesl. Potom poklekl a položil hlavu na špalek. Již se kat chopil sekery, když Morus dával znamení, aby ještě počkal. Odhrnul si stranou vous a řekl: “Ten určitě nespáchal velezradu." Pak položil hlavu na špalek a byl sťat.

8. ČERVENCE. ALŽBĚTA, VDOVA A KRÁLOVNA.

“ …čím kdo hřeší, tím také bývá trestán.”

(Moudr. 11, 17)

I z a b e l a (Alžběta, Bohuslava) se narodila roku 1271. Její rodiče byli Pedro III., pozdější král arragonský, a Konstancie, rozená princezna sicilská. Na křtu dostala jméno sv. Alžběty Durynské. Místo našeho Alžběta říkají Španělé Izabela. Provdala se za portugalského krále Dionysia a zůstala i na královském trůnu ženou zbožnou a laskavou. Byla střídmá, nikdy nepila víno a říkala: “Nikde není zapotřebí zapírat se víc než na královském dvoře, neboť tam bují nejvíc náruživosti.”

Král Dionys byl sice spravedlivý vladař, ale nebyl dobrý a věrný manžel. Žil lehkomyslně a prostopášně. I toto příkoří snášela s trpělivostí a obětavou láskou. Zvláště k chudým měla mateřský cit. Za almužníka si vybrala zbožného a poctivého panoše, který po domech tajně roznášel potraviny, šaty a peníze chudým a nemocným. Jiný panoš ze závisti obvinil královnu před králem, že je mu nevěrná a že žije v hříchu s almužníkem. Král ihned uvěřil pomluvě a z pomstychtivosti ho chtěl potrestat krutou smrtí. Šel ke královské vápence, pokynul tamnímu správci a rozkázal mu přísně: “Panoše, kterého sem zítra ráno pošlu s otázkou, zda je již králův rozkaz vykonán, dáš bezlítostně chytit a vhodit do žhavé pece."

Druhý den ráno poslal král bohabojného almužníka k správci vápenky se smluvenou otázkou. Ale co se nestalo? Na cestě k vápence zaslechl hlas zvonku zvonícího na mši svatou. Zbožný panoš nemohl odolat mocné touze svého srdce a vstoupil do svatyně. Nebyl tam ani kostelník, ani ministrant, proto se uvolil přisluhovat knězi při Nejsvětější oběti. Po mši svaté poklekl a ještě se vroucně pomodlil.

Mezitím panoš, který ho neprávem obvinil, se již nemohl dočkat, je-li almužník mrtvý, a tak sám spěchal k vápence a ptal se, je-li králův rozkaz již vykonán. Sotva však vyslovil tato slova, byl **chycen** a vhozen do ohně.

465

Brzy potom přišel panoš-almužník a tázal se, zdali je králův rozkaz vykonán. Správce se surovým úsměvem ukázal do ohně a řekl: “Už je tam; stalo se, jak král nařídil!" Almužník těm slovům nerozuměl a vrátil se ke králi, aby mu vyřídil záhadnou odpověď. Král strnul hrůzou, když uviděl almužníka živého a zdravého a dověděl se, co se stalo. Poznal, že sám Bůh soudil a potrestal opovážlivého pomlouvače. A právě tímto hrozným Božím soudem a dále trpělivostí i tichostí své manželky se král nakonec obrátil a napravil svůj život.

Po jeho smrti ovdovělá Izabela odložila královská roucha a vydala se na pouť do Kompostelly. Po návratu vstoupila do kláštera klarisek v Koimbře a žila tam ještě deset let v odloučenosti, v konání skutků zbožnosti a milosrdenství. Ještě jednou vyšla z kláštera, aby zjednala mír mezi bojujícími. Její syn, portugalský král Alfons IV., se chystal válčit s jejím vnukem, kastilským králem Alfonsem XI. Podařilo se jí válce zabránit. Ale cestou se nachladila, dostala horečku a po přijetí útěchy svatého náboženství zemřela dne 4. července 1336.

9. ČERVENCE.

“Tam se chvěli strachem, kde nebylo strachu.”

(Ž. 52, 6)

V a v ř i n e c z B r i n d i s i se narodil r. 1559 v Brindisi v Kalábrii a při křtu dostal jméno Julius. Umínil si, že vstoupí do nejchudší družiny řádu sv. Františka, do kapucínského řádu. Ale na mladého novice Vavřince přišla hned zpočátku těžká zkouška. Onemocněl plicní chorobou, chodil po klášteře bledý, vyhublý a pokašlával; představení ho zamýšleli propustit, neboť ještě nesložil řeholní sliby. Ale časem se zotavil a byl vysvěcen na kněze. Kázal v Padově a ve Veroně s takovým úspěchem, že se lid za ním hrnul v zástupech a že si mnohá města žádala slyšet jeho duchovní řeči a přednášky.

Je s podivem, kolik zemí procestoval tento chudý, churavý kapucín a co všechno vykonal pro celou Evropu!

466

Byl také poslán do Čech, poněvadž pražský arcibiskup Zbyněk Berka z Dubé i

císař Rudolf II. si přáli, aby byl kapucínský řád i v Čechách.

Vavřinec se tedy vydal na cestu; r. 1599 úplně bosý putoval se svými průvodci, v hrubém oděvu, za nedostatku nejpotřebnějších věcí. Prozatímní bydliště dostal v hospici křižovníků s červenou hvězdou, který vedl sám arcibiskup.

Protestanté však hleděli s nelibostí na nové řeholníky. Hvězdář Tycho de Brahe, protestant, prohlásil, že ho při práci ruší zvonění u kapucínů; dokonce namluvil pověrčivému císaři, že mu kapucíni ukládají o život; císařský komorník Makovský, rovněž protestant, měl za to, že císařovy záchvaty pocházejí od modliteb kapucínů. Císař uvěřil těm pomluvám a zvolal: “Ať se kapucíni ihned odtud odklidí!" Vavřinec měl kázání na rozloučenou. Na toto kázání přišli skoro všichni dvořané, mezi nimiž bylo i několik protestantů. Horlivý kazatel připomínal posluchačům pravdy, které poslouchali z jeho úst a vybízel je, aby je svým životem prokazovali. Končil slovy: “Zítra se vydáme na cestu do Říma, odkud nás papež na císařovu prosbu do tohoto města poslal. Z Říma jsme přišli s křížem a holí, a to je také vše, co si odtud s sebou vezmeme. Kdyby nám již nebylo možné setkat se s císařem, prosíme vás, abyste mu řekli, že nikdy nepřestaneme vroucími modlitbami svolávat Boží požehnání na něj a jeho říši." Tato slova se ještě téhož dne donesla k císaři. Zamyslel se a řekl: “Vavřinec je pravý apoštol. Nepůjde odtud.” Tak Vavřinec i jeho průvodci zůstali v Praze.

R. 1602 se odebral Vavřinec do Říma k volbě řádového generála. Byl jím zvolen sám. Na žádost císaře Rudolfa II. se vrátil do Prahy. Naučil se dobře česky, aby mohl kázat lidu. Tehdy právě přišel do Prahy jakýsi luteránský kazatel z Dánska; ten mezi jiným hlásal, že dobré skutky nejsou zapotřebí, což prý dokáže z Písma sv. v původním jazyku. Vavřinec vyvrátil jeho nauku a řekl: “Zde je Písmo sv. v původním znění. Vezměte tyto knihy a doneste je ke kazateli a já vám zaručuji, že není schopen ani je číst, natož jim pak rozumět." Někteří z posluchačů to udělali, ale když s knihami přišli do kazatelova bytu, byl již z města pryč.

Vavřinec odcestoval z Prahy do Španělska, odtud do Portugalska, kde v Lisabonu zemřel 22. července 1619. Svátek má 7. července.

10. ČERVENCE. SEDM BRATŘÍ MUČEDNÍKŮ, SV. RUFINA A SEKUNDY, PANNY A MUČEDNICE.

Život a smrt.

F e l i c i t a žila v Římě za vlády Marka Aurelia (161-180). Když ovdověla, odložila nádherné ošacení a zaslíbila se Bohu čistotou, setrvávala na modlitbách a dávala křesťanům i pohanům dobrý příklad svatého života, takže si mnozí pohané také zamilovali Kristovu víru a vstoupili do církve.

Svých sedm synů vychovávala s největší pečlivostí v bázni a lásce Boží. Často jim vypravovala o hrdinské statečnosti mučedníků a dodávala: “Jak šťastná bych byla, kdybych vás viděla z lásky ke Kristu obětovat krev i život! Jak blažení byste se tím stali i vy na věky!"

Když pohanští kněží viděli, že Felicita a její synové svým životem přiměli mnoho Římanů k odpadnutí od pohanství, obžalovali matku u císaře: “Tato vdova se rouhá našim

bohům na úkor tvého blaha. Naši bohové se proto hněvají a nedají se usmířit, dokud se jim tato žena nebude klanět." Tak rozkázal císař soudci Publiovi, aby vdovu odvrátil od křesťanství. Ten povolal váženou paní k sobě a domlouval jí. Ona však odpověděla: “Mám Ducha svatého, a ten nedopustí, aby mne ďábel přemohl. Jsem si jistá, že tě překonám již za živa; jestliže mne však usmrtíš, bude moje vítězství o to slavnější." Takové řeči se soudce nenadál a hněvivě řekl: “Bídná ženo, jestliže ty vítáš smrt, ušetři aspoň život svých dětí." Felicita odpověděla: “Mé děti budou živé, nebudou-li obětovat modlám, kdyby se však takového zločinu dopustily, propadnou věčné smrti."

Druhý den byla se svými syny předvolaná na soud. Tam matka posilňovala syny slovy: “Milé děti, pohleďte vzhůru k nebesům, tam vás očekává Kristus, aby vám dal korunu slávy. On za vás prolil svou krev, tak obětujte i vy svou krev k jeho cti a slávě! Nedbejte na utrpení a myslete na radost, kterou vám Bůh slíbil v nebi. Bojujte statečně za své duše a zůstaňte věrní v lásce Kristově!"

Tu zvolal Publius hněvivě: “Ty se opovažuješ přede mnou navádět své syny, aby pohrdali císařskými zákony?" A přikázal ji zpolíčkovat. Pak začal přemlouvat syny. Nejdřív byl zavolán Januar. Soudce mu řekl: “Buď moudřejší a poslechni císaře, jinak tě dám zmrskat a usmrtit." Avšak Januar odpověděl: “Tvá rada je pošetilá. Má matka mluvila moudře. Nebojím se bičování ani smrti, neboť mi pomůže moudrost Boží, abych to všecko šťastně přestál.” Po těch slovech ho zmrskali a vsadili do vězení.

Potom postavili před soud Felixe a ten řekl soudci: “Nemysli si, že snad já nebo některý můj bratr ustoupíme od lásky našeho Pána Ježíše Krista. Naše víra se nezviklá ani ranami ani smrtí." Podobně odpovídali i ostatní bratři na každé lichocení i hrozby soudce.

Když byl Filip vyzván, aby obětoval všemohoucím bohům, řekl: “Ti bohové nejsou všemohoucí, jsou to jen zkázonosné a zbytečné modly bez citu, a kdo jim obětuje, je v nebezpečí, že ztratí život věčný."

Silvanovi soudce řekl: *“*Vidím, že jste se umluvili s matkou, že budete pohrdat císařskými zákony a vespolek zahynete." Silvan odpověděl: “Kdybychom se báli zahynutí časného, upadli bychom do zahynutí věčného. Ale my víme, jak velká odměna je připravena spravedlivým a jak velký trest čeká hříšníky, a proto pohrdáme zákony lidskými, abychom tím dokonaleji mohli zachovat zákony Boží. Kdo pohrdá modlami a slouží všemohoucímu Bohu, najde život věčný; ale kdo se klaní zlým duchům, zahyne a bude s nimi ve věčném ohni."

Alexander odmítl soudcovo lichocení takto: “Jsem služebník Kristův. Vyznávám ho jazykem, nosím jej v srdci a klaním se mu bez ustání. Moje mládí má zkušenost starců, poněvadž se klaním jedinému Bohu a vím, že tvoje modly zahynou i s těmi, kdo jim slouží."

Konečně došlo na nejmladší dva bratry. Publius si myslel, že aspoň tyto chlapce odvrátí od Krista, a řekl Vitálovi: “Snad aspoň ty chceš zůstat na živu a ujít záhubě." Ale Vitális mu odpověděl: “Právě proto, že chci být živ, klaním se pravému Bohu, a ne zlým duchům." Zbýval tedy jediný Marciál, který se obával, že pro svoje mládí zůstane ušetřen, a tak zvolal: “Jsem křesťan a zavrhuji modly jako moji bratři. Kdo nevyznává, že Kristus je pravý Bůh, bude uvržen do věčného ohně."

Rok jejich smrti je 150 nebo 175. Svátek sv. Felicity je 23. listopadu.

11. ČERVENCE. PIUS I., PAPEŽ A MUČEDNÍK.

P i u s I. řídil církev v letech 140-155. Před nastoupením na Petrův Stolec byl členem římského kněžského sboru. Ustanovil, aby se památka vzkříšení Páně slavila vždy v neděli (proti obyčeji křesťanů asijských, kteří slavili Velikonoce vždy 14. nisanu podle židovského kalendáře). Tato otázka byla ještě i později příčinou sporů. Mnoho starostí způsobili Piu I. bludařští blouznivci Valentin, Marcion a Cerint. Pius I. byl bratr spisovatele významného starokřesťanského díla “Pastýř". Je to první křesťanská mravouka. Spisovatel (který si dává jméno

Hermas) horlí pro obnovu křesťanského života cestou pokání. Hermův spis, který byl v křesťanském starověku ve velké vážnosti, je důrazným zpytováním svědomí křesťanstva v polovině 2. století. Tepe nedokonalosti, vyžadující polepšení. Ukazuje, že ve 2. století nebyli v církvi samí svatí, současně však dosvědčuje, že svatých byla většina. (“Většina věřících však zůstává věrná křestním slibům a je mnoho lidí, hodných veškeré chvály.") To, jak pečoval o církev, dokazuje jeho list biskupu Justovi ve Vienne: “Navštěvuj vyznavače v žalářích, aby žádný z nich neochabl ve víře . .. Ke kněžím a jáhnům se nechovej jako pán, nýbrž jako bratr a služebník Kristův. Podporuj věřící svou vlastní svatostí." – Sv. Pius I. zemřel okolo r. 155, podle římského martyrologia jako mučedník.

12. ČERVENCE. SV. JAN GUALBERTUS, OPAT.

A odpusť nám naše viny, jako i my jsme odpustili …

(Mat. 6, 12)

Sv. J a n G u a l b e r t se narodil kolem r. 995 ve Florencii. Jeho otec byl voják a syna vychovával pro vojenské povolání. Jan byl ctižádostivý a mladý věk trávil v rozmařilosti.

Jeho jediný bratr Hugo byl od jistého šlechtice zavražděn. Jan přísahal, že pomstí svého bratra. Jednou - byl právě Veliký pátek - jel v průvodu ozbrojeného služebnictva do města a tu se náhle střetl s hledaným vrahem. Když ho Jan spatřil, vzplanul pomstychtivostí a tasil meč, aby nepřítele zabil. Ten byl bezbranný a nemohl uniknout; tak poklekl, složil ruce křížem na prsou a řekl: “Když jsem vrah já, nedopouštěj se vraždy i ty! V návalu vášně jsem prolil nevinnou krev, pamatuj však, že Ježíš Kristus v dnešní den umíral za všechny lidi, modlil se na kříži za jeho vrahy, a proto tedy odpusť i ty a nechej mne naživu!" Jan se zachvěl a bojoval těžký vnitřní boj, až zvítězila láska k Pánu Ježíši. Podal klečícímu pravici a dal mu políbení pokoje se slovy: “Zač mne prosíš ve jménu Ukřižovaného, to ti nesmím dnes odepřít. Odpouštím ti. Jdi a modli se za mne, aby Bůh i mně odpustil." Pobídl koně a rychle odjel.

Cestou se Jan zamyslel a vybavoval si množství hříchů, jimiž dosud Boha urážel, a jeho srdce se zmocnila nesmírná úzkost. Zároveň však cítil v duši sladkou útěchu z toho, že odpustěním nepříteli vykonal dobrý skutek. Zastavil se u chrámu sv. Miniata, vstoupil dovnitř, poklekl před křížem a vroucně se modlil. Jeho srdce se

naplnilo nebeským mírem a duše dotknutá milostí Boží se rozplývala lítostí. Bylo mu, jako by mu Spasitel z kříže kynul, a slyšel slova: “Odpusťte a bude vám odpuštěno!"

Umínil si, že se zřekne světa a zasvětí celý svůj život Bohu. Požádal opata kláštera, aby ho přijal za bratra. Po usilovných prosbách byl přijat na zkoušku. Janův otec se dozvěděl, kde jeho syn pobývá, rozhněval se a bez meškání přijel do kláštera, aby

ho násilím odvedl. Ale Jan se schoval, nechtěl se setkat s rozhněvaným otcem. Opat vypravoval otci vše, co se přihodilo, a byl ochoten mu Jana vydat. Ten však spěchal do chrámu, odložil světské oblečení a převlékl se do starého mnišského oděvu, ostříhal si vlasy, postavil se v kůru do řady mnichů a takto očekával svého otce. Otec spatřil syna oblečeného mnišským šatem a div si nezoufal. Když však vyslechl celý průběh jeho vnitřní proměny, zmírnil se a konečně mu dovolil, aby v klášteře zůstal.

Jan začal žít novým životem; potlačoval své špatné sklony a cvičil se v poslušnosti a pokoře. Časem mu však byla klášterní kázeň příliš mírná, proto odešel ke kamaldolským poustevníkům a s nimi žil několik let. R. 1038 si však nalezl místo, kde by v ústraní mohl sloužit Bohu. To místo bylo vzdáleno půl dne cesty od Florencie a nazývalo se “Vallombrosa", t. j. “Stinné údolí", protože tam rostlo mnoho košatých stromů. Jan si zamiloval toto tiché údolí, a když se k němu přidružili jiní poustevníci, zbudoval tam kostelíček a kolem něho chýšky. Dal svým druhům přísná pravidla, aby zachovali mlčenlivost, aby se umrtvovali, aby například ani za největšího vedra, kromě poledne, nehasili žízeň douškem vody, aby každý i nejmenší přestupek byl trestán bičováním. Jan přesně dodržoval stanovená pravidla; když ale několikrát slabostí omdlel, nahlédl, že řehole svou přísnou strohostí znemožňuje pokrok v duchovním životě, a nezbývalo mu, než aby svoje předpisy zmírnil.

********obrázek*****

Jan nepřijal nikoho, dokud se v přísné zkoušce nepřesvědčil, je-li žadatel schopen a ochoten zachovávat řeholní pravidla. Sám předcházel dobrým příkladem své žáky; dbal, aby v klášteře byla přísná kázeň. Kdysi se dověděl, že jistý klášter, jemu podřízený, přijal bohatého mladíka, který pominul své chudé příbuzné a veškeré jmění odkázal tomu klášteru. Jan roztrhal darovací listinu a varoval mnichy

před ziskuchtivostí. Jinde vystavěli vallombroští bratří mniši nádherný klášter; Jan to vytkl opatovi a řekl: “Vynaložili jste na svoje stavení mnoho peněz, které se měly raději darovat na podporu chudým. To nemůže a nesmí být, aby pokorní řeholníci bydleli jako vysocí páni." Tak pečoval Jan Gualbert o všechny své kláštery. Později se v Passignaně roznemohl, napomenul mnichy k lásce a svornosti, a r. 1073 zemřel.

13. ČERVENCE. SV. ANAKLÉT, PAPEŽ A MUČEDNÍK.

K l e t u s (Anaklét) pocházel z Říma a byl žákem svatých apoštolů. Od svatého Petra byl prý posvěcen spolu s Linem a Klementem na biskupa a zpočátku působil mezi křesťany na římských předměstích. Papežský úřad přijal na naléhání významného římského křesťana a pozdějšího svého nástupce svatého Klementa. Nad hrobem svatého Petra pořídil pomník. Vedle Petrova hrobu prý zřídil hrobku pro další římské biskupy. Řídil církev za císařů Vespasiána, Tita a Domitiána (77-88). Za něho vniklo křesťanství i do šlechtických římských rodin (Pomponiů, Aciliů a Flaviů). Za Domitiána vypuklo nové pronásledování, jemuž padl za oběť mučednickou smrtí i svatý Anaklét asi r. 88.

Bůh se nenechá posmívat.

Sv. E u g e n byl biskup v Kartágu; vynikal zbožností, moudrostí a opatrností. Pečoval o to, aby zahojil rány, které byly městu zasazeny sveřepými Vandaly. Především pomáhal lidem ožebračeným hmotně. Rozdával peníze, šatstvo a potraviny

vdovám a sirotkům, nemocným a všem nuzným. Nikdo nevěděl, odkud Eugen bere tyto dary. Dokonce ani on sám to často nevěděl. Dobrodinci mu přinášeli příspěvky pro chudé nejen veřejně, ale i potají, protože věděli, že Eugen všecko rozdá potřebným. Za to se těšil velké přízni u katolíků; ale také ariánští Vandalové si ho vážili a chodili do katolického chrámu, aby slyšeli Eugenovy promluvy. Proto ariánští duchovní Eugena nenáviděli.

V Kartágu žil slepý muž Felix, kterého znal kdekdo ve městě. V noci před svátkem Zjevení Páně se mu zdálo, jako by ho někdo napomínal, aby šel do kostela, kde biskup Eugen světí křestní vodu, že ho má poprosit, aby se ho dotkl a tak nabude zraku.

Slepec se domníval, že je to pouhý sen; když však uslyšel toto napomenutí podruhé a potřetí, uposlechl a dal se zavést do chrámu. Vykládal biskupovi, co se

mu zdálo, a prosil ho, aby mu vrátil zrak. Biskup však odpověděl: “Odejdi ode mne, bratře, neboť já jsem nehodný hříšník!" Slepec však nepřestal prosit: “Vrať mi zrak, jak Hospodin přikázal!"

Eugen začal světit vodu, a když byla voda posvěcena, obrátil se k slepému a řekl mu: “Bratře Felixe, již jsem ti řekl, že jsem hříšný člověk; avšak ten, kdo tě navštívil, uděl ti podle tvé víry a vrať ti oči!" Zároveň učinil na jeho očích znamení svatého kříže a v okamžiku nabyl slepec zraku. O tom zázraku se mluvilo v celém městě a mnozí ariáni se vraceli k církvi. I ariánský král Hunerich se o tom dozvěděl a dal povolat biskupa, aby mu vypravoval, jak se to událo. Ariánští biskupové však tvrdili, že Eugen učinil tento zázrak čarodějstvím.

Jeden z nástupců Hunerichových žádal, aby katolický biskup Eugen a biskup ariánský Kyrila konali veřejnou rozpravu o víře. Kyrila slyšel o zázraku svatého biskupa Eugena, a aby na posluchače více zapůsobil, podplatil jednoho člověka a přemluvil ho, aby dělal ze sebe slepce; když pak na něho vloží ruce, aby řekl, že byl uzdraven. Den veřejné disputace se přiblížil. Eugen vyvrátil všechny ariánské bludy. Bludař Kyrila

chtěl na přítomné posluchače, které nemohl přesvědčit slovem, zapůsobit zdánlivým zázrakem. Povolal toho člověka a vložil na něj ruce. Co se však stalo? - V tom okamžiku dotyčný člověk oslepl a cítil tak hrozné bolesti, že ihned veřejně řekl, k čemu ho Kyrila svedl; prohlásil, že se zříká ariánského bludu a chce se vrátit do církve katolické. V přítomnosti ariánů, kteří popírali tajemství Nejsvětější Trojice, udělal Eugen nad slepcem kříž a řekl: “Tvé oči ať se otevřou ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého, ve jménu jednoho Boha ve třech osobách." Na tato slova přestaly bolesti a slepý zase nabyl zraku.

Ariánský biskup poštval pak krále Hunericha proti Eugenovi. Král rozkázal Eugenovi, aby do svého chrámu nepouštěl nikoho, kdo nosí vandalský kroj. Eugen odpověděl: “Dům Boží je otevřen každému člověku a nemohu odtud nikoho vyhánět." Král dal postavit u chrámových dveří biřice, kteří každému návštěvníku, oblečenému vandalsky, opravdu krutým způsobem zabránili vstoupit do chrámu. Biřicové popadli Vandala, ať muže nebo ženu, a tyčí se zahnutým ostrým bodcem je za hlavu násilně odtáhli od chrámu.

Biskup Eugen byl vyhoštěn do Tamallumy, na kraj pouště, a odevzdán ariánskému biskupovi na ostrahu. Ariánský biskup zavřel Eugena do špinavé díry a v tomto tmavém, vlhkém vězení Eugen onemocněl revmatismem; snášel těžké bolesti, nemohl se ani hýbat ani mluvit, měl ochrnutý jazyk. Teprve za Hunerichova nástupce Gunthamunda se směl Eugen vrátit do Kartága. Avšak

Gunthamundův nástupce Thrasimund poslal Eugena do vyhnanství do Gallie. Tak rychle byl tento rozkaz vykonán, že Eugen ani neměl čas, aby se rozloučil se svými věřícími. Proto jim napsal

476

na rozloučenou list, plný apoštolské horlivosti a lásky. Usadil se v Gallii u hrobu sv. mučedníka Amaranda na řece Tarnu v Languedocu. Zemřel kolem r. 550.

14. ČERVENCE. BONAVENTURA, BISKUP, VYZNAVAČ A UČITEL CÍRKEVNÍ.

B o n a v e n t u r a se nazýval rodným a křestním jménem Jan; narodil se r. 1221 v Bagnarei u Viterba v Toskánsku. Otec se jmenoval Jan Fidanza; matka Maria, rozená Bitelli. Syn se nebezpečně roznemohl, a když lékaři nedovedli pomoci, slíbila matka, když se hoch uzdraví, že ho vychová pro řád Menších bratří.

Jan se uzdravil a vstoupil do řádu Menších bratří. Studoval v Paříži, kde byl jeho učitelem Alexander Halesský. R. 1255 byl Bonaventura ustanoven učitelem na vysokých školách pařížských. Doporučoval svým posluchačům vedle vědy i rozjímavý život, aby pojímání vznešených pravd bylo oživováno náboženským citem; rozum i srdce, vědu i zbožnost hleděl uvést do dokonalého souladu. Kdysi se ho tázal Tomáš Akvinský, ze kterých knih čerpá své hluboké myšlenky. Bonaventura ukázal na obraz Ukřižovaného a řekl: “To je moje knihovna, v níž jsem se naučil všemu, co umím." Pro harmonickou mysl a neposkvrněnou čistotu srdce byl Bonaventura nazýván “serafínským učitelem".

Když r. 1274 svolal papež Řehoř X. do Lyonu všeobecný církevní sněm, přál si, aby se ho Bonaventura zúčastnil a aby byl papeži nablízku radou a pomocí v důležitých věcech.

477

Předsedal poradám na místě papežově a řídil celé jednání. Za čtyři měsíce potom zesnul v Pánu dne 15. července 1274. Bonaventura náleží do počtu šesti velkých latinských církevních učitelů.

“Pomocnice křesťanů, oroduj za nás!”

Když se H r o z n a t a narodil (asi 1160), zdálo se, že novorozené dítě je mrtvé.

Matka Dobroslava na radu jedné ženy obětovala dítě Ježíši Kristu a Marii Panně. A náhle, hned po modlitbě dalo novorozeňátko svým pláčem znamení života a ztuhlé tělíčko oživlo. I poklekla vděčná matka a vzdávala za tuto milost díky Bohu a matce milosrdenství Marii, jejíž božský Syn je naše vzkříšení a život.

Jednou si vyjela Dobroslava s dcerou Vojslavou a s maličkým Hroznatou. Za jízdy Vojslava upustila bratříčka a ten se dostal pod kola vozu, který ho přejel. Ulekaná matka se domnívala, že chlapeček utrpěl smrtelný úraz; avšak byla s ním ruka Páně a Rodička Boží ho zachovala i v tomto nebezpečí. Proto vzbuzovali rodiče v Hroznatovi vědomí, že je chráněncem Panny Marie a zbožně ho vychovávali.

Když Vojslava dospěla, provdali ji rodiče za krakovského územního správce Otu. Hroznata doprovázel sestru do Polska a byl u ní v Krakově. Jednoho dne si hrál s jinými mladíky na břehu řeky Visly a z neopatrnosti spadl ve tři hodiny odpoledne do vody. Rychle zavolali Vojslavu a rybáři hledali Hroznatu, ale marně. Teprve k večeru ho vytáhl za vlasy zkušený plavec. Přítomní se domnívali, že mladík je již mrtvý. Jak však užasli, když

viděli, že je živ a zdráv. I vypravoval užaslému zástupu, že se mu pod vodou zdálo, jak překrásná paní drží nad jeho hlavou ruce. Lidé nepochybovali, že touto ochranitelkou byla Rodička Boží, a začali ji velebit radostnou modlitbou a zpěvem. Také Hroznata byl o tom přesvědčený a v té chvíli učinil slib, že z vděčnosti a lásky prokáže Marii Panně, své ochranitelce, zvláštní službu.

Když získal potřebné vzdělání, povolal ho kníže biskup Jindřich Břetislav a ustanovil ho zemským úředníkem. Hroznata se oženil, ale žena i syn mu zemřeli. Založil premonstrátský klášter na říčce Teplé a sám vstoupil do řádu. Když jednou chtěl prohlédnout klášterní statek v Hroznětíně, byl od lupičů přepaden a uvězněn. Ve vězení zemřel r. 1217.

15. ČERVENCE. JINDŘICH, VYZNAVAČ.

“Otče můj … staň se tvá vůle.”

(Mt. 26**,** 42)

Sv. J i n d ř i c h II. (1002-1024) byl syn bavorského vévody Jindřicha Krátkého a jeho manželky Gisely. Narodil se r. 972. Vychovával ho sv. Volfgang, biskup řezenský. Když dospěl, oženil se s Kunhutou, dcerou hraběte luxemburského.

Ustavičné bouře a vzpoury příbuzných a knížat zošklivily Jindřichovi

panovnický úřad. Stával se zasmušilým, malomyslným a umínil si, že se vzdá koruny a vstoupí do kláštera u města Trevíru. Zažádal o přijetí. Opat ho zrazoval od jeho úmyslu, ale marně. Dal tedy svolat všecky mnichy a v jejich přítomnosti se Jindřicha tázal: “Trváš nezvratně na svém úmyslu vstoupit do tohoto kláštera a zavázat se sliby, tedy také slibem poslušnosti?" Král odpověděl: „Ano, a zavazuji se k tomu slibem!" Opat na to: „Nuže, přijímám vaši královskou výsost za člena tohoto kláštera a přikazuji ti na základě slibu poslušnosti, abys nadále zůstal ve světě a spravoval říši, kterou ti Bůh svěřil. Ukaž, že dovedeš nést svůj kříž.” Král poslechl.

479

Jindřich byl upřímně zbožný, často přijímal svaté svátosti, dodržoval církevní posty a zapíral se, aby zachoval čistotu svého srdce. Ačkoliv byl přítelem míru a nemiloval války, přece byl nucen často válčit s domácími i zahraničními narušiteli míru. Ale i ve válkách si zachoval dobré srdce. Když začal obléhat řecké město Trója v Apulii, zhrozili se obyvatelé ohromného císařského vojska a vyslali k císaři svoje děti, které kráčely v průvodu a prosily o milost za zpěvu “Kyrie eleison." - “Pane, smiluj se nad námi!" Jindřich viděl tento zástup nevinných dětí, slyšel jejich zpěv a řekl: “Nesluší se nevyslyšet prosbu, jíž Bůh bývá pohnut, že odpouští" a odtáhl i se svým vojskem od města, jehož zpronevěřilým obyvatelům prominul zasloužený trest za jejich vzpouru.

Tehdy navštívil Jindřich II. slavné opatství montecassinské. Ve vojsku začala řádit zimnice, a také král si odnesl z této výpravy zárodek smrti a začal churavět. Zemřel v dvaapadesáti letech na svém statku Króne u Halberstadtu dne 15. července 1024.

16. ČERVENCE. SLAVNOST PANNY MARIE KARMELSKÉ.

Již v nejstarších dobách křesťanských přebývali v četných slujích karmelského pohoří zbožní poustevníci, kteří vedli kající život a uctívali Rodičku Boží Pannu Marii.

480

Sv. Jan Křtitel

R. 1185 připutoval na Karmel ctihodný stařec Berthold z Kalabrie v jižní Itálii. Tento rytíř bojoval s mohamedánskými Saracény a ocitl se v nebezpečí života. Učinil slib, že bude až do smrti poustevníkem, vyvázne-li šťastně. Svému slibu dostál. Usadil se na Karmelu vedle Eliášovy jeskyně. Brzy se k němu připojili i jiní poustevníci. Vznikla družina, jejímž prvním převorem byl Berthold. R. 1224 papež Honorius III. potvrdil jejich pravidla. Řehole bratřím ukládala úctu k Rodičce Boží, úplnou chudobu, zdrženlivost od masitých pokrmů, tuhé posty, mlčení a ruční práce.

Za vlády sultána Kamela Egyptského byli Karmelité nuceni opustit Svatou zemi a přestěhovat se do různých zemí evropských. R. 1245 se sešli v Aylesfortu v Anglii a zvolili si vrchním představeným Šimona Štoka. Tento muž, rodem Angličan, opustil již jako devatenáctiletý mladík otcovský dům a odebral se na poušť, kde žil po třicet let v dutině starého stromu v tuhé kajícnosti. Panna Maria mu zjevila, že Karmelité přišli do Anglie a že k nim má vstoupit. Šimon neměl vroucnějšího přání, než jak by rozšiřoval a zveleboval úctu k Rodičce Boží. Jednou se mu opět zjevila Panna Maria a podávala mu š*kapulíř* se slovy: “Vezmi si toto roucho, je to známka spásy, záruka pokoje a věčného závazku; kdo v tomto rouchu zemře, nezakusí věčný oheň."

Časem se utvořilo jako větev karmelského řádu Bratrstvo Panny Marie karmelské. Do tohoto bratrstva mohou vstoupit i nekněží a neřeholníci. Členové nosí na krku pod obyčejným oděvem malý škapulíř, který je složen ze dvou kousků látky, na nichž je obraz

Panny Marie. Je to odznak zvláštní úcty k Rodičce Boží a důvěry v její ochranu. R.1613 se papež Pavel V. jasně vyslovil, že nejbl. Panna Maria těm nositelům škapulíře z bratrstva karmelitského, kteří zachovávali čistotu podle svého stavu, poskytne svou ochranu a přispěje jim zvláště při smrti svou pomocí.

Škapulíř řehole karmelitské i jiných řádů (servitů, trinitářů, lazaristů, theatinů) náleží k **t**ěm odznakům, které mohou být křesťanům užitečné, aby i ve svém světském povolání pozdvihli srdce k Bohu. Obraz Panny Marie na škapulíři nás má napomínat, abychom následovali jejího svatého příkladu.

Bylo by ale pošetilou a zhoubnou pověrou, kdyby se někdo domníval, že dosáhne nějakých zvláštních milostí od Boha pouze tím, že nosí škapulíř, aniž koná to, k čemu jej škapulíř nabádá. Kdo nedodržuje své křesťanské povinnosti a

hříšným životem slouží tělu, světu a ďáblu, tomu škapulíř nic neprospěje.

Papež Pius X. dovolil, aby věřící místo škapulíře nosili medailku, na níž je na jedné straně obraz Srdce Páně, na druhé obraz Panny Marie.

Podle vzoru klarisek a dominikánek se utvořil v 15. století ženský řád karmelitek. Kromě toho vznikl třetí řád karmelitský pro osoby obojího pohlaví, žijící ve světě. Nejslavnější karmelitka sv. Terezie z Avily obnovila v mužském i ženském odvětví řádu přísnou řeholní kázeň a r. 1593 byl rozdělen celý řád ve dvě větve: bosých a mírnějších (obutých). Do Prahy uvedl karmelity Karel IV., zbudoval jim klášter a kostel u Panny Marie Sněžné. V 17. a 18. století měli v Praze bosí karmelité klášter u Panny Marie Vítězné na Malé Straně a karmelité obutí klášter u sv. Havla na Starém Městě. Bosé karmelitky si zřídily v 17. století klášter u sv. Josefa na Malé Straně, odkud se přestěhovaly r. 1792 do kláštera sv. Benedikta na Hradčanech.

Na poděkování za dobrodiní, která prokázal Bůh na přímluvu Panny Marie skrze řád a bratrstva karmelitská, povolil r. 1587 papež Sixtus V., aby se v řádu i v bratrstvu karmelitském konala výroční slavnost Panny Marie karmelské. R. 1726 Benedikt XIII. rozšířil tuto slavnost na celou církev a stanovil ji na 16. července.

17. ČERVENCE. ALEXIUS, VYZNAVAČ. PAMÁTKA SYMFOROSY A JEJÍCH SEDMI SYNŮ.

“Kdo chce jít za mnou, zapři sám sebe…”

(Mat. 16, 24)

A l e x i u s (Alexej, Aleš) se podle legendy narodil kolem r. 360 v Římě jako jediný syn senátora Eufemiána a Aglaisy a byl svými rodiči vychován v bázni Boží. Podle přání svých rodičů se zasnoubil s váženou dívkou Sabinou. Svatba se slavila nádherně. Ale téhož večera svěřil Alexius nevěstě, že se zasvětil Bohu a že odejde do světa. Odevzdal jí svůj prsten a řekl: “Vezmi si tyto dary na památku a buď mým rodičům dobrou dcerou!" Rychle zmizel, vsedl na loď a dostal se do Asie. Rodiče vypravili posly do všech sousedních zemí, aby ho vyhledali, ale nadarmo.

Alexius došel až do města Edessy v Mezopotámii, rozdal peníze a klenoty chudým a žil pak z almužen. Po sedmnácti letech se chtěl odebrat do Tarsu v Cilicii. Avšak bouře zahnala loď na italský břeh. Alexius v tom viděl pokyn Prozřetelnosti Boží a šel do Říma, aby žil nablízku rodičů. S tlukoucím srdcem vstoupil do otcovského domu a prosil, aby mu pro milosrdenství Boží bylo dáno přístřeší a byly popřány drobty, padající ze stolu. Zestárlí rodiče nepoznali svého

syna, neboť jeho tvář byla ožehnuta palčivým sluncem a jeho tělo bylo zchřadlé odříkavým životem.

Otec, pohnut milosrdenstvím, přijal cizího poutníka do domu a vykázal mu komůrku pod schody. Od služebníků musel Aleš snášet mnohá příkoří; posmívali se mu, tahali ho za vlasy, házeli na něj smetí, on však trpělivě snášel všechny potupy. Větší boje však

**********obrázek*****

musel vést ve svém vlastním srdci, když viděl, jak zarmoucení rodiče plakali pro svého syna. Zde musel podstoupit nesmírný sebezápor, zvláště když se ho dotazovali, jak se jmenuje a odkud je. Na tyto otázky odpovídal vyhýbavě, že jeho vlast je v nebesích, že své jméno před lidmi již dávno odložil a u Boha si je musí teprve získat.

Tak strávil Alexius plných sedmnáct let v otcovském domě jako cizinec a žebrák. Když se přiblížila smrt, poprosil o pero a vylíčil události svého života a utrpení od toho dne, kdy z otcovského domu odešel.

Rodiče pak ten list nalezli na prsou zemřelého žebráka, užasli a slzami smáčeli mrtvolu svého syna, kterého tak pozdě poznali. Když se rozletěla zpráva o této podivné události, přišel lid v zástupech uctít památku podivuhodného světce. Rok jeho smrti je asi 417.

*

S y m f o r o s a a sedm jejích synů v Tiburu (Tivoli). Legenda vypravuje: Její manžel se jmenoval Getulius (či Zotikus) a její bratr Amancius. Oba byli důstojníci u vojska a oba byli pro svou víru usmrceni; soudce, který je vyšetřoval, uvěřil v Krista a spolu s nimi podstoupil mučednickou smrt. Jmenoval se Cerealis.

Symforosa ovdověla, pohřbila těla těchto mučedníků a byla pečlivou matkou svých synů. Jejich jména jsou: Krescenc, Julián, Nemesius, Primitivus, Justinus, Stakteus a Eugen. Kdysi se tázala matka Eugena, svého nejmladšího syna: “Co

bys udělal, kdyby tě nutili obětovat modlám?" Eugen odpověděl: “Raději bych se dal na kusy roztrhat, než bych obětoval modlám." Také ostatní prohlásili, že žádná hrůza a ukrutnost je neodvrátí od Krista. - V té době si dal císař Hadrián vystavět v

Tiburu palác a přišel tam. Když se dozvěděl o Symforose a o jejích sedmi synech, dal si je předvolat a rozkázal matce: “Ty a tvoji synové obětujte bohům, jinak budete sami obětováni. Přísahám tak u nesmrtelných bohů." Nato Symforosa: “Jaké štěstí pro nás, že budeme Bohu obětováni!" Hadrián rozkázal: “Našim bohům budete obětováni." Symforosu nejprve zbičovali a pak s těžkým kamenem na hrdle v řece Aniu utopili. Synové byli rozličným způsobem umučeni kolem r. 120. Jejich mrtvoly byly hozeny do jámy.

18. ČERVENCE. KAMIL DE LELLIS, VYZNAVAČ.

Cesty Božího milosrdenství.

K a m i l d e L e l l i s se narodil r. 1550 v Bucchianiku v Abruzzách v Itálii. Matka mu brzy zemřela.

Neuměl číst a psát, ale náruživě hrál karty a kostky a celé noci prohýřil. Když mu bylo osmnáct let, odebral se s otcem do Benátek, aby tam vstoupil do vojska. Na cestě oba onemocněli a otec zemřel. Kamil se dobelhal k františkánům ve Fermě; ti se ho ujali. Žádal o přijetí do kláštera, ale pro nemoc nebyl přijat. Proto se odebral do Říma a

tam zůstal několik měsíců v nemocnici pro nevyléčitelné. Pak sám sloužil nemocným. Avšak brzy vzplanula stará karbanická vášeň. Zanedbával své povinnosti, hašteřil se s ostatními ošetřovateli, a proto ho z nemocnice vyhnali.

Dal se najmout k vojsku a bojoval proti Turkům a proti tuniským námořním lupičům. Z armády ho propustili a zase byl bez zaměstnání. Co si na vojně ušetřil, to brzy prohrál v kartách, k tomu ještě i zbraň a šatstvo. Toulal se bez cíle. Když v Manfredonii v Apulii pomáhal při stavbě kláštera jako nádeník, zmocnila se ho najednou taková lítost, že poklekl a dal se do usedavého pláče. Potom šel prosit do kláštera, aby ho přijali za řeholního bratra. Byl přijat. Ale hrubý řeholní oděv mu znova otevřel rány na nohou, proto musel zase odejít. Šel opět do Říma do nemocnice pro nevyléčitelné.

Když poznal nedbalost zdravotních ošetřovatelů, zaujala ho myšlenka založit družinu mužů, kteří by pečovali o nemocné ne pro zisk, ale z pravé křesťanské lásky. Aby snáze dosáhl svého cíle, začal jako dvaatřicetiletý studovat a dal se vysvětit na kněze. Založil družinu, ale kardinál, mající vrchní dozor nad nemocnicí, neschválil jeho úsilí a nazval Kamila nepokojným svéhlavcem. Papež Sixtus V. však r. 1585 potvrdil tuto náboženskou společnost, která dostala jméno “Otcové dobré smrti".

V konání skutků milosrdenství byl Kamil neúnavný. Třebaže kulhal, nepřestával obcházet ulice a domy, aby vyhledával nemocné. V době moru nacházel mnohé domy uzavřené a nezbývalo mu, než aby po žebříku vnikal k nemocným domů. Vytrval v nemocnici, i když zápach byl nesnesitelný. Často omdlel vysílením. Radili mu, aby si odpočal. Odpověděl: “Pravý voják umírá na bojišti, námořník na moři a ošetřovatel v nemocnici.”

Co ho přimělo k tak sebeobětavé činnosti? On sám dává odpověď. Všechna jeho kázání jednala o lásce k Bohu, a slyšel-li kázání, v kterém nebyla zmínka o lásce k Bohu, říkával: **“**To je prsten, kterému chybí démant.”

Přednostně se snažil o to, aby nemocní přijali svaté svátosti a aby z lásky k Bohu své bolesti trpělivě snášeli. Poklesky svého mládí oplakával po celý život; zpovídal se sv. Filipu Nerejskému. Trpěl nejen nezhojitelným neduhem na nohách, ale i bolestnou kýlou, kterou si uhnal v nemocnici. Své choroby nazýval “milosrdenstvími Božími". Jeho poslední nemoc trvala třiatřicet měsíců. Zemřel mezi svými nemocnými chudými dne 14. července 1614. Byl prohlášen patronem umírajících.

*

Sv. B e d ř i c h pocházel ze vznešené friské rodiny; snad byl vnukem krále Radboda. Vynikal krásou a duševními dary. Oblíbil si stav duchovní, stal se knězem a později byl zvolen utrechtským biskupem. Nabádal lid k věrnému zachovávání Božích i církevních přikázání, usiloval o to, aby byly zrušeny zaběhané sňatky mezi příbuznými. Císařovnu Juditu, manželku císaře Ludvíka, pokáral, protože žila v hříšném poměru a byla hašteřivá. Jednou ho přepadli dva vrahové, bezpochyby najatí od Judity, a r. 838 zavraždili dýkami.

Sv. B r u n o byl zprvu opatem montecassinským, pak biskupem seguiským v Campagni; zemřel r. 1123.

19. ČERVENCE. VINCENC Z PAUL, VYZNAVAČ.

Stupně do nebe.

V i n c e n c (Čeněk) se narodil 24. dubna 1576 ve vesničce Pony u Daxu v jihozápadní Francii. Rodiče se živili zemědělstvím. Měli šest dětí. Vincenc pásal

stáda a rád zpíval, zvláště mariánské písně. Byl štědrý. Otec si umínil, že dá syna na studie, aby později mohl podporovat svoje sourozence.

Když chudobný student Vincenc dokončil svá studia a byl vysvěcen na kněze, zdědil po svém příznivci v Marseille sedm set zlatých. Převzal své dědictví a vsedl na loď, aby se vrátil do vlasti. Avšak loď přepadli turečtí lupiči, Vincence poranili a prodali za otroka do Tunisu v Africe.

Byl prodán odpadlíkovi Ludvíku Merikurtovi, pocházejícímu z Nizzy. Při práci těšil své druhy tím, že jim vypravoval příběhy ze života svatých a zpíval nábožné písně. Kdysi zpíval žalm, který zpívali Izraelité v babylónském zajetí: “U řek babylónských, tam jsme sedávali s pláčem ve vzpomínkách na Sijón." (Ž. 137)

Potom zazpíval “Zdrávas Královno!" To zaslechla Zulma, jedna ze tří žen Merikurtových, a žádala, aby jí vysvětlil obsah těch písní a aby ji učil pravdám křesťanské víry. Uvěřila v Krista; vytýkala svému muži, že zradil svou víru. Ludvík se zastyděl a radil se s Vincencem, co by měl dělat. Pak rozprodal své statky, opustil tajně se Zulmou a s Vincencem Afriku a šťastně se dostal do Francie. Tam konal pokání a vrátil se do církve.

Vincenc se stal almužníkem královny Markéty z Valois. Bydlel na předměstí se svým krajanem, jenž byl soudcem. Jednou Vincenc onemocněl a musel ležet. Soudce odešel po svém zaměstnání, ale zapomněl zamknout svůj stolek, kde měl čtyři sta tolarů. Tu přišel učedník z lékárny, zpozoroval odemknutý stolek a všechny peníze ukradl.

488

Soudce se vrátil a zjistil, že peníze zmizely. Obviňoval Vincence, že mu peníze ukradl. Zažaloval ho proto u pařížského biskupa.

Šest let snášel Vincenc toto křivé podezření; s povzdechem říkával: “Bůh zná pravdu a zjeví ji." A opravdu - po šesti letech se zloděj dopustil nové krádeže, chytili ho a on se ve vězení přiznal, že vzal i soudcovy peníze. Tak vyšla Vincencova nevina najevo. Poděkoval Bohu a soudci ze srdce odpustil.

Jako pohádka zní to, co všechno vykonal na poli křesťanské lásky k bližnímu. Pro galejníky, kteří hynuli tělesně i mravně, zařídil dům a nemocnici a postaral se, aby tito vězňové byli nábožensky poučeni a mravně se zlepšili. Sestavil chudinský řád a zřídil dvě bratrstva, jedno mužské a druhé ženské, kterým svěřil péči o žebráky.

Vystavěl polepšovnu pro mravně úchylné lidi, pro zběhlé studenty, pro karbaníky, rváče, chlípníky a opilce.

Založil družinu “služebnic chudých", které dal název “Dcery křesťanské lásky". Lid jim říkal “šedé sestry".

Pro odložené děti zařídil velký ústav a odevzdal jej “Sestrám křesťanské lásky”. Během válečných útrap se zdálo, že ústav zanikne. Vincenc svolal ústavní sestry, ukázal jim děti a řekl: “Ze soustrasti a křesťanské lásky jste přijaly tyto děti jako své vlastní. Staly jste se jim matkami, když je jejich vlastní matky odložily; chcete je teď odmítnout? V tomto okamžiku jste jejich soudci. Jejich život a smrt závisí na vás. Budou žít tyto ubohé děti, když se o ně budete dál s láskou starat; zemřou však, bezpochyby zemřou, jestliže je opustíte." Těmito slovy byly ženy tak dojaty, že se rozhodly i za největších obětí pokračovat ve svém díle.

Za třicetileté války zuřil v Lotrinsku hlad. Je neuvěřitelné, jaké sumy Vincenc sehnal pro trpící. Jeden z poslů vykonal cestu až třiapadesátkrát a nesl někdy až třicet tisíc livrů. Z Lotrinska utíkalo mnoho dívek a žen, dětí a starců do Paříže. Z Anglie a z Irska tam uteklo mnoho katolíků, aby unikli pronásledování krvelačného Cromwela. O všechny tyto uprchlíky Vincenc pečoval.

Při veškeré péči o zmírnění pozemské bídy se nezapomněl starat především a na prvním místě o duše. Kdysi byl požádán, aby zaopatřil jistého starce, na smrt nemocného. Vincenc rád takové žádosti vyhověl. Po zpovědi vyznal stařec se slzami v očích v přítomnosti hraběnky Gondyové a jiných lidí, že se po léta zpovídal neplatně a svatokrádežně a na kolenou hlasitě děkoval Bohu, že mu Vincenc pomohl k dobré, upřímné generální zpovědi.

Nad touto příhodou se zamyslela hraběnka; požádala Vincence, aby v chrámu poučil lidi o potřebě pokání a aby jim dal návod, jak se koná generální zpověď. Účinek kázání byl neobyčejný; přihlásilo se tolik kajícníků, že bylo třeba povolat jednoho kněze z Amiensu. Vincenc s ním pak konal misie i na jiných místech. Když hraběnka viděla úspěch těchto misií, založila nadaci se šestnácti tisíci livrů na ten účel, aby se na jejích panstvích každý pátý rok konaly misie. Vincenc založil družinu kněží misionářů, kteří dostali jméno “lazaristé.”

Vincenc zavedl duchovní cvičení, exercicie pro lidi všech společenských vrstev. Na tato cvičení přicházeli například ti, kdo si chtěli vyvolit nový stav, vojáci před nástupem služby, starci, kteří se připravovali na smrt a další.

Zemřel 21. září 1660.

20. ČERVENCE. JERONÝM EMILIANI, VYZNAVAČ. PAMÁTKA SV. MARKÉTY, PANNY A MUČEDNICE.

“…pacholátka prosí o chléb..."

(Pláč Jer. 4, 4)

J e r o n ý m E m i l i a n i se narodil r. 1481 v Benátkách ze šlechtického rodu. Měl jen jednu touhu: chtěl být slavný. Sotva měl patnáct let, zahodil knížky do kouta a stal se vojákem. Byl vojákem celým srdcem a celou duší: vždy byl první, kde šlo o to, vykonat něco odvážného, ale též první v rozpustilostech a nevázaném životě.

490

R. 1509 vypukla válka a Jeroným se stal velitelem pevnosti Kastelnuovo. Avšak nepřátelé město dobyli a velitel se ocitl ve vězení. -

Teď tam seděl hrdý důstojník sklíčený, neboť s určitostí věděl, že se mu brána vězení otevře jenom k nástupu na smrt. S hrůzou poznal, že mu nikdo nemůže pomoci než Bůh, ten Bůh, jemuž byl tak nevěrný, jímž tak pohrdal, jenž ho nyní podle spravedlnosti trestá. Zoufale se tázal, zdali může očekávat odpuštění od spravedlivého Boha. Tu si vzpomněl na milostný obraz Matky Boží v Trevisu, kde je Panna Maria uctívána jako útočiště hříšníků. K ní se obrátil v největší tísni a slíbil jí pouť do Trevisu, jestliže mu pomůže. A byl vyslyšen. Najednou před ním stojí Matka Boží, nebeským světlem obklopená, povzbuzuje ho a napomíná, aby začal lepší život. Podala mu klíče vězení a on nepozorovaně vyvázl.

Za své zásluhy byl jmenován starostou Kastelnuova. Ale úřady a světské důstojnosti ho již nelákaly. Jeho srdce toužilo po Bohu. Když jeho bratr Lukáš zemřel, vzdal se svého úřadu, vrátil se do Benátek a věnoval se výchově svých synovců a spáse své duše. Plný lítosti nad minulým životem často objímal kříž a modlil se: “Nejsladší Ježíši, nebuď mi soudcem, ale Spasitelem!"

R. 1528 vypukl v severní Itálii hrozný hlad. Jeroným rozdal všechen svůj majetek, i zařízení domu, aby pomohl chudým. Jeho palác se podobal chudobinci, kde přijímal lidi hladové a bez přístřeší. A po celodenní únavné práci ve službách trpícím věnoval noc k tomu, aby pochovával ty, kteří leželi na ulicích nepohřbeni.

491

Po hladu přišel, jako obyčejně, mor. I Jeroným onemocněl na smrt. A když ho

Bůh uzdravil, zcela se věnoval službě nejopuštěnějších. Po hladu a moru se potulovalo po ulicích města mnoho sirotků, kteří hynuli na těle a na duši. Jeroným je sbíral do svého domu a postaral se, aby se něčemu naučili. Především hleděl přivést k Bohu jejich duše. Vyučoval je náboženství. Při práci s nimi zpíval nábožné písně nebo se modlíval sv. růženec.

Sta a tisíce duší tak zachránil. Se svými pomocníky založil řád "Somasků", který se věnuje výchově nejchudších dětí.

Zemřel 8. února 1537.

*

M a r k é t a (Margareta, česky Perla) se narodila v Antiochii, hlavním městě Pisidie (v Malé Asii). Její otec Edesius byl pohanský kněz. Její matka brzy zemřela, a proto ji otec odevzdal pěstounce na venkově, aby ji vychovala. Pěstounka však byla tajná křesťanka a vštípila do srdce své svěřenky Kristovu víru. Markéta poznala pravou víru, přilnula celým srdcem ke Kristu, dala se pokřtít a učinila slib trvalého panenství.

Dospěla v krásnou dívku. Otec ji povolal do svého domu, brzy však poznal, že je křesťanka. Zděšený volal: "Je možné věřit, že ty, dcera kněze, dcera velekněze, jsi křesťanka? Řekni, že to není pravda, a budu ten nejšťastnější otec!" "Ano, je tomu tak, jsem křesťanka." A začal jí líčit muka, jaká museli křesťané snášet. Markéta však odpověděla: "Žádná moc tohoto světa mi nevyrve ze srdce víru v jediného, pravého Boha a v Ježíše Krista, jeho Syna, který svůj život položil za nás." Edesius se nenadál takového odporu a v hněvivém vzplanutí prohlásil, že Markéta přestává být jeho dcerou a že bude napříště pokládána za otrokyni. Dal jí obléci ošumělé šaty a nařídil, aby pásla dobytek. Doufal, že se dcera rozmyslí jinak.

Jednoho dne ji spatřil pisidský vladař Olibrius, byl zaujatý její neobyčejnou krásou a dal se s ní do řeči; uslyšel její skromné a duchaplné odpovědi a nařídil, aby se k

němu dostavila. Markéta se ulekla; předvídala, že jí nastává těžký boj; modlila se k Bohu o dar síly. Když ji předvedli, Olibrius se jí tázal na jméno a rod: "Jsi nevolnice nebo svobodná?" Markéta odpověděla: "U lidí se jmenuji Markéta, od křtu se pak nazývám křesťanka; pocházím ze svobodného rodu." Olibrius jí řekl laskavě: "Že se jmenuješ Markéta a že pocházíš ze svobodného rodu, to ladí s tvou velkou krásou. Ale že jsi křesťanka, to je zpozdilost a pro tebe škoda. Může snad být větší zpozdilost, než pokládat člověka za Boha, a to člověka ukřižovaného?"

Avšak Markéta nezůstala dlužná odpověď. “Odkud víš," tázala se, “že Ježíš Kristus, vtělený Syn Boží, byl ukřižován?" “Z Písma svatého." “Ale," řekla Markéta, “v těch samých knihách, v nichž je řeč o ukřižování Ježíše Krista, je také řeč o jeho zmrtvýchvstání. Jak to, že jednomu bys chtěl věřit a druhému ne? My křesťané věříme nejen tomu, že Kristus trpěl a umřel, ale i že vlastní mocí vstal z mrtvých." Olibrius domlouval Markétě, aby se odvrátila od Krista, a líčil, jaké štěstí by ji čekalo na zemi; řekl jí, že by si ji vzal za manželku, kdyby obětovala bohům. Odpověděla, ze se klaní Kristu, že nikdy nezradí víru v něj a že Kristu zaslíbila trvalé panenství. Vladař se pokusil zastrašit Markétu hrozbami a líčil muka, která museli křesťané podstoupit. Řekl: “Smiluj se nad svou krásou!" Odpověděla: “Smiluj se ty nad svou duší, která je odleskem a obrazem Božím."

Po této řeči se vladař se rozzuřil, dal Markétu mučit a pak stít v letech 275-284.

21. ČERVENCE. PRAXEDIS, PANNA.

Sestra sv. Pudenciány (svátek 19. května). V raném křesťanském starověku obětovala své jmění i všecky své síly pronásledované církvi. Proslavila se skutky lásky k mučedníkům v době císaře Antonia Pia (138 – 161).

O sv. P r a x e d ě vypravuje breviář, že se s láskou věnovala soustavné pomoci pronásledovaným křesťanům a souženým. Jedny ukrývala ve svém domě, jiné navštěvovala ve vězeních a opatřovala jim všechno potřebné. Druhé zase nabádala k pevné vytrvalosti, popravené pak pochovávala. V hrůzách pronásledování se modlívala, aby jí Pán, je-li to jeho vůle, povolal k sobě.

Zemřela asi 21. července (kolem r. 160). Tělo sv. panny bylo pochováno v hrobě jejího otce Pudence a sestry Pudenciány v katakombách sv. Priscilly. Papež Paschal I. (817 – 824) přenesl její ostatky spolu s ostatky četných jiných mučedníků do její prastaré svatyně, která byla zbudována jistě již v 3. století.

*

Sv. J u l i e upadla v mládí do zajetí. Sloužila pohanu Klaudiovi, který jí nabídl ruku, jestliže odpadne. Julie odmítla, sloužila však věrně ještě osmnáct let, až se Klaudius obrátil. S ním se pak vrátila do svého rodiště Troyes ve Francii, kde byli pro víru sťati kolem r. 260.

*

** obrázek *****

V i k t o r (sv.Vítězslav) byl setník v Marseilli. Když přišel císař Maximián do Marseille, velmi se rozhněval, když zjistil, že je Viktor křesťan. Byl pohnán na soud; vyčítali mu, že neposlouchá císařské zákony. Hájil se: "Nikdy jsem nejednal proti císaři ani proti státu, ale jsem křesťan a bohům obětovat nebudu." Tak vyznával otevřeně svou víru a hájil ji. Soudcové řekli: "Zde není místo na filozofický projev. Je třeba, abys obětoval bohům!" A protože se zdráhal tak učinit, vsadili ho do vězení.

Tam Viktor obrátil na Kristovu víru své strážce Alexandra, Longina (Dluhoše) a Feliciána. Dali ho prý pod mlýnské kolo, ale mlýn se zastavil. Pak ho svázali, vláčeli městem a přitom jej každý mohl po chuti tupit. Ulice byly zkropeny jeho krví. A přece zůstal naživu. Nakonec byl sťat v letech 290 – 303.

22. ČERVENCE. MAŘÍ MAGDALENA, KAJÍCNICE.

Dvojí pohled.

M a r i a M a g d a l e n a pocházela z městečka Magdaly na břehu Genezaretského jezera. Jako bohatá a krásná, obdařená temperamentní a vznětlivou povahou, stala se brzy lehkomyslnou a upadla do hříšného života. Avšak její srdce nenalézalo v rozkoších blaho a pokoj. Zvěst o Ježíšovi, o jeho učení a divech se dotkla jejího rozervaného srdce.

Ve staré legendě o sv. Maří Magdaleně čteme: Marta navštívila svoji sestru Marii a řekla jí: "Milá sestro, mám k tobě jednu malou prosbu a prosím tě, abys mi ji vyplnila." Magdalena se táže: "Dobře, co si přeješ?" Marta vypravovala, že v krajině je velký prorok, který činí zázraky, který uzdravil malomocného Šimona, dokonce i jedno děvčátko vzkřísil z mrtvých. Proto se mnozí domnívají, že on je ten očekávaný Mesiáš. Nakonec Marta prosila, aby Magdalena šla jednou na jeho kázání. Pro Magdalenu to byla hořká pilulka. Odpověděla: "Divím se ti, že děláš tolik řečí. Máš-li zájem o takové věci, tak tam jdi! Já však mám zájem o život, proto tě prosím, dej mi pokoj!" – Marta: "Pohleď, milá sestro, kdybys ode mne žádala něco mnohem těžšího, ráda bych ti to udělala, a ty mi nechceš v takové maličkosti vyhovět?"

Magdalenino srdce se trochu obměkčilo a řekla: "Dobře, abych tvému dlouhému

domlouvání učinila konec, slibuji ti, že zítra přijdu na kázání toho proroka, ale ne v takových ošumělých šatech jako ty.” Marta s radostí poděkovala Pánu a prosila ho, aby začaté dílo dokonal.

Druhého dne se Magdalena nastrojila do nejnádhernějších šatů a šla na náměstí, kde lid očekával proroka. Lidé se divili, že je tam, a mluvili jeden to, druhý ono, ale všichni byli zajedno, že Magdalena nepřišla, aby zbožně poslouchala prorokovo kázání, ale že zde hledá něco jiného.

Když Kristus Pán stál před lidem, jako by uvažoval, co má říci, pohlédl na Magdalenu a Magdalena pohlédla na něho. Ale Kristus na ni pohlédl tak, jak jednou pohlédne na zavržené při posledním soudu. A tohoto pohledu se Magdalena ulekla, zbledla, jako by měla umřít. Srdce se jí zastavilo a klesla k zemi.

Avšak dobrotivý Bůh ji nechtěl ponechat při tom leknutí; chtěl ji také potěšit. Když nyní chtěla Magdalena poslouchat, co bude kázat Kristus Pán, pohlédla na něho podruhé, pohledem pokorným a lítostivým. A On na ni také pohlédl, ale tak, jak hledí na své vyvolené v nebi. Tu srdce hříšnice začalo hořet láskou k Bohu a její svědomí se tak probudilo, že se chtěla hned před všemi lidmi vyznat ze všech svých hříchů, kdyby ji Marta nezadržela. I začala Magdalena naříkat: “Běda, ach běda, co jsem já ubohá hříšnice udělala, že jsem Boha, svého Stvořitele, opustila: Ó pekelní duchové, jak jste mne oklamali!” Marta ji však těšila: “Nezoufej si, sestro milá, a nevyrušuj Pána v jeho kázání, Bůh je milosrdný, jistě i tobě udělí odpuštění hříchů, neboť jeho milosrdenství je mnohem větší než hříchy celého světa.”

Od té doby Magdalena dělala přísné pokání. Přidala se ke zbožným ženám, které provázely Krista a apoštoly a pečovaly o jejich potřeby. Maria Magdalena neopustila Ježíše ani na jeho bolestné cestě na horu Kalvarii. Tam byla Marie z Magdaly a jiná Marie, které seděly naproti hrobu, praví evangelista Matouš. (27, 61) Marii Magdaleně se Kristus Pán zjevil po svém zmrtvýchvstání. (Mar. 16, Jan 20)

O dalších osudech Marie Magdaleny nemáme určité zprávy.

23. ČERVENCE. APOLINÁŘ, BISKUP A MUČEDNÍK. PAMÁTKA SV. LIBORA, BISKUPA.

Svatý A p o l l i n a r i s (Apolinář) přišel s apoštolem Petrem z Antiochie do Říma a byl poslán do Ravenny jako biskup. V Ravenně svědomitě vykonával svůj úřad; měl dar uzdravovat nemocné. Uzdravil jistého Bonifáce, který delší nemocí ztratil řeč, i jeho

*****obrázek ****

dceru, která tělesně i duševně churavěla a byla v moci zlého ducha. Bonifác a celá jeho rodina uvěřili v Krista. Ale modloslužebníci se vzbouřili proti Apolináři, zbičovali ho a vyhnali z města se slovy: “I když uzdravuješ nemocné, neodvažuj se již vkročit do města! Jinak tě zabijeme.” Apolinář se odebral do krajiny Emilie, kde pokřtil celou rodinu ravennského konzula Rufa (jeho svátek je 27. srpna). Pohanský soudce si dal předvolat Apolináře a začal výslech: “Jak se jmenuješ a odkud jsi?” “Apolinář a pocházím z Antiochie.” “Jaké máš zaměstnání? Jsi křesťan?” “Jsem křesťan a učedník apoštolů Kristových.” “Kdo je Kristus?” “Syn Boží.” “Je to ten, kterého Židé ukřižovali? Jak to, že je Bůh?” “Stal se člověkem, narodil se z čisté Panny, aby vykoupil lidstvo.” “Také jsem o tom něco slyšel; ale mohu tomu stěží věřit. Přísně ti nařizuji, aby ses již neodvážil hlásat a rozšiřovat Kristovu víru.”

Protože svatý biskup nedbal na jeho zákaz, dal ho soudce mučit na skřipci, kamenem tlouct do tváře a posléze vysadit na loď a odvézt do vyhnanství. Loď ztroskotala a zachráněný Apolinář přišel do Malé Asie, odtud k břehu řeky Dunaje, až došel do Thrákie. Když začal hlásat Kristovu víru, modloslužebníci ho vypudili a donutili jej, aby se přeplavil po lodi jinam. Takovým způsobem se Apolinář dostal z vyhnanství zase do Ravenny. Pohanský soudce jej opět uvěznil; žalářník však, tajný křesťan, ho propustil na svobodu, ale žoldnéři pronásledovali Apolináře, dohonili jej a tak zuřivě ho tloukli, až zůstal polomrtvý ležet. Po jejich odchodu přišli věřící, odnesli mučedníka a pečlivě ho ošetřovali. Sedmý den pak v letech 75-78 zemřel.

Svatý milionář.

L e v D u p o n t, syn Antillských ostrovů, se narodil na ostrově Martinique dne 24. ledna 1797. Otec pocházel z Bretoňska, matka byla kreolka. Byli velmi zámožní. Lev

studoval na rozličných místech, naposled v Paříži. Nevázaný život jeho druhů na univerzitě se stal i jemu nebezpečný. Lev měl přístup do salonů vznešené společnosti, patřil k nejuhlazenějším pánům, miloval tanec a jiné zábavy. Žil světsky, ale nebyl zkažený. Nepatrná příhoda změnila jeho smýšlení.

Kdysi se sháněl po svém malém sluhovi. “Kdes byl?" “U pana Bordiera na katechizmu." Tato odpověď vzbudila pánovu zvědavost. Příště šel s ním. Spatřil pana Bordiera, obklopeného zástupem chlapců, poslouchajících vyučování. Ten pohled Lva zahanbil a dojal. Bordier se mu stal přítelem a zavedl jej do Mariánské družiny.

Dupontovo obrácení bylo úplné. Hledal svou čest ve veřejném vyznávání své víry. V pátek chodil rád do hotelu a tam žádal postní jídlo. Když vystudoval, přijal místo u královského soudu na ostrově Martinique a oženil se. Ale již po pěti letech jeho manželka zemřela a zanechala mu děvčátko. Umírající si přála, aby bylo dítě vychováno v klášteře voršilek v Toursu. Proto se tam Dupont přestěhoval.

Lidé žasli, že bohatý, vzdělaný pán chodí denně na mši sv. a ke sv. přijímání. Ba někdy i ministroval. Nikdy nechyběl na církevních průvodech a pobožnostech. Ve společnosti vždy hájil víru, rád sám začínal náboženské rozhovory, a to s takovou vroucností, že mnohé tím povzbudil. Přitom byl veselý a oblíbený společník.

499

Byl apoštol častého svatého přijímání. Ve svých dopisech a rozhovorech vždy opakoval: “Křesťan bez svatého přijímání je jako r y b a b e z v o d y.”- Známý konvertita Heřman Kohen založil spolek pro noční klanění Svátosti oltářní. To se líbilo Dupontovi a zavedl spolek také v Toursu. Zrazovali ho, že prý nikdo nemá o tu věc zájem. Avšak Lev byl tak horlivý, že za dva měsíce získal již sedmdesát čtyři členů. Byl to dojemný pohled, jak muži všech vrstev společnosti, studenti, dělníci, obchodníci, úředníci i důstojníci přesně dodržovali svou hodinu. Někteří z nich přinášeli velké oběti. Pro mnohé muže bylo toto klanění počátkem nového náboženského života.

Když mu zemřela jediná dcera ve věku patnácti let, pomodlil se hlasitě “Magnifikat”, “Velebí duše má Hospodina”. Přítomní se tomu divili, on však odpověděl: “Musím především Bohu děkovat, že mé dceři dal tak krásnou smrt a že ji povolal k sobě dříve, než ji svět mohl oloupit o její nevinnost.”

Svátek svaté Maří Magdaleny měl vždy v úctě, protože v ten den dostal od Boha osvícení, že k dosažení svatosti je třeba sebeumrtvování. Od té doby ho stravovala svatá horlivost odpírat si všecko, co bylo příjemné smyslům, držet tělo na uzdě a zapírat svou vůli.

Rozčiloval se jen tehdy, když ho někdo chválil. Nezdálo se mu správné, aby se dobro připisovalo jemu, když veškeré dobro je dílem milosti Boží.

24. ČERVENCE. VIGILIE SV. JAKUBA, APOŠTOLA.

“Vždyť nás má ve své moci láska Kristova… ”

(2. Kor. 5, 14)

Sv. F r a n t i š e k S o l a n o se narodil r. 1549 v městečku Mantille ve Španělsku. Jeho rodiče Matouš Solano a Anna, rozená Himenes, byli zámožní. Svého syna důsledně vychovávali v katolických zásadách. Mladičký František získal vzdělání ve školách Otců Tovaryšstva Ježíšova a vstoupil do řádu Menších

******obrázek ******

bratří konventuálů (minoritů) v Mantille. Žil v přísné kajícnosti, jako by byl velký hříšník. Nejídal masité pokrmy, v pátek nejedl nic vařeného, bičoval se a odpočíval na tvrdém lůžku. Když byl vysvěcen na kněze, stal se učitelem klášterních noviců, ale svými projevy na veřejnosti a ošetřováním nemocných působil velice prospěšně i mimo klášter.

Chodíval po ulicích města a volal k dospělým i k mládeži: “Milujte Pána Boha a nehněvejte ho! On pro vás na kříži umřel; nekřižujte ho znova svými hříchy!” – Láska k Ukřižovanému hořela v jeho srdci a vedla ho tak, že byl ochoten nasazovat i život za své bližní.

R. 1583 vypukl v městě Montoru hrozný mor. Lidé odtud prchali. František naopak prosil představené, aby tam mohl jít a opatrovat nemocné. Dostal svolení, a tak sloužil opuštěným nemocným, pochovával mrtvé, až se sám nakazil a onemocněl. Když mu Bůh zase vrátil zdraví, neodešel z města, ale posluhoval nemocným dále, dokud mor nepřestal.

Nespokojil se však s dosavadní činností ve vlasti a umínil si, že půjde hlásat Ježíše Krista k mohamedánům do Afriky, a bude-li se Bohu líbit, že si tam zaslouží mučednickou korunu. Ale nebylo mu to dovoleno. Povolané působiště bylo jinde. Španělský král Filip II. chystal misionářskou výpravu k Indiánům v Jižní Americe a František se s radostí k této výpravě připojil.

Plavba byla zpočátku poměrně klidná. František využil příhodného času a učil černochy, kteří se s ním plavili, křesťanské víře. Také plavce a ostatní cestující učil bázni Boží.

Nejednou vzal do ruky kříž a kázal lidem na lodi, že je lépe zemřít než urazit Boha těžkým hříchem.

Nedaleko peruánského pobřeží nastala bouře, loď byla poškozena a dostala se do nebezpečí. Bylo na ní více než osm set lidí. Kapitán Františkovi nabídl, aby s ním a s ostatními vybranými vstoupil do záchranného člunu. Ale František odmítl slovy: “Chraň Bůh, abych se ze sobecké lásky k časnému životu odloučil od bratří, kteří zůstávají v dvojím nebezpečí!" A vzal kříž a vybízel všechny zanechané lidi, aby neklesali na mysli a doufali v jistou Boží pomoc. Černoši byli cestou dostatečně připraveni, přijali svatý křest, ostatní pak litovali svých hříchů, vyzpovídali se a neustávali volat k Bohu o smilování. A na třetí den pomoc přišla.

František pak kázal slovo Boží na peruánském území. Bůh žehnal jeho práci. Divoši poznali jeho skromný, zapíravý život i jeho zanícenost, a proto k němu přilnuli a dávali se od něj pokřtít. V Limě, hlavním městě Peru, František neúnavně kázal slovo Boží v chrámě, na ulicích i po domech. Chodil do hospod, na tržiště, navštěvoval dílny řemeslníků, nemocnice, žaláře i divadla a všude s křížem v ruce vybízel lid k pokání. Neobyčejný způsob jeho kázání, naléhavý slovní projev a známá přísnost jeho života působily, že se po jeho promluvách i zatvrzelí hříšníci obraceli a vlažní křesťané začali plnit své náboženské povinnosti.

Na konci života, unaven pracemi a postižen bolestnou nemocí, ulehl na lůžko a přijal svaté svátosti. Hodně zdravotně trpěl, ale ještě to nepokládal za dostačující. Říkával s pláčem: „Odpusť mi to, Pane, že ty jsi ukřižován, a já od tvých služebníků opatrován; ty oloupen o šat, já přikryt, ty políčkován a trním korunován, já tolika milostmi zahrnut a dobrodiními potěšen!"

Umíral r. 1610 se slovy: “Zaradoval jsem se, když mi řekli: Půjdem do Hospodinova domu", (Ž. 122, 1) zatímco se jeho kolemstojící řeholní spolubratří hlasitě modlili apoštolské vyznání víry.

25. ČERVENCE. JAKUB STARŠÍ, APOŠTOL.

Synové hromu.

Ve sboru dvanácti Kristových apoštolů byli dva Jakubové; Jakub Mladší, syn Kleofášův, a Jakub, příjmením Starší, syn galilejského rybáře Zebedea a matky Salomy. Druhým synem těchto manželů a mladším Jakubovým bratrem byl Jan evangelista. Zebedeus byl muž zámožný, do svého rybářství přijímal placené pomocníky.

J a k u b a J a n byli mezi prvními učedníky, jež Spasitel k sobě povolal a později přijal do sboru dvanácti apoštolů. Když šel podél Galilejského moře, uviděl Šimona a jeho bratra Ondřeje, jak vrhají síť do moře; byli totiž rybáři. Ježíš jim řekl: “Pojďte za mnou, a učiním z vás rybáře lidí." Ihned opustili sítě a šli za ním. O něco dále uviděl Jakuba Zebedeova a jeho bratra Jana; ti byli na lodi a spravovali sítě. Hned je povolal: A zanechali na lodi svého otce Zebedea s pomocníky a šli za ním. (Mar. 1, 16-20)

Oba bratry, Jakuba i Jana, vyznamenával Pán tak, že vedle Petra byli jeho nejdůvěrnějšími učedníky, kteří ho často jako jediní doprovázeli a byli svědky nejdůležitějších událostí v jeho životě. Jakub a Jan byli přítomni v domě Šimona Petra, když Ježíš uzdravil jeho tchyni, která měla zimnici, a mnoho jiných lidí z města, postižených rozličnými neduhy. (Mar. 1, 29-34) Když si Spasitel umínil vzkřísit zemřelou dceru představeného synagógy Jaira, nedovolil nikomu, aby šel s ním, kromě Petra, Jakuba a jeho bratra Jana (Mar. 5, 37) a otce té dívky i její matky. (Luk. 8, 51) Jediní Petr, Jakub a Jan byli od Pána vyvoleni, aby šli

s ním na horu, kde se před nimi proměnil a ukázal se jim ozářen svou věčnou božskou slávou. (Mar. 9, 1) Jen tyto tři vyvolené učedníky vzal Kristus Pán do zahrady Getsemanské, aby viděli, jak se rmoutí a teskní a jak se pro nastávající utrpení za hříchy lidstva potí krví. (Mat. 26, 37)

Jakub a Jan měli prudkou povahu a byli energičtí. Proto dostali od Spasitele příjmení “Boanerges", “synové hromu". Planuli horlivou láskou k Pánu, ale jejich láska nebyla dosud vytříbena. Když se Ježíš ubíral do Jeruzaléma, poslal učedníky do samaritánského města, aby mu tam připravili příbytek. Obyvatelé však před nimi zavřeli dveře a nepřijali je. Jakub a Jan to viděli, rozhněvali se a řekli: “Pane, máme přivolat oheň s nebe, aby je zahubil, jak to učinil Eliáš?“ Obrátil se a pokáral je: „Nevíte, jakého jste ducha. Syn člověka nepřišel lidi zahubit, ale zachránit.” (Luk. 9, 54-56)

Když se Spasitel ubíral naposled do Jeruzaléma, přistoupila k němu Salome s oběma syny Jakubem a Janem a prosila ho: “Řekni, aby tito moji dva synové seděli jeden po tvé pravici a druhý po levici v tvém království." Ježíš věděl, že tato prosba pochází od synů, a proto se obrátil k nim a řekl: “Nevíte, oč žádáte. Můžete pít kalich, který já piji, anebo být pokřťeni křtem, kterým já jsem pokřtěn?" Odpověděli: “Můžeme." Ježíš jim řekl: “Kalich, který já piji, budete pít, křtem, kterým já jsem křtěn, budete pokřtěni. Ale udělovat místa po mé pravici či levici není má věc; ta místa patří těm, jimž jsou připravena."

Rázný Jakub odhodlaně slíbil Pánu, že jeho kalich bude pít, a svému slovu dostál. Po seslání Ducha svatého horlivě pracoval s ostatními apoštoly na šíření Božího království, Kristovy církve, nedbal na farizee a kněžská knížata, kteří zakazovali, aby se o jménu Ježíše Krista ještě kázalo, a radoval se, když byl pro svého Spasitele bičován. O místech jeho pozdějších kázání evangelia nemáme doložené zprávy. Starobylé podání, že by apoštol Jakub Starší šířil Kristovo učení zejména ve Španělsku a potom ve Francii a dokonce v Anglii, není doložené .

504

Jakub Starší jako první ze všech apoštolů pil z kalicha utrpení a smrti svého božského Mistra. Sv. Lukáš píše: “V té době král Herodes krutě zasáhl proti některým bratřím. Mečem dal popravit Jakuba, bratra Janova."

Podání vypravuje, že když sv. Jakub kázal v Jeruzalémě, spustila židovská lůza, podplacená od farizeů a zákoníků, křik a vzbouření, při němž farizeus Joziáš hodil Jakubovi kolem krku provaz. Takto zajatého apoštola vedli vzbouřenci k Herodovi, a ten nad ním ochotně vyřkl trest smrti.

Statečně a s radostnou myslí se ubíral apoštol Jakub na popraviště, aby za svého milovaného Mistra dal život. Cestou uzdravil ve jménu Ježíše Krista člověka trpícího pakostnicí. Farizeus Joziáš viděl tento zázrak a milost Boží ho tak osvítila a zasáhla, že svého činu litoval, prosil Jakuba na kolenou za odpuštění a vyznal víru v Ježíše Krista. Apoštol ho zvedl, dal mu políbení pokoje a oba ihned potom byli popraveni mečem, což se stalo přímo před velikonoční slavností (Skutk. 12, 3) r. 42. Hodnověrnou zprávu o smrti apoštola Jakuba Staršího zachoval církevní historik Eusebios na podkladě spisů Kléménsa Alexandrijského.

26. ČERVENCE. ANNA, MATKA NEJBL. PANNY MARIE.

Evangelisté Páně měli na zřeteli výhradně božskou osobu Ježíše Krista, jeho slova a skutky a o přesvaté Rodičce Kristově Marii podávají jen nejnutnější zprávy, zejména ty, které jsou zapotřebí k porozumění vznešeného tajemství vtělení Syna Božího. Není tedy divu, že v evangeliích nenacházíme žádné zprávy o rodičích Panny Marie. Avšak církevní otcové nám zachovali z ústního podání i z některých prastarých záznamů, pocházejících z doby apoštolské, zprávy o svatých manželech a rodičích Jáchymovi a Anně.

V izraelském národě žilo mnoho zbožných a bohabojných žen, a jedné z nich se dostalo té milosti, že byla Boží Prozřetelností zvolena, aby se stala matkou panenské Rodičky Spasitelovy Marie. Její jméno bylo Anna, tj. omilostněná. Po otci pocházela ze

starozákonního kněžského pokolení Levi a po matce z rodu Davidova. Její mládí bylo čisté, naplněné bázní Boží, modlitbami a prací. V dospělém věku se zasnoubila s Jáchymem, bohabojným a velmi váženým mužem, pocházejícím rovněž z rodu Davidova a z pokolení Judova. Tito manželé zachovávali všechna Boží přikázání. Svoje časné statky rozdělovali na tři díly; jeden obětovali jeruzalémskému chrámu, druhou věnovali chudým a třetí užívali na svoje vlastní potřeby.

Svaté manžely trápila jen jedna věc, že neměli děti. Bezdětné manželství bylo u Izraelitů považováno za hanbu, dokonce bylo pokládáno za známku zavržení od Boha. Čím více se blížila doba, kdy se měl narodit zaslíbený Mesiáš, tím větší byla bolest spravedlivých a zbožných Izraelitů, jejichž manželství zůstávalo bezdětné. Jáchym a Anna snášeli trpělivě domnělou hanbu a nepřestávali se modlit, aby Bůh jejich manželství požehnal. Ale zdálo se, že jejich modlitby nebudou vyslyšeny, protože mezitím zestárli. Ale čím byli starší, tím vroucněji se modlili; čím více mizela všechna lidská naděje, tím více se prohubovala jejich pokora a důvěra v Boha.

Tato důvěra se naplnila a jejich modlitby byly vyslyšeny. Bůh jim dal dcerušku, kterou pojmenovali Maria. Anna přijala děťátko z Božích rukou jako anděla z nebe a věnovala mu tu nejněžnější mateřskou péči. Šťastní rodiče neustávali Bohu děkovat, že jim v jejich stáří daroval dceru, a chovali ji jako zřítelnici svých očí. Po třech letech ji odvedli do Jeruzaléma a odevzdali kněžím, aby se pod jejich vedením učila při chrámu

sloužit Bohu a prospívala ctnostmi. Slušelo se zajisté, aby ta, jež se měla stát živým chrámem dávno očekávaného Vykupitele světa, byla vychována při Hospodi- nově chrámu.

Starý otec Jáchym zesnul brzo potom v Pánu a za několik let po něm, před zasnoubením Marie Panny svatému Josefovi, dokončila blaženě svůj pozemský život i světice Anna.

“Pane, po tobě jediném jsem toužil.”

Č e s l a v , bratr sv. Hyacinta, se narodil r. 1180 na zámku Lance u městečka Kamiene v polském Slezsku. Studovali nejprve v Krakově a snad i v Praze, pak v Paříži a v Bologni. Během studií si oba zachovali zbožnou mysl a čistotu srdce.

Říkávali:"..Naši předkové si získali nesmrtelná jména, protože byli nositeli zbožnosti a střízlivosti a měli na mysli Boží čest a vše, co krášlí jeho dům. Proto je naše povinnost, abychom slávu jejich jména nezničili, ale abychom ji zvýšili a rozmnožili." Kdykoliv doráželo na Česlava pokušení, říkával si: “Odolej, Česlave! Odolej této vášni; často nepatrná jiskra způsobuje velký požár. Nic není nebezpečnější než med, otrávený prudkým jedem!"

Když se bratři vrátili z ciziny, byli vysvěceni na kněze a působoli jako kanovníci v Krakově. R. 1220 se odebrali s krakovským biskupem Ivonem do Říma. V té době tam byl také pražský biskup Ondřej. Oba biskupové zde prosili sv. Dominika, aby jim dal několik svých duchovních, kteří by v Polsku, ve Slezsku, v

Čechách a na Moravě pomáhali věřícím hodnotnými kázáními slova Božího a příkladným životem. Hyacintovi a Česlavovi se zalíbil kazatelský řád natolik, že pokorně prosili sv. Dominika, aby tam mohli vstoupit. Sv. Dominik rád vyhověl žádosti obou polských bratrů a předal jim řeholní roucho. V Římě se pak cvičili v klášterní kázni. Česlav vynikal poslušností. Říkával: “Moje povinnost je poslouchat a ne zkoumat rozkazy představených."

Česlav odešel z Říma do Čech a zde založil dominikánský klášter na Poříčí u Prahy. Odtud pak vycházel do českých a polských oblastí, aby kázal Boží slovo. Byl také zpovědníkem sv. Hedviky, slezské vévodkyně.

V posledních hodinách svého života nepřestával hledět na kříž a opakovat modlitbu: “Pane, po tobě jediném jsem toužil; dopřej mně nyní, abych spočinul v tvém objetí." Zemřel 15. července 1241.

27. ČERVENCE. PANTALEON, MUČEDNÍK.

P a n t a l e o n (původně řecky: Panteleémon, t. j. Všeslitovník) pocházel z vysoce postaveného rodu v městě Nikomedii. Otec Eustorgius byl pohan, matka Eubula křesťanka. Eubula vštípila svému synovi do srdce základy Kristovy víry. Ale když brzy zemřela, křesťanská víra se pozvolna vytrácela. Pantaleon se věnoval lékařským vědám. Legenda vypravuje; Pantaleon denně chodil na lékařskou školu okolo domku, ve kterém bydlel starý křesťanský kněz Hermolaus s

několika společníky. Poněvadž se tito mužové často vídali, navázali spolu i přes rozdílný věk přátelské rozhovory. Jednou se Pantaleon důvěrně přiznal svému starému příteli: “Má zesnulá matka byla opravdová křesťanka, stále na ni vděčně vzpomínám a její slova mi ustavičně tkví v paměti; ale na přání svého otce se přidržuji státního náboženství, abych se, bude-li mi štěstí přát, stal osobním lékařem císaře Maximiána Galeria." Hermolaus začal nejprve hovořit o lékařství: “Co probíráte ve škole ?" tázal se. “Asklépia a lékařskou vědu Hippokrata a Galéna. Až je budu dokonale znát, budu moci léčit lidské choroby." Hermolaus řekl: “Celá ta Hippokratova a Galénova věda je jen slabá. Existuje jeden lékař, moudřejší a mocnější než jiní, jenž pouhým slovem zázračně léčil tělesné nemoci. Avšak uměl vyléčit i duševní nemoci, je pomocník a těšitel ve všech utrpeních a souženích, v životě i ve smrti. Je to Ježíš Kristus." Hermolaus tedy takto přešel na věroučný obor, vysvětlil hlavní pravdy křesťanské víry a doložil, že pohanství je výplod zkažené lidské obrazotvornosti.

Tak se rozešli. Ale slova se neminula svým účinkem. Pantaleon od té doby častěji navštěvoval starého kněze, aby s ním rozmlouval o Kristu. Jednou po cestě našel dítě, které jako mrtvé leželo blízko jedovatého hada. Patrně ho uštknul. Mladý lékař se ulekl, ale ihned se vzchopil a vzal dítě do náručí. Napadlo ho, aby zkusil, je-li Kristus skutečně všemohoucí lékař. Zvolal: “Ježíši Kriste! Jsi-li vládce života a smrti, učiň, aby toto dítě oživlo. Stane-li se tak, uvěřím v tebe." A hle! Dítě v jeho náručí oživlo. Pantaleon s radostí spěchal k svému příteli Hermolaovi, aby mu oznámil, co se stalo. Uvěřil v Krista a byl od Hermolaa pokřtěn.

Pantaleon byl šťastný, že poznal Krista a stal se členem křesťanské církve. Jen to mu kalilo radost, že jeho otec dosud tápe v pohanské pověrčivosti.

Napadlo ho, že by mu rozbil všechny jeho modly. Ale úcta k otcovu stáří ho zadržela. “Ne," řekl si; “neudělám to tak. Raději cestou rozumu, laskavě a trpělivě přesvědčím svého otce o pošetilosti modlářských pověr, takže své modly nakonec zavrhne sám." Tak Pantaleon se synovskou úctou, povinnou vůči otci, někdy jakoby mimochodem, jindy zase položertem vysvětloval, jak je nedůstojné takového váženého muže, aby věřil pohanským báchorkám; a současně ho poučoval o křesťanských pravdách.

Kdysi přivedli k Pantaleonovi nevidomého muže. Na otázku, co si přeje, řekl: “Prosím, abys na mně léčil podle tvého lékařské umění. Hledal jsem pomoc u nejznámějších lékařů, obětoval jsem skoro celý svůj majetek, ale nevidomosti jsem se nezbavil. Kéž bych opět viděl slunce!" Pantaleon řekl žertem: “Co mi dáš, když tě vyléčím? Vždyť jsi všechen svůj majetek již dal lékařům!" Slepec odpověděl:

“Všechno, co mi ještě zbylo, ti dám." Pantaleon řekl: „Takhle ne! Bůh ti vrátí zrak, a co jsi slíbil mně, dej chudým!" Do rozhovoru se vmísil Pantaleonův otec, který syna varoval: “Nepokoušej se vyléčit tohoto muže, aby se ti nevysmáli, kdyby se to nepodařilo." Pantaleon odpověděl: “Nikdo z těch lékařů ho neléčil tak, jak ho chci léčit já. Znám jiného, lepšího lékaře, a ten jediný může navrátit slepému zrak." Pantaleon se ujal ubohého muže a vložil do jeho nitra víru v Ježíše Krista. Potom vzýval jméno Krista Ježíše, dotkl se slepcových očí , a hle! Slepec opět prohlédl a tímto zázrakem se současně s Pantaleonovým otcem oba obrátili ke Kristově víře.

Od té doby Pantaleon působil po dlouhou dobu nejen jako dovedný lékař, ale i jako zanícený a ctnostný vyznavač Kristův. Léčil rány a tělesné neduhy, ale také oblažoval duše trpících útěchou víry, poučoval je o Bohu, oživoval v nich důvěru v Boha, napomínal je k pokání. Pohanští lékaři vzplanuli proti němu závistí a nenávistí a udali ho u soudu jako křesťana. Pantaleon byl uvězněn a postaven před soud. Byl vyzván, aby obětoval bohům. On však radostně vyznal svou víru v Krista Ježíše. Tázali

se: “Kdo tě vyučil ve víře?" Odpověděl: “Hermolaus." Toho ihned vyhledali. Pantaleona zpočátku mučili, pak přivázali k olivovému stromu a popravili mečem. S ním podstoupil mučednickou smrt také stařičký kněz Hermolaus a křesťané Hermip a Hermokrates. Pantaleona začali lidé brzy nazývat Divotvůrce Velký mučedník. Je patronem lékařů a náleží do sboru čtrnácti svatých pomocníků.

28. ČERVENCE. NAZARIUS, CELSUS, VIKTOR A INOCENC, MUČEDNÍCI.

N a z a r i u s byl podle legendy syn vysoce postaveného pohana v Římě jménem Afrikán a jeho křesťanské manželky Perpetuy, kterou pokřtil apoštol Petr. Nazarius jako devítiletý vypozoroval rozdílnost vyznání u rodičů a nevěděl, ke kterému náboženství se má přiklonit, neboť otec i matka se snažili získat syna každý pro své náboženství. Nazarius se nakonec rozhodl pro křesťanství a byl od papeže Lina ve víře vyučen a pokřtěn. Když nastalo pronásledování křesťanů, rodiče vypravili syna do ciziny a zajistili ho bohatstvím, aby byl v bezpečí. Nazarius přišel do Milána a zastihl sv. Gervése a Protase v žaláři. Když císařský náměstek uslyšel, že Nazarius tyto křesťany povzbuzoval, nechal ho zbít a vyhnat z města. Nazarius se odebral do Gallie a tam na žádost jisté matky pokřtil jejího syna C e l s a; také kázal v Trevíru. Při návratu zanechal Celsa v Miláně a sám se odebral do Říma. Tam se shledal se svým starým otcem Afrikánem, již také obráceným na víru. Avšak donucen pohanskými kněžími opět opustil Řím; dostal se do Milána, kde byl r. 68 za vlády císaře Nerona i s Celsem sťat. Sv. Ambrož

nalezl jejich těla a přenesl je do chrámu.

Papež V i k t o r I. (189-198 nebo 199), třináctý nástupce sv. Petra, je známý svými okružními listy o sjednocení dat na oslavy Velikonoc. Viktor požadoval, aby se tyto největší křesťanské svátky konaly všude ve stejném termínu a aby proto asijští biskupové upustili od svého zvláštního

obyčeje, který podpírali autoritou evangelisty sv. Jana. Poněvadž se však zdráhali, pohrozil jim papež vyloučením z jednoty církve. Zde smírně zakročil sv. Irenej z Lyonu, takže to nemělo další následky. Tato epizoda dokladá primát římského biskupa. Papež Viktor byl rodem Afričan. Odtud se vysvětluje jeho horkokrevná povaha. Sv.Jeroným mu připisuje několik menších děl o náboženství a nazývá ho proto nejstarším z latinských spisovatelů.

Papež I n o c e n c I. (402-417) patří k nejvýznamnějším papežům prvních století. Jeho dekrety mají pro církev velkou důležitost. Rázně se zastal pronásledovaného sv. Jana Zlatoústého. Za jeho pontifikátu byl Řím obležen gótským králem Alarichem. Papež se odebral k císaři Honoriovi do Raveny, aby mezi Honoriem a Alarichem zjednal mír. Mezitím byl Řím dobyt a město velmi poškozeno. Orosius srovnává sv. papeže s Lotem, jehož vyvedl Bůh z města dřív, než je zničil ohněm. Inocenc I. zemřel 12. března 417.

Mučedník zpovědního tajemství.

O n d ř e j F a u l h a b e r se narodil r. 1713 v Kladsku. Studoval v Praze. Pak se stal v Kladsku kaplanem. A právě tehdy odtrhl pruský král Bedřich II. Kladsko od Čech. Katolíkům nastaly zlé časy. Jezuité byli z Kladska vypuzeni. Ondřej se horlivě věnoval duchovní správě. Učil se česky a polsky, aby mohl zpovídat vojáky.

R. 1757 jeden pruský voják dezertoval. Byl však chycen a souzen. Při výslechu vypovídal: “Byl jsem zde v Kladsku u zpovědi a tázal jsem se zpovědníka, zdali smím uprchnout. Zpovědník mi řekl: ‚Je to sice těžká věc, ale moc na tom nezáleží', a dal mi rozhřešení." Na otázku, jak se ten kněz jmenoval, odpověděl voják: “Asi Ondřej, měl malou a štíhlou postavu."

Na základě této křivé výpovědi dal velitel města Fouqué de la Motte, protestant a zarytý nepřítel katolických kněží, uvěznit Ondřeje Faulhabera. Toho dezertéra

předvolali, aby zopakoval výpověď Faulhaberovi do očí. Voják odvolal a byl připravený své odvolání potvrdit přísahou. Soudce chtěl Faulhabera propustit, ale Fouqué dosáhl u krále rozkazu, aby byl Faulhaber oběšen.

Ráno dne 30. prosince byl Ondřej vyzván, aby šel vyprovodit odsouzence na popravu. Spoluvězňové mu blahopřáli, protože se domnívali, že bude brzy propuštěn. Avšak sotva došel do brány, obstoupila ho vojenská stráž a oznámila králův rozkaz, že má být oběšený.

Na popravišti mu přečtli rozsudek smrti, že prý svými slovy ve zpovědnici přispěl k tomu, že se voják Nentwig zpronevěřil své přísaze. Nadarmo žádal odsouzený, aby byl zběh přiveden a svou lež opakoval. Odpověděli mu: "Buď povězte, z čeho se vám ten člověk zpovídal, anebo budete ihned pověšen." Faulhaber položil prst na ústa, poklekl a pomodlil se Otčenáš a Zdrávas. Když ho kat věšel, zatřásl se, poněvadž v něm poznal kněze, kterému kdysi jako žák přisluhoval při mši svaté. Ondřej za vzývání přesvatého jména Ježíš a Maria a za pláče přítomného lidu vypustil svou nevinnou duši na šibenici.

29. ČERVENCE. MARTA, PANNA. PAMÁTKA SV. FELIXE, PAPEŽE A MUČEDNÍKA, SIMPLICIA, FAUSTINA A BEATRICE, ŘÍMSKÝCH MUČEDNÍKŮ.

"Jenom jednoho je třeba."
(Luk. 10, 42)

Spasitel se ubíral z Jericha do Jeruzaléma a nalezl v Betanii přístřeší a pohostinství v Lazarově domě. Ochotně mu tam připravili oběd. I posadil se podle obyčeje na pohovku a Marta posluhovala. Přicházela a odcházela, přinášela pokrmy, aby důstojně pohostila nejvznešenějšího hosta. Zatímco Marta měla plné ruce práce, seděla její sestra Marie u nohou božského Mistra a poslouchala zbožně jeho slova. To viděla Marta a řekla Ježíšovi: "Pane, nezáleží ti na tom, že mne má sestra nachala sloužit samotnou? Řekni jí přece, ať mi pomůže!" Spasitel však proti očekávání pokáral Martu a řekl: "Marto, Marto, děláš si starosti a trápíš se pro mnoho věcí. Jen jednoho je třeba. Marie volila dobře; vybrala si to, oč nepřijde."
(Luk. 10, 38—42)

Jistě to nedalo Martě pokoj a tázala se později Pána, co je to jediné, čeho je třeba.

A on jí odpověděl: “Spasit svou duši, věřit v Boha, milovat Boha, to je to první a poslední."

Když Lazar umřel a čtvrtý den po jeho smrti Spasitel přicházel do Betanie, Marta mu spěchala vstříc a řekla plná bolesti: “Pane, kdybys byl zde, nebyl by můj bratr umře. Ale i tak vím, že začkoli požádáš Boha, Bůh ti to dá." Ježíš jí řekl: “Tvůj bratr vstane." Řekla mu Marta: “Vím, že vstane při vzkříšení v poslední den." Ježíš jí řekl: **“**Já jsem vzkříšení a život. Kdo věří ve mne, i kdyby umřel, bude žít. A každý, kdo

žije a věří ve mne, neumře na věky. Věříš tomu?" Řekla mu:“Ano, Pane. Já jsem uvěřila, že ty jsi Mesiáš, Syn Boží, který má přijít na svět." (Jan 11, 21—27)

Tyto události ze života sv. Marty vypravuje Písmo sv. O jejích dalších osudech se zachovalo jen částečně zjištěné podání, podle něhož po nanebevstoupení Páně Martu, Marii a Lazara i s jinými učedníky a učednicemi Kristovými Židé chytili a vsadili na loď bez vesel, aby na moři zahynuli; ale Božím řízením se všichni dostali do Marseille ve Francii, kde horlivě hlásali evangelium a obrátili na víru mnoho lidí. Lazar byl prý prvním marseillským biskupem a obě jeho sestry žily až do smrti na poušti. Sv. Martu již od nejstarších časů zbožně uctívali v jižní Francii a říká se, že její ostatky byly nalezeny ve dvanáctém století.

30. ČERVENCE. ABDON A SENNEN, MUČEDNÍCI.

A b d o n (čes. Bořivoj) a sv. S e n n e n byli perští zajatci, které císař Gordiánus (238—244) přivedl ze své vítězné výpravy do Říma. Za císaře Filipa Araba (244—249) dostali zajatci svobodu. Abdon a Sennen byli urození a bohatí lidé a zakoupili si statky u Říma. Byli to opravdoví křesťané. Za Deciova pronásledování zůstali věrní víře v Krista a pohřbívali umučené křesťany. Chytili je a vsadili do žaláře. Císař Decius byl mimo Řím a když se dozvěděl, že v Římě zemřel senátor Galba, spěchal do Říma. Ve slavném Deciově průvodu vedli také spoutaného Abdona a Sennena. Císař je dal postavit před soud a rozkázal, aby obětovali modlám. Oba odepřeli se slovy: “Jsme křesťané a

nebudeme obětovat modlám.” Za to byli předhozeni divoké zvěři, a když jim divoké šelmy neublížily, byli popraveni. Jáhen Kvirin je tajně pochoval ve svém domě.

“Zrádné rty jsou Hospodinu ohavností...”

(Přísl. 12, 22)

F i r m u s byl biskup v africkém městě Tagaste. Sv. Augustin o něm píše: *“Firmus,* jeho jméno značí pevný, ale ještě pevnější byla jeho vůle." Nějaký člověk, kterého pronásledovali císařští vojáci, utekl k svatému biskupovi. Firmus ho laskavě přijal a ukryl ho, jak nejlépe mohl, ve svém domě.

Pronásledovatelé byli na dobré stopě a vnikli do biskupova domu. Přísně ho vyslýchali, zda-li ví, kde uprchlík přebývá. Biskup mohl říci, že neví, a tak odvrátit nebezpečí od sebe i od uprchlíka. Avšak Firmus uvažoval jinak. Byl to muž pevné povahy, a proto řekl; “Lhát nesmím a ubohého člověka prozradit nechci." Víc od něho nedokázali vyzvědět. I když ho týrali a mučili, trval na tom, co řekl. Lhát nechtěl za nic na světě, raději chtěl umřít.

Celá věc se dostala k císaři. Ten byl poměrně čestný a spravedlivý, takže se Firmovi obdivoval pro jeho pastýřskou zodpovědnost, lásku k pravdě a statečnost, a udělil milost i biskupovi, i uprchlíkovi.

Sv. Augustin dodává: “Jakou chválu zasluhuje tento biskup, který tak miloval pravdu, že by se raději dal mučit, než by ji zapřel , který měl tolik lásky k bližnímu, že raději chtěl svůj život obětovat, než svého bližního prozradit."

516

J a n K o l o m b i n i pocházel ze Sieny, kde se narodil r. 1304. Byl kupec; zbohatl a také povýšil. Jednal ziskuchtivě, až lakomě; např. obilí schovával až do té doby, kdy bylo draho. Jan žil ve šťastném manželství se svou manželkou a měl syna a dceru. Jednou přišel z obchodu domů dřív než obyčejně, protože měl hlad. Když zjistil, že oběd ještě není hotový, začal hubovat a klít. Žena Blasia ho žádala, aby se nehněval, trochu počkal a mezitím si přečetl něco ze životopisů svatých. Vzal knihu, hodil ji na zem a zase zle láteřil. Blasia odešla. Jan se trochu utišil, zastyděl se, a aby si ukrátil dlouhou chvíli, zvedl knihu a namátkově četl. Byl to životopis sv. Marie Egyptské. Po chvíli přišla Blasia hlásit, že oběd je připravený. Jan řekl: “Počkej, měj strpení, než dočtu zajímavý příběh." A to byl počátek jeho obrácení. Jan odložil své chyby, ziskuchtivost a lakotu; přemýšlel, komu kdy ukřivdil; každého štědře odškodnil. Pomalu rozdával své jmění chudým. Se svolením své manželky učinil slib ustavičné zdrženlivosti.

Založil bratrstvo, jehož hlavní náplní byla kajícnost a služba nemocným, a také příprava léků pro nemocné. Papež Urban V. po návratu z Avignonu jeho družinu schválil; dal jí řeholi sv. Augustina; jen jejich oblečení se mu zdálo příliš chudobné.

Proto měli později bílý řeholní oděv a hnědý plášť. Jan měl ve zvyku pronášet své heslo, zvláště když se mu posmívali: “Ať žije Ježíš Kristus v srdcích!" (Vivat Jezus!) a “Pochválen buď Ježíš Kristus!" Děti na řeholníky volaly: “Tady jsou jezuaté!" a odtud jim zůstalo příjmení jezuaté. Jan Kolombini se chtěl později vrátit do Sieny, cestou onemocněl a zemřel r. 1367.

31. ČERVENCE. IGNÁC Z LOYOLY, VYZNAVAČ.

O. A. M. D. G.

O. A. M. D.G. —• Omnia ad maiorem Dei gloriam, “Všecko k větší slávě Boží" bylo heslo sv. Ignáce.

*****obrázek *****

Sv. I g n á c, nazývaný Eneko Lopez de Recalde, se narodil r. 1491 na otcovském zámku Loyole v severním Španělsku. Rodiče nebyli zámožní. Měli dvanáct dětí. Nejmladší Ignác byl vychováván pro vojenskou službu. Jako panoš na dvoře kastilského krále Ferdinanda se učil vojenství a uhlazeným způsobům. Byl vznětlivý, poněkud prchlý, a tak si znechutil jednotvárnou službu na královském dvoře a toužil po službě vojenské, aby dosáhl vyznamenání a slávu. Ve dvaceti šesti letech vstoupil do vojska.

Avšak při obléhání Pampelony byl raněn a odnesen na hrad Loyolu. Chtěl něco číst, ale měli jen “Život Pána Ježíše" a “Životy svatých". Taková četba se vojákovi zpočátku nezamlouvala, vytrval však a čím dále četl, tím více se mu to líbilo. Řekl si: “Ti svatí! Co všechno vykonali z lásky k Bohu a pro spásu své duše! A co jsem udělal já? Oni také byli lidé jako já; proč bych nemohl jednat podobně?" A již byl na pravé cestě: vykonat něco velkého pro Boha.

Třicet dní přebýval v jeskyni u Manresy a rozjímal o věčných pravdách. Tyto prožitky vylíčil v malé knížečce, které dal vojenský nápis “exercitia spiritualia", “duchovní cvičení”. Svatý František Saleský o ní říkával: “Tato kniha duchovních cvičení obrátila více lidí, než je v ní písmen."

Začal studovat (bylo mu třiatřicet let), avšak i přitom pečoval o spásu duší. Zasazoval se o to, aby studenti mohli navštěvovat nedělní bohoslužby; za to měl být veřejně bičován. To byla pro bývalého hrdého důstojníka snad největší oběť, byl však ochoten se jí podrobit. Nedošlo k tomu a místo trestu řekl představený koleje o Ignácovi: “To je světec, vždyť má na zřeteli jen spásu duší a je připravený pro ně podstoupit i potupný trest."

R. 1528 odešel Ignác do Paříže, aby dokončil studia. Dostal bezplatné

vyučování v koleji sv. Barbory. R. 1554 se stal mistrem čili doktorem filozofie. Realizoval úmysl spojit se s jinými zbožnými bratry ve společenství, které by mělo stanovy přizpůsobené vojenskému pojetí, s Kristem jako velitelem, a pod praporem kříže pracovat pro větší čest a Boží slávu. Dne 15.srpna r. 1534 na svátek Nanebevzetí Panny Marie, v chrámu sv. Diviše

518

na Montmartru nad Paříží v podzemní kapli sloužil Petr Faber, který byl již kněz, mši svatou a oni společně přijali Tělo Páně. Učinili pak slib čistoty a chudoby a zavázali se, že nabídnou papeži své služby a půjdou, kam je pošle. To byl počátek řádu Tovaryšstva Ježíšova.

Ignác a jeho spolupracovníci se dohodli, že založí církevní řád, jehož členové nebudou působit v klášterní samotě, ale ve světě mezi lidmi, a to formou vyučování mládeže, kázání, zpovídání a duchovních cvičení podle hesla „Vše pro větší slávu Boží.“ První kolej byla založena v Římě, odkud Ignác až do své smrti řídil celý svůj řád. Ten se rozmáhal neuvěřitelnou rychlostí. Zanedlouho mělo skoro každé významnější italské město svou jezuitskou kolej. Také se brzy rozšířil do Španělska, Portugalska a Indie, do Francie a Německa. Petr Kanisius zavedl Tovaryšstvo do Vídně a do Prahy.

Ignác se často modlíval: “Bože můj, kéž by tě všichni lidé poznali a milovali!" Kdykoliv šlo o spasení, třeba i jedné jediné duše, nezříkal se Ignác žádné práce a nehleděl na nebezpečí. Jednou se vyslovil takto: “Kdybych si měl zvolit, buď abych ihned zemřel a měl své spasení zajištěné, nebo abych žil dále s nebezpečím, že budu zavržený, ale měl přitom příležitost získat i jedinou duši, tak bych raději zůstal na světě." Jindy řekl: “Kdybych mohl tisíckrát za den zemřít, rád bych to přijal, abych alespoň jediné duši prospěl."

519

Pro mravně narušené dívky, které svého počínání litovaly a chtěly se polepšit, zařídil ústav sv. Marty. Některé z těchto kajícnic utíkaly a zase se vrhly do hříchu, a tu se kdosi vyjádřil , že je škoda mařit čas s takovými osobami, které se nikdy nenapraví. Na to Ignác přesvědčivě odpověděl: “I kdyby se tyto osoby zase vracely ke svým nepravostem, moje námaha nebyla marná. Dosáhl jsem, že alespoň jeden den neurážely Boha."

V létě r. 1556 Ignáce zachvátila zimnice. Nechal se zaopatřit svatými svátostmi a dal poprosit papeže Pavla IV. o požehnání spojené s plnomocnými odpustky. Dne 31. července 1556 kolem šesté hodiny ráno vyslovil naposledy jména “Ježíš" a “Maria" a usnul blaženě v Pánu.

SRPEN

1. SRPNA. PETR V OKOVECH. PAMÁTKA MUČEDNÍKŮ MAKABEJSKÝCH.

Na čem nejvíce záleží.

BI. Petr Faber (Lefévre) se narodil r. 1506 ve Villardetu (v Savojsku) z chudých rodičů. V mládí pásl dobytek. Nenaučil se číst a psát, ale věroučné pravdy si z kázání zapamatoval tak dobře, že je na pastvě mohl vykládat dětem i dospělým. Později se dostal do školy při larochesském klášteře, potom se odebral na vysoké školy do Paříže a tam se setkal s Ignácem Loyolským a s Františkem Xaverským.

Tehdejší doba byla hrozná. Kněžstvo světácké. Velká část Evropy odpadla od církve, i kněží a biskupové. Císař Karel V. chtěl církev zachránit tím, že pořádal veřejné disputace, tj. odborné rozpravy mezi katolíky a protestanty, ale bez výsledku.

Petr Faber poznal pravou příčinu odpadu od církve. Říkával: “Náboženské bludy nemají původ v rozumu, ale v srdci.“ Proto se nepouštěl s odpadlíky do náboženských sporů, ale hleděl raději napravit život katolíků. Stranil se veřejných věcí a konal pro kněze i laiky exercicie. Takovým způsobem obnovil města a celé oblasti.

Jednou na svých četných cestách vstoupil do lesní hospůdky, aby tam přenocoval. Brzy se po něm přihrnulo do hospody několik zpustlých lidí a začali se bavit vulgárními řečmi. Když jeden z nich poznal, že v koutě sedí kněz, zavolal na něj: “Co říkáš naší zábavě?" Faber odpověděl vlídně: “Právě jsem myslel na hrozný Boží soud, kterému nikdo z lidí neujde, i na tresty, které na onom světě zasáhnou nekajícné hříšníky, a je mi moc líto vašich ubohých duší."

Jasná slova zarazila zpustlé muže, takže umlkli, a světec dál mluvil sice vlídně, ale důrazně o ohavnosti hříchu, o hrůzách pekelných trestů, o nejistotě hodiny smrti. Druhý den ráno vykonali všichni životní zpověď.

Když se na svých cestách blížil k nějakému městu nebo osadě, vzýval anděly

strážné a svaté patrony těch míst, kudy se ubíral, a modlil se za tamější obyvatelstvo. Zvláštní modlitby konával za nešťastné původce tehdejších náboženských bludů.

Petr byl tak vzdělaný, že ho papež ustanovil učitelem Písma svatého na vysokých školách v Římě. Avšak milejší mu bylo vykládat dětem a nevzdělanému lidu — katechizmus.

Povahově byl nakloněný k malomyslnosti. Ale modlitbou tuto slabost přemáhal a v modlitbách také nabýval sílu i k nejtěžším úkolům. Modlitbou se v něm rozmáhala horoucí touha po spáse nesmrtelných duší.

Žil v nepřetržitém spojení s anděly a svatými. Modlíval se takto: "Ó Bože, děkuji ti za milosrdenství, jímž jsi vedl svaté na cestu dokonalosti. Panno Maria a andělé

strážní, děkuji vám za milosti, které svatí dostali na vaši přímluvu. Prosím tě, ó Bože, za všechny věřící, kteří světcům vzdávají zvláštní poctu. Popřej nám, ó Bože, abychom životy svatých čím dál tím víc poznávali, následovali je a jejich ostatky s pietou uctívali." Zemřel r. 1546. Svátek má 9. srpna.

2. SRPNA. ALFONS MARIA Z LIGUORI, BISKUP, VYZNAVAČ A CÍRKEVNÍ UČITEL

Alfons Maria de Liguori se narodil 27. září 1696 v Marianelle u Neapole. Na otcovo přání se věnoval právnictví a stal se již v sedmnácti letech advokátem. Když však v soudní při, kde se jednalo o milionový majetek, malým omylem celý proces prohrál, vzdal se advokátské dráhy a stal se knězem. Věnoval se lidem nejchudším a nejopuštěnějším. Jeho výmluvnost a příklad nadchl několik kněží, takže s ním cestovali po Neapolsku a konali misie. S nimi založil r. 1732 kongregaci redemptoristů. Veřejně šířil věčné pravdy, aby obrátil hříšníky, ale za důležitější považoval zpovědnici, neboť jasně poznal, že mluvené slovo rychle vyprchá. Na další cestu se vydával teprve tehdy, až se celá obec dobrou zpovědí smířila s Bohem. Pro věřící, kteří se misiemi obrátili k Bohu, a pro upevnění jejich víry a zbožnosti psal náboženské spisy. Z nich jsou nejrozšířenější "Návštěvy Nejsvětější svátosti" a "Vznešenosti Panny Marie ."

Na přímý rozkaz papeže se stal biskupem v Santa Agata dei Goti, ponechal si však vedení kongregace a zůstal i jako biskup chudým řeholníkem. Ani v nemoci nikdy nezahálel. Když už nemohl kázat a zpovídat, psával svoje náboženské spisy. Zemřel

1. srpna 1787 v Nočeře.

522

Pokušení.

Ďábel pokouší jen ty duše, které se chtějí odřeknout hříchu, a ty, které jsou ve stavu milosti. Ostatní beztoho náležejí jemu, nemá potřebí je pokoušet.

Sv. Alfons byl už stařeček, vycvičený ve všech ctnostech, zanícený apoštol pro Boží slávu, a přece, nebo právě proto musel prodělat hrozné duševní utrpení.

V jeho srdci nastala noc. Zdálo se mu, že Bůh, slunce života, již nezáří v jeho duši. Viděl se jako opuštěný ode všech, opuštěný od Boha, na pokraji pekelné propasti. Všechny jeho práce se mu zdály špatné, ošklivící se Bohu. Jeho svědomí, sužované úzkostmi, mu proměnilo v těžké hříchy i to, co vykonal nejlépe.

V naprosté duševní temnotě si netroufal ani přijímat Nejsvětější svátost oltářní. Byl zvyklý v souženích hledat pomoc v modlitbě, a tak v tom pokračoval i ve své opuštěnosti. Avšak bylo mu, jako by ho Bůh neslyšel: “Obracím se k Bohu a jakýsi vnitřní hlas mi praví, že mne Bůh zavrhuje. Volám: Miluji tě, můj Ježíši, a slyším odpověď: Nemluvíš pravdu."

Jedinou posilou v opuštěnosti mu byla poslušnost. Ta zvítězila nad každým pokušením.

K úzkostem svědomí se přidružila ještě pokušení proti všem ctnostem. Nebylo jediného tajemství víry, aby neměl proti němu pokušení.

Ďábla nejvíce dráždila Alfonsova hluboká pokora. Jednou se mu zjevil v podobě neapolského misionáře a začal: “Vědci pořád chválí vaše spisy a s úžasem hledí na podivuhodné ohlasy, které mají v celém světě."

523

Světec odpověděl pokorně: “Napsal jsem, co jsem mohl, a je-li něco dobrého v mých knihách, pochází to od Boha."

“Ovšem," odpověděl pokušitel, “ale je také pravda, že jsou to vaše díla; že tedy vy jste původcem nesmírného dobra." Sv. Alfons se pokořil při těch slovech a požehnal se křížem. Vtom rozzuřený ďábel zmizel.

Když ďábel nemohl svést světce k pýše, umanul si roznítit v něm tělesnou žádostivost. Alfons naříkal: “Jsem již osmasedmdesátiletý stařec a ještě mě přepadají mladické žádosti." Ďáblovy útoky byly někdy tak prudké, že hlasitě vzlykal a volal: “Ježíši, ať raději zemřu, než bych tebe urazil! Panno Maria, nepřispěješ-li mi na pomoc, stanu se horší, než byl Jidáš."

Jednou se mu v pokušení zjevil ďábel v podobě jednoho člena kongregace, jemuž Alfons úplně důvěřoval. Světec věděl, že útoky nepřítele jsou napolo odraženy, sdělíme-li je zpovědníkovi. Proto důvěrně svěřil své pokušení a domnělý řeholník odpověděl: “Ale proč se tak vzpíráte proti těmto přirozeným pudům, když k tomu nejste nijak zavázán? Já také mívám podobná pokušení a povoluji jim bez obav." Alfonse to zděsilo a zvolal hlasitě: “Ježíši a Maria, přispějte mi na pomoc!" — Ďábel zmizel.

Osnoval však nový útok; chtěl přivést Alfonsa k *zoufalství.* Alfons viděl na sobě jen hříchy a domníval se, že je ho Bůh opustil. P. Ondřej Villani mu připomněl slova Boží: *“Nechci smrt hříšníka!"*- “ Bože," zvolal světec, “tolikrát jsem uváděl tato slova, abych hříšníky povzbudil k *důvěře,* a nyní sám na ně zapomínám."

Jednou viděl neznámého šlechtice, který ho oslovil: “Vy jste zavržený; pro vás není naděje na spasení. Vaše knihy jsou samé bludy proti církvi, proti papeži, proti všem pravdám víry. Mimoto z každé stránky čiší vaše prokletá pýcha." Světec odpověděl: “Při všech svých hříších *doufám* ve svého Spasitele. *Nespoléhám na své skutky, nýbrž na zásluhy Ježíše Krista.”*

3. SRPNA. NALEZENÍ OSTATKŮ SV. ŠTĚPÁNA, PRVOMUČEDNÍKA.

Emmanuel.

Bl. P e t r J u l i á n E y m a r d se narodil dne 4. února 1811 v La Mure v diecézi grenobleské. Jeho otec provozoval několik řemesel; byl tesař, kovář, vlastnil i továrnu na oleje. Julián měl již v dětství zbožnou mysl. Nejraději býval v chrámu Páně. Jednou zmizel z domu a sestra ho našla v kostele. “Co tady děláš?" “Modlím se. Zde jsem Pánu Ježíši blíž!" Když sestra šla poprvé k svatému přijímání, žádal ji: “Modli se za mne!" “A oč mám Boha prosit?" “Abych se stal knězem." Julián rád ministroval kněžím při oběti mše svaté, a aby ho nepředešli jiní, schovával před nimi zvonek. V osmi letech se chtěl zpovídat o svátku božského Srdce Páně, ale farář i kaplan ho odmítli; tak běžel, ačkoliv bylo špatné počasí, zpovídat se do sousední farnosti. Často četl životy svatých a jiné duchovní knihy, brzy přivykal ukázněnému způsobu života. Okamžitě litoval chyb, kterých se z dětské nerozvážnosti dopustil. Kdysi přiběhl z ulice domů a povídá: “Tatínku, nechoval jsem se správně, potrestej mne!" Nastavil záda a přiznával se: “Ukradl jsem na trhu vojenský chochol, ale hned jsem ho zase vrátil."

Otec si přál, aby Petr Julián převzal obchod, ale syn si koupil potají latinskou mluvnici. Po usilovných prosbách dosáhl od otce svolení, aby směl jít do Marseille a aby si oblékl řeholní roucho oblátů. Byl sice po krátké době pro nemoc a slabost

poslán domů, ale byl šťastný, že smí doma nosit řeholní šat; během této nucené dovolené, trvající dva roky, se učil hrát na klavír, na housle a na kytaru. Po otcově smrti se rozhodl vstoupit do kněžského semináře v Grenoblu. Avšak jeho

místní farář se zdráhal dát mu doporučující list. Nová zkouška! Petr šel bez listu; v Grenoblu se setkal s Eugenem Petrem de Mazenod (pozdějším marseillským arcibiskupem), zakladatelem oblátů Panny Marie, zvaných maristů. Od něho dostal doporučení a byl do semináře přijat. Po vysvěcení se stal chatteským kaplanem. Svého představeného faráře měl v úctě a hleděl se mu přizpůsobit. Farář si přál, aby s ním hrál karty; Eymard neznal tuto hru, nelíbila se mu, ale ze zdvořilosti se to naučil a hrál, třebaže se při hře nudil. R. 1857 se stal farářem v Monteynardu. Byl tak chudý, že si nemohl koupit ani talár. Po dvou letech vstoupil Petr Julián do noviciátu maristů. Avšak r. 1855 se svolením biskupa se vzdal úřadu, který v klášteře zastával. Brzo potom založil kongregaci Nejsvětější svátosti oltářní. Účelem kongregace je, aby se členové ustavičně klaněli Svátosti oltářní, o ní rozjímali a usilovali o ctnost sebezáporu. Julián odmítal název zakladatele; říkával: “Já jsem nic nezaložil, nevymyslel; Eucharistie se nevymýšlí, ani klanění."

Lidé měli Petra za přepjatého blouznivce, který “utekl z kláštera"; a ani pro nové řeholníky neměli pochopení; házeli jim do zahrádky shnilá jablka a smetí. Kuchař jim ukradl peníze a utekl. Oni však vytrvali.

Julián Eymard založil též kongregaci “služebnic Nejsvětější svátosti". V Lyoně býval zpovědníkem jisté Markéty Guillotové. Pozval ji do Paříže, aby se této činnosti ujala. Guillotová si zprvu vyžádala dobrozdání a požehnání arského faráře. Ten řekl: “Jen jděte a poslechněte mého světce! Toto dílo v církvi ještě chybí. Ovšem jdete vstříc velkým zkouškám, ale podaří se vám to." Markéta poslechla a stala se představenou kongregace Nejsvětější svátosti.

Petr Julián Eymard měl rád čistotu a chudobu. Musel často bojovat proti nečistým představám. Řekl P. Mayetovi: “Nikdo netuší, co jsem vytrpěl za šest, sedm let. Z tohoto důvodu se ve mně jako knězi později projevovalo cosi vojenského, cosi bojovného v hlasu,

v slovech i pohybech. To je můj zvyk z mládí." Jindy řekl: “Podle mého mínění je to zbabělost, která mladým lidem způsobuje tolik hříchů. Pochybují o svém vítězství a bez boje odkládají zbraň."

Dne 17. července 1868 odešel nemocný Eymard z Paříže do svého rodiště. Přišel

do La Mure a ubytoval se u své sestry. K celkové slabosti se přidal zánět mozku. Přijal svátosti umírajících a zbavený sil v důsledku nemoci a ochrnutí zemřel v padesáti sedmi letech dne 1. srpna 1868.

Petr Julián Eymard se plným právem nazývá “apoštol Nejsv. svátosti". Píše; “Musíš k svatému přijímání, ne proto, že jsi svatý, ale proto, aby ses stal svatým. Jdi k svatému přijímání, protože jsi slabý a protože máš mnoho práce. Právě proto tě zve Ježíš ke sv. přijímání: ‚Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a jste obtíženi, a já vás občerstvím!´“ A na jiném místě: “Svátost oltářní je život nejen pro jednotlivce, ale i pro celé národy. Předejme se spasitelnému vlivu eucharistického slunce a tvář země se obnoví."

4. SRPNA. DOMINIK, VYZNAVAČ.

“Láska nehledá vlastní prospěch.”

Sv. D o m i n i k se narodil r. 1170 ve starokastilském městě Kalaroga v biskupství osmanském ve Španělsku. Jeho rodiče byli Felix Guzman a Johanna z Azy. Bohabojnost rodičů působila na vnímavou Dominikovu mysl tak, že brzy projevoval něžnou lásku k Bohu. Zpočátku ho vychovával jeho strýc, nadřízený kněží; ve čtrnácti letech ho poslali na vyšší školy do Valencie.

Jako student měl nejraději knihy. Ve dne v noci se z nich vzdělával. Jeho láska k bližnímu však byla větší než láska ke knihám. Nastal hlad. Student Dominik dal chudým všechno, co měl. A když již neměl peníze, prodal svůj nábytek, a navíc i své knihy a výtěžek

rozdal hladovým. Tehdy se knihy ještě netiskly, ale psaly ručně na kůži, proto byly tak drahé. Někteří Dominikovi vytýkali, že jeho dobročinnost je přemrštěná; odpověděl: “Co na tom záleží? Mám sedět nad těmito mrtvými kůžemi, zatímco moji bratři umírají hlady?"

Jedna chudá žena se přiznala svatému Dominikovi, že pro chudobu odpadla od církve k sektě albigenských, a kdyby se vrátila, přišla by o své místo a živobytí.

Ve své lásce k duším chtěl světec sám sebe prodat za otroka, aby tak vysvobodil tuto ženu z bludařského otroctví. Avšak Bůh sám pomohl a žena se vrátila do církve.

Dominik poznal, jaké škody v jižní Francii zavinila sekta albigenských. Od

papeže Inocence III. byl do jižní Francie vyslán citeauxský opat Arnold, dva cisterciánští kněží, Rudolf a Petr z Kastelnavy aj; uložil jim, aby tam kázali a obraceli lid na pravou víru. Ale papežským poslům a kazatelům mařil práci již jejich příchod; přicházeli s velkou družinou, v překrásném církevním rouchu, na nádherně osedlaných koních. Také málo příkladný život mnohých kazatelů zavinil neúspěch kázání mezi bludaři, kteří lákali k sobě lid chudobou a předstíranou ukázněností mravů.

Dominik to vše pozoroval, a proto si vyžádal v Římě povolení, aby směl v jižní Francii sám kázat a získávat lid pro katolickou víru. Oblekl se do chudého roucha a bosý, bez peněz a jakékoliv nádhery se vydal na apoštolskou cestu k albigenským. Přidali se k němu někteří zanícení kazatelé. Kdykoliv se konaly odborné disputace s albigenskými, tu Dominik vynikal znalostmi a pohotovostí argumentace tak, že ho protivníci nazývali svým nebezpečným odpůrcem. Snažil se je mírnou cestou obracet k pravdě. Katolický lid utvrzoval ve víře,
obojím pak bez rozdílu prokazoval skutky milosrdenství.

528

Sv. Petr a Pavel

Albigenští bludaři nejvíce vytýkali katolickým kněžím, že nenásledují Pána Ježíše v apoštolské chudobě. Sv. Dominik se vzdal i dovolených statků, aby tou obětí získal více duší pro Krista. Jednou se na svých misijních cestách ubytoval v bludařské rodině. Když domácí paní a jiné ženy pozorovaly, že host po celou dobu nejedl nic jiného než chléb a vodu a spával na zemi, tato evangelická chudoba na ně působila tak, že se vzdaly bludu a vrátily se zpět do katolické církve.

Aby získal co nejvíce duší, kázával někdy i víckrát za den. Lidé s napětím poslouchali jeho milá kázání. Když jednou sestoupil z kazatelny, tázal se ho kněz: “Otče, z kterých knih jsi čerpal tak krásné myšlenky?" Světec odvětil: “Synu můj, více než *ze všech* knih jsem čerpal z *knihy lásky. Z této knihy se lze všemu naučit."*

Láska k duším ho nutila často a často se modlit: “Pane, smiluj se nad tímto ubohým lidem! Co bude z těchto hříšníků?"

Dominik získal jako spolupracovníky čtyři kněze s vnitřním nasazením a zamýšlel založit řád vycházející z dobových potřeb, který by se zaměřil na vědu i na rozjímavý život. Odebral se r. 1215 do Říma, aby si vyžádal potvrzení nového řádu. Ale jeho úmysl se nezdařil. Bylo již tolik rozmanitých řeholí, že se nezdálo

prospěšné zakládat nové řády. Lateránský sněm, který právě zasedal, vydal příslušný zákaz. Dominik se však nevzdával; umínil si vyčkat na příhodnější dobu. Tehdy se seznámil Dominik s Františkem Assiským. Tito oba zakladatelé nových řádů si takřka rozdělili svět mezi sebou. František chtěl obnovit lidstvo naprostou chudobou a sebezapíráním. Dominik pak chtěl napravit svět vzděláváním lidu a oživováním víry.

R. 1216 konal zase cestu do Říma; tentokrát byl jeho řád od Honoria III. Potvrzen a dostal název “kazatelský řád".

Dominik konal svoje apoštolské cesty pěšky, bosý, s tlumokem na zádech, v ruce poutnickou hůl. Kdykoliv spatřil nějakou osadu, poklekl a pomodlil se za její obyvatele. Jeho zbožnost byla vroucí. Když se řád rozšířil po všech křesťanských zemích, Dominik konal první valnou schůzi. Základem řádu ustanovil naprostou chudobu, sebe i své bratry prohlásil za žebravé mnichy, zamítl nabízené statky a rozdal dosavadní jmění různým ženským klášterům.

Na apoštolské cestě onemocněl v boloňském klášteře; bratří mu připravili lůžko.On však zamítl všechno pohodlí a ulehl jako obyčejně v řeholním oděvu na podlahu, na níž bylo rozestřeno hrubé roucho. Potom dal svolat novice a napomínal je, aby milovali Boha a věrně dodržovali řeholní pravidla.. “Zachoval jsem," řekl, “neporušenost těla až do této chvíle; hleďte i vy pěstovat čistotu; vytrvejte v pokoře a v dobrovolné chudobě; pamatujte na to, že Bohu sloužit je panovat". Pak se nechal položit na zem posypanou popelem a opásal se železným řetězem; tak zesnul v Pánu 6. srpna 1221 ve věku padesáti jedna let.

5. SRPNA. POSVĚCENÍ CHRÁMU PANNY MARIE SNĚŽNÉ.

Slavnost posvěcení čtyř hlavních chrámů římských, které jsou zároveň biskupskými chrámy papeže (bazilika lateránská, sv. Petra, sv. Pavla a Panny Marie Sněžné) se koná v římské liturgii po celé církvi. Tyto biskupské svatyně nejvyššího pastýře v

hlavním centru křesťanství jsou mateřské chrámy všech katolických svatyň. Výroční oslavy jejich posvěcení zdůrazňují posvátná pouta, která nás spojují s metropolí církve.

Římská svatyně Panny Marie Sněžné, zvaná Maria Maggiore (největší mariánská bazilika) je monumentální a historicky nejpamátnější pomník božského mateřství Panny Marie. Svým původem sahá do doby Konstantinovy. Za papeže Sixta III. (431—440) byla přestavěna a na oslavu prohlášení článku víry o božském mateřství na efezském sněmu (431) zasvěcena Bohorodičce (432). Koncem 4. století zde bylo zbudováno napodobení betlémské jeskyně narození Páně, a proto se také tato svatyně nazývá “S. Maria ad praesepe" (u jesliček). Je to tedy římský Betlém. Název Panny Marie Sněžné nebo Liberiovy baziliky se vztahuje k (pozdější) pověsti, že za papeže Liberia (352 až 366) Panna Maria zvláštním znamením ukázala patriciji Janovi, kde má postavit zamýšlený chrám, na nějž chtěl jako bezdětný věnovat své jmění. Dne 5. srpna v noci pokryl sníh část Eskvilinu, kde nyní bazilika stojí. Mariánský velechrám Maria Maggiore je v liturgii významnou svatyní, do níž o hlavních svátcích v duchu putujeme (o Vánocích, Velikonocích a kvatembrových středách).

“…cokoliv jste učinili jednomu z těchto mých nepatrných…”

(Mat. 25, 40)

O s v a l d , syn northumberského krále Ethelfreda, byl od svých rodičů vychován v pohanství. Když byl jeho otec za války s králem Edvinem r. 616 poražen a zabit, uprchl Osvald do Skotska a tam nalezl útočiště. Ve vyhnanství poznal Kristovu víru, přilnul k ní a přijal svatý křest. Mezitím se stal i northumberský král Edvin křesťanem a podle jeho příkladu i mnozí z vysoké šlechty a poddaní. Avšak po jeho smrti r. 633 opanoval Northumbrii pohanský mercijský král Penda a britský panovník Ceadval, zarytý nepřítel křesťanských Anglosasů. Mladé církvi v této říši nastaly zlé časy. Nepřátelé sužovali obyvatelstvo, vyháněli křesťanské kněze a bořili svatyně. V této tísni se spojili

northumberští křesťané a povolali Osvalda na pomoc proti krutým vetřelcům. Osvald ochotně přijal výzvu, vrátil se do vlasti, všude lidmi nadšeně vítaný a zakrátko shromáždil a stanul v čele malého odhodlaného vojska, aby trýzněnému obyvatelstvu zjednal pokoj a křesťanské víře dopomohl k vítězství nad pohany. Nedaleko staré římské hraniční zdi stanul Osvald se svými věrnými před ohromným nepřátelským vojskem, ale spolehl na Boha, dal do země postavit kříž, stoupl si pod něj a obrácen k vojákům zvolal: “Poklekněme všichni a prosme všemohoucího Hospodina zástupů, aby posiloval naši odhodlanost a pro své milosrdenství nás opatroval v tomto spravedlivém boji proti pyšným a krutým nepřátelům našeho lidu." Po zbožné modlitbě se bojocníci vrhli na mocnějšího nepřítele. Kristův kříž byl jejich heslo a získal jim slavné vítězství. Král Ceadval v této bitvě padl a vojsko se dalo na útěk. Tak Osvald dobyl Northumbrii. Nastoupil na královský trůn a s velkým úsilím pečoval o prohloubení Kristova náboženství ve své říši. Ze Skotska a Irska povolával křesťanské kněze, kteří hlásali lidu svatou víru a vedli ho na cestu bohabojnosti. Nejúspěšnější z těchto misionářů byl skotský mnich Aidam, jenž přijal biskupské svěcení a s nesmírným prospěchem pracoval na vinici Páně v této zemi.

Lid nazýval zbožného krále Osvalda “štědrou rukou", on sám říkával, že je almužník Boží. Jednou o Velikonocích se sešlo u královských dveří mnoho chudých, čekajících na dary. Král právě zasedl za stůl a na sříbrných mísách byly podávány ryby.

532

Služebníci oznamovali, že přichystané dary jsou rozdané a že ještě zástupy nuzných čekají na almužnu; tu král rozkázal, aby jim ihned rozdělili předkládané pokrmy, a když ani to nestačilo, nařídil král, aby na kusy rozbili stříbrné mísy a ty rozdali mezi lid. Biskup Aidam, který byl přítomen, uchopil královu ruku a řekl: “Kéž tato ruka nikdy nezetlí!"

V bitvě u Maserfieldu 5. srpna 642 byl Osvald obklíčen a těžce raněn. Umíral a prosil Boha: “Bože, smiluj se nad dušemi mých bratří!" Surový vítěz dal mrtvému useknout hlavu, nohy i ruce a pověsil ho na bojišti na kůl. Bratr a Osvaldův nástupce trůnu Osvy přenesl jeho ostatky a pochoval je s velkou pietou ve dvou svatyních. Legenda vypravuje, že ruce štědrého krále byly ještě po stoletích neporušené.

6. SRPNA. PROMĚNĚNÍ NAŠEHO PÁNA JEŽÍŠE KRISTA.

PAMÁTKA SV. MUČEDNÍKŮ SIXSTA A DRUHŮ.

Tajemná oslava “Syna člověka" na hoře Tábor před jeho vykupitelským utrpením byla předzvěstí vítězného zmrtvýchvstání a nanebevstoupení. Bylo to mohutné vzplanutí božského Slunce před přechodným pohlcením ve tmách utrpení a smrti. Vtělený Syn Boží za významných okolností prozářil svým božstvím clonu lidské přirozenosti, aby potvrdil třem apoštolským svědkům pozdějšího getsemanského ponížení pravdu předpovězeného vítězství i zaslíbené oslavy.

Svatí Otcové pokládali Proměnění za jeden z největších divů, jímž bylo ověřeno božské synovství Ježíše Krista.

Církev chová hlubokou úctu k vznešenému tajemství této oslavy Páně. Ve východní liturgii se oslavuje Proměnění Páně od 5. století. Je to přední z letních východních slavností, starobylý svátek Krista-Krále.

V římské liturgii byl tento svátek zaveden jako záslibná (votivní) slavnost na poděkování za odvrácení hrozící pohromy musulmanů. 22. července 1456 byly zásluhou svatého Jana Kapistrána u bašty západního křesťanství Bělehradu odraženy turecké jednotky, které se zmocnily Cařihradu. Tuto slavnost zavedl papež Kalixt III. r. 1457.

“Hle, pravý Izraelita, v němž není lsti.”

(Jan 1, 47)

G a r c i a M o r e n o studoval r. 1854 v Paříži. Hájil sice víru katolickou, ale nežil podle ní. Když jednou v řeči potíral nepřátele církve, odpověděl mu jeden z nich: “Vaše důkazy jsou pádné; ale vy sám považujete své náboženství za příliš obtížné a neplníte jeho povinnosti právě tak, jako my. Kdy jste byl naposledy u zpovědi?"

Garcia Moreno se zarazil. Avšak nezlobil se, naopak, z vděčnosti stiskl svému odpůrci ruku a řekl: “Dnes máte ještě pravdu, zítra však už ne! Dávám vám své čestné slovo." Ještě v ten den šel ke sv. zpovědi a od té doby byl vzorným katolíkem.

Když vystudoval, stal se advokátem ve své vlasti Ekvádoru. Bojoval proti zednářské vládě. Svou spravedlností a laskavostí si tak získal důvěru lidu, že byl

zvolen prezidentem republiky.

Ačkoliv byl neúnavně veřejně činný, nezanedbával vnitřní život. Jeho vlastoručně napsaná předsevzetí se našla v modlitební knížce: “Každé ráno se budu modlit zvláště o m i l o s t p o k o r y. Každý den půjdu na m š i s v., budu se modlit

534

r ů ž e n e c a přečtu si kapitolu z ‚Následování Krista'. S t á l e b u d u p a m a t o v a t n a p ř í t o m n o s t B o ž í, z v l á š t ě p ř i ř e č i, a b y c h s v ů j j a z y k o p a n o v a l.

Nikdy nebudu mluvit o sobě, jen pokud bych se přiznal k chybám a nedostatkům. Při všem jednání nechci mít nic jiného před očima, než větší slávu Boží."

Byl dobročinný až do krajnosti. Manželka mu jednou řekla: “Bylo by na čase, abychom jednou uspořádali reprezentační hostinu." Odpověděl: “Už jsem uspořádal." ,,A kde?" “V nemocnici pro chudé."

Protože zakročil proti nevěře, nenáviděli ho ti, kdo si říkají liberálové, svobodomyslní. Hájil se takto: “Nevěra se vychloubá, že je svobodomyslná. Avšak já se ptám, kdy a kde popřála nevěra svobodu katolíkům? Moje heslo je: svoboda všemu, jen ne z l u."

Lid Morenu miloval a zvolil jej r. 1875 opět za prezidenta republiky. Ale zednářská lóže prohlásila, že Garcia se nedožije svého znovunastolení. Tehdy Garcia napsal svému příteli list: “Chystá se na mne zákeřná vražda. Jsem šťastný, že budu moci zemřít pro víru. S Bohem! Nashledanou v nebi!" Dne 5. srpna mu oznámili, že následující den vypukne revoluce. Řekl: “Jsem připravený objevit se před Boží tváří!" Celou noc probděl na modlitbách; ráno šel do kostela na mši svatou a k sv. přijímání. Když vycházel z kostela, byl napaden a proboden dýkou. Jeho poslední slova byla: “B ů h n e u m í r á !“

Klesl před sochou bolestné Matky Boží, odpustil nepřátelům, a když dostal od kněze, kterého narychlo zavolali, svátostné rozhřešení, vypustil duši. Bylo to 6. srpna 1875.

535

7. SRPNA. KAJETÁN, VYZNAVAČ. PAMÁTKA SV. DONÁTA, BISKUPA A MUČEDNÍKA.

“Neboj se, já jsem tvá pomoc.”

(Iz. 41, 13)

S v. K a j e t á n se narodil r. 1480 v severoitalském městě Vicenze; byl syn bohatého hraběte Kašpara z Thieny v Benátsku. Studoval v Padově a stal se doktorem obojího práva, církevního i občanského. Měl otevřenou cestu ke světské kariéře; byl bohatý, měl urostlou postavu, vynikal vzdělaností i kultivovaným vystupováním. Avšak Kajetána nebavil svět, ani jeho sláva. Odebral se do Říma; tam ho papež Julius II. učinil protonotářem na papežském dvoře.

Kajetán se domluvil se třemi druhy, že založí řád kněží, kteří budou přebývat v klášteřích a zachovávat dokonalou chudobu. Neměli mít žádné nemovitosti, ani jistotu důchodů a neměli ani o almužnu prosit jako žebraví bratří mniši, ale měli se živit pouze dary, jež jim dobrodinci samoděk poskytnou. Neměli dobrodince vyhledávat, ale plně spoléhat na P r o z ř e t e l n o s t B o ž í .

Idea založit nový řád s tak přísnými pravidly budila obdiv, ale také pochybnosti a odpor. Říkali mu, že nemá pokoušet Boha a očekávat od něj zázraky. Ale Kajetán se odvolal na slova Páně o nebeském ptactvu a polním kvítí. Tázal se, zda tato slova jsou již zrušena, nebo zda Bůh přestal být věrný svým slibům. Papež Kliment VIl. po přečtení předložených stanov nového řádu zvolal: “Takovou víru jsem v Izraeli nenašel."

Prozřetelnost Boží bděla nad Kajetánem. Když vojsko Karla V. drancovalo Řím, vtrhli vojáci také do kláštera v naději, že je tam ukryto mnoho zlata. Kajetána a jeho spolubratry vsadili do žaláře. Klidně se tam modlili církevní hodinky. Jednoho dne je zaslechl španělský důstojník, vstoupil k nim a rozkázal, aby byli ihned propuštěni.

Kam teď? Dali se na cestu jen s breviářem a křížem. Jistý příznivec jim opatřil člun, na němž se dopravili k Ostii. Tam byla zakotvena loď a kapitán v domnění, že jde o nepřátelský člun, dal po něm vystřelit z děla. Řeholníci však vyvázli bez úrazu a kapitán je poznal, velebil Boží Prozřetelnost a nabídl jim své služby. V Ostii se sešli s vyslancem benátské obce; ten je poprosil, aby s ním jeli do Benátek. Tam rozvinuli bohatou apoštolskou činnost.

Bůh odměnil Kajetánovu důvěru i zázraky. Jeden spolubratr měl na noze tak nebezpečnou ránu, že měl přijít o nohu. Kajetán požádal lékaře, aby operaci odložili na příští den. Navečer políbil nemocnému ránu, požehnal ji znamením sv. kříže, napomenul ho k důvěře v Boží Prozřetelnost a ke vzývání sv. Františka. Sám se za něj modlil celou noc. Příští den shledali lékaři s údivem, že nemocná noha je úplně zahojená.

Sv. Kajetán říkával: “Budeme-li hledat Boží království a jeho spravedlnost,

nepochybuji, že všechno ostatní, co potřebujeme k udržení života, dostaneme bez naší zvláštní starosti přidáno."

R. 1547 se v Neapoli na smrt roznemohl. Lékaři mu radili, aby neležel na tvrdém lůžku, ale aby se odebral na pohodlnější. Kajetán odpověděl: “Spasitel umřel na kříži; nechte mne tedy zemřít aspoň na popelu!" A dal se položit na podlahu posypanou popelem. Zemřel 7. srpna 1547.

8. SRPNA. CYRIAK, LARGUS A SMARAGDUS, MUČEDNÍCI.

Trason, bohatý římský měšťan, měl tři přátele - sv. Cyriaka, Larga a Smaragda. Po nich posílal peněžité podpory a potraviny křesťanům, pracujícím v nádherných Diokleciánových lázních, neboť nelidští dozorci krutě nakládali s křesťany, odsouzenými k této práci. V ošetřování ubohých křesťanů vynikal zvláště Cyriak, pocházející z rodiny vyššího důstojníka. Proto papež Marcelin vysvětil Cyriaka na jáhna. Avšak tito obětaví křesťané byli zadrženi a sami donuceni k těžké práci na stavbě. Jednou spatřili křesťana Saturnia, jak klesal pod svým břemenem. Ihned se ho ujali a žádali dozorce, aby jim místo něho uložil dvojnásobnou práci. Tehdy také svou modlitbou Cyriak uzdravil několik nevidomých a navrátil jim zrak.

Když o tom uslyšel císař Diokleián, žádal Cyriaka, aby uzdravil jeho nemocnou dceru Arthemii. Cyriak ji uzdravil, ale také přivedl k pravdám Kristovy víry a tázal se jí, zda věří v Krista. — Odpověděla: “Ano, věřím a žádám o křest." Tak byla pokřtěna; Diokleián z vděčnosti za dceřino uzdravení propustil z vězení všecky tři vězně. Ti se opět věnovali službě křesťanů pracujících na stavbě lázní. Ale když se Diokleián odebral do Nikomedie, byli Cyriak, Largus a Smaragd na rozkaz prefekta Karpasia zajati. Karpasius při výslechu vykřikl na Cyriaka: “Počkej, ty šedivče, já z tebe udělám mladíka" a rozkázal, aby mu lili hlavu žhavou smolu. Potom byli všichni tři ještě s jinými dvaceti popraveni mečem. Jejich mučednictví se klade do r. 303. (Jiní udávají r. 309.) Sv. Cyriak patří do sboru čtrnácti sv. pomocníků.

Tajemství síly.

D a m i á n Deveuster se narodil 3. ledna 1840 v Tromeloo u Mechlína v Belgii. Byl to bystrý chlapec a nedal se. Když se učil francouzsky, posmívalo se mu několik Valonů. “Ty jsem vyplatil pravítkem,” psal domů.

Když mu bylo osmnáct let, měl štěstí zúčastnit se misií. Rozhodl se, že vstoupí do kláštera. Rodiče nechtěli svolit, protože už tři děti obětovali Pánu Bohu. Kdysi navštívil s otcem svého bratra Pamfila, který byl v družině nejsvětějších Srdcí. Tam prosil tak úpěnlivě otce, aby mohl zůstat, až otec konečně svolil, a Damián se již domů nevrátil. “Tak aspoň bude matka ušetřena bolesti loučení," řekl.

Byl přijat jako řadový řeholní bratr. Žertem ho naučil bratr Pamfil několik latinských slov a vět. Výsledek byl tak překvapující, že Damiána doporučili ke studiím.

Do zámořských misií se dostal “náhodou". Jeho bratr měl odejít jako misionář na Sandwichské ostrovy. Když už bylo všechno připravené, i zakoupeny cestovní lístky, onemocněl tyfem. Damián prosil představené, aby směl místo bratra jet on, “aby prý peníze za cestovní lístky nepropadly".

Mezi obyvateli Sandwichských ostrovů řádilo malomocenství. Aby se nemoc nerozšiřovala, byli na rozkaz vlády všichni malomocní dopraveni na ostrůvek Molokai a každý styk se zdravými měli zakázaný. Bylo to kruté opatření, ale jediné účinné, aby byla nákaza vyhlazena.

Život vyhnanců na ostrově byl přesmutný. Kdo se jich ujme? P. Damián se nabídl dobrovolně. “Chci se s těmito ubohými oběťmi nákazy nechat pohřbít zaživa." To, jak malomocenství zohavuje tělo, je známé. Ještě horší však je bída mravní; v zoufalství

ztratili nemocní veškerou mravní oporu. P. Damián se stal otcem malomocných; byl jim lékařem, knězem, soudcem, zedníkem, tesařem, hrobařem. Přes tři sta domků sám vystavěl a sbil tisíc pět set tisíc osm set rakví. Staral se jim o živobytí, ale též je těšil a obveseloval. Malomocní nezůstali necitelní k takové lásce; měli k němu neomezenou důvěru. Mravní úpadek se omezoval.

Kolik ho to stálo obětí! Sám píše: “Bylo mi zpočátku těžko zvyknout si na vzduch prosycený nákazou. Kdysi jsem sloužil zpívanou mši sv. Myslel jsem, že se zalknu a že musím odejít, abych se nadýchal čerstvého vzduchu; ale přemohl jsem se. Nyní jsem již otužilejší. Přece však se mne ještě zmocňuje odpor, když poslouchám zpověď malomocného, a ten má rány plné červů. Zaopatřuji-li

nemocného, bývám často v rozpacích, když nevidím místečko, na které bych mohl udělit svaté pomazání."

Takto působil P. Damián dvanáct let, až se i u něho ukázaly první příznaky nákazy. Po čtyřech letech nemoc dovršila svou zkázu.

I anglikánští duchovní šířili z kazatelen jeho chválu. Když se ho jeden z nich v dopise tázal, v čem spočívá tajemství jeho síly k tak nadosobnímu jednání, odpověděl P. Damián: "Jedině stálá přítomnost Ježíše Krista ve Svátosti oltářní a denní přijímání nebeského chleba mi dává sílu k vytrvalosti."

P. Damián zemřel 16. dubna 1889.

9. SRPNA. JAN MARIA VIANNEY, VYZNAVAČ. VIGILIE SV. VAVŘINCE, MUČEDNÍKA. PAMÁTKA SV. ROMANA, MUČEDNÍKA.

Láska je trpělivá, laskavá…

(1. Kor. 13, 4)

Sv. Jan Křtitel Vianney se narodil 8. května 1786 v osadě Dardilly u Lyonu. Jeho rodiče byli rolníci. Otec byl vážný a přísný muž, matka ušlechtilá a zbožná. Měli šest dětí. Jan brzy vynikal láskou k modlitbě. Když pásal dobytek,

připevnil si na strom mariánský obrázek a modlil se před ním. Měl touhu stát se knězem. Pro své slabé nadání byl zprvu terčem posměchu spolužáků. Až když poznali jeho upřímnou zbožnost a povahovou ušlechtilost, oblíbili si ho. Po dvou letech šel do Lyonu. Při závěrečné zkoušce neobstál, měl být propuštěn a jen na doporučení faráře Balleye ho znovu přezkoušeli a do kněžského semináře přijali. I tam představení při závěrečných zkouškách rozvažovali o jeho vysvěcení, neboť vědomosti se jim zdály příliš malé. Generální vikář se tázal: "Je Vianney zbožný?" Odpověděli: "Je." "Dobrá, ať je připuštěn k svěcení; milost Boží nahradí, co se mu na vědomostech nedostává." Tak byl Vianney vysvěcen dne 9. srpna 1815.

Nastoupil kaplanské místo v Ecully; tamní farář Balley, jeho příznivec a učitel, si ho sám vyžádal za kaplana. Ecullští obyvatelé lnuli k Janovi od dob, kdy tam žil jako chlapec a student. K jeho zpovědnici přicházeli lidé v zástupech. Jeden z prvních se zpovídajících byl jeho vlastní farář. Balley a Vianney společně konávali kněžské modlitby a vyhradili si jeden den v každém měsíci pro duchovní cvičení. Závodili v sebezapírání a ve ctnostech. Žili tak umrtveně, že farníci podali k administrátoru biskupství žádost, aby byl oběma kněžím doporučen méně přísný

způsob života. Po brzké Balleyově smrti se stal Vianney farářem v Arsu.

Mnozí si představují světce jako fanatiky s přísnou tváří nebo jako smutné zádumčivce se sklopenou hlavou. Jak vypadají ve skutečnosti? Několik obrázků ze života sv. faráře z Arsu.

541

Jeden kněz ho prosil: **“**Milý pane faráři, dovolíte mi sloužit mši sv. ve vašem kostele?"

“Nejdůstojnější pane, škoda, že není hod Boží vánoční, abyste mohl sloužit tři."

Jeho kaplan byl dlouho vzdálen. Sv. farář ho přivítal slovy: “Ach, milý příteli! Jaká radost, že jste přece přišel. Přemýšlel jsem už často, že zavržení musí být velice nešťastní, protože jsou odloučeni od dobrého Boha, když už člověk tolik vytrpí, nejsou-li přítomni ti, které má rád."

Dítě mu k svátku podalo kytici. Sv. farář řekl s přívětivým úsměvem: “Milé dítě, tvá kytice je pěkná, ale ještě krásnější je tvá duše."

Kdysi se setkal s bohatým protestantem. Světec nevěděl o jeho víře a mluvil s ním o našem Pánu a o svatých způsobem, jak obyčejně hovořil, totiž s největší vroucností svého srdce. Na konec mu vtiskl do ruky medailku. Tu řekl protestant: “Dáváte medailku kacíři. Alespoň z vašeho stanoviska jsem kacíř. Doufám však, že bez ohledu na různost víry budeme jednou oba v nebi." Dobrý farář vzal muže za ruku, pohlédl na něj zrakem živé víry a vroucí lásky a pravil k němu s hlubokým citem vřelé soustrasti: “Ach, příteli, tam nahoře budeme spojeni jen tenkrát, jsme-li spojeni na zemi; smrt na tom nic nezmění. Kam strom padne, tam zůstane ležet."

“Pane faráři, já spoléhám na Krista, který řekl: “Kdo ve mne věří, má život věčný."

“Ach, příteli. Náš Pán řekl také ještě něco jiného. Řekl, že ten, kdo neslyší církev, má být považován za pohana. Řekl, že má být jen jedno stádo a jeden pastýř, a hlavou tohoto stáda učinil sv. Petra." Nato pokračoval měkčím a dojemnějším tónem: “Příteli, není dvojí způsob služby našemu Pánu; je jenom jeden, který je dobrý; každý ať mu slouží tak, jak On chce, aby se mu sloužilo."

Po těchto slovech se dobrý farář vzdálil a nechal ho stát proniklého spasitelným nepokojem, předchůdcem to Boží milosti, která ho později přiměla, že se stal katolíkem.

542

Sv. farář si dovolil někdy i jemný vtip. Bratr Atanáš mu po návratu z cesty

vypravoval, že kůň klopýtl a shodil ho do příkopu. Dobrý farář mu projevil svou soustrast a dodal: “Příteli, sv. Antonín nikdy nespadl z vozu; měli bychom to také tak dělat." “A jak to dělal sv. Antonín?" “Chodíval vždy pěšky.”

“Zbožná" osoba, která měla již spoustu ostatků svatých, prosila ještě o nové. Světec s úsměvem odpověděl: “Udělejte si nějaké sama."

Jistá žena ho unavovala příliš dlouhou řečí. Vianney se tázal: “Milá paní! Který měsíc mluvíváte nejméně?" “Nevím." Vianney na to: “Povím vám to. V únoru, protože je nejkratší měsíc."

V červenci r. 1859 Vianney zeslábl. Dne 29. července byl ještě šestnáct hodin ve zpovědnici. Zemdlený se vrátil domů, přijal zbožně svaté svátosti a brzo potom dne 4. srpna 1859 ve dvě hodiny ráno zemřel. Lidé se hrnuli do jeho chudého příbytku, aby se obrázkem nebo křížkem dotkli rukou nebožtíkových, anebo aby převzali něco z předmětů na památku. Vianney byl pohřben vedle zpovědnice v kapli sv. Jana Křtitele. R. 1914 byl prohlášen za blahoslaveného a r. 1925 za svatého .

10. SRPNA. VAVŘINEC, MUČEDNÍK.

Jásám v bolestech svých!

Sv. V a v ř i n e c (Laurentius) byl rodem Španěl, syn Oroncia a Paciencie. Jako mladý přišel do Říma a ctnostný, vzdělaný kněz Sixtus ho vyučil v křesťanské víře. Tento Sixtus (či Xystus) byl zvolen papežem a přijal Vavřince do počtu sedmi římských jáhnů. Jako jáhen přisluhoval papeži při oltáři, hlásal slovo Boží, konal jiné služby jáhenského úřadu, zejména jako správce církevního jmění pečoval o chudé a nemocné.

Když za císaře Valeriána nastalo pronásledování křesťanů, Sixta zadrželi a vlekli do žaláře. Cestou do vězení za ním přispěchal Vavřinec, proléval hořké slzy a říkal mu : “Kam jdeš, otče, bez svého syna? Kam se vydáváš, kněži, bez svého jáhna? Nikdy jsi nepřistupoval k oltáři bez svého sluhy a nyní chceš dokonat svou oběť beze mne? Co se ti na mně nelíbilo? Cožpak jsem dost nedbal na své povinnosti? Vždy jsem se s tebou podílel na udělování svátostí a teď nechceš, abych měl podíl ve vylití tvé krve?" — Sixtus odpověděl: “Milý synu, neopouštím tě. Já jako stařec mám snadnější boj, ale tebe, mladého, čeká těžší zkouška; tužší boj, ale také slavnější vítězství. Neplač! Za tři dny mne budeš následovat, ale zatím vezmi všecky církevní poklady a rozdej chudým!" Papež Sixtus byl popraven mečem.

Vavřinec sebral všecko církevní jmění, prodal i drahocenné bohoslužebné nádoby a stržené peníze rozdal chudým a nemocným. Náměstek císaře se domníval, že církev má veliké poklady, které Vavřinec ukrývá, a tak ho vyzval, aby je neprodleně vydal císaři. Vlídně a úlisně řekl: “Vy křesťané si stěžujete, že se s vámi nakládá krutě. A co děláte pro vlast? Vidíte, císař je nyní ve válce s Persií, nemá peníze, stát potřebuje peníze a o vás křesťanech je známo, že u oběti užíváte zlaté nádoby, že pijete svěcené víno ze stříbrných pohárů a pálíte svíce na zlatých svícnech. Váš Bůh, kterého židé ukřižovali, nerazil peníze, žil v chudobě, povzbuzoval vás k chudobě a napomínal dávat císaři, co je císařovo. Vydejte mi všecky svoje poklady a spokojte se s tím, že se obohatíte dobrými skutky." Na to odpověděl Vavřinec vlídně: “Ano, nezapírám. Církev je bohatá a nikdo na celém světě není bohatší; císař nemá ve svém paláci takové poklady jako ona. Nezdráhám se ani, abych ti je ukázal: žádám jen o lhůtu tří dnů, abych mohl všechno uspořádat a pro tebe vystavit.“ — Náměstek radostně svolil a těšil se, že spatří množství zlata a stříbra.

Vavřinec mezitím shromáždil všechny křesťanské chudé, nemocné, invalidní, starce, vdovy a sirotky. Pak pozval náměstka, aby si přišel prohlédnout církevní poklady. Ukázal mu množství chudých a řekl: “Pohleď! To jsou poklady naší církve; to je naše zlato,

perly a šperky, které jsem ti slíbil ukázat a dát. Nerozčiluj se, jestliže jsi čekal jiné! Abys věděl, zlato, po němž dychtíš, je statek pomíjivý, zdroj velikého zla. Jsou však i statky nehynoucí, ctnosti a dobré skutky. Vezmi si tyto naše poklady, pečuj o ně, a právě tím obohatíš sebe, rozmnožíš slávu římského města a bohatství císaře." Zklamaný náměstek zlostně vykřikoval: “Darebáku! Tuto očividnou potupu tvrdě potrestám. Vím, že vy křesťané bažíte po smrti; ale ty nezemřeš tak rychle! Ne, chci, abys zahynul pomalou a o to bolestnější smrtí." Na rozkaz náměstkův byl Vavřinec spoután a odvlečen na Viminalský pahorek na Tiburské cestě.

Pak na vladařův rozkaz zapálili hranici, a když zbyla jen hromada žhavého uhlí, přivázali mučedníka na železný rožeň a položili na ohnivé uhlí tak, aby byl zvolna upálen. Mladý mučedník ležel na žhavém rožni jako obětní beránek; ohnivý žár pronikal kůži, svaly, krev i jeho kosti a působil mu hrozné bolesti. Vavřinec snášel muka tiše, zmužile a radostně. Když na jedné straně měl již tělo napůl uškvařené, řekl náměstkovi: “Dej mě obrátit! Na této straně jsem již dost upečený." A když se tak stalo, pravil mu po chvíli: “Nyní je mé tělo dostatečně upečené; jestliže je Ti libo, jez!" Potom prosil Boha, aby se svaté evangelium víc a více šířilo po všech krajinách; takto trpěl, modlil se a dokonal svůj život dne 10. srpna 258. Z mnoha

římských mučedníků byl již ve starověku nejvíce ctěn a oslavován.

545

11. SRPNA. TIBURC A ZUZANA, MUČEDNÍCI.

“Svaté jméno bez svatých skutků je neužitečné.”

(Salvián)

Svatý T i b u r c žil v Římě ve službách církve, vykazoval mnoho dobrého věřícím a slovem i příkladem přivedl na víru mnoho pohanů. Navštěvoval vězně, těšil zarmoucené, posiloval slabé ve víře a káral vlažné a zpronevěřilé.

Jakýsi Torkvát, který byl od něho pokřtěn a nazýval se též křesťanem, žil tehdy v Římě velmi lehkomyslně. Lenošil, honil se po zábavách, byl nevázaný v řečech i skutcích a nedbal na posty, modlitby a služby Boží. Tiburc k němu došel a vážně mu domlouval, aby žil, jak se na křesťana sluší. Nehodný Torkvát naoko slíbil, že se polepší, potom však ihned z pomstychtivosti udal Tiburce u pohanského soudce; aby předešel usvědčení, že je udavač, požádal, aby byl spolu s Tiburcem zajat a pohnán na soud. Když se tak stalo, otázal se soudce Fabián nejprve Torkváta: “Kdo jsi?" Ten odpověděl: “Jsem křesťan, na víru mne obrátil Tiburc." Tu zvolal Tiburc: “Nepokládal jsem a nepokládám tě za pravého křesťana, protože nežiješ křesťansky. Takové lidi neuznává Kristus za své učedníky." Pohanský soudce se snažil lichocením a hrozbami Tiburce od Krista odvrátit, a když shledal, že jeho usilování je marné, rozkázal posypat podlahu žhavým uhlím a řekl: “Tiburci, nyní vol! Buď obětuj bohům, nebo musíš po tomto uhlí kráčet bosýma nohama." Tiburc se nerozpakoval, zul ihned obuv, poznamenal se křížem

546

a začal šlapat po žhavém uhlí, aniž si ublížil. Potom zvolal k soudci: “Poznej z toho, že jediný pravý Bůh je Bůh křesťanů, jemuž jsou podrobeny všechny stvořené věci." Soudce přičítal tento div kouzlům a odsoudil Tiburce na smrt mečem. Rok smrti je 295.

Origenes píše: “Jménu Božímu se rouhá a je vinen, že se mu i jiní lidé rouhají nejen ten, kdo sám rouhavě mluví, ale každý, kdo je podle jména křesťan, avšak žije bezbožně, protože zavdává hříšnými řečmi i skutky bližním příčinu, aby se také rouhal a Boha urážel."

Proto učí svatí Otcové, že hříchy křesťanů jsou těžší a trestuhodnější než hříchy nevěřících, kteří neznají pravého Boha.

*

Z u z a n a byla dcera vznešeného Římana Gabinia, jenž byl snad spřízněn s císařem Diokleciánem. Gabinius měl bratra Kája, a ten byl papežem od r. 285 do r. 296. Když Gabiniovi zemřela manželka, vstoupil do církevních služeb a jeho bratr ho vysvětil na kněze. Zuzana získala pod vedením svého otce Gabinia a svého strýce Kája značné vědomosti a skvěla se všemi křesťanskými ctnostmi.

Kdysi ji spatřil císař Dioklecián; umínil si ji dát Galeriovi Maximinovi za manželku. Když jí to otec Gabinius a strýc Kájus oznámili, řekla rozhodně: “Nikdy nechci pohana! Děkuji Bohu, že mi dal poznat víru Kristovu." Stalo se, že přišel námluvčí k Zuzaně a chtěl ji podle tehdejšího zvyku políbit; ale Zuzana se od něj odvrátila a řekla: “Co jsem dosud nedovolila žádnému člověku, to tím rozhodněji odpírám modloslužebníkovi." Když se zdráhala uzavřít sňatek s pohanem, byla udána u soudu, že je křesťanka. Vsadili ji i s otcem do vězení. Přišel k ní pohanský kněz, aby ji od Krista odvrátil; donesl s sebou zlatou modlu Jovišovu a vybídl Zuzanu: “Nuže, pokloň se a obětuj bohu, jak to dělá i císař." Ale Zuzana zvolala: “Uchovej Bůh, abych se dopustila této ohavnosti," a srazila rukou sošku ze stolu na zem. Byla odsouzena na smrt a sťata ve vlastním domě téhož dne, jako sv. Tiburc r. 295. Její otec byl umučen následujícího roku.

2. SRPNA. KLÁRA, PANNA.

Svět nebo Kristus?

Sv. K l á r a (česky: Světlá, Jasná), dcera zámožných rodičů Favorina Skiffa a Hortulány, se narodila r. 1193 v městě Assisi. Už v mládí toužila, aby se líbila Bohu. Lepší pokrmy odkládala a dávala je potají chudým. Pod vrchním šatem nosila žíněné roucho.

Žila v poměrech, jaké jsou pro dívku nejpříjemnější. Její rodiče byli vážení šlechtici; vynikala krásou a nadáním. Svět ji lákal a sliboval rozkošný život. Ona však viděla sv. Františka, jak opustil bohatství a radosti světa a našel své štěstí v Kristově chudobě. Slyšela jeho kázání: “I světáci musí jednou, když zemřou, opustit své bohatství. Mír duše, kterého dosáhneme oběťmi, převyšuje všechny radosti světa, nepomine jako ony a nezanechává hořkost.”

Na Květnou neděli r. 1212 se Klára odebrala s několika důvěrnými družkami do kostelíka Porciunkuly u Assisi a byla tam od sv. Františka a jeho bratří uvítána s hořícími svícemi. Odložila drahocenné roucho, přijala drsný řeholní oděv a byla prozatím odevzdána do ochrany jeptišek benediktinek v blízkém klášteře. Rodiče a její příbuzní si mysleli, že Kláru vlákali do kláštera podvodně, nebo že šla do kláštera z mladistvého nerozumu. Vytýkali jí, že dělá hanbu svému rodu, a snažili se ji přimět, aby klášter opustila. Později si umínili unést ji odtud násilím. Vnikli do kláštera, ale Klára hledala útočiště v chrámu, držela se oltáře a zvolala odhodlaně: “Kdo z vás se odváží odloučit mne od lásky Kristovy? Jsem nevěsta Kristova a jiného ženicha si nepřeji." Tak rozhodný odpor únosci nečekali; také si vzpomněli na útočištné právo chrámu; věděli, že porušení tohoto práva bývá trestáno klatbou, tak odešli. Ke Kláře se připojila i její sestra Anežka. Nové rozhořčení se zmocnilo příbuzných. Vybrali dvanáct mužů,

aby alespoň Anežku z kláštera násilně vyvedli. Již se jí chopili, ale Anežka plakala a volala po Kláře: “Pomoz mi, sestřičko, a nedopusť, abych byla od Krista odloučena!" Klára přiběhla a útočníci, když ji uviděli, odešli s nepořízenou.

František získal pro Kláru, Anežku a jiné zbožné dívky a vdovy, které se přihlásily, opuštěný chrám sv. Damiána i se sousedním domem; upravil dům na klášter, a tak vznikla ženská řeholní družina, pro niž František napsal pravidla.

Klára křižovala svou vůli p o s l u š n o s t í a p o k o r o u . Jednou na Zelený čtvrtek rozjímala o utrpení Páně a byla u vytržení. Dva dny tak zůstala, aniž co jedla. V sobotu konečně jedna ze sester se jí odvážila říci: “Milá matko, náš otec vám poručil každý den něco jíst; kde je tedy v a š e p o s l u š n o s t ?" Na slovo poslušnost se svatá Klára probudila a ihned se vrátila k svému zaměstnání.

Čím více je člověk očištěn od náklonnosti ke světu, tím jasněji může hodnotit a posuzovat i věci pozemské. Tak i k sv. Kláře chodili mnozí o radu, a my se obdivujeme moudrosti jejích odpovědí.

Jednou k ní přišla dřívější přítelkyně, která se vdala v domněnce, že bude šťastná. Avšak zmýlila se; její muž byl nemravný a zlý. Teď přišla pro radu a útěchu k svaté Kláře. Světice jí ukázala, že se i za těchto okolností může stát dokonalou a dojít míru. Radila jí, aby ve všem plnila vůli mužovu, vytrvale se modlila a děti křesťansky vychovávala. Pohled na věrnou manželku a ctnostné děti že jistě otcovo srdce obrátí. Přítelkyně poslechla a skutečně vytrvalou láskou muže obrátila.

Několikrát trpěla sv. Klára bolestnou nemocí, avšak nikdy neztratila svou mírnost a veselost. Před smrtí ji navštívil papež Inocenc IV. a dal jí generální absoluci. Když papež odešel, řekla světice: “Jak je krásný pro mne tento den! Sestry moje, jak je Bůh dobrý a milosrdný! Dnes ve sv. přijímání jsem přijala do svého srdce Krále králů. Pán nebes i země se spojil se mnou, bídným stvořením."

Klára předcházela sestry nejlepším příkladem; sloužila jim ochotně, ošetřovala nemocné, za studených nocí obcházela jejich lůžka, aby je teplými pokrývkami přikryla, myla nohy těm, které se vrátily ze sbírky almužen. Nevynášela se nad své sestry; zpozorovala-li na některé tesklivost nebo zármutek, domlouvala jí laskavě a těšila ji. Sama žila přísněji než sestry, o chlebě a vodě, odpočívala na holé zemi nebo na klestí, vůbec konala skutky sebezáporu tak přísně, že i sv. František ji napomínal, aby ve všem zachovala moudrou míru.

Anežka, dcera krále Přemysla Otakara I., se nadchla apoštolskou chudobou františkánů a založila v Praze klášter “Na Františku".

Kdysi vtrhli Saracéni jako spojenci císaře Bedřicha II. až do assiského kraje. Řeholní sestry se velmi polekaly. Klára sklíčená nemocí ležela na lůžku. Vstala, vzala z chrámu schránku s velebnou Svátostí, odnesla ji, aby ji uchránila zneuctění, a modlila se za odvrácení hrozícího nebezpečí. Modlitba byla vyslyšena, Saracéni uprchli.

Klára churavěla dvaadvacet let, nebyla nikdy bez tělesných bolestí, ale snášela je trpělivě a říkala: “Jak může člověk naříkat, když se zadívá na Ukřižovaného?" R. 1253 pocítila, že se blíží konec jejího života. Řeholnice plakaly, Anežka, její rodná sestra, naříkala, že má zůstat sama; Klára jí řekla prorocky: “Tvůj čas ještě nepřišel, ale není daleko." Klára se modlila: “Ubírej se, duše má, s důvěrou z tohoto světa! Neboj se! Máš dobrého vůdce. Ten, jenž tě stvořil a vykoupil, tě přijme." Zesnula 11. srpna 1253.

13. SRPNA. HIPPOLYT A KASSIÁN, MUČEDNÍCI.

Svatý H i p p o l y t byl římský kněz. Upadl do bludu Nováta a Novaciána. Ale brzy poznal svou chybu, odvolal blud, litoval ho a vyznal svou pravověrnost. Za pronásledování křesťanů byl Hippolyt poslán do Porta, města v ústí Tibery. Cestou potkal křesťany, kteří se ho tázali: “Koho se máme přidržet, Kornelia či Novaciána?" Hippolyt odpověděl: “Varujte se Novaciánova bludu jako moru! Zůstaňte věrní své víře! Ach, jak lituji pohoršení, které jsem dal." Jeho smrt je líčena takto: Vybrali dva nejbujnější koně, přivázali je k sobě dlouhým provazem a

doprostřed připevnili Hippolyta za nohy. Koně hnali po místech porostlých křovím a bodláčím. Tak byl Hippolyt usmýkán.

Sv. K a s s i á n byl v Akvileji vysvěcen na biskupa, odebral se na sever, aby hlásal Kristovu víru, a usídlil se v Saeben (jižně od Brixenu v Tyrolsku) a pak nedaleko odtud na místě, kde leží nyní město Klausen. Tam obrátil značný počet lidí ke Kristu. Avšak modloslužebníci přepadli jednou sbor křesťanů, uchopili Kassiána a uvrhli ho do vězení. Z vězení byl sice tajně vysvobozen, ale když viděl, že nemůže v kraji zdárně konat apoštolské dílo, umínil si jít do Říma, aby si u papeže vyžádal nové působiště. Cestou se zastavil v Imole u Bologně a když poznal, že je město obydlené modlosložebníky, zůstal tam, aby šířil křesťanskou víru.

Tentokrát obrátil svoji pozornost k mládeži. Zřídil chlapeckou školu, učil je základním vědomostem, ale přitom je učil také hlavním pravdám křesťanské víry, hovořil s nimi o Bohu, o Kristu a o vykoupení, povzbuzoval žáky ke ctnostem a líčil jim ošklivost hříchu. Jeho žáci, synové pohanských rodičů, nebyli vždy vděční svému učiteli. Ale Kassián nikdy nedal najevo omrzelost.

Když za císaře Diokleciána vypuklo pronásledování křesťanů, mnozí chlapci, poštvaní svými pohanskými rodiči, byli neukáznění a Kassián je musel trestat. Soudce proto pohnal Kassiána před soud a vynesl tento rozsudek: “Kassián, jenž svádí žáky ke křesťanství, ať je jim vydán, aby ho po své vůli mučili." Kolem dvou set výtržníků se vrhlo na svého učitele, strhali z něho šaty a přivázali ho ke sloupu; pak se mu posmívali, tloukli ho školními deskami do hlavy, bodali jej ostrými kovovými pisadly, jimiž se tehdy psávalo na tabulkách potažených voskem. Brzo bylo tělo rozbodané a zalité krví. Po dlouhém a bolestném utrpení Kassián vypustil duši kolem r. 303.

Všední hřích.

R a d e g u n d a pracovala v chlévě u dobytka na zámku Vellenburku. Vedle zámku se nacházela nemocnice, kde byli malomocní. Je známo, jak malomocenství znetvořuje člověka. Radegunda však přemáhala přirozený odpor, navštěvovala tyto ubohé nemocné a nosívala jim jídlo, čistila a obvazovala jejich rány, těšila sklíčené a povzbuzovala je k odevzdanosti do vůle Boží. Její slova padala na úrodnou půdu, protože její příklad mocně působil na ubohé postižené.

Avšak závistivé služky ji obžalovaly u pána, že odnáší z jeho majetku bez dovolení, ačkoliv dávala z toho, co si sama ušetřila. Jednoho dne ji potkal pán na cestě za malomocnými. “Co to neseš v koši?" tázal se jí prudce. Ona ustrašená řekla: “Mýdlo a hřeben na čištění nemocných." Pán uvěřil a tak ušla důtce. Ale Bůh na své světici potrestal tento všední hřích.

Krátce poté šla opět do nemocnice. V lese, který je mezi zámkem a nemocnicí, ji přepadli vlci a zle pokousali. Když se dlouho nevracela, poslali za ní několik mužů; ti ji našli v tratolišti krve a přenesli do zámku. Tam po třech dnech zemřela r. 1340. Poněvadž ji lid ihned začal ctít jako světici, byla nad jejím hrobem vystavěna kaple.

Všední hřích není maličkost. “Máme se varovat i lehkého hříchu, protože uráží Pána Boha, přivádí na člověka tresty časné a může vést k těžkému hříchu." (Katechizmus.)

14. SRPNA. VIGILIE NANEBEZVZETÍ PANNY MARIE, PAMÁTKA SV. EUSEBIA, VYZNAVAČE.

Letem se rozšířila zpráva, že sv. E u s e b i u s , duchaplný palestinský kněz, konal horlivě svůj úřad a neúnavně hlásal Kristovu víru i při pronásledování. Císařův náměstek Maxencius si dal Eusebia předvolat a vyzval ho: “Vol si, co chceš! Buď obětuj nesmrtelným Bohům, anebo se zdráhej a já tě dám za živa upálit.” Euseb odpověděl” “Je proti zákonu Božímu i proti rozumu klanět se dřevu a kameni.” Náměstek řekl: “Vy křesťané jste svéhlaví lidé; smrti dáváte přednost před životem,” a dal Eusebia natáhnout na skřipec a jeho tělo drásat železnými drápy.

Stařičký Eusebius snášel tato muka statečně a modlil se: “Pane Ježíši Kriste, tobě náležíme, ať jsme živi nebo mrtvi!” Maxene, popuzený touto nezlomnou statečností, rozkázal, aby ho upálili. Když Eusebius klidně kráčel na smrt, podivil se náměstek: “Nemohu pochopit, že tak zatvrzele a odhodlaně jdeš na smrt. Rozmysli si to a daruji ti život!” – Eusebius věděl, že císař Diokleción tehdy ještě nevydal žádné zákony proti křesťanům, a odvolal se k císaři. Maxenc dal Eusebia odvést do žaláře

****obrázek******

a psal císaři list: “Pane, byl ke mně přiveden člověk, který tupí nesmrtelné bohy a prohlašuje, že se jim nebude klanět, ani vzdávat úctu tvému obrazu a jménu.”

Císař poručil, aby byl Eusebius předveden. Jeden ze zrádců poznamenal: “Pane, spatříš-li toho člověka a uslyšíš-li jeho slova, budeš na své mysli omámen a změněn.” “Jakže?” tázal se císař. “Ten člověk že by dovedl změnit mou mysl?” – “Nejen tvou mysl, ale i smýšlení všeho lidu,” zněla odpověď. Císař rozkázal, aby ho přivezli do Nikomedie. Eusebia předvedli před císaře a všichni přítomní byli jeho zjevem zaraženi; Eusebius byl totiž ctihodný stařec. Celá mučením nezlomená postava budila úctu, ve tváři bylo vidět laskavost i odhodlanost. Císař Dioklecián dlouho hleděl na velebného starce a řekl mu vlídně: “Starče, neboj se, rád bych tě zachránil!” Eusebius odpověděl: “Záchranu nečekám od lidí, nýbrž od svého Boha. Ty, císaři, vynikáš sice mocí a důstojností nad všechny ostatní lidi, ale přesto jsi smrtelný člověk. Nebojím se vyznat, co jsem vyznal již dříve: Jsem křesťan a klaním se jedinému pravému Bohu.” Císař se obrátil k Maxenciovi a řekl: “Neshledávám žádnou vinu na tomto člověku; vždyť říká, že se klaní bohu.” Maxencius řekl: “Nemyl se, císaři! Eusebius nemyslí na Joviše nesmrtelného, ale míní jakéhosi Krista.” Císař rozkázal: “Vezmi tohoto starce; nechci ho soudit; učiň s ním, co je podle zákonů třeba.” Maxencius ještě jednou vyzval Eusebia, aby se zřekl Kristovy víry; a když Eusebius neuposlechl, dal ho Maxencius popravit mečem. Rok smrti asi 290.

Křivé podezřívání.

A l y p i u s byl žák a přítel sv. Augustina. Byl asi nakloněn k podezřívání, neboť sv. Augustin o něm píše, že Bůh mu dal poučení, aby v budoucnosti nesoudil podle zdání.

Jednoho dne se Alypius procházel před soudním palácem a studoval řeč, kterou měl mít. Blízko něj se pokusil zloděj prorazit sekerou železné tyče, kterými byl dům peněžníků zamřížovaný. Zloděj byl vyrušen lidmi, odhodil sekeru a utekl. Alypius zabraný v myšlenkách z toho nic nepozoroval; uviděl sekeru, vzal ji do ruky a prohlížel si ji. Vtom přišli lidé, kteří hledali zloděje, a poněvadž viděli Alypia se sekerou, odvedli ho k soudci.

Po cestě se setkali s vysokým úředníkem, který Alypia osobně znal. Tázal se, co se to děje, a Alypius mu vypravoval, co se mu přihodilo. Úředník šel s ním, aby podle možnosti prokázal nevinu mladého člověka. Alypius si vzpomněl na muže, kterého viděl na místě činu, ale nevěděl, zda měl v úmyslu krást. Šli právě kolem domu dotyčného muže. Před domem sedělo dítě. Úředník vzal sekeru, ukázal ji

dítěti a zeptal se: “Nevíš, komu tato sekera patří?” Chlapeček hned živě odpověděl: “To je naše sekera, já ji dobře poznám.” Ještě několik otázek a bylo jasně dokázáno, kdo je pravý zloděj, a Alypius byl propuštěn.

15. SRPNA. NANEBEVZETÍ BL. PANNY MARIE.

“Kdo mne vyzná před lidmi.. .”

M a k s i m , mučedník, zemřel 434. – Když ariánský král Hunnerich pronásledoval v Africe křesťany, bylo v Kartágu uvězněno sedm bratrů. Křesťané navštěvovali statečné vyznavače a posilovali se jejich vírou a statečností. To krále rozhněvalo, a proto dal rozkaz, aby bratry dopravili na loď a loď na širém moři zapálili.

Mučedníci se těšili a cestou k moři zpívali: “Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle!"

Nejmladšího z bratrů, ještě dítě, chtěl soudce v posledním okamžiku zachránit. Řekl mu: “Milé dítě, proč spěcháš na smrt? Nech ty ostatní a poslyš mou radu. Zachráníš si život a budeš mít přístup do králova paláce." Avšak chlapeček odpověděl: “Nikdo mne neodloučí od mého svatého vychovatele Liberáta a od mých bratrů. S nimi chci být také umučen a s nimi doufám dosáhnout věčné slávy. Kdybych zapřel Ježíše, zapřel by mne i on, neboť řekl: “Kdo mne zapře před lidmi, toho i já zapřu před svým Otcem, jenž je v nebesích; a kdo mne vyzná před lidmi, toho i já vyznám před svým Otcem, jenž je v nebesích."

Po tomto vyznání byli bratři dopraveni na loď a loď zapálena. Když však oheň znovu a znovu hasl, byli svatí mučedníci utlučeni vesly.

16. SRPNA. JÁCHYM, OTEC BL. PANNY MARIE, VYZNAVAČ.

Sv. J á c h y m (Joakim či Heliakim, zkráceně Eli) a sv. Anna; tak se jmenovali podle podání rodiče Panny Marie. Jméno Jáchym značí “příprava na Pána", jméno Anna značí “milostná, laskavá". V evangeliích nemáme o nich žádné zprávy. Apokryfní prvoevangelium sv. Jakuba poskytuje tyto zprávy: “Manželé Jáchym a Anna zachovávali zákon Boží bez úhony, byli vzory manželů. Svoje časné statky — výtěžek svého pastýřského zaměstnání — rozdělovali na tři díly; část obětovali jeruzalémskému

chrámu, druhou chudým a třetí užívali na své potřeby. Neměli však děti. Kdysi chtěl Jáchym obětovat v jeruzalémském chrámu, ale kněz nepřijal jeho oběť, poněvadž neměl děti, a to bylo považováno za kletbu Boží. Takto pohaněný Jáchym odešel s lítostí z chrámu. Ale těžce zkoušená důvěra starých manželů byla odměněna; jejich modlitby došly vyslyšení. Bůh jim dal dceru, kterou pojmenovali Maria. Po třech letech ji odvedli do Jeruzaléma, aby byla vychována při chrámu pod správou kněží." Jáchym zemřel brzy, snad za čtyři roky po narození Panny Marie.

Hospodin své neopouští.

Sv. R o c h u s se narodil r. 1295 v Montpellieru v jižní Francii. Jeho rodiče Jan de la Croix a matka Libera byli zámožní a bohabojní; vychovávali mladého Rocha, jehož si po delším bezdětném manželství na Bohu vyprosili, v bázni Boží. Když bylo Rochovi dvanáct let, otec se rozstonal; na smrtelném loži řekl svému synu: "Odcházím ze světa, abych vzal svou odplatu. Odkazuji ti veškeré své jmění; vynakládej je na dobré účely." Když i matka zemřela, Rochus plnil, co mu otec uložil, dával chudým pokrmy a šatstvo, ujímal se opuštěných vdov a sirotků, dával věno chudým nevěstám a podporoval každého, kdo potřeboval pomoc. Nakonec mu zbylo jen nemovité jmění, to Rochus je odevzdal do správy svému strýci a umínil si vykonat pouť do Říma k hrobům apoštolských knížat. V chudém oděvu se vydal na cestu Alpami, až přišel do Itálie. Když se blížil k městu Aquapendente v Toskánsku, slyšel, že ve městě zuří mor. Ihned zrychlil krok, ne aby se tomuto místu vyhnul, ale aby spěchal sloužit ubohým nemocným. Vstoupil do města a přihlásil se, že bude ošetřovat ubožáky stižené morem. Správce Vincenc řekl: "Vidím, že jsi mladý a slabý, služba ošetřovatelů je obtížná a nebezpečná. Místo radosti je tu samý nářek." Ale Rochus odpověděl: "S Boží pomocí nám není nic nemožné. Nebojím se a neštítím se žádného namáhání ani nebezpečí. Toužím po koruně života, kterou obdrží jen ten, kdo dobře bojoval."

Roch sloužil nemocným, a čím namáhavější tato práce byla, tím více se v něm rozmáhala horlivá láska k nešťastným. Když mor ve městě ustal, cestoval Rochus dále do Říma, kde pobyl tři léta ve službě pro nemocné. Z Říma se odebral do Piacenzy, kde mor velice řádil. Mnozí nemocní byli vyneseni z domů a leželi bez pomoci na ulici. Všude bylo slyšet vzdechy a bolestné výkřiky. Tu měl milosrdný

Roch ve dne v noc hodně práce. Obcházel nemocné, čistil jejich odporné vředy a rány, donášel jim léky, pokrmy i nápoje, těšil a posiloval sklíčené mysli, až sám onemocněl. Jeho bolesti byly tak veliké, že nevědomky křičel, aniž se mohl přemoci. Aby tedy ostatním nemocným nebyl na obtíž, odešel z města a dovlekl se do blízkého lesa; tam nalezl polorozpadlou chatrč, kde se usadil a očekával smrt. Po chvíli uslyšel bublání potůčku. Pod tlakem palčivé žízně se k němu dovlekl a napil se čerstvé vody. A hle, zanedlouho bolesti polevily, zimnice ustala, boule na těle se otevřely a dostal hlad. K pokrmu přišel zvláštním způsobem. Nablízku přebýval zámožný šlechtic. Pozoroval, že domácí pes každodenně zanáší někam velkou skývu chleba, šel za ním a vypátral, že zvíře běhá do lesa a nosí chléb Rochovi do chatrče. Ujal se nemocného a dal ho ošetřovat, až se dokonale uzdravil.

Rochus se vrátil do své vlasti. Hned však v prvním městečku, kde měl své nemovitosti, byl chycen jako podezřelý tulák a vyzvědač. Stalo se tak prý na rozkaz strýce, jemuž kdysi odevzdal správu statků. Strýc ho nepoznal, a tak byl Rochus uvězněn a snášel různá

příkoří, aniž by prozradil své jméno a svůj původ. K své útěše si připomínal, že i Spasitel přišel do vlastního a vlastní ho nepřijali. Po pětiletém žalářování Rochus poznal, že se jeho život chýlí ke konci, přijal svaté svátosti a zemřel dne 16. srpna 1327.

17. SRPNA. HYACINT, VYZNAVAČ.

“Pod ochranu tvou se utíkáme!”

Sv. H y a c i n t (Jacint, Jacek) se narodil r. 1183 na zámku Lance u městečka Kamiene v Polsku z urozených rodičů, Eustacha Odrovousa a matky Boženy. Měl bratra Česlava. Oba bratři studovali v Krakově, snad také v Praze, pak v Paříži a v Bologni. Během studií si oba uchovali zbožnou mysl a čistotu srdce. Když se vrátili z ciziny, byli vysvěceni na kněze a od bl. Vincence Kadlubka, krakovského biskupa, ustanoveni kanovníky v Krakově. Hyacint se rád zabýval četbou životopisů svatých a snažil se jim připodobňovat.

R. 1220 se odebrali oba bratři s krakovským biskupem Ivonem do Říma. Tam poznali sv. Dominika a vstoupili do jeho řádu. Sv. Dominik sám je přijal a oblékl. Jacek a Česlav se učili v Římě řeholní kázni. Při návratu z Říma se zastavili v Korutanech a v Březách založili dominikánský klášter. Hyacint založil také klášter v Olomouci a snad i ve Znojmě. Pak se usadil v Krakově a vybudoval tam dominikánský klášter.

Odtud se odebral na apoštolské cesty mezi katolíky, rozkolníky i pohany. Putoval do Pruska a Pomořan, do Dánska, Švédska, Norska a Litvy. Tyto apoštolské cesty konal pěšky, bez peněz, odpočíval na holé zemi a byl živ z vyžebraných almužen. Ozbrojil se neoblomnou důvěrou v Boží Prozřetelnost a nebál se četných nebezpečí od dravé zvěře, od zatvrzelých kacířů, ani od divokých pohanů.

Svou činnost v Kijevě zahájil modlitbou k Rodičce Boží, neboť věděl, že s její přímluvou nebude jeho práce marná. A skutečně za čtyři roky dosáhl v hlavním městě Ukrajiny vynikajících úspěchů. Množství hříšníků uvedl na cestu kajícnosti, do lůna církve přivedl zástupy rozkolníků, obrátil a pokřtil velký počet pohanů a mohamedánů, položil základní kámen k chrámu Panny Marie a dominikánskému klášteru..

Pohanští Tataři, kteří byli postrachem celé Evropy, se přihrnuli r. 1240 i ke Kijevu a hnali útokem na městské hradby. Hyacint právě sloužil mši svatou, když jeden klášterní bratr přiběhl do chrámu a volal: “Otče drahý, utečme co nejdřív, sic je po nás veta!" I vzal Hyacint ciborium s Tělem Páně do jedné ruky, do druhé oltářní alabastrovou sošku Panny Marie a v mešním rouchem vyšel rychle z chrámu. Zatímco Tataři plenili a pálili domy, uprchl bez pohromy z města a dostal se s Boží pomocí šťastně na druhý břeh řeky, tam přišel do haličského kláštera, kde zanechal zachráněnou sošku Panny Marie a odpočal si.

V svatvečer Nanebevzetí Panny Marie r. 1257 světec poznal, že se blíží jeho poslední hodina. Svolal všechny bratry a řekl jim:“Nejmilejší synové, Bůh mne již volá a zítra přijde pro mne nejsvětější Panna Maria. Prosil jsem ji dlouho za tu milost, abych odešel z tohoto světa na její svátek. Vyslyšela mne; zítra se s vámi již rozloučím. Na památku vám předávám, co jsem přijal od sv. Otce Dominika. Milujte se vespolek, mějte upřímné srdce k bratřím, věrně zachovávejte chudobu, pokoru a čistotu. To ať je má poslední vůle!" Tato slova dopověděl, ztichl a připravoval se na poslední boj. Dne 15. srpna ráno se pomodlil ještě kněžské

hodinky a prosil o poslední útěchu svatých svátostí. Když přijal poslední pomazání a bratří se za něho modlili, obrátil oči k nebi a začal se modlit žalm: “V tebe, Hospodine, jsem doufal, nebudu zahanben na věky." A po vyslovení verše: “Do rukou tvých, Pane, poroučím ducha svého" pokojně zesnul v Pánu r. 1257.

18. SRPNA. AGAPITUS, MUČEDNÍK.

Léta Páně 257, po dlouhém mučednictví za Aureliánova pronásledování, skonal sv. Agapit. Jak breviář vypravuje, pocházel z Praeneste a zemřel jako patnáctiletý chlapec. Bývá zobrazován obklopený plameny. Byl několikrát bičován a mučen ohněm. Potom byl předhozen dravé zvěři, ale když jej šelmy ušetřily, byl sťat.

Papež Felix III. mu postavil kapli u baziliky sv. Vavřince. Mladý mučedník patří k těm mučedníkům, kteří již ve staré době byli v Římě nejvíce uctíváni. Nedaleko italského města Palaestriny se našly v sutinách jeho svatyně četné tklivé nápisy, jimiž je vzýván o přímluvu. Světcovy ostatky se uctívají v Cornetu, kam byly z původního hrobu později přeneseny.

*

Sv. H e l e n a vynikala krásou těla a vzácnými dary ducha. Římský důstojník Konstancius Chlorus ji pojal za manželku; r. 274 se jim narodil syn Konstantin. Oba rodiče byli pohané, ale ušlechtilí. Avšak r. 282 Konstancius, který se stal spolucísařem, propustil svou manželku Helenu a oženil se s dcerou svého příznivce Herkulea. Zapuzená manželka se usadila v Trevíru.

Když její syn Konstantin zvítězil nad svými nepřáteli, povolal svou matku na císařský dvůr, prokazoval jí plnou poctu, udělil jí název “císařovny" a dal na její počest stavět pomníky a razit mince s jejím obrazem. V té době šedesátiletá Helena přijala křesťanskou víru. Celým svým srdcem přilnula ke Kristu a stala se vzornou křesťankou. Štědře podporovala chrámy, propouštěla na svobodu zajatce a otroky a prokazovala křesťanům nesčíslná dobrodiní. Přitom zůstala pokorná.

R. 325 vykonala pouť do Svaté země, uctila místo narození Páně v Betlémě, místo ukřižování Páně na hoře Kalvárii a jiná svatá místa. Zhrozila se ohavnosti zpuštění, se kterou se setkala na posvátných místech. Nařídila rozbít modlu pohanské bohyně Venuše a pátrat po svatém kříži. S přispěním sv. Makaria, jeruzalémského biskupa, nalezla přesvaté dřevo kříže, nástroje mučení i jeskyni Spasitelova hrobu. V Betlémě a na Olivetské hoře vystavěla svatyně a položila základ k chrámu Božího hrobu v Jeruzalémě. Pak se odebrala k svému synu Konstantinovi, snad do Nikomedie, a tam zemřela r. 328.

*

L u d v í k T o u l o u s k ý byl syn neapolského krále Karla II. S jinými šlechtickými syny byl dán jako rukojmí do španělského zajetí. Tam trpěli pod dozorem hrubých strážců. Druhové malomyslněli, ale Ludvík je těšil: “Těm, kdo milují Boha, prospívá neštěstí víc než štěstí. Lidé oplývající štěstím zapomínají snadno na Boha a odcizují se mu**.** Právě utrpením bývá člověk zkoušen a k Bohu obrácen. Běda tomu, koho Bůh nikdy neštěstím nenavštěvuje; proto nereptejme a nenaříkejme, ale radujme se, že trpíme!"

562

Když se v zajetí, kde měl dost svobody, cvičil v šermování a v jízdě na koni, spadl z koně a ublížil si tak, že nebezpečně onemocněl. Umínil si, že vstoupí do řádu sv. Františka, jestliže se uzdraví — Po sedmi letech byl propuštěn na svobodu. Neapolskou korunu měl na dosah; také mu byla nabízena sestra krále aragonského za manželku. Ale Ludvík zamítl korunu i manželství a řekl: “Královský trůn je skvělé otroctví. Vladař musí poslouchat lid, lid musí poslouchat vladaře, a někdy se tak děje i proti vůli Boží. Můj král je Ježíš Kristus; mám-li Krista, mám všecko, nemám-li Krista, nic nemám." Teprve po dlouhém zdráhání svolil Ludvíkův otec, aby se syn vzdal následnických. práv. Ludvíka vysvětili na kněze, ale jeho horoucí touha ještě nebyla splněna. Chtěl vstoupit do řádu sv. Františka.

Papež Bonifác VlIl. ho ustanovil toulouským biskupem.. Ludvík odmítal tuto důstojnost a podrobil se papežově vůli teprve tehdy, když mu bylo povoleno, aby napřed vstoupil do řádu sv. Františka. Když byl na cestě do Toulousu, přichystali mu ve Florencii bratří v klášteře komnatu ozdobenou koberci, čalouny a znaky Francie i Neapolska. Ale sotva ji Ludvík spatřil, nechtěl vstoupit a řekl: “Vzdal jsem se knížecí hodnosti a nemám na světě jiné dědictví než kříž Ježíše Krista. Odneste ty tretky, které nepřísluší chudému řeholníkovi, chcete-li, abych u vás pobyl jako bratr mezi bratry."

Jednomu spoluřeholníkovi uložil, aby mu vytkl každý poklesek. Jednou tento bratr vytkl Ludvíkovi jakousi chybu poněkud nešetrným způsobem před mnohými svědky.

563

Přítomní hosté se nad tím horšili, Ludvík však řekl: “Poklesek nás má zarmoutit,

pokárání však těšit. Pochlebník nám vypravuje jen věci příjemné, ale přítel mluví i věci nemilé a protivné, aby nás napravil." Když těžce onemocněl, pomodlil se Zdrávas Maria a řekl: “Zemřu brzy a doufám, že Panna Maria bude mou pomocnicí v hodině smrti." Zemřel r. 1297.

19. SRPNA. JAN EUDES, VYZNAVAČ.

“Otec, učitel a apoštol úcty k Srdci Páně.”

V době, kdy u nás zuřila třicetiletá válka (1618—1648), byla i ve Francii strašná bída mravní a náboženská. Lid byl nevědomý a surový, šlechta bezuzdná, kněžstvo zanedbané. Hrozilo nebezpečí, že se země stane kořistí bludařů, kalvinistů a jansenistů.

Bůh se nad lidem smiloval a poslal mu několik svatých mužů pro záchranu duší. K nim patřil Jan Eudes.

J a n E u d e s se narodil 14. listopadu 1601 v osadě Ri v diecézi seezské v Normandii. Jeho otec byl ranhojič. Počáteční vzdělání získal u jezuitů v Caensu. Spolužáci ho již tehdy nazývali “zbožný Eudes". V dospělosti zamítl nabízený sňatek. Byl vysvěcen na kněze a vstoupil do kongregace oratoriánů, jejímž zakladatelem byl Berulle. Tam konal Jan s apoštolskou horlivostí po dvacet let misie. Ale shledal, že oratoriáni neplní jeden ze svých hlavních úkolů, zřizování seminářů, tak se svolením bayeuxského biskupa ďAngennesa tuto kongragaci opustil a založil dne 25. března 1643 novou kongregaci pod názvem “Kongregace Ježíše a Marie", známější pod názvem “eudisté". Jejich úkolem bylo zakládat semináře a konat misie.

Prostředek, kterým obnovoval duše, byla úcta a láska k Srdci Páně a Panny Marie. Napřed šel sám do školy těchto Srdcí a z nich načerpal *pokoru a lásku.*

Jeho *pokora* byla nelíčená. Říkával: “Ukažte mi člověka opravdu pokorného a řeknu vám, že je svatý; je-li velmi pokorný, je velmi svatý." Sám sebe měl za nic. Podepisoval se “Úplné nic". Modlíval se jako sv. Filip Nerejský: ‚Pane, varuj se mne! Neboť jsem schopen ještě dnes tě zradit a všecky možné hříchy učinit, neuchováš-li mne svou milostí!"

Z pokory vyrostla *nebojácnost.* Nebál se nikoho, ani krále ne. Když se při mši svaté dvořané nechovali zbožně, hned po mši sv. v kázání jim to Eudes veřejně před králem vytýkal. Z pokory vzešla *vytrvalost.* A tu potřeboval při svém velikém díle. Byl osočován a podezříván. Od královského dvora byl na šest let zapuzen.

Nepřátelé ho nazývali antikristem. Dokonce i jeden biskup o něm řekl, že patří na šibenici. Když přátelé vyzývali světce, aby se hájil, odpovídal: “Ježíš však mlčel."

Z lásky k Srdci Ježíšovu vytryskla *horlivost pro spásu duší.* Bolelo ho, že je tak velký nedostatek hlasatelů slova Božího, zvláště na venkově mezi nevzdělaným lidem. Jednou řekl: “V Paříži je tolik doktorů teologie! Půjdu tam a řeknu: ‚Pojďte, doktoři! Hoří, oheň pekelný hoří, pojďte a pomozte hasit!'"

Při misiích se stalo, že se mnoho zbloudilých dívek a žen obrátilo. Eudes však věděl, že při veškeré dobré vůli zase spadnou do neřesti, nebudou-li vytrženy z příležitosti ke hříchu a nebudou-li chráněny a vychovávány k pracovitému životu. Proto založil ženskou kongregaci, známou pod jménem “Družina dobrého Pastýře,'" která vykonala mnoho dobrého k záchraně ohrožených dívek.

Ve všem spatřoval vůli Boží. “To je špatné počasí,” pravil mu jistý kněz. “Jakže to říkáte, bratře? Špatné? To je počasí Boží," řekl Eudes.

Kromě neúnavné misionářské práce napsal jednadvacet spisů; nejdůležitější jsou: “Život a učení Kristovo" a “Dobrý zpovědník".

Ve vysokém stáří onemocněl horečkou a chystal se na smrt. Tázali se ho, zda se bojí smrti: “Jistěže mám dost příčin bát se, avšak doufám v Boží milosrdenství a v přímluvu Panny Marie." Monstra te esse matrem volal, t. j. “ukaž se být matkou!" Přijal svátosti a zemřel dne 19. srpna 1680.

20. SRPNA. BERNARD, OPAT A CÍRKEVNÍ UČITEL.

B e r n a r d se narodil r. 1091 ve Fontaigne (u města Dijonu v Burgundsku). Jeho otec byl rytíř Tecelin, matka Aletha, rozená Montbar. Otec Tecelin, zaměstnaný na burgundském dvoře, přenechal péči o výchovu dětí manželce. Bernard se od mládí vyznačoval soucitnou láskou k chudým; také se snažil prospívat ve ctnostech a mírnit svou přirozenou živost. Jednou onemocněl prudkou bolestí hlavy. Jakási žena ho chtěla léčit, ale Bernard uviděl v jejích rukou pověrčivé léky a pomůcky, a tak ji od sebe zahnal.V klášterní škole chatillonské se vzdělal v básnictví a řečnictví.

Dospěl v krásného mladého muže. Měl ohnivé oči, přitažlivou tvář, urostlou postavu. Jeho čistota dosud neutrpěla úhonu. Po návratu z Chatillonu domů poněkud zvlažněl. Kdysi se díval se zálibou na hezkou dívku, jejíž svůdná krása ho na chvíli upoutala. Pocítil v sobě prudké, dosud nepoznané hnutí, ale ihned se vzpamatoval; běžel k rybníku, pokrytému slabým ledem, a skočil tam, aby uhasil

smyslný žár.

Když Bernardovi zemřela matka, umínil si, že se odtrhne od světa a zasvětí se Bohu. K němu se přidali jeho čtyři bratři. Bernard se rozhodl vstoupit do cisterciáckého kláštera v Citeaux, kde se pravidla sv. Benedikta zachovávala s původní přísností. Šel se rozloučit s otcem. Starý rytíř Tecelin zanaříkal, když uslyšel Bernardovo prohlášení. Bernard však přemohl cit bolesti a s otcovým požehnáním odcházel se svými bratry. Na zámeckém nádvoří se potkal se svým nejmladším bratrem Nivardem. Bernard mu řekl:

“Poslyš, bratříčku, tenhle zámek a všecky statky budou tvé dědictví." Nivard řekl: “Vy si tedy berete nebe a mně ponecháváte zemi? Tak to by nebylo spravedlivé dělení." Nedal se přemluvit a připojil se k Bernardovi a k ostatním bratřím.

R. 1115 byl Bernard jmenován opatem a pověřen úkolem vybudovat klášter v pustém údolí řeky Auby. Bylo to močálovité údolí, obklopené neproniknutelnými lesy. Přes všechny překážky se to mladému opatovi podařilo a zřídil prostý klášter. Ponuré údolí pojmenoval Jasné údolí (latinsky: Clara vallis, francouzsky: Clairveaux). A cisterciácký klášter pod jeho vedením proměnil vskutku divoké údolí v Jasné údolí, odkud se světlo hrdinských ctností šířilo daleko po celé zemi. V klášteře byla neobyčejně přísná kázeň. Světec stále rozšiřoval okruh své činnosti. Žil jedině myšlence oživit ducha a mravy prvních století v církvi. Pracoval slovem i perem. Věhlas sv. opata pronikal do všech zemí západní Evropy. Kněží i mocní světa si ho brali za rozhodčího ve svých sporech, knížata a církevní hodnostáři vyžadovali jeho radu v různých potřebách. Světec pozdvihoval neohroženě svůj hlas na obranu pravdy a spravedlnosti, měl vždy útěchu pro trpící, pomoc pro utiskované, radu pro chybující. Hlavní péči věnoval hříšníkům.

Za rozkolu po smrti papeže Honoria II. r. 1130 byl nucen opět opustit klášterní samotu a přispět zmítané lodičce církve. Za zmatků, způsobených protipapežem Anakletem II., zahájil světec obrovskou akci na odstranění rozkolu, kterou se nesmazatelně zapsal do

dějin církve 12. století. Sv. opat byl duší všech jednání, jimiž se po letech krutých bouří a zmatků do církve vrátila jednota a svornost. Světcova autorita vzrostla do té míry, že sám papež Inocenc II. mu předkládal k řešení otázky týkající se obnovy duchovní správy a mravů duchovenstva i lidu. R. 1140 se zasloužil svatý opat o odstranění zmatků způsobených bludnou naukou proslaveného mistra filozofie a

bohosloví Abaelarda, i bouří vyvolaných Arnoldem Brescijským. R. 1145 byl povýšen na papežský stolec světcův řeholní odchovanec Bernard z Pisy, který přijal jméno Eugen III. Papež nepodnikal nic, pokud se neporadil se svým svatým učitelem, jehož nepřestával ctít jako svého duchovního otce a vůdce. Vážnost svatého opata byla tak veliká, že mnozí v něm viděli vlastního správce církve. Ale světec zůstával stále skromný, pokorný, světu odumřelý mnich a užíval svého velkého vlivu u papeže jen pro obnovu ducha církve. Napsal papeži mnoho cenných listů, v nichž s apoštolskou přímostí káral rozličné vady a dával rady, jak by se měl svatý papežský úřad vykonávat. Tyto pokyny a naučení jsou námětem jeho vynikající knihy “O rozjímání", věnované Eugenu III**.** Když r. 1144 dobyli Saracéni Edessy, hlavního centra jeruzalémského křesťanského království, zahájil již čtyřiapadesátiletý, nemocemi a přísnou řeholní kázní vysílený světec, zdánlivě polomrtvý náročnou akci pro novou křížovou výpravu. Vydal se na cesty a s nadlidskými oběťmi se zasloužil o obrovské nasazení pro záchranu Svaté země. R. 1147 ho papež povolal na církevní sněm do Trevíru a brzy potom na sněm remešský, kde byl duší celého jednání. Svatý Bernard byl na vrcholu slávy, jíž se po celý život úzkostlivě vyhýbal. Na sklonku svého života zakusil však ještě mnoho bolestných zkoušek, hlavně když se křižácká výprava pro nesváry a nesjednocenost vůdců skončila nešťastně. K tomu přistoupily i křivdy některých vlastních odchovanců. Světec děkoval Bohu, že mu bylo dáno na konci životní dráhy mnoho trpět a tyto zkoušky přijímal jako důkazy Boží lásky.

Ustavičnými posty, žaludeční chorobou, nočním bděním a nadlidskými námahami na dalekých cestách byl světec tak vysílen, že nakonec smrtelně onemocněl a 20. srpna r. 1153 v kruhu svých řeholních druhů odevzdal svou svatou duši do rukou Pána. Dožil se dvaašedesáti let.

“Blaze chudým v duchu...”

(Mat. 5, 3)

P i u s X., dříve Josef Sarto, se narodil 2. června 1835 v městečku Riese v diecézi tarviské v severní Itálii. Jeho otec byl obecní sluha. Rodiče se museli velmi uskrovňovat, aby uživili osm dětí. Rieský farář vypozoroval Josefovu zbožnost i studijní vlohy, začal ho učit základům latiny a umožnil mu přijetí do gymnazia v Castelfranco. Tam docházel Josef denně z Riese, čtrnáct kilometrů cesty tam a zpět. Chodíval oblečený do chudobných polosoukenných šatů, mnohdy mu vyčníval z kapsy kus chleba, který si vzal na oběd. Byl milý, veselý a pilný, vždy první mezi spolužáky. 18. září r. 1858 byl vysvěcen na kněze a 19. září na svátek

Sedmibolestné Panny Marie sloužil v Riese první mši svatou. O své skromné příjmy, z nichž podporoval matku a sourozence, se ještě se dělil s chudými. Po devíti letech kaplanství plných neúměrné práce ho ustanovili farářem v Salzanu. Když ho Salzanští uviděli přijíždět, hubeného, v odřené sutaně a na bídném vozíku, moc si od něj neslibovali; ale jeho první kázání mu získalo srdce všech.

Jako farář měl za hospodyni svou sestru Rozinu. Když byl jednou přítel pana faráře u něj na návštěvě, oslovila ho Rozina takto: “Důstojnosti, jste přítel mého bratra a právě dnes přijde cestující obchodník s plátnem." “Skutečně?" tázal se kněz, neboť nevěděl, co má tato řeč znamenat. Sestra pokračovala: “Pohleďte, včera dostal můj bratr trochu peněz, za chvíli všecko rozdá a nemá skoro ani košili. Kdybyste mu domluvil, aby koupil trochu plátna, snad by vás poslechl."

Kněz slíbil a pokusil se pana faráře přemluvit. Ale ten se nedal. “Hlouposti, hlouposti, to není nutné," těmi slovy ho krátce odbyl.

Přítel se však tak lehce nevzdal. Když obchodník přišel, vybral vhodnou látku, smlouval, jak bylo v Itálii zvykem, a konečně dal patřičný kus ustřihnout. Když bylo všecko hotové, obrátil se na pana faráře a řekl: “Stojí to tolik a tolik, Done Giuseppe, teď plať!" Chtě nechtě musel pan farář plátno koupit.

R. 1884 papež Lev XIII., jemuž neuniklo vynikající působení Dona Sarta, ho jmenoval biskupem v Mantově. Nový biskup zůstal skromný, jako byl dosud. Žádal, aby faráři při vizitaci nedělali žádné hostiny. Slavobrány a podobné pocty si nepřál. Chtěl, aby ho lidé, místo na nádraží, vítali v kostele mší svatou a svatým přijímáním. Říkával: “Nepřeji si, aby se dělaly zbytečné náklady, moje přání je spása duší!"

Po dalších devíti letech byl ctihodný biskup Sarto jmenován kardinálem a patriarchou benátským.

I jako patriarcha zůstal chudý jako dříve. Dvě sestry a neteř mu vedly kuchyň; služebné nepotřeboval. Almužen dávat tolik, že jeho sekretář tomu musel zabraňovat. Vykládalo se, že i jeho biskupský prsten cestoval několikrát do zastavárny.

Když ho jednou navštívil přítel a viděl, že vytahuje zlaté hodinky, řekl: “Časy se mění. Pamatujete se ještě na ty stříbrné hodinky, které jste měl jako farář v Tombolo a které tak často putovaly do zastavárny?" Patriarcha smutně hleděl na zlaté hodinky a řekl: “Osoba, která mi ty hodinky darovala, měla nešťastný nápad, že dala na víko vyrýt znak benátského patriarchy.”

Opět devět let uplynulo a kardinál Sarto odjíždí do Říma k volbě nástupce Lva XIII. Všeobecně se soudilo, že papežem bude obratný diplomat kardinál Rampolla. Prozřetelnost Boží si však vyhlédla k vykonání svých úmyslů Josefa Sarto. Když se dostal většinu hlasů, kardinál Sarto se dal do pláče a pravil: “To bude má smrt!" Nejbližší kardinál na to vtipně odtušil slovy Písma: “Lépe je, aby jeden člověk zemřel za lid, nežli aby všechen lid zahynul."

Jako na každém dosavadním místě, i na stolci sv. Petra ukázal se Josef Sarto — Pius X. — na výši. Vystoupil s heslem: “Omnia instaurare in Christo. — Všecko obnovit v Kristu," a pevně šel za touto vůdčí myšlenkou. Jeho pontifikát je obdobím pronikavých reforem. Aby byl ve věřících probuzen duch prvotních křesťanů, kteří čerpali sílu a nadšení z Eucharistie, vydal Pius X. dekret o častém a denním sv. přijímání. Skromnost, v níž žil jako kaplan a farář, zachoval i na papežském stolci.

Když hrozila první světová válka, Pius X. prosil a zapřísahal, aby se ustoupilo od bratrovražedných záměrů. Zemřel dne 20. srpna 1914.

21. SRPNA. JANA FRANTIŠKA FRÉMIOT Z CHANTAL.

“Boj je život lidský.”

(Job 7, 1)

Katolická církev nebyla ani protestantismem zbavena síly vychovat světce. Dokazuje to sv. J a n a F r a n t i š k a F r é m i o t z C h a n t a l , která se narodila r. 1572 v Dijonu. Jméno Františka dostala při biřmování. Její otec byl Benignus, šlechtic

z Frémiotu, pozdější předseda stavovského sněmu burgundského. Brzy ovdověl; pečlivě se staral o své tři děti, přihlížel hlavně k tomu, aby byly v katolickém náboženství vzdělané a utvrzené. Jana lnula ke katolické víře s velkou láskou a měla odpor proti novotárům. Kdysi se její otec přel s jakýmsi kalvíncem, jak je Kristus přítomen ve Svátosti oltářní. Dívenka Jana, která hádku vyslechla, se na bludaře obořila: “Musíme věřit, že Kristus je ve Svátosti oltářní přítomen, neboť to sám řekl. Kdo tomu nevěří, činí jej lhářem." Kalvínec ji chtěl uchlácholit a dával jí

hrst cukrovinek, ale ona je hodila do pece se slovy: “Takhle budou hořet v pekle bludaři, protože nevěří, co Bůh řekl."

Stala se z ní krásná dívka; jistý urozený mladý muž ji požádal o ruku, ale Jana se dozvěděla, že je kalvínec, a řekla: “Raději chci umřít, než bych se vdala za nepřítele církve!" Když bylo Janě dvacet let, vdala se za barona ze Chantalu, horlivého katolíka. Žili na zámku v Bourbille ve šťastném manželství.

Mnozí se domnívají, že světci nepodstupovali boje, že takřka na křídlech letěli do nebe. Jak nesprávné je takové mínění, poznáme ze života sv. Jany.

Její manžel byl na honu neopatrným výstřelem svého přítele pána z Anlezy smrtelně raněn. Paní Chantalová chvátala k umírajícímu, křičela bolestí a dělala trpké výčitky tomu, kdo byl příčinou neštěstí. Dostavili se lékaři. Řekla jim: “Pánové, pan Chantal musí být na každý způsob zachráněn." Tak moc byla nešťastná paní rozčilená a dorážela na lékaře s takovou prudkostí, že se neodvážili vytáhnouti kulku z těla raněného, aby tím snad neurychlili jeho smrt.

Manžel ji povzbuzoval, aby přijala jeho smrt z ruky Boží s odevzdaností, avšak nadarmo. Co chvíli vyběhla z pokoje umírajícího, běhala chodbami a komnatami a volala k Bohu: “Pane, vezmi mi vše, co mám na tomto světě, jenom manžela mi nechej!" Ale Bůh ho přece povolal k sobě. Kdo by vypsal její bolest! Často se skrývala v blízkém lesíku, aby tam mohla o samotě ulevit svému stísněnému srdci a dát volný průchod

slzám. Marně se namáhaly její příbuzné, aby ji potěšily. Říkávala: “Ach, kéž by mě nechaly o samotě se vyplakat! Myslí si, že mě potěší a zatím mne trápí." Zármutkem a bolestí tak zestárla, že ji bylo sotva poznat, neboť byla jen kost a kůže.

Neopatrnému panu z Anlezy, jenž zavinil manželovu smrt, sice odpustila, ale její bolest byla tak veliká, že ještě pět let po manželově smrti nesnesla, aby někdo vyslovil jméno toho nešťastníka. Prosila, aby již se o něm nemluvilo. Později se pokusil její duchovní vůdce sv. František Saleský zmínit se jí o té věci. Viděl však, že mluví marně a ustal. On, jako mírný a moudrý vůdce, nechtěl předbíhat milost Boží.

Když mu jednou světice psala, jak její manžel zemřel tiše a s laskavým odpuštěním všem, kteří ho urazili, sv. František použil této příležitosti, aby paní Chantalovou pohnul ke sblížení. Opět marně.

O rok později se pokusili příbuzní z obou stran znovu o smír. Když světice zaslechla o jejich plánu, krev se jí bouřila. Obrátila se na Františka. Radil jí, aby promluvila s panem z Anlezy a přemohla odpor pohledem k nebesům. Konečně zvítězila milost a světice, aby se přemohla tím rozhodněji, nabídla panu z Anlezy,

že bude jeho novorozenému dítěti kmotrou. Toto hrdinské rozhodnutí provedla s velkým sebezapřením.

Dne 6. června 1610 přijala Jana z rukou biskupa Františka Saleského v Annecy řeholní roucho. Jejího příkladu následovalo několik zbožných žen a dívek. Úkolem družiny bylo vychovávat chudé dívky a pečovat o chudé a nemocné lidi.

Ani tím neustal boj. Čtyřicet jedna let trpěla myšlenkou, že bude zavržena. R. 1641 se odebrala Jana na pozvání francouzské královny Anny Rakouské do Paříže. Tam poznala Vincence z Paul. Byla jeho slovem a příkladem velmi dojata. Když se vracela, nebezpečně se roznemohla v moulinském klášteře (jihovýchodně od Paříže). Přijala svaté svátosti, vyslovila slova **“**Již jdu, Ježíši!" a skonala dne 23. prosince 1641.

22. SRPNA. NEPOSKVRNĚNÉHO SRDCE PANNY MARIE. PAMÁTKA SV.

TIMOTEA,HIPPOLYTA
SYMFORIÁNA, MUČEDNÍKŮ.

Mučedník T i m o t e j pocházel z Antiochie. Zemřel mučednickou smrtí za posledního pronásledování počátkem 4. století. Byl pochován ve zvláštní hrobce v Theonových zahradách nad pohřebištěm, kde byl pochován svatý Pavel. Hrobka svatého Timotea se dochovala. Byla v ní objevena sgrafita a vzývání mučedníka, hlavně od křesťanů z Antiochie. Mučedníkovy ostatky byly později přeneseny do blízkého chrámu sv. Pavla. Jsou uloženy v kryptě pod oltářem, kde se nacházejí ostatky sv. Pavla. Tak je druhý Timotej spojen s apoštolem národů.

Svatý H i p p o l y t byl umučen za císaře Alexandra. Mučedníkova bazilika byla na Insula sacra u Ostie. R. 455 byla zničena Vandaly. Biskup Petr ji však znovu obnovil a opatřil zvláštním nápisem.

Sv. S y m f o r i á n zemřel mučednickou smrtí v mladistvém věku v Autunu (Augustodunum) ve střední Francii za císaře Aureliána (270—275). Oslavuje jej slavný Venantius Fortunatus. Podle jeho mučednických akt, jež se zdají spolehlivá, volala k němu jeho matka před popravištěm: “Můj synu , neboj se smrti, která tě vede do života věčného! Pozdvihni své srdce k nebi a k tomu, jenž tam kraluje. Neodnímá se ti život, ale mění se v lepší."

Korejští mučedníci.

V Koreji bylo v letech 1839—1846 umučeno sedmdesát pět křesťanů. Představitelem křesťanů, kteří trpěli ve vězení v Tai-kju, byl O n d ř e j K i m – k i

e i . Předtím vedl poustevnický život a cvičil se ve skutcích zbožnosti. Ve vězení dovedl mistrně povzbudit ostatní a proměnil žalář takřka v klášter, že se tomu divili i pohané.

Když byl Ondřej veden do Tai-kju, setkal se před soudním domem se ženou, kterou propustili. Ondřej se jí tázal: “Proč tě osvobodili?” “Zapřela jsem víru,” zněla

sklíčená odpověď. “Tak ti ušla nejkrásnější příležitost. Co můžeš očekávat, když nechceš teď zemřít? Ano, jsi na svobodě, ale kolik let budeš ještě žít?" “Je pravda, jsem na svobodě, ale jak mohu vědět, zdali dnes nebo zítra nezemřu?" “Dobře, není pro tebe tedy tisíckrát lepší vyvolit si dobrou smrt?" A brzy přivedl ženu k tomu, že své slabosti litovala a chtěla všechno napravit. Vrátila se s Ondřejem k soudu. “Co tu zas chceš?" obořil se na ni soudce, “vždyť jsi už propuštěná!" “Před chvílí jsem byla slabá, bála jsem se bolesti, zapřela jsem svého Boha. Tím jsem se dopustila velkého hříchu. Lituji toho, a proto se vracím. Zabijte mne, chcete-li; jsem křesťanka více než dříve." Mandarin ji dal odehnat jako bláznivou, ale ona se znovu vracela. Svázali ji a bili tak ukrutně, že zemřela cestou do žaláře.

Ondřej musel úpět ještě přes rok v žaláři, až byl se šesti jinými křesťany sťat.

Bl. P e t r N y o u , syn horlivého křesťana Augustina (matka a sestra setrvaly v pohanství), chlapec třináctiletý, dostal šest set ran holí, čtyřicet ran deskou, až mu zlomili kosti a visely z něj cáry masa. Tělo samá rána, ale duše oplývala nebeskou radostí. Petr žíznil po mučednictví. Pochopové zuřili z jeho stálosti. Jeden z nich vzal žhavý uhel a poručil chlapci, aby otevřel ústa. Petr je otevřel dokořán. Ale kat v posledním okamžiku, jako by se zhrozil svého úděsného záměru, odstoupil. Soudcové se neodvážili zabít Petra veřejně, a proto jej dali potají oběsit 31. prosince r. 1839.

23. SRPNA. FILIP BENICIUS, VYZNAVAČ. VIGILIE SV. BARTOLOMĚJE, APOŠTOLA.

V kříži spása.

Filip B e n i c i u s pocházel ze šlechtického rodu Benizzů ve Florencii. Narodil se 15. srpna 1233. Právě toho dne vznikl ve Florencii řád servitů. Když Filip studoval na vysokých školách v Paříži, vyznačoval se pilností i mravností; zvláště měl úctu dítěte k Matce Boží. Z Paříže se odebral do Padovy a tam se věnoval

studiu lékařství. Po ukončení studia se usadil ve Florencii jako lékař. Byl nejen dobrý lékař, ale i věrný křesťan. Kdysi zaslechl v chrámu Páně slova ze Skutků apoštolských: “Duch řekl Filipovi: .Běž k tomu vozu a jdi vedle něho!'" (Sk. ap. 8, 29) Tato slova ho zaujala. V noci viděl ve snu zlatý vůz, tažený lvem a beránkem. Na něm seděla Rodička Boží, podávala mu řeholní roucho servitů a řekla: „Filipe, přistup a přidrž se tohoto vozu!" Vstoupil tedy k servitům, ale zatajil svoji vzdělanost, aby mohl sloužit jako obyčejný bratr. Zničil sám sebe. Když však jednou cestoval do Sieny, setkal se s dvěma kněžími dominikány, kteří se ubírali do Říma. Dominikáni neznali italsky, oslovili ho tedy latinsky a začali mluvit o tehdejších smutných poměrech. Filip jim odpovídal tak duchaplně a pronášel tak jasné úsudky, že byli v úžasu nad tímto prostým klášterním bratrem a domlouvali mu, aby přijal svěcení na kněze. Filip však řekl, že zůstane bratrem až do smrti. Ale dominikáni se zastavili v Sieně a vypravovali představenému servitů, jak

vzdělaný je Filip, a představení mu rozkázali, aby se připravil na kněžství. Tu nastal v jeho duši tuhý boj; pokora mu bránila stát se knězem, a poslušnost ho vázala, aby se rozkazu představených podrobil. Poslechl tedy, neboť “Kristus se stal poslušným až k smrti, a to k smrti na kříži".

Brzy byl zvolen vrchním představeným a dal řádu nové stanovy. Upravil kázeň klášterů a rozšířil řád o terciáře.

Když přijal svaté svátosti, řekl slabým hlasem: “Dejte mi mou knihu!" Dali mu modlitební knížku, ale on pokynul hlavou, že to není ta, kterou si přeje. Ani Písmo svaté, ani řeholní knihy nepřijal. Konečně ukázal na kříž, a když mu jej podali, políbil jej a řekl: “Toto je má kniha, v níž je napsané všecko dobrodiní mého Vykupitele." Zemřel 22. srpna 1285.

24. SRPNA. BARTOLOMĚJ, APOŠTOL.

“Hle, pravý Izraelita, v němž není lsti.”

(Jn. 1, 47)

Šlechetný Izraelita N a t a n a e l odpočíval jednoho dne v Káně Galilejské pod fíkovým stromem. Jako mnozí jiní zbožní krajané toužil i on po Mesiáši a modlil se, aby ho již Bůh poslal na svět. “Rosu dejte nebesa shůry a oblakové dštěte

Spravedlivého, otevři se země a vypuč Spasitele!"

Tu k němu přišel přítel Filip z Betsaidy, jenž se nedávno stal učedníkem Ježíšovým, a zvěstoval mu radostnou zprávu: “O kterém psal Mojžíš v Zákoně a proroci, toho jsme nalezli, Ježíše, syna Josefa z Nazareta." Slovo Nazaret zarazilo Natanaela. Galilea byla u horlivých židů v nevážnosti. Říkávali: “Žádný prorok nepřijde z Galileje." Zvláště nepatrné galilejské městečko Nazaret bylo u pravověrných židů v opovržení. Proto namítl Natanael: “Z Nazareta? Co odtamtud může vzejít dobrého?" Ale Filip, hluboce přesvědčený Ježíšovými slovy, se nedal do dlouhých řečí, nýbrž vzal váhavého pochybovače za ruku a řekl mu: “Pojď a přesvědč se!” I šel Natanael zvědavě a toužebně, a

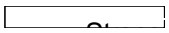

když oba přátelé přicházeli k Ježíšovi, Spasitel ho spatřil a řekl o něm: “Hle, pravý Izraelita, v němž není lsti." Udivený Natanael mu řekl: “Odkud mne znáš?" Ježíš mu odpověděl: “Dříve než tě Filip zavolal, viděl jsem tě pod fíkem." V tu chvíli Natanael, osvícený světlem Boží milosti, poznal vševědoucnost božského Mistra a již nepochyboval, nýbrž vyznal nadšeně svou víru: “Mistře, ty jsi Syn Boží, ty jsi král Izraele!" Ježíš mu odpověděl: “Ty věříš proto, že jsem ti řekl: ´Viděl jsem tě pod fíkem´? Uvidíš věci daleko větší." (Jan 1, 45—51) Od té chvíle zůstal Natanael s Kristem Pánem. Byl od něj povolán do sboru dvanácti apoštolů a provázel ho, všude vídal divy a poslouchal jeho svaté učení.

Natanael se jmenoval po otci Bartoloměj (Bar-Tolomai, tj. syn Tolomajův), a tímto jménem ho nazývají evangelisté Matouš (10, 3), Marek (3, 18) a Lukáš (6, 4).

O dalších osudech a skutcích apoštola Bartoloměje nejsou v Písmu svatém žádné zprávy. Jisté je pouze to, že po seslání Ducha svatého nesl světlo Kristovy víry do vzdálených zemí na Východě a osvěcoval jím pohanské národy, bloudící ve tmách modlářství. Podle svědectví nejstarších církevních historiků přišel Bartoloměj na svých apoštolských cestách do “Indie", tj. do Šťastné Arábie, kde zanechal opis evangelia sv. Matouše v původním (aramejském) jazyku; když totiž první představený učené křesťanské katechetské školy v Alexandrii Panténus zavítal počátkem třetího století do Arábie, nalezl tam stopy křesťanství a řečený opis evangelia, který do toho kraje podle

místního podání přinesl tento apoštol. Jak dokládá sv. Jan Zlatoústý, kázal

Bartoloměj na svých apoštolských cestách Krista Ježíše s velkým úspěchem, takže se i sami pohané divili změně mravů věřících, které obrátil. Podle pozdějších zpráv Bartoloměj potom putoval do Frygie, kde se sešel s apoštolem Filipem, a odtud cestoval do Lykaonie, aby vyučoval národy víře Kristově.

Konečně přišel do Velké Arménie. Podání vypravuje, že král této země, jménem Polimeus, měl dceru, která tak zuřila, že musela být spoutána řetězy. Bartoloměj to uslyšel, vešel ke králi a slíbil mu, že ve jménu Ježíše Krista jeho dceru uzdraví, jestliže on přijme křesťanskou víru. Král ochotně svolil. I modlil se apoštol nad nemocnou dívkou a zbavil ji zlého ducha. Ten div způsobil veliký úžas, a král i celý jeho dvůr i obyvatelé dvanácti měst uvěřili v Krista Ježíše. Tím však popudil Bartoloměj proti sobě modloslužebné kněze, kteří způsobili, že králův bratr Astyages, zarytý pohan, dal apoštola uvěznit, surově zmučit, kůži z jeho těla stáhnout a nakonec hlavou dolů ukřižovat.

25. SRPNA. LUDVÍK, KRÁL A VYZNAVAČ.

Otec sv. Ludvíka zemřel r. 1226. Za nezletilého syna spravovala říši matka Blanka. Často mu říkávala: “Milý synu, ty víš, že tě vroucně miluji, jak je vůbec matka schopna milovat své dítě, ale věř, že bych tě raději viděla mrtvého, než abys rozhněval Boha smrtelným hříchem." Ludvík si vštípil tato slova hluboko do srdce a pokládal hřích za

jediné a pravé zlo, jak doopravdy je. Kdysi šel se svými dvořany a spatřil malomocného člověka, pokrytého vředy. Ludvík se zeptal dvořanů, co by si raději zvolili, zda malomocenství nebo těžký hřích. Jeden z dvořanů odpověděl, že by chtěl mít raději třicet hříchů na duši než malomocenství na těle. Ludvík ho pokáral slovy: “Skutečně, nevíš, co je hřích. Jediného hříchu se máme bát víc, než každého jiného zla."

R. 1234 se Ludvík zasnoubil s bohabojnou Markétou Provensálskou a ujal se vlády říše. Markéta byla manželka milující a jejich manželství bylo šťastné. Ludvík dusil v sobě každou špatnou náruživost a dával skvělý příklad křesťanského života.

Nikdy se neposkvrnil lží; byl věrný ve svých slibech. V mládí míval zvyk přísahat a říkat: “Ve jménu mém," ale byl poučen svým učitelem, toho zvyku zanechal a jeho řeč byla “ano" nebo “ne". Klení mu bylo odporné. Říkával: “Vlastní rty bych si nechal probodnout žhavým železem, kdybych mohl zabránit

všemu klení a rouhání na světě."

Kdysi mu dvořané vytýkali, že je nemírně štědrý; tu řekl s úsměvem: “To už tak bývá, že králové v některých věcech přestřelují, upřílišňují; já tak chci činit pro chudé." Jindy řekl: “Království nebeské si máme dobýt všichni, chudí trpělivostí, bohatí almužnou."

To, že věnoval značnou část dne pobožným cvičením, nebylo světáckým dvořanům po chuti. Vytýkali mu, že plýtvá drahocenným časem, který by měl raději věnovat státnickým záležitostem. Ale Ludvík se nedal mýlit planými námitkami a řekl: “To jsou mi prapodivní lidé; mají mně za zlé to, že se modlím; kdybych s nimi celé dny a noci hodoval a hrál, nebo kdybych s nimi jezdil na hony, nevytýkali by mi, že mařím čas." Kdysi si stěžovala jistá žena, jí královský úřad ukřivdil. Rozezleně volala na krále Ludvíka: “Fuj, fuj! Že ty ses stal králem Franků! Jiný král by byl lepší. Ty jsi král jen pro minority a pro kazatele. Je s podivem, že tě lidé už nevyhnali ze země!" “Máš pravdu," říká klidně Ludvík, “bylo by lépe, aby někdo jiný byl králem."

Vydržoval skvělý dvůr a rád se bavil se svými hosty. Šlo-li o věci důležité, radíval se s rozvážnými muži; ale pak jednal podle svého přesvědčení. S oblibou poslouchal nevinné žertíky a uměl jim dát poučnou pointu. Zavedl v zemi nestrannou spravedlnost. Když poddaný nikde nenalezl právo a ochranu, obrátil se s důvěrou na krále; ten laskavě vyslechl i nejnižšího člověka. Ludvík vydal nový zákoník, potlačoval veřejnou nemravnost, lichvu, tak zvané “soudy Boží" a různé zlozvyky.

Když Ludvík uspořádal svou říši na základě křesťanské spravedlnosti, umínil si podniknout křižáckou výpravu. Na dobu své nepřítomnosti ustanovil svou matku Blanku vladařkou a r. 1248 vyplul na lodi a přistál šťastně u Damietty. Tuto pevnost dobyl. Později se válečné štěstí obrátilo; rozvodněný Nil bránil dalšímu postupu, mnozí vojáci z hladu a vedra onemocněli, vojsko bylo od Saracénů poraženo, král zajat. Ludvík osvědčil svou trpělivost i v těchto těžkých poměrech. Tehdy dostal zprávu o úmrtí své matky Blanky. Při modlitbě zvolal: “Děkuji ti, ó Bože, že jsi mou matku tak dlouho zachoval. Miloval jsem ji nejvroucnější láskou. Buď ve všem vůle tvá!"

Nakonec nezbývalo králi Ludvíkovi než se zavázat, že vyklidí Damiettu, že propustí všechny zajaté Saracény a že zaplatí 800.000 byzantských dukátů.

Podnikl novou křížovou výpravu do Tunisu; následovali ho však jen francouzští rytíři. Bylo to r. 1270. Z nedostatku potravin, pitné vody a přílišného vedra vypukl ve vojsku mor. Mezi prvními zemřel na mor králův syn Tristan. I král onemocněl. Přijal svaté svátosti a zemřel 25. srpna 1270.

26. SRPNA. ZEFYRIN, PAPEŽ A MUČEDNÍK.

Z e f y r i n řídil církev v letech 199—217. Jako mnozí jiní starověcí papežové pocházel možná i Zefyrin z třídy propuštěných otroků, jak o tom svědčí jeho jméno. (Jména Zefyrin, Kallist, Antéros a pod. jsou jména otrocká.) Zefyrin byl člověk prostinký, bez knižního vzdělání.

Křesťané už dávno netvořili společnost jen z žen, dětí a lidi nepokojných, jak se jim před lety vysmívali filozofové; bylo mezi nimi již plno mužů vysoce vzdělaných, myslitelů, kteří se zahloubávali do tajemství víry, zkoumali Písma sv., zabývali se filozofií a utkávali se v učených sporech s židy, pohany a četnými bludaři. Všude již měla církev plno vzdělaných mužů a plodných spisovatelů. Jeden z nich působil právě v Římě, byl kněz, bydlel někde u tiburtinské brány a jmenoval se Hippolyt. Jiný přibyl do Říma asi r. 212, člověk z nejučenějších, jací kdy byli, ředitel katechetské školy alexandrijské, Origenes. Přišel do Říma, aby viděl na vlastní oči nejstarší z církví. Do Říma se hrnulo ovšem také mnoho myslitelů a učitelů bludařských, kteří tam rovněž hlásali své nauky a získávali přívržence. Jejich nauky se staly brzo předmětem rozhovorů a učených i neučených polemik.

Běželo hlavně o nauku o nejsv. Trojici. Dvě školy stály v urputném boji proti sobě: monarchiáni Sabelliovi a trinitáři Hippolytovi. Monarchiáni považovali Otce, Syna a Ducha svatého za různé projevy jedné a téže božské osoby. Hippolyt zase učil, že mezi třemi božskými osobami jsou přesné rozdíly, ale že Syn je podřízen Otci, což rovněž nesouhlasí s učením katolickým. Zefyrin se napřed nemíchal do těchto bohoslovných sporů; jemu záleželo nejvíc na pokoji mezi křesťany, a proto nezakročoval hned proti Sabelliovi. Tím si vyvolal velký odpor u Hippolyta a jeho stoupenců. Konečně dal rozporným školám jakousi odpověď: “Neznám než jediného Boha, Ježíše Krista a mimo něj nikoho jiného, kdo by byl umřel a trpěl. Ale není to Otec, jenž trpěl, nýbrž Syn."

Císař Severus nevystupoval proti křesťanům příliš krutě. Měl prý jich mnoho ve svých službách. Horší nebezpečí než pronásledování hrozilo však právě tehdy křesťanstvu z císařského dvora. Císařovna Julia Domna byla dcera Bassiána, syrského velekněze. Tato duchaplná dáma brzy soustředila kolem sebe četnou společnost. Z hlediska mravouky se jí líbila přísná kázeň filozofa Pythagora. Aby učení nabylo jakési nadlidské autority, vyhlédla si císařovna za vzor pythagorejského asketu Apollonia z Thyany, potulného

kazatele a divotvorce, který žil někdy v 1. století po Kr**.** Filostratus byl císařovnou pověřen. aby napsal legendární životopis tohoto tajemného muže, jehož si vybrala, aby zastínil Krista Pána dokonalým životem, soucitem k bližnímu, hlubokou zbožností projevovanou všeobecnému bohu, Slunci. Tato kniha šla na dračku. Nepřátelé křesťanů měli o zbraň víc proti Kristu a evangeliu.

Zefyrin zemřel po osmnáctiletém velekněžství r. 217.

“Dnes, uslyšíte-li jeho hlas ...”

G e n e s i u s byl divadelní herec. Herci neměli ve starém Římě dobrou pověst. Jednou se Genesius rozhodl, že provede frašku s křestními obřady. Sám císař Dioklecián se dostavil do divadla. Na jevišti bylo vidět Genesia, jak sténá jako těžce nemocný. Tu přiběhli jiní herci a tázali se: “Ubožáku, je ti zle? Jak ti můžeme ulehčit? Copak jsme truhláři, abychom tě ohoblovali?" Tomuto vtipu se smálo všechno obecenstvo. Genesius se rozkřikl: “Hlupáci, chci duchovní ulehčení. Přeji si zemřít křesťansky." Opět se divadlo otřáslo smíchem. Herci se tázali: “Proč si to přeješ?" Odpověď zněla: “Protože chci být ve veliký den shledán jako uprchlík od bohů. Přiveďte mi křesťanského kněze, ale rychle!" Vstoupil herec, přestrojený za kněze, posadil se u Genesia a tázal se: “Milý synu, proč jsi pro mne poslal ?" A v té chvíli byl Genesius osvícen milostí Boží a uvěřil v

Ježíše Krista a odpověděl opravdu a vážně: “Přeji si, abych dostal Kristovu milost, abych byl znovuzrozen a zbaven svých hříchů." Podobně odpovídal i na ostatní otázky. Herci nepozorovali tuto změnu, konali na něm křestní obřady, oblékli ho do bílého roucha a vložili do ruky hořící svíci.

Tu vtrhli na jeviště herci přestrojení za vojáky, chopili se Genesia a oznámili mu, že bude jako odpadlík souzen. Ale Genesius se jim vytrhl, ukázal na císaře a zvolal: “Tam je můj soudce." Všichni trnuli nad tou smělostí. Genesius pokračoval: “Slyš mne, císaři! Až dosud jsem se posmíval Kristově víře, avšak dnes poznávám svůj blud. Vyznávám, že Kristus je pravý Bůh a že jen skrze Krista lze dojít spasení."

Císař odevzdal Genesia prefektu Plauciánovi a ten dal herce natáhnout na skřipec. Ale i v největších bolestech vyznával mučedník: “Není jiného Boha, než ten, kterého nyní znám a ctím. Lituji, že jsem v něj uvěřil tak pozdě. Lituji, že jsem se mu tak dlouho rouhal." Genesia pak popravili r. 285.

27. SRPNA. JOSEF KALASANSKÝ, VYZNAVAČ.

Velkou bolest měl mladý soudce Josef Kalasanský, když mu zemřela matka. Podle otcova přání měl vstoupit do státní služby. Ale srdce jej táhlo, aby se stal knězem. Tehdy ho stihla těžká zkouška. Jeho starší bratr padl ve válce. Otec naléhal, aby se Josef zřekl duchovního stavu, vrátil se domů a jakožto nejstarší syn převzal dědictví, oženil se a založil rodinu. Josef poslechl, doufal v Prozřetelnost Boží, jenom se

svatbou odkládal, že prý se mu žádná nevěsta nelíbí. Tu náhle nebezpečně onemocněl. Otec svolil, aby se zavázal slibem, že se stane knězem, jestliže se uzdraví. Josef se uzdravil a byl r. 1585 vysvěcen na kněze.

Zpočátku nastoupil duchovní správu v Albarazinu. Odtud byl zavolán k smrtelnému lůžku svého otce. Ošetřoval ho a připravil na křesťanskou smrt.

Jako kněz se odebral do Říma a zde se denně přesvědčoval, že hlavním pramenem mravní zpustlosti lidu je zanedbaná výchova zvláště chudé mládeže, jíž si nikdo nevšímal. Viděl, jak se chudé, opuštěné děti potloukají bez dohledu po ulicích, dotěrně žebrají a provádějí nekalou činnost. V nevědomosti a zahálce dorůstaly na pobudy a zločince. Josefa bolelo srdce při pohledu na tyto ubožáky a v jeho duši se ozýval mocný hlas: “Ujmi se těchto nešťastných dětí a buď jejich ochránce!"

Na podzim r. 1597 otevřel školu pro chudé chlapce a hned se mu přihlásilo více než sto žáků. Tím začalo krásné dílo “zbožných škol", které se později rozšířilo po celém světě.

R. 1617 papež Pavel V. schválil na opětovanou Josefovu žádost “Společnost zbožných škol". R. 1621 povýšil papež Řehoř XV. družinu na církevní řád a dal mu název: “Společnost řeholních duchovních pod ochranou Matky Boží pro zbožné školy." Lidé je nazývali zkrátka “piaristé". Prvním vrchním představeným byl Josef Kalasanský. Zachovával přísně řeholní pravidla a dával dokonalý příklad zbožného kněze a učitele, i pokorného řeholníka. Říkával: “Kdo se chce stát ctnostným, musí především škrtit a dusit svoje vášně. Jaký učitel, takový žák. Učitel bude odpovídat nejen za sebe, nýbrž i za žáka. Kdo se modlí za svého bližního, dobře činí, kdo mu pomáhá, lépe činí."

Ale Josefova radost z rozkvětu škol byla hodně ztrpčena protivenstvím od

vlastních druhů. Několik ctižádostivých bratří se chtělo bez náležité přípravy stát kněžími; Josefovi nezbývalo, než je vyloučit z řádu. Větší hořkost mu však způsobil neposlušný

585

řádový kněz Marius Sazzi. Ten si dovedl získat místo u inkvizičního úřadu ve Florencii a tupil Josefa, nazval jej pokrytcem a hlupákem, roztrhal deník, do kterého Josef po léta psával. Marius byl ze svého úřadu propuštěn pro svou neschopnost; své propuštění přičítal Josefovi, nadával mu, že je slabomyslný, k řízení řádu neschopný, a žaloval na něj, že prý odsuzoval inkviziční úřad. Na základě této žaloby byl Josef, stařec šestaosmdesátiletý, vzat do vazby jako zločinec.

Vyšetřování ukázalo naprostou Josefovu nevinu, ale Marius Sazzi se spojil s jiným nespokojencem, členem téhož řádu, Štěpánem, a pro své záměry získali papežského dozorce nad všemi kláštery, Augustina Ubaldiniho. Jejich úsilím se podařilo sesadit Josefa z úřadu vrchního představeného, prý pro vysoké stáří a neschopnost. Štěpána jmenovali řádovým generálem. Ale neblahé následky vzpoury nehodných živlů se v řádu brzy ukázaly. Řád klesal, kázeň upadala, školy neprospívaly. Proto papež Inocenc X. odňal dne 16. března 1646 tomuto řádu udělené církevní výsady a snížil ho na pouhou kongregaci bez slibů. S lítostí pozoroval Josef Kalasanský, jak se vinou několika zaslepených bratří ničí jeho namáhavě zbudované dílo. Štěpán smrtelně onemocněl a uznal svou chybu; vzkázal Josefovi, aby mu odpustil. Josef mu odpustil, přišel k nemocnému a řekl: “Neměl jsem radostnější den nežli tento. Vždy jsem se modlíval za tvé spasení." Také Marius Sazzi zemřel brzy, ale v nekajícnosti.

R. 1648 onemocněl Josef na smrt. Připravoval se, denně přijímal Svátost oltářní a při rozloučení se svými řeholními bratry jim řekl: “Neklesejte na mysli, bratří! Neboť Bůh, jenž raní, umí i hojit. Sami jsme si zavinili, co se stalo s naším řádem, ale Bůh mu nedá zahynout. Věřte mi! Řád opět povstane a bude takový, jaký byl. Setrvejte v poslušnosti k papeži, ve vzájemné lásce a ve svědomitém plnění svých povinností!" Potom si dal předčítat úryvek Písma svatého o utrpení Páně, vyslovil přesvatá jména: “Ježíš a Maria" a skonal 23. srpna 1648. Bylo mu devadesát dva let.

586

28. SRPNA. AUGUSTIN, BISKUP, VYZNAVAČ A CÍRKEVNÍ UČITEL.

PAMÁTKA

SV. HERMESA, MUČEDNÍKA.

A u g u s t i n se narodil 13. listopadu 354 v městečku Tagastě v Numidii. Jeho otec byl Patricius, matka sv. Monika. Otec byl radní a měl nevelké hospodářství.

Mladý Augustin byl dychtivý po světských radostech, avšak jeho velká duše v tom nenašla uspokojení. Upadl do bludů manichejské sekty, ale jeho bystrý rozum rozpoznal, že tam není čistá pravda. Jako slavný učitel a řečník byl zahrnut chválou a úctou, jeho srdce však zůstávalo pusté a prázdné.

“Byl jsem sám sobě největší záhadou a tázal jsem se své duše: Proč jsi smutná a proč mne kormoutíš? Avšak ona neuměla odpovědět."

Přátelé radili Augustinovi, aby odešel do Říma, kde, jak tvrdili, může dosáhnout větších příjmů a skvělejší budoucnost. Augustin byl ochoten, ale matka ho odrazovala od cesty, bála se, aby se Augustin v cizině nezkazil úplně. Augustin matku oklamal; řekl, že cestu odkládá, zatím však potají vsedl na loď a ujel. Přijel do Říma; tam onemocněl zimnicí. Uzdravil se, zřídil školu, ale shledal, že žáci jsou neukáznění a navíc ani řádně neplatí za přednášky. To Augustina ještě víc rozmrzelo. V té době r. 384 zemřel v Miláně učitel řečnictví a Augustin nastoupil jeho místo. Město bylo tehdy slavnější než Řím, bylo sídlem císařského dvora. Augustin již v Římě slýchal o výmluvnosti milánského biskupa Ambrože. Těšil se, že ho blíže pozná. Navštívil Ambrože a byl vlídně přijat. Augustin toužil slyšet tohoto slavného kazatele. Tak chodil na jeho kázání, zpočátku z pouhé zvědavosti, aby poznal jeho řečnické

umění; nedbal na to, co mluvil, ale jak mluvil. Co se týká formy, přesvědčil se Augustin, že Ambrožovy proslovy vynikají učeností, promyšleností a vytříbeným slohem. Pozvolna obracel svou pozornost i na obsah kázání a přemýšlel vážně o náboženských pravdách, které slyšel z výmluvných biskupových úst. Oči se mu otevřely, poznal, že předsudky, které měl proti katolické církvi, se nezakládaly na pravdě.

Avšak jeho duše nebyla ještě zralá k obrácení. Svědomí mu vyčítalo: “Ubohý Augustine, kdyby tě Bůh v tuto chvíli povolal k sobě, jaký bude tvůj osud? Vzchop se, dokud je čas!" On však odkládal: “Brzy, brzy, jen mne ještě trochu nechej!" “Dobře jsem věděl, že je lepší oddat se tvé lásce, než povolovat svým vlastním

vášním. Tvá láska se mi zdála dobrá, ale moje vášnivost mě přemohla a držela v okovech."

Když jednoho dne Augustin s přítelem Alypiem rozmlouval o vážných věcech, navštívil je krajan, úředník císařského dvora, Pontinián. Vypravoval jim o poustevníkovi sv. Antonínu, jenž uslyšel v chrámě slova evangelia: "Chceš-li být dokonalý, prodej co máš, rozdej chudým, potom přijď a následuj mne!" Proto ihned rozdal všechno své jmění chudým a odešel na poušť, kde svatě žil a zemřel. Augustin i Alypius poslouchali tento příběh a trnuli. To viděl Pontinián a vypravoval jim dál o svatém životě a blaženém klidu mnohých poustevníků, kteří tehdy na pouštích v chudobě a pokoře přebývali, a dodal, že nedávno dva císařští úředníci v Trevíru, když četli životopis svatého Antonína, byli tak dojati, že si ihned umínili opustit svůj úřad a následovat tohoto světce.

Augustina toto vypravování vnitřně zasáhlo. Vyskočil, chopil Alypia za rameno a zvolal: "Neplatí to pro nás? Co se děje? Slyšel jsi? Neučení povstávají a uchvacují nebe, a my se svou moudrostí bez srdce jsme zapletení do žádostí těla a krve!" Utekl z domu do zahrady. Bouře zuřila v jeho duši. Rval si vlasy, bil se v prsa, lomil rukama a volal: "Jak dlouho, jak dlouho ještě? Zítra? Proč ne dnes? Proč právě teď nemá být konec mé hanbě?"

Tu slyšel hlas dítěte: "Vezmi a čti, vezmi a čti!" Připadalo mu to jako hlas Boží. Vrátil se domů, otevřel Písmo sv., Listy sv. Pavla a četl: "Žijme řádně jako za denního světla; ne v hýření a opilství, v nemravnosti a bezuzdnostech, ne ve sváru a závisti; nýbrž oblecte se v Pána Ježíše Krista a nevyhovujte svým sklonům, abyste nepropadali vášním." (Řím. 13, 13-14) V tu chvíli v něm zvítězila milost Boží, zapudila všecku nejistotu a přinesla jeho srdci klid. Od té doby Augustin nehledal již slávu ani bohatství, neboť nalezl štěstí v čistotě, zdrženlivosti a mírnosti.

Na Bílou sobotu ho sv. Ambrož pokřtil. Bylo to r. 387. Na žádost lidu byl r. 391 vysvěcen na kněze a stal se spolupracovníkem hipponského biskupa Valeria.

Sv. Augustin později vylíčil své obrácení v knize "Vyznání". Svoje autorství odůvodňuje slovy: "Když to budou lidé číst nebo slyšet, vzbudí jim to duši, aby nespala v zoufalství a neřekla si: nemohu, nýbrž aby se probudila v náručí tvé milosti, v níž každý slabý je silný, jen když si v ní uvědomil svou slabost."

Zemřel 28. srpna 430 ve věku sedmdesáti šesti let, právě když Vandalové obléhali město Hippo.

29. SRPNA. STĚTÍ SV. JANA KŘTITELE. PAMÁTKA SV. SABINY,

MUČEDNICE.

Mladá vdova S a b i n a byla pohanka, ale sloužila u ní křesťanská dívka z Antiochie, odkud při pronásledování křesťanů se svými rodiči uprchla do Říma a po jejichž smrti si hledala obživu u cizích lidí. Jmenovala se Serapia. Obě ženy

k sobě brzy přilnuly. Sabina ovlivněná ctnostmi, které pozorovala na Serapii, si zamilovala křesťanskou víru, dala se od Serapie ve víře vyučit a přijala křest. Od této doby jí byla Serapie ještě milejší; měla ji za svou dceru. Obě ženy závodily v křesťanské dokonalosti.

Když se v Římě zveřejnilo, že Serapia přivedla Sabinu ke křtu, byla Serapia povolaná k soudu. Sabina ji provázela. Vladař Berillus uviděl urozenou římskou ženu a dočasně propustil Serapii na svobodu. Ale již po třech dnech se dostavili žoldnéři znovu s rozkazem, aby Serapii přivedli k soudu samotnou. Vladař Berillus zjistil její neohroženost a stálost ve víře a rozkázal, aby byla dvěma mladíky znásilněna. Avšak podivuhodným způsobem zůstala uchráněna násilí. Tak ji nechal zmrskat a popravit. Stalo se to za Hadriána r. 120. Vdova Sabina se dozvěděla, že její přítelkyně Serapia zemřela mučednickou smrtí a dala její tělo pochovat. Ale i na ni brzy došlo. Soudce Elpidius vyřkl rozsudek: “Sabina ať je pro nenávist k bohům popravena mečem."

Bázeň Boží a bázeň lidská.

T e r e z i e E u s t o c h i u m V e r z e r i žila na počátku devatenáctého století. Je příkladem křesťanské statečnosti. Na ní vidíme, že kdo se bojí Boha, nebojí se lidí.

Po převratech na začátku předminulého století povolal Bůh Terezii, aby pomohla dívkám v Itálii ke katolické výchově. V Bergamu zřídila ústav “Dcer nejsvětějšího Srdce". Proti tomu povstalo mnoho odpůrců.

Když i biskupové byli proti ní, obrátila se do Říma. Psala kardinálu Angelu Majovi: “Kdyby celý svět žádal potlačení mého díla, budu se hájit a bojovat až do poslední kapky krve. Avšak když si to přeje svatý Otec, políbím mu ruku a podrobím se." Svatý Otec schválil její dílo a vyjádřil se o knize pravidel: “Tato kniha je napsána ze zvláštního vnuknutí Ducha svatého."

Do jejího klášterního ústavu v Lodi přišla kdysi komise laiků, poslaná školním inspektorem msgr. Carpanim, aby všechno prozkoumala. Terezie poslala tomuto prelátovi nebojácný dopis: “Divím se, že Vy, církevní hodnostář, znalec kanonického práva, posíláte bez biskupova dovolení laiky do ženského kláštera." Tak otevřeně ještě nikdo prelátovi nepřipomněl zachovávání církevních předpisů. Msgr. Carpani řekl: “Tahle Verzeri je veliká žena!" Zemřela r. 1852.

30. SRPNA. RŮŽENA LIMANSKÁ, PANNA. PAMÁTKA SV. FELIXE A ADAUKTA,

MUČEDNÍKŮ.

Daleko na západě objevili Španělé v Jižní Americe zlato. Tehdy se jich zmocnila taková vášeň po mamonu, že nedbali ani na Boží zákony, ani na zákony lidskosti. Okrádali, vraždili a zotročovali domorodé obyvatelstvo a nehleděli na napomínání a protesty španělských misionářů. Domorodci nevěřili kněžím, protože byli ze stejného rodu jako jejich nejúhlavnější nepřátelé. Práce misionářů neměla žádný výsledek. Teprve když z téhož národa, který se tak velice provinil, někdo povstal, aby velkým pokáním dal náhradu za hřích, misijní dílo se dařilo. Touto dobrovolnou obětí byla slabá dívka R ů ž e n a L i m a n s k á, narozená 20. dubna 1586 z chudých rodičů.

Jen málo lidí vědělo o jejím obětavém životě**.** Deset hodin denně pomáhala jako švadlena vydělávat chléb pro deset sourozenců a deset hodin se modlívala ve své

“samotě" v zahradě. Přísným postem a snášením žízně dospěla k takové svobodě ducha, že žila, jako by neměla tělo. Její silné kající skutky nebyly vymyšleny nějakou duševní úchylností, ale pocházely z energické vůle trpět z lásky k Ježíši Kristu a pro usmíření hříchů světa. Proto vidíme u Růženy při veškeré přísnosti k sobě vnitřní radost a rovnováhu. Vidíme ji, jak v zahradě pěstuje růže a raduje se z nich, jak s ptáčky o závod pěje chválu Stvořiteli. Pro každého, kdo k ní přišel, našla slova útěchy a účinnou pomoc.

Nosila šat třetího rádu svatého Dominika. Ráda by šla do kláštera, ale láska k chudým rodičům ji přiměla k tomu, že obětovala svou náklonnost, aby rodičům pomáhala. Zemřela 24. srpna 1617.

Jak získával duše.

A d a m K r a v a ř s k ý se narodil r. 1585 v Bavorově u Ratiboře z chudých rodičů. Předběžné vzdělání získal ve škole jezuitů v Olomouci a v Chomutově, r. 1607 vstoupil do Tovaryšstva Ježíšova. Protože kvůli bolestem hlavy měl slabou paměť, dokončil svoje studia až ve třiatřiceti letech. Pak byl vysvěcen na kněze. Když jezuité byli ze zemí koruny české vyhnáni, Adam odešel na Slovensko, později do Korutan. Po návratu začal konat misionářské dílo v kraji rakovnickém, třeboňském a na panství karlštejnském. Lid tam vězel v bludařství.

Adam měl od Boha vzácný dar, že se uměl dotknout lidských srdcí a získávat je pro pravdu. On sám byl hluboce *přesvědčen o* pravdě.

Kdykoliv musel na misiích působit mezi lidmi nasáklými bludařstvím, vystoupil na kazatelnu, poklekl a ohlašoval: “Boha i jeho svaté si beru za svědky, že k vám budu mluvit o tom, co potřebujete vědět a konat pro spasení. Na mne ať padne před soudnou stolicí Boží krev vašich duší i věčný trest, kdybych vás o náboženství klamal."

Mluvil prostě a jadrně. Posluchači cítili, že mluví z hlubokého přesvědčení a z čisté lásky k lidu.

R. 1628 byl ustanoven misionářem na Novém Městě v Praze.

R. 1631 vtrhli protestantští Sasové do Prahy. Jednou šel Adam z Hradčan dolů na Staré Město; na mostě se setkal s tlupou saských jezdců. Uhnul jim až k zábradlí. Ale vůdce jezdců, prý luteránský šlechtic, poznal v Adamovi jezuitu a zmrskal ho bičíkem. Adam, opíraje poraněnou hlavu o kamenné zábradlí, ukázal na Ukřižovaného a řekl: “Dobrého svědka máme.” Když přišel domů, spolubratří se ho tázali, co se mu stalo. 0n odpověděl: “Jakýsi jezdec se zabýval se mnou na mostě; musím za něj zítra obětovat mši svatou."

Ve stejném roce byli jezuité na rozkaz saského velitele vyhnáni a pod trestem smrti jim zapovězeno vrátit se do města. Ale Adam si věděl rady. Se svým druhem knězem Švábenským se přestrojili za uhlíře a vozili do Prahy uhlí, které od nich ponejvíce kupoval pan Mišovský ze Sebuzína. V jeho domě se kněží převlékali; sloužili mši svatou a kázali slovo Boží. Potom se zase převlékli do uhlířských šatů a odjížděli z města.

Nepřátelé o Adamovi rozšiřovali, že je surový a násilím nutí lidi k návratu a ke zpovědi. Proto na jeho kázání přicházeli muži v plné zbroji, ale zakrátko byli jeho vlídnou a moudrou řečí i laskavostí obměkčeni, a tak se mu podařilo přivést deset tisíc duší na pravou cestu.

R. 1634 Adam zřídil v Hradci Králové dům Tovaryšstva Ježíšova s latinskými školami. Pak se opět odebral do Prahy. Třicetiletá válka se chýlila ke konci. Švédové vtrhli dne 26. července 1648 na Hradčany a na Malou Stranu; dobývali se

do domu jezuitů u sv. Mikuláše. Starý Adam se chtěl obětovat za své řeholní bratry, a tak šel otevřít Švédům bránu. Ti ho ztloukli a vydrancovali chrám. Po několika letech Adam v Praze zemřel 30. srpna 1660.

31. SRPNA. RAJMUNDUS NONNATUS, VYZNAVAČ.

Raymundův otec si přál, aby syn dosáhl vysoké státní hodnosti. Ale Raymund prohlásil, že touží po stavu duchovním. Otec se rozhněval a vzal syna ze studií domů; rozkázal mu, aby se odebral na vzdálený dvorec a aby tam hospodařil, dokud se nerozmyslí jinak. Raymund šel. Tichý rolnický a pastýřský život se mu zalíbil. Raymund nepoznal mateřskou lásku. Proto se v modlitbách obracel k Panně Marii, aby mu byla matkou. V kapličce spatřil obraz Panny Marie a tady si jednou umínil, že vstoupí do řádu Matky Boží na vykupování zajatců. Někdo na Raymunda žaloval, že prý zanedbává stáda a že stále klečí v kapličce. Otec se odebral na dvorec a vskutku nalezl Raymunda klečícího před obrazem Matky Boží. K synově žádosti otec svolil, ale teprve po delším zdráhání a na přímluvu Raymundova kmotra, hraběte z Kardony.

Raymund s radostí vstoupil do řádu Matky Boží na vykupování zajatců. Dvakrát doprovázel Petra Nolaska do mohamedánských území. Z Říma, kam byl poslán jako zplnomocněnec řádu, se odebral do Afriky a vykoupil víc než dvě stě křesťanských zajatců. Když se mu nedostávalo peněz, nabídl se jako rukojmí sám, přijal okovy, oblékl se šatem otroků a radoval se, že smí trpět z lásky k Ježíši Kristu a k bližnímu. Raymund neustal ve své horlivosti; s okovy na rukou obcházel uvězněné křesťany, těšil je a povzbuzoval k trpělivosti. Přitom neohroženě hlásal evangelium Maurům i židům. Obrátil dva vznešené Maury a deset židů na Kristovu víru. Mohamedánský soudce, podrážděný Raymundovou horlivostí, ho nechal na veřejném místě zmrskat a oba rty mu dal propálit

žhavým železným bodcem, otvory provléct řetízek a na řetízek upevnit zámeček s klíčem. Klíčem byl zámeček otvírán jen jednou za tři dny, aby vězeň dostal skromnou potravu.

Tak ležel Raymund v žaláři opuštěn, okovy na rukou, zámeček na rtech; s dojemnou trpělivostí snášel svůj smutný osud. A když ho přišli křesťané navštívit, byli jeho pouhým zjevem, jenž byl mocnější než kázání, utvrzováni ve víře.

Konečně po dlouhých osmi měsících donesli řeholní bratří potřebné výkupné a Raymund byl propuštěn na svobodu. Mínil zůstat v Africe a věnovat se dále zajatcům. Ale papež Řehoř IX. se dozvěděl o jeho zásluhách a strastech a jmenoval Raymunda kardinálem. Nezbývalo mu, než se vrátit do vlasti. Byl uvítán radostně a slavně jako hrdina křesťanské lásky. Avšak i při své vysoké hodnosti zůstal pokorným a prostým řeholníkem. Papež mu rozkázal, aby se odebral do Říma. Raymund poslechl, ale zemřel na cestě r. 1240.

“Blahoslavení, kteří neviděli a uvěřili.”

Okolí, v němž T h e o d e l i n d a D u b o u c h é vyrůstala, zatlačovalo veškeré náboženské cítění. Rodiče se odklonili od víry. Dcera však cítila zvláštní náklonnost k nejsv. Svátosti oltářní. Jenom její sebeláska a pýcha jí bránily úplně uposlechnout hlasu milosti. Rodiče hleděli dceru vychovat pro svět. Sama píše: “Žila jsem tehdy v lehkovážném světě, toužícím jen po radovánkách; denně jsem slyšela o skandálech. Vášeň mi líčili jako něco, co patří k životu, čemu se člověk nemůže vyhnout. A přece zůstala nejen má vůle, nýbrž i moje fantazie bez každé nečisté myšlenky. Takřka jsem cítila, co pro mne nebylo dobré, kterých společností a kterých knih se mám varovat."

Od patnácti let se stala Svátost oltářní středem jejího života. Začala chodit denně ke sv. přijímání. Věnovala se milosrdné činnosti. Chtěla též působit apoštolsky.

Kněz jí radil, aby se v rodině stala andělem lásky. Matka vážně onemocněla. Theodelinda přiměla sestru ošetřovatelku, aby upozornila matku na zaopatřování. Theodelinda o tom píše: “Prosba sestry byla odmítnuta, a jak se zdá, velice nemile přijata. Nebyla jsem právě doma. Když jsem se vrátila, odehrála se scéna, kterou si mohu vysvětlit jen přítomností satana v duši. Matka žalovala, že já jsem učinila návrh o zaopatřování, že já jsem zavinila její bolesti a že jsem příčinou její náhlé smrti. Tak zuřila hněvem, že jsem se obávala její náhlé smrti. Bůh mi dal milost, že jsem zůstala klidná. Klekla jsem u jejího lože, políbila jsem jí ruce a prosila za odpuštění. Potom jsem odešla, abych u svátostného Ježíše nalezla pomoc a sílu. Byla jsem tak rozrušena, že jsem v kostele omdlela. Avšak Bůh chtěl jen zkoušet mou víru. Když jsem se vrátila z kostela, byla drahá nemocná klidná a dobré mysli; řekla mi: “Protože ty si to přeješ, jdi ihned pro pana faráře." Před padesáti lety byla naposledy u zpovědi. Její obrácení bylo upřímné; Bůh daroval stařence ještě dva roky života, v nichž se snažila nahradit, co dříve zanedbala."

Za hlavní úkol svého života pokládala Theodelinda slávu Svátosti oltářní. Lidská nevděčnost k přemíře lásky svátostného Spasitele ji přiměla k hrdinské lásce a náhradě. Proto založila družinu Smírného klanění.

Její poslední slova byla: “Vidím, vidím, vidím!" Zemřela r. 1863.

ZÁŘÍ

1. ZÁŘÍ. JILJÍ, OPAT. PAMÁTKA DVANÁCTI MUČEDNÍKŮ.

J i l j í (Aegidius) se narodil kolem r. 640 v Athénách (v Řecku) ze zámožných rodičů. Od mládí projevoval velkou dobročinnost. Kdysi spatřil na ulici polonahého žebráka; rychle se rozhodl, svlékl vrchní roucho a daroval je chuďasovi. Po smrti rodičů rozdal zděděné

jmění chudým a s touhou sloužit Bohu v ústraní vsedl na loď, která plula do Gallie. Loď přistála v Marseille a Jiljí se odtud odebral do Arlesu k tamějšímu biskupovi. Tenkrát tam byl biskupem sv. Caesarius. Ten dva roky učil Jiljího víře a křesťanským ctnostem. Potom Jiljí odešel k řece Gardě a hledal místo, kde by se mohl usadit. Cestou se seznámil s poustevníkem Veredemem a prosil ho, aby jej přijal za společníka. Veredemus mu vyhověl a byl Jiljímu pečlivým vůdcem. Zvláště jej upozorňoval, že nestačí se odloučit od světa a žít v ústraní, ale že je třeba bojovat proti vnitřnímu nepříteli, proti náklonnostem ve vlastním srdci.

Tak žili oba poustevníci ve svornosti a lásce. Když však ze všech stran přicházeli lidé, aby si vyprosili poučení v rozmanitých potřebách, Jiljí, aby ušel návalu lidu, opustil své místo na řece Gardě a putoval do neznámých a neschůdných krajin. V pralese nalezl skalní sluj, zarostlou houštím; v té se usadil. Ochočená laň mu dávala mléko. Jednou však zazněl v pustině lovecký roh, štěkot psů a hovor lovecké družiny. Jeden z družiny střelil šípem po ochočené laňce, šíp minul laňku, ale poranil Jiljího. Vizigótský král Flavius Vamba spatřil poustevníka, vyptával se na jeho jméno a osud, nabízel mu dary, ale Jiljí je nepřijal; král tedy nechal Jiljímu vystavět na tom místě klášter, do jehož vlastnicví předal i okolní pozemky a lesy. Jiljí, k němuž se přidružili mnozí zbožní muži, vedl klášter jako opat a řídil jej podle řeholních pravidel sv. Benedikta. Zemřel kolem r. 700.

“Otče, zhřešil jsem.”

Rod A r m e n g a u d ů v patřil k nejvznešenějším v Katalonii; na tom si také zakládal mladý P e t r a pohrdal jinými, kteří nebyli tak urozeného původu. To způsobilo mnoho nevole. Petr sebral několik přátel, aby se zbraní v ruce bojoval proti svým odpůrcům. Když město Cervera chtělo proti němu zakročit, uprchl do hor a stal se lupičem.

Jeho otec Arnold nemohl snést takovou hanbu a opustil svou vlast Katalonii. Odebral se do Valencie a nabídl své služby aragonskému králi Jakubovi II. Byl přijat. Po nějaké době se měl sejít král aragonský s králem francouzským k důležitým státním poradám. Cesta vedla divokým pohořím, kde lupiči číhali na pocestné, a tak byl Arnold s několika vojáky poslán jako předvoj, aby králi zajistil bezpečný přechod. Arnold vyhledával lupiče a pronásledoval je. Když jednou sám projížděl lesem, setkal se s lupičem a začal ho stíhat. Ale lupič se bránil, a tak došlo k souboji. Najednou lupič odhodil meč, padl na kolena a prosil za odpuštění — byl to jeho vlastní syn Petr, který se takto setkal se svým otcem. Toto setkání bylo počátkem jeho úplného obrácení.

Po tak těžkém provinění se kající duch nespokojí s tím, že hříchů lituje, z nichž se vyzpovídá a již nehřeší — ne, kdo se opravdu obrátil, chce učinit víc než obyčejný křesťan. Také Petr chtěl vykonat úplné pokání. Vstoupil do řádu Matky Boží na vykupování zajatců.

R. 1261 podnikl cestu do Afriky. Měl peníze na vykoupení sto třiceti sedmi křesťanů. Avšak viděl ještě několik zajatých chlapců, kteří byli v nebezpečí, že ztratí víru mezi mohamedány. Aby je vykoupil, zůstal v Africe jako zajatec, dokud řeholní bratr nepřiveze peníze. Když bratr v určitou dobu nepřicházel, mohamedáni Petra oběsili. Petr se však po jejich odchodu vyprostil z provazu a vrátil se do Španělska. Zemřel v Quardii r. 1304. Svátek má 27. března.

2. ZÁŘÍ. ŠTĚPÁN, VYZNAVAČ A KRÁL.

Š t ě p á n , dříve jménem Vaik, (toto jméno pochází snad z Vjaceslav, Václav); byl biřmován od sv. Vojtěcha a přitom dostal jméno Štěpán. Byl synem maďarského velkoknížete Geyzy. Zasnoubil se s Gizelou, křesťanskou princeznou z Bavorska. Zpočátku musel potlačovat vzpoury kmenových náčelníků, kteří nechtěli odvyknout loupeživému životu. Do čela nespokojenců se postavil šomodský náčelník Kupa usilující o vyhlazení křesťanství v Uhrách a o svržení Štěpána z knížecího stolce. Avšak Štěpán porazil vzbouřence u Vesprimu, potrestal je, zrušil moc kmenových dědičných hodnostářů a zavedl v zemi po slovanském vzoru župní zřízení.

Štěpán zaváděl mezi svým lidem moudré společenské řády a křesťanskou

vzdělanost. Dostavěl a bohatě dotoval klášter sv. Martina na Pannonské hoře. Prvním opatem tam byl Anastasius, dříve opat břevnovský, kterého Maďaři přejmenovali na Astrika. Štěpán poslal Anastasia-Astrika do Říma se žádostí, aby papež schválil vše, co Štěpán pro křesťanské náboženství vykonal nebo zamýšlí vykonat, a aby jej prohlásil králem. Anastasius pořídil v Římě dobře. Papež Silvester II. poznal apoštolskou horlivost knížete Štěpána a přijal Uhry za vlastnictví sv. Petra a pod ochranu církve římské, potvrdil biskupství, která Štěpán zamýšlel zřídit, a poslal Štěpánovi drahocennou královskou korunu, kterou měl připravenou pro polského knížete Boleslava Chrabrého. Také dal Štěpánovi a jeho nástupcům zvláštní výsadu, aby se před nimi nosil kříž a aby jako papežští zástupci zřizovali biskupství a jmenovali biskupy.

599

Zbožná královna Gizela závodila s manželem v ušlechtilé horlivosti; pořizovala drahá roucha, vyšívala, zdobila je zlatem a stříbrem a darovala je chrámům.

Již hodlal Štěpán odevzdat vládu svému synu Emmerichovi, již se konaly přípravy k slavnostnímu prohlášení kralevice za nástupce Štěpána, když náhle a neočekávaně Emmerich zemřel r. 1031. Štěpán velmi truchlil nad ztrátou svého jediného syna; jen živá víra v Boha mu dodávala útěchu.

Štěpán pak bohumile žil ještě sedm let. Stonal dlouho; a tu někteří velmožové, nespokojení s jeho křesťanskou vládou a nedočkaví jeho smrti najali vraha, aby krále zabil. Nemocný král ležel na lůžku; vtom se vysmekl vcházejícímu vrahovi meč schovaný pod pláštěm a pádem na zem způsobil hlomoz. Král nenadále uviděl člověka, tázal se, proč přichází, a ten s hrůzou klesl k zemi a vyznal, co měl v úmyslu. Král mu odpustil, ale spiklenci byli podle zákona popraveni.

Štěpán zemřel dne 15. srpna 1038.

3. ZÁŘÍ.

Napraviti.

Když sv. František z Assisi ve své horlivosti pro spásu duší rozeslal své bratry do všech zemí, odešel do Španělska kněz Jan z Perosy a bratr Petr ze Sasso Ferrato. Nestačilo jim, že Kristovu lásku hlásali mezi křesťany, šli až do města Valencie, které bylo v moci Maurů a kde vládl úhlavní nepřítel křesťanů král Azot. Brzy byli zajati, a protože se ani lichocením, ani hrozbami nedali svést k od-

padu, byli r. 1230 popraveni mečem.

Avšak po jejich smrti opustilo krále Azota veškeré štěstí. Zbožný aragonský král Jakub nad ním zvítězil a Azot poznal, že se tak stalo s pomocí Boží. Uznal svoje provinění, byl ochoten dát se pokřtít a podrobit se křesťanskému králi. Jakub s radostí přijal jeho obrácení a uzavřel s ním mír. Azot se však nespokojil s pouhým slibem; chtěl svoje provinění také napravit. Postaral se o to, aby byla ve Valencii hlásána Kristova pravda, povolal syny svatého Františka a řekl jim: "Já jsem ještě jako nevěřící zavraždil vaše bratry. Z celého srdce toho lituji, a abych napravil spáchaný zločin, chci vám dát svůj palác, abyste v něm mohli vystavět klášter. Přijměte tento dar o to laskavěji, že v něm tekla krev vašich bratří mučedníků." Tak byl založen františkánský klášter ve Valencii.

4. ZÁŘÍ.

Služebníci neužiteční jsme.

Blahoslavená B r o n i s l a v a se narodila asi r. 1219 z otce Stanislava Prandoty a matky Anny Gryfovny na statku Kameni v knížectví opolském ve Slezsku. Dívčí věk trávila doma v nevinnosti a zbožnosti. Když její bratranci Hyacint a Česlav, synové Eustacha Odrovousa, vstoupili do kazatelského řádu a horlivě pracovali ke cti a slávě Boží a pro spásu duší, vzplanulo i její srdce vroucí touhou po vyšší křesťanské dokonalosti podle evangelických rad dobrovolné chudoby, ustavičné čistoty a řeholní poslušnosti. Odtrhla se tedy od světa a jeho statků a vstoupila ve věku šestnácti let do kláštera bílé řehole sv. Norberta ve Zvěřinci u Krakova. Zachovávala svědomitě a radostně

všechna řeholní pravidla a nadto si ukládala dobrovolně mnohé dobré skutky. Ráda rozjímala o bolestném umučení Páně a zapírala své tělo tuhými posty, žíněným rouchem a bičováním. Její hrdinské ctnosti budily u jeptišek obdiv. Kdykoliv však slyšela, že ji chválí, opakovala pokorně slova Páně: "Tak i vy když učiníte všechno, co vám bylo přikázáno, řekněte:´Jsme jenom služebníci, učinili jsme to, co jsme byli povinni učinit." (Luk. 17, 10)

Zemřela zaopatřena svatými svátostmi dne 29. srpna 1259. Její tělo bylo pohřbeno v klášterním chrámě zvěřineckém. Její památka zůstala v požehnání a její

ctitelé zakoušeli její přímluvy u Boha zvláště v době morové epidemie.

5. ZÁŘÍ. VAVŘINEC JUSTINIANI, BISKUP A VYZNAVAČ.

Svatý V a v ř i n e c J u s t i n i a n i se narodil r. 1381 v Benátkách. Když mu otec zemřel, umínila si matka, že zůstane vdovou, aby se mohla lépe věnovat výchově svých dětí.

Vavřinec přemýšlel, pro který stav se má rozhodnout. Zdálo se mu, že vidí věčnou Moudrost v podobě spanilé panny, která k němu přistoupila a řekla: "Proč utíkáš od jedné věci ke druhé a hledáš pokoj mimo mne? Hleď, po čem toužíš, nalezneš jen u mne! Dej mi své srdce a budeš mít nepřeberný poklad." I zbavil se Vavřinec všelijakých myšlenek na svět a rozhodl se, že bude pečovat o slávu Boží a věčné blaho své i bližních.

Chtěl vstoupit do kláštera, ale strašila ho myšlenka: "Budeš-li mít dost zmužilosti, aby ses vzdal požitků a radostí a kráčel cestou sebezapírání?" Několik okamžiků přemítal,

pak se vrhl před obraz Ukřižovaného a zvolal: "Tys, ó Pane, má naděje, v tobě je všechna síla a má útěcha!" Od té chvíle žil ještě přísněji. Když ho za velikého vedra napomínali, aby se napil, odpověděl: "Nemůžeme-li snést žízeň, jak sneseme jednou plameny očistcové?" Vstoupil do družiny světských kněží, kteří si zřídili klášter na ostrůvku Alze a přijali pravidla svatého Augustina.

Jako klášterní novic onemocněl zánětem hrdla a lékaři prohlásili, že nemoc nelze vyhojit jinak, než řezáním a pálením. Báli se však takovou operaci vykonat, aby snad tělesně slabý jinoch nepodlehl. Ale Vavřinec jim řekl: "Čeho se lekáte? Ten, jenž zachoval tři mládence v ohnivé peci, je až dosud dost mocný, aby i mně dodal trpělivost a sílu." Podrobil se ochotně operaci, a když byl na hrdle bolestně pálen, mlčel a vyslovoval jedině přesvaté slovo Ježíš. Po nějakém čase bylo třeba podruhé řezat a pálit churavé hrdlo. Vavřinec znovu osvědčil svou zmužilost. Když k němu lékaři přistoupili, řekl: "Jen řežte, vždyť vaše nástroje nejsou tak ostré, jako byly drápy šelem, jež rozdíraly těla svatých mučedníků."

Ve škole kříže se naučil pokoře. Když ho jednou poslali na sbírku almužen do města, jeho průvodce se bál zahanbení a vyhýbal se lidnatým náměstím a ulicím. Vavřinec mu řekl: "Proč se, bratře, stydíš žebrat? Pojďme jen a rádi trpme potupu! Odřekli jsme se světa slovy, tedy, odřekněme se ho i skutky. Choďme s těmito měchy na zádech, jako bychom nesli těžký kříž, a přemáhejme takto pyšný svět!"

Kdysi vypukl v klášteře oheň a zničil všechny domácí zásoby. Když pak bratří naříkali, těšil je Vavřinec: "Copak se vám stalo zlého? Což jsme nesložili slib chudoby? Děkujme raději Bohu, že nám popřál, abychom chudobu také zakusili.

Však se o nás Bůh postará, neztratíme-li v něho důvěru."

R. 1433 ho papež Eugen IV. jmenoval benátským biskupem. I jako biskup zachovával chudobu. Z lásky k Ježíši ukřižovanému se zřekl nezřízené lásky k příbuzným. Jednou ho požádal jistý, nikoli zámožný příbuzný o příspěvek na věno své dcery. Biskup ho

odbyl slovy: “Příteli, dám-li ti málo, nebude vám posloužено, kdybych pak dal mnoho, utrhl bych to chudým. Církevní jmění nesmím užívat na svatební šperky, ale mám z něho živit chuďasy, proto odpustíte, že vám nedám nic."

Kdo tak odumřel světu, ten se nebojí smrti. Když onemocněl, řekl svému bratranci: “Jak rád bych šel již z tohoto světa, kdyby se Pánu zalíbilo mne zavolat! Ale ty, ó milý Ježíši, víš nejlépe, co je mému lidu prospěšné." — Bylo to v adventu a lékař nemocnému domlouval, aby pro posílení těla požíval masité pokrmy, k čemuž duchovní uváděli příklady ze života některých světců novější doby, kteří si v nemoci neodpírali v době postní maso. Ale Vavřinec odpověděl: “Každý jedná po svém; ale věřte, že příklady starověkých světců se mi více zamlouvají a že tito světci došli svatosti umrtvováním těla a mučedníci prolitím krve."

Když ho zastihla zimnice, přichystali mu domácí lidé měkké lůžko, on však zvolal: “Cože? Peřiny mi chcete dát? Spasitel nezemřel v peřinách, nýbrž na tvrdém dřevě." Poznával, že se blíží smrt a povzdechl si: “Rád přijdu k tobě, nejdobrotivější Ježíši!" A když se přítomní dali do pláče, řekl jim: “Přestaňte plakat, neboť dnes je den radosti a nikoli smutku. Má hodina přišla, buď za to Bůh pochválen! Proč bychom se báli smrti, když sám Kristus Pán za nás zemřel?"

Dokončil svůj pozemský život 8. ledna 1455.

6. ZÁŘÍ.

Otcovská láska.

V Číně zapustilo křesťanství své kořeny tak hluboce, že ani nejkrutější pronásledování je nevyhladilo, nýbrž naopak ještě více upevnilo. Čínští novokřesťané nám mohou být vzorem a příkladem svou živou a pevnou vírou. Jeden z prvních mučedníků devatenáctého století je bl. P e t r L j e ú .

604

Jako mladík poznal Krista a dal se pokřtít. R. 1797 byl pro víru uvězněn, ale na přímluvu vlivné rodiny zase propuštěn. R. 1814 byl opět pro víru v žaláři a potom poslán do vyhnanství. Teprve po třinácti letech mu bylo dovoleno vrátit se do vlasti. Při novém pronásledování křesťanů byli jeho dva synové uvězněni. Pečlivý otec řekl ke své ženě: “Mám již skoro osmdesát let. Mandarini zatkli naše syny a nás nechali zde; obávám se, že naše děti v této zkoušce neobstojí. Půjdu do žaláře, abych jim dodal zmužilosti a napomenul je k věrnosti. Zatknou-li mne mandarini, tím lépe; mohu potom zůstat u svých synů a slovem i příkladem je povzbuzovat." Vskutku se mu podařilo vniknout do žaláře. Byl předveden před soudce. Hájil se takto: “Je-li to zločin vyznávat křesťanské náboženství, mám větší vinu než moji synové, neboť já jsem je ve svaté víře vyučil. Proto se sluší, aby mne stihly tyto kruté tresty. Jsem-li však bez viny, jsou bez viny také moji synové a jejich ženy, a proto je musíte propustit na svobodu." Soudce vzkřikl hněvivě: “Již jsi byl ve vyhnanství pro svou neposlušnost císařských zákonů, které zapovídají křesťanské náboženství. Císař ti odpustil a nyní jsi tak drzý, že ho urážíš tím, že v tomto náboženství zůstáváš." Stařec dostal deset ran a byl uvržen do žaláře. Poklonil se soudci a řekl; “Děkuji za toto veliké dobrodiní."

Podobně jako on jednali i ostatní uvěznění křesťané. Pohané se s úžasem tázali: “Kdo kdy viděl vězně, kteří se radují ze svých řetězů?" Především Petr Ljeú udržoval zmužilost a radost těchto vyznavačů Kristových. Zatímco ostatní byli potrestáni vyhnanstvím, on jediný byl odsouzen k smrti. Když ho přivedli na popraviště, řekl katovi: “Počkej ještě okamžik, až se pomodlím." Požehnal se zbožně svatým křížem, poručil svou duši Bohu a řekl: “Ukončil jsem svou modlitbu, jsem hotov." Umřel smrtí provazem. Po jeho smrti i pohané viděli zář kolem jeho hlavy a jeden z katů řekl: “Křesťanské náboženství je jistě dobré náboženství. Zemřel 17. března 1834.

605

Naše láska k příbuzným je často jen skrytá sebeláska. Bl. Petr nám ukazuje pravou lásku k rodině: obětuje svůj život, aby zachránil duše svých synů.

7. ZÁŘÍ. MELICHAR GRODECKÝ.

Blahosl. M e l i c h a r (Melchior) G r o d e c k ý se narodil r. 1584 v Těšíně ve Slezsku. Pocházel z šlechtických rodičů, kteří měli své statky v Grodku (u

Lvova). Melchior se zřekl bohatství a vstoupil do Tovaryšstva Ježíšova. Noviciát konal v Brně. Roku 1608 ho poslali do koleje sv. Klementa v Praze na další studia. Po kněžském vysvěcení byl ustanoven správcem domu chudých při této koleji, kde chudí studenti byli bezplatně zaopatřeni. Když jezuité byli ze zemí Koruny české vyhnáni, odešel i Grodecký; odebral se z rozkazu představených do Košic, aby tamní katolíky utvrzoval ve víře.

R. 1619 opanovalo vojsko knížete Gabriela Bethlena Slovensko a vniklo do Košic. Kalvín Jiří Rakoczy dal ihned zajmout Melichara Grodeckého. Žádali na něm, aby se zřekl katolické víry. Po tři dny nedostal Melchior, Marek Křisina a Štěpán Pongracz ani sousta pokrmu, aby byla zlomena jejich stálost. Ale Melichar i ostatní statečně prohlásili, že jsou hotovi raději jakákoliv muka i smrt podstoupit, než by se své víře zpronevěřili a přijali kalvínské bludy. Byli pak obnaženi, spoutáni, drásáni, pod kola házeni, šlapáni. Byli hořícími pochodněmi v bocích páleni, takže oheň úplně strávil maso a bylo vidět

útroby. Oni však ani za tohoto strašného mučení nepřestávali vyznávat katolickou víru. Nakonec Melicharovi rozsekali hlavu. Těla všech tří mučedníků vhodili do stoky. Po třech měsících dala katolická hraběnka Palffyová vyzvednout jejich těla z hnusné jámy a zavézt do sěbežského chrámu.

*

F r a n t i š e k G a l u z z i byl ve zpovědnici i k největším hříšníkům velice laskavý a mírný; často plakával soustrastí nad stavem jejich duší; ukládal jim velice lehké pokání, ale zato si sám uložil za jejich hříchy tím těžší pokutu. Jednou v jubilejním roce přišel ke zpovědi mladík, který již léta žil nevázaným životem a spáchal těžké zločiny. Zpověď trvala několik hodin; nakonec se tázal zpovědník hříšníka: “Bylo by vám příliš velké pokání, abyste navštívit třicetkrát hlavní kostely v Římě?" Kajícník odpověděl; “Ne, bylo by to pokání příliš lehké!" “Tak dobře," odpověděl zpovědník, “navštivte hlavní kostely jedenkrát, a já vaším jménem je navštívím ještě devětadvacetkrát."

Celý udivený začal hříšník plakat a řekl: “Ačkoliv zde v Římě jsem v nebezpečí, že mne naleznou a pro mé zločiny popraví, nechci město opustit, abych vás měl za zpovědníka."

Přítomnost svatého kněze byla pro umírající útěchou a záruka šťastné smrti. Jednou ráno byl Galuzzi volán k umírajícímu. Ačkoliv světec pospíchal, přišel pozdě. Zatím již farář nemocného vyzpovídal a právě odešel, aby přinesl nemocnému Svátost oltářní. Mezitím použil Galuzzi času, aby s nemocným vzbuzoval ctnosti a tak ho připravil k hodnému svatému přijímání. Tu najednou

nemocný povzdechl a řekl: “Otče, já nešťastný jsem se již dlouhou dobu zpovídal svatokrádežně, i ta zpověď, kterou jsem před chvílí vykonal, byla neplatná!" Přítomnost svatého kněze takřka roztavila hříšníkovu duši, takže se s jeho pomocí ještě jednou v naprosté upřímnosti vyzpovídal a s opravdovou zbožností přijal Tělo Páně a blaženě zemřel.

František Galuzzi zemřel r. 1731.

8. ZÁŘÍ. NAROZENÍ PANNY MARIE. PAMÁTKA SV. HADRIÁNA, MUČEDNÍKA.

Co oko nevidělo.

Římský císař Maximián přišel do sídelního města Nikomedie v Bithynii a obnovil staré zákony proti křesťanům. Kdokoli vypátral a udal křesťana, dostal odměnu. I vypátrali slídilové v jeskyni opodál města třiadvacet křesťanů a když je chytili, šli s nimi do města. Cestou potkali císaře a na jeho otázku, odkud jsou, odpověděli: “Jsme zdejší občané a křesťané." Tu se rozzlobil císař, dal je na místě bít a pohrozil jim, že jim vytrhnou jazyk na výstrahu lidu, aby se naučili poslouchat představené. Tu mu řekli mučedníci: “Tak když nenávidíš ty, kdo neposlouchají světské pány, proč nás nutíš neposlouchat Pána a Spasitele našeho Ježíše Krista a svaluješ na sebe takto trest, který je připravený ďáblu a jeho služebníkům?" Statečná řeč křesťanů podrážděla císaře a on je dal všemožným způsobem mučit.

Když důstojník H a d r i á n viděl statečnost křesťanů, tázal se jich: “Zapřísahám vás, abyste mi pověděli, jakou odměnu čekáte za ta hrozná muka, která tak klidně snášíte?" Odpověděli: “Co oko nevidělo a ucho neslyšelo, co ani člověku na mysl nepřišlo, připravil Bůh těm, kdo ho milují." (1. Kor. 2, 9) Tato slova se mocně dotkla důstojníka, uvěřil v Ježíše a vyznal veřejně, že je také křesťan. Císař ho dal předvolat, a když neodstoupil od víry, byl vsazen do žaláře k ostatním vězňům.

Jeden z Hadriánových služebníků o tom ihned zpravil jeho manželku N a t a l i i, která byla od dětství horlivá křesťanka. Šla do žaláře a povzbuzovala manžela k vytrvalosti a posluhovala ostatním vězňům. Po několika dnech podplatil Hadrián žalářníka, že mu

dovolil na několik hodin navštívit manželku. Když se Natálie dověděla, že její

manžel jde k ní, domnívala se, že zapřel víru, a proto byl propuštěn na svobodu. Zavřela před ním dveře a nechtěla ho ani vidět. Teprve když uslyšela, jak se věci mají, pustila ho do domu a napomínala ho k stálosti ve víře. A když Hadrián začal mluvit o uspořádání svých domácích věcí, řekla mu: “Nemysli na věci pozemské, ale starej se pouze, abys šťastně dokončil, cos začal."

Konečně nadešel den soudu. Císař řekl Hadriánovi: “Uchraň přece své mládí. Jsi syn bohatých a urozených rodičů, kdežto křesťané pocházejí z rodin pošetilých a nuzných." Hadrián odpověděl: “Kdybys znal vlast a urozenost křesťanů, prosil bys je za přímluvu u Boha, abys dostal účast na jejich slávě." I rozkázal císař jeho tělo rozsápat železnými drápy, až bylo hrozné se na něj podívat.

Potom vydal císař rozkaz, aby byly všem vězňům zlámány ruce a nohy, uťaty a jejich mrtvoly spáleny. Když přišli kati, vyžádala si Natalie, aby popravili nejprve jejího manžela, obávala se o něj, aby snad tváří v tvář hrozné smrti ostatních nepozbyl mysli a nezviklal se ve víře. Umírající mučedníci volali: “Pane Ježíši, přijmi naše duše!" Bylo to r. 310.

9. ZÁŘÍ. GORGONIUS, MUČEDNÍK

Léta panování císaře Diokleciána (284-305) byla zpočátku klidná. I na císařském dvoře v Nikomedii mělo křesťanství značný počet vyznavačů; dokonce sama císařovna Priska a její dcera Valerie byly křesťanky. Z dvořanstva byli Diokleciánovi milí zvláště

G o r g o n i u s a D o r o t h e u s, kteří spravovali císařskou pokladnu. Oba mužové uvěřili v Ježíše Krista, sloužili mu horlivě a obrátili mnoho dvořanů i císařových služebníků na víru. Diokleciánovi si jich vážil a nekladl jim kvůli víře žádné překážky, až se r. 303 podařilo jeho spoluvladaři Galeriovi, surovému vojáku a pohanovi, popudit ho proti křesťanům. Od té doby se stal Dioklecián krutým katem věřících.

Dne 23. února 303 se konala v Nikomedii hlučná slavnost na počest pohanských bohů. Tu znenadání vrazili vojáci do tamního krásného křesťanského chrámu a zbořili ho do základů.

Oba císařové Dioklecián i Galerius se na to dívali. A hned nazítří byl vydán

císařský rozkaz, aby byly všechny křesťanské chrámy zbořeny a srovnány se zemí, Písma sv. spálena, aby všichni křesťané ustanovení v hodnostech a státních úřadech byli potupně odstraněni; aby všichni, kdo nechtějí obětovat modlám, byli mučeni a jejich majetek zabrán. Když byl tento rozkaz na veřejném místě v Nikomedii přibit, jakýsi křesťan, jménem Jan, se rozčílil, strhl jej a roztrhal na kusy a volal, že se hodí pro nevzdělané Sarmaty a ne pro věrné křesťany. Za to byl ihned zajat a zaživa upálen. Brzo potom dvakrát hořelo v císařském paláci a nebylo pochybností, že požáry založil zuřivec Galerius, aby Diokleciána proti křesťanům ještě více popudil. Dioklecián skutečně přičítal tyto ohně křesťanům. Ihned byl nikomedijský biskup Anthim zadržen a sťat mečem a křesťané z města i z okolí byli hromadně vražděni; císařovna Priska i její dcera Valerie, manželka Galeriova, byly donuceny obětovat modlám a z bázně poslechly. Potom došlo na císařovy dvořany. Jako prvního předvolali k výslechu před oba císaře Petra, a když rozhodně odepřel klanět se modlám, byl tak surově zmrskán, až byly jeho kosti zbaveny masa. A když i po tomto mučení zůstal v Kristově víře pevný a stálý, posadili ho kati na rozpálený rošt, a on pak za dobrořečení Bohu vypustil ducha.

610

Gorgonius v pohledu na hrozná Petrova muka oslovil Diokleciána takto: “Císaři, proč tak krutě trápíš svého věrného sluhu za víru, kterou také my vyznáváme? Sloužili jsme ti poctivě, tak proč nám zabraňuješ sloužit Bohu, od něhož jsme stvořeni? Víš, že muka, jimiž služebníky Boží stíháš, pominou, a jestliže neupustíš od svých ukrutných zločinů, tak jistě propadneš věčným mukám!"

Diokleciánovi se nezdálo, aby oba své důvěrné rádce Gorgonia a Dorothea zahubil ihned. I domlouval jim soukromě, aby sloužili bohům, sliboval, že i nadále bude jejich laskavým příznivcem. Ale oni mu řekli: “ Pane, ať víš, že se nemůžeme odchýlit od jediného pravého Boha, jemuž jsme se zaslíbili sloužit na věky. Slibuješ nám svou přízeň a časnou slávu, my ale toužíme po slávě věčné, kterou ty neznáš." Císař se rozhněval, dal oba dvořany vsadit do těžkého žaláře, druhý den zasedl na soudní stolec a zavolal si je, opět jim domlouval, aby obětovali bohům. Gorgonius odpověděl: “Nelekáme se muk ani smrti, neboť Kristus, který nás povolal k pravé víře, nám dá vytrvalost a sílu. On již stojí u dveří a uvede nás do své slávy. Naložtedy s námi, jak se ti líbí!" Na ta slova velel císař oba Kristovy vyznavače mučit. Byli nataženi na skřipce, zbičováni a železnými drápy rozdíráni a do živých ran jim kati lili ocet prosycený solí. Tato muka snášeli trpělivě a volali: “Děkujeme ti, Pane Ježíši Kriste, že nás v tomto trápení posiluješ a voláme k tobě s důvěrou, že tě již zakrátko spatříme."

Diokleciánbyl rozezlený, že se mučedníci v tomto trápení ještě radují, a přemýšlel, jakým způsobem by jim zhoršil tělesné bolesti. Dal je položit na

rozpálený rošt, ale ani toto mučení nedovedlo zlomit jejich statečnou mysl. Velebili Boha a plesali, jako by spočívali na kvítí, až všichni diváci žasli. Císař tedy viděl, že nad nimi nezvítězí, a rozkázal je uškrtit provazy a jejich mrtvoly pohodit dravcům.

611

10. ZÁŘÍ. MIKULÁŠ Z TOLENTINA, VYZNAVAČ.

Svět pomíjí i žádost jeho.

(1. Jan 2, 17)

Křestní jméno dostal po sv. biskupu Mikuláši, na jehož oslaveném hrobě v Bari si ho bezdětní rodiče vyprosili. Ještě před ukončením studií byl přijat do sboru řeholních kanovníků augustiniánů v Tolentině. Kdysi slyšel kázat kněze poustevnického řádu sv. Augustina na slova: "Nemilujte svět, ani ty věci, které jsou na světě; svět pomíjí i žádost jeho." (1. Jan 2, 15, 17) Tím kázáním byl tak dojat, že se ihned přihlásil do kláštera nově založeného řádu bosých poustevníků augustiniánů v Tolentině. Po noviciátu byl pro svou horlivost připuštěn k slavným slibům, třebaže mu bylo teprve osmnáct let. V řádu vynikl mimořádnou kajícností a pokorou. Po vysvěcení na kněze byl ustanoven klášterním kazatelem a tento úřad vykonával třicet let. Denně kázal a Bůh ho obdařil zvláštním darem obracet zaryté hříšníky. Už zaživa ho nazývali světcem vzhledem k jeho odříkavému životu. Zvlášť byl oddán Panně Marii, která mu vyprosila mnoho mimořádných milostí. Když sloužil mši sv., zářila jeho tvář nadpřirozeným jasem a často mu kanuly slzy z očí. Byl obětavým apoštolem chudých a trpících. Zemřel 10. září 1306 a byl pohřben v kapli klášterního chrámu v Tolentině, kde obyčejně sloužíval mši sv.

612

"Chvalte Hospodina, všechny národy"

Bl. K a r e l S p i n o l a se narodil r. 1564 v Praze. Jeho otec, italský hrabě Oktavián, přišel v mládí z Janova do Prahy, oženil se s českou šlechtičnou a byl komořím císaře Rudolfa II. Když byl r. 1588 jezuita Rudolf Akvaviva v Indii umučen, zpráva o tom roznítila v mladících touhu po mučednické smrti a přiměla i

K a r l a S p i n o l u, že vstoupil do Tovaryšstva Ježíšova. Chtěl pohanům zvěstovat evangelium, ale zdálo se, že jeho přání nebude splněno. Byl nemocný. Když se poněkud ze své choroby zotavil, dostal na své opětovné prosby dovolení k cestě do Japonska. R. 1596 vyplul se šesti řeholními bratry z Lisabonu. Jeli kolem Afriky, avšak nedaleko mysu Dobré Naděje se zlomilo kormidlo a porouchaný koráb byl zahnán do Brazílie. Na další cestě Spinolu zajali Angličané a odvezli do anglického města Yarmouthu. Odtud se dostal zase do Lisabonu. Rok bloudil světem a cíle nedosáhl.

Karel ale snažně prosil představené, aby mu nezabraňovali odplout do Japonska. Řádový generál konečně svolil, Karel odjel a dostal se do japonského přístavního města Nagasaki.

Dal se hned do práce a s úspěchem pracoval na pokřesťaňštění země. Avšak lakotní kalvínští Holanďané popudili japonského císaře proti misionářům. Začalo pronásledování, Spinola byl uvězněn. Bylo s ním dvaatřicet vězňů. Z nezdravého vzduchu, hmyzem a nečasem všichni onemocněli; byli samý vřed. V žaláři sloužil Spinola mši svatou; modlili se a zpívali.

Císař nařídil, aby uvěznění křesťané byli jednak sťati, jednak upáleni. Dne 10. září 1622 svázali odsouzence provazy za krk a vedli na popraviště. Tam byla dlouhá hranice dříví a před ní dvacet pět kůlů zaražených do země. Vedle pak byla ohrada pro ty, kteří měli být popraveni mečem. Kati již čekali jen na náměstkův pokyn. Tu začal Spinola zpívat žalm 117 “Chvalte Hospodina, všechny národy" a ostatní odsouzenci zpívali s ním. Potom Spinola oslovil náměstka a řekl, že radostná touha odsouzenců po mučednické smrti je přesvědčivé svědectví o tom, že křesťanští misionáři nehledají v Japonsku věci pozemské, nýbrž spásu duší. Doložil, že mučednická smrt těchto odsouzenců přivede do Japonska jiné zanícené věrozvěsty a že za každého umučeného misionáře povstane sto nových statečných rozsévačů Božího slova.

Na pokyn náměstka začali kati stínat mučedníkům hlavy. Mezi nimi byla vdova po Jiřím Dominiku, Izabela. Dominika r. 1619 upálili, protože poskytoval knězi Spinolovi přístřeší. Tehdy pokřtil Spinola jejich syna Ignáce. Izabela, když spatřila na popravišti Spinolu, radostně vzkřikla a poslala mu poslední pozdrav. Spinola se ohlédl, poznal ji a zvolal: “Kde máte mladého Ignáce?" “Mám ho tu u sebe," odpověděla vdova a vyzdvihla svého čtyřletého syna svátečně ustrojeného do výšky. Řekla mu: “Vidíš? Tamhle je důstojný kněz Spinola; ten tě pokřtil a otevřel

ti nebe; pozdrav ho pěkně a pros o požehnání!" Chlapeček sepjal ručky, ale Spinola nemohl rukama žehnat, protože je měl přivázané ke kůlu, proto nad ním vyslovil jen slova požehnání. V tu chvíli zvolala Izabela: “Ježíš, Maria," a kat jí srazil hlavu. Hned zkřížil chlapeček svoje ručky, sklonil šíji, vyslovil také nejsvětější jména a byl sťat.

Pak opodál zapálili hranici, aby odsouzenci nebyli rychle usmrceni. Hrozným mukám neodolali tři Japonci; odtrhli se od kůlů a utekli; ale vladařův náměstek je dal zahnat zpět do plamenů. Tak ztratili i život, i mučednickou korunu.

Karel Spinola byl umučen 10. září 1622.

11. ZÁŘÍ. PROTUS A HYACINTUS, MUČEDNÍCI.

Sv. bratří P r o t u s a H y a c i n t byli komorníci sv. panny a mučednice Eugenie (uváděné v martyrologiu 25. prosince). Spolu se svou paní byli pokřtěni biskupem Helenem. Nějakou dobu prožili u egyptských poustevníků. Později doprovázeli svou paní do Říma a za císaře Galiena (260—268) byli pro svou víru uvězněni. Bičovali je a v druhé polovině 3. století 11. září sťali. Byli pochovaní v katakombách Basilly. Papež Damasus je opěvuje zvláštním hymnem. Obzvlášť je uctíval papež Symmachus, který jim zasvětil v rotundě sv. Ondřeje ve Vatikánu oltář a obnovil jejich hrob v pohřebišti Basilly. Za velikého přenášení ostatků mučedníků v 9. století do města se mělo zato, že byly přeneseny z katakomb také ostatky sv. Prota a Hyacinta. R. 1845 se však našel ve zdi katakomb Basilly neporušený hrob svatého Hyacinta i s nápisem. Ohořelé kosti mučedníka nasvědčují, že těla popravených mučedníků byla asi spálena. Ostatky sv. Hyacinta jsou uloženy v kapli ústavu Propagandy, z něhož vycházejí misionáři do celého světa.

*

B e d ř i c h O z a n a m se narodil 23. dubna 1713 v Miláně. Otec lékař se přestěhoval do Lyonu. Když Bedřich po pokušeních proti víře dospěl k poznání pravdy, slíbil Bohu, že svůj život stráví ve službě pravdy. Studoval v Paříži, ale nelíbilo se mu tam. Naříkal: “Není zde víra, není zde láska.” Bydlel u slavného Ampéra, věřícího učence.

Když Ozanam dostudoval, otevřel si v Lyonu advokátní kancelář. Později se stal profesorem obchodního práva. Tehdy se oženil.

Jeho přednášky byly prodchnuty duchem víry. Jednou mu řekl jeden z posluchačů: “Co nedovedli kazatelé mnohými kázáními, to jste dokázal vy jedinou přednáškou: udělal jste ze mne křesťana." V Paříži viděl nezměrnou bídu. Proto založil r. 1833 se šesti přáteli “Konferenci sv. Vincence Paul". Členové se jednou týdně scházeli a rokovali, jak by mohli odpomoci bídě. Navštěvovali osobně chudé a pomáhali jim. Ozanam říkal: “Pohled na bídu jiných nás učiní lepšími." Chudým vždy prokazoval úctu. Mluvil s nimi s nepokrytou hlavou a s pokornou opravdovostí je pozdravoval: “Jsem váš služebník!" Ozanam hodně churavěl, ale utrpení ho nikdy nezlomilo. Zemřel 8. září 1853 v Marseilli.

12. ZÁŘÍ. JMÉNA PANNY MARIE.

V Montfortu v Bretani se narodil dne 31. ledna 1673 Ludvík Maria Grignon. Studoval na Sorbonně v Paříži a r. 1700 byl vysvěcen na kněze. R. 1706 putoval do Říma a prosil svatého Otce, aby ho poslal na misie mezi pohany. Papež Klement XI. mu řekl: “Tvým misijním polem bude Francie." Jako misionář měl velké úspěchy. Není tedy divu, že byl napadán zvláště od jansenistů.

Není působivější kazatelny nad špatnou knihu. Jako jed vniká její slovo do duše a jako mor jde od domu k domu. Nikdo nevěděl lépe než *Grignon z Montfortu,* že na mravní zkáze francouzského lidu v 17. a 18. století měly největší vinu kacířské a nemravné knihy. Proto byla jeho druhá misie v Poitiersu namířena zvláště proti tomuto nepříteli. Jeho nasazení mělo nesporný úspěch. Celá hromada špatných knih byla odevzdána v zákristii. Co s nimi? Horlivému misionářovi napadlo, že by je mohl podobně jako sv. Pavel v Efezu veřejně spálit na místě, kde měl být postaven misijní kříž.

Skutečně, poslední den misií byla z těchto knih udělaná hranice a světec vystoupil na kazatelnu, aby měl takřka pohřební řeč. Nepočítal však s vychytralostí svých nepřátel. Zatímco on v kostele mluvil, někteří venku tropili s knihami žerty a postavili na hranici panáka v podobě čerta. Bylo z toho pohoršení. Jeden z Grignonových spolupracovníků šel na biskupský ordinariát na světce žalovat. Biskup nebyl doma. Generální vikář, smýšlením jansenista, spěchal do kostela, kde Grignon ještě stál na kazatelně. Nařídil mu, aby okamžitě přestal kázat. Potom zakázal postavit misijní kříž a ostrými slovy urážel kazatele.

Co učinil světec? Pokorně poklekl a přijal nezasloužené veřejné pokárání. Když generální vikář s uspokojením opustil kostel, řekl Grignon: “Bratří, chtěli jsme postavit kříž před kostelem, postavíme raději kříž ve svém srdci! Tam bude lépe stát než na kterémkoliv jiném místě."

Potom se začal modlit svatý růženec. Druhý den byly zpovědnice obklopeny kajícníky a misie se skvěle vydařila. Při rozloučení řekl misionář pokorně posluchačům: “Prosím vás za odpuštění, bratří, pro pohoršení, které jsem vám včera dal; byla to má vina, i když naši představení byli o věci špatně zpraveni. Citelnou bolest mi však způsobilo to, že se zase mnoho špatných knih dostalo mezi lid. Ach, proč mi raději nevzali život? Neboť tyto nástroje hříchu způsobí mnoho pohoršení mezi lidem. Jak rád bych vylil svou krev až do poslední kapky, kdybych tím mohl zničit všechny špatné knihy a obrazy!” – Zemřel 28. dubna 1716. R. 1947 byl svatořečen.

13. ZÁŘÍ. JANA Z KŘÍŽE.

Ačkoliv se J a n a zasvětila úplně Bohu, chtěli ji rodiče provdat. Proto potají utekla do kláštera františkánek a prosila o přijetí. Mezitím se však za ní přihnal její otec a začal jí spílat, jako by spáchala nejhroznější hřích. Světice však padla s velikou pokorou na kolena a prosila otce, aby ji nechal v klášteře, kam ji Duch svatý povolal. A tu otec, přemožený milostí Boží, svolil.

V klášteře prosila ukřižovaného Ježíše: “Pane, dej mi bolesti, utrpení, chudobu a protivenství. Pošli anděly z nebe a ďábly z pekla, ano, všechny tvory, aby mne trápili; neboť má touha trpět podle tvé vůle je větší než všechny bolesti."

Bůh její prosby vyslyšel. A její trápení bylo tak veliké, že se jednou tázala svého anděla strážce, zdali pro její hříchy mají zlí duchové proti ní tak velkou moc. Anděl strážce odpověděl: “Nebuď nevděčná k Pánu; proti- tivenství, která trpíš, jsou samé milosti od Boha; neboť satan žádal pro- následovat tě a pokoušet jako trpělivého Joba. Měj důvěru v Ježíše Krista a v moc svatého kříže; tato soužení způsobí, že se jednou budeš radovat s vyvolenými v nebeském Jeruzalémě."

Ale již v tomto životě se těšila Jana z úzkého spojení s nadpřirozeným světem. Jednou se jí ukázala duše dítěte, které před nedávnem zemřelo. Prosilo, aby matce vyřídila, že má své děti přísněji trestat než dosud, jinak že bude klást počet ze špatné

výchovy. “Já však", dodala ta duše, “vzdávám Bohu vroucí díky, že mne povolal do svého království v mládí, neboť kdybych zemřela ve stáří, byla bych zavržená. Ať matka dává dobře pozor na mé bratry a přísně je trestá, dříve než vyrostou!" Zároveň udala jméno a bydliště oné ženy. Když ji pozvala bl. Jana do kláštera, poznala ta žena, že to nemůže být klam, a často se radila se světicí o výchově svých dětí. Bl. Jana zemřela r. 1524.

14. ZÁŘÍ. POVÝŠENÍ SV. KŘÍŽE.

Sv. C y p r i á n, biskup kartáginský, oddaný spolupracovník a přítel papeže Kornelia, se narodil kolem r. 210—215 v Africe (snad v Kartágu) v bohaté a vážené pohanské rodině. Vynikal mimořádným nadáním, věnoval se studiu řečnictví a získal pak jako učitel v Kartágu zvučné jméno. R. 246 přijal křesťanskou víru. Své jmění rozdal chudým, věnoval se studiu Písma sv. a Tertulliánových spisů. Po krátké době ho přijali do řad kléru a brzy potom kolem r. 249 byl po naléhavé žádosti kartáginského lidu vysvěcen na biskupa.

Když trochu ustalo pronásledování křesťanů, vzápětí se ukázal úpadek náboženského života. Sv. Cyprián si stěžuje: “Mnozí zapomínali na to, co dělali věřící za časů apoštolských, a toužili jen po rozmnožování svých statků, hnala je nenasytná lakota. V kněžstvu nebyla pravá bázeň Boží, ve skutcích žádné milosrdenství, v mravech žádná kázeň. Mnozí vstupovali do stavu manželského s nevěřícími, přísahali lehkovážně, dokonce i křivě, neposlouchali představené a mezi sebou žili v nesvárech. Mnozí biskupové, místo aby dávali jiným příklad, nedbali na svůj úřad, byli správci světského majetku a sháněli se na tržištích po zisku."

R. 252 se téměř po celé říši římské rozšířila morová epidemie. Také v Kartágu mnoho lidí zemřelo. Někteří vlažní křesťané reptali proti Bohu, že morem umírají jak pohané, tak i křesťané, že jim tedy víra nic nepomáhá. Sv. Cyprián na to odpověděl: “Máme snad víru

k tomu, abychom mohli nerušeně užívat radostí tohoto světa? Neučí nás víra snášet protivenství a svou duši zachovat pro budoucí radosti? Pokud jsme na tomto světě, jedině duch tvoří rozdíl mezi pohanem a křesťanem, podle těla jsme si rovni. Ano, křesťan má být připravený na to, že bude více trpět a bojovat než ostatní; to je cesta

spravedlivých. Pro pohany je smrt hrozná, avšak pro křesťany je to vysvobození ze žaláře tohoto světa a *přechod ke spáse.* Smrt je most k nesmrtelnosti. Zde jsme jenom cizinci a hosté. Který cestující nepospíchá, aby se z ciziny vrátil do vlasti? Naše vlast je ráj. Tam nás čekají naši přátelé, rodiče, bratři, děti a velký zástup těch, kteří mají jistotu svého spasení, starají se o naši spásu, touží po nás."

Za moru byl sv. Cyprián zářivým vzorem obětavé péče o nemocné a patří k nejmilejším osobnostem mezi africkými biskupy. Proslavil se též jako vynikající církevní spisovatel. Jako vzor katolického biskupa byl mužem praxe. S tímto zaměřením se shoduje i jeho bohatá spisovatelská tvorba, která je vesměs věnovaná praktickým úkolům. Cypriánův velký přínos pro křesťanskou literaturu spočívá v tom, že podával nauku o církvi a její jednotě, o primátu a episkopátu mnohem jasněji a výrazněji než dřívější církevní spisovatelé. Za Valeriánova pronásledování zemřel mučednickou smrtí před svou křesťanskou obcí u Kartága 14. září 258. Sv. Augustin nazývá světce pravým katolickým biskupem a katolickým mučedníkem.

620

Cypriánovy spisy jsou pro nás důkazem, že dnešní katolická církev má totéž učení jako církev prvních staletí. Cyprián např. píše: *Nemůže mít Boha za otce ten, kdo nemá církev za matku."* "Kdo se odlučuje od církve — matky, je vyloučen od zdroje milostí potřebných ke spáse, je cizinec, je nesvatý." "Základ této jednoty položil sám Kristus, hlava a pramen pravdy, ustanovil Petrův stolec za východisko kněžské jednoty." Církev římskou nazývá "kořenem a ředitelkou církve katolické" (radix et matrix ecclesiae catholicae).

O zpovědi praví: "Vyznávejte se jeden každý ze svého hříchu, dokud ten, kdo se provinil, je na světě, pokud se jeho vyznání může připustit, pokud dostiučinění a odpuštění udělené kněžími je před Bohem milé."

15. ZÁŘÍ. SEDMIBOLESTNÉ PANNY MARIE. PAMÁTKA SV. NIKODÉMA, MUČEDNÍKA.

Sv. N i k o d é m byl římský velekněz za císaře Domiciána (81 až 96). Byl zajat, protože pochoval tělo svaté panny a mučednice Felikuly. Když odepřel obětovat státnímu božstvu, ubičovali ho k smrti. Papež Bonifác I. (619 až 625) postavil nad jeho hrobem malou baziliku, kterou obnovil Hadrián I.

Stupně do nebe.

J a n T r p a s l í k žil ve čtvrtém století; šel na egyptskou poušť, aby tam dosáhl křesťanské dokonalosti.

Říkával: “Chce-li král dobýt město, napřed je odřízne od vody, zbaví přívodu potravin a pak doufá, že město podrobí hladem. Téhož prostředku musí užívat ten, kdo chce

621

být mistrem nad svým žaludkem a nad vášněmi; zvykne-li si člověk *snášet hlad,* lehce přemůže nepřátele a vášně."

Jan se pečlivě varoval nejen hříchu, ale i *příležitosti ke hříchu.* Když jednou před svou chýškou pletl rohožky, jel mimo vozka, který ho chtěl rozhněvat klením a nadáváním. Jan z obavy, aby nepodlehl pokušení k hněvu, ihned všecko odložil a rychle odešel.

Aby *měl vždycky na mysli Boha,* snažil se nezabývat moc dlouze časnými věcmi. Bratří ho chtěli jednou zkoušet a řekli mu: “Musíme Bohu děkovat, že letos hodně pršelo; naše palmy vyrazily mnoho listů a naši bratří z nich mohou plést rohožky a koše." Jan na to odpověděl: “Totéž se stává, když Duch Svatý sestoupí do našich srdcí; začínají se takřka zelenat a vydávat nové listy v bázni Boží."

O důležitosti *modlitby* poučil Jan své bratry: “Člověk sedí pod velkým stromem. A tu na něho útočí divoká zvěř. Nemůže-li se tento člověk bránit útokům, vyleze na strom, a tak se zachrání. Podobně i ty se utíkej k Bohu pokaždé, když se v pokušeních cítíš slabý a zachraň se před útokem nepřítele modlitbou!"

Pokoru nejen doporučoval, ale měl ji v dokonalé míře. Jednou seděl u dveří kostela obklopený řadou žáků, kteří se od něho chtěli naučit duchovnímu životu. Viděl to jeden stařec a řekl plný závisti: “Hle, Jan je podobný ženě, která se zdobí, aby přilákala mladíky." Jan odpověděl: “Ano, otče, nemýlíte se, mluvíte až příliš pravdu." Stařec pokračoval: “Tvoje tvář je plná jedu.” “To je pravda, otče,” řekl Jan, “ale vidíte jen zevnějšek, uvnitř to vypadá ještě mnohem hůř.”

Jednou ho kdosi pochválil, že je obratný v práci. Jan na to nic neodpověděl; ten člověk opakoval svou pochvalu, avšak Jan zase mlčel; když chtěl potřetí říci něco lichotivého, přerušil ho Jan slovy: “Od toho okamžiku, co jsi sem přišel, nečinil jsi nic jiného, než odháněl Boha."

622

Jednou byl Jan v kostele. V domnění, že je sám, povzdechl si několikrát z hloubky svého srdce. Když však potom zpozoroval, že za ním stojí jeden bratr, padl před ním hned na kolena a prosil ho za odpuštění a řekl: “Vidíš, bratře, jak málo jsem vycvičen v pravidlech pravé pokory."

16. ZÁŘÍ. LUDMILA, VDOVA A MUČEDNICE. PAMÁTKA SV. KORNELIA A CYPRIÁNA, BISKUPŮ A MUČEDNÍKŮ. PAMÁTKA SV. EUFEMIE, LUCIE A GEMINIÁNA, MUČEDNÍKŮ.

Sv. Ludmila (Lidmila), dcera vladyky pšovského (hrad Pšov, nynější Mělník), byla manželka českého vévody Bořivoje z rodu Přemyslovců. Bořivoj zavítal r. 874 s četnou družinou na dvůr moravského knížete Svatopluka. Tam poznal sv. Metoděje, který vyučil knížete křesťanským pravdám a pokřtil jej i jeho družinu. Při návratu do Čech si Bořivoj vzal s sebou kněze Pavla Kaicha, žáka sv. Metoděje. Ludmila se stala horlivou služebnicí Kristovou; ráda poslouchala Boží slovo, zpívala Bohu chvály a prokazovala četné skutky křesťanského milosrdenství trpícím lidem, takže ji nazývali "matkou chudých". Oba manželé začali v Čechách stavět křesťanské svatyně.

Po smrti Bořivoje se r. 894 se stal knížetem jeho syn Spytihněv, a když r. 912 zemřel, Vratislav; Vratislav pojal za manželku Drahomíru. Někteří ji líčí jako ženu dobrou, jiní jako ženu zlou, hrdou a svéhlavou. Asi mají pravdu obojí; neboť v každém člověku roste a vzmáhá se zlo i dobro, a to bylo právě umění světců, že dovedli potlačit zlo, dokud bylo ještě slabé; a to je neštěstí tak mnoha lidí, že nechávají růst zlo do té míry, až je nakonec strhne do záhuby. Z jednoho hříchu pochází druhý, třetí a nekonečná řada jiných. Tak to bylo u Drahomíry; to, že nepřemohla závist, byl počátek tolika dalších hříchů a tolikerého neštěstí.

Drahomíra měla tři syny: Václava, Boleslava a Spytihněva a čtyři dcery, z nichž se výslovně připomíná zbožná Přibyslava. Ovdovělá Ludmila věnovala nejněžnější péči Václavovi.

Když r. 921 zemřel český kníže Vratislav, měl vládnout jeho nejstarší syn Václav. Protože byl nezletilý, ujala se vlády Vratislavova manželka Drahomíra.

Drahomíra však žárlila na svoji tchyni Ludmilu, že byla mezi lidmi tak oblíbená. Ludmila brzy poznala zlou závist své snachy a vzkázala jí: "Po žádné části tvého území jsem hříšně nezatoužila, ani si nepřeji panovat nad tebou. Vezmi své syny nazpět a vládni s nimi, jak je ti libo. Mně pak dovol sloužit všemohoucímu Kristu, na kterém místě chceš." Ludmila se odstěhovala na hrad Tetín, předvídala, co se stane a připravovala se na smrt dobrými skutky a přijímáním svatých svátostí. Závistivá Drahomíra se skutečně nespokojila s tím, že Ludmila ustoupila do ústraní. Najala dva vrahy Tunu a Komoně a ti v noci před 16. zářím vnikli na Tetín. Světice se tázala vetřelců: "Co chcete dělat? Ublížila jsem vám někdy? A

nepamatujete si, kolik dobrého jsem vám prokázala?" Ale vrahové zůstali zatvrzelí. Ludmila prosila: “Počkejte maličko, až se pomodlím." A když se pomodlila, řekla: “Jestliže jste přišli, abyste mne usmrtili, setněte mi hlavu!" Vrahové však nedbali na její prosby, strhli jí závoj a zardousili ji**.** Bylo to 15. září r. 921.

Drahomíra darovala vrahům skvosty a nádherné šaty, ale brzo je stihl trest Boží. Když si počínali pyšně a vyzývavě, Drahomíra přemýšlela, jak by se jich zbavila. Tuna se o tom dověděl, uprchl a toulal se v cizině, Komoň byl na útěku chycen a odsouzen na smrt.

Mučednická smrt zbožné a dobročinné kněžny Ludmily vyvolala v českém lidu hluboký žal a její hrob nabýval čím dál tím víc úcty. Drahomíra to zjistila a dala přestavět dům svaté kněžny na chrám zasvěcený svatému archandělu Michalu, aby zázraky, které by se na tomto místě staly, nepřičítal lid svaté Ludmile,

nýbrž svatému Michalovi. Ale lid neustal putovat zbožně na Tetín a ctít Ludmilu jako oslavenou mučednici Boží. Nazývali ji “matkou české země, matkou českého národa". Svatý Václav dal ostatky sv. Ludmily přenést do Prahy a pochovat v chrámu sv. Jiří, kde jsou uloženy dosud.

17. ZÁŘÍ. VTIŠTĚNÍ JIZEV SV. FRANTIŠKA, VYZNAVAČE.

Liturgie zpravidla oslavuje jen den smrti svatých (nebeské narozeniny). Pouze výjimečně slaví některou událost ze života svatých, která svým významem patří k zvláštním zjevům v dějinách světců a zasahuje též do života církve. Vedle obrácení sv. Pavla je to hlavně stigmatizace serafinského světce z Assisi.

Sv. František byl prozřetelnostním obnovitelem evangelického ducha chudoby a pokory. V době, kdy chladla láska k Ukřižovanému, zanítil ji znovu svým příkladem. Ve století zesvětštění a rozbujnění smyslnosti ukázal světu chudého, pokorného, ukřižovaného Krista. Svůj život ztotožnil s evangelickou naukou, zastíranou a nechápanou smyslným požitkářstvím. Světec se objevil v lidstvu jako ukřižovaná chudoba a pokora. Zbývalo ještě, aby Pán viditelnou pečetí svých ran ověřil před světem tohoto svého dokonalého následovníka. Stalo se tak vtištěním jizev na sklonku světcova života. Tak tento živý ukřižovaný dokonal svůj úkol, probudil svou dobu k pokání a k návratu ke kříži. Skutečnost stigmatizace

serafinského světce je naprosto prokázána. Zevrubně ji popisuje svatý životopisec assiského chudého, jeho slavný vrstevník Bonaventura. Ke stigmatizaci došlo dva roky před světcovou smrtí r. 1224.Tehdy v ústraní na hoře Alverno kolem svátku Povýšení sv. Kříže započal sv. František čtyřicetidenní půst ke cti sv. archanděla Michaela, a když byl pohřížený v rozjímání, uzřel serafa s křížem, letícího k sobě. Nebeský posel jakoby vtiskl pečeť kříže na tělo následovníka Ukřižovaného. Stigmata zůstala světci až do smrti a míval z nich palčivé bolesti. Třebaže je pokorně skrýval, nemohl je utajit, poněvadž rány krvácely a bránily mu v chůzi.

Z evangelia dnešního svátku: "Jaký prospěch bude mít člověk, získá-li celý svět, ale svůj život ztratí?" (Mt. 16, 26)

625

Eucharistie.

S a t y r byl bratr milánského biskupa sv**.** Ambrože. Již celá léta domlouval sv. biskup svému bratru, aby se dal pokřtít, ale nadarmo. Satyr byl vysoký úředník a v rodinných záležitostech cestoval do Afriky. Na zpáteční cestě se strhla bouře a loď se octla v největším nebezpečí. Teď si Satyr vzpomněl na slova svého bratra. Svědomí mu vyčítalo, že neuposlechl a nedal se pokřtít. Teď byl v nebezpečí i časného, i věčného zahynutí. Začal se modlit z hloubi svého srdce k Bohu, aby mu odpustil a prokázal mu své milosrdenství. A z hrozné hodiny nebezpečí vyrostlo pevné předsevzetí, že se stane křesťanem, bude-li zachráněn.

Najednou ho napadla spásná myšlenka. Věděl, že křesťané v tehdejší době na nebezpečných cestách nosili s sebou božské tajemství, Nejsvětější Svátost. Prosil jednoho křesťana o částečku této Svátosti, dal si ji zabalit do lněného roucha a přivázal si ji uctivě kolem krku. Potom bez rozpaků skočil do moře, aby se zachránil. Ani mu nenapadlo chopit se nějakého plovoucího trámu. Tak velká byla jeho důvěra ve Svátost, kterou měl u sebe.

Jeho naděje nebyla zklamaná. Byl zachráněný. Když se šťastně dostal do města, jeho první starostí bylo jít do křesťanského chrámu, tam děkovat Bohu a splnit předsevzetí, které učinil: dát se pokřtít.

Brzy po křtu svatém těžce onemocněl a zemřel. Při jeho pohřbu kázal jeho bratr, sv. Ambrož. Řekl mimo jiné: "Tak přijal křtem svatým Boží milost. Věrně ji zachoval. A když zakusil ochranu nebeského tajemství již tehdy, kdy je s sebou nosil ve lněném rouchu, jak mocná se teprve stala jeho víra, když toto tajemství

přijal svými ústy do hloubky svého srdce!” Sv. Satyr zemřel r. 377.

626

18. ZÁŘÍ. JOSEF KUPERTINSKÝ.

Jsou lidé zatížení. Těch se často zmocňuje malomyslnost, když vidí, že jiní jsou bohatěji obdařeni dary přírody a ducha. Ale i k těmto nešťastným volá církev denně: “Vzhůru srdce!" Že i takoví lidé mohou dosáhnout vrcholu svatosti, to nám ukazuje příklad sv. Josefa Kupertinského.

Sv. Josef Kupertinský se narodil r. 1603 v městečku Kupertinu v bývalém království neapolském. Jeho otec za někoho ručil a nemohl zaplatit; soudní sluha přišel vymáhat dluh. Matka, v požehnaném stavu, se polekala, utekla do chléva a tam porodila. Syn dostal jména Josef Maria. Josef jako dítě měl ústa stále pootevřená. Děti se mu smály a říkaly mu “bocca aperta", tj. otevřená huba! Na koleně se mu utvořil otevřený hnisající otok, na hlavě ošklivá vyrážka; děti utíkaly před zápachem vycházejícím z otoku, žádné si nechtělo s Josefem hrát. Bohabojní rodiče jej však vedli k ctnostnému životu.

Dospěl, ale churavěl dlouhou a bolestnou nemocí. Když se uzdravil, učil se obuvníkem. Ale touha nesla jeho srdce ke klášternímu životu. Byl přijat u františkánů v Neapoli. Dali ho do kuchyně, ale tam ubohý Josef pro svou krátkozrakost působil zmatek nad zmatek. Po osmi měsících byl propuštěn. Bylo mu, jako by mu kůži z těla sedřeli. Styděl se přijít domů a doma zakoušel od matky mnoho výčitek.

Konečně ho na přímluvu strýce Donáta přijali ve františkánském klášteře v Della Grotella. Protože neměl potřebné školní vzdělání, byl zařazen mezi bratry. Ale s pomocí Boží se tak vzdělal ve všech vědomostech, že byl vysvěcen na kněze.

Ve svém srdci měl Josef horoucí lásku k Bohu. Na svých apoštolských cestách přišel jednou ke kostelu. “Kdoví, zda je v tomto kostele uschovaná Svátost oltářní?” řekl Josef ke svému průvodci, aby ho tak nenápadně vybídl ke krátké návštěvě svátostného Spasitele. “Kdoví?” zněla odpověď. “Podívejme se!”

627

Vstoupili do kostela; tam před oltářem nesvítilo žádné věčné světlo. Nic nenasvědčovalo, že by tam svátostný Spasitel byl přítomen. Avšak Josef najednou vykřikl svatým nadšením a jeho průvodce viděl, jak světec letí, neviditelnýma

rukama nesen, ke svatostánku, objímá jej a několik minut tak zůstává ve zbožném zanícení. Později se zjistilo, že opravdu byla ve svatostánku uschovaná Svátost oltářní.

Bůh jej ozdobil moudrostí, prozíráním lidských srdcí a jinými milostmi. Učenci rádi s Josefem hovořili a vzdělávali se jeho řečí**.** Jeden z nich řekl: "U Josefa se učím víc než z knih nebo z rozpravy s učenci." Josef pečoval o spasení lidí, s nimiž musel jednat. Také se snažil mírnit bídu chudobných lidí a strasti nemocných. Ze své lásky nevylučoval ani lidí zlé, kteří ho pomlouvali a různým způsobem mu křivdili. Přátelům i nepřátelům prokazoval milou přívětivost a laskavost.

Měl i odpůrce. Ti na něho upozornili inkvizici; byl předvolán, ale Josef se ospravedlnil a byl shledán bez jakékoliv viny a úhony. Na rozkaz papeže Inocence X. musel odejít z Assisi. Neví se, proč. Josef sám se tomu divil, ale poslechl okamžitě. Bylo mu nařízeno, aby se odebral ne do františkánského kláštera, nýbrž ke kapucínům v Petra rubea (v diecézi Montefeltro, v papežském území). Ale i tam se za ním hrnul lid v zástupech. Josef nesměl ani tam, ani ve Fossombrone veřejně sloužit mši svatou. Pak zase měl odejít do Ossima (Auxim v kraji Picenském). "Ne do Assisi," řekl papež, "neboť tam je dost jednoho svatého, sv. Františka."

V Ossimu pak Josef zemřel 18. září 1664 ve věku šedesát jedna let.

628

19. ZÁŘÍ. JANUARIUS, BISKUP.

Sv. J a n u a r (italsky San Gennaro) se narodil, jak legenda vypravuje, v Neapoli z urozených rodičů. Byl zvolen beneventským biskupem a šířil Kristovu víru slovem i příkladem. Tehdy hrozilo křesťanům největší nebezpečí v Misenu u Neapole. Pohané tam oslavovali věštkyni Sibyllu Kumskou slavnostmi na jejím hrobě. V Misenu byl jáhen Sosius, jenž křesťany posiloval ve víře. Křesťané ho milovali; i Januar přicházel do Misena a oba se stali věrnými přáteli, pracovali spojenými silami za blaho křesťanů. Když císařský náměstek Drakoncius uslyšel, že Sosius podporuje křesťany, dal ho přivést k sobě do Noly, zmrskat do krve a pak odvléci do Puteoli.

Po Drakonciovi se stal císařským náměstkem Timoteus. Ten byl ještě krutějším pronásledovatelem křesťanů. Povolal Januara do Noly a kázal mu obětovat bohům. "Obětuji pouze pravému Bohu, a to denně; falešným bohům nebudu obětovat," odpověděl Januar. Za to ho mučili ohněm a na skřipci; pak ho odvlekli do žaláře. Jakmile benevenští uslyšeli, že jejich milovaný biskup Januar je v žaláři, byli velmi zarmouceni. Jáhen Festus a lektor Desiderius ihned přišli do Noly, aby mírnili biskupovy útrapy. Když se o tom Timoteus dověděl, dal všecky tři předvést. "Kdo jsou tito mužové?" tázal se Januaria. Januar odpověděl: "Jeden z nich je můj jáhen,

druhý můj lektor." “Jsou také křesťané?” “Zeptej se jich,” řekl Januar, “jsem si jist, že Krista nikdy a nikde nezapřou.” Festus a Desiderius jednomyslně zvolali: “Ano, jsme křesťané a za Krista položíme život.”

Náměstek Timoteus je dal vléci v poutech do Puteoli. Tam se v žaláři shledali se Sosiem, Akuciem a Eutychem. I zaradovali se mučedníci, že dají společně svůj život za Krista. Zpočátku je dali jako kořist dravcům, a když jim divoké šelmy neublížily, byli mučedníci vyvedeni na rovinu Solfatar, aby byli popraveni mečem. Odsouzenci zmužile kráčeli na smrt. Cestou poklekl jistý člověk před Januarem a prosil ho, aby mu dal něco ze svých šatů na památku. Januar odpověděl: “Odkazuji ti šátek, kterým budou moje oči zavázány při popravě.”

629

Na popravišti všichni poklekli a jeden za druhým přijali smrtící ránu. Poslední byl Januar. Klečel s rukama pozdviženýma k nebesům. Kat sekl mečem a uťal nejen hlavu, ale i prst jedné ruky. Jistá zbožná křesťanská žena zachytila jeho krev a šátek z očí si vzal ten člověk, jak mu bylo slíbeno. V 15. století byly ostatky sv. Januara přeneseny do Neapole, do rodiště sv. Januara, a tam jsou doposud ve velké úctě věřícího lidu. Dodnes se tam uchovává mučedníkova sedlá krev, i jeho hlava. Lebka sv. Januara bývá ve slavném průvodu nesena městem a potom vystavena k veřejné úctě. Když se lahvička s jeho sedlou krví přinese a postaví blízko lebky, stává se skoro vždy seschlá mučedníkova krev tekutou a vře, jako by byla právě prolita.

“Sešlu svého Ducha …”

(Sk. ap. 2, 17)

H i l d e g a r d a (nar. 1098) mívala již od dětství rozličná zjevení. Říká: “Viděla jsem takové světlo, že se moje duše zachvěla." Domnívala se, že se i ostatním lidem děje podobně. Když však pozorovala, že tomu tak není, ulekla se a zastyděla a ukrývala svá vidění, až jí Bůh sám poručil, aby napsala, co viděla a slyšela. Jelikož se z ostýchavosti zdráhala, Bůh ji potrestal těžkou nemocí, která trvala tak dlouho, až se třesoucí bázní a pokorou vyzpovídala svému zpovědníkovi, proč ji Bůh potrestal. Zpovědník světici uložil, aby zjevení napsala.

630

Učinila tak ve svém spisu: “Sci vias”, t. j. “Znej cesty Páně!” V tom spisu kárá světice poklesky tehdejší doby a nešetří ani církevní hodnostáře, ani světské pány a hrozí jim trestem Božím.

Svět přijal zprávu o Hildegardiných zjeveních různě; mnozí ji měli za výstřední blouznilku, jiní za prorokyni. Když sv. Bernard uslyšel tyto zprávy, zavítal do Bingenu, aby prozkoumal, co je na tom pravdy. Po pozorném pročtení knihy “Sci vias” byl hluboce dojat a pravil ke svým průvodcům: “Tato zjevení nejsou lidské dílo; žádný smrtelník je nepochopí, nebude-li jeho srdce proniknuto vroucí láskou k Bohu.” Jeho druhové ho upozorňovali, že mnozí, i učení lidé, mají tato zjevení za ďábelský klam, ale světec odpověděl: “Nedivme se, že lidé žijící v hříchu mají tato nebeská zjevení za bláznovství. Vždyť apoštol sám praví, že smyslný člověk nechápe ty věci, které jsou Ducha Božího."

I papež Eugen III. schválil její spis a připsal k němu vlastní rukou: “Zachovej ve svém srdci vzácnou milost, kterou ti udělil Bůh, a zvěstuj dále, co ti Duch vnukne." (tím schválením není řečeno, že by spis byl bez jakýchkoliv omylů. Schválí-li církev nějaký spis, znamená to jen tolik, že v něm nejsou věroučné a mravoučné bludy.)

Když byly Hildegardiny spisy schváleny, rozšířila se pověst o světici po celém světě. Papežové, králové i císařové se doporučovali do jejích modliteb. Světice se neostýchala dávat všem spasitelná napomenutí. Tak psala papeži Anastáziovi IV.: “Ty muži, který jsi ustanovený pastýř všeho křesťanstva! Tvůj rozum přestává být ostražitý ... před očima svého svědomí ses stal nedbalý a snášíš pyšné řeči svého dvořanstva.” — Císaři Bedřichu I. Rudovousovi napsala: “Ten, který je, říká: Zničím vzdor bezbožníků! Slyš to, ó králi, chceš-li zachovat život!”

Hildegarda zemřela 17. září 1179. Svátek má 17. září.

20. ZÁŘÍ. EUSTACH A DRUHOVÉ, MUČEDNÍCI. VIGILIE SV. MATOUŠE, APOŠTOLA A EVANGELISTY.

Sv. E u s t a c h (podle řeckých záznamů Eustathius, staročesky Ostach) byl patriarchou v Antiochii za ariánských bouří ve 4. století. Proslul jako obhájce vyznání nicejského proti ariánům. Za obranu katolické víry byl poslán do vyhnanství do Trajanopole v Trácii, kde také zemřel. Za sto let po jeho smrti dal biskup Kalandion přenést jeho ostatky do Antiochie. Obyvatelé antiochijští vyšli tenkrát ve slavném průvodu šestnáct mil cesty vstříc svému slavnému biskupu. Sv. Jan Zlatoústý se o něm zmiňuje s velkou chválou. Jeho úcta byla již ve 4. století i

na západě velmi rozšířena. Zjev světce (jenž byl včleněn do počtu čtrnácti sv. pomocníků) byl opředen četnými pověstmi. Poněvadž se původní bližší zápisy o sv. Eustachu nedochovaly, těžko se lze dopátrat v těchto pověstech historického jádra. Je pravděpodobné, že se ve světcově životě vyskytly některé mimořádné a neobyčejné události, které skrze ústní podání poskytly skladatelům legend vděčnou látku ke zpracování. Podle pověstí, jež byly zpracovány různými jazyky, byl světec (asi dříve než vstoupil do duchovního stavu) důstojník. Také jeho rodina zemřela mučednickou smrtí. Na jednu pověst navazuje známé zobrazení světce, který jako lovec stojí před jelenem, mezi jehož parohy se skví kříž. Proto byl odedávna pokládán (stejně jako sv. Hubert, biskup lutyšský) za patrona myslivců.

632

"Co tomu říká Bůh?"

F r a n t i š k a S l a v a t o v á se narodila 10. září 1610 v Cáhlově (tj. Freistadt v Horních Rakousích). Rodiče dali svým pěti dcerám pečlivé křesťanské vychování.

Provdala se za hraběte Jáchyma Oldřicha Slavatu, syna Viléma Slavaty, jenž byl r. 1618 vyhozen z okna Pražského hradu.

Matka se s dětmi nemazlila. Spávaly i v zimě v nevytopené jizbě, pod hrubými pokrývkami. Říkávala dětem: "Děti, jde-li o marnosti, buďte šetrné až na haléř; běží-li však o čest a slávu Boží nebo o blaho bližního, dávejte po tolarech, dokonce, bude-li třeba, i celý měšec vyprázdněte!"

Když ovdověla, povolali ji ke dvoru Ferdinanda III. I tam vedla usebraný a zbožný život. Rozumí se, že si z ní dvořané tropili vtipy, zvláště pro její prostý oděv. Ona však zůstala pevná a umínila si: "Chci otázkou *Co tomu říká Bůh?* porazit to obvyklé rčení *"Co tomu řeknou lidé?* Ať na mne ukazují prstem, ať si mne vyhlašují za modlilku, třeba i za farizejku, ničím se nedám zdržet od skutků zbožnosti."

Ve Vídni chodila do kostela sv. Michala. Před kostelem měla prodavačka krám a prodávala svíce a cukroví. Františka si všimla, že prodavačka kvůli obchodu zameškává bohoslužby. Jednou v neděli k ní přistoupila a řekla: "Vy jste asi dnes ještě nebyla na mši sv.? A přece je svátek! Jděte teď do kostela a já tu zatím posedím místo vás. Zůstanu tu, dokud se nevrátíte."

Prodavačka se podivila, ale když viděla, že nabídka je vážná, uposlechla a šla do kostela. Hraběnka zatím prodávala. Šlechtici a šlechtičny ji poznali a ze zábavy hodně kupovali a platili nad cenu. Prodavačka, která se vrátila z kostela, žasla, když viděla větší tržbu než jindy. Františka jí dala napomenutí: "Ode dneška si ve svátek hleďte bohoslužeb a Bůh vám požehná."

Štědrostí nikterak netrpělo její jmění. Říkávala: “Vím, co moje statky nesou; čím víc vydávám ke cti a chvále Boží a na podporu nuzných, tím víc mám.”

633

Zemřela 22. září 1676. Její památka se slaví 22. září. Z její závěti: ... Vyznávám, jestliže jsem něco dobrého vykonala, vykonala jsem to s milostí Boží; nespoléhám se na své zásluhy, nýbrž na zásluhy Ježíše Krista ...”

21. ZÁŘÍ. MATOUŠ, APOŠTOL A EVANGELISTA.

“Lékaře nepotřebují zdraví, ale nemocní.”

M a t o u š se původně jmenoval L e v i a byl celník. Když Římané dobyli Palestinu, ustanovili muže, aby vybírali daně a cla. Těmto lidem se říkalo celníci. Římským úřadům museli odevzdat určitou část z daní, mohli však od lidí vybírat větší poplatky. Tím se nespravedlivě obohacovali. Proto je židé považovali za veřejné hříšníky. Pravověrný žid se vyhýbal styku nejen s pohany, nýbrž i s celníky. Takovým celníkem byl Matouš a bydlel v Kafarnaum u Genezaretského jezera.

Jednoho dne šel Ježíš městem a viděl Matouše, jak sedí u celnice. Řekl mu: “Pojď za mnou!" Toto jediné slovo postačilo. Levi vstal, opustil všecko a šel ihned ochotně za Ježíšem. Z tohoto neočekávaného povolání měl celník takovou radost, že po několika dnech vystrojil Kristu Pánu a jeho učedníkům hostinu, pozval k ní i ostatní kafarnaumské celníky v naději, že i oni poznají Spasitele a obrátí se k němu. Ale to se nelíbilo farizeům a zákoníkům. Neodvážili se však obrátit se přímo na Ježíše, proto se tázali jeho učedníků: “Jak to, že váš Mistr jí s celníky a hříšníky?" Ježíš to uslyšel a řekl: “Lékaře nepotřebují zdraví, ale nemocní. Jděte a učte se, co to je: Milosrdenství chci, a ne oběť. Nepřišel jsem povolat spravedlivé, ale hříšníky.” (Mat. 9, 9—13)

Božská milost Ježíše Krista přetvořila dokonale srdce Matoušovo, takže opustil navždy celnici i svůj domov, odvrátil se od dosavadního pohodlného a výnosného zaměstnání a vyvolil si Spasitelovu chudobu. Takto se ponížil a byl od Ježíše povýšen a povolán do sboru dvanácti apoštolů.

634

Po nanebevstoupení Páně kázával Matouš nějaký čas v Palestině. Poněvadž bylo jeho úkolem hlásat Krista v jiných zemích, zanechal věřícím písemně to, co jim hlásal ústně. Svému spisu dal název “evangelium", tj. radostná zpráva, neboť v něm podal radostné poselství, že dávno očekávaný Vykupitel již přišel a svoje dílo vykonal. Tento krásný název byl potom rozšířen i na ostatní tři životopisy Páně, které později napsal Marek, Lukáš a Jan.

Evangelium napsal aramejským nářečím. Protože však všichni rozptýlení židé nerozuměli tomu nářečí, bylo toto evangelium— neznámo kým — přeloženo do řečtiny a jen v té se nám uchovalo.

Podle církevního podání Matouš kázal v Sýrii, v Persii a v Etiopii. V Etiopii pokřtil královu dceru Ifigenii, která učinila slib ustavičného panenství. Avšak její strýc Hirtak, když se stal králem, chtěl Ifigenii za manželku. Ifigenie, věrná svému slibu, odmítla. A když ji Matouš utvrzoval v jejím předsevzetí, král dal Matouše zavraždit. Matouš byl kolem r. 70 proboden oštěpem.

22. ZÁŘÍ. TOMÁŠ Z VILLANOVY, BISKUP A VYZNAVAČ. PAMÁTKA SV. MOŘICE A DRUHŮ, MUČEDNÍKŮ.

“Blaze milosrdným...”
(Mt. 5, 7)

Kdysi přišel domů mladý T o m á š z Villanovy (nar. 1488) bosý a bez pláště; matka ho kárala. Tomáš řekl: “Potrestej mne, matko, ale Bůh ví, že jsem se nemohl dívat na chudého chlapce, jak se třásl zimou.”

Kdysi přišli žebráci do domu; rodiče nebyli doma a špižírna zamčená. Tomáš neměl, co by žebrákům dal. I pochytal několik kuřat a dal jim je. Když mu to matka vytýkala, řekl jí: “Měl jsem takovou soustrast s chudými, a kdyby ještě jeden přišel, raději bych mu dal i slepici, než ho propustil bez daru," a dodal: “Po druhé nech špižírnu otevřenou!”

V patnácti letech ho dali rodiče na vysokou školu v Alkále. Tehdy mu zemřel otec a Tomáš věnoval zděděný dům ve Villanově městu na útulek pro chudé dívky a vdovy.

Když vystudoval, stal se profesorem, ale pohrdl světskou slávou a r. 1516 vstoupil bez vědomí přátel a příbuzných do kláštera mnichů a poustevníků řádu sv.

Augustina v Salamance. Brzy byl ustanoven převorem. Říkával: “Zbožnosti je třeba, ale vědy také; věda bez zbožnosti je jako ostrý meč v rukou dítěte. Věda se dá dobře srovnat s klášterní soustředěností."

Císař Karel V. chtěl ustanovit Tomáše granadským arcibiskupem, ale na světcovy úpěnlivé prosby od toho upustil. Brzy potom chtěl císař jmenovat jiného kněze arcibiskupem valencijským, ale sekretář se přeslechl a napsal do ustanovovacího dekretu Tomášovo jméno. Císař viděl v tomto omylu Boží vůli, ale Tomáš povolil teprve tehdy, když mu představený hrozil vyloučením z církve. Nový biskup přišel pěšky do Valencie. Když kanovníci zjistili, jak chudý je jejich nový arcibiskup, darovali mu čtyři tisíce dukátů, aby si

mohl pořídit nábytek. Tomáš vděčně přijal peníze, ale ihned je věnoval nemocnici, která nedávno před tím vyhořela. Jako arcibiskup měl roční příjem osmnáct tisíc zlatých. Tomáš spotřeboval sotva pětinu pro sebe, své úřednictvo a služebnictvo; všechno ostatní rozdal na dobré účely.

Za celý čas svého úřadování si dal Tomáš ušít jen dvě nové kleriky. Kanovníci na něj naléhali, aby si dal zhotovit klobouk z polohedvábné látky; prý je povinen tak učinit s ohledem na svou hodnost. Tomáš poslechl, a když klobouk dostal, zvolal žertem:

“ No prosím, v tomto klobouku spočívá arcibiskupská hodnost; moji kanovníci se domnívají, že nejsem arcibiskupsky oděn, nemám-li hedvábný klobouk."

Tomáš říkával: “Není slušné, aby sluha jedl lépe než jeho pán; chudí pak jsou moji páni a já jsem správce jejich statků."

Kdosi vyčítal Tomáši, že jeho dobroty zneužívají mnozí lenoši a ničemové. Tomáš řekl: “Nevadí, oklame-li vás kdo. Lépe je dát almužnu deseti nehodným, než jednoho hodného nechat odejít s prázdnýma rukama. Nad povaleči a tuláky ať bdí úřad! Kdo ke mně přichází a neostýchá se prosit, toho nemohu zahnat!" Také říkával: “Almužna nezáleží v tom, abychom něco dali, nýbrž abychom bližního z nouze vytrhli."

Dne 28. srpna 1555 se Tomáš roznemohl bolestmi v hrdle a zimnicí. Přijal svátosti umírajících. Pak se tázal, jaká je peněžní hotovost v domě. Řekli, že asi čtyři tisíce. Rozkázal, aby tři mužové chodili po městě a peníze rozdělovali. Mezitím rozdal všechen svůj nábytek, kromě lůžka, na němž ležel. Když se ti tři muži vrátili a neměli ještě všecky peníze rozdané, řekl: “Ach, proč mne zdržujete, abych mohl odejít na věčnost? Dejte to chudým nebo to zaneste do nemocnice! Ale honem pospěšte, ať tu přes noc nezůstane ani reál!" Když tak učinili, řekl: “Nyní umřu s radostí!”

Tu přišel žalářník. Tomáš mu řekl: “Příteli, nebyls tu, když se nábytek rozdával mezi ostatní služebníky. Nemám, než toto lůžko. To ti rád postoupím. Jen tě prosím, abys mi je zapůjčil, než umřu.” Zbavil se tak všech pozemských věcí, pozdvihl oči a povzdechl si: “Děkuji ti, Pane Ježíši Kriste, za milost, že mohu odejít z tohoto světa jako chudý řeholník." Pomodlil se zbožně žalm 31: “ Hospodine, utíkám se k tobě, kéž nejsem na věky zahanben ” a zemřel při slovech: “Svého ducha kladu do tvých rukou.“ Bylo to 8. září 1555.

23. ZÁŘÍ. LINUS, PAPEŽ A MUČEDNÍK. PAMÁTKA SV. TEKLY, PANNY A MUČEDNICE.

L i n u s z Volterry byl prvním nástupcem Petrovým. Je to ten Linus, přítel svatého Pavla, o němž se zmiňuje apoštol: “Pozdravuje tě Eubulos, Pudens, Linus a Klaudia a všichni bratří." (2. Tim. 4, 21) Za pomocného biskupa byl prý Linus posvěcen již od svatého Petra. Jméno Linovo je uváděno jako prvního nástupce Petra nejen v nejstarších seznamech římských biskupů, nýbrž následuje i v mešním kánonu hned po jménech apoštolů. Bližších zaručených zpráv o životě svatého Lina nemáme. Právem usuzujeme, že byl vynikajícím žákem apoštolských knížat. Podle breviáře nařídil, aby se křesťanské ženy účastnily bohoslužeb jen se zahalenou hlavou. Byl umučen na rozkaz konzula Saturnina. Pochován byl vedle svatého Petra na vatikánském svahu. Léta jeho pontifikátu lze udat jen přibližně 67—76.

“Ano, zkoušel jsi nás, Bože…”

(Ž. 66, 10)

Když sv. Pavel na své první misijní cestě (r. 45—50) přišel do hlavního města maloasijské Lykaonie, byla mezi obrácenými také T e k l a . Byla vzdělaná ve všech vědách tehdejší doby. Ale nenalezla v pohanských vědách žádné uspokojení. Byla

nadaná, inteligentní a nevěřila pohanským bájím, že svět řídí bohové, kteří jsou sami mezi sebou nesvorní. A že by slepý osud vládl nad lidským životem, to se jí zdálo ještě pošetilejší. A že člověk žije jen proto, aby na konci svého života s celou svou touhou po štěstí a s neukojitelnou žádostí po spravedlivém vyrovnání všech nespravedlností byl pochován do hrobu, to byla pro ni myšlenka nesnesitelná.

Tu přišel svatý Pavel, jenž sám probádal veškerou moudrost světa, než mu Bůh zjevil moudrost evangelia. Ve slovech tohoto muže nalezla Tekla, po čem tak dlouho toužila: rozluštění všech záhad života, jasnost ve všech pochybnostech, klid ve všech duševních bouřích. Teď jí bylo najednou jasné; svět neřídí bezmocní a vášniví bohové, nýbrž věčný a nekonečný Bůh, jenž stvořil svět z ničeho. Lidským životem nevládne slepý osud, nýbrž Boží Prozřetelnost, láskyplný Otec nebeský pečuje o každého z nás. Smrt není konec života, nýbrž *přechod k životu jinému.* Je to počátek pravého života, kde touha po štěstí bude ukojena a žádost po spravedlnosti bude naplněna. A když Pavel mocí svého přesvědčení a v Duchu svatém kázal o Ježíši Kristu, Synu Božím, který se z lásky k lidem stal člověkem a zemřel na kříži, ta slova vnikla do hlubin její duše a roznítila v jejím srdci svatou lásku k ukřižovanému Spasiteli. Rozhodla se, že se stane jeho učednicí a že mu zasvětí celé své srdce.

Pán přijal její oběť a vzal ji jako svatého Pavla do školy kříže a utrpení. Rodiče se snažili lichocením a hrozbami ji odvrátit od víry. Potom trpěla pronásledování od pohanského jinocha, kterému ji rodiče slíbili za manželku. Když nedosáhl svého cíle, udal Teklu u soudu jako křesťanku. Byla předhozena šelmám, avšak ty před ní zkrotly. Měla být upálena, ale když vstoupila na zapálenou hranici, byl oheň prudkým lijákem náhle uhašen a neublížil jí.

Vypravuje se, že se potom odebrala do Seleucie, kde ještě mnoho let v panenství zbožně žila, až dosáhla věku devadesáti let a zesnula svatou smrtí.

24. ZÁŘÍ. PAMÁTKA BL. PANNY MARIE DE MERCEDE, PATRONKY ŘÁDU NA VYKUPOVÁNÍ KŘESŤANSKÝCH ZAJATCŮ.

G e r a r d (Gebhard, slovansky Radko, česky Jaromír) se narodil v Benátkách; po vysvěcení na kněze si umínil vykonat pouť do Jeruzaléma. Šel s několika společníky Uherskem; král Štěpán postřehl Gerardova bystrého ducha i zbožnost a domlouval mu, aby zůstal v Uhrách a aby pracoval na utvrzování křesťanské víry. Gerard poslechl a se společníkem Maurem si upravil v Rakouském lese poustevnu a strávil tam sedm let v modlitbě a sebezapírání. Po r. 1000 byl Gerard ustanoven čanadským biskupem. Obyvatelstvo bylo ještě většinou pohanské, ale počet křesťanů se množil každým dnem a Uhři obrácení na víru milovali Gerarda jako svého otce.

Gerard zbudoval a ozdobil stoličný chrám sv. Jiří v Čanadě, zřídil v něm oltář ke cti Panny Marie a stanovil, aby dva zbožní starci každou hodinu před tím oltářem

zapalovali kadidlo; sám se tam pak modlíval církevní hodinky a každou sobotu sloužil mši svatou. Nařídil, aby věřící vyslovující jméno Panny Marie se ukláněli a aby ji nazývali “naše Paní". Gerard žil odříkavě; nosil drsné kající roucho a choval se nesmírně laskavě ke všem chuým. Své cesty konal pěšky a přebýval nejraději v chýškách chudých lidí nebo v jeskyních. Jednou přenocoval v domě o samotě; tu uslyšel dojemný dívčí zpěv; ptal se sluhy, kdo zpíval. Sluha odpověděl: “Dívka mlela obilí na

ručním mlýnku a při práci si prozpěvovala." Gerard řekl: “Ó, jak šťastný je člověk, když jako ona na příkaz nadřízeného trpělivě koná svou práci a nereptá." Gerard štědře dívku obdaroval a řekl jí, aby si byla vědomá toho, že poslouchat je blaženější než poroučet. —

Po smrti sv. Štěpána dosedl na trůn Petr, muž vášnivý a prostopášný; ten přijal Uhry od císaře Jindřicha III. v říšské léno, což bylo pokládáno za vlastizradu. Uherští velmožové prohlásili Petra za zbaveného trůnu a zvolili si za krále Arpádovce Ondřeje. Hodlali vyhubit křesťanské řády v zemi, obnovit staré maďarské obyčeje, pobořit křesťanské chrámy a kláštery a povraždit kněze a mnichy. Tak vzplanul v Uhrách požár všeobecné vzpoury proti křesťanství. Gerard se odebral ke králi do sídelního Bělehradu a chtěl ho přimět, aby zakročil proti buřičům na obranu křesťanství. Ale parta vzbouřenců ho na cestě přepadla a kamenovala. Biskup zvolal: “Pane, nepokládej jim to za hřích!" Jeden z vrahů mu probodl kopím srdce. Stalo se to r. 1047.

25. ZÁŘÍ. PACIFIK, VYZNAVAČ (MIROSLAV).

“Útočiště zarmoucených.”

P a c i f i k se narodil r. 1655 v městečku San Severin v kraji ankonském v bohaté a zbožné rodině. Jeho rodiče přišli bez vlastní viny na mizinu. Zemřeli, než Pacifik dospěl. Sirotka si vzal jeho strýc, muž drsný, který s ním přísně nakládal, a nebránil, aby i služebníci s ním surově zacházeli. Pacifik konal těžké domácí práce, a přesto musel snášet ústrky a příkoří. Někteří příbuzní se dozvěděli, jak špatně se s ním zachází, a chtěli ho vzít k sobě, ale on děkoval za dobrou vůli, že se mu daří

dobře.

R. 1670 vstoupil do řádu sv. Františka. Lid ho nazýval “útočištěm zarmoucených". Nikdo však nemůže jiné těšit, kdo sám netrpěl. Pacifik byl pokorný a v klášteře si volíval nejopovrženější práce. Někteří řeholní bratří se nad jeho horlivostí

pohoršovali a posmívali se mu: “Nejsi tak svatý, jak se děláš, nevěříme ti!" Pacifik odpovídal: “Správně o mně soudíte."

Žil přísně; třikrát týdně se postil o chlebu a vodě, jindy se spokojoval s velmi chudou stravou. Na tvrdém loži odpočíval jen málo, třikrát denně se bičoval, kolem beder nosíval ostrý pás a chodil bosý i za nepohody a zimy. A přece ho Pán Bůh ještě k tomu navštěvoval útrapami. Na nohách se vyrazily bolestné vředy, které mu působily až do smrti mnoho bolestí. Ještě mu nebylo čtyřicet let, když ohluchl. Byla to pro něj velká rána, neboť on rád zpovídal a ve zpovědnici mnoho dobrého vykonal. Nyní byl nucen vzdát se tohoto záslužného úřadu. Konečně v posledních letech oslepl. Všechny tyto zkoušky přijímal z rukou Páně s vděčností a říkal: “Je to vůle Boží, tak tomu chce Hospodin!" Kromě toho všeho býval postižen i jinými rozličnými chorobami, takže v posledních letech svého života nemohl téměř vstát z lůžka. Když cítil, že se blíží smrt, přijal svaté svátosti, poděkoval Bohu za všechna přijatá dobrodiní a s úsměvem na tváři tiše skonal 16. září 1721.

Úcta k práci.

Sv. E r m e n f r i d, opat. Legenda nám o něm mnohé vypravuje. Byl voják, později se stal mnichem a knězem.

V dřívějších dobách bylo zvykem, že se na mši sv. při obětování posvěcovaly chleby, ale nebyly proměněny. Tyto posvěcené chleby se jmenovaly eulogie a po mši svaté byly rozdávány lidu.

642

Ve starém životopise svatého opata čteme: “Když opat Ermenfrid při rozdávání eulogií viděl dělníka nebo chudáka s mozolovitýma rukama, *políbil napřed jeho ruce;* potom teprve mu podal posvěcený chléb." Zemřel r. 670.

26. ZÁŘÍ. CYPRIÁN A JUSTINA PANNA, MUČEDNÍCI.

Koncem 3. století žil v hlavním městě maloasijské Pisidie Antiochii modlářský kněz Edusius; měl dceru J u s t i n u, na níž si hodně zakládal. Vychoval ji v pohanských pověrách a dal ji vzdělat v tehdejších vědách. Krásná a inteligentní dívka pilně sloužila modlám, ale nepropadla pohanským zlořádům, nýbrž zachovávala přirozený zákon Boží, vepsaný do každé lidské duše. Nedaleko přebýval křesťanský jáhen Prelius. Justina ho dost často slyšela, jak vykládal pokřtěným pravdy Kristovy víry, a milost Boží ji osvítila, že uvěřila a přijala svatý křest. Od té doby byla nevýslovně šťastná a neměla vřelejší přání, než aby se také její rodiče odvrátili od mrtvých pohanských bohů a uvěřili v Ježíše Krista. Mluvila o tom nejprve s matkou a potom s otcem, ale prozatím bez úspěchu. Později byl Edusius obrácen zvláštním snem. Zdálo se mu, že vidí Krista obklopeného anděly a slyší jeho hlas: “Pojď ke mně do království nebeského!" Tento sen ho přiměl, že se dal v křesťanské víře vyučit a pokřtít. Podobně i jeho manželka přijala svatý křest.

Justinu jednou ji při cestě na bohoslužby spatřil urozený pohanský mladý muž Aglaides, zahořel k ní láskou a nabídl jí manželství. Odmítla ho.

Toho času přebýval v Antiochii učený pohan Cyprián, který byl známý čarodějským uměním. Aglaides se na něj obrátil a slíbil bohatou odměnu, jestliže mu svým tajemným uměním získá Justinino srdce. Čaroděj slíbil bez rozpaků, že požadovanou věc provede, a začal

se ihned obvyklými kouzelnickými prostředky dovolávat zlých duchů, aby vzbudili v Justině náklonnost k Aglaidovi. Justina věděla o těchto úkladech, bděla ostražitě nad svými smysly, zapírala se tuhým postem a modlila se bez ustání, aby ji Bůh v tomto obranném boji svou milostí posiloval. Vzývala také Rodičku Boží a volala k ní: “Panno nejčistší, přispěj na pomoc panně!” Nejmocnější zbraň proti nástrahám a pokušením zlých duchů měla ve znamení sv. kříže, kterým je vítězně přemáhala. Konečně se Cyprián přesvědčil, že jeho umění proti křesťanské panně nic nezmůže. Pojala ho hrůza z toho, že se rouhal Bohu a sloužil ďáblu. Ale zároveň ho osvítila Boží milost a dala mu vnuknutí, aby šel na radu ke křesťanskému knězi Eusebiovi, co by měl činit, aby našel pokoj. Eusebius ho ujistil, že Kristus Pán zemřel za všechny lidi a nepohrdne ani největším hříšníkem, který chce konat upřímné pokání. Řekl: “Kristovu moc nad zlými duchy jsi poznal na Justině; a jeho moc ti dá útěchu a blahý mír, uvěříš-li, budeš-li se kát a dáš-li se pokřtít."

Pokání bývalého pohanského čaroděje bylo opravdové. Na důkaz své upřímné vůle a skutečné kajícnosti rozdal své statky chudým, vyznal se před shromážděným sborem věřících veřejně z předešlých hříchů a spálil před nimi svoje kouzelnické

knihy i pověrečné nástroje.

Jakmile nastalo nové pronásledování křesťanů za císaře Diokleciána, byli Cyprián i Justina jako hlavní sloupy církve antiochijské udáni, zajati, spoutáni a pohnáni před soud. Zde Cyprián podrobně vylíčil, jakým způsobem byl obrácen na víru, a domlouval pohanskému soudci Eutolmiovi, aby se také odřekl pošetilé modloslužby a uvěřil v pravého Boha. Rozhněvaný soudce ho dal za to natáhnout na skřipec a mučit ostrými hřebeny; Justinu rozkázal zbičovat. Oba velebili Boha a řekli soudci: "Tímto mučením se staneme účastníky věčné slávy." Eutolmius jim odpověděl posměšně: "Pomohu-li vám takovým způsobem do vašeho nebe, tak vás nepřestanu mučit." Rozkázal zostřit mučení,

ale oba mučedníci stáli pevně ve víře. Potom dal soudce Cypriána vsadit do žaláře a Justinu odvést do domu jakéhosi Terencia. Po několika dnech je nechal opět předvést a radil jim, aby se odřekli Krista, protože prý ani sobě nemohl pomoci. Na to řekli mučedníci: "Ty nevíš, že teprve po časné smrti nastane nesmrtelnost, a neznáš toho, jenž svou smrtí smrt přemohl. Smrt nás uvede k němu do života věčného!" Nahlédl tedy soudce, že oba křesťany žádným způsobem od víry neodvrátí, rozkázal je uvrhnout do kotlů naplněných vřelou smolou, smíšenou s voskem a lojem. Ale Bůh, v něhož důvěřovali, je nenechal zahynout a byli zachráněni bez úrazu. Toho se soudce zhrozil a dal Cypriána a Justinu dovést do Nikomedie k císaři Diokleciánovi. Císař je odsoudil na smrt mečem. Pak byli oba vyvedeni na popraviště. Zde poklekli, pomodlili se za blaho svaté církve, a když takto poručili své duše Bohu, připravili se na poslední boj. Cyprián postavil Justinu před sebe, aby se nepolekala jeho krve a byla sťata dříve. Když se to stalo, přistoupil jakýsi Theoktist k Cypriánovi a na rozloučenou ho vroucně políbil. Felix, který
jménem císaře řídil popravu, ho rozkázal ihned po Cypriánovi také popravit.

V čem záleží svatost.

Sv. N i l u s žil o samotě v dokonalé službě Boží. Přicházeli i jiní muži s prosbou, aby je vedl k dokonalosti. On je chtěl zkoušet a řekl jim jednoho dne: "Máme příliš mnoho vinných kmenů ve vinici. Pojďte, vykácíme ty, které jsou zbytečné." Bratří beze slova svolili a vykáceli nejkrásnější část vinice. Z toho světec poznal, že jsou ochotni zapřít svou vlastní vůli, a svolil, že bude jejich učitelem na cestě k Bohu.

Jeho nejlepším žákem byl Štěpán. Zacházel s ním však tak, jak zachází Bůh se svými miláčky; káral ho a trestal více nežli ostatní. Štěpán byl trochu neobratný a

pomalý.

645

Protože byl při cvičení často ospalý, dal mu Nilus udělat židli s jednou nohou, takže Štěpán musel stále dávat pozor, aby se nepřevrátil. Když někdo v kostele mezi kázáním šeptal, řekl Nilus: “To jistě nikdo jiný nešeptá než Štěpán; vyžeňte ho ven, aby vám nedával špatný příklad!" — Viděl-li Nilus, že někdo u stolu jí hlučně a hltavě, potrestal za to Štěpána a poslal ho od stolu, aby tak napravil ty, kteří se vskutku provinili.

Když Štěpán umíral a bratří mniši byli kolem něho shromážděni, řekl k němu Nilus: “Bratře Štěpáne, teď umíráš, požehnej svým bratřím.” Tiše a poslušně se Štěpán pozvedl a žehnal bratřím. Potom mu řekl opat: “Nyní odpočívej, neboť už nemáš síly!" A Štěpán si lehl a zemřel takřka v poslušnosti, jako v poslušnosti žil. Svatý Nilus však naříkal: “Ach, dobrý Štěpáne, jenž jsi byl tak dlouho mým spolupracovníkem, nyní jsme rozloučeni; ty jdeš do zaslouženého pokoje, já však zůstávám za trest zde; ty jsi bojovník a mučedník, neboť já jsem byl tvým mučitelem."

Když s ním jednou dlouho hovořil císař Ota III., řekl Nilovi při odchodu: “Ctihodný otče, žádejte ode mne jako od svého syna, co byste si přál, s radostí vám to chci splnit." Svatý stařec položil svou ruku na císařova prsa a řekl: “Milosti, nepřeji si od vás nic jiného než spásu vaší duše. I když jste císař, přece jen jste člověk smrtelný, musíte zemřít a objevíte se před soudnou stolicí Boží, kde musíte klást počet ze všeho, co jste učinil dobrého nebo zlého." Císař byl dojat až k slzám a nezapomněl na radu svatého opata. A dobře udělal, neboť již o čtyři roky později ho zachvátila zimnicí a za několik dní zemřel.

Nilus slovem i příkladem učil své žáky, jak se mají zapírat a hříšné žádosti dusit již v zárodku. Jednou dostal darem koš plný ryb. Když však viděl, že bratří mniši příliš žádostivě hledí na ryby, rozdal je chudým.

Kdysi se ho tázali: “Jaké povolání má mnich?” odpověděl: „Mnich má obětovat svůj život. Jeho povolání je milosrdenství.”

Nilus zemřel 27. prosince 1005.

646

27. ZÁŘÍ. KOSMA A DAMIÁN, MUČEDNÍCI

“Ježíši Kriste, lékaři světa!"

K o s m a a D a m i á n se narodili v Arábii a byli vychováni v Sýrii. Byli lékaři. Milost Boží byla s nimi, takže zanedlouho byli známi široko daleko svým uměním jak u křesťanů, tak i u pohanů. Viděli v nemocných syny a dcery Otce nebeského a bratry v Kristu Ježíši. Proto se snažili léčit nejen jejich neduhy tělesné, ale oblažit i jejich duše útěchou náboženskou. Cestou k nemocným se za ně modlívali a když vkročili do jejich příbytků, znamenali je nejprve svatým křížem. Poučovali nemocné zvlášť o hříchu a jeho následcích a napomínali k pokání. Za svoje služby nebrali peníze, proto se jim obecně říkalo "anargyrové", tj. muži nepřijímající peněz. Bůh provázel jejich dobré skutky podivuhodnými úspěchy. I mnozí pohané se obrátili na křesťanskou víru.

V té době za císaře Diokleciána nastalo křesťanům nové a poslední pronásledování. I svatí bratří byli zadrženi a vedeni k soudu. Když se nechtěli Ježíši Kristu zpronevěřit, byli nataženi na skřipec. Oni se však modlili a volali: "Nedbáme na tyto bolesti, protože je snášíme ve jménu Ježíšově. Máš-li po ruce bolestivější mučení, zkus, s námi je Kristus." Podrážděný vladař dal mučedníky odvést k moři, aby byli utopeni. Bůh však byl jejich ochránce; když je kati svázali a hodili do moře, vlny je vynesly bez pohromy na břeh. Pověrčivý vladař přičítal tuto záchranu kouzlům a řekl svatým bratřím: "Spolčím se s vámi, jestliže mne naučíte vašemu kouzelnickému umění." Oni pak odpověděli: "O kouzlech

nevíme nic, jsme křesťané! Spoj se s námi ve jménu Ježíše Krista a poznáš jeho všemohoucnost!" I zvolal vladař: " Nebudu už déle trpět vaše rouhání proti našim bohům" a dal mučedníky odvést do žaláře. Druhého dne rozkázal podpálit hranici dříví a oba mučedníky uvrhnout do ohně; ale plamen jim neublížil. Opět zvolal užaslý vladař: "Jste mocní kouzelníci, avšak nepřestanu vás mučit, dokud se nepodrobíte vůli císařů a nebudete obětovat bohům." Říkají mu svatí bratří: "Tvoji bohové a panovníci jsou chatrní. Králem a naším pánem v nebi je Kristus, Syn Boží." A tak vladař rozkázal pověsit Kosmu a Damiána na kříž, házet po nich kamením a střílet do nich šípy; ale kameny a šípy se od nich odrážely a neuškodily jim, poranily však několik katů. Nakonec byli popraveni mečem r. 287.

28. ZÁŘÍ. VÁCLAV, MUČEDNÍK, PATRON ČESKÝ.

Anděle Boží, strážce můj!

Sv. V á c l a v se narodil kolem r. 903 (Dr Stejskal udává rok 907) asi na tvrzi Stochově jako nejstarší syn českého knížete Vratislava I. a jeho manželky Drahomíry. Byl velice nadaný a bystrý. Zprvu jej vychovávala jeho babička sv. Ludmila; vedla ho k bázni Boží, cvičila v křesťanských ctnostech a dbala na to, aby si pod vedením kněze Kaicha osvojil znalost slovanského jazyka slovem i písmem. Protože bylo zapotřebí, aby dědic trůnu znal také jazyk a obřad latinský, který byl běžný v západních zemích, byl poslán na hrad Budeč, kde ho latinský kněz Uceno (Vincenc) učil znát latinské knihy.

Když r. 921 zemřel kníže Vratislav, shromáždil se všechen lid země a zvolil Václava vévodou. Ale protože byl nezletilý, vládla nějaký čas místo něj jeho matka Drahomíra.

Václav se ujal vlády kolem r. 923. Bylo mu tehdy asi dvacet let. Čechy byly na pokraji záhuby. Václav zachránil svou statečností a moudrostí celistvost i nezávislost české

země. Osvědčoval hned na počátku své vlády mírnost a v upřímné zbožnosti se vyznačoval i křesťanskou pokorou. Z toho soudili někteří lechové, že nemá tolik statečnosti, jako míval jeho otec Vratislav. Zvláště zlický vévoda Radislav začal proti mladému knížeti dělat intriky a škodit jeho krajinám. Václavovi nezbývalo, než táhnout do pole proti hrdému nepříteli. U Žitoměře (nyní Štolmíř, u Českého Brodu) se schylovalo k boji. A tu se ukázala i lidská statečnost, i otcovská láska mladého knížete k poddanému lidu. Zželelo se mu nevinné krve, která se měla kvůli odbojnému Radislavovi na obou stranách prolévat. Jako pravý otec svého lidu a křesťanský hrdina neváhal vydat vlastní život v sázku, aby ušetřil nevinnou krev. Před tváří obojího vojska vyzval Radislava na rytířský souboj, aby ten z nich byl hlavním knížetem v Čechách, kdo v zápase zvítězí. Pyšný Radislav jen ze studu přijal toto vyzvání a právě zahájený zápas skončil vítězstvím Václava. Radislav totiž spatřil na přilbici knížete Václava skvoucí kříž a po jeho boku anděly, kteří odbojnému vévodovi hrozili. Ochromený strachem seskočil z koně, pokořil se a prosil za odpuštění. Svatý kníže mu odpustil a řekl: “Vrať se domů v pokoji, měj dost na svém, já od tebe nic nežádám."

Kdysi byl Václav pozván od císaře Jindřicha Ptáčníka na společnou schůzi. Václav se opozdil v chrámu Páně a všichni čekali na jeho příchod. Císař se nad tím rozmrzel a nařídil, aby shromáždění nevzdali Václavovi poctu, až vstoupí. Jakmile však císař spatřil Václava — sestoupil z trůnu, kráčel mu v ústrety a posadil ho na čestné místo vedle sebe. Ostatní shromáždění žasli nad touto uctivostí; po skončené poradě se tázali císaře, proč tak náhle změnil svůj dřívější úmysl. Císař odpověděl: “Nemohl jsem jednat jinak; jakmile Václav vstoupil, spatřil jsem na jeho čele

lesklý kříž a po jeho boku dva anděly." Tímto zjevením byl Jindřich tak zasažený, že nabídl světci svou pokladnici, aby si z ní vybral několik klenotů. Ale Václav si vzal jen rámě sv. mučedníka Víta.

649

Zbožný život knížete Václava nebyl mnohým lechům a vladykům po chuti. Mnozí z nich byli buď pohané nebo povrchní křesťané; toužili po nevázaném životě a chtěli se Václava zbavit. Bratr Boleslav, údělný kníže pšovský, z touhy po trůnu se přidal ke spiklencům. Byl prudký a ctižádostivý; spiklenci mu namlouvali, že je pro trůn způsobilejší než Václav, ba neostýchali se lživě tvrdit, že mu Václav ukládá o život.

Boleslav se přiklonil k zločinnému záměru. Pozval bratra na 27. září do Boleslavi, kde se měla konat památka posvěcení kostela sv. Kosmy a Damiána. Václav, třebaže dobře věděl, jaké úklady se proti němu chystají, přijal pozvání a odebral se s družinou do Boleslavi. Zúčastnil se bohoslužeb, a pak, než začala hostina, se věnoval rytířské hře na nádvoří. “Usedl na koně, začal hrát rytířskou hru (podobnou turnaji) a bavit se se svou družinou na Boleslavově dvoře a pak vesele vstoupil do domu, kde se měla konat hostina. Václavovi odpůrci s ukrytými dýkami za zády pod oděvem neustále pomýšleli na vraždu; třikrát vstali, aby ji provedli, třikrát opět usedli. K Václavovi přistoupil jeden z jeho přátel a řekl mu potichu: “Chystám pro tebe potají koně, sedni na něj! Uprchni! Hrozí ti tu smrt!' Václav však po hostině vzal do ruky pohár a proslovil přípitek ke cti sv. Michala archanděla. Pak odešel do hostinské síně, aby si odpočinul a dlouho se zbožně modlil, zpíval žalmy, až nakonec unaven usnul."

V noci se sešli spiklenci v Hněvsově dvoře, pozvali k sobě Boleslava a radili se: “Půjde na jitřní, tehdy jej chytíme." Když pak ráno zvonili na jitřní, Václav uslyšel zvon a řekl: “Sláva tobě, Pane, že jsi mně dal dočkat se tohoto rána." Vzal opánky, umyl se a šel na jitřní. Boleslav přikázal kněžím chrámu sv. Kosmy a Damiána, aby Václavovi neumožnili vejít do chrámu. Vskutku, kněz chrámu, jakmile spatřil Božího muže přicházet, zavřel chrámové dveře. Boleslav spěchal za Václavem. Václav ho uviděl a pozdravil se s ním: “Zdráv buď, bratře! Přijmi tě Kristus k věčné hostině, žes mne a mou družinu včera tak dobře pohostil!” Boleslav odpověděl: “Včera podle možnosti, dnes

650

však bratr bratru poslouží takto!" Máchnul mečem a udeřil Václava do hlavy. Václav zachytil meč a řekl: “Jak neobratně si počínáš, abys mne ranil," a srazil

Boleslava na zem se slovy: “Vidíš, člověče, že tě mohu zničit jako nejmenší zvířátko. Ale ať je ode mne daleko to, aby se má ruka pošpinila bratrovou krví" a vrátil mu meč a pospíchal do kostela. Boleslav křičel: “Přátelé, přátelé! Kde jste kdo? Špatně pomáháte svému pánu v úzkosti!" Tu se vyřítil celý zástup s meči a oštěpy! Česta a Tyra zranili Václava. Hněvsa přiskočil a probodl ho mečem. Václav vypustil duši v modlitbě: “Pane, do tvých rukou poroučím ducha svého." Bylo to dne 28. září r. 929.

29. ZÁŘÍ. MICHAEL, ARCHANDĚL.

“Michael — Kdo jako Bůh?"

S ostatním světem stvořil Bůh též pouhé duchy; říkáme jim andělé. Všichni andělé byli zprvu svatí a blažení. Avšak měli se osvědčit v dobrém a takto si zasloužit všechny ty vzácné milosti, jimiž je Bůh obdařil. Museli se rozhodnout pro Boha nebo proti Bohu.

Jaká byla zkouška andělů, nevíme. Někteří svatí Otcové se domnívají, že Bůh zjevil andělům tajemství, jak Syn Boží přijme na sebe přirozenost lidskou. Když prý toto tajemství bylo andělům zjeveno, povstala jedna část proti Synu Božímu a nechtěla se mu klanět. Tito vzpurní andělé pokládali lidskou přirozenost za příliš nepatrnou, aby se s ní Bůh spojil a ji takto nad samé anděly povýšil, a proto se vzbouřili proti Bohu. V nebi nastal boj. Byl to ovšem boj čistě duševní, neboť andělé jsou duchové.

Svatý Jan líčí tento boj takto: “A strhla se bitva na nebi: Michael a jeho andělé se utkali s drakem. Drak a jeho andělé bojovali, ale nezvítězili, a nebylo již pro ně místa v nebi. A veliký drak, ten dávný had, zvaný ďábel a satan, který sváděl celý svět, byl svržen na zem a s ním i jeho andělé. A slyšel jsem mocný hlas v nebi: ‚Nyní přišlo spasení, moc a království našeho Boha i vláda jeho Mesiáše; neboť byl svržen žalobce našich bratří, který je před Bohem osočoval dnem i nocí. Oni nad ním zvítězili pro krev Beránkovu…'" (Zjev. 12, 7—11)

Sv. Petr píše: “Vždyť Bůh neušetřil ani anděly, kteří hřešili, ale strhl je do temné propasti podsvětí a dal je střežit, aby byli postaveni před soud." (2. Petr. 2. 4) A sv. Juda: “Také anděly, kteří si nezachovali své vznešené postavení, ale opustili určené místo, drží ve věčných poutech v temnotě pro veliký den soudu." (Jud. 6)

Ve sborech svatých andělů vyniká archanděl Michael jakožto vítězný bojovník pro Boha a jeho království. Jeho jméno značící: “Kdo jako Bůh" je i jeho posvátné heslo. Bůh mu propůjčuje moc na potírání svých nepřátel. Proto je také sv. Michael zvláštním ochráncem katolické církve.

30. ZÁŘÍ. JERONÝM, CÍRKEVNÍ UČITEL.

“Poznání však vede k domýšlivosti…“

(Kor. 8,1)

J e r o n ý m se narodil kolem r. 342 ve Stridonu v Dalmácii. Rodiče byli zámožní a dali syna pečlivě vychovat. Povahově vznětlivý chlapec projevoval již brzy neobyčejné schopnosti, a tak ho otec jako mladistvého poslal studovat do Říma.

652

Zde se s velkou pílí vrhl do studií a učinil značné pokroky ve vědách; avšak ve víře upadal. Byl sice od rodičů zbožně vychován a také zpočátku chodíval o nedělích a svátcích ke hrobům apoštolů a mučedníků, aby se tam pomodlil, ale čím dál víc zanedbával náboženství. Věda ho naplnila pýchou a stálý styk s pohanskými učenci a lehkomyslnými studenty způsobil, že ztrácel zbožnost.

Jeroným zabočil na kluzkou dráhu prostopášnosti. Nesetrval na ní však dlouho, neboť nad ním Bůh bděl a nedal mu zahynout v divém víru zkaženého pohanského života. Často se stávalo, že Jeroným při hýření se svými kumpány se náhle s ošklivostí odvrátil od divokých rozkoší a věnoval se tím pilněji vědám. S výborným prospěchem dokončil studia a dal se na cesty po západních evropských zemích, aby osobně poznal tehdejší vynikající učence. Zavítal také do Trevíru, kde byla slavná škola. Zde získal více než vědu: obrátil se celým srdcem k Bohu a rozhodl se, že se nadobro odloučí od světa a zasvětí se odříkavým životem Bohu a církvi. Navštívil několik slavných poustevníků v Egyptě, aby se tomu od nich naučil, a konečně se odebral sám na poušť Chalcis, aby tam činil pokání za své hříchy.

Jeroným žil na poušti nadmíru přísně. Živil se ruční prací a požíval jen chleba, zelené byliny a vodu. Spával na holé zemi a zapíral se tuhou kázní. Ale přesto všechno byl pronásledován hroznými pokušeními. Vracely se mu vzpomínky na světské rozkoše a jeho srdce hořelo touhou po hříšných radostech. Ale světec nepovoloval. Vrhal se před křížem na zem a s pláčem volal k Bohu o pomoc a rozmnožoval své kající skutky.

653

A ještě jednoho prostředku užíval; začal znovu pilně studovat. Naučil se dokonale hebrejsky, později i aramejsky, a tak se stal schopným vykonat veliké dílo, k němuž ho Bůh povolal: přeložit Písmo svaté do latiny.

Odříkavostí a duševními pracemi tak zeslábl, že se nemohl na loži ani obracet. K tomu přistoupila i slabost zraku. Přicházeli žáci a Jeroným jim diktoval do pera

některé spisy. Chystal se zbožně na smrt. Přátelům řekl: “Miláčkové! Přinášíte mi zprávu, že smím již odcestovat. Bůh vám zaplať za tuto blahou zvěst! Nadešla nejvzácnější chvíle mého života, Ó smrti, jak jsi krásná a příjemná! Jak chybují lidé, když si tě zobrazují šeredně! Jen pro bezbožníky jsi hrozná." Po těch slovech skonal 30. září r. 420.

ŘÍJEN

1. ŘÍJNA. REMIGIUS, BISKUP A VYZNAVAČ.

Sv. R e m i g i u s se narodil v Laudunu (nynějším Laonu) ve Francii r. 436 ve šlechtické rodině.

“Zdržuj se, buď trpělivý, počínej si horlivě!" tato tři pravidla byla heslem sv. Remigia.

“Z d r ž u j s e!" Remigius prožil mladá léta v tiché domácnosti bohabojných rodičů a umínil si, že se odloučí od světa a bude sloužit Bohu ve stavu duchovním. Odešel na poušť a tam se nějaký čas připravoval modlitbou a kajícími skutky. Potom přijal nižší svěcení. Ačkoliv se stranil světa, nezůstaly jeho mimořádné vlohy a ctnosti skryté. R. 458 byl zvolen remešským arcibiskupem.

“Po č í n e j s i h o r l i v ě!" Remigius se dlouhá léta snažil získat pohanské Franky pro Kristovu víru. Zdálo se však, že jeho práce je marná. Když král Franků Chlodvík v bitvě u Ziilpichu slíbil, že se dá pokřtít, a potom to na sněmu oznámil svým poddaným, všichni volali nadšeně: “Zavrhujeme, králi, bohy smrtelné a budeme následovat Boha nesmrtelného, kterého zvěstuje Remigius.” Arcibiskup tedy začal s velkým nasazením ve dne i

v noci, sám i s přispěním jiných duchovních učit Franky pravdám Kristova náboženství. Vykořeňoval pohanské zlozvyky, stavěl chrámy, vychovával zbožné duchovenstvo, neúnavně hlásal slovo Boží a vlastním příkladem vedl svoje svěřence na cestě do nebe.

“B u ď t r p ě l i v ý !” Svatý arcibiskup nebažil po vezdejších statcích a nelpěl na nich. Kdysi v předtuše, že v příštím roce bude z neúrody drahota a hlad, nashromáždil na svém dvorci množství obilí, aby měl zásobu pro chudinu, o niž nepřestával otcovsky pečovat. Ale někteří zlomyslníci pokládali tuto biskupovu opatrnost za lakotu. Pomlouvali Remigia a jednoho dne mu zásoby zapálili. Arcibiskup spěchal k hořícímu stohu, viděl však, že oheň již nelze uhasit, ale zůstal klidný; postavil se k ohni a řekl rozmarně: “Chléb jsme ztratili, a tak se aspoň ohřejme, protože je dnes chladno!"

Na konci svého života Remigius oslepl. Zemřel ve věku devadesáti sedmi let r. 533.

2. ŘÍJNA. SVATÝCH ANDĚLŮ STRÁŽNÝCH.

Sv. L e o d e g a r (zvaný také Ludger) pocházel ze vzácného franského rodu. Měl bratra Guerina a sestru Bereswindu, která byla provdaná za alsaského vévodu Ethika a stala se matkou sv. Otilie. Po dokončení svého vědeckého vzdělání byl ustanoven jako pomocník v úřadě poitierského biskupa a krátce potom se stal představeným v klášteře St. Maixentském v Poitiersu.

655

Franská královna sv. Bathilda povolala Leodegara za vychovatele svého pětiletého syna Chlotara a ustanovila ho autunským biskupem. Lidé svého horlivého biskupa milovali, ale ti špatní ho nenáviděli. Jeho nejhorším nepřítelem byl královský správce Ebroin, protože se ho svatý biskup odvážil pokárat za jeho zločiny.

Když mladičký král Chlotar zemřel a Bathilda vstoupila do kláštera, stal se franským králem austrásský král Chilperich. Ten nechal Ebroina zavřít do luxeuilského kláštera, aby tam činil pokání. — Chilperich zpočátku vládl rozumně podle rady biskupa Leodegara. Avšak brzy se přiklonil k bezcha- rakterním pochlebovačům, žil prostopášně, hověl svým vášním a utlačoval poddaný lid. Když pak uzavřel proti církevním zákonům sňatek se svou neteří, nezbývalo Leodegarovi než prohlásit sňatek za neplatný. Král se rozzuřil a vzplanul tak vášnivým hněvem, že se neštítil při bohoslužbách napadnout taseným mečem svatého biskupa. Jen stěží bylo zabráněno hroznému zločinu na posvátném místě. Leodegar uprchl, ale dohonili ho a na rozkaz krále zavezli do luxeuilského kláštera. Tam se setkal pod jednou střechou se svým úhlavním nepřítelem Ebroinem.

Ale ještě téhož roku (673) byl zavražděn král Chilperich a Leodegar i Ebroin byli propuštěni na svobodu. Ebroin se zase domohl vlivu u dvora a prohlásil Chlotara III. za krále. Leodegar však zůstal věrný pravému králi Theoderichovi. Proto Ebroin poslal vojsko proti městu Autunu. Měšťané se přichystali k obraně. Vojevůdce jim však vzkázal: “Přísahali jsme, že proměníme Autun ve zbořeniště, nebude-li nám vydán biskup Leodegar." Svatý biskup se obětoval a vydal se dobrovolně do rukou svých nepřátel. Žoldnéři se na něj vrhli a vyloupali mu oči. Potom dostal vévoda Vajmer rozkaz, aby odvedl slepého a bezbranného starce na

pusté místo, kde by zahynul. Ale vévodovi se zželelo ubohého trpitele. Odvedl ho do fekamp- ského kláštera. Když se Ebroin po dvou letech dozvěděl, že Leodegar ještě žije, dal mu katem uříznout rty a kus jazyka, vláčet ho ulicemi města a nakonec vsadit do žaláře. Avšak ani tím nebyla

Ebroinova pomstychtivost ukojena. Po třech letech pohnal svatého biskupa k soudu za to, že prý byl spoluvinen na zavraždění krále Chilpericha. Ačkoliv Leodegar dokázal svou nevinu, byl odsouzen a odveden do odlehlého lesa, aby tam byl popraven. Tři žoldnéři necítili v sobě sílu propůjčit se k takovému zločinu. Až čtvrtý žoldnéř uťal mučenému trpiteli hlavu.

Sv. Leodegar napsal před smrtí své matce: “Blahoslavená smrt, která nás uvede do lepšího života. Blahoslavená ztráta věcí porušitelných, neboť nám uděluje poklady nehynoucí. Blahoslavený zármutek, neboť nám způsobuje útěchu andělskou. Blaze mi, že jsem svrhl těžké břemeno světa a vzal na sebe sladké jho Kristovo."

3. ŘÍJNA. TEREZIE JEŽÍŠKOVA, PANNA.

T e r e z i e J e ž í š k o v a , rozená Martinová, přišla na svět dne 2. ledna 1873 v Alenconu v Normandii. Když jí byly čtyři roky, umřela jí matka. Otec se přestěhoval s dětmi do Lisieux. Ve věku čtrnácti a půl roku se rozhodla, že poprosí otce o svolení ke vstupu do kláštera karmelitek. Na začátku r. 1888 dal biskup své svolení.

Sv. Terezie Ježíškova z poslušnosti napsala dějiny své duše. Čteme v nich:

“Jedna velice zbožná sestra mi byla nepříjemná a cokoliv dělala, bylo mi nemilé. Jistě to byl zlý duch, který mně ukazoval jenom nepříjemné stránky její povahy.

Toho jsem však chtěla použít, abych rázně přemáhala přirozený odpor a nejenom vnitřně, ale i viditelně splnila přikázání lásky k bližnímu. Snažila jsem se tedy zacházet s touto sestrou tak laskavě, jako by byla mou nejdražší přítelkyní.

Kdykoliv jsem se s ní setkala, vykonala jsem potichu za ni modlitbičku a obětovala jsem Pánu Bohu její skryté ctnosti. Cítila jsem, že jsem tím způsobila Spasiteli radost, neboť umělec je rád, když se obdivujeme jeho dílu.

Nestačilo mi proto jenom se modlit za sestru, která byla pramenem mých mnohých bojů, ale všemožně jsem se snažila prokazovat jí maličké služby lásky.

Není to zvláštní, že mi jednoho dne tato sestra celá rozradostněná řekla: ‚Milá sestro Terezie, neřekla byste mi, co vás tak ke mně přitahuje? Nepotkám vás nikdy, aniž byste se na mne laskavě neusmála.'

Ani netušila, že to byl Ježíš, kdo mne k ní přitahoval, kterého jsem viděla skrytého v její duši, — onoho božského Mistra, jenž nám oslazuje všechno, co je jinak hořké a těžké."

Měla teprve čtyřiadvacet let a už ležela nemocná na souchotiny, bez naděje, že se uzdraví. Sestry věděly, že má ráda květiny, proto jí přinesly několik květů koukole a několik zralých klasů. Nemocná dlouho hleděla na kytičku; potom řekla: “Tento klas jako by byl obrazem mé duše. I mně udělil Pán Bůh přemnohé milosti, k mému dobru i pro spásu jiných. Jako tento plný klas chci pokorně sklánět svou hlavu a radostně uznávat, že všechno požehnání pochází shůry."

Jednou, aby povzbudila novicky, prozradila jim tajemství svého srdce: “Od svých tří let jsem Pánu Bohu nic neodepřela, kdykoliv jsem poznala, že je něco vskutku vůle Boží."

Bůh nežádá navenek velké skutky, nýbrž velkou lásku, velkou touhu. Co si přála sv. Terezie? “Chtěla bych být knězem, apoštolem, církevním učitelem, mučednicí, chtěla bych bránit svatou církev a konat hrdinské činy. Chtěla bych být misionářem, nejen na několik let, nýbrž po všecka století až do skonání světa. Nade všecko však si cením mučednictví; toužím po něm. Ano, mučednictví, to je opravdu sen mého mládí. Pošetilost

mého srdce jde tak daleko, že se mi jeden druh mučednické bolesti zdá nedostatečný, přála bych si trpět všechna muka." Jindy řekla: “Chci lidem ukázat prostičkou cestu do nebe, kterou jsem sama kráčela." “A jak byste označila tu prostičkou cestu, kterou chcete ukazovat lidem?" “ To je cesta d u c h o v n í h o d ě t s t v í . Chci lidem poukázat na jejich nepatrné denní úkony, chci jim říci, že mají zde na zemi jen jednu malou úlohu: totiž sypat Pánu Ježíši květiny každodenních obětí a takovou věrnou láskou si naklonit jeho Srdce."

Když se jí v nemoci přitížilo, tázala se představená, zdali má některá sestra u ní zůstat na noc. Odpověděla: “ Ne, drahá matko, jsem šťastná, že mám odlehlou celu a neruším sestry. Jsem ráda, že trpím skrytě; neboť když mě někdo lituje a stará se o mne, pozbývám vnitřní radost, která doprovází mé utrpení."

Později ale přece musela jedna sestra u ní zůstávat přes noc. Viděla Terezii, že nespí, ale má ruce sepjaté a upírá zraky k nebesům. “Proč nespíte?" tázala se ošetřovatelka, “máte se snažit usnout." “Nemohu, sestřičko, nemohu, mé bolesti jsou příliš veliké." “A co říkáte Ježíši v modlitbě?" “ N i c ; jen Ho miluji."

K bolestem tělesným se přidružily i bolesti duševní. Její smrtelný zápas byl těžký. Říkávala: “Je třeba hodně se modlit za umírající; kdyby lidé věděli, co umírající vytrpí!"

Jindy zvolala: “Ďábel je u mne. Nevidím ho sice, ale cítím jeho přítomnost. On rozmnožuje moje bolesti, abych si zoufala. Nemohu se ani modlit, mohu jenom pohlédnout na Pannu Marii a vyslovit nejsvětější jméno Ježíš."

Když umírala, upřela zrak na kříž a řekla: “Ó, miluji tě, můj Bože! Já — tě — miluji!" Zemřela 30. září 1897.

4. ŘÍJNA. FRANTIŠEK Z ASSISI, VYZNAVAČ.

F r a n t i š e k se narodil r. 1282 v Assisi v Umbrii. Otec se jmenoval Petr Bernardone, matka Dominika, rozená Piková. Otec dal chlapci jméno Francesco, tj. Francouzek. Měl se podle otcovy vůle stát kupcem. Jednoho dne si vyšel František za

město Assisi a přišel k polorozpadlému chrámu sv. Damiána; vstoupil dovnitř, poklekl a modlil se. Pojednou uslyšel hlas: “Františku! Jdi a obnov můj dům; podívej se, rozpadá se." František šel domů, vzal z otcova skladiště několik balíků sukna, vložil je na koně, odejel do Foligna, prodal tam sukno i koně a po návratu nabídl knězi u sv. Damiána stržené peníze na opravu kostela. Když se otec o tom dověděl, rozhněval se a před biskupem žádal, aby se František zřekl nároku na dědictví. František odevzdal otci peníze i svrchní oblečení a řekl: “Až dosud jsem tě nazýval svým otcem, ale ode dneška budu tímto jménem volat jen k Bohu a modlit se vpravdě: ‚0tče náš, jenž jsi na nebesích.'"

František jednou slyšel v kostele slova evangelia (Mat. 10, 9): “Neberte od nikoho zlato, stříbro ani měďáky do opasků; neberte si na cestu mošnu ani dvoje

šaty ani obuv ani hůl, neboť ´hoden je dělník své mzdy.´“ Řekl: “Hle, to je to, co jsem hledal a po čem jsem toužil!" Hned po bohoslužbách zahodil měšec s vyžebranými penězi, zul obuv, odhodil kožený pás a opásal se uzlovitým provazem, oděl se hrubým hávem šedé barvy s kapucí na zahalení hlavy.

Brzy se k němu přidali druzí, kteří chtěli žít jako on: v pokoře a chudobě. Když se sv. František jednou vracel z lesa od modlitby, chtěl bratr Masseo zkusit, jak je světec pokorný, i vyšel mu naproti, a jako by se mu posmíval, řekl: “Proč za tebou? Proč za tebou? Proč za tebou?"

660

Sv. František odpověděl: “Co tím chceš říci?" Bratr Masseo řekl: “Říkám, proč všechno jde za tebou, a každý člověk jako by si žádal vidět, slyšet a poslouchat tebe? Ty nejsi fyzicky krásný člověk, nemáš velké vědomosti, nejsi ze vznešeného rodu; čím to tedy je, že všichni lidé jdou za tebou?"

Slyšel to František, v radosti ducha pozdvihl svou tvář k nebi a dlouhou dobu tak zůstal s myslí pozvednutou k Bohu. Když přišel zase k sobě, poklekl a vzdával chválu a díky Bohu. Potom se s velkou horlivostí ducha obrátil k bratru Masseovi a řekl:

“Chceš vědět, proč za mnou? Chceš vědět, proč za mnou? — To mám od těch očí nejvyššího Boha. Tyto oči na každém místě pozorují dobré i zlé; protože tyto nejsvětější oči neviděly mezi hříšníky nikoho bídnějšího, ani nedostatečnějšího, ani hříšnějšího než mne; a protože ke konání toho podivného díla, které on zamýšlí konat, nenašel ubožejšího stvoření na zemi, proto si vyvolil mne, aby zahanbil vznešenost a velikost, krásu a statečnost i moudrost světskou, aby se poznalo, že všechna ctnost a všechno dobré je od něho a ne od stvoření a aby se žádný člověk nemohl honosit před jeho tváří; ale kdo se honosí, v Pánu se honos, jemu patří všechna čest a sláva na věky."

Sv. František všecky tvory nazýval svými bratry a sestrami. Jednoho dne vyšel František z Porciunkule, svatyně P. Marie, kázat lidu a spatřil hejno ptáků. Přistoupil k nim a začal jim kázat: “Milí ptáčkové, bratři moji, poslyšte slovo Boží! Máte proč chválit svého Stvořitele. Oděl vás peřím, dal vám k letu křídla, poslal vás do čistého vzduchu a pečuje o všecky vaše potřeby bez vašeho přičinění." A ptáci poslouchali, otvírali zobáčky, zdvíhali hlavičky a třepetali křídly. Světec chodil mezi nimi a teprve když jim požehnal, odletěli.

Jindy, když na návsi kázal a nebylo rozumět jeho slovům pro hlučné švitoření vlaštovek, které tam hnízdily, oslovil je: “Vlaštovičky, sestry moje, dlouho bylo slyšet jen vás, nyní chci mluvit také já. Poslechněte tedy a mlčte, pokud mluvím!” A vlaštovičky umlkly.

František prostým slohem sestavil řeholní pravidla o 23 kapitolách. Hlavním předpisem je naprostá chudoba; nikdo nesmí přijímat ani mít peníze. Kdo umí řemeslo, ať pracuje! Za práci ať nežádá peníze, ale potřebný pokrm. Žebrat má jenom z nouze.

Papež Innocenc III., když spatřil Františka v nejhrubším oděvu z pytlové látky, ho příkře odmítl. “Jdi," řekl prý mu, “hledej si vepře, válej se s nimi v blátě!” František šel, z poslušnosti se vyválel v blátě a vrátil se špinavější, než byl dříve. Tato poslušnost a pokora papeže dojala. Vyslechl řeholi a řekl, že její pravidla přesahují lidské síly a že je pro člověka nemožné žít bez jakéhokoliv majetku. Avšak v noci se mu zdálo, že vidí lateránský chrám, jak se nachyluje k pádu a že muž v oděvu žebráka, v němž poznal Františka, budovu podpírá. Proto potvrdil r. 1210 řeholi ústně, nikoliv jako řád, nýbrž jen jako družinu. Papež Honorius III. schválil řeholi dne 29. listopadu 1223.

Sv. František zemřel v sobotu večer, dne 4. října 1226, ve věku čtyřiceti pěti let.

5. ŘÍJNA. PLACIDUS A DRUHOVÉ.

Sv. P l a c i d u s byl podle svědectví sv. Řehoře Velikého syn římského měšťana Tertulla a byl svěřen na výchovu k sv. Benediktovi. Jednou nabíral ze subjackého jezírka vodu, ale při shýbnutí spadl a byl by utonul. Maurus skočil do vody a zachránil tonoucího druha.

Placidův otec Tertullus daroval Benediktovi nejen horu Kassino, ale i svých osmnáct statků na Sicílii. Placidus se odebral s mnichy Gordiánem a Donátem na Sicílii, aby tyto statky hájil proti nepokojným sousedům. To se mu podařilo a začal pak nedaleko Messiny budovat klášter, první benediktinský klášter mimo Itálii. Prvním opatem byl Placidus, který i přes své mládí předcházel ostatní dobrým příkladem. Modlitba a

práce byly jeho největší radostí. Spával jen málo, a to vsedě, nikdy nepil víno a z kajícího žíněného roucha se nikdy nesvlékal. Byl vlídný a přívětivý, nikdo ho neviděl rozhněvaného.

Placidovi sourozenci Eutychius a Viktorin, i jeho sestra Flavia uslyšeli o rozkvětu kláštera, který řídil, a rozhodli se, že odejdou k svému bratru. Ale pospolná radost netrvala dlouho. Do krajiny vpadli námořní lupiči, snad Maurové z Afriky nebo

ariánští Gótové; přepadli klášter, vrhli se na opata Placida, jeho sourozence i mnichy a odvlekli je k svému vůdci Manuchovi. Manuch jim rozkázal, aby se zřekli víry, a když se zdráhali, dal je zavraždit, buď stít nebo zardousit. Jen Gordián se zachránil útěkem. Usmrceni byli Placid, Donát, Firmát, Faustus, Viktorin a Eutychius a dvacet čtyři dalších. Také Flavia byla usmrcena. Rok smrti je asi 541.

6. ŘÍJNA. BRUNO, VYZNAVAČ.

B r u n o (česky Břetislav) se narodil asi r. 1035 v Kolíně nad Rýnem. Podle tehdejšího neblahého zvyku dostal již v dětském věku kanovnické obročí. Po studiích se stal učitelem básnického a řečnického umění v Remeši; svěřenou mládež se snažil nejen vyučovat, ale i vychovávat a zušlechťovat.

Tehdejší remešský arcibiskup Manasses žil světsky, rozmařile a oddával se neřestem. Takovéto pohoršení Bruno nemohl snést a vážně Manassovi domlouval, ale Manasses se nepolepšil a Brunovi se mstil, dokud nebyl r. 1081 sesazen. Ale Bruno pozoroval, že církevní kázeň žalostně klesá vinou špatnho příkladu představeného, a tak se zbavil všeho, co ho ještě ke světu poutalo, a odešel se šesti druhy k molesmesskému opatu

Robertovi a žádal ho, aby mu poradil, jak by mohl v klidu sloužit Bohu. Robert mu navrhl, aby se s povolením grenobleského biskupa Hugona usadil v pusté chartreusské krajině. Bruno dostal nejen biskupovo povolení, ale dokonce všechny sousední lesy do užívání. A tato chartreusská pustina se stala kolébkou proslulého kartouzského řádu.

Bruno tam vystavěl kostelík a kolem něho chýše. Život mnichů byl velmi přísný. V době postu (od 14. září do Velikonoc) jídali jen jednou za den: maso, máslo ani omastek nikdy. Pokrmy si připravoval každý sám. O půlnoci se scházeli k církevním modlitbám. Chodívali jednou týdně na společnou procházku, ale i tehdy mlčeli a dorozumívali se pouze posuňky. Do obvodu této poustevnické osady nesměla vkročit žena; ani do kostela ne. A ačkoliv život těchto řeholníků byl tak neslýchaně odříkavý, přece přicházeli mladiství a muži a prosili o přijetí. Grenobleský biskup se rád uchyloval do kartouzy a byl by se tam nejraději usadil navždy. Bruno jako první převor družiny byl otcem svých podřízených; dbal, aby se nikdo neupřednostňoval ve skutcích sebezapírání.

Papež Urban II., bývalý Brunův žák ze školy v Remeši, povolal Bruna do Říma, aby ho učinil svým rádcem. Bruno poslechl a vydal se tam i s několika mnichy. Přebývali v papežském paláci. Ale brzy poznali, že v takovém hlučném

velkoměstském ruchu není možné zachovávat řeholní zvyky, zvláště pak předpisy o mlčenlivosti. Ostatně Urban II. musel uprchnout z Říma před vzdoropapežem Klementem III. a Bruno odešel hledat samotu. Sicilský hrabě Roger mu daroval pustou krajinu La Torre a Bruno tam zřídil mnišskou osadu po vzoru grenobleské kartouzy.

664

Spisy, které po sobě zanechal, výklady Písma svatého, svědčí o jeho učenosti. Bruno nebyl knězem. Před svou smrtí vypravoval mnichům celý svůj život a odříkával hlasitě modlitbu Věřím v Boha. Zemřel r. 1101.

"Život lidský je boj."

(Job. 7, 1)

M a r i e S a l e s i e C h a p p u i s byla dcera švýcarského hostinského v Sangernu v kantonu Bern. Když bylo Marii sedmnáct let, zabývala se vážně otázkou, čím má být. Modlila se a přemýšlela, a čím déle se modlila, tím více poznávala, že ji Bůh volá do kláštera. Rodiče svolili, a tak se vydala s matkou na cestu k Sestrám Navštívení ve Fribourgu, kde byla kdysi vychovaná. Když vstoupila do kláštera, řeholnice právě zpívaly nešpory. Jednotvárný zpěv vzbudil v dívčině srdci nevýslovnou úzkost. Řekla: "Tyto řeholnice nezpívají, ony pláčí; vraťme se raději domů!" Matka však byla teď statečnější než dcera a radila, aby se aspoň pokusila. Dala se přemluvit a vytrvala v klášteře tři měsíce. Byla stále zmítána pokušeními a úzkostmi. Nakonec vzpomínka na rodiče, na šťastný život v rodině a nepochopitelný odpor proti všemu, co bylo v klášteře, ji přimělo k tomu, že klášter opustila.

Avšak doma to již nevypadalo jako dříve. Její nerozhodnost se nikomu nelíbila. Rodiče jí už neprokazovali takovou důvěru, jako dosud. I ve svém srdci cítila suchopár. Bůh ji laskavě potrestal za její nevěrnost tím, že jí odňal veškerou útěchu. — Byla to doba zkoušky. Co dělat? Marie se modlila; bez ustání se modlila k Bohu o světlo, aby poznala, co je jeho svatá vůle. A Bůh ji konečně vyslyšel. Tři roky trval ten boj v jejím srdci, až konečně jasně poznala, že vůle Boží je, aby mu v klášteře Navštívení sloužila. Bylo to hrdinské rozhodnutí, proti všemu odporu srdce uposlechnout Boží hlas.

665

V listopadu 1814 cestovala opět do Fribourgu, aby znovu prosila o přijetí. Sotva však stanula u brány, opět jí úzkost sevřela srdce. Třesoucí se na celém těle se chtěla opět vrátit domů. Jedna z jejích sester jí radila, aby aspoň na zkoušku vstoupila dovnitř, a slíbila, že si za tři dny pro ni přijdou, jestliže odpor proti klášteru bude ještě trvat. S úzkostí překročila Marie práh; vrátná hned za ní zavřela bránu. A hle, v tom okamžiku zmizel všechen strach a odpor. S radostí spěchala do hovorny a tam sdělila svým rodným sestrám, které ještě s úzkostí čekaly, co bude, že se už domů nevrátí.

A stala se opravdu vzornou řeholnicí. Již v ní nebyla polovičatost. Později zreformovala řád Navštívení. Mnozí u ní hledali radu, neboť věděli, jaká osvícení jí Bůh uděloval. Zemřela 7. října 1875 v Troyesu.

7. ŘÍJNA. RŮŽENCOVÁ SLAVNOST. PAMÁTKA SV. MARKA, PAPEŽE. PAMÁTKA SV. SERGIA, BAKCHA, MARCELLA A APULEJA.

Sv. M a r e k řídil Petrovu loď pouze rok, r. 336 za Konstantina Velikého, kdy církev po pronásledování prožívala první údobí svého rozkvětu. Zbudoval dva chrámy.

S e r g i u s a B a k c h u s byli na východě proslulí podobně jako slavní bratří Kosmas a Damián. Hrob svatého Sergia v Rosafé (západně od horního Eufratu) býval velmi známým poutním místem. Císař Justinián opevnil slavné poutní město (později nazvané Sergiopolis) hradbami proti barbarům. Bakchus zemřel mučednickou smrtí za císaře Maximiána. Dvojici těchto mučedníků bylo zasvěceno několik chrámů i v Římě (ve Vatikánu oratorium). Římská liturgie připojuje k svatému Sergiovi a Bakchovi druhou dvojici mučednickou: svatého M a r c e l l a a A p u l e j a, mučedníky z Kapuy. Podle legendy byl Marcell původně žákem kouzelníka Šimona v Římě. Svatý Apulejus byl jeho služebník a později mučednický druh.

“Kdo z Boha je, slovo Boží slyší.”

Edeský biskup Nonus kázal jednoho dne v syrské Antiochii před chrámem. Vtom nastal na ulici nezvyklý ruch. Jela kolem herečka P e l a g i a v doprovodu služebníků a služebnic. Když poodjela, začal Nonus hořce plakat a řekl: “Pohleďte, kolik hodin vynakládá tato žena na vyzdobení svého těla, aby se líbila lidem, kteří dnes jsou a zítra nebudou! A my máme v nebi Otce všemohoucího, jenž nám slíbil věčnou odměnu — a my se nesnažíme ozdobit svou ubohou duši."

Druhý den při slavných bohoslužbách Nonus zase po evangeliu kázal. Mezi

posluchači byla i Pelagia. Nepřišla ze zbožnosti, ale ze zvědavosti a marnivosti. Nonus mluvil o Božím soudu a o trestech, které stihnou hříšníky, setrvají-li ve svém hříchu. Milost Boží se dotkla srdce hříšnice. Napsala biskupovi list:“Svatému učedníku Ježíšovu — ubohá hříšnice a žačka ďáblova! Slyšela jsem, že Bůh sestoupil na zem, aby spasil hříšníky, a že jimi nepohrdal. Proto tě prosím, abys přijal i mne, neboť si žádám poznat učení Ježíšovo." Nonus pokládal list za pokrytecký; přece však odepsal: “Bůh zná tvoje smýšlení i skutky; chceš-li mne zkoušet, uvědom si: jsem hříšný člověk, ale sluha Boží**.** Chceš-li však upřímně poznat vůli Boží, přijď do chrámu, kdy ostatní biskupové budou se mnou. Samotného mne neuvidíš."

Pelagia spěchala do chrámu a přede všemi shromážděnými biskupy se vrhla na zem, vyznala v pláči svoje hříchy, slibovala polepšení a prosila o křest. Nonus však řekl: “Podle církevního nařízení můžeš přijmout křest jen pod podmínkou, zaručí-li se někdo

za tebe, že se již nevrátíš k dřívějšímu životu." Pelagia věděla, že by se nenašel nikdo, kdo by takovou záruku chtěl dát, tak začala plakat a řekla: “Prosím tě, můj pane, smiluj se nade mnou podle příkladu svého Mistra! Udělej ze mne křesťanku! Přiznávám se; jsem opravdu propast hříchů a neřestí. Ale jsem odhodlaná po celý svůj život činit pokání." Biskupové se za ni přimlouvali a řekli: “Takovou touhu po očistě a po spasení jsme ještě neslyšeli."

Pelagia byla pokřtěna. Rozdala všechno své jmění chudým, opustila Antiochii, místo svých hříchů, odcestovala do Jeruzaléma a tam žila v jeskyni na Olivetské hoře v nejpřísnější kajícnosti až do své blažené smrti r. 457.

8. ŘÍJNA. SV. BRIGITA, VDOVA.

B r i g i t a (nebo Brigida nebo Birgita) se narodila r. 1302 na otcovském statku Finstadu u města Upsaly. Matka zemřela brzo po porodu své dcery a otec odevzdal dítě na výchovu k tetě. Když jí bylo deset let, slyšela kdysi Izraele Erlandsone z řádu dominikánů kázat o umučení Páně a byla do hlubin duše dojata. V noci se jí pak zdálo, že na svou otázku: “Pane, kdo tě tak krutě zranil?" slyší odpověď Kristovu: “Všichni, kdo si neváží mé lásky k lidem."

V šestnácti letech se na přání svého otce provdala za knížete Ulfa Gudmarsona, norického místokrále. Žila s ním ve šťastném manželství. Na její domluvu se zřekl

manžel karbanu i zbytečného přepychu a přijímal častěji svaté svátosti. Měli osm dětí. Brigita byla dobrá matka; vedla své děti k tomu, aby Boha nade všechno milovaly a zlé náruživosti přemáhaly. Byla to rozšafná žena; vzorně pečovala o svou rodinu, v tiché domácnosti nacházela své štěstí; nelibovala si v zábavách a radovánkách, ale těšila ji četba bible.

Nemile bylo přerušeno její rodinné štěstí, když ji král Magnus povolal na svůj dvůr do Stockholmu a učinil ji dvorní mistryní své dcery, mladé královny. Ani v prostředí dvora Brigita nepřestala

668

být horlivá ve vykonávání náboženských povinností; ale její horlivost se stala terčem posměchu. Proto se po několika letech, když princezna dospěla, s radostí vrátila zase do úzkého rodinného kruhu.

Když její manžel kolem r. 1344 zemřel, Brigita se oddala skutkům pobožnosti a kajícnosti ještě horlivěji nežli dosud. Kdykoliv promluvila lehkovážné slovo, činila pokání, brala si hořkou bylinu do úst, anebo žvýkala kus hořcového kořene.

R. 1346 putovala do Říma a vystavěla tam ústav pro švédské poutníky a žáky. Brigita, podobně jako sv. Kateřina Sienská, se neostýchala veřejně kárat zlořády, nešetřila ani vysoké hodnostáře. Když papež Urban V. chtěl opustit Řím a znovu se usadit v Avignonu, pohrozila mu Brigita prorockými slovy, že ho stihne smrt, jakmile opustí Řím. Výstraha vyzněla naprázdno. Urban V. přesto opustil Řím, ale téhož roku zemřel. Brigita se vydala, ač koliv byla již v pokročilém věku, na cestu do Jeruzaléma. Odtud se nemocná vrátila do Itálie.

Byly Velikonoce, poslední Velikonoce, které prožila zde na zemi. I když byl den radostného vzkříšení, její duše byla smutná. Bylo jí, jako by se Bůh od ní vzdálil, necítila žádnou útěchu, žádnou milost. Cítila velikou vyprahlost. Nesmírně trpěla.

Tu se jí najednou zdálo, jako by se Matka Vzkříšeného naklonila k její zatemnělé duši a mluvila tiše a jemně: “Dnes mne můj Syn potěšil. Tak chci i já zmírnit tvá pokušení. Chci tě naučit, jak jim máš odpírat. Divíš se tomu, že teď ve stáří tě pronásledují pokušení, jaká jsi nezažila ani v mládí, ani v manželství ? Poslyš, to je proto, abys poznala, že bez mého syna nejsi nic a nic nemůžeš a že bys bez něho padla do každého možného hříchu.

669

Radím ti proto teď *tři prostředky proti pokušením:*

Dorážejí-li na tebe nečisté myšlenky, řekni: ‚Ježíši, Synu Boží, jenž všecko

můžeš, pomoz mi, abych neměla radost ze zlých myšlenek!'

Přijde-li na tebe pokušení k hříšným řečem, modli se: ‚Ježíši, Synu Boží, jenž jsi mlčel před soudci, drž můj jazyk, až si rozvážím, jak a co mám mluvit!'

Přichází-li ti však pokušení něco zlého dělat, nebo odpočívat či jíst, mluv takto: ‚Ježíši, Synu Boží, jenž jsi byl spoután, řiď mé ruce a mé údy, aby všechny mé skutky přišly k dobrému konci!"

Brigita bojovala a modlila se. Avšak brzy cítila pokušení i v modlitbě. I řekla jí bl. Panna: Ďábel je jako závistivý vyzvědač, který rád překáží zbožným, aby v modlitbách nebyli vyslyšeni od Boha. Modli se proto — ať jsi pokoušena jakkoliv — modli se klidně dál! Snaž se modlit, neboť *snaha a touha platí za dílo dokonané.* A když nemůžeš vyhnat ty nečisté představy, které ti přicházejí na mysl, dobrá vůle ti bude připočtena za korunu, jen když v pokušení mu nesvoluješ a když se ti protiví."

Svatá Brigita zemřela 23. července 1373.

9. ŘÍJNA. JAN LEONARDI, VYZNAVAČ. PAMÁTKA SV. DIONYSIA, RUSTIKA A ELEUTHERIA, MUČEDNÍKŮ.

Pod jménem svatého D i o n y s i a ctí dnešní liturgie dva svaté mučedníky; D i o n y s i a A r e o p a g i t u, kterého obrátil v Athénách svatý Pavel, a svatého Dionysia, biskupa pařížského (z konce 3. století). Až do 16. století byli oba světcové ztotožňováni. Dionysius Areopagita byl podle martyrologia prvním aténským biskupem a ve vysokém věku zemřel mučednickou smrtí. Pod jeho jménem se dochovaly vzácné spisy, tvořící klenot starokřesťanského písemnictví. (Pocházejí však od neznámého pisatele z

5. století. Zvláště spis o církevní hierarchii je důležitý pro dějiny liturgie; popisuje křesťanské obřady, mši svatou, svěcení olejů a pohřební obřady.) —- *Druhý Dionysius* (Diviš) byl podle podání jedním ze sedmi biskupů — věrozvěstů, které ve 3. století vyslal papež Fabián do Gallie. Působil v Lutecii (dnešní Paříži) a byl sťat byl na výšině, dodnes nazývané Montmartre (Hora mučednická). Nad jeho hrobem zbudovala svatá Jenovefa kapli a král Dagobert zde v 7. století založil slavné opatství Saint Denis. Opatství bylo pohřebištěm francouzských králů až do Velké francouzské revoluce. Ve středověku býval svatý Dionysius Pařížský zobrazován s vlastní sťatou hlavou v ruce (např. v kapli svatého Kříže na Karlštejně). Bylo zvykem zobrazovat ho i s mečem. Svatý Dionysius náleží do sboru čtrnácti sv. pomocníků. —

R u s t i k u s a E l e u t h e r i u s byli mučednickými druhy svatého Dionysia.

*

Bl. G u n t h e r (česky Vintíř) pocházel z knížecího rodu, asi durynského, a byl příbuzný císaře sv. Jindřicha II. a jeho sestry Gisely, provdané za uherského krále sv. Štěpána. V mládí se nenaučil ani číst ani psát. Žil lehkomyslně a rozmařile. Teprve v pokročilém věku si umínil, že se odtrhne od světa a začne nový život. Putoval do Říma a po návratu do vlasti vstoupil do altaichského kláštera na Dunaji, kde byl tehdy opatem Gotthard.

Gunther pověsil svůj meč u oltáře a oblékl se do mnišského roucha. Svoje statky odkázal většinou altaichskému klášteru a ponechal si jen zbytek, aby mohl uhradit náklady

na výživu mnichů z gelingského kláštera. To však odporovalo základním pravidlům mnišského života, která vyžadují zřeknutí se všech statků. Proto byl Gunther od Gottharda pokárán. Později si Vintíř vyžádal od opata Gottharda povolení, aby směl poustevničit. Dostal souhlas a usadil se v šumavských pralesích u řeky Černé Řezny. Několik altaichských mnichů přišlo za ním, a tak vznikla poustevnická osada, podřízená altaichskému opatovi. Vládla tam přísná kázeň. Vintíř vynikal horlivostí v postech a v jiných kajících skutcích, chtěl své tělo trestat za hříchy spáchané v minulosti. Opat Gotthard se upřímně radoval z nábožné horlivosti, kterou spatřoval v této poustevnické osadě.

Osada se stala útulkem cestujících, kteří se ubírali hustými lesy a Vintíř se svými mnichy klestil cestu vedoucí z Bavorska do Čech, od Černého Řezna k Eisensteinu a k Sušici.

Jak vysvítá ze zpráv kronikářů, byl Vintířův vztah ke knížeti Břetislavovi přátelský. Podle pověsti byl Vintíř v Praze i v Břevnově; břevnovští mnichové si ho žádali mít za opata. Vintíř často zavítal i do Uher; býval hostem u krále Štěpána a bylo mu dovoleno podle libosti vybírat peníze z královské pokladnice na podporu chudých nebo klášterů a kostelů. Kronikář vypravuje, že český kníže Břetislav I., provázený biskupem Severem (čili Šebířem), zavítal k Vintířovi a že Šebíř podal poustevníkovi Tělo Páně. Brzy potom, r. 1045, Vintíř zemřel a byl na své přání pohřben v Břevnově. Na pohřbu byl i sv. Prokop.

10. ŘÍJNA. FRANTIŠEK BORGIA, VYZNAVAČ.

“Smrt mne vzkřísila z mrtvých.”

F r a n t i š e k B o r g i a, syn Jana, vévody z Gandie, a Johanny Aragonské, vnučky krále Ferdinanda Katolického, se narodil r. 1510 na hradě Gandii ve Španělsku.

Císař Karel V. a jeho manželka Izabela si oblíbili mladého hezkého syna vévody z Gandie. Izabela zasnoubila Františka s Eleonorou de Castro, svou dvořankou. František a Eleonora žili ve šťastném manželství. Měli osm dětí. Františkovým nejmilejším zaměstnáním byla honba a hudba. Kdysi onemocněl horečkou. V nemoci ho navštívil císař Karel V. Nemocný viděl, že ani nejslavnější panovník, jakým v té době Karel V. byl, mu nemůže v bolestech ulevit, a rozjímal, jak klamné je lidské štěstí, zakládá-li se na přízni člověka. Hledal tedy útěchu v Písmu svatém a v Životech svatých. Tyto knihy nazval “němými kazateli". Říkával: “Četba duchovní literatury je první stupeň k dokonalému životu; četba špatné literatury je nebezpečnější než zahálka."

R. 1539 zemřela v Toledu mladá a krásná manželka císaře Karla V. Izabela. Vévodovi Františku Borgiovi bylo uloženo, aby mrtvolu zemřelé císařovny převezl do Granady, kde měla být pohřbena v královské hrobce. Podle španělského obyčeje byla před pohřbem rakev otevřena a František měl přísahat, že je to skutečně neživé lidské tělo císařovny. Izabela dala před smrtí rozkaz, aby její tělo nebylo balzamováno. Nyní uplynulo již sedm dní od smrti. Když rakev otevřeli, František se zhrozil. Jaká změna se stala s tělem kdysi tak krásné císařovny! Dvořané se štítili mrtvoly a odešli. František zůstal sám. V hlubokém dojetí zvolal: “Jsi skutečně ta mocná a slavná císařovna? Jsi Izabela? Kam se poděla tvoje krása, která poutala oči všech? Jsou to opravdu tvoje oči, které ještě před nedávnem oblažovaly každého, na koho laskavě pohlédly? Ó, marnost nad marnost! Hle, nyní ti, Isabello, již nikdo nechce sloužit, vzdát poctu, nikdo se už nehonosí, že je tvůj dvořan! Takový je konec slávy pozemské a všech statků.”

František zůstal dlouho u mrtvé Izabely. Rozhodl se, že nastoupí novou životní dráhu. Učinil slib, že, přežije-li svou manželku, se nadobro dtrhne od světa a vstoupí do řeholního stavu, aby nadále sloužil jen tomu Pánu, který nikdy neumírá.

Příští den bylo císařovnino tělo slavnostně pohřbeno. Pohřební řeč měl učený a zbožný kněz Jan Avila. Hovořil o porušitelnosti všech světských věcí a o

zpozdilosti těch, kdo nemyslí na věčnost. Františkovi se zdálo, že kazatelova slova jsou určena jemu. Poradil se s bl. Janem a tento světec jeho úmysl schválil. Od té doby říkával František: “Smrt císařovny Izabely mne vzkřísila z mrtvých." Svůj úmysl vstoupit do kláštera nemohl realizovat okamžitě, protože ho císař Karel V. ustanovil katalonským místodrži- telem.Vládl tam spravedlivě, pečlivě se staral o blaho poddaných a přísně trestal lupiče.

Když jeho manželka onemocněla, modlil se vroucně za její uzdravení. Najednou se mu ale zdálo, jako by mu řekl vnitřní hlas: “Chceš-li, aby tvá manželka déle žila, ať se stane po tvém, ale prospěšné to nebude ani tobě, ani jí." Světec se modlil: “Bože můj, staň se vůle tvá! Nechci nic, než co se líbí tobě: Obětuji ti život své manželky i život svých dětí a vlastní svůj život. Všecko ti kladu k nohám a odevzdávám do tvých rukou. Učiň s námi, s námi, jak chceš!"

Když byl jednoho dne František na cestě ke královně, dověděl se, že jeho dcera náhle zemřela. Světec šel klidně ke dvoru, vyřídil svoje práce a nakonec prosil královnu, aby se pomodlila za jeho zemřelou dceru. Královna žasla, že on jako otec může zůstat klidný

při takové zprávě. Na to František odpověděl: “Co nám někdo dal jako půjčku, to rádi vracíme majiteli. Bůh však všecko činí k našemu dobru a zasluhuje naši vděčnost, ať dává nebo bere."

Když mu r. 1543 zemřel otec a brzy potom i manželka, zažádal o přijetí do jezuitského řádu. Ještě čtyři roky musel pořádat své světské věci, až konečně r. 1550 mohl do Říma k sv. Ignáci, kde zajásal: “Bohu díky; už jsou zpřetrhané všecky příbuzenské svazky, moje duše se podobá ptáku, který vyletěl z klece."

R. 1565 byl zvolen generálem jezuitů. Zemřel 30. září 1572.

11. ŘÍJNA . MATEŘSTVÍ BL. PANNY MARIE.

S e r a f í n se narodil r. 1534 v Monte Granariu v Itálii; pocházel z chudých rodičů. Vzdělání neměl žádné; neuměl ani číst ani psát; v práci byl neobratný, neměl žádné skvělé vlastnosti, a přece se stal svatým. Stupně, po nichž kráčel ke svatosti, byly tyto: modlitba, sebeumrtvování, pokora a poslušnost.

Pracoval u bratra jako zedník. Jeho bratr byl hněvivý a hrubý člověk. Za každou maličkost byl Serafín bit, zvláště pak, když ve volné chvíli šel do samoty, aby se pomodlil.

Když jednou pracoval v sousedním městě, dcera domácích mu ve volných chvílích předčítala ze zbožné knihy o posledních věcech člověka. Serafín byl dojat

a řekl: “Co mám dělat, bude-li všecko tak přísně souzeno? To by snad bylo nejlepší stát se poustevníkem." Dívka odpověděla: “Co mluvíš o poustevnících? Jdi raději ke kapucínům!" Serafín ani tento řád neznal. Když však slyšel o jeho přísnosti, zalíbil se mu a rozhodl se, že půjde k nim. Po mnohých obtížích byl konečně přijat.

Poněvadž byl v práci pomalý a neobratný, představení ho často kárali. On každý trest přijímal s radostí a ještě se usmíval. Představení tomu však špatně rozuměli a trestů ještě přidali. Zpočátku ho zlý duch pokoušel, aby raději opustil klášter a žil o samotě

jako poustevník v klidu jenom pro Boha. Serafín v tomto pokušení šel do kostela a vroucně se modlil před nejsvětější Svátostí, aby mu Bůh ukázal svou vůli. Brzy dostal vnuknutí Boží, aby šel cestou křížovou, to že je cesta královská, na níž mu nikdy nebude chybět pomoc Boží. ---- Od té doby byl Serafín v trpělivosti nepřekonatelný. Třicet let tak žil, pokořovaný a tupený. Když mu představený ukládal tresty, padl před ním Serafín na kolena, políbil mu nohy a řekl: “Bůh ti odplať za toto velké dobrodiní!"

Postupem času rozpoznali spolubratři velikou ctnost tohoto světce. To však bylo Serafínovi velice nemilé. Úmyslně se dělal ještě neobratnějším, aby se mu posmívali. Když býval dlouho v kostele, dělal, jako by spal, aby ho bratří neměli za zbožného.

Tento prostý člověk, který neuměl číst ani psát, který byl pro svou neobratnost tolikrát na posměch, dostal za svou pokoru od Boha dar moudrosti. Učení a vznešení lidé k němu přicházeli, aby se s ním poradili. Když bylo Serafínovi již sedmdesát let, onemocněl. Bratří však jeho nemoc nepokládali za vážnou, a proto mu nechtěli udělit svátost umírajících. Serafín poklekl a modlil se: “Ó Pane Ježíši, mluvím-li já, nechtějí mi věřit, proto mluv ty!" Sotva to řekl, zbledl a bratří poznali, že se blíží smrt. Spěchali pro svatý olej, a když Serafín přijal svátost pomazání nemocných, klidně zesnul v Pánu r. 1604.

12. ŘÍJNA.

Odkud — kam?

E d v í n byl anglosaský král; jako pohan dlouho přemýšlel, zdali má přijmout křesťanskou víru. Když jednou zase seděl o samotě a rozmlouval se svým srdcem, kterému bohu by se měl klanět, přistoupil k němu svatý biskup Pavlín a položil mu ruku na hlavu. Král se lekl a chtěl padnout na kolena před Božím mužem. Ten ho však pozdvihl a řekl mu přátelsky: “Hle, unikl jsi ruce obávaných nepřátel; Bůh ti to dal. Žádanou korunu jsi dostal, Bůh ti ji daroval. Teď pamatuj na třetí a splň svůj slib! Přijmi víru! Klaněj se tomu, kdo tě vytrhl z časného nebezpečí a povýšil tě na pozemský trůn královský a kdo tě také zachrání před věčným trápením a dá ti podíl na věčném království v nebi, splníš-li jeho vůli, kterou ti zvěstuje skrze mne." Na to král odpověděl: “Jsem ochoten a pokládám to za svou povinnost přijmout pravou víru. Avšak chci se ještě poradit se svými přáteli a rádci. Jestliže oni mají stejné smýšlení, chceme se společně posvětit v Kristu, prameni života."

Pavlín souhlasil a král učinil, jak řekl; svolal shromáždění moudrých mužů a tázal se jednoho po druhém, co si myslí o tomto novém učení ...

Jeden ze starců povstal a řekl: “Králi, zdá se mi, jako by se lidský život na tomto světě podobal hostině. Sedíš zde v sále zimním období se svými vévody a s vojáky. Uprostřed hoří oheň a ohřívá celou místnost; venku však zuří vítr, déšť a sněhová vánice. Tu přilétá vrabec. Spěšně poletuje síní, jednou branou přiletěl a druhou brzy odlétá.

Tak je to také i s lidským životem. Objeví se jen na okamžik. Co je potom, co bylo před tím, vůbec neznáme. Jestliže nám tedy nové učení může něco jistého říci o těchto věcech, myslím, že je máme přijmout."

Tak a podobně mluvili z Božího vnuknutí také ostatní královi rádci. I přijal král Edvín s velmoži a s velikým množstvím lidu svatou víru a dal se pokřtít v koupeli znovuzrození v jedenáctém roce své vlády , tj. r. 627 po Kristu.

Jeho manželkou byla Edelburga, dcera svatého Ethelberta, krále. Edvín padl ve válce s Pendou, králem z Mercie, v bitvě u Hatfieldu 12. října r. 633.

“Hle," praví žalmista, “jen na píď odměřils mi dnů…Každý žitím putuje jak přelud. . ." (Ž 38, 6. 7)

13. ŘÍJNA. EDVARD, VYZNAVAČ.

“…kdo s láskou vyhlížejí jeho příchod.”

(2Tim 4, 8)

Sv. E d v a r d byl syn anglického krále Ethelreda a Emmy, dcery normandského

vévody Richarda. Edvardovi rodiče uprchli před útoky nepřátelských Dánů do Normandie. Z těchto strastí poznal Edvard již v útlém věku marnost jakékoliv moci a slávy pozemské a v odklonu od světa miloval Boha a hledal věčné hodnoty.

Když jeho matka ovdověla, žádal dánský král Kanut o její ruku. Emma svolila a Kanut vládl v Anglii spravedlivě až do smrti (r. 1035). Po jeho smrti nastoupil vládu neschopný slaboch Harard. Radili tedy dvořané Edvardovi, aby podnikl do své vlasti válečnou výpravu a zmocnil se otcovského trůnu. Ale Edvard to odmítl: “Nepřeji si království, které bych nemohl získat jinak, než proléváním lidské krve." Když však Harardův nástupce Hardiknut zemřel a angličtí velmožové sami nabízeli trůn Edvardovi, tehdy Edvard

nabídku přijal, vrátil se do Anglie a byl s jásotem přijat. Jeho první snahou bylo napravit všechnu křivdu, způsobenou za cizinské vlády domorodému obyvatelstvu. Upravil zemské zákony a vydal zákoník, který je pod názvem “Zákoník Edvarda vyznavače" doposud známý.

Za svého panování podnikl pouze jedinou válečnou výpravu, a to ne kvůli svému prospěchu, nýbrž pro spravedlivou věc sousedního Skotska. Tam totiž zavraždil Makbeth zákonitého krále Dunkana a začal ukrutně panovat v jeho zemi. Syn zavražděného krále Malkolm utekl do Anglie k Edvardovi a prosil o pomoc. Edvard sebral vojsko, vtrhl válečně do Skotska, svrhl Makbetha a dosadil na trůn Malkolma.

Edvard se horlivě snažil o dosažení křesťanské dokonalosti a o vytrvalost v bohumilém životě. Proto pěstoval zvláště úctu k Panně Marii a k sv. Janu Evangelistovi, který mu byl vzorem lásky k Ježíši Kristu. Prosil-li ho někdo o milost jménem tohoto svatého apoštola, byl vždycky vyslyšen. Vypravuje se, že ho jednoho dne požádal žebrák o almužnu. Král neměl právě po ruce peníze, a tak daroval žebrákovi svůj prsten. A příští noci spatřil ve snu sv. Jana, jak mu vrací prsten a oznamuje brzkou šťastnou smrt.

Na vlastní náklady nechal přestavět vestminsterský chrám. Nadešel den slavného posvěcení. Edvard, třebaže byl churavý, se této slavnosti zúčastnil. Avšak v krutém mrazu se jeho nemoc zhoršila; ulehl a chystal se na křesťanskou smrt modlitbou a přijetím svatých svátostí. Královna Editha hořce plakala, ale on ji těšil : “Neplač, vždyť neumřu. Vím, že z tohoto údolí smrti odcházím do země živých, abych tam byl na věky v blaženosti svatých.” Zemřel 5. ledna 1066.

O smrti sv. Edvarda platí slova sv. Jana: “Od této chvíle jsou blahoslaveni mrtví, kteří umírají v Pánu. Ano, praví Duch, ať odpočinou od svých prací, neboť jejich skutky jdou s nimi." (Zjev. 14, 13.)

14. ŘÍJNA. KALLIST, PAPEŽ A MUČEDNÍK.

“U Boha není rozdílu mezi otrokem a svobodným.”
(Gal. 3, 20)

K a l l i s t byl syn římského námořníka a v mladistvém věku se stal otrokem císařského náměstka Karpofora. Poněvadž sloužil poctivě, dostal za své služby velkou částku peněz. Zařídil si směnárnu na Rybím trhu v Římě, neměl však štěstí v obchodě a když přišel na mizinu, utekl ze strachu před svým pánem na loď. Karpofor ho však pronásledoval a Kallist skočil do moře, aby unikl, ale námořníci ho chytili a odevzdali jeho pánu. Ubohého uprchlíka odvedli do Říma a za trest dali do mlýna, kde konal velice těžké práce, při čemž musel mít železný kruh na hrdle a okovy na rukách. Trpěl hladem a nemilosrdní dozorci ho často bili až do krve. Někteří křesťané mu vyprosili propuštění, aby si mohl od věřitelů vyzvednout peníze. Nejvíce věřitelů měl mezi židy; tak vešel v sobotu do židovské modlitebny a žádal přítomné dlužníky, aby mu vrátili peníze. Židé se však na něj obořili a vlekli ho k městskému prefektovi se žalobou, že rušil jejich bohoslužby. Prefekt dal Kallista zbičovat a odsoudil ho na nucené práce v sardinských dolech.

O několik let později prosil papež Viktor císařovnu Marcii, aby byli ze sardinských dolů propuštěni křesťanští odsouzenci. Marcia si vyžádala seznam křesťanů a této prosbě vyhověla. Kallist však omylem nebyl v seznamu, ale na své úpěnlivé prosby byl také propuštěn a dostal svobodu.

Papež Viktor brzy poznal jeho dobré vlastnosti a poslal ho do přímořského města Ancia, kde mu povolil z křesťanských almužen peněžitou podporu. Papež Zefyrín svěřil Kallistovi vedení nižšího duchovenstva a ustanovil ho správcem rozsáhlého pohřebiště u Appiovy silnice.

R. 218 se stal Kallist papežem. Protože za mládí prošel trpkou školou života, osvědčoval v církevní kázni moudrou umírněnost. Někteří biskupové totiž vylučovali z církve všechny takové hříšníky, kteří se dopustili těžkých zločinů, zejména modloslužby, bludařství, vraždy a smilství, připouštěli je sice k pokání,

ale bez naděje, že budou někdy rozhřešeni a do společnosti věřících přijati. Proti těmto nemilosrdným horlitelům Kallist bojoval a prohlásil, že všechny hříchy mohou být po řádném pokání odpuštěny, protože žádný hřích není tak velký, aby nemohl býti odpuštěn mocí klíčů, kterou Kristus církvi propůjčil.

Kallist ustanovil na tři soboty v roce půst za vyprošení polní úrody. Tyto posty, k nimž přistoupil později čtvrtý, daly podnět k zavedení čtvera suchých či kvatembrových dnů. — Kallist, ač mírný a shovívavý, si ve věcech víry počínal rozhodně a přísně. Dbal o zachování přesnosti a čistoty katolické víry. Touto rázností se dostal do sporu se slavným Hippolytem, žákem sv. Irenea. Hippolyt potíral bludy sabelliánů, ale sám se přitom dopustil některých pochybení v křesťanském učení. Kallist vyloučil Sabellia i Hippolyta z církve. Hippolyt se však dal vysvětit na biskupa a v Římě nastal neblahý církevní rozkol. Během však přistoupily všechny křesťanské obce ke Kallistovi a uznávaly jako řádného papeže.

I když asi zemřel přirozenou smrtí, je pro veliké útrapy počítán mezi mučedníky. Rok jeho smrti je 222.

15. ŘÍJNA. TEREZIE, PANNA.

“Všecko je marnost, jediný Bůh stačí.”

Dlouho to trvalo, než se Terezie z Avily (narozená 28. března 1515) probojovala k poznání, že jediný Bůh stačí. V mládí ráda četla životopisy svatých. Byla jimi tak nadšena, že jako sedmiletá utekla s malým bratrem z domu a chtěla do Afriky, aby tam skonala jako mučednice. Když jí bylo dvanáct let, zemřela její matka. Terezie se vrhla před obraz Panny Marie a zvolala: “Matko milosrdenství! Buď mi nyní matkou! Přijmi mne, ubohého sirotka, za své dítě!" Po matce však zůstaly rytířské romány, které Terezie hltala a tato četba nezůstala bez účinku na její duši. Poddala se marnivosti, ráda se strojila a dokonce začala sama takový román psát.

Na štěstí ji poslal otec k řeholnicím na výchovu; tam příkladem sester a četbou listů sv. Jeronýma přišla k poznání, že “jediný Bůh stačí". Rozhodla se, že vstoupí ke karmelitkám. Avšak ani tam nepatřilo hned celé její srdce Bohu. Ráda přijímala návštěvy, bavila se o všech možných věcech. Až jednou v ní pohled na trpícího

Spasitele vyvolal takovou lítost, že se celým srdcem a celou duší oddala Bohu a jeho službě. Řekla: “Život, který jsem dosud vedla, byl můj život, ode dneška to bude život Boží ve mně."

Aby Bůh byl více ctěn, ujala se práce reformovat řád karmelitek. To jí vyneslo pronásledování a utrpení, jaké si můžeme těžko představit. Její jediná touha byla, aby byl Bůh více milován a ctěn. Proto činila pokání, proto se modlila a trpěla.

Jednou řekla: “Kdybych mohla, vystoupila bych na nejvyšší horu a volala do celého světa: ‚Lidé, modlete se, modlete se, modlete se!'"

Ale není modlitba jako modlitba. Sv. Terezie jako duše trpící měla zvláštní sílu modlitby. To vycítili také lidé světští a přicházeli k ní se svými starostmi a prosbami. V jednom dopise si světice naříká: “Musím se smát a zároveň trápit, když vidím, s jakými věcmi k nám lidé přicházejí,

abychom je v modlitbách doporučily Bohu; dokonce i o bohatství a peníze ho máme prosit, a to za osoby, jimž bych radila, ať prosí Boha o milost, aby mohli tím vším pohrdat. Oni to míní dobře, a my jim nakonec vyhovujeme, protože vidíme důvěru, kterou k nám mají, avšak já pro svou osobu věřím, že mne Bůh v těchto věcech nikdy nevyslyší.

Svět hoří, chtějí Ježíše takřka znovu odsoudit, protože proti němu vyřkli tisíce křivých svědectví; chtějí zničit jeho církev a my bychom měly promarnit čas prosbami o věci, které, kdyby nás Bůh vyslyšel, by mohly být příčinou, že jedna duše nepřijde do nebe? Ne, drahé sestry, teď není čas s Bohem vyjednávat o malicherné věci!" (Cesta k dokonalosti.)

Velice mnoho trpěla; tělesně byla skoro stále nemocná a každý pohyb jí působil silné bolesti, duševně pak trpěla nejhoršími pomluvami, a zvláště ji bolelo, že těmto pomluvám věřili i biskupové, dokonce papežův zástupce. Její pomocník v obnově řeholního ducha sv. Jan od Kříže byl duchovními vrchnostmi vsazen do žaláře, ale sv. Terezie nikdy neprosila Boha o zmírnění těchto bolestí. “Kdykoliv jsem na modlitbě nebo rozjímání, nemohu, i kdybych se namáhala, prosit pro sebe o osvě-

žení; neboť vidím, že Ježíš byl celý svůj život v bolestech; o bolesti prosím, aby mi je udělil a aby mi především dal milost je trpělivě snášet. … Všecky věci tohoto světa mi připadají jako bláznovství ...také to, když se nad smrtí nebo nad utrpením člověka příliš zarmucujeme.

683

R. 1582 cestou při návratu z Burgosu do Avily onemocněla; stěží se dovlekla do kláštera v Albě de Tormes. Tam ulehla. Když přijímala svátosti umírajících, modlila se: “Ó Pane, konečně přišla ta vytoužená doba, že půjdu k Tobě!" Pak řekla:
“Děkuji Bohu za milost, že mne povolal do katolické církve." Zemřela 4. října 1582.

16. ŘÍJNA. HEDVIKA, VDOVA.

Sv. H e d v i k a se narodila r. 1172 na hradě Andechs u Ammerského jezera v Bavorsku. Její rodiče byli hrabě Berthold a Anežka, dcera míšeňského markraběte. Hedvika měla sestru Gertrudu, pozdější manželku uherského krále Ondřeje a matku sv. Alžběty Durynské. Hedvika byla vychovaná v kicingenském klášteře. Později se provdala za Jindřicha, syna slezského knížete Boleslava.

Bůh velice miloval sv. Hedviku, proto ji navštívil těžkými bolestmi. Jako na Joba padala na ni rána za ranou.

Když přišla jako mladá vévodkyně do Vratislavi, byli příbuzní jejího manžela ve sporu.

O ruku její dcery Gertrudy se ucházel falckrabě Ota Vittelsbašský, muž divoké povahy a surových mravů, všude nenáviděný.
Vlastní Hedvičin bratr, bamberský biskup Ekbert, podporoval tento sňatek. Ale císař Filip Švábský dal nevěstiným rodičům výstrahu před nehodným ženichem. Když se o tom dozvěděl Ota, zavraždil císaře. Pro tento zločin byl prohlášen za psance a také jeho domnělí spoluviníci, biskup Ekbert a jeho bratr Jindřich propadli říšské klatbě. Rodný hrad sv. Hedviky Andechs byl úplně zbořen. Otec z bolesti nad takovou potupou zemřel.

Sestra Gertruda, manželka uherského krále, byla r. 1214 zavražděná. Zpráva o její nenadálé a úděsné smrti hluboce dojala Hedviku. Současně se však chystala bouře i ve Slezku. Její starší syn Jindřich nadržoval Němcům. S tím

však nesouhlasil mladší Konrád, přející domácímu polskému obyvatelstvu, a začal shromažďovat polské vojsko, kdežto Jindřich svolával do zbraně rytíře a sedláky německé. Marně domlouvali rozvaděným synům zarmoucení rodiče. Mezi vojsky obou bratří se strhla bitva, v níž byl Konrád poražen. Hledal tedy útočiště u otce na Hlohově, jednoho dne však nešťastně spadl z koně a zabil se.

R. 1227 byl její manžel Jindřich Bradatý zrádně přepaden knížetem pomořanským Svatoplukem a těžce zraněn. Sotva se uzdravil, přepadl ho kníže Konrád Mazovský a odvedl do zajetí. Syn Jindřich ho chtěl válečnou mocí vysvobodit, ale Hedvika mu v tom bránila. Sama se vydala na dalekou cestu do Mazovska na hrad Plock a žádala, aby byl Jindřich propuštěn na svobodu. Podařilo se jí to, ale radost z uzavřeného míru netrvala dlouho. Jindřich znovu bojoval proti Konrádu Mazovskému a jiným polským knížatům. Zvítězil sice, ale brzy potom zemřel. Když se dcera Gertruda nadmíru trápila, řekla Hedvika: “Upokoj se! Či se chceš protivit vůli Boží? To by nic neprospělo. Vždyť Stvořitel může naložit s tvorem, jak se mu líbí; a jak s námi naloží, máme mu za to děkovat."

Syn sv. Hedviky Jindřich Pobožný táhl na jaře proti Tatarům. Přesilou nepřátel byl poražen a padl s deseti tisíci křesťanských bojovníků. V noci po osudné bitvě se Hedvika probudila a řekla; “Ztratila jsem syna, v tomto životě ho již nespatřím." Na třetí den přišel posel a potvrdil kněžninu předtuchu. Když nalezli mrtvé tělo a pochovali je ve Vratislavi, modlila se Hedvika: “Děkuji Ti, Pane,

že jsi mi dal takového syna, který mě vždycky ctil a miloval a nikdy nezarmoutil. Ačkoliv bych ho ráda měla u sebe na zemi, přeji mu to nejvroucněji, že je po prolití své krve spojený s tebou, svým Tvůrcem." Zemřela 15. října 1243.

„Jestliže se neobrátíte a nebudete jako děti…”

(Mt. 18, 3)

G e r a r d M a j e l l a se narodil dne 23. dubna 1726 v městečku Muro v neapolském kraji. Když mu bylo deset let, dali ho do školy v San Fele. Jeho spolužáci brzy vypozorovali, že Gerard klidně trpí jejich nezbednosti, tak se domnívali, že je omezený hlupák a měli ho jako terč svých klukovin. Také tovaryš krejčovského mistra, kde byl Gerard v učení, ho bil a kopal, kdy se mu zachtělo, pod záminkou, že modlitbami a bohoslužbami zameškává čas určený k práci.

Později vstoupil Gerard do kongregace redemptoristů a pro svou poslušnost se stal tak velkým divotvůrcem, že takřka plýtval zázraky.

Jeho představený P. Cafaro ho ustanovil vrátným a nařídil mu: “Až uslyšíte hlas zvonku, nechejte všeho a spěchejte k bráně!"

Sv. Gerard právě stáčel mešní víno, když u brány zazvonilo. Nechal kohoutek sudu otevřený a s lahví v ruce spěchal k bráně. Tam potkal P. rektora: “Nestydíš se s lahví vína jít k bráně?"

“Důstojnosti, nařídil jste mi, abych hned všechno nechal, a tak jak jsem spěchal k bráně, když jsem slyšel zvonit . . ."

“Nešiko jeden," pravil mu P. Cafaro, “vlez do pece!" Tímto žertovným slovem chtěl odbýt dobrého bratra. Ten však vzal tuto odpověď doslova a vlezl poslušně do chlebové pece. Až později přišel pekař, aby rozdělal oheň, a objevil Gerarda v peci. Nemohl si to vysvětlit a žádal ho, aby vylezl. Avšak bratr odpověděl “Jsem zde na rozkaz představeného, proto nesmím vylézt dříve, dokud nedostanu svolení."

Běželi k P. rektorovi: “Bratr Gerard je v peci a nechce vylézt, protože prý je tam z poslušnosti."

686

P. Cafaro se lekl a řekl: “Běžte hned do sklepa, snad nenechal otevřený kohoutek." Bratr spěchal do sklepa. Kohoutek byl skutečně otevřený, avšak ani kapka vína nevytekla.

Když ještě sloužil u přísného biskupa Albiniho, musel jít jednou pro vodu. Zamkl dům a klíč vzal s sebou. Při nabírání vody se nahnul nad studnu, klíč mu vyklouzl a spadl do studny. Co teď? Spěchal do kostela, vzal sošku Jezulátka, přivázal ji na provaz a spouštěl do studny. Přitom se modlil: “Ach, moje Děťátko, milé Děťátko!

Jen ty mi můžeš přinést klíč; ať jej dostanu, aby se důstojný pán nehněval, až se vrátí domů."

Zvědavci hleděli, jak vše dopadne. Jak se však divili, když Gerard vytáhl sošku a Jezulátko vskutku drželo v rukou onen ztracený klíč. S jásotem doprovázeli světce do kostela a chválili Boha. Studni dali jméno "Gerardova studna".

Jednou mimořádně napadalo v Itálii mnoho sněhu. Bratr Gerard měl rozkaz shrabat sníh. Když byl hotový, tázal se poslušně, co má se sněhem dělat. Představený, trochu rozmrzelý, řekl žertem: "Inu, seberte jej a uložte do zákristie na skříně pro bohoslužebná roucha!"

Za nějakou hodinu představenému napadlo: "Aby Gerard zase něco nevyvedl." Šel do zákristie a co tam vidí? Na skříni pěkně narovnaný sníh. Jaká to bude škoda! Všechna drahá mešní roucha zničená vodou! Hned otevřel skříně. Ale kupodivu, paramenta byla úplně suchá.

Jednou mu představený rozkázal: "Okamžitě jděte do sousední vesnice!" Gerard šel "okamžitě", ani nepřezul bačkory, které doma nosíval. V bačkorách spěchal městem, k nemalé radosti uličníků, kteří měli z poslušného bratra legraci.

On nesmírně trpěl tělesně i duševně. K tomu přidával dobrovolné skutky kajícnosti a všechno to obětoval za obrácení hříšníků. Chodíval jako služebný bratr s misionáři a při misiích nejednoho hříšníka přivedl k Bohu tím, že mu odkryl jeho tajné hříchy.

Gerard zemřel jako první svatý redemptorista 16. října 1755.

17. ŘÍJNA. MARKÉTA MARIA ALACOQUE, PANNA.

Sv. Markéta Maria Alacoque se narodila 22. července 1647 ve vsi Lauthecouru v autunské diecézi ve Francii. Když bylo Markétě osm let, zemřel její otec; potom ji dali na výchovu do pensionátu klarisek v Charollesu. Pojednou se však těžce roznemohla; trpěla onemocněním kloubů a vředy na

nohou a lékaři nemohli jí pomoci; ležela tak dva roky v klášteře a dva roky u matky. Tehdy učinila slib, že když se uzdraví, vstoupí do některé řehole.

Uzdravila se, ale rozmohla se v ní touha po zábavách; zpověď se jí znechutila, strojila se a zdobila, aby se zalíbila lidem; kdysi šla v přestrojení na ples. Ale radovánky jí nedávaly stálé štěstí; odpor proti nim rostl. Příbuzní chtěli, aby se vdala. R. 1671 vstoupila do kláštera řádu “Navštíveni Panny Marie" čili saleziánek v Paray-le-Monial. Jejím prvním zaměstnáním po noviciátě bylo ošetřovat nemocné; pak zastávala všecky klášterní služby, pouze vrátnou a představenou nebyla nikdy.

Největší slast pro ni bylo přijímat Tělo Páně. Prospívala v dokonalosti; vítězně přemáhala nápor zlého ducha, který ji sváděl k pýše i k zoufalství. Dostávala od Boha mimořádné milosti. Představená kláštera de Saumaise jí nařídila, aby napsala všechno, co se odehrává v její duši. Nová představená Petronila Greyffié užila každé příležitosti, aby Markétu pokořovala, a tak ji uchránila před samolibostí.

R. 1675 v oktávě slavnosti Božího Těla se Markéta modlila, jak bylo jejím zvykem, před svatostánkem. Tu měla vidění, o němž vypravovala takto: “Viděla jsem božské Srdce v oslňujícím lesku, zářící jako slunce, průhledné jako křišťál. Bylo ovinuto trním a ozdobeno křížem. Spatřila jsem Krista Pána, jak mi ukazuje svoje Srdce a říká: “Největší lásku mi prokážeš, budeš-li moje Srdce ctít a rozšiřovat k němu úctu v mé církvi. Moje srdce miluje lidi nekonečnou láskou, ale velice mnoho jich mně splácí nevděkem a pohanou. Ať je ustanovena zvláštní slavnost k uctění mého

Srdce náhradou za urážky, které se mně dějí, když je mé Tělo vystaveno na oltářích. A slibuji, že všecky ty, kdo takto budou moje Srdce ctít, obdařím hojnými nebeskými milostmi."

Svatá Markéta byla vyvolena za apoštolku božského Srdce Páně. Své miláčky však toto Srdce vede nejraději trnitou stezkou. Tak jako božské Srdce Páně bylo

“potupami nasycené", tak ani jeho nevěsta nebyla ušetřena žádné bolesti, žádné nemoci, žádné hořkosti ani potupy.

“Bůh mne učinil," tak píše sama, “kamenem úrazu, ohniskem, v němž se shromažďuje všecko pohrdání, všecka potupa a všecko pokoření."

“Domnívali se, že jsem posedlá zlým duchem. Proto mne kropili svěcenou vodou a žehnali mne znamením svatého kříže. Modlili se nade mnou, aby vyhnali zlého ducha."

Ježíš však, jenž přebýval v mé duši, ode mne proto neodešel. Přitáhl mne ještě více k sobě a řekl mi: “Mám rád svěcenou vodu a znamení kříže miluji tak velice, že se hned spojuji s těmi, kteří ho nosí jako já a z lásky ke mně!"

“Tato slova vzbudila ve mně takovou touhu po bolestech, že všecko, co jsem dosud vytrpěla, mi připadalo jako kapka vody, která mou žhavou žízeň spíše dráždila než uhasila."

Před smrtí řekla sestrám; “Už nebudu dlouho žít." “Proč?" “Protože nic netrpím." Skutečně potom brzo onemocněla. Lékař neviděl v jejím onemocnění nic závažného. Podali jí Tělo Páně. Žádala, aby její zápisky byly zničeny. Nepřála si návštěvu svých příbuzných; řekla: “Umírejme tak, že vše obětujeme Bohu!" Začala se chvět bázní před smrtí a pravila: “Milosrdenství, můj Bože, milosrdenství!" V horečce volala: “Ach, hořím! hořím! Jaká by v tom byla útěcha, kdybych hořela láskou k Bohu! Ale já jsem

nedovedla Boha dokonale milovat! Jaké je to štěstí milovat Boha! Milujte tuto lásku, ale milujte ji dokonale!" Dne 16. října po přijetí Těla Páně řekla: “Bylo to naposled." Potom opět žádala o svátost pomazání. A když jí kněz na druhý den tuto svátost uděloval, Markéta zesnula s jménem božského Srdce na rtech. Bylo to 17. října 1690.

18. ŘÍJNA. LUKÁŠ, EVANGELISTA.

Sv. L u k á š pocházel ze syrské Antiochie a byl syn pohanských rodičů. Dosáhl vědeckého vzdělání a věnoval se lékařskému povolání. Kristovu víru poznal ve svém rodišti, v Antiochii, byl pokřtěn apoštolem Pavlem, a proto ho Jeroným nazývá “synem Pavlovým". Lukáš se stal důvěrným společníkem apoštola Pavla, asi proto, že Pavel byl častěji nemocen a potřeboval lékařské ošetření. Pavel ho nazývá “svým pomocníkem, lékařem svým nejmilejším". Lukáš zůstal při Pavlovi i ve vězení jak v Cézarei, tak i v Římě. Pavel si stýská (l. Tim. 4, 11): “ Jediný Lukáš je se mnou.”

Lukáš napsal v l. 67-70 dva velmi důležité spisy: Evangelium a Skutky apoštolů. Byl k tomu nad jiné povolán svým vyšším vzděláním. V evangeliu podal obšírnou a věrnou zprávu o Kristově životě a začátcích církve. Co napsal v evangeliu, znal z vypravování svědků, kteří Krista viděli a slyšeli. Zaznamenal mnohé věci, které v ostatních evangeliích nejsou obsaženy, např. o Panně Marii, o Ježíšově mládí a z toho svatí Otcové soudí, že svatý Lukáš měl tyto zprávy přímo z úst nejblahoslavenější Panny Marie. Tomu nasvědčují i slova téhož evangelisty opakovaná na dvou místech: “ Ale Maria to všechno v mysli zachovávala a rozvažovala o tom." (Luk. 2, 19; 2, 51) V žádném z ostatních tří evangelií není tolik krásných podobenství a příkladů o kajícnosti a o Božím milosrdenství jako v evangeliu sv. Lukáše. Tam čteme o kajícím hříšníku, nad nímž je před Božími anděly větší radost nežli nad

devadesáti devíti spravedlivými, kteří pokání nepotřebují (Luk. 15, 4-7), o ztraceném a nalezeném penízi (Luk. 15, 8-10), o marnotratném synu (Luk. 15, 11 až 32), o Zacheovi (Luk. 19, 2-10), o fíkovém stromu (Luk. 13, 6-9), o ženě kajícnici (Luk. 7, 36-50), o pokání lotra ukřižovaného vedle Krista Pána na Kalvárii. (Luk. 23, 40-43) Toto evangelium končí stručnou zprávou o nanebevstoupení Páně.

Ve Skutcích apoštolů vypisuje sv. Lukáš obšírně nanebevstoupení Páně i seslání Ducha svatého a vypravuje, jak se apoštolové hned potom ujali kázání evangelia, jaké divy činili i jaká protivenství proto od Židů snášeli. Dále líčí život prvních křesťanů v Jeruzalémě a umučení jáhna Štěpána i apoštola Jakuba Staršího a nakonec podrobně popisuje podivuhodné obrácení apoštola Pavla, všechnu práci, cesty a protivenství, která podstupoval pro Ježíše Krista, i všechny ty ohromné věci, které Bůh skrze něho činil. O všem tom mohl dát sv. Lukáš ty nejspolehlivější zprávy, neboť byl průvodcem tohoto apoštola a svědkem jeho řečí i skutků.

Po napsání těchto spisů Lukáš mizí z historie. Podle některých zpráv kázal v Itálii, v Makedonii a v Řecku. Izidor Sevillský tvrdí, že Lukáš zemřel ve vysokém věku v Achaji jako mučedník. Byl pověšen na olivovém stromě.

Zobrazuje se též jako malíř, protože dovedl svým slovem názorně popsat události ze života Pána Ježíše.

19. ŘÍJNA. PETR Z ALKANTARY.

“Blažené pokání!”

Když svatý P e t r z A l k a n t a r y umíral, byla sv. Terezie ve vzdáleném městě Avile. Tu se jí zjevil světec v nebeské slávě a řekl: “Ó blažené pokání, které mi získalo takovou slávu!"

Petr si hned v mládí předsevzal sloužit Bohu v některém řádu. Věděl, že by otec, který z něj chtěl mít právníka, nesvolil, a proto tajně opustil otcovský dům a již jako šestnáctiletý žádal v klášteře Menších bratří v Manxarretesu na portugalských hranicích o přijetí. Byl přijat.

Kajícnost sv. Petra byla opravdu převeliká. Sv. Terezie o svém několikaletém zpovědníku píše: “Jak mi říkal, spával tuším čtyřicet let jednu a půl hodiny denně; spával vsedě s hlavou opřenou o prkénko, které bylo zasazené do zdi. Vleže nemohl spát ani kdyby chtěl, protože jeho cela nebyla delší než čtyři a půl stopy."

V řádě zpozoroval, že se dřívější kázeň uvolnila. Umínil si proto, že s papežovým svolením založí novou družinu Menších bratří.

Když se k Petrovi přidali jiní horliví bratří, zbudoval u městečka Pedrosy velmi chudobný klášter. Ten byl i s kaplí jen dvaatřicet stop dlouhý a osmadvacet stop široký. Petr nemohl ve své komůrce ani vzpřímeně stát, ale musel buď klečet nebo být shrbený. Dveře byly uzoučké a nízké, “jako brána vedoucí do nebe", říkával Petr. Když stavba kláštera, podobného více hrobce nebo vězení než klášteru, byla dokončena, řekl Petr radostně: “Dost, ba více než dost máme na něm."

Bratří mírnějšího směru mu dělali mnoho příkoří. Ale Petr si nevšímal žárlivosti ani

hněvu a šel svou cestou dál. Jeho úmysl byl čistý: povznést katolickou církev. Právě tehdy totiž opouštělo klášter mnoho řeholníků, svedených lžireformátory. Petr chtěl zavedením apoštolské chudoby, pokory, lásky a přísné odříkavosti posilnit církev, oživit klesající víru v lidu a roznítit hasnoucí lásku k Bohu.

Založil dvanáct klášterů s přísnou řeholní kázní. Jednou při okružní cestě po svých klášterech vážně onemocněl. Žádal, aby byl převezen do Arenaského kláštera. I v nemoci se zapíral. Měl například žízeň; podali mu číši s vodou; jižjiž chtěl pít, vtom utkvěl jeho zrak na obraze Ukřižovaného, vzpomněl na Spasitelova slova: “Žízním", a proto si nápoj odepřel a odložil číši. Svaté svátosti přijal vkleče. Když cítil, že umírá, zazpíval žalm “Radoval jsem se, když mi bylo řečeno: Půjdeme do domu Páně." Zemřel 18. října 1562.

Již staří pohanští mudrci měli pravidlo: Každý požitek je hřebík, který přikovává duši k tělu. Čím více si odepřeme dovolených požitků, tím větší bude svoboda naší duše a naše síla.

20. ŘÍJNA. JAN KENTSKÝ, VYZNAVAČ.

Sv. J a n K e n t s k ý se narodil kolem r. 1390 v městečku Kenty nad řekou Solou v Haliči a byl od svých rodičů Stanislava a Anny vychován v bázni Boží. Po studiích se stal doktorem bohosloví a začal vyučovat na krakovské akademii; vykládal Písmo svaté, spisy Petra Lombardského a sv. Tomáše Akvinského. Ve snaze konat pokání putoval do Svaté země a několikrát do Říma. Velice se mu protivila každá lež. Jednou ho na cestě do Říma přepadli lupiči; když ho oloupili, tázali se, má-li ještě nějaké peníze u sebe. Odpověděl, že nemá. Sotva však poodešel, vzpomněl si najednou, že kdesi ve svrchním oděvu má zašité dukáty. Ihned se vrátil k banditům a řekl jim: “Nechci vás klamat; vezměte si i to, nač jsem zapomněl.” Toto překvapující vyznání oloupeného poutníka

mělo mocný účinek. Lupiči žasli nad takovou upřímností a beze slova padli na kolena. Jan v nich rozpoznal hnutí Ducha svatého a řekl jim laskavě: “Jestliže prahnete po nebeské útěše, dám ji rád, ale nejprve se vyznejte ze svých hříchů!" Touto láskou sluhy Páně byli lupiči tak zasaženi, že zvolali: “Okradli jsme samého Boha, neboť jsme napadli světce!" S radostí v srdci z jejich obrácení vyslechl Jan zkroušenou zpověď lupičů. Oni ho obdarovali novým oděvem, vrátili mu odcizené peníze, a když se loučili se svatým mužem, prosili ho se slzami v očích, aby se za ně přimlouval u Boha a požehnal jim k novému, bohumilému životu.

Učený profesor Jan měl největší radost, když mohl chudým prokazovat dobrodiní. Ze svých příjmů si pro sebe nechal jen nejmenší část, ostatní rozdal chudým. Jednou spěchal v mrazu z koleje do chrámu na mši svatou. Vtom spatřil na ulici člověka, jak leží ve sněhu, mrazem zkřehlý a zsinalý. Vzal tedy svůj doktorský plášť, přikryl jím chuďasa, šel sloužit mši svatou a potom ho chtěl s pomocí dobrých lidí odnést; avšak jak se podivil, když při zpáteční cestě ho již na ulici nenašel, a jak teprve žasl, když vstoupil do svého příbytku a spatřil plášť na obvyklém místě!

Kdysi daroval chudému žebráku vlastní obuv, a aby nebylo znát, že jde bosý, přikryl si nohy pláštěm. - Jan Kentský zemřel r. 1473.

694

21. ŘÍJNA. HILARION, OPAT. PAMÁTKA SV. VORŠILY A DRUŽEK.

H i l a r i o n pocházel z pohanských rodičů. Během studií v Alexandrii poznal křesťanskou víru a dal se pokřtít. Brzy potom uslyšel o svatém poustevníku Antonínovi. Navštívil ho a zůstal s ním několik měsíců, aby se naučil jeho způsobu života. Potom rozdal svůj majetek, šel na poušť a tam žil nezvykle přísně.

Jednou k němu přišli lupiči a řekli mu žertem: “Co bys udělal, kdyby sem přišli loupežníci?" Hilarion odpověděl; “Kdo nic nemá, ten se nebojí loupežníků." “Ale mohli by tě zabít!" “Ano, mohli by, avšak jsem ochoten zemřít, proto se jich nebojím."

Vznešený a bohatý pán přišel k sv. Hilarionovi a prosil o pomoc v těžké nemoci.

Když byl vyslyšen, přišel se ženou a s dětmi, aby světci poděkoval a nabídl mu mnoho darů. Hilarion odpověděl: “Nečetl jsi, co se stalo Giezimu a Šimonovi? Giezimu za to, že přijal peníze za milost Ducha svatého; Šimonovi za to, že je nabídl?" Uzdravený se slzami odpověděl: “Přijmi to a dej chudým!" Hilarion odpověděl: “Ty můžeš lépe rozdat své prostředky, neboť přicházíš do měst a znáš chudé. Proč mám já, když jsem se vzdal svých, vyžadovat cizí? Mnohým se stalo jméno chudých záminkou lakomství. *Nikdo nedává lépe, než ten, kdo si nic pro sebe neponechá."*

695

Když se v Hilarionovi ozývala tělesná pokušení, říkal svému tělu: “Pane osle, postarám se, abys nevyhazoval. Nebudu tě krmit ječmenem, ale plevami. Hladem a žízní tě zkrotím, vedru a mrazu vystavím, abys měl na starosti útrapy a žádné nečisté žádosti." Jeho posty byly čím dál přísnější. Později měl za pokrm jen kus ječného chleba s vařenou zeleninou;
ve stáří nejedl ani chleba, jen jídlo připravené z mouky a zeleniny. Od přísného postu se neuchyloval ani v nedělních nebo svátečních dnech. Komůrka, v níž přebýval, byla o málo delší než jeho tělo**.**

V císařském vojsku byl tehdy voják posedlý zlým duchem. Nemoc s ním zmítala zvláště v noci, až skřípal zuby. Ten si vyprosil od císaře Konstancia, v jehož osobní stráži byl, dovolenou a doporučující list k palestinskému vladaři. Hilarion ho uzdravil a on mu chtěl z vděčnosti dát darem deset liber zlata. Hilarion tento dar nepřijal a podal vojákovi ječný chléb se slovy;
“Ti, kdo jedí takový chleba, pokládají zlato za smetí."

Ale návštěvy lidu se mu po čase staly obtížné; toužil totiž, aby mohl Bohu sloužit v ústraní a žít opravdu poustevnicky. Ale sotvaže se to rozneslo, sběhlo se k němu na tisíce lidí se snažnou žádostí, aby od nich neodcházel. A aby neodešel, nepozorovaně ho střežili. Hilarion řekl: “Nebudu jíst ani pít, dokud mne nepropustíte, kam mne volá Bůh." Celých sedm dní nic nejedl. Směl odejít. Ale nešel sám, doprovázel ho nesmírný zástup lidí, a jen stěží je přiměl k návratu. Vybral si jen čtyřicet mnichů za průvodce. Putoval do Egypta. Pátý den dorazil do

Pelusia (na řece Nilu) a na další cestě navštívil sv. Antonína. Nikde však nepobyl déle, neboť neměl klid od lidí, kteří ho neustávali navštěvovat a prosit o pomoc. Proto si umínil, že se skryje na některém ostrově. Procestoval Libyjskou poušť, sedl na loď a přeplavil se na Sicílii. Když však tam Boží mocí uzdravil člověka posedlého zlým duchem, opět se k němu ze všech stran hrnuly davy lidstva, žádající pomoc nebo poučení.

Jeho žák Hesychius hledal svého mistra po všech krajinách a březích mořských. Teprve po tříletém pátrání se dozvěděl od

jistého židovského obchodníka, že na Sicilii pobývá křesťanský prorok, který koná mnoho podivuhodných skutků. Hesychius vytušil, že tím prorokem není nikdo jiný než Hilarion. Přeplavil se na Sicílii a šťastně nalezl Hilariona. Hesychius přišel právě včas, neboť Hilarion již mínil odejít ze Sicílie někam, kde by ho neznali. Oba odešli zprvu do Dalmácie a pak na ostrov Kypr; tam v samotě u města Pafu, v hornaté nepřístupné krajině, Hilarion dosáhl toužebného klidu. Jediný Hesychius měl k němu přístup. Hesychius také navštívil z Hilarionova rozkazu jeho bývalé žáky v Palestině. Zemřel r. 372 nebo 373.

22. ŘÍJNA. KORDULA, PANNA A MUČEDNICE (NA MORAVĚ).

Jeden Bůh, jedna víra.

Agatho byl poustevník na skétické poušti. Žil ve čtvrtém století. Jednou chtěli poustevníci vyzkoušet jeho pokoru a ctnost. Řekli mu: “Agathone, mnozí lidé se nad tebou pohoršují, že prý jsi pyšný, jinými pohrdáš. Dokonce někteří říkali, že prý jsi oddaný smilstvu a že proto jiné odsuzuješ, abys ty sám nebyl pokládán za hříšníka." Agatho padl na kolena a řekl: “Všecky nepravosti na sobě pozoruji. Nemohu to zapírat. Prosím vás, bratří, abyste se nepřestali modlit za mne bídného, aby mi Pán Ježíš odpustil." Bratří pokračovali: “Někteří také tvrdili, že jsi kacíř!" “To ne," odpověděl živě Agatho, “kacíř nejsem, kacířství ať je mi daleko vzdálené!" Tu se podivili bratří a tázali se ho: “Proč jsi, otče, zůstal klidný, když jsme ti vytýkali různé neřesti, a proč ses zhrozil slova kacíř?" Agatho odpověděl:

“Snesl jsem první obvinění být pokládán za velkého hříšníka. Víme přece, že ctnost pokory k spáse duše. Ježíš Kristus snášel nespravedlivé obviňování a potupy. Ale výtky z kacířství nemohu snést klidně, protože kacířství je odloučení od Boha. A odloučí-li se člověk od Boha, pak nemá už nikoho, ke komu by se mohl utíkat, a tak zahyne."

697

Kdysi se ho tázal jistý poustevník: “Na rozkaz svého představeného mám cosi vykonat, avšak na takovém místě, kde na mne číhá pokušení. Rozkazu se chci podvolit, ale obávám se nebezpečí. Co mám dělat?" Agatho odpověděl; “Já bych na tvém místě rozkaz vykonal a pokušení bych se snažil přemoci." Jednou šel po cestě se svými učedníky. Vtom jeden z nich našel svazeček čerstvého hrachu. “Otce, když dovolíš, vezmu jej s sebou," řekl. Agatho se ptal: “Položils jej sem?" “Nepoložil." “Proč jej tedy chceš vzít, když jsi ho sem nepoložil?"

23. ŘÍJNA.

“Je čas plakat i čas smát se...”

(Kazatel 3, 4)

A r m e l l a N i c o l a se narodila r. 1606 v Campenacu v diecézi St. Malo ve Francii z chudobných a zbožných rodičů. Pásla dobytek; pak sloužila na rozličných místech, naposled u jistého šlechtice ve městě Vannes.

Armella byla chudá dívka. Nikdy nechodila do školy, nebyla gramotná v četbě ani písmu. Zato tím lépe uměla číst v knize pěti ran Kristových. Tam poznala převelikou lásku Pána Ježíše k nám a naučila se lásce k bližnímu, zvláště k trpícím. Proto měla také velkou soustrast s dušemi v očistci a radovala se, mohla-li za ně trpět žízeň, horko, zimu a podobné malé nepříjemnosti.

Když jí bylo dvanáct let, odešla z venkova do města, ne však aby tam nevázaně žila, ale naopak, aby tam spíše mohla slyšet slovo Boží. Našla službu u dobré ženy, která se k ní chovala velmi laskavě a jen jí vytýkala, že příliš mnoho pracuje a nešetří se. Avšak po roce pocítila Armella takovou úzkost a takový strach, že si nemohla pomoci. Opustila službu a vrátila se domů. Marně; klid nenašla. Vrátila se

tedy zpět do města a hledala jinou službu. Ale nic jí to nepomohlo. Konečně nalezla místo, kde ji Pán Bůh chtěl: měla na starosti jen děti. Dělalo jí velkou radost, že se v domě každý večer četlo ze života svatých nebo o utrpení Páně. Její srdce bylo přitom naplněno takovou láskou a lítostí, že zvolala: "Ó můj Pane, dej mi raději smrt a peklo, než abych tě hříchem znovu křižovala." Proto bylo pro ni ulehčení, jestliže mohla něco trpět.

698

Bůh však dovolil zlému duchu, aby ji zkoušel. ˇÚplně ztratila pocit Boží lásky, dokonce cítila odpor proti Bohu a dobrým skutkům. Ani jí to nebylo líto, naopak, zdálo se jí, že cítí radost nad tím, že urazila Boha. Byla pokoušena k zoufalství. V tomto stavu ji zachránilo sv. přijímání. Její zpovědník jí doporučil, aby často přijímala Nejsvětější svátost. Poslechla ho, třebaže s velkou nechutí.

Když ta pokušení po nějaké době přestala, o to více zmohutněla její láska k Bohu. Oheň této lásky byl tak mocný, že její tělo trpělo horečkou. Nad tím se pohoršovala její paní, a aby napravila její, jak se domnívala, nepravou zbožnost, přetěžovala ji pracemi a zahrnovala nadávkami. Armella vše tiše snášela z lásky k Ukřižovanému.

Po několika měsících horečka přestala. Paní jí zakázala chodit ve všední den na mši svatou. To byl pro Armellu těžký kříž, ale poslechla. Konečně paní poznala, že se mýlila a prokazovala jí úctu a lásku.

Když přestal kříž vnější, vrátila se zkouška vnitřní. Opět se jí zdálo, že z jejího srdce úplně vymizela láska k Bohu. Zato byla zmítána nečistými pokušeními. Vzpomínka na Boha jí nepřinášela útěchu, ale naplňovala ji hrůzou a hořkostí. Nad pekelnou propastí ji ještě držela

699

bázeň Boží. Armelle se zdálo, jako by to byl žhavý řetěz. Jednoho dne jí bylo, jako by v ní zuřilo celé peklo. Utekla ven na pole a hlasitě volala k Bohu, aby raději zemřela, než ho dále urážela. A hle, najednou ji opustila noc a v její duší zazářilo nejjasnější světlo.

Ráda si četla v knize přírody. Vypravuje: “Viděla-li jsem na poli ovce, které jsou tak tiché a pokorné, které se nechají stříhat a zabít, aniž se brání, představila jsem si božského Spasitele, jenž se jako beránek nechal vést k zabití a neotevřel svá ústa. A z toho jsem se naučila, že i já mám všecko trpělivě snášet, abych se mu stala podobnou.

Když jsem viděla psíka, jak je za kousek chleba věrný svému pánu a jak ho neopouští, bylo to pro mne důkladné ponaučení, abych nebyla nevděčná k Bohu, který mi prokázal tolik dobrodiní.

Jestliže jsem šla zahradou a viděla jsem, jak se stromy ohýbají větrem, modlila jsem se: “Ó Bože, proč nejsem tak ochotná nechat se vést vanutím Ducha svatého?

Ryby ve vodě mne učily, abych se i já ponořila do moře Boží lásky a v ní hledala svou radost. Podobně jako ryba bez vody, tak je duše bez Boha.

Připravovala-li jsem pokrmy, vzpomněla jsem si, jak i Spasitel za nás umřel, aby se stal pokrmem našich duší.

Při obdělávání pole jsem viděla Spasitele, jak se po celý svůj život namáhal, aby obdělal pole lidských srdcí a aby do nich zasel své učení a svou lásku.

Když jsem viděla, jak se ve žních oddělovala pšenice od plev, vzpomněla jsem si, že tak se stane s lidmi v soudný den."

Jestliže Armella nemohla kvůli práci do kostela, obrátila se alespoň směrem ke kostelu a tak se klaněla svátostnému Pánu Ježíši. I v nemoci ležela tak, že její tvář byla ve dne v noci obrácena k svatostánku. Když se jí tázali, proč tak činí, odpověděla, že se obrací tam, kde je její srdce.

Zemřela 24. října 1671.

24. ŘÍJNA. RAFAEL, ARCHANDĚL.

Z Písma svatého je zřejmé, že Bůh stvořil kromě světa viditelného také svět neviditelný, svět duchů, andělů. Andělé jsou naši přátelé; pečují o naše blaho, přimlouvají se za nás u Boha, povzbuzují nás k dobrému a chrání nás na těle i na duši. Ze sboru archandělů jmenuje Písmo svaté tři: Michaela, Gabriela a Rafaela.

Rafael znamená “lék Boží" či “Bůh léčí". Čteme o něm v knize Tobiáš. Mezi izraelskými zajatci, které asyrský král Salmanazar odvedl do Ninive, byl zbožný Tobiáš se svou manželkou Annou a synem Tobiášem.

Uprostřed pohanů zůstal věrný Božímu zákonu a byl vzorem dobročin- nosti, trpělivosti a odevzdanosti do vůle Boží. Když otec Tobiáš oslepl, uložil synovi, aby si vyhledal spolehlivého průvodce a šel do medského města Rages ke Gabelovi požádat ho o vrácení deseti hřiven, které si kdysi vypůjčil. Mladý Tobiáš nalezl jinocha, připraveného na cestu, který mu slíbil, že ho zavede tam i zpět. Byl to archanděl Rafael, který vzal na sebe lidskou podobu. Dali se na cestu a první noc zůstali u řeky Tigris. Když Tobiáš vyšel umýt si nohy, vyplavala velká ryba a chtěla ho pohltit. Tobiáš se jí lekl a vzkřikl velkým hlasem: “Pane, dává se do mne!" I řekl mu anděl: “Popadni ji za žábry a táhni ji k sobě." Pak mu nařídil, aby srdce, žluč i játra uschoval jako věci užitečné k léčení.

Poradil Tobiášovi, aby svého strýce Raguela požádal o jeho jedinou dceru Sáru. Potom Rafael odešel do Rages ke Gabelovi, ten mu vyplatil peníze a přišel s ním na svatbu.

Když se vrátili domů, mladý Tobiáš podle Rafaelovy rady pomazal oči svého otce žlučí ryby a takto ho uzdravil.

Plni radosti nabízeli otec se synem věrnému průvodci polovinu všech věcí, které získali. On však odpověděl: “Já jsem Rafael, jeden ze sedmi andělů, kteří jsou připraveni, aby vcházeli před Hospodinovu slávou. Dobrořečte Bohu po všechny věky." (Tob. kap. 4-12)

25. ŘÍJNA. CHRYSANTHUS A DARIA, MUČEDNÍCI.

Sv. C h r y s a n t h u s byl syn senátora Polemia, který z Alexandrie přišel do Říma. Chrysanth se po seznámení s křesťanskou vírou nechal pokřtít. Křtil ho kněz Karpofor. Pohanský otec se snažil odvrátit syna od Kristovy víry množstvím jídel, služebnicemi a nabízenými smyslnými rozkošemi. Také navedl krásnou pohanskou dívku jménem Daria, aby přivedla Chrysantha na jiné myšlenky. Ale všechna snaha byla marná. Daria řekla: “Tvůj otec poručil, abych tě přivedla k bohům." “Máš důkazy pro
tyto bohy?" tázal se Chrysanth a začal vyvracet víru v pohanské bohy. Daria se dala pokřtít a oba uzavřeli manželství. Vladař
K l a u d i u s je dal předvést k soudu, ale nejen Klaudius, i jeho manželka H i l a

r i a a synové J a s o n a M a u r u s byli jejich příkladem přivedeni ke křesťanské víře. Všichni proto byli usmrceni. Chrysantha zašili do volské kůže a postavili na nejpalčivější slunce. Přetrpěl však tuto trýzeň. Asi r. 257 ho nakonec i s manželkou vhodili do jámy a zaházeli kamením.

702

25. října se současně oslavuje památka skupiny křesťanských vojáků-mučedníků (sto dvacet nebo šedesát dva), kteří byli pochovaní nedaleko pohřebiště sv. Chrysantha a Darie (coemeterium Jordani). Připojuje se též oslava mučednického zástupu křesťanů, kteří při bohoslužbě na počest sv. Chrysantha a Darie byli přepadeni a zaživa zasypaní kameny a pískem v kryptě. Tak byla dnešní liturgická slavnost “dies martyrum" velkým dnem mučedníků, jak to dodnes hlásá mešní liturgie.

“Všem jsem se stal vším.”

Sv. Pavel o sobě říká: “Židům jsem se stal židem, Řekům Řekem, všem jsem se stal vším, abych všechny získal pro Krista."

V této ctnosti apoštolské moudrosti ho statečně následoval svatý K r i š p í n a K r i š p i n i á n.

Papež Fabián poslal svatého biskupa Dionýsia do Gallie (nynější Francie), aby tam získal pohany pro křesťanství. K jeho průvodcům patřili i dva bratři Krišpín a Krišpinián. Toužili hlásat pohanům Boží pravdu, a proto opustili statky, vlast i příbuzné a věnovali se misionářskému poslání. Po příchodu do Gallie se usadili v městě Soissonsu. Nechtěli vyvolat odpor u pohanů, a tak si umínili, že bez všeho hluku a v tichosti budou hlásat evangelium chudým. Naučili se obuvnickému řemeslu, jednak aby se po příkladu sv. Pavla živili ruční prací, dále pak aby měli příležitost k stálým stykům s pohanskými obyvateli. Brzo se stali mistry svého řemesla a zřídili si dílnu, která měla mnoho zákazníků, protože pracovali poctivě a pro chudé i zdarma. V jejich dílně bylo stále živo a zvlášť rádi k nim přicházeli prostí lidé, neboť bratři nepohrdali chudými, ale s každým rozmlouvali laskavě a přívětivě. Byli naplněni svatou horlivostí a snažili se dávat svým hovorům vyšší,

ušlechtilý směr, obraceli mysl posluchačů k Bohu, a když nalezli přístupná srdce, mluvili důvěrněji a vřeleji o marnosti tohoto světa, o nesmrtelnosti lidské duše a o spasení, které nám získal sám Syn Boží, Ježíš Kristus. Takovým způsobem a svým příkladným životem obrátili značný počet obyvatel na křesťanskou víru.

703

Ale pohanští kněží se chystali k pomstě. Když císař Maximián Herkuleus zavítal do Soissonsu, byli oba bratří udáni jako nepřátelé bohů. Císař se je snažil lichocením přivést k odpadu, ale oni mu odpověděli: “Jsme urození Římané a přišli jsme do této země z lásky ke zdejšímu lidu, který se klaněl mrtvým modlám, abychom je osvítili světlem poznání pravého Boha a uvedli na cestu spásy. O tvoje sliby nemáme zájem, již dávno jsme se z lásky ke Kristu odřekli světa a těší nás, že jsme to udělali. Kéž bys i ty poznal a miloval Krista Ježíše, abys jeho milosrdenstvím dosáhl věčné koruny."

Soudce dal oba bratry strašně mučit. Rozkázal je natáhnout na skřipec, vrazit jim za nehty šídla a z těla řezat řemínky. Potom je vhodili do kotle naplněného rozpuštěným olovem, a když jim to neuškodilo, byli kolem r. 287 popraveni mečem.

26. ŘÍJNA. EVARIST, PAPEŽ A MUČEDNÍK.

Podle sv. Ireneje biskup Evaristus nastoupil po sv. Klementovi a řídil římskou církev asi osm let. Na pomoc měl sbor kněží, jáhny a jáhenky. Kronikář o něm poznamenává, že pocházel z Betléma, byl synem Judovým a měl řeckou národnost. Rozdělil prý Řím na farnosti, které pak přidělil do správy jednotlivých kněží. Ustanovil prý, aby sedm jáhnů dávalo pozor při biskupově kázání, aby mohli v případě nutosti dosvědčit, co biskup kázal. Také prý nařídil, aby křesťanské sňatky byly žehnány od kněží. Pro víru vytrpěl mnoho soužení a pronásledování.

Evaristova biskupská služba spadá do vlády císaře Trajana. Již za dob Neronových byli křesťané nazýváni nepřáteli lidského pokolení. Křesťané se odříkali zlého ducha, i všech skutků jeho, i veškeré jeho pompy, totiž všeho pohanství, všech pohanských hříchů a také všech pohanských slavností, spojených

pravidelně s úctou božstev. Měli vůbec jiný názor na radost než pohané. Stranili se pohanského života a jeho projevů. Proto byli pokládáni za nepřátele pohanů.

704

Židé i pohané šířili o křesťanech hrozné pomluvy, bájili o bohapustých zábavách při křesťanských bohoslužbách, protože cosi uslyšeli o přijímání Nejsvětější Svátosti, vyhlašovali křesťany za lidojedy, kteří se živí dětským masem. Křesťané byli tak vykřičení, že stačilo jen nařknout někoho jako křesťana a již mu hrozilo jako zločinci zatčení a snad i smrt.

Trajanův místodržitel v Bithynii, Plinius ml., chtěl zjistit pravdu; zatkl tedy několik jáhenek a mučením z nich chtěl vynutit přiznání, v čem spočívají ta křesťanská náboženská shromáždění. Zjistil jejich bezúhonnost, a proto se dotazoval císaře, co se má dělat s křesťany. Císař odepsal: Nevyhledávat je úředně; budou-li však udáni a usvědčeni, ať jsou potrestáni, kromě těch, kteří přinesou oběť pohanským bohům. - Tímto nařízením bylo křesťanství prohlášeno za trestné. Tehdy byl umučen i papež sv. Evaristus. Křesťané ho pochovali v papežské hrobce ve Vatikánu.

“Od úkladů ďáblových vysvoboď nás, Pane!”

L u c i á n a M a r c i á n byli pohanští kouzelníci v Nikomedii, kteří kouzelnictvím mámili a klamali lid. Tehdy žila ve městě ctnostná křesťanská panna, která Boha nade všecko milovala a vytrvale se modlila, aby ji Bůh ochránil. Kouzelníci k ní zahořeli láskou, a aby si ji získali, obrátili se k pohanským zloduchům. Avšak služebnice Boží vytrvala v modlitbě a bdění. Když poznali, že jejich kouzla jsou bezmocná, tázali se svých bohů po příčině. Takto odpověděli zlí duchové: “Pokud jste nás volali o pomoc k záhubě duší, které Boha neznají, nebylo nám těžké pomoci. Ale proti této čisté duši nic nezmůžeme. Její Bůh Kristus nás trápí a zabraňuje nám, že ji nemůžeme přemoci." Kouzelníci jako mrtví padli k zemi. Když však zase přišli k sobě, řekli: “Tento ukřižovaný Ježíš má asi velikou moc, neboť zvítězil nad duchy a nad naším kouzelnictvím. Měli bychom se k němu obrátit a ctít jej.

Uvěřili v Ježíše Krista a činili pokání. Spálili své kouzelnické knihy a čarodějské nářadí.

705

Tehdy za císaře Decia vypuklo pronásledování křesťanů. Císařský náměstek si je dal předvolat a řekl: “Jak se stalo, že jste opustili naše nesmrtelné bohy a klaníte se ukřižovanému člověku?" Oni odpověděli: “Přeměnil nás jedině ukřižovaný Kristus a my se těšíme, že u něj najdeme věčný život. Náměstek rozkázal, aby byli oba mučeni železnými hřebeny. Lucián řekl v mukách: “Dokud jsme páchali nepravosti, dokud jsme dělali bezpráví a křivdili jiným, netrestal jsi nás; teď však, když děláme dobré, nás mučíš." Císařský náměstek vynesl rozsudek, aby byli upáleni. Svatí mučedníci vyslechli tento rozsudek radostně, vystoupili na hranici a modlili se: “Pane Ježíše Kriste! Neskonalé díky vzdáváme tobě, žes ráčil nás nehodné vysvobodit z pohanských bludů a pro své jméno nám dát účast na slavné mučednické smrti. Buď tobě čest a chvála! Rač milostivě přijmout naše duše.“ Rok jejich smrti je 250.

27. ŘÍJNA. VIGILIE SV. ŠIMONA A JUDY, APOŠTOLŮ.

A brány pekelné ji nepřemohou.

V třetím století po Kristu podnikl učený kupec a přírodozpytec Mesrop z Tyru výzkumnou cestu do Habeše. Habeš se nachází v Africe, jihovýchodně od Egypta. Za společníky vzal s sebou dva synovce F r u m e n c e a E d e s i a . Když přistáli, aby se zásobili pitnou vodou, přepadli je domorodci a pobili všecky, až na nepřítomného

706

Frumence a Edesia. Když totiž oba mládenci vystoupili na břeh, poodešli od ostatní družiny, sedli si do chládku pod strom a četli v knize, kterou jim dal strýc. Ani nevěděli, co se děje opodál. Později je vyslídili domorodci, ale neublížili jim,

předali je do Aksumu svému králi za otroky. Král si oba bratry oblíbil, dal je vychovat a vzdělat, a když dospěli, učinil Edesia vrchním číšníkem a velice nadaného Frumencia tajemníkem.

Když král umíral, dal bratrům svobodu. Ovdovělá královna je prosila, aby zůstali ve svých úřadech, až nedospělý kralevic doroste. Tak se stal Frumenc vychovatelem kralevice Acizany a takřka vladařem. Vládl spravedlivě a moudře. Pečoval o mír a hmotný blahobyt v zemi a snažil se povznést lid i mravně. Zahořel touhou, aby národ poznal Krista Ježíše a došel spasení. Proto bedlivě pátral mezi kupci, kteří obchodně přicestovali do země, jsou-li mezi nimi křesťané. Povzbuzoval je, aby zařídili bohoslužby. Tak vznikla v Habeši malá křesťanská obec, k níž přistupovali četní obrácení domorodci.

Když mladý Acizanas dospěl, vydal mu Frumenc počet ze svého vladaření a odešel s bratrem ze země. Edesius odebral se do Tyru a stal se tam knězem. Frumenc se však odebral do Alexandrie k sv. Atanáziovi a snažně ho prosil, aby poslal do Habeše misionáře. I zaradoval se z toho Atanázius a řekl: “Copak lze najít takového muže, který by byl plný ducha Božího a mohl to vše vykonat tak jako ty?" Posvětil tedy Frumence na biskupa a poslal ho s několika horlivými kněžími do Habeše.

Biskup Frumenc se usadil v městě Aksumu, pokřtil krále i lid, který králova příkladu následoval. Biskupovy apoštolské práce měly velký úspěch; bylo založeno sedm nových biskupství.

Habešská církev rozkvétala jako úrodný sad až do šestého století. Tehdy byla porušena bludařstvím monofyzitů. V tomto bludu vězí křesťanští Habešané dodnes.

707

28. ŘÍJNA. ŠIMON A JUDA, APOŠTOLOVÉ.

Šimon, druhý s tímto jménem mezi apoštoly (vedle Šimona, kterého Pán nazval Petrem-Skálou), se uvádí v evangeliu svatého Matouše (10, 4) a svatého Marka (3, 18) s příjmením Kananejský; v evangeliu svatého Lukáše (6, 15) a ve Skutcích apoštolů (l, 13) má přezdívku Zelotes (Horlivec). Než se přidal k Pánu, náležel ke straně zelotů, kteří po příkladu starozákonního Fineesa ohnivě horlili proti přestupitelům Zákona a později zabředli do výstředností. (Nadšeně zastávali osvobozující válku, kterou by zbavili vyvolený národ pohanského jha.) Bližší údaje o apoštolu Šimonovi v evangeliích nemáme. Svatý Lukáš jen výslovně připomíná, že byl přítomen mezi apoštoly při volbě nového apoštola Matěje.

J u d a , příjmením Ta d e á š nebo Lebeus (Mat. 10, 3), byl syn Alfea a jeho manželky Marie, “sestry" (příbuzné) Panny Marie (Jan 19, 25). Z toho důvodu byl nazýván “bratrem Páně". Byl rodným bratrem apoštola Jakuba Mladšího. (Luk. 6, 16; Skut. ap. l, 13) Předtím než jej Pán povolal, byl ženatý a měl několik dětí. Výslovně se o něm zmiňuje zvláště svatý Jan (14, 21-23) při líčení poslední večeře, kdy Spasitel na otázku apoštola Judy (“Pane, jak to, že se chceš dát poznat nám, ale ne světu?") odpovídá památná slova: “Kdo mě miluje, bude zachovávat mé slovo, a můj Otec ho bude milovat; přijdeme k němu a učiníme si u něho příbytek.”

708

Apoštolové Šimon a Juda kázali evangelium po seslání Ducha svatého nejprve odděleně a pak podle starobylého podání (u Pseudo-Abdia) působili společně třináct let v Arménii a v Persii. Oba zemřeli mučednickou smrtí. Šimon byl podle podání ukřižován a na kříži rozřezán pilou (proto bývá zobrazován s pilou v ruce). Sv. Juda byl prý usmrcen kyjem nebo sekerou. (Proto má v tradičních zobrazeních v ruce kyj nebo sekeru. Také mu kladou do druhé ruky desku s obrazem hlavy Krista Pána.) Apoštol Juda Tadeáš zanechal epištolu, která se uvádí na posledním místě mezi katolickými listy (obecnými - neboť nebyly psány pro některou zvláštní křesťanskou obec, nýbrž pro větší okruh věřících). Epištolu napsal kolem r. 65. Apoštol Juda je vzýván pod jménem Tadeáš v římském mešním kánonu.

29. ŘÍJNA.

Bl. A n d ě l (Angelus) z J o j o s y. Otec bl. Anděla byl vévoda francouzský. Již

jako dvanáctiletý hoch měl touhu vstoupit do kapucínského řádu. Proto jej dal otec na jiný studijní ústav. Když dokončil svá studia, byl povolán ke dvoru francouzského krále, ale i tam zůstal zbožný a ctnostný. Získal si královu důvěru a král ho přiměl k tomu, že se oženil s Kateřinou z Valleta. Jeho manželka byla zbožná a oba uzavřeli dohodu, že ten, kdo druhého přežije, vstoupí do kláštera.

Brzy jeho mladá manželka zemřela, což vedlo mladého vévodu k úplnému odvrácení od všeho pozemského a on vstoupil ke kapucínům. Tam zprvu sice cítil vyprahlost duše a odpor proti všemu náboženskému, avšak nedal se odstrašit a vytrval.

Jako provinciál cestoval s jedním knězem, aby kontroloval kapucínské kláštery. Překvapila je noc. Daleko široko nebylo přístřeší, jenom zámek kalvínského šlechtice byl nablízku. Prosili pána o nocleh; ten však odmítl. Anděl nepřestal prosit, až jim konečně dovolil přenocovat ve chlévě. Bez občerstvení zůstali oba kapucíni ve chlévě a noc probděli na modlitbách a rozjímání. Ráno se dali na další cestu. Potkali muže, který

znal Anděla ještě z dřívějška. Ubíral se právě do toho zámku, z něhož kapucíni odešli. Pozdravil přívětivě, a když slyšel, že přicházejí od toho kalvínce, ptal se jich, jak byli přijati. Páter Anděl odpověděl: “Byli jsme přijati podle svého stavu. Prosím, vyřiďte šlechtici náš dík a pozdrav."

Když muž přišel do zámku, vyřídil ihned pozdrav. Šlechtic se ho tázal, kdo je ten Angelus, že ho nezná. Muž odpověděl: “To je bývalý vévoda z Jojosy a místodržitel akvitánský." Na to šlechtic řekl: “To není možné, žádný vévoda tady jako host nebyl. Byli zde jenom dva kapucíni a ty jsem nechal spát ve chlévě, protože nemají mou víru." Ale dostal ujištění, že jeden z kapucínů je skutečně bývalý vévoda. To velice zabolelo šlechtice, ihned dal osedlat koně, jel tryskem za oběma kapucíny, a když je dostihl, prosil Anděla za odpuštění. Zval je oba do zámku, aby svou chybu napravil. Anděl laskavě odmítl, ale domluvil mu, aby

nechal kalvínského bludařství a vrátil se do církve. Měl úspěch, neboť šlechtic se brzy stal horlivým katolíkem.

Když Angelův bratr, který byl vojevůdce, zemřel, žádali Angela, aby vystoupil z řádu a převzal vojenské velení. Sám papež Klement Vlll. dal k tomu souhlas. Angelus to udělal, ale vykonal svou úlohu a opět se vrátil se svolením Apoštolského stolce do kapucínského kláštera. Tam žil v tuhé sebekázni a zemřel r. 1608.

30. ŘÍJNA.

Ve farním chrámě Nanebevzetí Panny Marie v Kladsku se dodnes uchovává socha Rodičky Boží, kterou slavný český arcibiskup Arnošt z Pardubic zbožně uctíval. Luteráni tento kostel v šestnáctém století násilně odňali katolíkům a udělali si z něj modlitebnu.

R. 1604 putovali katoličtí polští šlechtici Adam Markovský a Albert Laský do Říma. Na zpáteční cestě se zastavili v Kladsku a vstoupili do chrámu Panny Marie, aniž by věděli, že je v rukách nekatolíků. Právě kázal luteránský kazatel. Polští poutníci nerozuměli němčině, poklekli před sochou Panny Marie a modlili se růženec. To rozlítilo luteránské věřící, a když přišli oba šlechtici na ulici, zazněl pokřik: „Zabijte ty papežence!" Adama udeřili sochorem a on klesl k zemi. Když povstal a utekl do protějšího domu, aby se tam zachránil, vybil ho hospodář kyjem. Oba poutníci padli před lidmi na kolena a prosili se sepjatýma rukama o smilování: “Vždyť jsme křesťané!" Po Adamovi hodili kamenem. Tak zvolal: “Pane Ježíši, Synu Boží, smiluj se nad námi!" Vtom ho jeden z násilníků udeřil klackem a řekl: “Vidíš, šelmo, nyní vzýváš Ježíše, ale prve ses klaněl Marii."

Luteráni strhli poutníkům tlumoky. Vyprázdnili je, roztrhali a rozšlapali jim památky, které si z Říma nesli, křížky, růženec, voskové obrázky Beránka Božího. Ubozí zranění poutníci spěchali k městské bráně a zuřivá cháska je provázela

kamením a bitím. U cihelny za branou kdosi vytrhl Markovskému poutnickou hůl z ruky a tou holí mu vyrazil pravé oko. Před městem zůstali polomrtví ležet.

Přes velké nebezpečí vypravil představený jezuitské koleje v Kladsku dva studenty, aby zraněné poutníky donesli do nejbližší vsi do domku katolického zahradníka Hanuše Frentlera. Markovský nemohl již ani slovo promluvit, a když mu kněz Tovaryšstva Ježíšova Dětrich udělil svátost posledního pomazání, dal ještě znamení, že vrahům odpouští, a téhož dne zemřel. Albert zemřel následující rok.

31. ŘÍJNA. VIGILIE VŠECH SVATÝCH.

Sv. V o l f g a n g se narodil kolem r. 924 na hradě Achalm u Reutlingenu ve Švábsku. Vzdělání získal ve škole reichenavského kláštera; zde současně s ním studoval i Jindřich, pozdější arcibiskup trevírský. Jindřich povolal Volfganga do Trevíru, aby uspořádal život trevírských kanovníků podle pravidel zavedených sv. Chrodegangem. Přítel Jindřich však brzy zemřel a Volfgang zatoužil vstoupit do kláštera. Přes všechny námitky rodičů setrval na svém úmyslu a roku 966 vstoupil do einsiedeinského kláštera. Do tohoto kláštera docházel i augsburský biskup Oldřich, a když poznal Volfganga, uzavřel s ním upřímné přátelství a posvětil ho na kněžství. Volfgang se odebral do Uher, aby jako misionář šířil křesťanství, ale mnoho nepořídil. Vrátil se a byl brzo poté r. 972 ustanoven biskupem v Řezně.

Řezenské biskupství bylo spojeno s klášterem sv. Jimrama. Biskupové dostávali klášterní důchody a bratří mniši museli hledět, jak by si opatřili životní potřeby. Tím trpěla řeholní kázeň. Biskup Volfgang se přes zdráhání svých rádců rozhodl, že se vzdá opatství a klášterních důchodů. Nakonec i rádcové uznali jeho stanovisko: “Ty, jak se sluší, dals přednost věcem božským před lidskými. Ukázal jsi, jak je krátkozraké naše světské smýšlení a jak vysoká je tvoje moudrost!"

Kdysi do biskupovy světnice vnikl zloděj a ustřihl velký kus záclony; když však chtěl utéci, sluha ho zpozoroval a chytil. Zloděje zavedli k biskupovi a žádali, aby

byl přísně potrestán. Volfgang se ho tázal, proč to udělal. Zloděj odpověděl, že z nouze, protože prý nemá, co by si oblékl. Světec mu daroval oblek a řekl: “Kdyby neměl nouzi, jistě by nekradl.”

712

Horlivost biskupa Volfganga byla značná. Často konal cesty po svém biskupství; vizitoval faráře na venkově, zkoumal, jak učí, jak křtí, v jakém stavu jsou posvátné nádoby a církevní roucha; napomínal kněze ke zdrželivosti, Boží slovo kázal jadrně a výmluvně a povzbuzoval věřící k ctnostnému životu.

O tom, že Volfgang pomáhal i při zřízení pražského biskupství, vypravuje první životopisec, wiirzburský mnich Othlo: Zvláště pak Čechy potřebovaly biskupské sídlo, neboť lid jen nerad odložil své modly. Císař Otto žádal Volfganga o zřízení biskupského sídla v Čechách; dómská kapitula se však tomu bránila. Tu Volfgang pronesl tato památná slova: “Vidíme, že v České zemi je uschována drahocenná perla; a nezískáme ji, pokud se nevzdáme svých pokladů. Poslyšte tedy, co říkám: Milerád obětuji sebe i vše, co mám, aby tam byla utvrzena církev Boží.

Volfgang určitě nebyl v Čechách neznámou osobností; pověst vypravuje, že přišel až k Chudenicím (dvě hodiny od Klatov; dodnes se ukazuje kámen, na němž prý stál, ale historické prameny o tom mlčí). Byl prý také v Kladrubech. Tam byl zřízen klášter již r. 1108. Kulda napsal: “Řezno, co svět světem zůstane, se bude honosit biskupem Volfgangem a také každý Čech bude vždy uctivě a vděčně jmenovat Volfganga jako dobrodince svého národa."

Na vizitační cestě v Puppingenách těžce onemocněl. Dal se z lodi, na které se plavil po Dunaji, donést do blízké svatyňky sv. Otmara a přijal svaté svátosti; položil se před oltářem a tak očekával smrt. Lidé v zástupech spěchali, aby svého biskupa naposledy uviděli. Služebníci jim bránili vejít do svatyně, ale Volfgang řekl: “Nechte je vstoupit a nebraňte jim! Nestydím se za to, že umírám. Hřích je hanba, smrt není hanba. Má smrt má ať poučí každého, co na něj čeká. Bože, buď milostiv mně hříšnému!" Dokonal 31. října 994.

713

l. LISTOPADU. SLAVNOST VŠECH SVATÝCH.

Jen vševědoucí Bůh zná všechny své vyvolence v blaženosti věčné. My známe jména a částečně i skutky velkého množství svatých a světic Božích, ale jistě je v nebi ohromný počet blažených, kteří zde na zemi nebyli od Boha zvláštním způsobem oslaveni a jejichž jména ani neznáme. A přece je slušné a spravedlivé, abychom ctili i je, neboť i oni následovali věrně Krista Pána a Bůh sám je poctil. (Jan 12, 26) To je důvod hromadné oslavy všech svatých, v níž se dostává náboženské pocty všem oslaveným vyvolencům Božím.

Společná oslava svatých sahá svými počátky do 4. století. Řekové slavili tehdy všeobecný svátek mučedníků první neděli po Letnicích (aby se naznačilo, že svatost je ovocem milostí Ducha svatého). Tato slavnost se udržela až dosud ; rozšířila se však na oslavu všech svatých. U Syrů se slavil tento svátek v pátek po Velikonocích. Řecká slavnost se slavila i v Římě. Výraznější rozvoj však nastal teprve v 7. století. Tehdy dostal papež Bonifác IV. od císaře Fokase památný pohanský chrám Pantheon (zbudovaný r. 27 před Kristem na počest Augusta pro všechno uctívané božstvo v tehdejším Římě). Upravil ho pro bohoslužebné křesťanské obřady, dal tam převézt velké množství ostatků svatých a zasvětil 13. května r.610 ke cti Matky Boží a všech mučedníků. Od té doby se konala hromadná oslava všech mučedníků 13. května (v myšlenkové spojitosti s oslavami zmrtvých-vstalého Vykupitele).

Řehoř III. (731-741) zasvětil v bazilice sv. Petra oratorium “Vykupiteli, jeho svaté Matce, všem apoštolům, mučedníkům, vyznavačům a všem dokonalým spravedlivým celého světa, kteří zesnuli," a nařídil, aby v tomto oratoriu byly slaveny vigílie a sloužena mešní liturgie na oslavu všech svatých.

Tak znenáhla krystalizovala myšlenka hromadné oslavy všech svatých, až

Řehoř IV. (827 až 844) rozšířil svátek všech mučedníků z 13. května na slavnost všech svatých a přeložil ho asi z praktických důvodů na l. listopad. 13. května přicházelo na slavnost do Říma mnoho poutníků, pro něž nebylo zjara dost potravin. Tak se slavnost všech svatých mimoděk dostala do doby liturgického podzimu, kam se svým významem výborně hodí. Je to doba sklizně i pro církev. Svatí jsou pak nejdrahocennější ovoce vykupitelského díla, v němž církev pokračuje.

2. LISTOPADU. PAMÁTKA VŠECH VĚRNÝCH ZEMŘELÝCH (DUŠIČEK).

Víra nás učí: duše, která není tak čistá od hříchů a trestů, že by mohla do nebe, přijde po smrti člověka do očistce, kde trpí tak dlouho, "až bude zaplacen poslední haléř". Tyto duše dojdou spásy, ale "jako ohněm".

S p r a v e d l n o s t Boží musí žádat dostiučinění, avšak l á s k a Boží si přeje, abychom duším v očistci pomáhali.

Spravedlnost Boží je přísná. Zbožná sestra F r a n t i š k a z P a m p e l o n y viděla často duše v očistci. Vypravuje, že zbožný biskup pro malou nedbalost ve svém úřadě musel devětapadesát let trpět v očistci. Jiný biskup, který byl tak štědrý, že mu všeobecně říkali almužník, trpěl pět let jen za to, že si přál biskupskou hodnost. Jeden kněz trpěl čtyřicet let za to, že jeho nedbalostí zemřelo několik osob bez svatých svátostí.

Táž sestra viděla duše mnohých zbožných karmelitek, z nichž některé za života konaly i zázraky, ale trpěly v očistci již deset, dvacet, třicet, šedesát let a ještě nebyl nablízku konec jejich utrpení.

Jak můžeme duším pomáhat? M o d l i t b o u ; o b ě t í m š e s v a - t é nejsvětější krev Spasitelova hasí plameny očistce. Kdybychom věděli, kolik radosti a útěchy působí tato Oběť v očistcovém vězení, sotva bychom se odvážili vynechat některou mši svatou, na které jsme mohli být přítomni.

Církev nám podává z pokladu zásluh Pána Ježíše a svatých milosti, o d - p u s t

k y a přeje si, abychom tyto odpustky získali za duše v očistci. Šlechetné duše tak konají t. zv. h r d i n s k ý s k u t e k ve prospěch duší v očistci. Tímto skutkem dávají do rukou Panny Marie všechny svoje vlastní úkony zadostučinění, které za života vykonají, jakož i všecko, co bude po jejich smrti obětováno za ně, všecky mše sv., odpustky, modlitby, dobré skutky, všeho toho se pro sebe zříkají a kladou do rukou Panny Marie, aby s tím naložila ve prospěch duší, kterým to ona bude chtít přivlastnit.

Sv. G e r t r u d a také tak učinila, a když umírala, zlý duch jí posměšně pravil: “Jak jsi byla pyšná a krutá sama k sobě. Je snad větší pýcha, než když někdo platí cizí dluhy a svoje nezaplatí? Odpykáš svou pýchu, budeš hořet v očistci a já se budu tvé pošetilosti smát." Ale vtom se jí ukázal Pán Ježíš, těšil ji a řekl: “Abys věděla, jak milá je mi tvá láska, kterou jsi prokázala ubohým duším v očistci, odpouštím ti v tomto okamžiku

všecky tresty, které bys měla trpět v očistci. A poněvadž jsem ti slíbil, že ti stonásobně odměním vše, tedy rozmnožím bohatě tvoji slávu, a to pro lásku, s jakou jsi obětovala všechny svoje úkony na zadostučinění mým milým duším v očistci."

Napravme, dokud je čas!

Zemřel šlechtic, otec jedné novicky, tak prosili řeholní rodinu, aby se za jeho duši modlila. Svatá Markéta Marie Alacoque byla právě novicmistrovou a horlivě se modlila za tohoto zemřelého. O několik dní později prosila dcera zemřelého znova o modlitbu. Světice však odpověděla: “Nermuťte se! Váš otec nám může svými modlitbami pomoci, nepotřebuje již naše modlitby." K tomu ještě dodala: “Zeptejte se své matky, jaký hodnotný čin vykonal váš otec před svou smrtí. Tento dobrý skutek způsobil, že božský Soudce mu byl milosrdný."

Dlouhou dobu se dcera nedověděla, jaký to byl dobrý skutek. Teprve když matka přišla do kláštera k slavnosti slibů, vypravovala: “Když mého manžela zaopatřovali, přišli lidé, kteří doprovázeli Svátost oltářní, až do světnice

umírajícího. Mezi nimi byl také jistý řezník, který se skromně skryl v koutku světnice. Nemocný uviděl řezníka, zavolal ho laskavě, podal mu přátelsky ruku a prosil ho s pokorou u šlechticů nezvyklou za odpuštění; před nějakým časem ho urazil několika hrubými slovy." Z toho poznala dcera, že světice mluvila pravdu, a těšila se z blaženosti svého otce.

B ů h j e s p r a v e d l i v ý . Když se jednou svatá Markéta modlila za dvě osoby vznešeného stavu, bylo jí zjeveno, že jedna z nich ještě několik let bude trpět v očistci, t ř e b a ž e b y l o z a n i o b ě t o v á n o m n o h o m š í s v a t ý c h.

Proč ty mše svaté a modlitby nic nepomáhaly zemřelé osobě? Za živa z nedostatku lásky poškodila několik rodin svých poddaných. Tito lidé teď byli tak chudí, že neměli, co by obětovali za blaho svých zemřelých. Proto Bůh ve své spravedlnosti všecky modlitby a mše sv., které byly obětovány za onu bohatou paní, udělil těm chudým zemřelým.

3. LISTOPADU.

“Proč o tom smýšlíte tak zle?”

(Mat. 9, 4)

Hrabě Jindřich z Toggenburku žil v nejlepší svornosti se svou manželkou I d o u . Když I d a jednoho krásného dne otevřela okno, vletěla do komnaty vrána a nepozorovaně odnesla v zobáku zlatý prsten s drahokamem do svého hnízda. Hraběnka dlouho hledala prsten, ale marně.

Po několika měsících jeden z hraběcích lovců nalezl prsten v hnízdě; netušil, jak velikou má cenu a čí je, a nosil jej veřejně na ruce. Avšak zlí lidé ze služebnictva ihned Idu podezřívali, že prsten darovala lovci, že byla nevěrná svému manželovi.

Když se hrabě Jindřich o tom dozvěděl, velice se rozhněval. Spatřil svůj prsten na lovcově ruce, dal jej ihned krutě popravit, pak spěchal jako beze smyslů do pokoje své manželky a ve svém vzteku ji oknem vyhodil z hradu, který stál na vysoké skále. Avšak Bůh svoji služebnici zachránil od jisté smrti. Když Ida viděla, že je

zachráněná, poklekla a vzdávala Bohu chválu a díky. Modlila se vroucně: “Bože, za to, žes mne zachránil, chci nyní dobrovolně opustit bohatství a čest a chci sloužit jen tobě, abych nahradila, co jsem bohužel ve světském postavení zanedbala."

718

Ida se odebrala do lesa, tam si zařídila na nepřístupném místě poustevnu a tam žila odříkavým životem jen pro Boha.. Po sedmnácti letech jeden z hraběcích lovců nalezl při pronásledování zvěře lidskou stopu, a když za ní vnikl do houští, uviděl svou bývalou paní na modlitbě. Ihned se vrátil na hrad, aby o tom přinesl hraběti zprávu. Jindřich zprvu nechtěl věřit, avšak brzy se sám přesvědčil, že jeho manželka žije a že ji Bůh zázračně zachránil, aby tak ukázal její nevinu. Prosil ji, aby mu odpustila a vrátila se s ním na hrad. Ida si však přála, aby mohla nadále zbytek svého života obětovat Pánu Bohu. Její manžel svolil a Ida se usadila ve skromném příbytku u fischingenského kláštera. Zemřela kolem roku 1180.

4. LISTOPADU. KAREL BOROMEJSKÝ, BISKUP A VYZNAVAČ. PAMÁTKA SV. VITALISE A AGRIKOLY, MUČEDNÍKŮ.

Sv. K a r e l B o r o m e j s k ý se narodil dne 2. října 1538 na zámku Aroně na břehu jezera Laggo Maggiore v severní Itálii. Jeho otec byl hrabě Gilbert Boromeo; matka Markéta pocházela ze slavného Medicejského rodu. Již v dvaadvaceti letech dosáhl dvojího doktorátu, práv a bohosloví. Karlův strýc, kardinál Jan Medicejský, se stal papežem a přijal jméno Pius IV. Karel se obával, že podle tehdejšího nedobrého zvyku bude zahrnován církevními hodnostmi. Čeho se obával, to se také stalo.

Karel neměl ještě dvacet tři let a již ho Pius IV. jmenoval kardinálem a arcibiskupem milánským. Někteří proti tomu reptali, ale brzy se přesvědčili, že mladý kardinál je pravý reformátor. Začal u sebe. Vedl nadmíru sebezapíravý život a do svého paláce zavedl přísný řád a jednoduchost. Zapověděl svým úředníkům a sluhům přepych v oblékání, noční toulky, lakotu. Ten, kdo se z nich provinil proti mravnímu řádu, byl propuštěn. Dvěma kněžím bylo uloženo dozírat na samého arcibiskupa a upozorňovat ho na každou vadu a nedokonalost, kterou by na něm shledali.

719

K milánskému arcibiskupství náleželo patnáct biskupství a více než dva tisíce chrámů. Avšak již od osmdesáti (osmdesátých – pozn. red.) let přebývali milánští arcibiskupové jinde a dávali se ve svém sídle zastupovat od náměstků. Tím žalostně poklesla církevní kázeň. Služby Boží byly zanedbávány, vyšší duchovenstvo si libovalo v přepychu, venkovské duchovenstvo, většinou jen málo vzdělané, se staralo víc o majetek než o církevní zákony, mnozí řeholníci zesvětštěli, lid zabředl do nevědomosti a zpustlosti. Do takto zanedbaných krajů mělo ovšem snadný přístup bludařství nepravých reformátorů.

Karel se ujal těžkého úkolu obnovy náboženského a mravního stavu své arcidiecéze. Vytrvale a rozhodně naléhal na zlepšení mravů duchovenstva i lidu. Nikdy však nepostupoval příkře, neboť jeho apoštolská horlivost byla mírněna křesťanskou tichostí. Mnoho starostí měl zvláště s některými kláštery. Řád humiliátů byl tehdy zbohatlý a co se týká kázně - pokleslý. Karel ho chtěl reformovat. Ale humiliátů se ujali jistí bezbožní a nemorální lidé a popouzeli řeholníky proti nařízeným opravám. Tak se jeden z poštvaných mnichů opovážil Karla zastřelit. Vplížil se do domácí kaple na arcibiskupství, když Karel s ostatními konal večerní modlitbu. Vrah vystřelil na arcibiskupa a uprchl. Všichni přítomní vyskočili leknutím, ale kardinál zůstal klidně klečet a pokynul ostatním, aby v modlitbách pokračovali; teprve po pobožnosti se dal prohlédnout; ukázalo se, že není těžce zraněn.

Jako dobrý pastýř neúnavně procházel svou arcidiecézi, aby v ní obnovil náboženský život. I do nejodlehlejších osad v horách docházel hledat zbloudilé ovce; s okovanou holí a obuví vystupoval na hory a někdy si musel pomáhat i rukama, aby se dostal po příkrých stráních do odlehlých míst. A když do úpadu znavený došel do cíle, nepomýšlel na odpočinek, ale bez prodlení začal pracovat na spáse duší. O pokrm, totiž chléb, kaštany a mléko, se rozděloval s chudinou.

720

Při návštěvě nemocného biskupa v městě Lodi ho zastihla smutná zpráva, že v Miláně vypukl hrozný mor. Královský místodržitel, vyšší úředníci a mnozí ze šlechty a bohatého měšťanstva rychle opustili město, takže si tam nikdo nevěděl rady ani pomoci. Kardinál se ihned vrátil do nešťastného města. Nejprve nařídil, aby s ním lidé po tři dny konali kající pobožnost. Pak se obětoval službě pro nemocné. Všechny peníze i zásoby obilí vynaložil na úlevu všeobecné bídy, a když to nestačilo, dal odnést do mincovny všechno stříbrné náčiní a razit peníze. Tyto peníze i všechny postele, peřiny a prádlo poslal ze svého paláce do nemocnice. Sám spal na holé zemi. Mnozí kněží ze strachu před nákazou se uzavřeli ve svých domech. Avšak kardinál obcházel nemocnice a ulice a uděloval svátosti umírajících a jeho příklad nadchl též ostatní kněze k následování.

Mor se vzmáhal den ze dne a prostředků na podporu chudých ubývalo. Kromě toho ve městě rostl počet nezaměstnaných a hladových. Nebyl výdělek, obchod vázl, dílny byly prázdné. Kardinálu Karlovi se svíralo hořem srdce, a přece neztratil rozvahu. Vypůjčil si peníze a vyprázdnil celý svůj palác; ze stěn sundal drahocenné čalouny, přidal k nim všecky koberce, opony a záclony, ba i nejpotřebnější prádlo i svoje kleriky, a to vše daroval na přikrytí nahoty chudobných lidí. V říjnu umíralo ve městě na sto lidí denně. Nemocnice byly přeplněné. Na ulicích vládlo příšerné ticho, přerušované jen rachotem pohřebních vozů. Mnohé domy byly zamčené, protože se lidé báli nákazy. Kardinál spěchal z ulice do ulice, aby nemocným poskytl pomoc a útěchu. Nejednou musel po žebříku do uzamčeného domu. Jednou večer přišel unaven domů,

žádal chléb a vodu, ale sluha mu donesl jen vodu; v celém paláci nebyl ani haléř, ani sousto chleba. Smutně pohlédl kardinál na sluhu, ale neztratil důvěru v Boha. Po několika hodinách mu poslal jistý dobrodinec jako dar deset tisíc dukátů.

Konečně na začátku r. 1577 mor přestal. Ale na Karla těžce dopadl lidský nevděk. Byl obžalován u papeže, že zavedl nové posty, zakázal o neděích a ve svátky taneční zábavy, že je příliš přísný. Když pak sám místodržitel na první

neděli postní kardinálovi navzdor uspořádal v době bohoslužeb hlučný masopustní průvod městem, odebral se Karel do Říma požádat ústně papeže o vyřízení stížností, které byly proti němu vzneseny. Papež zamítl žaloby a schválil jednání horlivého arcipastýře.

R. 1584 se odebral Karel na horu Varallo poblíž švýcarských hranic do poutního chrámu. Tam konal duchovní cvičení a odpočíval, jen nedostatečně přikrytý hrubou houní; zbytek noci trávil u okolních kapliček křížové cesty. Tehdy se nastudil a dostal lehkou zimnici; z nepatrné zimnice se vyvinula nebezpečná horečka. Byl odvezen do Milána, přijal svátosti umírajících a dal se položit na žíni posypanou popelem. Rozkázal, aby mu přečetli stať evangelia o umučení Páně. Řekl: “Ejhle, Pane, přijdu! Přijdu brzo!" a skonal 3. listopadu 1584.

5. LISTOPADU.

“Láska přikrývá množství hříchů.”
(l. Petr. 4, 8)

Bl. M a r i a M a g d a l e n a z M a r t i n e n g o vstoupila do kláštera kapucínek v Brescii.

V klášterní kuchyni bylo živo. Bylo po obědě a veselé sestřičky pospíchaly, aby se co nejdřív mohly trochu pobavit mezi sebou. Jedny nosily z jídelny talíře a mísy; jiné umývaly nádobí.

Najednou to zařinčelo. Celý stoh talířů uklouzl a spadl na kamennou podlahu.

Leknutím jako bez sebe hleděly sestry jedna na druhou. Která to udělala? Která byla vinna? Kdo má vzít na sebe pokání a trest?

Dřív než se ostatní vzpamatovaly, přiskočila již sestra Magdalena, sbírá střepiny a mlčky je odklízí, jako by to sama zavinila. Ostatní dokončují svoje práce. Sestra Magdalena však tiše jde k cele představené, pokorně padá na kolena, ukazuje střepiny a prosí o pokání za to, že se rozbil větší počet talířů.

Taková “neopatrnost" byla v chudém klášteře kapucínek velká věc. Představená přísně pokárala sestru a uložila jí za pokání, aby se po tři dny se střepinami na motouzu ukazovala v jídelně přede všemi sestrami. A světice klidně učinila, jak jí bylo poručeno.

Zemřela r. 1737. Její památka se slaví 27. července.

6. LISTOPADU.

Jak Bůh trestá světce.

Sv. E n g e l b e r t (česky Andělín), syn hraběte Engelberta z Bergu a jeho manželky, rozené Geldernské, se narodil r. 1085.

Byl zhýčkaný a ve víru velkoměsta neodolal pokušení a oddal se světskému životu. V jednadvaceti letech se stal podle tehdejšího neblahého zvyku proboštem při kolínské katedrále. Ačkoliv neměl ještě kněžské svěcení, přijímal církevní důchody a užíval jich - k hýření. Byl více voják než duchovní. S mečem v ruce bojoval na kolínských ulicích proti nepřátelským stranám a tak se zapletl do nešťastné politiky, že byla nad ním vyřknuta papežská klatba.

Později vystřízlivěl. Vzal na sebe pokání i ztrátu majetku, aby byla z něho sňata klatba. Přišla léta klidu. A právě tento klid měl blahodárný účinek na vývoj jeho charakteru. R. 1216 zase vystoupil na veřejnost a následně za radostného souhlasu papeže byl zvolen kolínským arcibiskupem.

Když se císař Bedřich II. vypravil do Itálie, jmenoval Andělína správcem říše. Jako správce upevňoval v zemi pokoj a pořádek. Bořil hrady loupeživých rytířů, byl dobrodincem chudých, v době neúrody rozdával své důchody a na svém území zakázal vařit pivo, aby se obilí ušetřilo pro hladovějící lid, přestože měl z toho škodu na svých důchodech.

Jenom jedna chyba zatemňuje světlý obraz jeho povahy. Miloval příliš své

příbuzné, podporoval je a rozmnožoval jejich moc, jak jen mohl - a právě rukou svých příbuzných byl zavražděn. Hrabě Bedřich z lzenburku, správce statků panenského essenského kláštera, všemožně tento klášter okrádal. Andělín ho napomínal po dobrém, byl to jeho příbuzný, ale marně. Konečně prohlásil, že bude postupovat proti němu podle práva. Ale hrabě lzenburk se to dozvěděl, vzplanul hněvem a zvolal: “Mám zbrojnoše a pevné hrady, nebojím se Andělína a pomstím se mu krvavě."

Andělín se odebral do Soestu, kde se měl spor smírně urovnat. Hrabě izenburský zdánlivě přijal podmínky míru. Ale arcibiskup přesto v předtuše blízké smrti vykonal životní zpověď a odebral se na cestu do Švelmu. Za soumraku dojel do lesnaté úžlabiny pod Gevelsberkem. Tu se hrabě Bedřich zákeřnicky vyřítil na arcibiskupův doprovod. Jeho ozbrojenci strhli Andělína z koně a on sám ho probodl mečem. Třicet sedm ran mu zasadili, on se však modlil: “Bože, odpusť jim; oni nevědí, co činí!" Bylo to r. 1225.

724

7. LISTOPADU.

Úspěch neúspěchu.

Sv. B o h u m í r se narodil kolem r. 1066 v Moulincourtu u Soissonsu. Rád četl Písmo svaté a oblíbil si tichý a odříkavý život. Když se stal řeholníkem, byl ustanoven ošetřovatelem v domácí nemocnici. Chodil od lože k loži, těšil nemocné a povzbuzoval je k trpělivosti; staral se nejen o jejich tělesné potřeby, ale nabádal je i ke kajícnosti a věnoval jim mateřskou péči.

Protože byl Bohumír tak laskavý a obětavý, byl zvolen opatem a později biskupem v Amiensu. Jako biskup byl nucen kárat hříchy šlechticů a lidu, musel i trestat zatvrzelce. Touto apoštolskou horlivostí vyvolal proti sobě hněv některých nenapravitelných hříšníků, kteří ho pomlouvali a ukládali mu o život. Jednoho dne dostal darem otrávené víno. Biskup však z Božího vnuknutí namočil sousto chleba v darovaném víně a dal je psovi; ten potom brzy pošel.

Zástupcem biskupa ve světských záležitostech byl tak zvaný vicedom. Tehdejší vicedom dal neprávem uvěznit hraběte amienského. Biskup se vězně ujal, prosil a napomínal vicedoma, aby ho propustil, ale vše bylo marné; proto vydal biskup na neposlušného vicedoma a jeho stoupence církevní klatbu. Ten však odpověděl zjevnou vzpourou, ničil biskupovy dvory a zapálil dokonce i kostely na jeho statcích. Bohumír se trápil a plakal nad surovou nevázaností bezbožníků a vzpomínal na hřejivý mír v zátiší kláštera. Zdálo se mu, že jeho činnost je mamá a že vůbec není schopen vést diecézi. Proto se odebral do Kartouz u Grenoblu, aby v tomto přísném klášteře setrval až do smrti.

725

Avšak biskupové shromáždění na sněmu prohlásili, že podle církevních zákonů nesmí biskup o své újmě svoje stádce opustit a že by neměl u Boha zásluhy, i kdyby se třeba na poušti kál, ale nedbal na nesmrtelné duše svých svěřenců a nechal je hynout. S bolestí opustil Bohumír Kartouzy a vrátil se do Amiensu, kde se znovu dal do nevděčné práce na této neúrodné vinici. S dvojnásobnou horlivostí začal pracovat proti prostopášnosti a zpupnosti lidu, ale ani tentokrát se jeho úsilí nezdařilo. Půtky šlechticů nepřestávaly, divoké vášně v lidu bujely dále. Horlivému biskupovi pukalo srdce lítostí, že nemohl této mravní zkáze položit hráz. Předpověděl rozmařilému obyvatelstvu blížící se trest. A skutečně se ještě téhož dne navečer strhla prudká bouře, blesk uhodil a celé město vzplanulo požárem a lehlo popelem, až na chrám, biskupský dům a několik chatek. Na čas se obyvatelstvo polepšilo, avšak brzo se vrátilo do starých kolejí. I naříkal si Bohumír: “Jsem veslař, který pozbyl vesla a je nucen ponechat loď větrům, i kdyby věděl, že bude zahnaná na mělčiny nebo úskalí. Moje duše je obklíčena nesnázemi, nedosáhne již na tomto světě pokoje." Bůh naplnil jeho touhu. Na cestě do Remeše zemřel v klášteře sv. Krišpína r. 1118. Svátek má zítra.

8. LISTOPADU. OKTÁVA VŠECH SVATÝCH. PAMÁTKA ČTYŘ SVATÝCH KORUNOVANÝCH.

“Všecko, cokoli mluvíte nebo děláte, čiňte ve jménu Pána Ježíše…"

(Kol. ***3,*** 17)

Čtyři korunovaní byli bratři a jmenovali se S e v e r , S e v e r i á n , K a r p o f o r a V i k t o r i n . Pracovali jako kameníci v mramorových lomech v Panonii. Jako ochotní a laskaví lidé byli oblíbení u ostatních dělníků, i nadřízení je měli rádi pro jejich pracovitost a obratnost. Jenom jedno se jim nelíbilo: že byli křesťané.

726

Pohanský spolupracovník Simplicius s údivem pozoroval, jak je požehnána jejich práce. Jednoho dne šel ke Klaudiovi a prosil ho: “Prosím tě, udělej, aby toto železo bylo tvrdé a již se neulomilo!" Klaudius vzal dláto, požehnal je a řekl: “Ve jménu Pána Ježíše Krista ať zůstane toto železo tvrdé a celé!" A od té chvíle se již dláto nezlomilo.

Avšak při další práci se Simpliciovi často lámal kus mramoru a celé dílo tak bylo pokažené. Simplicius viděl, že se to křesťanským dělníkům nestává. “Kdybych měl požehnání i pro mramor!" pomyslel si. Prosil své křesťanské přátele, aby mu prozradili, proč mají takovou moc i nad kamenem. Oni mu odpověděli, aby se stal křesťanem, že potom také dostane takovou milost. Simplicius se nerozpakoval a dal se pokřtít.. A od té doby jako oni začínal každou práci ve jménu Pána Ježíše a poznamenal ji znamením svatého kříže.

Když jim jednou dozorce pohan vytýkal, že začínají každou práci znamením kříže, a ptal se jich, jestli toto znamení působí tak, že se jim každá práce daří, odpověděli: “Ano, je to tak ! V síle tohoto znamení děláme všechnu práci svých rukou."

A tak také vykonali svou poslední práci, své mistrovské dílo, své nejkrásnější životní dílo. Když se zdráhali vyrobit sochu boha Asklepia a klanět se obrazu slunce, byli předvedeni před soudce a vyslýcháni: zůstali pevní. Ani bičováním je nepřiměli k nevěrnosti. Řekli: “Máme jen jedinou starost, abychom nezahynuli na věčnosti, jejíž oheň hoří věčně. Toho, čím nás strašíte, se nebojíme a čím nám pochlebujete, to s námi nepohne. Bojíme se jen věčného trápení."

Věrně vytrvali až do posledního dechu ve jménu Pána Ježíše Krista a v síle

znamení svatého kříže. R. 300 byli ubičovaní k smrti.

727

9. LISTOPADU. POSVĚCENÍ BAZILIKY NEJSVĚTĚJŠÍHO SPASITELE. PAMÁTKA SV. THEODORA, MUČEDNÍKA.

Sv. T h e o d o r (česky Bohdan), příjmením Tiro (t. j. rekrut, nováček - na rozdíl od Theodora, který se jmenuje Stratelates nebo Dux), pocházel z Arménie anebo ze Sýrie a jako mladistvý byl zařazen do římského pluku v Amasii (na řece Irisu či Irmaku). Theodor se nijak netajil svou křesťanskou vírou. Když došlo na něho, aby obětoval modlám, vyznal před celým plukem, že je křesťan a že modlám obětovat nebude. Řekl: “Klaním se jen pravému Bohu a jeho jednorozenému Synu."

U města Amasie stál na břehu řeky chrám bohyně Cybely, k jejíž poctě se konávaly slavnosti s divokými hrami a necudnými tanci. Rozhodného křesťana Theodora chrám pohoršoval. Vzal si za úkol ten chrám i modlu zničit. Svůj úmysl vykonal bez meškání. V noci založil v chrámu požár a chrám shořel i s modlou. (Tento skutek nelze schvalovat ze stanoviska křesťanského. Theodor neměl právo na cizí věc, i když sloužila ohavné modloslužbě. Omlouvá ho jeho mladická rozhorlenost. Církev nepokládá za mučedníky ty, kteří si slepou horlivostí nebo vyzývavým drážděním přivodili muky a smrt. Theodor nechtěl vyzývavě dráždit pohany a svým jednáním chtěl jen prokázat, že je rozhodný nepřítel nemravného modlářství a je pro svou víru ochotný podstoupit i smrt.) Brzo Theodora postavili před soud, aby se odpovídal ze žhářství.

728

Prefekt legie mu nabízel odpuštění, bude-li svého činu litovat a zřekne-li se křesťanské víry. Statečný vyznavač však odepřel. Proto ho nelidsky mučili a nakonec upálili na hranici. “Mučedník-voják" Theodor byl uctíván mezi nejslavnějšími mučedníky. Chrám s jeho ostatky v Euchaitě byl proslavenou poutní svatyní.

Velikost skutků a velikost lásky.

Jako dítě šla A l ž b ě t a jednou městem. Právě minuli divadlo. Malička zvolala: “Jak ráda bych byla herečkou!" “Ale, Alžběto, co ti to napadá?" “Kdybych byla v divadle, měl by tam Bůh alespoň jedno srdce, které ho miluje."

Protože ji Bůh miloval, zavedl ji na jistější na místo: do kláštera karmelitek v Dijonu, kde dostala jméno A l ž b ě t a o d N e j s v ě t ě j š í t r o j i c e . Tam nalezla “Toho, kterého tolik miluje". (Velepís. 3, 4) Psala: “NaIezla jsem nebe již zde na zemi: nebe je Bůh a Bůh žije v mém srdci."

V noci před svatými sliby klečela nevěsta Kristova na kůru. “Tu jsem pochopila, že se mé nebe začíná již na zemi: nebe víry, nebe utrpení, nebe oddání tomu, kterého miluji. Kéž ho miluji tak, jako moje duchovní matka sv. Terezie, až k smrti z lásky!”

Kristus vyslyšel její prosbu. Brzy ochuravěla velice bolestnou žaludeční nemocí. Bledá, avšak zářící radostí ležela mladá řeholnice na smrtelné posteli. Když ji jednoho dne navštívila druhá sestra, ukázala nemocná na obraz sv. Terezie.

“Před chvilkou jsem hleděla na naši sv. matku zde. Při vzpomínce na její slávu jsem si řekla: ‚Já ubohá její dcera budu mít své místečko v nebi asi daleko od ní.' V tom okamžiku mi řekl hlas v mém nitru: ‚Terezie dosáhla nebeské slávy nejen za své skutky, nýbrž za svou lásku. Nezáleží na tom, jak velké skutky vykonáš, ale na tom, jak velkou máš lásku.' To mne velice potěšilo"

Alžběta zemřela 9. Listopadu 1906 v Dijonu.

10.LISTOPADU. ONDŘEJ AVELLINUS, VYZNAVAČ. PAMÁTKA SV. MUČEDNÍKŮ TRYFONA, RESPICIA A NYMFY, PANNY.

Sv. O n d ř e j A v e l l i n s k ý se narodil r. 1520 v městečku Castro Nuovo v království neapolském a na křtu dostal jméno Lancellot (Ladislav). Jeho otec byl řemeslník.

Lancellot se stal knězem a věnoval se úřadu obhájce na církevním soudu. Měl upřímné předsevzetí, že bude svědomitě vykonávat své povinnosti. Ale jednou se stalo, že při obhajobě svého klienta u soudu využil své právnické autority a celou kauzu nevylíčil zcela pravdivě. Pak rozvažoval o tom, co udělal; odbočil od pravdy.

Pocítil hořkou lítost; poznal, že nastoupená dráha je kluzká a nebezpečná a že snadno zavede člověka do nebezpečí lži.

V té době ho pověřil neapolský arcibiskup nesnadným úkolem, aby napravil pokleslou kázeň v tamějším ženském klášteře. Lancellot poslechl, zkoumal příčiny úpadku kláštera a když zjistil, že touto příčinou je styk se světskými lidmi, důrazně řeholnicím domlouval, stanovil jim přísný domácí řád a zapověděl, že žádný světský člověk nesmí vcházet do uzavřených klášterních prostor. Ale řeholnice mu kladly tuhý odpor. Mladší z nich se ho snažily strhnout do nepravostí, aby ho takto připravily o vážnost. Vtíraly se mu s předstíranou zbožností a sladkým lichocením. Ale jejich nástrahy byly marné. Proto zvolily jinou taktiku; líčily ho jako zasmušilého tmáře, necitu, jako zarputilého rušitele míru. Jistý mladík, jenž dříve míval do toho kláštera volný přístup, najal dva zločince, aby Lancellota zohavili. Násilníci přepadli Lancellota a přeťali mu nos a tváře. Raněný jen tak tak uprchl do theatinského kláštera.

V klášteře se mu poranění zahojila.; jen nepatrná jizva zbyla na tváři. Tichý život klášterní se mu zalíbil, s potěšením pozoroval vzornou řeholní kázeň. Prosil, aby mohl vstoupit do řádu. Byl přijat s radostí; dostal při tom jméno Ondřej. Bylo to r. 1556. Ondřej byl ustanoven novicmistrem; měl vzácnou

znalost lidských povah, a proto vychovával své svěřence v dokonalé muže, kteří vynikali nejen zbožností, posvátnou horlivostí a neposkvrněnými mravy, ale i inteligencí, znalostí života a vřelým citem k lidem. Říkával: “Duchovní život nespočívá v tuhých postech a v bičování, ani v zachmuřené tváři, v ponurém vzdychání a v malomyslném bědování, ale v lásce k Bohu, v trpělivém snášení nehod a protivenství, v uznávání svých vlastních nedostatků a v horlivosti o spásu bližních.”

Ondřej se sám řídil pravidly, jež předával svým svěřencům; učinil slib, že se vynasnaží bojovat proti vlastní vůli a proti osobním žádostem a že se denně bude snažit pokračovat na cestě k dokonalosti. Budil obdiv svými vzácnými ctnostmi. V prvním roce noviciátu se vyskytl v klášteře šílenec, který v záchvatech zuřivosti

chtěl zardousit svého ošetřovatele. Nikdo nechtěl vstoupit do jeho cely; ubožák by zůstal bez ošetřování, kdyby se ho neujal Ondřej.

Velké požehnání šířil jako zpovědník v Placencii v Neapolsku. I tam ho odpůrci nespravedlivě osočovali, ale vše bylo vyvráceno jeho bezúhonným životem. Více ho znepokojovaly úzkostlivé myšlenky, zdali slouží Bohu dokonale a zdali má ty ctnosti, které Spasitel od svých následovníků vyžaduje. Pokládal se za zavrženého od Boha. V těchto úzkostech hledal radu a poučení u autorit zasvěcených do znalosti duchovního života. Řeholnice Baptista Vernacia z Janova, která měla pověst světice, mu napsala pro útěchu: “Zanechte úzkostlivosti! Jakou váhu mají hříchy celého světa proti nevystižitelnému Božímu milosrdenství? Jak by mohl Bůh zavrhnout člověka, který ho z celého srdce miluje a který se trápí, že jeho láska není ještě čistší?”

Konec života trávil Ondřej v Neapoli. V soužení a bolestech nikdy nevyšlo z jeho úst netrpělivé slovo. Říkával: “Trpět musí každý člověk; rozdíl je jen v tom, jak trpí; jeden trpí jako kající lotr s odevzdaností do vůle Boží, druhý trpí vzdorovitě jako zatvrzelý lotr." Dne 10. listopadu 1608 Ondřej začal sloužit mši svatou; když však vyslovil první slova stupňové modlitby: “Vejdu k oltáři Božímu", ranila ho mrtvice. Přenesli ho do světničky a tam zemřel.

11. LISTOPADU. MARTIN, BISKUP A VYZNAVAČ. PAMÁTKA SV. MENNY, MUČEDNÍKA.

Sv. M a r t i n se narodil v Sabarii (nyní Kamenec) v Panonii jako syn římského setníka. Jeho rodiče byli pohané; odstěhovali se *s* ním do Pavie v severní Itálii. Tam Martin poznal křesťanskou víru; zpočátku chodil jen ze zvědavosti a bez vědomí rodičů na bohoslužeby, ale brzy přišel do sboru čekatelů na svatý křest. Podle otcovy vůle vstoupil do vojska, složil vojenskou přísahu a byl odveden k jízdnímu pluku do Gallie. Žil zbožně a ctnostně i uprostřed prostopášností ve

vojsku, byl vlídný a laskavý k mužstvu, i se svým sluhou otrokem nakládal jako s bratrem. Měl velký soucit s chudými lidmi; pod vojenským krunýřem bilo srdce plné lásky k Bohu i k nim.

Kdysi za krutého mrazu jel Martin s několika druhy na koni do Amiensu. Před městskou bránou žebral polonahý, zimou se třesoucí chuďas. Nikdo z jezdců si ho ani nevšiml. Martin však v soucitu a bez ničeho, co by ubohému mohl dát, rozťal mečem na dvě poloviny svůj vojenský plášť, z nichž jednu dal žebrákovi, do druhé se pak zabalil sám, aniž by hleděl na to, že se mu ostatní posmívají. V noci se mu pak zdálo, že vidí Spasitele

přioděného kusem tohoto pláště a že ho slyší říkat: “Tímto rouchem mne přioděl ještě nepokřtěný Martin." Nechal se pokřtít, jako dvacetiletý vystoupil z vojska a uchýlil se do samoty, aby sloužil Bohu. Později se odebral k slavnému biskupu Hilariovi do Poitiersu, aby se tam zdokonalil ve vědách a křesťanských ctnostech.

Když Martin přijal od svatého biskupa Hilaria nižší svěcení, zatoužil obrátit své pohanské rodiče na Kristovu víru. Vydal se tedy na dalekou cestu do Kamence v Panonii. Někde v Alpách ho přepadli ho lupiči, kteří ho spoutali a nechali pod dozorem jednoho z nich. Bandita se tázal světce, zdali se nebojí. Martin odpověděl: “Jsem křesťan a ještě nikdy jsem se nebál; dokonce právě v této chvíli se cítím úplně bezpečný, protože vím, že Bůh opatruje své služebníky ve velikém nebezpečí. Ale tebe lituji, že nejsi hoden Boží lásky a že se tedy máš čeho obávat. "Takové statečné svědectví o nezlomné důvěře v Boha zarazilo lupiče, takže doprovodil Martina na cestu, doporučil se do jeho modliteb, propustil ho a od toho dne sám žil kajícně.

R. 371 ho věřící v Toursu zvolili za svého biskupa, a protože věděli, že by tuto důstojnost nepřijal, použili i lsti, aby ho získali. Tak byl Martin chtě nechtě na biskupství posvěcen. Tehdy začal bohatý Priscillián šířit staré bludařství manichejců. Tito bludaři přičítali stvoření světa ďáblovi, popírali vtělení Syna Božího, zavrhovali manželství a páchali na svých tajných schůzkách ohavnosti.

Španělští biskupové žádali císaře, aby kacíře potrestal. Martin však domlouval biskupům, aby od žaloby u císaře upustili. Řekl, že kacířství má být potíráno duchovní zbraní a ne násilím. Víru

nelze vynutit mocí. Když biskupové nedbali na jeho domluvy, obrátil se sám na císaře a ten mu slíbil, že nedovolí, aby kacíři byli potrestáni smrtí. Ale za Martinovy nepřítomnosti jeho odpůrci zvítězili u císaře a dosáhli, že bludař Priscillián i se čtyřmi společníky byl odsouzen k smrti a popraven. Do Španělska bylo navíc posláno několik setníků, aby tamější bludaře potrestali zabavením jmění a smrtí. To naplnilo světcovo srdce velikou bolestí a naléhal na císaře tak dlouho, až ten rozkaz odvolal.

Když umíral, prosili ho jeho žáci, aby je neopouštěl. On se však modlil: „Pane, jsem-li ještě potřebný tvému lidu, nezdráhám se dále pracovat, avšak staň se tvá vůle!“ Zemřel r. 397.

12. LISTOPADU. MARTIN I., PAPEŽ A MUČEDNÍK.

Sv. M a r t i n se narodil v toskánském městě Todi, byl vychován v bohabojnosti a vysvěcen na kněze. V té době se šířil blud monotheletů. Tito bludaři uznávali v Kristu jen jednu vůli, totiž vůli božskou. Jako první se proti tomu vzepřel sv. Sofronius, patriarcha jeruzalémský. Avšak Sergius, patriarcha cařihradský, se pokusil pro jejich učení získat i papeže Honoria (625-638); tvrdil, že učení o jedné a o dvojí vůli v Kristu je pouze spor o slova, a navrhoval, aby se vůbec nemluvilo ani o jedné, ani o dvojí vůli. Papež Honorius na návrh přistoupil; ale tím neschválil bludy monotheletů. - Císař Heraklius vydal nařízení, zvané ektézis, kterým rozkázal učit jen o jedné vůli v Kristu. Martina poslali do Cařihradu, aby bludu čelil a aby zakročil proti bludařskému patriarchu Pavlovi. Ale tato akce nebyla úspěšná. Když papež Theodor zemřel, Martin byl zvolen papežem (649-655). Ve své apoštolské horlivosti žádal tehdejšího císaře Konstanta II.,

sídlícího v Cařihradě, aby zůstal věrný katolické víře a zanechal šíření bludu. Ale císař zvyklý vměšovat se i do otázek víry, nejenže této žádosti nevyhověl, ale vyzval papeže, aby měl za pravověřící i ty, kteří uznávají v Kristu dvojí vůli, i ty, kteří uznávají jen jednu vůli.

734

Na to ovšem Martin nemohl přistoupit, a proto svolal do Říma sněm proti monotheletům. Císař v tom viděl zradu a rozkázal ravennskému arcibis- kupovi, aby dal papeže zavraždit nebo dopravit do Cařihradu. Arcibiskup ravennský se skutečně nechal zneužít k tomuto hroznému činu. Vydal v té záležitosti pokyn, ale jeho rozkaz nebyl proveden; arcibiskup hořce litoval svého činu a smířil se s papežem. Císař Konstans nařídil vladaři Theodoru Kalliopovi, aby dopravil svázaného papeže do Cařihradu. Kalliopus se odebral k papeži a obviňoval ho, že má uschované zbraně. Prohledali dům, ale zbraně nenašli. Papež pravil: “Hle, takto se proti nám využívá každá pomluva." Dále vladař obviňoval, že papež Martin má vlastizrádné styky se Saracény a že říkal pohoršlivá slova o Matce Boží. Avšak lid ani duchovní těmto obžalobám nevěřili. Pravda byla taková, že papež posílal peněžité příspěvky na Sicílii, do Afriky a do Asie, avšak nikoliv z vlastizrádných úmyslů, ale aby zde podporoval Saracény pronásledované křesťany a vykoupil vězně. Nicméně papeže spoutali a dopravili na loď. Jednali s ním jako se zločincem.

Poté byl dopraven do Cařihradu. Úmyslně byla vedena pomlouvačná kampaň, že zradil vlast, aby poštvali lůzu a ta se mu posmívala. Vsadili ho l dán do tmavého, hrozného vězení. Pak byl soud. Uplacení svědkové svědčili a chtěli svá svědectví potvrdit přísahou. Martin řekl: “Ať nepřísahají! Proč by měli křivou přísahou ztrácet věčnou blaženost? Vy pak učiňte se mnou, jak se vám zdá." Oni pak Martina prohlásili za sesazeného a odsoudili k smrti.

735

Sluhové z něho trhali oděv a řetězem spoutaného, s železným kruhem na hrdle ho vedli městem na posměch lidu. Potom ho shodili do vězení s takovou prudkostí, že stupně byly potřísněny krví.

Po třech měsících poslali papeže Martina do vyhnanství na poloostrov chersoneský. Odtud psal několik listů, z nichž vane silný apoštolský duch. Martin zemřel 16. září 655.

"Otče, odpusť jim!"

B e n e d i k t s bratřími, mučedníci. Na žádost císaře Oty III. se odebrali žáci sv. Romualda B e n e d i k t a J a n d o P o l s k a , aby tam šířili křesťanství. Jejich třetí spolupracovník Břetislav šel napřed do Říma, aby zde opatřil apoštolskou plnomoc k misijnímu dílu. Potom měl přijít za nimi. Misionáři byli vlídně přijati od polského krále Boleslava Chrabrého. Chtěli vyčkat na apoštolské dovolení, a tak se prozatím usadili ve vsi Kaziměř u Poznaně. Brzy se k nim přidružili dva rodní bratři M a t o u š a I z á k , kuchař Kristin a dva další. Břetislav, dostal apoštolské dovolení, vydal se na cestu do Polska, avšak nemohl se tam dostat, protože vypukla válka. Když dlouho nepřicházel, šel mu Benedikt naproti. Dostal od knížete Boleslava deset hřiven stříbra na cestu. Přišel až do Prahy, ale odtud se vrátil s nepořízenou, protože nevěděl, kde má Břetislava hledat. Darované peníze ihned vrátil Boleslavovi.

Zatím se někteří nevěrci domluvili, že maličký klášter přepadnou a zavraždí poustevníky, aby jim sebrali peníze, které dostal Benedikt na cestu. Právě když se zloději radili, slavilo pět obyvatel kaziměřského kláštera - dva nebyli doma - svátek sv. Martina, zpívali církevní hodinky a obětovali mši svatou; navečer naříkali bolestněji než kdykoli dříve, že ještě nemají apoštolské dovolení a nemohou pracovat na obrácení pohanů. Když již všichni spali, přišli vrahové a vrazili dovnitř. Benedikt a Jan se probudili. Poznali, co jim hrozí, navzájem se vyzpovídali a připravili na smrt. Vůdce zlotřilců stanul před nimi jako ohromen. Jan se ho tázal: "Příteli, proč jsi přišel, a co

si přejí tito ozbrojení lidé?" Vrah odpověděl: “Pán země Boleslav nás poslal, abychom vás bez slitování svázali!" Jan se tomu smál a řekl: “Dobrý kníže, který nás tolik miluje, vám nikdy neporučil něco takového. Proč zbytečně lžeš, synu?" Vrah odpověděl: “Tak dobrá, chceme vás zabít, proto jsme přišli." I pravil Jan: “Bůh pomoz vám i nám!" Vtom vrah vytáhl ukrytý meč a dvěma ranami zavraždil Jana. Podobně i Benedikta, který spěchal k druhým bratřím, ťal jedním úderem doprostřed čela. Mezitím se bratr Izák probudil; několikrát zvolal: “Pomoz Bůh, pomoz Bůh!" Chtěl vstát k modlitbě, ale dostal do noh ránu mečem, a při pozvednutí rukou dostal druhou. Když však poznal, že se mu blíží žádoucí mučednická smrt, zvolal radostně: “Dobře nám, že z pouhého milosrdenství jsme nalezli tak dobrou noc a šťastnou hodinu, jakou jsme si nikdy nezasloužili. Požehnej vám Pán, že nám činíte dobře!" Když to dořekl, dostal třetí, smrtelnou ránu. Vrazi slyšeli, že jim dobrořečí a zvolali: “Běda nám, co jsme to udělali, že jsme přišli zavraždit lidi, kteří se radují z usmrcení a dobrořečí vrahům. Ale teď nemůžeme jinak, než je všechny zabít, aby nevyšly najevo naše zločiny a nezastihl nás zasloužený trest." Pobodali Matouše, který se chtěl dát na útěk a dostal se až ke kostelu. Konečně došlo i na kuchaře Kristina. Nevěděl o ostatních bratřích, že jsou již umučení; proto na ně volal a na dvoře se bránil dřevem proti zločincům, až byl od nich také zabit. Stalo se to 12. listopadu r. 1003.

Když dokonali dílo, slídili po penězích. Nenašli nic. Tak roztrhali mešní roucha, rozdělili je mezi sebou a zapálili kostel, aby zničili stopy zločinu. Ale založený oheň uhasl, vrazi byli vypátráni a uvězněni.

Na místě umučení postavil Boleslav nový, velký klášter benediktinů. Jednomu z mnichů se zjevil Benedikt i Jan a žádali ho, aby byli vrazi propuštěni na svobodu a mohli činit pokání, napravit svůj život a sloužit Bohu.

13. LISTOPADU. DIDAK, VYZNAVAČ.

Sv. D i d a k (Diego = Jakub) byl rodem Španěl. Byl to prostý řeholní bratr františkánského kláštera u Córdoby. Vyznamenal se jako misionář na Kanárských ostrovech, kde založil františkánský klášter. Byl pravým synem sv. zakladatele řádu františkánského jak v pokoře, tak v lásce k trpícím bližním a hlavně v živé víře, za kterou ho Bůh odměňoval darem zázraků. Svými ctnostmi i zázraky budil obdiv i v

Římě o milostivém létě 1425, kdy byl ošetřovatelem nemocných v slavném klášteře Aracaeli. Zemřel 12. listopadu 1463 v Alkale.

Všemohoucí poslušnost.

Sv. Stanislav Kostka narodil se dne 30. října 1550 v Rostkově v Mazovsku. Jeho otec Jan z Kostků byl šlechtic; matka Markéta byla z rodu Kryských. Manželé měli pět dětí. Věřící matka je vedla je ke zbožnosti a k bázni Boží. Stanislavovi se protivilo všecko, co porušuje stydlivost. Každé nepočestné slovo, které zaslechl, mu vehnalo ruměnec studu do tváře; nezřídka se zachvěl bázní před hříchem tak, že omdlel a klesl na zem. Když hosté při hostině začali mluvit oplzlé řeči, otec je hleděl zastavit a říkal žertem: “Ticho, pánové, ticho! Sice náš Stanislávek zase políbí zemi." Na vzdělání ho poslali i se starším bratrem Pavlem do Vídně. Z počátku bydleli v jezuitském konviktu.

Po smrti císaře Ferdinanda I. jezuitský konvikt zanikl a nezbývalo, než aby si bratři společně s pěstounem Bieliňským hledali ubytování v soukromém domě. Bieliński najal byt u jistého nekatolického měšťana, jménem Kimberkera. Pavel měl světské smýšlení. Kdykoliv viděl, že se Stanislav modlí, postí nebo koná jiné skutky pobožnosti a sebemrtvení, tu vzplanul hněvem, urážel ho, a nezřídka se na něj vrhl a ztloukl ho.

Stanislav říkával: “Jsem zrozen pro vznešenější věci; chci žít tak, jak se líbí Bohu, a nechci dbát na chválu a urážky lidí." Klidně snášel ústrky a křivdy svého bratra i pěstouna. Nereptal, nestěžoval si, nehněval se. Aby bratrovi nedával záminku k hněvu, skrýval své skutky pobožnosti a sebemrtvení; svému bratru sloužil, čistil mu oděv a obuv.

Kdysi na podzim r. 1567 Pavel opět surově nakládal s bratrem. Stanislav se rozhodně ozval a řekl; “Nebudu už dál snášet tvé týrání; jestliže nepřestaneš a budeš se i dál takto ke mně chovat, musím odtud utéct; ty pak hleď, jak se z toho zodpovíš otci." Pavel křičel: “Jdi si, kam chceš, jen když tě nebudu vidět." Od té chvíle se Stanislav připravoval k útěku; nechal bratrovi list na vysvětlenou, převlekl se do poutnického oblečení a jednou ráno tiše odešel z domu. Bratr Pavel

procitl, našel list a okamžitě začal stíhat bratra, co koně stačili; dohonil Stanislava, ale nepoznal ho, protože byl převlečený za poutníka.

Stanislav putoval do Augsburgu k jezuitům. Zde byl provinciálem Petr Kanisius; právě pobýval v Dillingách. Vydal se tedy za ním do Dilling; tam zastihl Kanisia a podal mu doporučující list, určený do rukou provinciála. Petr Kanisius přečetl list a

a velmi se podivil horlivosti a vytrvalosti mladíka, který podstoupil cestu trvající asi sto padesát hodin, aby byl přijat do Tovaryšstva Ježíšova. Chtěl se přesvědčit, zda je Stanislav povolán k řeholní mu stavu, a tak mu uložil, aby v konviktu obsluhoval chovance, aby poklízel a zametal jejich světnice, čistil jejich šaty a aby pomáhal v kuchyni. Stanislav poslechl. Svému příteli psal: “Kdybys věděl, jakou mám radost! Mezi hrnci a smetáky je mé nebe."

Petr Kanisius poslal Stanislava se dvěma řeholníky do Říma; v doporučujícím listě ze dne 25. září 1567 napsal: “Stanislav ... hoří žádostí vydat se na cestu... lze do něj skládat velké naděje."

V Římě se vrhl Stanislav k nohám řádového generála Františka Borgiáše a prosil, aby ho přijal do řádu. Řádový generál všechno prozkoumal a již dne 28. října 1567 byl Stanislav přijat do noviciátu a oděn řeholním rouchem. Měl nevylíčitelnou radost.

Pokora je základ dokonalosti. Zkušební kámen pravé pokory je posluš- nost. Když sv. Stanislav vstoupil do řádu Tovaryšstva Ježíšova, hned z počátku si opsal nejen hlavní řádová pravidla, nýbrž i “List našeho sv. Otce Ignáce o poslušnosti".

Jeho spolunovic P. Claudius Aquaviva vypravuje: “Sloužili jsme jednou spolu v kuchyni. Bratr kuchař nám uložil přenést dříví na jiné místo. Udal však i počet polínek, kolik jich máme vzít najednou. Mně toho bylo málo, naložil jsem si mnohem více. Ale Stanislav mi na to řekl: “Chceme-li přesně poslouchat, nesmíme od svého břemene nic ubrat, ani k němu nic přidat."

Stanislav žil v Bohu tak, že mu byla největší rozkoší modlitba. Nic pro něj nebylo bolestnější a obtížnější než zkracovat dobu modlitby. Představení však

pozorovali, jak se nadmíru v modlitbě rozpaluje, a že si tím škodí na zdraví. Proto mu poručili zkrátit modlitby a Stanislav poslechl bez hlesnutí.

Svou poslušností nabyl tak velké moci u Boha," že jeho novicmistr mu dal jméno: Stanislav “všemohoucí".

740

Jeho spolunovic Franchi měl mnoho vnitřních obtíží a pokušení. Prosil svatého Stanislava o modlitbu. Ten ho potěšil, a protože šli právě kolem kaple, vešli oba dovnitř. Stanislav se chvilku modlil před svatostánkem a hle, v okamžiku jakoby kámen spadl z jeho spolunovice. Zmizely všecky úzkosti.

O svátku sv. Vavřince dne 10. srpna 1568 Stanislav onemocněl. Pocítil slabou horečku; odebral se do domácí nemocnice, aby ulehl na lůžko. Nejdříve učinil nad lůžkem znamení kříže se slovy: „Tato nemoc je moje poslední. Děj se vůle Boží!“ Řekl, že doufá slavit blížící se svátek Nanebevzetí Panny Marie již na nebesích. Zpočátku se nezdála nemoc nijak nebezpečná, ale pak se dostavilo chrlení krve a horečka; studený pot se mu rozlil na těle. Dal se položit na podlahu, na niž mu prostřeli rohožku. Pak přijal svátosti umírajících s takovou vroucností, že se oči všech přítomných zalily slzami. Tázali se ho, zdali ho něco v mysli neznepokojuje; odpověděl: „Hotovo je mé srdce, ó Bože!“ Líbal kříž a obraz Rodičky Boží a skonal 15. srpna 1568.

14. LISTOPADU. JOSAFAT, BISKUP A MUČEDNÍK.

“Aby všichni byli jedno..."

(Jan 17, 21)

Když Rusové přijali Kristovu víra, dodržovali všichni řecký obřad a byli ve spojení s Apoštolským Stolcem v Římě. V době, kdy pověstný Michal Caerularius způsobil v Cařihradě neblahý církevní rozkol, zůstali ruští biskupové spojeni s Římem. Teprve kijevský metropolita Nikefor začal do ruské katolické církve štěpovat rozkol. O spojení rozkolníků s katolickou církví si získal největší zásluhy sv. Josafat.

Sv. J o s a f a t K u n c e v i č se narodil r. 1585 ve Vladiměři a dostal při křtu jméno Jan. Jeho otec Gabriel Kuncevič, zchudlý šlechtic, byl obchodník; matka se jmenovala Marina. Když Jan povyrostl, poslal ho otec do Vilna, aby se tam učil kupcem.

Vstoupil do řádu baziliánů a vedl tam neobyčejně přísný život. Pracoval tolik pro spojení s Římem, že mu katolíci dali název "bič na rozkolníky". Rozkolníci mu zase spílali "dušechvat".

741

R. 1618 zemřel stařičký arcibiskup Brolnický a Josafat se stal jeho nástupcem, arcibiskupem polockým. Proti němu rozkolníci ustanovili vzdoro- biskupa Meletije Smotrického. Svatý biskup kázal horlivě. I do hospod vkročil a napomínal lidi, aby se neotáleli vyzpovídat. - Rozšiřoval dobré knihy. Neobohacoval své příbuzné. Kdysi k němu přišel do Polocka jeho bratr a doufal, že od něj dostane hodně peněz. Josafat mu však daroval jen čtyřicet zlatých a dvojí oblek a řekl: „Milý bratře! Víc pro tebe nemohu udělat. Církevní důchody patří církvi a chudým. Hleď si pomoci svou vlastní přičinlivostí!"

Rozkolníci Josafata uráželi, házeli po něm kamením a vyhrožovali mu, že ho zabijí. Proto se chystal na mučednickou smrt. Koncem října 1623 se odebral do Vitebska, kde rozkolníci řádili nejhůř. Jakmile tam přišel, shlukly se davy rozeštvaného lidu a žádali jeho smrt. Arcibiskup je utišil laskavými slovy. Spiklenci se uchýlili ke lsti. Snažili se vyhledávat půtky s biskupovými služebníky a doufali, že tak vzniknou výtržnosti a zmatky, jichž bude snadné využít proti Josafatovi. Ale arcibiskup zakázal svým služebníkům, aby se do půtek nepouštěli a aby z domu nevycházeli. Tak najali rozkolníci jakéhosi tuláka Eliáše, aby Josafatovi před arcibiskupským domem veřejně nadával. Eliáš nadával Josafatovi, unii a papeži od rána do večera. Ale arcibiskup nebyl v ten den doma a vrátil se až večer.

742

Druhý den Eliáš opět nadával Josafatovi. Služebníci vyrazili na Eliáše, chytli ho a zavřeli. Právě to si přáli spiklenci. Ihned začali zvonit na poplach a křičeli: „Pryč s Josafatem! Zabijte ho, latinského papistu!“ Josafat rozkázal propustit Eliáše, ale buřiči zaútočili na arcibiskupův dům a zranili jeho duchovního rádce. Josafat vyšel a řekl: „Hospodin buď s vámi, milí synové! Proč tak ukrutně nakládáte s mými domácími? Máte-li něco proti mně, hle, tu jsem!“ Jeden z buřičů udeřil arcibiskupa kyjem, druhý mu zasadil smrtelnou ránu do hlavy. Když Josafat padl k zemi, bylo z jeho úst slyšet povzdech: „Bože můj!“ I vzkřikli: „On ještě žije!“ a střelili ho do hlavy. Mrtvolu hodili do řeky.

Za pět dní byla mrtvola nalezena a pohřbena v chrámě. Vášně lidu utichly. Vrazi litovali svého zločinu. Smotrický, hlavní strůjce zločinu, uprchl do Řecka, toulal se trýzněn výčitkami svědomí, avšak nikde nenašel klid; vrátil se do vlasti a r. 1627 se smířil se sjednocenou církví, kterou dříve tak zuřivě pronásledoval.

15. LISTOPADU. ALBERT VELIKÝ, BISKUP A CÍRKEVNÍ UČITEL.

“Kdo je z Boha, slyší Boží slovo.”

A b e r t se narodil r. 1194 v Laningách nad Dunajem v Bavorsku. Studoval na univerzitě v Padově filozofické a přírodní vědy. V té době zde vynikal učeností i dokonalými ctnostmi provinciál řádu sv. Dominika Jordán. Jeho úchvatná výmluvnost pohnula mnoho nadaných mladých mužů, že vstoupili do jeho řehole. Také Albert měl úmysl zříci se světa a přijmout dominikánské roucho, aby se mohl bez překážek v klášterním ústraní věnovat službě Boží a vědám, ale Jordán mu poradil, aby raději zůstal ve světě, kde také může žít bohumile. Navíc může vykonat mnoho dobrého z bohatství zděděném po rodičích. Zároveň došlo Albertovi pozvání od rodičů, aby se vrátil domů a uzavřel sňatek s počestnou dívkou.

Jednoho dne kázal Jordán o úkladech, jimiž zlý duch pokouší mnohého křesťana, aby zmařil jeho úmysl vstoupit do kláštera. Albertovi připadalo, jako by se kázání

týkalo jenom jeho. Ihned spěchal do kláštera, poklekl před Jordánem i ostatními řeholníky a zvolal: „Boha i vás beru za svědka, že jsem odhodlaný opustit svět a sloužit Kristu Pánu ve vašem řádu; odmítnete-li mne, bude sám Bůh vaším soudcem.“ Byl přijat a stal se chloubou řádu.

R. 1243 se stal učitelem v Kolíně a měl mezi svými žáky i Tomáše Akvinského, jehož neobyčejné vlohy vystihl. Také na vysoké škole v Paříži měl tolik posluchačů, že budova nestačila jejich návalu a on byl nucen konat přednášky na prostranství pod širým nebem. R. 1248 se vrátil do Kolína.

Albert byl tehdy největším učencem. Ve bohoslovných vědách nad ním vynikl jediný Tomáš Akvinský. Ale v přírodních vědách nikdo Alberta nepředčil. Ustavičně se zabýval hlubokými studiemi a psaním vědeckých děl. Albert byl první ze všech křesťanských učenců, který se snažil srovnat učenou soustavu řeckého filozofa Aristotela s křesťanskou naukou. Kromě spisů bohoslovných je autorem i mnoha knih z oboru zeměpisu, geologie, přírodovědy, zoologie, chemie, fyziky a astronomie.

Také si vyrobil fyzikální přístroje, takže měl pověst divotvorce, dokonce čaroděje a pěstovatele tak zvaného černého umění.

744

Ve skutečnosti však byl Albert zbožný a světu odumřelý řeholník. Říkával: „Lépe je sloužit Bohu než všechno na světě vědět.“ Modlíval se každodenně růženec. Pohrdal lidskou chválou. Když byl zvolen řádovým provinciálem, konal daleké cesty a chodil jako pravý učedník sv. Dominika pěšky a živil se almužnou.

R. 1260 papež Alexandr IV. jmenoval Alberta řezenským biskupem; to ho bolestně překvapilo, neboť jeho povaha tíhla více ke studiu než k vykoná- vání odpovědného biskupského úřadu. Teprve r. 1270 byl na svou žádost z biskupského úřadu propuštěn.

Dva roky před smrtí Alberta opustila duševní aktivita, moudrost i paměť; jednou při náboženské rozpravě nebyl s to vyvrátit námitky; stal se jako němý. Všichni se tomu podivili a Alberta litovali. On řekl: „Nyní, když jsem se stal nemotorným, neumělým dítětem, je čas, abych se připravoval na věc nejdůležitější, totiž na

smrt.“ Chřadl víc a více, dal si upravit hrob a tam se denně modlíval hodinky za mrtvé. Zemřel 15. listopadu 1280 v osmdesáti sedmi letech ; roku 1941 byl prohlášen patronem přírodovědců.

16. LISTOPADU. GERTRUDA, PANNA.

G e r t r u d a je přední středověkou učitelkou vnitřního života, hlasatelkou lásky nejsv. Srdce Páně, předchůdkyní svaté Markéty Alacoque.

Narodila se 6. ledna 1256. Od pěti let žila v benediktinském klášteře H e l f t a. Její duchovní učitelkou byla abatyše Gertruda z Hackebornu a její rodná sestra svatá Mechtilda. (Omylem bývá tato světice zaměňována se svou učitelkou - jmenovkyní.) Osvojila si vynikající znalost latiny a vysokou úroveň i rozsah vzdělání. Zevně byl její život řetězem nemocí, zato vnitřně oplývala mimořádnou hloubkou a bohatstvím. Ve dvaceti pěti letech (1281) byla omilostněna mimořádnými duchovními dary a zjeveními, v nichž jí Spasitel zjevil poklady svého Srdce. Omilostněná benediktinská misionářka vyvstává ve 13. století jako první poselkyně nejsvětějšího Srdce. Má podobné poslání jako později v 17. století pokorná duchovní dcera sv. Františka Saleského svatá Markéta Alacogue. Ale přece jen je rozdíl mezi zjeveními obou hlasatelek lásky

Srdce Páně, i mezi jejich úkolem. Spasitel nezjevuje svaté Gertrudě propasti svého utrpení jako později (za změněné duchovní situace v lidstvu) svaté Markétě, nýbrž tajemství své milosti a lásky. Svatá Gertruda nespatřila Srdce Páně ovinuté trním. Neviděla své poslání ve smírném odčiňování vin hříšného lidstva jako její pozdější družka. Zřela sice také ránu v Srdci Páně, ale viděla v ní bránu, jíž se vstupuje do svatyně Božství. Pán jí zjevil tajemství mystického spojení se svým Srdcem. Z vnuknutí Páně napsala svatá vizionářka obsah svých zjevení v čtyřdílné knize “Posel božské lásky". Spis vyniká bohovědnou hloubkou, posvátným básnickým vzletem a překvapující jasností. Kniha svaté Gertrudy patří k nejdrahocennějším klenotům duchovního písemnictví a je snad dosud jako rozjímání o božském Srdci Páně nedostižena.

Gertruda zemřela kolem r. 1302, strávena více láskou než nemocí.

Lék pro spásu duše.

R. 1233 uložil papež Řehoř IX. kapitule canterburského chrámu, aby zvolila za arcibiskupa E d m u n d a , který vynikal učeností a vzácnými ctnostmi nad všecky vrstevníky. Avšak v tomto vysokém úřadě ho čekaly jen bolesti a protivenství.

746

Anglický král Jindřich III. byl slaboch a podléhal radám cizozemců, kteří zneužívali jeho důvěry. Když ho Edmund upozornil na nebezpečí, král se zalekl a nějaký čas se řídil radami svatého biskupa. Brzy však, aby si zjednal peníze, nechal uprázdněná biskupství a opatství neobsazená, aby z nich mohl brát důchod, což ovšem metropolitu velmi trápilo. Ještě víc ho bolelo, že si ani papež nechtěl anglického krále znepřátelit a váhal proti němu rázně vystoupit.

Jindřich III. požádal papeže, aby vyslal do Anglie papežského legáta. Jeho přispěním chtěl mařit všecko, co metropolita pro blaho země a církve dělal. Současně se i Edmund obracel s prosebnými listy a poselstvími do Říma a konečně si vymohl od papeže listinu (bulu), jíž se dává anglickým arcibiskupům plná moc, aby uprázdněná církevní obročí sami obsazovali, jestliže nebude na ta místa po dvou měsících nikdo řádně dosazen. Ale proti tomu podal král v Římě stížnost a papež listinu odvolal. Edmund cestoval do Říma, kde mu byla slíbena pomoc.

Všechny tyto křivdy, které arcibiskup trpěl pro spravedlnost, ho bolely, ale těšíval se: “Křivdy, které se mně dějí, jsou bolestné, ale prospívají jako užitečný lék ke spasení mé duše." Přemáhal v sobě hořkost a říkal o svých nepřátelích: “I kdyby mně vyrvali oči, nepřestal bych je milovat."

Zemřel r. 1240.

17. LISTOPADU. ŘEHOŘ DIVOTVŮRCE, BISKUP A VYZNAVAČ.

Ř e h o ř divotvůrce pocházel z Nové Cézareje v Pontu. Jeho rodiče byli bohatí pohané. Otec brzy zemřel a matka si přála, aby se Řehoř učil řečnickému umění a

stal se právníkem. Řehoř neměl o křesťanství moc vědomostí, ale byl pravdomluvný, nikdy nehájil bezpráví; měl vyvinutý mravní jemnocit, že ani nechtěl číst, co bylo nemravného v knihách řeckých básníků a spisovatelů.

747

Matka poslala Řehoře i svého druhého syna Athenodora do palesinské Cézareje. Tam právě založil Origenes, vypuzený z Alexandrie, bohoslo- veckou a filozofickou školu. Origenes pročítal s oběma bratry spisy řeckých mudrců i básníků, ale přitom jim vykládal vznešené pravdy křesťanské a četl s nimi Písmo svaté. Vzdělal je ve vědách, ale vedl je i ke Kristu. Kladl jim na srdce, že lidský život prožitý bez mravní dokonalosti je život bezcenný a že člověk je povinen bdít nad svými náklonnostmi. Řehoř se zprvu vzpíral radám o tuhé sebekázni, neboť byl ctižádostivý, ale nemohl odpírat mocným Origenovým důvodům; rozhodl se pro křesťanství.

Příbuzní očekávali, že se bude ucházet o státní veřejný úřad; ale Řehoř se odklonil od světa a šel na poušť, aby v přísném odříkání sloužil Bohu. Stalo se však, co nečekal. Byl ustanoven biskupem v Nové Cézareji. Obyvatelé novocézarejští byli v převážné většině pohané, oddaní modloslužbě a rozmařilému životu. V celém městě bylo jen sedmnáct křesťanů.

Na obrácení pohanů ho Bůh obdařil vzácným milodarem zázraků. Již cestou do svého biskupského sídla osvědčil svou divotvornou moc. Zastihla jej noc a liják a on se schoval do pohanského chrámu, známého věštbami bohů. Požehnal sebe i obrazy bohů svatým křížem a zůstal zde po celou noc na modlitbách. Když příští den ráno odcestoval, odebral se pohanský kněz do chrámu, aby svým bohům obětoval a vyslechl jejich věštby. Avšak kupodivu, bohové neodpovídali. I ulekl se pohanský kněz a běžel za Řehořem. Dohonil ho, hrozil žalobou a pomstou, nebudou-li uražení bohové opět odpovídat. Řehoř řekl klidně, že má z vůle Boží moc nad zlými duchy a že je z chrámu vyhnal. Modloslužebník odpověděl: “Ukaž

tedy svou moc a nechej je zase vrátit se do chrámu!" Řehoř vytrhl ze sešitu list a napsal na něj: “Řehoř satanovi: vrať se!" Pohanský kněz vzal list, položil jej před oltářem modly, a hle, v okamžiku dostal zase odpověď jako dříve. Žasl nad ohromující světcovou mocí, vyhledal ho a prosil, aby ho vyučil ve víře, která má tak velikou moc nad ďábly. Světec ho laskavě přijal a vyučoval v křesťanských pravdách. Když začal vypravovat o

tajemství vtělení Páně, nechtěl ten člověk uvěřit. Řehoř řekl, že ovšem nelze toto tajemství pochopit pouhým rozumem, ale že v ně máme věřit, poněvadž je stvrzeno od Boha zázraky. Tu ukázal kněz na balvan u cesty a vyzval Řehoře, aby mu poručil pohnout se a posunout tam, kam ukáže. A hned se stalo, jak si přál. V pohnutí nad tímto zázrakem a v osvícenení milostí Boží odřekl se pohanský kněz modloslužby a stal se věrným Řehořovým učedníkem.

Pohané si vážili Řehoře a předkládali mu své spory k rozsouzení. Židé ho nazývali “druhým Mojžíšem". Řehoř byl známý nejen svou moudrostí a divotvornou mocí, ale také milosrdnou láskou a štědrostí k chudým. Této štědrosti chtěli kdysi zneužít dva židé. Jeden z nich se položil na zem, kudy měl Řehoř jít, a dělal ze sebe mrtvého; druhý pak naříkal a prosil Řehoře o podporu, aby prý mohl mrtvého spolubratra pohřbít. Řehoř neměl u sebe peníze, tak položil svůj plášť na domnělého mrtvého a odešel. Druhý žid měl radost z podařeného šibalství radost a vyzval ležícího, aby vstal, ale s hrůzou seznal, že jeho druh je skutečně mrtvý.

Za Deciova pronásledování křesťanů Řehoř odešel ušel na skryté místo v blízkých horách a vrátil se teprve po Deciově smrti. Když r. 270 Řehoř ležel na smrtelném lůžku, oznámili mu, že v Nové Cézareji je jen sedmnáct pohanů. “Díky Bohu!" odpověděl Řehoř; “když jsem nastoupil biskupský úřad, bylo tu sedmnáct křesťanů." Ještě před smrtí řekl: “Cizincem jsem byl na této zemi zaživa, cizincem zde chci zůstat i po smrti. Nechci náhrobek."

18. LISTOPADU. POSVĚCENÍ BAZILIK SV. APOŠTOLŮ PETRA A PAVLA.

R o m a n , jáhen v palestinské Cézareji, přišel do Antiochie. Poznal, že se někteří křesťané lekají mučení a zapírají svoji víru. Povzbuzoval je k statečnosti. Za to byl uvržen do žaláře, bičován a konečně odsouzen k smrti upálením. Když ho vedli ulicemi, volali někteří židé posměšně: “Kde je jeho Bůh?" Bůh však zahanbil rouhače, neboť když kati zapalovali hranici, strhl se náhle prudký liják a uhasil oheň. To rozzuřilo vladaře a rozkázal, aby byl Romanovi vyříznut jazyk až na kořen.

Mezi diváky byl křesťan, ranhojič, který z lidské bázně zapřel svoji víru. Jemu poručil vladař, aby svatému mučedníkovi jazyk vyřízl. Stalo se tak. Avšak když Romana odvedli do žaláře a nic nevědoucí žalářník se ho dotazoval na jméno, mučedník k úžasu všech odpověděl silným hlasem: “Jmenuji se Roman." Bylo podezření, že ranhojič nesplnil svůj úkol. Byl proto zajat a postaven před soud. Lehce se však ospravedlnil; neboť dal prozkoumat mučedníkova ústa a zjistilo se, že světec skutečně mluví bez jazyka. Ale nejen to: dříve, když měl jazyk, koktal a nyní, když neměl jazyk, mluvil bez vady.

Zatímco byl sv. Roman byl ve vězení, slavilo se dvacáté výročí císařova nastoupení. Vězni dostali amnestii. Aby se však světci nedostalo té milosti, byl zardoušen v žaláři a přijal tak větší a krásnější svobodu Božích dětí.

19. LISTOPADU. SV. ALŽBĚTA, VDOVA. PAMÁTKA SV. PONCIÁNA, PAPEŽE A MUČEDNÍKA.

A l ž b ě t a byla dcera uherského krále Ondřeje II. Narodila se r. 1207. V dětských letech byla zasnoubena Ludvíku, pozdějšímu lankraběti durynskému. Mládí prožila u rodičů svého nedospělého snoubence na Vartburce. Pro svou mimořádnou zbožnost mnoho vytrpěla od své tchyně. Ve čtrnácti letech se provdala za svého dvacetiletého snoubence (r.1221). Lankrabě

jí dopřával úplnou volnost ke skutkům zbožnosti a milosrdenství. Byla vzornou manželkou a matkou. Od r. 1223 se jim narodily čtyři děti. Nejvíce vynikala milosrdnou láskou k chudým. Tajně konala skutky kajícnosti, pod svrchním oblečením nosila žíněný oděv a přísně se postila. Její láska k chudobě byla zcela neobyčejná, zvlášť od té doby, kdy uslyšela o svatém Františku Assiském, který doporučoval lásku k chudobě jako přední prostředek dokonalosti. Za hladu r. 1225 konala hrdinské skutky milosrdné lásky.

Jednou přišla sv. Alžběta do chýšky, kde ležel chudý nemocný. Neměl nikoho, kdo by mu posloužil. Naříkal, že by chtěl mléko, ale že nemá nikoho, kdo by mu podojil kravičku. Kněžna ve své dobrotě ihned spěchala do chléva, aby podojila krávu. Ale špatně pochodila, neboť kráva se bránila proti neobratné "služce" a kněžna musela od pokusu upustit.

Když Alžběta vystavěla v Marburku nemocnici, nestarala se jen o to, aby nemocní byli řádně ošetřeni. Každý den šla do nemocnice a sama obsluhovala nemocné. Které nemocné si však vybrala? Čím byly rány a vředy ošklivější, čím byl nemocný nevrlejší, tím spíš se mohlo počítat, že ho kněžna bude ošetřovat. Byla tak živě přesvědčená o Ježíšově slovu: "Co jste učinili jednomu z mých nejmenších bratří, mně jste učinili", že při službě u nemocných říkávala: "Jak jsme šťastné, že smíme takto ošetřovat milého Spasitele."

R. 1227 zemřel její manžel cestou na křížovou výprava v Otrantě v jižní Itálii. Bratr zesnulého lankraběte Jindřich Raspe se zmocnil všech statků ovdovělé kněžny a nelidsky ji vypudil. Dvacetiletá vdova byla uvržena se svými sirotky do nejkrutější bídy. Nějakou dobu žila jako žebračka, bydlela ve chlévě, protože lakomý a surový uchvatitel zakázal poddaným poskytnout jí přístřeší.

Její láska k chudým byla čistá a nezištná, proto se nezmenšila lidským nevděkem. Když se Alžběta, vyhnaná z hradu, musela živit prací

vlastních rukou, chtěla jednou po kamenech překročit strouhu. Vtom z druhé strany

přicházela žebračka, kterou Alžběta kdysi v nemoci opatrovala. Žebračka nečekala na druhé straně strouhy, až Alžběta přejde, vstoupila také na kameny a strčila svou bývalou dobroditelku tak, že slabá a vyhladovělá padla do bahnité vody. K tomu ještě stařena nadávala: “Dobře ti tak; nechovala ses jako kněžna, lež nyní v bahně, já ti pomáhat nebudu!"

Co Alžběta? Hněvala se? Zaplakala snad nad lidským nevděkem? Nebo mlčela v tiché bolesti? - Ne. Usmála se a řekla: “Dobře mi tak za to, že jsem dříve nosívala zlato a drahokamy."

Jednou přijala k sobě jakousi ženu, aby ji opatrovala. Sotvaže se žena uzdravila, v noci utekla a ukradla své dobroditelce šaty. Ráno neměla Alžběta co obléci. Poklekla a modlila se: “Milý Pane, děkuji ti, že smím být podobná tobě, jak jsi ležel v jesličkách a visel na kříži."

Když se jí ujal její příbuzný bamberský biskup Ekbert a durynští rytíři, kteří se vrátili z křížové výpravy, odstěhovala se do svého vdovského města Marburku. Žila však v přísné odříkavosti a chudobě jako sestra III. řádu svatého Františka v chudobné chatrči. Sloužila chudým a nemocným, pro něž založila rozsáhlý hospic a chudobinec svatého Františka. Z útrap nevycházela. Strávena bolestnými zkouškami, kajícími skutky a námahami ve službách nemocných, zemřela předčasně ve věku dvaceti čtyř let dne 19. listopadu 1231. Již čtyři roky po smrti (r. 1235) byla prohlášena za svatou.

20. LISTOPADU. FELIX Z VALOIS, VYZNAVAČ.

Sv. F e l i x z V a l o i s pocházel ze starobylého francouzského rodu; narodil se r.1127. Již od mládí měl soucitné srdce; odpíral si lepší jídla a dával je chudým a nejednou se stalo, že když uviděl chatrně oblečeného žebráka, daroval mu svůj oděv. Zatoužil po bohumilém životě v ústraní, a proto odešel do samoty v krajině meauxské. Kolem r. 1194 se němu přidružil Jan z Mathy a tři roky žili pospolu v bratrské lásce, třebaže byli věkově rozdílní. Oba si předsevzali, že se ve svém životě zaměří na vykupování otroků z mohamedánského zajetí. Odebrali se do

Říma, aby tam založili nový řád.

R.1198 papež Inocenc III. řád schválil a ustanovil Jana z Mathy jeho prvním vrchním představeným. Po návratu do vlasti založili klášter Gerfroi; prvním představeným tohoto kláštera byl Felix. Felix se staral o rozvoj řádu, s velkým zaujetím vychovával bratry a učil je mít rád toto povolání plné obětí. Jeho činnost měla úspěch. Řád se šířil nejen ve Francii, ale i v jiných zemích. Felix zemřel 12. ledna r. 1212.

“Nikdo nemůže sloužit dvěma pánům.”

Bl. F r a n t i š e k X a v e r s k ý C a n byl v Annamu umučen 20. listopadu 1837. Svým vrůstem byl trpaslík, avšak ve víře byl pravý velikán. Byl sluhou u misijního biskupa a katechistou v obci Ke-Vinh. Jeho biskup o něm píše: “František byl vždy

u mne od té doby, co jsem přebýval v Tokingu. Bydlel se mnou ve vlhkých, temných skrýších, doprovázel mne v noci přes řeky a bahno rýžových polí a močálů, sdílel se mnou všecka nebezpečí, ošetřoval mne v nemocích, pomáhal mi ve všech povinnostech mého úřadu. Byl plný horlivosti hlásat pohanům evangelium, povzbuzovat pronásledované křesťany, pohnout zatvrzelé hříšníky a přivést je zpět k Srdci Božímu."

Na jedné takové nebezpečné cestě padl biřicům do rukou. Nesl právě biskupův dopis ohrožené obci křesťanské. Aby měli pohané, z čeho by ho obžalovali, strčili mu při zatčení potají do kapsy křížky a jiné zbožné předměty. Soudce by byl rád slyšel přiznání, že tyto věci patří jemu. Ale Can nelhal: “I kdybyste mne bičovali k smrti, nemohu jinak vypovídat." “Nuže," řekl mandarín lstivě, “jestliže ti ty věci nepatří, šlapej po nich nohama!" Se stejnou rozhodností však vyznavač Kristův odmítl tuto žádost. Byl ukrutně bičován. Více než čtyřicet bambusových holí o něj rozbili kati. Potom ho hodili do žaláře. Dlouhý čas tam zůstal v nesmírných

bolestech tělesných i duševních. Avšak jeho věrnost ke Kristu byla nezlomná.

“Již je tomu více než rok," řekl jeden ze soudců, “a ještě nejsem s ním dál než první den." A jeden ze žalářníků řekl: “Není větší než pěst, ale v jeho srdci je nezlomná síla. Po své smrti bude jistě nějakým nebeským duchem a ochráncem své osady."

Konečně se přiblížil dvacátý listopad, den osvobození ze žaláře. Mandarín učinil poslední pokus zlomit zmužilost křesťanského vyznavače. Proto dal položit na zemi jednoduchý kříž. “Hle, jsou zde dva kousky dřeva," řekl, “znamenají číslici deset. Přestup přes ně a budeš svoboden." “Ne," odpověděl Can, “jenom ve tvých ústech znamenají číslici deset; ale v mém srdci znamenají kříž." - Potom ho mandarín vyzval, aby zavřel oči a tak přešel kříž, jako by ho neviděl. Avšak i to odmítl Can: “Veďte mne k smrti," prosil, “něco takového nikdy neučiním!"

Sám soudce se přiznal: “To není obyčejný člověk. Ten neslouží dvěma pánům. Jeho věrnost je nezlomná." Pak dal Františka vyvést na popraviště. Tam byl zardoušen a popraven mečem.

754

21. LISTOPADU. OBĚTOVÁNÍ BL. PANNY MARIE.

J a k u b byl důstojník na perském královském dvoře. Aby si získal přízeň u krále, zřekl se Kristovy víry, za což byl povýšen do stavu mágů, perských to kněží a mudrců, kteří se zabývají modloslužbou, kouzelnictvím a hvězdářstvím.

Po králi Isgerdovi nastoupil jeho syn Varannes. I ten byl Jakubovi nakloněn. Kdysi byl Jakub s králem na válečné výpravě a tu se teprve jeho manželka a jeho matka dověděly, že se zřekl Krista. Napsaly mu: “Nešťastníku! Dostali jsme zprávu, žes opustil víru v Boha kvůli králi. Kdo je ten král, jehož jsi poslechl více než Boha? Hleď, on umřel a již ti nemůže prokazovat milosti, nemůže tě zbavit věčných muk, kterým jsi propadl. Setrváš-li ve svém hříchu, zastihne i tebe soud Boží, který potkal tvého přítele krále. A my se tě odřekneme, neboť s odpadlíkem nechceme mít nic společného." List mocně dojal Jakuba a otevřel mu oči. Odříkají-li se ho matka a manželka, jak teprve s ním na soudu naloží věčný Bůh, od něhož odpadl a kterého zradil? Hořce litoval svého provinění, stal se opět horlivým

křesťanem a činil pokání.

Králi neušla tato změna v životě Jakubově. Pohrozil mu: neodstoupí-li od Krista, bude ukrutně mučen jako křesťané za jeho předchůdce. Jakub řekl na to: “Věř, že se nepřestávám modlit, abych zemřel tak, jak zemřeli oni, neboť taková smrt se podobá kratičkému spánku, z něhož brzy

procitneme." Král namítl: “Nedej se klamat domněnkou křesťanů, jakoby smrt byla jen sen; vždyť i králové se jí bojí." Na to odpověděl Jakub:
“Ovšem, smrti se lekají všichni, kdo neznají Boha , neboť naše Písmo svaté praví: Když zemře bezbožný, již pro něj nebude žádná naděje, a naděje bezbožníka zahyne.”

Král rozkázal, aby Jakuba natáhli na skřipec a aby mu postupně uřezali prsty, nohy, ruce a nakonec sťali hlavu. Když Jakub ležel na skřipci, i soudce nad ním plakal a po uříznutí prvního prstu mu řekl : “Už jsi udělal pro svou víru dost, poslechni krále a zachraň se! Vždyť později můžeš zase k víře přestoupit. Máš dost jmění, aby sis almužnami opět vyprosil odpuštění u svého Boha." Jakub však zůstal pevný.

Umíral a řekl: “Jsem jako réva, která se na zimu ořezává a pak je jako mrtvá, ale na jaře opět pučí a kvete." Potom byl sťat.

Zemřel r. 411. Svátek má 20., 25. nebo 27. listopadu.

22. LISTOPADU. SV. CECÍLIE, PANNA A MUČEDNICE.

C e c í l i e , ze slavného rodu, se zasvětila Ježíši Kristu. Proti její vůli ji rodiče zasnoubili urozenému mladému muži Valeriánovi. Po svatbě řekla Cecílie svému ženichovi: “Milý Valeriáne! Zasvětila jsem se Ježíši Kristu a měl bys vědět, že mi Bůh dal za strážce anděla, který mne střeží." Valerián žádal: “Mám-li uvěřit tvým slovům, ukaž mi toho anděla." Cecílie odpověděla: “Pouhého ducha mohou spatřit jen oči očištěné a posvěcené na křtu svatém; přeješ-li si vidět anděla, musíš opustit modloslužbu, uvěřit v Krista a dát se pokřtít." Valerián se tázal: “Kdo mě může

očistit, abych viděl anděla? Kdo mě naučí znát křesťanské učení?" “Jdi na Appiovu silnici, tam uvidíš chudé, žebrající o almužnu. Řekni jim: Posílá mne Cecílie, abyste mi ukázali sv. Otce Urbana. A když se s ním seznámíš, sděl mu všecko, co jsem ti říkala." Valerián poslechl, byl od Urbana poučen a pokřtěn. Vrátil se

domů a zastihl klečící a modlící se Cecílii. Vedle ní spatřil zářící zjev anděla. Anděl měl v ruce dva věnce z růží a lilií, jeden podal Cecílii, druhý Valeriánovi a řekl: “Tyto věnce přináším z nebeského ráje; jejich květy neztratí svou krásu a vůni, zachováte-li je s čistým srdcem."

Vtom vkročil do světnice Valeriánův bratr Ctibor. Zvolal: “Žasnu, že v této roční době je zde cítit vůni růží a lilií!" Valerián řekl: “Kdybys uvěřil v Krista, uviděl bys věnce z růží a lilií. Až dosud jsi věřil jen v klamné bohy." Ctibor se dal poučit a stal se křesťanem. Oba bratři byli zadrženi a odsouzeni na smrt. Na popraviště je vedl vojenský velitel Maxim. Divil se, proč se tak radují při cestě na smrt, a tázal se jich, zdali skutečně budou mít po smrti nový život. Ctibor odpověděl: “O tom nepochybuj! Věř, že lidská duše je nesmrtelná a že po smrti nastane nový život!" Maxim si umínil, že se také dá pokřtít. Valerián a Ctibor byli popraveni mečem, a když přišlo najevo, že Maxim také vyznává Krista, byl utlučen kyjem.

Cecílie mezitím rozdala všechno své jmění chudým. Prefekt ji předvolal a žádal, aby vydala jmění a obětovala bohům. Odpověděla: “Marně žádáš ode mne poklady; rozdala jsem je chudým." Vladař rozkázal, aby byla udušena v lázni vedrem a horkou párou. Když Cecílie zůstala naživu, rozkázal, aby byla sťata. Kat jí zasadil mečem tři rány a nechal ji polomrtvou ležet. Mučednice žila ještě tři dny, napomínala křesťany ke statečnosti ve víře, a když už nemohla mluvit, alespoň svými prsty dávala najevo, že věří v jednoho Boha ve třech osobách.

23. LISTOPADU. SV. KLEMENT I., PAPEŽ A MUČEDNÍK. PAMÁTKA SV. FELICITY, MUČEDNICE.

K l e m e n t I. byl čtvrtý biskup římský (89-97). Origenes ho ztotožňuje s Klementem z epištoly sv. Pavla k Filipským (IV, 3): "…vždyť vedly zápas za evangelium spolu se mnou i s Klementem a ostatními spolupracovníky, jejichž jména jsou v knize života."

Za jeho biskupování vznikly nepokoje v církvi korintské. Nespokojenci sesadili některé členy tamějšího kněžského sboru, řádně ustanovené. Stížnost sesazených duchovních byla první stížností, která byla poslána do Říma, třebaže tehdy ještě žil apoštol sv. Jan. Klement napsal Korintským list, z něhož vysvítá, že si byl plně vědom své velké autority v církvi jako její představený. Pozoruhodná jsou tato slova sv. Klementa: "V čemkoli jsme se prohřešili, lkejme za odpuštění! Vždyť je lépe vyznat své hříchy člověku, než zatvrdit své srdce." Klement vybízí obec křesťanskou k modlitbě za rušitele pokoje a připojuje delší modlitbu, snad jako vzor. Modlitba je bezpochyby vzata ze slavné bohoslužby římské, je považována za část mešního zpěvu, preface, jak ji sv. Klement zpívával.

List sv. Klementa působil v Korintě dobře. Byl přidán ke knihám Písma svatého a předčítal se při nedělních shromážděních. List vydává jasné svědectví o autoritě římského biskupa a o trvání biskupského zřízení v nejstarších dobách.

Klement I. byl ve staré církvi velmi slaveným a četnými legendami vzpomínaný papež. Podle legendy ho císař Traján poslal do vyhnanství do Chersonesu. Tam našel dva tisíce křesťanů odsouzených k lámání mramoru, a zázračně jim pomohl z

velké nouze o vodu. Pro tento zázrak přijalo prý množství pohanů sv. křest; tím však byl popuzen císař Traján, takže rozkázal uvázat sv. Klementu na krk kotvu a vhodit jej do moře. Křesťané jeho tělo vylovili a pochovali. Sv. Cyril našel po vroucích modlitbách a dlouhých přípravách tyto sv. ostatky, vzal je s sebou, donesl je i na Moravu a potom do Říma, kde byly uloženy v chrámu sv. Klementa do hlavního oltáře, vedle ostatků sv. Ignáce antiochenského.

24. LISTOPADU. SV. JAN OD KŘÍŽE, VYZNAVAČ A CÍRKEVNÍ UČITEL. PAMÁTKA SV. CHRYSOGONA, MUČEDNÍKA.

J a n o d K ř í ž e se narodil r. 1542 ve Fontiberu u Avily v Kastilii. Matka ho

dala na řemeslo, ale neměl k tomu schopnosti. Nakonec se stal ošetřovatelem nemocných. Přitom se vzdělával, takže mohl být vysvěcen na kněze.

V té době byl založen v Medině ve Španělsku karmelitský klášter. Jan se přidal ke karmelitům. Tehdy sv. Terezie reformovala karmelitky a zaváděla u nich přísnou kázeň podle původních pravidel. Dostala povolení, aby zařídila též dva mužské kláštery s přísnou kázní. Jakmile přišla do Mediny, poznala, že Jan by se mohl dobře zhostit tohoto záměru. Jan souhlasil, avšak reformy vyvolaly bouře. Jana prohlásili za pokrytce, novotáře, rušitele míru a za odpadlíka od řehole. Byl uvězněn

v temné a těsné komůrce. Tam chřadl po devět měsíců o chlebě a vodě; každý pátek býval mrskán, takže ještě po letech měl na těle stopy po ranách. Jednou přišel představený kláštera k němu do komůrky. Jan právě ležel na zemi na tváři. Ze slabosti nevstal. Představený se na něj obořil, proč nevstává a nevzdává mu poctu. Jan prosil za odpuštění. Představený tázal se dále: “Nač jsi právě myslel?" “Myslel jsem na to, že bych rád na zítřejší svátek sloužit mši svatou!" “Nikdy již nebudeš sloužit mši svatou!" Ke strastem tělesným se přidaly strasti duševní: nechuť k modlitbě, malomyslnost, vyprahlost.

Konečně se mu podařilo v noci uvolnit zámek u dveří; rozstříhal přikrývky na pásy, sešil je jehlou, kterou dostal na zašívání hábitu, a spustil se z okna dolů.

Když se mu podařilo zavést reformu, vyvstali odpůrci z řad vlastních žáků. Jan byl zbaven všech hodností a poslán do Ameriky. Avšak cestou onemocněl, a tak mu bylo umožněno zvolit si jeden ze dvou klášterů, aby se v něm mohl léčit. Převor prvního kláštera mu byl nakloněný, Jan však si zvolil klášter ubedský, kde byl představeným jeho rozhodný protivník. To udělal proto, aby mohl strávit zbytek svého života v ustavičném utrpení a cvičit se až do smrti v nesení Kristova kříže. Dosáhl, co si přál. Představený naříkal, kolik vydání prý mu působí Janova nemoc; zakázal, aby bez jeho dovolení nikdo Jana nenavštěvoval; odmítal dary, které mu byly přineseny, a dárcům vzkázal, že se takové věci pro přísného mnicha a

horlitele jako je bratr Jan od Kříže nehodí. Jan ke všemu mlčel, ustavičně měl v rukách kříž, hleděl na něj a líbal ho, vzpomínal na trpícího Spasitele a radoval se, že je mu připodobněn.

Tato hrdinská trpělivost se později dotkla i srdcí protivníků a vzbudila v nich soucit a lítost. Skoro tři měsíce trpěl, až mu konečně přiblížila poslední hodina. Jan prosil představeného za odpuštění, že mu působil vydání a mrzutosti. Políbil kříž a povzdechl: “Pane, do rukou tvých poroučím ducha svého." Pak zesnul v Pánu 14. prosince 1591. Sv. Otec Pius XI. ho prohlásil za církevního učitele.

*

760

C h r y s o g o n u s je velice uznávaný mučedník z počátku 4. století. Na východě je nazýván megalomartyr (velký mučedník). Římská liturgie ho vzývá v mešním kánonu. Pocházel asi z Akvileje. Podle mučednických akt ho dva roky věznili. Byl popraven v Gradu u Akvileje 24. listopadu 304. Už ve 4. století stál v Římě chrám, který mu byl zasvěcený.

25. LISTOPADU. KATEŘINA, PANNA A MUČEDNICE.

Sv. K a t e ř i n a (lat. Catharina; Řekové ji nazývají: aei katharina, t. j. stále čistá) byla, jak Eusebius (540) ve svých dějinách krátce uvádí, bohatá a krásná panna a křesťanka v Alexandri. Maximián prý ji žádal za manželku. Kateřina však odmítla jeho návrhy. Maximián jí pak odňal statky a poslal do vyhnanství.

Zpráva o jejím mučednictví pochází z pozdější doby. Vzhledem k obsahu i k četným okolnostem je opředena tolika nezaručenými zbožnými pověstmi, že se lze stěží v ní dopátrat historického jádra. Světice se proslavila svým mučednictvím v egyptské Alexandrii podobně jako svatá Cecilie v Římě. Zdá se, že vynikala neobyčejnými dary ducha, znalostí pohanské filozofie i křesťanské nauky. Jak mučednickým hrdinstvím, tak svou učeností vzbudila při své smrti mimořádný obdiv. Podle pověsti byla popravena v Alexandrii za císaře Maximina (311-313). Její tělo se uctívá v prastarém klášteře na hoře Sinaj.

Zvláštním ctitelem svaté Kateřiny byl Karel IV. (R. 1332 na svátek svaté Kateřiny zvítězil nad vlašskými spiklenci pod hradem San Felice u Modeny). Na hradě Karlštejně zbudoval svaté Kateřině kapli, jejíž nádhera budí dodnes obdiv. Na Novém Městě pražském postavil chrám této světice s klášterem panen poustevnického řádu svatého Augustina. Arcibiskupa Arnošta z Pardubic přiměl, aby den svaté Kateřiny byl v Čechách zasvěceným svátkem. Nejpamátnější staročeská Legenda o svaté Kateřině (obsahující přes 3.500 veršů) je výmluvným svědectvím, jak velké úctě se svatá Kateřina u nás ve 14. století těšila.

26. LISTOPADU. SILVESTR, OPAT. PAMÁTKA SV. PETRA ALEXANDRIJSKÉHO.

S i l v e s t r z rodu Gozzelini se narodil r. 1176 v Auximu (nyní Osimo) v provincii ankonské. Po studiích v Bologni a Padově se stal kanovníkem. Podobně jako svatý František Borgiáš byl i on náhle zasažen bleskem mimořádné milosti Boží. Jediný pohled na znetvořenou přítelovu mrtvolu ho přivedl na cestu nejtužšího pokání. “Já jsem, co byl on; co on je, i já budu." Tato krátká úvaha z něj udělala strohého kajícníka. V pustinách (v Grotta fucile u Osima), kde po svém povolání k vyšší dokonalosti trávil svůj život v krutém umrtvování a modlitbách, se kolem něho shromáždila řada nadšených následovníků. Z nich vytvořil svatý poustevník reformovanou kongregaci benediktinskou (silvestrinů). První klášter zbudoval na Monte Fano. Svou řeholí rozproudil nového svěžího ducha v rodině svatého Benedikta. Za všechny své veliké milosti děkoval Panně Marii, kterou neobyčejně ctil. Přesto, že vedl nadmíru odříkavý život (téměř v ustavičných postech), se dožil devadesáti let. Zemřel 26. listopadu 1267. Je pochován v mateřském klášteře na Monte Fano.

*

Sv. P e t r byl patriarchou alexandrijským. Posvětil Aria, pozdějšího bludaře, na jáhenství. Vypravuje se, že se Petrovi ve snách ukázal Kristus s trhlinou v šatě a řekl: “Tuto trhlinu mi způsobil Arius.”

762

Za Diokleciánova pronásledování uprchl z města, aby se déle zachoval pro své věřící. Napsal několik spisů, např. “O božství", “O pokání". R. 311 ho nechal císař Maximin znenadání zadržet a uvrhnout do žaláře. V žaláři navštívili svého pastýře věrní kněží Achillas a Alexander. Petr jim předpověděl, že budou jeden po druhém jeho nástupci na stolci arcibiskupském. Petr byl r. 311 sťat.

27. LISTOPADU.

B a r l á m, poustevník, a J o s a f a t, král indický. Indickému králi Abenerovi se narodil syn J o s a f a t, o němž brahmíni (indičtí kněží) věštili, že bude vládnout větším královstvím než otec. Král vykázal svému synovi rozkošný palác s ohromnou zahradou a dal ho bedlivě opatrovat, aby nepoznal křesťanskou víru a aby nespatřil lidskou bídu.

Jednou si Josafat vyjel s doprovodem z paláce; ačkoliv služebníci úzkostlivě před ním ukrývali lidskou bídu, přece ji Josafat postřehl. Tu viděl člověka malomocného, tam člověka slepého, jinde umírajícího starce. Zarmoutil se nad tím a přemítal, co se stane s člověkem po smrti. “Copak není žádná pomoc proti smrti?" tázal se služebníků. “Není," zněla odpověď; “lidé se dožijí osmdesáti nebo sta let, ale potom musí umřít, nevědí však, kdy a jak umřou." Kralevic na to: “Pak je život lidský něco hořkého, kdo tedy může zůstat klidný?"

V té době přebýval na poušti v Senaaru (v Nubii) poustevník Barlám. Ten dostal shůry pokyn, aby se vydal na cestu do Indie a osvítil světlem víry mladého kralevice Josafata. I přestrojil se za kupce, putoval na východ, vyhledal palác královského syna Josafata a řekl jeho vychovateli: “Přináším z daleké země drahý kámen, který otvírá zrak duchovně slepým, bystří sluch, léčí chorobu duše a zahání zlé duchy.

Avšak ten kámen mohou vidět jen čisté duše." Vychovatel se zamyslí: “Moje oko je již zkalené a má duše poskvrněná; ale kralevic má nevinné srdce, jemu ukaž svůj poklad!" Cizinec se dostal k Josafatovi a začal s ním hovořit v podobenství, z něhož kralevic vyrozuměl, že přišel uzdravit jeho duši, zmítanou nepokojem a touhou po pravdě. Potom začal Barlám vykládat Josafatovi křesťanské pravdy a řekl: “Král králů propůjčuje lidem nesmrtelnost. Jeho trůn převyšuje všecky trůny. On mne poslal k tobě, abych tě poučil." Kralevic radostně přijal učení Kristovo a dal se pokřtít. Barlám se vrátil na svou poušť. Král Abener se dozvěděl, že syn Josafat přijal Kristovu víru, rozhněval se a rozkázal učencům své říše, aby ji Josafatovi vymluvili. Marně. Poradili králi, aby syna odvrátil od křesťanství tím, že ho naučí smyslnosti a změkčilosti. Král poslechl a na jejich radu poslal několik mladých krásných otrokyň, aby Josafata svedly. Jedna z nich byla rozená princezna a on musel utéct do jiné místnosti, aby odolal jejímu svůdnictví. Josafat pak onemocněl z hnusu, který mu působila myšlenka na hřích. Král navštívil syna a tázal se, co mu je. “Ty, otče, jsi vinen mou nemocí," odpověděl syn; “chceš mě zkazit na duši i na těle. Kdyby mi Bůh nepomohl, stal bych se hříšníkem. Chceš-li mne zachovat, zbav mne špatného služebnictva!"

Král poznal, že se mu nepodaří odvrátit syna od Kristovy víry a postupem času i on sám tuto víru přijal. Po jeho smrti vládl několik let Josafat. Později složil svůj úřad a odešel do ciziny vyhledat Barláma. Když ho našel, žili pospolu na poušti a sloužili Bohu.

764

(Legendu o sv. Josafatu a Barlámovi napsal sv. Jan Damascenský. Učený Huntius ji označil za román, nelze však pochybovat, že hlavní osoby legendy žily, neboť o nich svědčí Římské Martyrologium. Jen podrobnosti nejsou zcela zaručené.)

28. LISTOPADU.

Sv. O d a , dcera skotského krále, panna, zemřela v 8. století. Již v mládí

oslepla. Jistě by ráda všecko obětovala, aby nabyla zrak. Ale jako cestující, když je překvapen nocí, pozdvihuje své oči k hvězdnatému nebi, tak také Oda v temnosti slepoty pozdvihla svou duši k nebi, hledala u Boha útěchu a radost a vedla zbožný život.

U hrobu sv. Lamberta v Lutychu se stalo již mnoho zázraků. Rovněž skotský král doufal, že by se tam mohla jeho dcera uzdravit. Poslal Odu do Lutychu. Oda padla u světcova hrobu na kolena a vroucně se modlila, aby jí světec vyprosil uzdravení, bude-li to ke spáse její duše. A hle, zatímco se modlila, vrátil se jí zrak. Dovedeme si představit radost, kterou pocítila nad takovou milostí. Ale toto uzdravení bylo pro ni velkou zkouškou.

Za své nemoci se zasvětila se Bohu a nyní ji otec nutil, aby vstoupila do manželství. Avšak její duše se během slepoty tak upevnila v Bohu, že nedbala ani na lichocení ani na hrozby svého otce a zůstala věrná Ježíši Kristu.

Aby nebyla ve svém náboženském životě stále obtěžována, opustila domov a žila v osamělé krajině jako poustevnice, až ji Bůh povolal do pravé vlasti.

“Nic nečistého nevejde do nebe.”

S a l v á t o r byl kapucín v Palermu. Byl tak horlivý v skutcích sebezapírání, že ho jeho představení museli v tom omezovat. V modlitbě byl velmi soustředěný, někdy se vznášel nad zemí. Jeho kázání měla nesmírný úspěch; celá města se obracela a dávala na pokání. Lidé byli tak přesvědčení o jeho svatosti, že mu ustřihovali části jeho oděvu, aby měli něco na památku.

Přitom se pokládal Salvátor za ubohého hříšníka. Když mu jeden spolubratr na zkoušku vytýkal pokrytectví a jiné hříchy, Salvátor se nehájil, nýbrž děkoval za upozornění a vyvolil si tohoto spolubratra za zpovědníka.

Dvaadvacet let trpěl takovými bolestmi hlavy, že mu bylo, jako by ho někdo tloukl kladivem. Často musel celé dny sedět v temné světničce, protože světlo zhoršovalo bolesti hlavy. Jeho žaludek nesnesl potravu, takže mu doba jídla připadala jako mučednictví. K tomu trpěl bolestivým onemocněním kloubů; jeho ruce byly tak zkroucené, že ho musel jiný bratr krmit jako malé dítě. Nakonec dostal vodnatelnost, ležel a nemohl se ani pohnout. Přitom však nikdy nebyl smutný. V největších bolestech říkával: “Jméno Páně budiž velebeno!" Když umíral, nechal si předčítat o umučení Páně, a když četli slova: “Naklonil svou hlavu a zemřel", také i on svou duši odevzdal Spasiteli r. 1711. U jeho hrobu se stalo mnoho zázraků.

29. LISTOPADU. VIGILIE SV. ONDŘEJE, APOŠTOLA. SV. SATURNIN, MUČEDNÍK.

Sv. S a t u r n i n byl biskupem v Tolose. Akta o něm vypravují:

Saturnin byl r. 245 vyslán papežem Fabiánem do Gallie hlásat Kristovo evangelium. Usadil se v městě Tolose a krátce poté tam vznikla živá obec křesťanská. Modloslužební kněží prohlásili, že bohové nevydávají žádné věštby, protože prý nesnesou přítomnost a činnost biskupa Saturnina. A tak poštvali proti němu lid. Opět se konala slavnost a oni vedli do chrámu obětního býka. V té chvíli se ubíral Saturnin se třemi průvodci na bohoslužby do křesťanské svatyně. Jistý pohan spatřil biskupa Saturnina a začal volat: “Pohleďte, tady jde Saturnin, nepřítel našich bohů, který zavinil, že bohové nevydávají věštby. Podívejte se, tady jde hlavní šiřitel víry křesťanů! Chopte se ho! Buď bude obětovat našim bohům, anebo zemře!"

Tak se hnali podráždění pohané za Saturninem. Jeho průvodcové, kněz a dva jáhnové, uprchli. Biskupa zajali, vedli k soudu a vyzvali, aby obětoval modlám. Odpověděl neohroženě: “Já znám jediného pravého Boha, ale vy sloužíte falešným bohům. Jak můžete žádat, abych se bál vašich bohů, když se vaši bohové bojí mne a nedávají, jak sami říkáte, věštby proto, že jim překážím?" Jasná Saturninova odpověď zahanbila modloslužebníky a tím víc je proti němu popudila. Vrhli se na něj, svázali mu nohy provazem a přivázali ho k býku; pak hnali býka s

mučedníkem po ulicích. Býk smýkal se zohaveným tělem, až se provaz přetrhl. Muži křesťané nesnesli pohled na takovou ohavnost a rozprchli se, ale dvě křesťanské ženy nehleděly na zuřivost pohanů, odnesly mučedníkovo tělo a pohřbily je.

30. LISTOPAD. SV. ONDŘEJ, APOŠTOL.

“Buď pozdraven, ó kříži."

O n d ř e j pocházel z městečka Betsaidy u jezera Genezaretského. Byl to syn Janův a bratr Šimona Petra. Jako otec a bratr provozoval i on živnost rybářskou. Jakmile se Jan Křtitel ujal zvěstování blížícího se království Božího, připojil se k němu.

Když se Ježíš postil na poušti a vrátil se k Jordánu, nazval ho Jan Křtitel před svými učedníky Beránkem Božím, který snímá hříchy světa. Na druhý den Jan opět stál na poušti a dva z jeho učedníků byli s ním. A když se k nim přibližoval Ježíš, řekl Jan zase: “Hle, Beránek Boží!" I přidali se tito dva učedníci Ondřej a Jan k Ježíšovi. Ondřej se však nespokojil s tím, že sám nalezl Ježíše. Příští den vyhledal svého bratra Šimona a řekl mu: “Nalezli jsme Mesiáše" a přivedl ho k Ježíšovi.

Po seslání Ducha svatého se Ondřej vydal na apoštolské cesty do dalekých zemí. Působil hlavně ve Skytii (severně od Černého moře, dnešní jižní Rusko). Ze Skytie procestoval Malou Asii a Řecko. V hlavním městě achájském, v Patrasu, byl Ondřej

císařským vladařem Egeem odsouzen k smrti na kříži. Když byl veden na popraviště a spatřil svůj přichystaný kříž, zvolal plný radosti: “Buď pozdraven, o kříži, který jsi byl posvěcen tělem Kristovým a ozdoben jeho údy jako perlami! Než Pán můj vstoupil na tebe, byl jsi postrachem na zemi, nyní nás však naplňuješ touhou nebeskou. Dnes vědí věřící, jaké milosti v sobě chováš a jaké dary uděluješ. Bezpečný a radostný spěchám k tobě, abys přijal i mne, učedníka toho, který na tobě pněl. Byl jsem vždy tvým velkým ctitelem; vždycky jsem tě toužil obejmout.
Ó svatý kříži, dlouho očekávaný, vroucně milovaný, vysvoboď mne z tohoto světa

a vrať mne Mistru mému, aby mne skrze tebe přijal ten, který mne skrze tebe vykoupil.

Aby apoštol déle trpěl, nepřibili ho na kříž hřeby, ale přivázali provazy. Tak zůstal živý na kříži až třetího dne a nepřestával děkovat Kristu Pánu, že byl nalezen hodným připodobnit se mu smrtí. Z kříže apoštol hlásal evangelium zástupům shromážděného lidu a dne 30. listopadu r. 70 vypustil svou duši.

PROSINEC

l. PROSINCE.

E d m u n d K a m p i á n se narodil r. 1540 v Londýně. Ve věku čtyřiadvaceti let se stal mistrem svobodných umění a přitom složil přísahu, že uznává královnu Alžbětu za hlavu církve anglické. Nebyl si vědom, že se přísahou zpronevěřuje

katolické víře. Od takové přísahy do bludů byl jen malý krok. Ačkoliv se četbou Písma svatého, svatých Otců a studiem církevních dějin přesvědčil, že církev katolická je pravá, přece ctižádost a nezřízená láska k vlasti ho přivedly k tomu, že se dal od odpadlého biskupa Richarda Cheyneje posvětit na jáhna. Tak doufal, že dosáhne přízně u královny Alžběty a domůže se vysokých hodností.

Brzy po tomto neblahém kroku dostal Kampián list od přítele doktora Řehoře Martina, který ho zapřísahal, aby se vzpamatoval a poznal, kam ho zavedla nešťastná ctižádostivost. Tento list otevřel Edmundovi oči. Před svědky vykonal katolické vyznání víry a slíbil, že bude za svůj poklesek po celý život činit pokání.

Vstoupil do Tovaryšstva Ježíšova a působil v Praze i v Brně. Naučil se česky a kázával též v Chrámu sv. Víta. Založil první mariánskou družinu studentů.

Mezitím bylo v Římě usneseno, aby byli do Anglie vyslaní misionáři. Mezi nimi byl Edmund. Anglická vláda vydala rozkaz k zatčení Edmunda Kampiána, jakmile vkročí na anglickou půdu. On však v přestrojení za kupce prošel všemi strážemi a dostal se šťastně do Londýna. Tam byl přijat v domě horlivého katolíka Jiřího Gilberta. Hned se kolem něho shromáždila družina katolických mužů, kteří najali prostranný dům a zřídili v něm všechno potřebné k službám Božím.

V tomto domě byl Kampián celé dny i noci pilně zaměstnán; sloužíval mši svatou, zpovídal, kázal, vyučoval ty, kteří se vraceli do církve, a povzbuzoval ke stálosti ve víře.

Dlouho pátrala vláda po Kampiánovi. Marně; až bídný zrádce Elliot se nabídl, že ho vyslídí. V neděli ráno se vplížil na lyfordský zámek, byl přítomen mši svaté, aby zakryl svou zradu, a za chvíli dovedl vojenskou hlídku. Kampián a dva kněží byli ukryti v duté zdi. Hlídka odešla s nepořízenou, ale večer se vrátila, překvapila kněze a zatkla je.

769

Kampián byl předveden před královnu Alžbětu. Ta se ho tázala: “Uznáváš mne za královnu anglickou?" “Uznávám." “Uznáváš mne za hlavu církve anglické?" “V tom mi brání svědomí." Alžběta mu slibovala svobodu a ty nejvyšší hodnosti církevní i světské, jestliže ji uzná za hlavu anglické církve. Ale Edmund odepřel. Za to byl natažen na skřipec a hrozně mučen. Nakonec ho s třinácti jinými odsoudili k trestu smrti.

Dne l. prosince 1581 byli odsouzenci vezeni v kárách na popraviště. Kampián chtěl mluvit k lidu; ale úředník ho přerušil a řekl, aby se raději přiznal k velezradě. Mučedník řekl: “Je-li velezradou být katolíkem, knězem, jezuitou, pak se ovšem přiznávám, že jsem zrádcem. V katolické víře jsem žil, v ní chci i zemřít. Jinou víru nemám. Nikdy jsem se nedopustil zločinu proti královně, ani proti vlasti. Bůh je mi svědkem. A všem, kdo mne vydali na smrt, ze srdce odpouštím." Potom prosil přítomné katolíky, aby se modlili “Věřím v Boha", zatímco ho kat pověsí na šibenici. Tak skonal l. prosince 1581.

“Nepokojné je naše srdce.”

K a r e l d e F o u c a u l d se narodil ve Štrasburku 15. září 1858 jako syn úředníka. Po prvním svatém přijímání již nevedl řádný zbožný život. Ale čím víc se vrhal do víru radovánek, tím víc se cítil nešťastnější. Stal se vojákem, avšak vojenská kázeň se mu nelíbila, a proto opustil vojenskou dráhu.

Chtěl vykonat odvážný podnik. Maroko v Africe bylo pro Evropany neznámou zemí. Foucauld se rozhodl, že tam podnikne výzkumnou cestu. V přestrojení za alžírského žida vykonal dobrodružnou cestu pohořím Atlas. Šťastně se vrátil a vydal velkou knihu “Výzkumné cesty v Maroku." Kniha vyvolala podiv.

Po návratu do Paříže se seznámil se zaníceným knězem Huvelínem. Kněz ho jednou znenadání vyzval, aby vykonal generální zpověď. Karel vyhověl, z počátku sice nerad, ale jaká radost ho naplnila, když dostal rozhřešení! Povstal od zpovědi jako kdysi sv. Pavel před Damaškem.

770

S velikou zbožností šel jako devětadvacetiletý podruhé k sv. přijímání. Od té chvíle bylo jeho jedinou touhou zemřít opuštěn ode všech, zemřít rukou nevděčnou, obětovat svůj život na pokání za své hříchy a za obrácení obyvatel Sahary.

Napřed vstoupil k trappistům. Avšak tento přísný řád mu byl ještě málo přísný. Proto se odebral do Palestiny, kde v klášteře klarisek v Nazaretě sloužil jako zahradník, čeledín a kostelník.

Ale to všecko mu stále bylo málo. Proto se odebral do jižního Alžírska na Sahaře, a tam vystavěl poustevnu a kapli. Domorodci přicházeli a zvědavě ho okukovali. Brzy však poznali jeho velkou lásku a zbožnost. Všechno, co si přáli, jim dal, léčil jejich nemocné, učil, těšil a pomáhal, kde jen mohl. Tolik lásky domorodci ještě nezažili, zvláště ne od Evropana. Větší část dne strávil P. Karel před svatostánkem. Domorodci přilnuli k němu jako k svému otci. Podivovali se jeho umrtvování. Foucauld se živil jen ječným chlebem, ovocem a čajem; ale tento čaj byl pro každého jiného nepoživatelný.

Aby své působení rozšířil, táhl ještě dále do pouště. Tam pásli Tuaregové, kočovný národ, svá stáda velbloudů a koz. I tito domorodci poznali brzy lásku svatého kněze. Foucauld se stal jejich těšitelem, lékařem a učitelem.

Ve světové válce vypověděli Tuaregové “svatou válku” Francouzům. Naneštěstí Francouzi opevnili poustevnu P. Karla. Tak se stalo, že 1 . prosince 1916 přepadli Tuaregové poustevnu a jeden z nich zastřelil svatého poustevníka. Tak se splnilo jeho přání.

771

2. PROSINCE. SV. BIBIÁNA, PANNA A MUČEDNICE.

Mučednice B i b i á n a a D e m e t r i e byly sestry. Jejich otec Flavián byl římský prefekt, matka se jmenovala Dafrosa. Oba manželé byli horliví křesťané. Za císaře Juliána byl Flavián vsazen do žaláře. Soudce Apronián mu domlouval, aby se odřekl Krista. Ale on řekl: “Křesťan jsem a křesťanem zůstanu." Proto mu odebrali odznaky šlechtického stavu a žhavým železem vypálili na čelo potupné znamení otroků a zločinců. Jeho jmění bylo zabaveno a Flavián byl vypovězen do vyhnanství do Taurinských lázní u Turína. Tam zemřel v bídě a v hladu. Jeho manželka Dafrosa byla popravená mečem. Obě osiřelé dcery, Bibiána a Demetrie, byly dány do vězení. Chtěli je přemluvit k odpadu od Kristovy víry slibovaným manželstvím. Když odepřely, mučili je hladem. Útlá Demetrie zemřela ve vězení. Bibiánu odevzdali zpustlé ženštině Rutině, aby ji svedla k hříchu. Avšak Bibiána odolala všemu svůdnictví i trýznění. Byla odsouzena k tomu, že ji přivázali ke sloupu a mrskali metlami s olověnými kuličkami. V těchto mukách Bibiána vypustila duši r. 362.

*

Sv. B l a n k a, královna francouzská, vychovala vlasti a církvi syna, sv. Ludvíka. Říkávala mu: “Ty víš, jak tě miluji, ale raději bych tě viděla mrtvého, než abys Boha urazil těžkým hříchem.

772

3. PROSINCE. FRANTIŠEK XAVERSKÝ, VYZNAVAČ.

Hrdý šlechtic F r a n t i š e k X a v e r s k ý (nar. 1506) studoval v Paříži a stal se tam doktorem filozofie. Bydlel společně s Petrem Fabrem a Ignácem z Loyoly. František si z počátku ani nevšímal obstárlého studenta Ignáce; Ignácovu chudobu a odříkavost považoval za známku nízkého ducha. Ignác se ho však snažil získat

pro své záměry, a aby si otevřel cestu k jeho srdci, prokazoval mu rozmanité přátelské služby, např. přiváděl nové posluchače, pomáhal ze svého mála, když František neměl peníze; později mu v rozmluvách důrazně opakoval Kristův výrok: “Co prospěje člověku, i kdyby celý svět získal, ale život věčný ztratil?" a dodal: “Chceš něco velikého vykonat, je to pravda, Františku? A co je větší než rozšiřovat čest a slávu Boží - spasit nesmrtelné duše? Chceš být slavný? Nehledej slávu před lidmi, nýbrž před Bohem." Ignácova slova Františka dojala. Stal se jeho učenlivým žákem a následovníkem. Členové družiny s Ignácem v čele složili dne 15. srpna 1534 v podzemní kapli na Montmartru v Paříži slib chudoby, čistoty, pouti do Jeruzaléma a poslušnosti k papeži.

R. 1540 byl František pověřen úkolem hlásat evangelium v Indii. Odumřel tak světu, že si na cestě podle hradu Xavieru odepřel rozloučení se stařičkou matkou a pokrevními přáteli. Už cestou horlivě apoštoloval. Viděl vojáka, který vynikal zmužilostí, ale také neřestmi. František hleděl se dostat s ním do řeči. Spolucestující si říkali: “Tento kněz není asi osvícený, že mluví s takovým hříšníkem." František však dělal, jako by neslyšel; celé hodiny se díval, jak voják hraje v kostky, a ani se nerozčílil, když voják divoce zaklel. Voják, povzbuzený přívětivým chováním světce, se rád rozpovídal s Františkem o válce. Když občas světec řekl slovíčko o náboženství, voják to strpěl. Najednou se ho světec otázal, kdy byl naposledy u sv. zpovědi. Voják se přiznal, že se již osmnáct let nezpovídal, že prý jednou byl kvůli lidem u zpovědi, ale kněz mu nedal rozhřešení; řekl mu, že již propadl peklu. Svatý František odpověděl: “Milosrdenství Boží je nekonečné; i kdyby tvé hříchy byly tisíckrát větší,

budou ti odpuštěny, jestliže jich lituješ a vyznáš se z nich." Voják svolil, že vykoná životní zpověď; František mu pomohl zpytovat svědomí, a když přistáli, šli oba na pevninu. Tam se voják s velikou zkroušeností vyzpovídal ze svých hříchů a byl ochoten vzít na sebe nejtěžší pokání. Avšak František mu uložil jenom jediný

Otčenáš a Zdrávas. Zatímco se voják modlil pokání, šel František dále do lesa, ulomil několik větví trní a těmi se krvavě bičoval, aby dostiučinil spravedlnosti Boží. Voják šel za světcem a udiveně se tázal: “Co to činíš, Otče?" “Činím pokání za tebe. “Ne, Otče, já zasluhuji trest, a ne ty!" řekl voják a bičoval se sám. Později vstoupil do kláštera a vedl tam velice kající život.

Jistý šlechtic již mnoho slyšel o Františkově svatosti a nemálo se podivil, když ho jednou zastal, jak vesele hrál s jedním vojákem šachy. Tak chtěl světec získat vojáka, aby získal jeho duši pro Boha.

Podobně to učinil u kupců. Začal s nimi mluvit o obchodu, posvětil jejich lodě, pomalu však zavedl řeč na věci věčné.

R. 1542 připlul do Goy. Portugalští přistěhovalci byli sice křesťané, ale žili hůř než pohané. František ihned započal apoštolské dílo. Psal o tom: “Chodil jsem po ulicích a svolával jsem zvonečkem děti, křesťanské i pohanské. Vodil jsem je buď do kostela nebo na jiné příhodné místo, vykládal jsem jim křesťanskou víru a vybídl je, aby doma vypravovaly, co ode mne slyšely. Tak jsem to dělal den co den a rodiče přicházeli, přinášeli své modly, abych je zničil, přiváděli své děti, abych je pokřtil. Dospělé křesťany i pohany jsem učil znát víru, předříkával jim hlasitě “Věřím", Otčenáš a desatero přikázání, dokládal, že kdo věří, co je v apoštolském vyznání obsaženo, je křesťan. Pohany jsem přesvědčoval o pravdě Kristovy víry, křesťanům jsem kázal pokání a život podle víry.”

774

František napsal stručnou knihu o náboženských pravdách, aby si je jeho posluchači snadněji zapamatovali. Na tom neměl dost; pátral po zatvrzelých hříšnících, kteří se mu vyhýbali; ty hleděl laskavým domlouváním obrátit na dobrou cestu. Kromě toho pečoval o nemocné v nemocnici, posluhoval jim a trávil velkou část noci u jejich lůžek." Celá rozsáhlá Indie nestačila jeho planoucí horlivosti. Toužil zanést světlo evangelia až do nejzazších končin na východě. R. 1549 se vydal do Japonska. I tam přes nemalé potíže dosáhl velkých úspěchů. Bungský kníže Civan dal se pokřtít a podporoval horlivě misijní dílo svatého Františka. Obrovská práce v Japonsku přinesla úžasné výsledky. Za deset let po jeho odchodu bylo v Japonsku kolem čtyř set tisíc křesťanů. Svatý věrozvěst nabyl přesvědčení, že by se Japonci snadněji přiklonili ke křesťanství, kdyby je přijali i

Číňané. Vrátil se tedy r. 1552 do Goy a vydal se na cestu do Číny. Přistál u čínského ostrůvka Sančů před ústím řeky Hsikiang naproti městu Kantonu. Tam ho 20. listopadu zachvátila horečka. Několik dní ležel na břehu bez pomoci, pohlížel toužebně k čínským břehům, kam toužil zanést světlo evangelia. Kupec Alvarez ho dal odnést do chatrče vyrobené z klestí a pokryté slámou. V bolestech se modlil: “Ó nejsvětější Trojice, Bože srdce mého, smiluj se nade mnou! Maria, ukaž, že jsi mou matkou!" V horečce mluvil o zemi své touhy, o Číně. V opuštěnosti a chudobě, připodobněn svému Pánu na kříži, zesnul dne 2. prosince 1552 po slovech: “V tebe, Pane, jsem doufal, ať nejsem zahanben na věky."

4. PROSINCE. SV. PETR CHRYSOLOGUS, BISKUP, VYZNAVAČ A CÍRKEVNÍ UČITEL. PAMÁTKA SV. BARBORY, PANNY A MUČEDNICE.

Petr Chrysolog narodil se asi r. 406 v italském městě Imola. Jako mladistvý, hluboce vzdělaný a zbožný jáhen imolský byl r. 433 ustanoven papežem Sixtem III. za arcibiskupa v cařihradském sídle západořímské říše v Ravenně. V prvním kázání prohlásil svým věřícím: “Ačkoliv nemám žádné nadání, vložil Bůh na mne přetěžké břemeno; proto vás prosím, abyste mi je pomáhali nést, a poslouchali Boží přikázání i mé napomínání." Potom se slavně přede všemi zavázal, že bude vyhledávat jen Boží slávu a spásu svěřených duší. Hlubokou moudrostí, apoštolskou horlivostí a svatým životem si získal věhlas po celé církvi. Vynikal hlavně výmluvností, a proto dostal čestné příjmení Chrysologus (Zlatořečník). Nejednou, když na kazatelně horlil proti nepravostem, byl uchvácen takovým zápalem, že nemohl vysílením dále mluvit, což mělo na posluchače nesmírný účinek. Pro svou učenost byl tak vážený, že se Eutyches, původce bludu o jediné přirozenosti v Kristu, když byl odsouzen, se na něj obrátil zvláštním listem. Svatý arcibiskup se rázně proti Eutychovi postavil a vážně ho napomenul, aby se odřekl kacířství, netrhal jednotu církve a podrobil se papeži, poněvadž skrze papeže svatý

Petr ustavičně žije na římském stolci, spravuje církev a všem podává pravdu Boží.

776

Po osmnácti letech neúnavné práce zemřel ve svém rodišti Imole r. 450. Několik dní předtím se připravil na smrt u hrobu svatého Kasiána.

*

O životě sv. Barbory nemáme dobová písemná svědectví. Legenda vypravuje: Barbora byla dcera kupce Dioskura v městě Nikodémii. Otec byl horlivý modloslužebník. Napadla ho prapodivná myšlenka, snad aby dorůstající dceru uchránil svedení, anebo aby zabránil jejímu poznání Kristovy víry: zavřel dceru do zvláštní části svého domu vystavěné na způsob věže, kde jí zřídil nádherný příbytek, a odloučil ji od světa, aby se nemohla stýkat s nikým jiným než se spolehlivou čeledí a s učiteli, kteří ji měli vyučovat ve vědách a v umění. Barbora četla díla řeckých mudrců a básníků, ale to nenaplňovalo její touhu po vědění. Přemýšlela o nicotě pohanských bohů, o člověku, o věčnosti a toužila po pravdě. Konečně poznala křesťanskou víru. Otec se chystal odcestovat a nechal Barboře na její žádost přistavět světnici. Místnost měla mít podle jeho návrhu dvě okna, ale Barbora dala přidělat třetí okno, aby měla ustavičně na paměti tajemství nejsvětější Trojice. Do světnice zavěsila kříž. V té době se dala pokřtít.

Když se Dioskurus vrátil z cesty domů, podíval se na kříž a tři okna a tázal se, co to má znamenat. Barbora řekla přímo: “Stala jsem se křesťankou a také jsem se zasnoubila nebeskému choti Kristu Ježíši slibem ustavičného panenství. Modloslužba je pošetilost a bezbožnost a jenom v křesťanství je spasení." Když to uslyšel Dioskurus, byl ohromen; jeho otcovská láska k jediné dceři se zvrhla v šílenou nenávist; chopil

777

se meče, hnal se po Barboře a byl by ji na místě zavraždil, kdyby neuprchla a

neskryla se v horách. Dioskur vypátral její úkryt, ztrýznil ji, aby ji donutil k povolnosti. Když toho nedosáhl, přivedl ji k soudci Marciánovi.

Marcián uviděl krásnou Barboru a zhrozil se ran, které jí vlastní otec zasadil; rozvázal pouta, jimiž byla spoutána, a laskavě jí domlouval, aby se zřekla Kristovy víry. Barbora odpověděla: “Jsem křesťanka a nikdy nebudu obětovat pohanským modlám." Soudce dal přinést mučidla, a když se jich Barbora nezalekla, dal ji do krve zbičovat a rány rozdírat střepinami. V hrozných mukách se Barbora modlila: “Pane Ježíši Kriste, přijď mi na pomoc; vezmi mi všecko, jenom ne svého svatého Ducha." Konečně sám otec Dioskur sťal své dceři hlavu.

5. PROSINCE. SÁBA, OPAT.

Starokřesťanští poustevníci (anachoréte, eremité) v Egyptě a Palestině vytvářeli kolem některého vynikajícího kajícníka duchovní svazy, aby se chránili před pochybeními a hlavně aby měli svého rádce a učitele neustále nablízku. Přebývali v okolních chýších a scházeli se jen ke společným bohoslužbám nebo k duchovním cvičením. Tyto poustevnické osady se jmenovaly laury. Jejich prvním budovatelem a představeným byl svatý Antonín (+ 356).

Mezi nejslavnější představené poustevníků v Palestině patří svatý S á b a. V mládí se zřekl svého jmění a žil v klášteře Flavinia a sv. Theoktista. Pak se uchýlil na poušť a tam vedl přísný život pod vedením svatého Euthymia. S modlitbou spojoval ustavičnou práci. Pletl koše, které týdně odváděl do nejbližšího kláštera. I když se ve své skromnosti ukrýval před veřejností, přesto jeho neobyčejná svatost přivábila za ním do samoty mnoho nadšenců, kteří utvořili pod jeho vedením lauru. Jeruzalémský patriarcha jmenoval svatého Sábu představeným tohoto poustevnického

svazu. Věhlas svatého vůdce jeruzalémské laury pronikl daleko široko. Svatý Sába se velmi zasloužil o odstranění roztržek a některých bludů.

Císař Anastazius v Cařihradě křivdil církvi a biskupům. Patriarcha jeruzalémský Eliáš prosil svatého Sábu, aby opustil svou samotu a před císařem hájil církev.

Ačkoliv bylo Sábovi již sedmdesát let, svolil, neboť to bylo ke cti a slávě Boží. Odcestoval do Cařihradu. Když předstoupil před císaře, císař sestoupil z trůnu, aby poctil svatého starce, a slíbil, že jeho prosbám vyhoví.

Potom mu nabídl dary. Sába je odmítl se slovy: “My mniši nepotřebujeme dary, neboť náš podíl je Hospodin. Chceš-li však něco dobrého vykonat, pohleď, Jeruzalém je zatížený daněmi, trpí hladem a morem, dochází zde k přepadání od banditů. Tam pomáhej!"

Císař slíbil pomoc, jeho pokladník však odporoval. Sába mu hrozil Božím trestem, ale nadarmo. A hle, trest se brzy dostavil. Rozzuřený lid zapálil jeho dům a on si jen útěkem zachránil život.

Císař odpustil městu daně a Sába se s radostí vrátil do blažené samoty. Zemřel 5. prosince 532. Dožil se devadesáti devíti let, třebaže se po celý život přísně postil (nejedl maso) a noci z největší části věnoval modlitbám.

6. PROSINCE. SV. MIKULÁŠ, BISKUP A VYZNAVAČ.

Sv. M i k u l á š (Nicolaus) se narodil kolem r. 250 v lykijském městě Pataře. Když mu zemřeli rodiče, rozdával zděděné jmění chudým a uděloval almužny plnýma rukama, a to nejraději potají. Kdysi se dozvěděl, že se jistý otec octl v tak kruté nouzi, že projevil úmysl zaprodat nevinnost svých třech dcer. Ihned byl Mikuláš odhodlán zachránit nešťastnou rodinu. Třikrát tajně vhodil do příbytku toho ubožáka částky peněz, takže otec mohl s takto darovaným věnem dcery dobře provdat. Časem se lidé dověděli, že je Mikuláš tajný

dárce, chválil ho, ale Mikuláš odmítal chválu, a aby ušel projevům vděčnosti, umínil si putovat do Palestiny. Svůj úmysl uskutečnil.

Při zpáteční cestě se zastavil v městě Myře, kde se právě sešli biskupové k volbě tamního nového pastýře. Nejstarší biskup dostal od Ducha svatého vnuknutí, aby na úřad myrského biskupa povýšili muže, který příští den jako první vstoupí do chrámu. První byl v kostele Mikuláš, a tak se stal proti své vůli biskupem.

I jako biskup byl vzorem dokonalé lásky k Bohu a bližnímu. Za pronásledování křesťanů byl zajat, uvězněn a poslán do vyhnanství. Za císaře Konstantina Velikého byl r. 313 propuštěn na svobodu. Ujal se pastýřského úřadu s novou horlivostí.

Když císařské vojsko táhlo, aby potlačilo vzpouru ve Frygii, začalo v městě nedaleko Myry loupit. Obyvatelstvo se chopilo zbraně na obranu, Mikuláš však svým mocným slovem zabránil krveprolití. Tehdy se dozvěděl od důstojníků, kteří byli v jeho domě ubytovaní, že podplacený městský soudce odsoudil tři nevinné měšťany na smrt. Ihned spěchal na popraviště a rázným jednáním dosáhl, že byli všichni propuštěni. Nespravedlivý soudce, jehož nečestnost svatý biskup odhalil, se chvěl strachem, že bude u císaře obžalován, a sliboval polepšení. Mikuláš se nad ním slitoval a odpustil mu.

Rovněž se zúčastnil nicejského sněmu a byl jedním z nejzkušenějších a nejhorlivějších biskupů. Po nicejském sněmu vykonal, jak legenda vypravuje, pouť do Říma a na zpáteční cestě se zastavil v městě Bari. Rok jeho smrti není jistý (345 až 352).

7. PROSINCE. AMBROŽ, BISKUP, VYZNAVAČ, CÍRKEVNÍ UČITEL. VIGILIE NEPOSKVRNĚNÉHO POČETÍ PANNY MARIE.

A m b r o ž se narodil v letech 335-340 v Trevíru jako syn císařského místodržitele v Galii. Studoval v Římě a věnoval se právnickému povolání. Jako místodržitel Ligurie a Emilie byl mimo očekávání zvolen r. 374 biskupem milánským. V té době byla totiž křesťanská obec milánská roztržena Áriovým bluďařstvím a po smrti biskupa Auxencia se nemohla sjednotit na volbě jeho nástupce. Ambrož se jako místodržitel odebral do chrámu, kde se konala volba a výmluvnými slovy domlouval shromážděným, aby zanechali svárů a sjednotili se v pokoji. Když se na to v hlubokém tichu po jeho řeči ozval dětský hlas: “Ať je biskupem Ambrož", všichni shromáždění nadšeně vyhlásili místodržitele za svého vrchního pastýře. Ohromený Ambrož usilovně přesvědčoval milánskou obec, že se nemůže podrobit tak náhle vykonané volbě. Byl sice od dětství vyznavačem Kristovy víry, ale dosud byl jen katechumenem. Mimo to neměl bohovědné vzdě-

lání a velmi se bál odpovědné důstojnosti biskupské. Dal se proto na útěk a zamýšlel se ukrýt. Ale vše bylo marné. Jeho volba byla schválena. Ambrož poznal, že další odpor je bezvýsledný a že ho zřejmě Bůh volá na biskupský stolec a pokorně se podrobil. Po důkladné přípravě byl pokřtěn a postupně přijal všechna svěcení.

781

Biskupskému úřadu se věnoval celou duší. Svůj majetek věnoval chrámům a chudým. Potom začal bedlivě studovat Písmo sv. a díla sv. Otců. Brzy bylo zřejmé, že na milánský biskupský stolec povolal Bůh pastýře neobyčejných vloh a schopností. Biskup Ambrož uchvacoval svou výmluvností. Kázával každou neděli a svátek. Žil naprosto přísně. Byl dobrotivým otcem chudých. Jeho dům býval ustavičně obklopen prosebníky a nikdo neodcházel od něj bez povzbuzení a pomoci. Svatý biskup urovnával rozepře, smiřoval nepřátele, ujímal se potlačovaných, především vdov a sirotků. Zvlášť se proslavil při slyšení svatých zpovědí, při čemž neznal únavy. Míval s hříšníky tak srdečnou útrpnost, že často propukal při zpovědi v pláč a svými slzami dojímal i ty nejzatvrzelejší k pravé lítosti. Nehynoucí zásluhu si získal tím, že spolupůsobil při obrácení svatého Augustina, jehož r. 378 pokřtil. S plamennou horlivostí vykořeňoval ariánský blud, také napsal proti ariánům obsáhlý spis o nejsvětější Trojici. Apoštolskou neohroženost projevoval i proti nositelům státní moci. Když císařský dvůr na něho naléhal, aby ponechal ariánům jeden chrám, prohlásil: „Císař má moc nad hradbami a městskými příkopy, ale na svatyně právo nemá; jsou to domy Boží. Kdyby císař žádal něco, co je mé, dal bych mu všecko; i když to, co mám, náleží chudým. Jsem připravený podstoupit i žalář a smrt, ale chrám Páně bludařům nevydám a Kristovy věřící nezradím. Raději zemřu před tváří své obce na stupních oltáře."

I císaři Theodosiovi přísně vytkl nespravedlivé a kruté krveprolití v Soluni a žádal od něho pokání. Když se mu Theodosius omlouval a dovolával se příkladu krále Davida, řekl světec: “Následoval-li jsi Davida hřešícího, následuj ho i kajícího!" Neohroženě se bránil, když se císař vměšoval do věcí čistě církevních. Theodosius o něm vyznal: “Teprve v Ambrožovi jsem našel muže, který mi pověděl pravdu." Sv. Ambrož se proslavil péčí o zvelebení služeb Božích. Po řeckém způsobu zavedl Velebné zpívání žalmů a hymnů, které sám skládal. Vedle

všestranné pastorační činnosti se neúnavně věnoval duchovní spisovatelské tvorbě. Zanechal

po sobě dvacet devět rozsáhlých spisů, mnoho proslovů s výklady Písma svatého a s pojednáními věroučnými i mravoučnými, dále pak dvaadevadesát listů a celou řadu nádherných církevních hymnů. Právě při výkladu 43. žalmu těžce onemocněl a v noci na Bílou sobotu 4. dubna 397 blaženě v Pánu zesnul.

*

Sv. B o h u m i l a (Filothea), dcera bohatého dřevaře v bulharském Trnovu (u řeky Jantry), byla ctnostná a dobročinná; v Makedonii chtěla vstoupit do kláštera, aby se vyhnula nabízenému sňatku, ale po návratu z cesty se dozvěděla, že její matka zemřela. Bohumilin otec byl lakomý, a když viděl, že dcera štědře rozdává podpory chudým, zabil ji sekerou r. 1060. Národ ji ctí jako světici.

8. PROSINCE. NEPOSKVRNĚNÉ POČETÍ BLAHOSLAVENÉ PANNY MARIE.

Když Bůh stvořil člověka, učinil *tělo* ze země a “vdechl" mu nesmrtelnou *duši.* Duši dal Bůh schopnosti, aby ho mohla *poznat, milovat* a jeho *vůli plnit.* To by stačilo pro *přirozenou* blaženost člověka. Bůh však chtěl víc, chtěl, aby člověk měl *podíl v jeho božském životě,* a proto dal člověku *milost posvěcující* čili nadpřirozený život. Tento dar dostali prarodiče i pro své potomky. Avšak naši prarodiče zhřešili a tím ztratili milost posvěcující.

A ztratili ji nejen pro sebe, nýbrž i pro své potomky, tj. pro celé lidstvo. Sv. Pavel praví; “ Skrze jednoho člověka totiž vešel do světa hřích a skrze hřích smrt; a tak smrt zasáhla všechny, protože všichni zhřešili.″ (Řím. 5, 12) Promarní-li otec statek, ztratí jej pro sebe i pro všechny své potomky.

R. 1854 církev slavnostně prohlásila jako článek víry, “že blahosl. Panna Maria *v prvním okamžiku* svého početí byla *zvláštní milostí* a výsadou Boha všemohoucího *pro zásluhy Ježíše Krista,* Spasitele lidského pokolení, *uchována* každé poskvrny hříchu dědičného".

Ze všech lidí jen dvě osoby byly již v prvním okamžiku početí prosty hříchu dědičného: Ježíš Kristus a Jeho Matka Panna Maria.Kristus byl toho hříchu prost

jako božská Osoba, neboť božství a hřích se vylučují - - Zcela jiná je svoboda Panny Marie.

783

Ona byla podrobena jako všichni lidé *závazku* hříchu dědičného. I ona potřebovala vykoupení jako ostatní lidé, i ona byla vykoupena, ale jiným *způsobem* než ostatní lidé. I my jsme byli zbaveni dědičného hříchu, a to na kříže svatém. Rozdíl je ten: *My* jsme propadli žaláři a z něho byli pak *vysvobozeni.* Maria však *dříve,* než by upadla do žaláře a poroby, byla jí už *napřed uchráněna.* - Kristus byl prost dědičného hříchu *vlastním právem.* Panně Marii se dostalo této ochrany ze *zvláštní milosti* a dobroty Boží. – Protestanté nám vytýkají, že máme Pannu Marii za bohyni, která nepotřebovala vykoupení. To není pravda. I ona potřebovala Vykupitele. Sv. Augustin užívá pádného přirovnání: “Vidí-li *lékař,* že ti hrozí nemoc, a varuje tě zavčas, můžeš mu, uposlechneš-li a zůstaneš-li zdráv, říci: ‚Vysvobodil jsi mě z nemoci', nikoliv z té, do které jsi již upadl, ale z té, do které bys upadl."

Až do dvanáctého století hlásají sv. Otcové, zvláště církve východní, jasně a určitě učení o Nep. poč. Panny Marie. Jen několik příkladů: *Origenes* píše: “Ona nebyla hadovou lží oklamána, ani jeho jedovatým dechem nakažena." (Hom. I. in Diversa.) - Podobně praví sv. Jan Damašský: “Ó blahoslavený Jáchyme a Anno, vám je veškeré tvorstvo k díkům zavázáno, neboť skrze vás přineslo Tvůrci dar ze všech darů nejvzácnější: Matku totiž *čistou,* která *jediná* byla Tvůrce hodná." (Hom. I. in Nat. B. M. Virg.)

784

Sv. A u g u s t i n o všeobecnosti hříchu dědičného praví: “Vyjímaje však bl. Pannu Marii, o které *pro čest Páně* nechci, aby se vůbec činila zmínka, kdykoliv je řeč o hříchu." (De nat. et. grat. č. 36, n. 42) Sv. E f r é m oslovuje Pána Ježíše: “Ty a tvoje matka jste jediní v každém ohledu krásní; neboť na tobě, Pane, není skvrny a na tvé Matce není chyby."

Neutěšené byly poměry v první polovině předminulého století. Papež Pius IX. musel utéct ze svého vlastního státu. A právě v této době se vzmáhalo nadšení pro Pannu Neposkvrněnou tak, že papež povolal do Říma kardinály a biskupy a v pátek 8. prosince 1854 prohlásil slavnostně učení o Neposkvrněném Početí za článek víry. Byl to deštivý den. Sotva však papež domluvil, roztrhly se mraky a sluneční paprsek vnikl oknem do baziliky, jako by slunce spolu s věřícími skládalo hold Neposkvrněné.

9. PROSINCE.

P e t r F o u r r i e r (Forrerský) se narodil r. 1565 v lotrinském městečku Mirecii z chudých rodičů. Studoval, a když měl dvacet let, vstoupil do kláštera řeholních kanovníků sv. Augustina.

Svou svědomitostí se stal vlažným řeholníkům nepohodlný, a proto mu nabídli tři fary na vybranou. Radil se s jezuitou Janem Fourrierem. Ten mu řekl: “Dvě z těchto far jsou bohatě obdařeny a nevyžadují velkou práci, třetí však je chudá a práce nadmíru namáhavá." Vybral si tuto třetí faru marinkurskou. Za tři roky horlivého působení nebyla farnost k poznání..

Jeden šlechtic byl smrtelně zraněn a umíral; jeho srdce však bylo plné pomsty a jeho ústa plná rouhání; rozhodně odepřel dát se zaopatřit. Příbuzní prosili svatého faráře Petra, aby se pokusil obrátit hříšníka. Farář poklekl v koutku světnice, aby prosil Boha o pomoc, potom šel k nemocnému; tomu se líbilo skromné, přívětivé vzezření knězovo, proto mu vypravoval o svém neštěstí. Vypravování dojalo Petra tak, že

ze soustrasti hořce plakal; nemocný získal důvěru a řekl: “Když máte takovou soustrast s mým tělem, kterému nelze již pomoci, smilujte se raději nad mou duší!" Potom se vyzpovídal a upřímně se obrátil k Bohu. -

Jiný člověk nenáviděl svatého faráře tak, že ho jednou na ulici napadl a bil

pěstmi. Lidi to rozzlobilo tak, že by zločince ukamenovali, kdyby farář ne- vzal rychle toho muže na faru. Když byl tento člověk pro jiné zločiny odsouzen k smrti, Petr nešetřil prosby a námahu, aby mu vyprosil milost.

Ve farnosti bylo několik zlých žen, které faráři veřejně nadávaly a proklínaly ho, protože se odvážil je pokárat. Jelikož ty ženy byly chudé, Petr jim udílel hodně almužny. Jedna z nich se obrátila a řekla: “Jak jsem zlá, že jsem nadávala tak ctnostnému muži!" Šla k faráři a prosila ho za odpuštění. Jiná však nadávala tím víc, čím víc jí farář pomáhal. Dokonce se odvážila o něm rozšiřovat, že jeho dobrodiní je důkazem jeho viny.

Na jeho radu se zasvětilo několik zbožných panen Bohu ustavičnou čistotou se závazkem, že budou vyučovat dívky a vychovávat je k bohabojnosti. Petr nazval společnost těchto panen Družina Panny Marie.

Jedna řeholní sestra si však znechutila život v klášteře a chtěla se zase vrátit do světa. Petr jí domlouval, aby to nedělala; avšak viděl, že jeho slova jsou marná a řekl nakonec: “Jdi tedy, sestro, kam ti přeješ; než však opustíš toto místo, vstup do chrámu a říkej modlitbu, kterou ti napíši."

Vrtkavá sestra vzala list s napsanou modlitbou a aniž by věděla, co modlitba obsahuje, šla do kostela. Tady poklekla před obrazem Panny Marie a začala se modlit, jak jí to světec napsal: “Přicházím, ó Matko Boží, abych ti poděkovala, že jsi mne mezi ráčila přijmout mezi své dcery. Avšak v této milosti již nechci být, neboť svět je mi milejší, než ty a tvůj Syn. Proto vás opouštím a vrátím se do světa. Ať vám slouží, kdo chce. Já vám však nemohu déle sloužit. S Bohem! Na věky se už neuvidíme." Jakmile sestra začala tuto modlitbu říkat, zjihlo její srdce tak, že se dala do usedavého pláče a pevně si umínila, že až do smrti zůstane v klášteře.

786

Když stařičký Petr onemocněl, dal se zaopatřit svatými svátostmi a očekával tiše, až ho Pán k sobě povolá. Trpělivě snášel tělesné bolesti, obíral se stále Bohem a Pannou Marií, vyslovoval krátké střelné modlitby. Často líbal kříž, ustavičně ho měl v rukách, pohlížel na obraz Rodičky Boží a říkal: “Maria, ukaž, že jsi mou

matkou a uznej mne za své, byť nehodné dítě!" Jeho poslední radostí bylo, že se dočkal ještě svátku Neposkvrněného početí Panny Marie, který slavil v nábožné roznícenosti. A hned druhého dne Pán povolal duši tohoto věrného služebníka do věčné radosti. Bylo to r. 1636.

10. PROSINCE. MELCHIADES, PAPEŽ A MUČEDNÍK.

M e l c h i a d e s (Miltiades) byl rodilý Afričan. Řídil církev v letech 311-314. Byl první z papežů, který se dožil svobody církve. Zato se chystaly v církvi trpké vnitřní boje. Jako bývá po politických převratech plno žalob a obviňování, kdo sloužil poražené vládě a kdo byl jejím protivníkem, kdo a jak pomáhal nastolovat vládu novou, tak vznikaly po přestálých pronásledováních i mezi křesťany třenice, kdo trpěl za víru a kdo byl jejím zrádcem atd. Někteří hleděli na ty, kteří se nějak vyhnuli mukám anebo se skryli, jako na špatnější křesťany; o smíru se slabými, kteří odpadli, nechtěli přílišní horlivci ani slyšet.

Nejvíc půtek bylo v Africe. V Egyptě vznikl rozkol meletiánský, v severní Africe rozkol Donátův. Rozkol vyšel z domu bohaté, vlivné a bojovné kartáginské dámy Lucilly. Tato jinak zbožná žena mívala ve zvyku líbat před sv. přijímáním ostatky některého mučedníka, který ještě nebyl prohlášený za mučedníka. Arcijáhen *Cecilián to* Lucille vytkl a poranil tak její pýchu. Tento arcijáhen byl zvolen kartáginským biskupem a posvěcen od biskupa Felixe z Apotingy, kterého podezřívali, že za pronásledování odevzdal policii svaté knihy. Lucilla pozvala do

svého domu na sedmdesát afrických biskupů, podplatila je a dosáhla cíle své pomsty proti nenáviděnému Ceciliánovi. Biskupové prohlásili Ceciliána za neplatně posvěceného, protože jej světil “traditor", hříšník Felix.

Císař Konstantin obeslal rozvaděné strany do Říma, kde měl papež Miltiades spor vyšetřit. Dne 2. října 313 pořádal tedy Miltiades v domě Faustině v Lateraně

synodu s devatenácti biskupy. Žalobce Donát se zapletl při vyšetřování a vyšlo najevo, že je nejméně oprávněný vytýkat jinému jeho hříchy. Obžalovaného Ceciliána uznal pak papež, který měl poslední slovo, za nevinného. Tím však nebyl rozkol odstraněný. Donatisté nebyli přístupní smírnému slovu. Nazývali se syny mučedníků a katolíkům spílali, že jsou syny zrádců. S katolíky přestali vůbec mluvit, na katolický pozdrav ani neodpovídali. Umývali místa, kde stál katolík, jako místa znesvěcená nohou hříšníka. Kdo se k donatistům přidal, ať už dobrovolně nebo z donucení, toho křtili znovu. V houfech táhli krajem, bořili a pálili kostely a katolické usedlosti. Všechna spodina obyvatelstva, zběhlí otroci a zadlužení lidé se k nim houfně přidávali, vždyť donatisté se vyhlašovali za osvoboditele všech utlačených, za syny Boží, za děti svatých, za Kristovy bojovníky. Pod heslem “ke cti Boží" loupili a drancovali, donucovali věřitele, aby odpouštěli dlužníkům dluhy, pány, aby propouštěli otroky. Život neměl pro donatisty cenu, vášnivě se vrhali smrti do náručí a hledali mučednictví. Marně je papež hleděl přivést k rozvaze a smíru, marně se pokoušel o jejich nápravu císař Konstantin.

Teprve po stu letech se podařilo sv. Augustinovi odstranit donatistický rozkol.

788

Moc dobrého příkladu.

M a k s i m i n D a j a (305-311), císař východních zemí, pronásledoval Kristovu církev ještě hůř než Diokleián. Avšak i pohanské obyvatelstvo sužoval nesnesitelnými daněmi, takže lid hlavního města Alexandrie se začal proti němu bouřit. Přední císařův rádce Menas byl poslán do Egypta, aby obyvatelstvo utišil, což se mu podařilo.

M e n a s byl horlivý křesťan, aniž císař o tom věděl. Svou spravedlností a laskavostí si získal v Alexandrii důvěru a obrátil slovem a příkladem ke Kristu mnoho vznešených rodin, od nichž se víra šířila i mezi obecný lid.

Pohané zanevřeli na Menu a obžalovali ho u císaře, že tupí bohy a šíří křesťanství. Císař poslal svého důvěrníka Hermogena do Alexandrie, aby věc

vyšetřil, a shledá-li Menu vinným, aby ho přísně potrestal. Hermogenes přišel do Alexandrie, odňal obžalovanému Menovi všecky hodnosti a vsadil ho do vězení. Příštího dne byl Menas veden k soudu. Lid s pláčem pohlížel na svého šlechetného dobrodince spoutaného okovy. Hermogenes se otázal obžalovaného na jeho náboženství, a když zjistil, že je křesťan, vyzval ho jménem císaře, aby se ihned Krista odřekl a obětoval modlám, nechce-li propadnout bolestnému mučení. Menas se však pousmál, mluvil přesvědčivými a ráznými slovy o zpozdilosti pohanské modloslužby i o neomylné pravdě Kristovy víry a doložil: “Pouze zločincům se hrozí tresty; není zločin, že jsem křesťan."

Hermogenes se rozhněval, dal Menu hrozně mučit a odvléct do žaláře. Brzy se však vzpamatoval a litoval svého přenáhleného činu. V domnění, že Menas v žaláři již zemřel, vydal rozkaz, aby bylo jeho tělo pohřbeno s poctami příslušnými tak vysokému hodnostáři. Ale vojáci, kteří měli

rozkaz vykonat, se vrátili se zprávou, že vězeň je živý a v žaláři vesele prozpěvuje chválu svému Bohu. Tu se dotkla Hermogena milost a on sám zatoužil náboženství, které dodává člověku v soužení sílu a radost. Hned nechal vyvést Menu ze žaláře, odprosil ho, dal se od něj poučit v křesťanské víře a přijal svatý křest.

Tato událost způsobila v Alexandrii veliký rozruch a mnozí pohané se dali pokřtít. To rozhněvalo pohanské kněze tak, že u císaře obvinili místodržitele Rustika, že se prý jeho slabostí vzmáhá ve městě křesťanství a hyne stará víra v bohy. Toho se Rustikus ulekl a prosil císaře, aby sám přišel do Alexandrie a potrestal odpadlíky.

Maximin přišel do Alexandrie, pohnal Menu i Hermogena na soud a vzkřikl: “Bídníci, oklamali jste mě a hanebně zradili. Poslal jsem vás vyhubit v tomto městě křesťanství, vy však sami k němu svádíte lid. To zaplatíte životem." Menas se chtěl hájit, viděl však, že pochopové povalili Hermogena na zem a usekli mu ruce a nohy, tak poklekl a modlil se za svého přítele, až se kati vrhli i na něj a dobili ho

sekerou.

11. PROSINCE. DAMASUS, PAPEŽ A VYZNAVAČ.

Sv. D a m a s u s, papež (366-384), pocházel ze Španělska. Jeho otec Antonius se přistěhoval do Říma a věnoval se duchovnímu stavu. Syn Damasus vynikal zbožností i ctnostmi a byl vysvěcen na jáhna. Jako jáhen provázel papeže Liberia do

vyhnanství do Bereje (v Thracii); Liberius po návratu z vyhnanství r. 366 zemřel. Damasus byl většinou duchovenstva i římského lidu zvolen papežem. Avšak jistý ctižádostivý jáhen Ursicin se dal od svých přívrženců zvolit vzdoropapežem. Tak začal v Římě neblahý rozkol. Stoupenci Damasovi i Ursicinovi se potírali navzájem; v těch hrozných bouřích bylo zabito ke třem stům lidí. Mírný Damas neměl v krveprolití žádnou účast, ale jako řádně zvolený papež nemohl ustoupit, nýbrž hájil jen svého práva.

V té době bujelo Ariovo bludařství. Damas na římském církevním sněmu r. 369 toto bludařství odsoudil a r. 381 schválil usnesení druhého obecného sněmu cařihradského, jímž bylo zavrženo bludné učení Macedoniovo o Duchu svatém. - Damas se ujímal pravověrných, pro víru pronásledovaných biskupů, např. Petra, patriarchy alexandrijského, a Paulina, patriarchy antiochijského.

Jako přítel věd a umění ozdobil Řím četnými církevními stavbami. Žil v důvěrném styku s největším učencem té doby sv. Jeronýmem, často se ho dotazoval na radu a vyzval jej, aby upravil latinský překlad Písma svatého. Byl zvlášť velkým ctitelem mučedníků a proslavil se jako obnovitel jejich hrobů. Téměř všechna římská pohřebiště mučedníků důstojně restauroval, dal na ně vtesat slavným kaligrafem Furiem Dionysiem Philokalem své skvělé metrické náhrobní nápisy. Damasus byl totiž i vynikajícím duchovním básníkem a spisovatelem. K jeho dochovaným náhrobním epigramům se pojí básně na mučedníky a světce. Vynikají vznešenou prostotou, silou a důstojností. Jsou vzácným svědectvím o hluboké papežově zbožnosti, jakož i o vroucí úctě k svatým a víře v moc jejich

přímluvy. I křesťanský východ byl předmětem jeho velké pastýřské lásky. S východními biskupy udržoval čilé styky a rázně se jich ujímal v protivenstvích, která museli

zakoušet za vlády urputného ariána císaře Valenta. Vrstevníci vysoce uznávají jeho pevnost a rozhodnost v ochraně svaté víry proti bludařům, jeho mravní čistotu, pokoru, dobročinnost, horlivost pro zvelebování chrámů i služeb Božích, i jeho mimořádnou učenost. Damasus dokončil svůj záslužný život 11. prosince 384.

12. PROSINCE.

J o š t (Jodok) byl syn anglického krále. Byl vychovaný v klášteře, kde se naučil pohrdat hodnostmi, pozemskými statky a rozkošemi a zatoužil po vyšší dokonalosti mravní. Proto se zřekl trůnu a opustil vlast, aby někde v cizině mohl v chudobě a pokoře sloužit Bohu.

S přítelem Vulmarem odešel do Francie a tam na ostrůvku v řece Loire si zřídil poustevnu. Zde přebýval a hledal radost v modlitbě, zbožném rozjímání a v kajících skutcích. Z výtěžku své ruční práce ještě udílel almužnu chudým. Žádný hladový neodcházel od něj bez podpory. Jednou se stalo, že měl jediný chléb, tu přišel žebrák a prosil o něco k jídlu. Jošt ihned nařídil Vulmarovi, aby chléb rozdělil a čtvrtinu dal chuďasovi. Brzy se dostavil žebrák druhý, třetí a každý z nich dostal po čtvrtce. Když pak za chvíli přišel čtvrtý žebrák, řekl mu Jošt:
“Milý bratře, jsme tu dva a máme již jen jednu čtvrtku chleba, ale vidím, že jsi hladem celý zmořený; vezmi si tedy, co nám zbylo, a pojez!" Rozmrzelý Vulmar namítl: “A co zbude nám? Či si neponecháme nic?" Jošt odpověděl laskavě: “Jen dej žebrákovi, co máme, však Bůh se o nás postará." A ještě v ten den připluly k ostrůvku čtyři čluny vezoucí velkou zásobu potravy.

Časem se rozšířila pověst o poustevníku Joštovi a přicházeli k němu zástupy

lidí, kteří chválili jeho ctnosti a hledali u něj poučení a rady v různých potřebách. Pokornému světci to nebylo vhod; obával se, že se tak jeho duše ocitne v nebezpečí. Proto se odstěhoval po osmi

letech na jinou poušť, aby mohl výhradně pracovat na vlastním zdokonalení.

Ke konci života vykonal pouť do Říma. Když se ho papež Martin I. tázal po jeho původu, oznámil mu Jošt, co dosud bedlivě tajil, že je z rodu královského a že se dobrovolně vzdal království pozemského, aby získal království nebeské.

13. PROSINCE. SV. LUCIE, PANNA A MUČEDNICE.

L u c i e (Světluška) žila podle legendy v Syrakusách na ostrově Sicílii. Když dívka vyspěla v krásnou pannu, ucházel se o její ruku pohanský jinoch a matka mu slíbila svou dceru za manželku. Jakmile se o tom Lucie dozvěděla, řekla: “Drahá matko, nemluv mi o ženichu smrtelném. Zasnoubila jsem se už dávno ženichu nesmrtelnému, Ježíši Kristu. Dej mi moje věno, abych je dala Kristu v lidech chudých a trpících." Matka odpověděla: “Věno, které ti přináleží, si vezmi. Avšak moje dědictví a můj vlastní podíl si ponechám až do smrti, a teprve potom s ním budeš moci volně nakládat." Lucie pravila: “Matko, poslyš mou radu. Kdo dává Bohu jen to, co při smrti beztoho musí opustit, ten ze svého daru nemá zásluhy. Chceš-li však učinit oběť Bohu milou, obětuj z toho, co bys mohla ještě užívat, dokud jsi naživu; tak budeš mít zásluhu u Boha." Eutychia svou dceru uposlechla; obě rozprodaly své klenoty i statky a rozdaly výtěžek chudým; ponechaly si jen to, co potřebovaly na obživu.

Když Luciin nápadník zjistil, že nemá naději na věno ani na sňatek, obžaloval ji, že je křesťanka. Soudce Paschasius vyzval Lucii, aby obětovala bohům, ale svatá panna odpověděla: “Pravá a čistá zbožnost před Bohem a Otcem znamená pamatovat na vdovy a sirotky v jejich soužení a chránit se před poskvrnou světa. (Jak. l, 27) To jsem učinila; rozdala jsem svoje jmění chudým a takto je obětovala živému Bohu." Soudce na to: “Takové zpozdilosti vypravuj svým souvěrcům; mě neoklameš; já jsem strážce a vykonavatel císařských rozkazů." Lucie: “Ty si

poslouchej rozkazy císařské, já však poslouchám rozkazy Boží; ty se boj knížat smrtelných, já se bojím Boha věčného. Ty si dělej, co je ti libo, já budu dělat, co je k mému blahu." Soudce: “Je pravda, žes promarnila své jmění s lidmi špatnými, kteří nepracují?" Lucie rozhořčeně odmítla výtku: “Nemám co do činění se špatnými lidmi. Špatní lidé jsou ti, kteří svádějí k modloslužbě." Soudce se rozkřikl: “Však zmlknou tvá slova, až budou zpívat důtky." Lucie: “Slova mi vnuknul Duch Boží." “Ty tedy máš Ducha Božího?" tázal se soudce. “Ano," řekla Lucie, “apoštol pravil, že kdo žije zbožně a čistě, je chrámem Ducha svatého a Duch Boží v něm přebývá." Soudce pohrozil jizlivě: “Toho Ducha Božího z tebe vypudím v domě neřesti." Lucie pravila: “Stane-li se mi násilí, neztratím svou čistotu; dokonce mi přibude ještě nový věnec."

Biřici vztáhli ruce na Lucii, aby ji odvedli; ona však stála jakoby držena neviditelnou mocí, takže s ní nemohli hnout z místa. I vrazil jí kat dýku do hrdla r. 304. Sláva sv. Lucie se rozšířila po celém křesťanském světě. Církev zařadila její jméno mezi mučedníky a mučednice, které kněz denně vzývá při mši svaté po pozdvihování.

14. PROSINCE. OTILIE (ODILIA).

O t i l i e, dcera hraběte Eticha, pána na Hohenburku v Alsasku, se narodila slepá. Otec se tak rozhněval, že pojal úmysl dítě utratit. Matka je však potají odevzdala chudé ženě na opatrování. Po roce bylo dítě dáno do panenského kláštera Palmy v Burgunsku.

Podání vypravuje, že svatý biskup řezenský Erhard přišel do kláštera, pokřtil dívenku a dal jí jméno Otilie; jakmile svatý biskup pomazal její oči, prohlédla a dívala se na něj přívětivě; i velebil Boha a řekl: “Tak, dcero má, pohlédni na mne i v nebi!"

Z tohoto uzdravení byla velká radost; jen její otec zůstal zarytý a nechtěl o dceři ani slyšet. Z Otilie se stala krásná dívka, která se skvěla čistotou, pokorou a dobrotivostí. Klidně plynul její život v klášteře, jen myšlenka, že nesmí přijít otci na oči, ji rmoutila. Dopsala svému bratrovi, ať vymůže u otce dovolení, aby směla přijít domů. Bratr vyhověl její žádosti, snažil se obměkčit zarputilé otcovo srdce, ale marně. Tu syn v domnění, že se otec přestane hněvat, až Otilii sám spatří, poslal o své vůli pro Otilii vůz se vzkazem, aby se bez meškání vydala na cestu k domovu.

Jednoho dne se díval otec a syn z hradu do údolí, když se právě blížil povoz. Vévoda se tázal, kdo asi ho chce navštívit. Syn odpověděl: “Tvá vlastní dcera Otilie, toužící po tvé otcovské lásce." Eticho zvolal hněvivě: “Kdo se odvážil bez mého vědomí ji sem volat ?" Syn řekl: “Já jsem si to dovolil, chtěl jsem svou zarmoucenou sestru potěšit." V tu chvíli zachvátil otce zuřivý hněv; udeřil syna holí tak prudce, že padl k zemi. Od té rány pak chřadl a zemřel.

Teprve teď se otec vzpamatoval; vzbudila se v něm lítost, povolal dceru na Hohenburk a prokázal jí otcovskou lásku. Když umíral, odevzdal Otilii svůj hrad, aby ho upravila na panenský klášter. Učinila tak. Protože churaví nebo stářím sklíčení nemohli snadno vystoupit na strmý vrch,

vystavěla Otilie na úpatí hory druhý klášter pro nemocné, chudé a poutníky. Tam prokazovala všem nuzným lidem četné skutky milosrdenství.

Před smrtí napomínala své sestry: “Zůstaňte věrné Ježíši Kristu!" Zemřela r. 720. Svátek má 13. prosince.

15. PROSINCE.

S p i r i d i o n (Duchoslav, Dušan) byl rolník na ostrově Kypru (narodil se r. 270). Miloval svou chudobu a žil bohabojným životem. Jedné noci se vloupali zloději do jeho ovčína, ale když chtěli s lupem odejít, byli tajemnou mocí drženi, takže se nemohli hnout z místa. Ráno zastihl je Spiridion. Pomodlil se za ně a řekl jim žertovně: “Aby vaše pilná noční stráž v mém ovčinci nezůstala bez odměny,

vezměte si jednoho berana!"

Za císaře Galeria byl i Spiridion trýzněn pro víru. Pravé oko mu bylo vyloupnuto a byl zmrzačen na ohbí pod kolenem levé nohy. Pro své ctnosti byl zvolen trimitským biskupem. I jako biskup se živil ruční prací. Výtěžek z práce i dary věřících rozděloval na dva díly: jeden mu stačil na církevní potřeby i na výživu vlastního domu, druhý díl rozdával chudým a zbytek, ušetřený střídmostí, ukládal pro nepředvídané nehody věřících, zvláště na bezúročné půjčky pro chudé živnostníky. Kdykoliv ho někdo požádal o půjčku, dostal ji; bezelstný biskup ukázal na skříň, z níž si mohl každý sám vzít potřebné peníze. Když je přišel vrátit, ukázal mu biskup opět, kam je má uložit. Takto vrácené peníze Spiridion nikdy nepřepočítával, neboť sám jako poctivý měl každého za poctivce. Jednou přišel kupec a prosil o půjčku; vzal si, kolik potřeboval, hodně na obchodu vydělal, a později se dostavil k biskupovi, aby vrátil vypůjčené peníze. Jako obyčejně mu bylo řečeno, aby peníze vložil tam, kde si je vypůjčil, ale nepoctivý člověk zneužil biskupovy důvěry a peníze si zase odnesl. Když se pak zanedlouho ocitl na mizině, požádal

znova o půjčku. Svatý biskup mu vlídně řekl, aby si potřebné peníze vzal na tom místě, kam posledně půjčku uložil. Ale kupec našel skříň prázdnou. I řekl mu světec: “Od toho dne, cos přišel vrátit peníze, zde nebyl nikdo jiný. Jestliže jsi opravdu položil peníze do skříně, najdeš je; jestli ne, sám ses oklamal." Kupec poznal, že jeho podvod vyšel najevo, zastyděl se a prosil za odpuštění. Sv. Spiridion zemřel kolem r. 344.

“…vždyť v slabosti se projeví má síla.”
(2. Kor., 12, 9)

K r i s t i n a byla zajatá od arménských lupičů a prodaná jako otrokyně do Gruzie (mezi Černým a Kaspickým mořem). Tam se s ní nakládalo nemilosrdně. Bez oddechu a úlevy musela konat těžké práce. V cizině mezi neznámými pohany neměla nikoho, komu by si postěžovala a kdo by ji potěšil. Avšak jako opravdová

křesťanka hledala a nalézala ve svém soužení posilu a útěchu na modlitbách u milého Spasitele. Od něho se naučila snášet utrpení bez reptání. K pánům byla uctivá a přívětivá, sloužila jim poctivě a věrně. K spolusluţebníkům byla vlídná a ráda jim pomáhala a prokazovala služby.

S podivem se jí tázali pohané, odkud čerpá tolik trpělivosti a síly, že svůj těžký osud nese tak spokojeně. Odpověděla: “Jsem křesťanka. Takovým způsobem slouţím pravému Bohu, Ježíši Kristu." A vypravovala pohanům o božském Spasiteli a jeho díle. Líčila jim jeho pozemský život, utrpení, smrt i oslavení a vykládala jim vznešené křesťanské učení. Posluchači byli těmi slovy hluboce dojati a zamysleli se. Tak chudá otrokyně zasévala do jejich srdcí semínko slova Božího.

Přihodilo se jednou, že se sklíčená matka tázala Kristiny, nezná-li pomoc pro její nemocné dítě. Kristina odpověděla: **“**Já nemohu uzdravit tvé dítě, ale Ježíš Kristus, jemuž se klaním, může i sebehorší nemoc ihned vyléčit; věřím, že uzdraví i tvoje dítě.” Vzala na smrt nemocné dítě,

položila je na svou žíněnku, poklekla a pomodlila se k Bohu za jeho uzdravení. A hle - dítě náhle ozdravělo a přešťastná matka si je odnesla domů.

Pověst o tomto zázraku se rychle rozšířila po celé zemi a donesla se až k nemocné královně, která nadarmo hledala pomoc u lékařů. Královna prosila otrokyni o pomoc. Kristina však odpověděla: “Sama ze sebe ti nemohu pomoci, ale důvěřuj v Ježíše Krista, který miluje i tebe. On ti pomůže." Zatím co se dívka vroucně modlila, královna byla náhle uzdravena.

Nabízela Kristině bohaté dary. Pokorná dívka je však odmítla slovy: “Jen jedna věc by mi způsobila radost, totiž, kdybyste se stali křesťany!" Královna i král se dali od ní poučit. Král poslal k císaři Konstantinovi prosbu o křesťanské kněze a o nákresy pro kostel. Kněží přišli a pokračovali v díle, které tak šťastně začala Kristina.

Další osudy světice nejsou známé. To, co o ní víme, napsal křesťanský spisovatel

Rufin Oglejský (Aquilea, + 410), který čerpal z ústního podání syna prvního křesťanského gruzínského krále Miriána.

Podkavkazští křesťané nazývají sv. Kristinu N i n a a ctí ji jako svou patronku a věrozvěstkyni.

16. PROSINCE. EUSEBIUS, BISKUP A MUČEDNÍK.

Sv. E u s e b i u s se narodil na ostrově Sardinii a přišel se svou ovdovělou matkou Restitutou do Říma, kde vstoupil do stavu duchovního a byl ustanoven lektorem; později se stal biskupem ve Vercelli. Nejdříve se zaměřil na výchovu duchovenstva.

Eusebius byl první na západě, kdo spojil život kněžský se životem mnišským. Proto ho řeholní kanovníci ctí spolu se sv. Augustinem jako svého zakladatele. Eusebius totiž žil se svým duchovenstvem v jednom domě a sdružil duchovní správu s kázní řeholní.

Císař Konstanc byl příznivcem ariánů a chtěl prosadit na milánském sněmu r. 355 odsouzení sv. Atanasia. Pravověrní biskupové namítali, že není spravedlivé odsuzovat nepřítomného Atanasia na pouhou žalobu nepřátel. Císař se rozhorlil a zvolal: “Tak na něj vznáším žalobu já sám." Biskupové odpověděli, že se sluší v této věci dodržet církevní zákon. Avšak císař zakřičel: “Církevní zákon je má vůle!" Ti tři biskupové byli posláni do vyhnanství. Eusebius do Skythopole v Palestině.

Katolíci ve Skythopoli projevovali svatému vyhnanci úctu a lásku; ariánský biskup Patrofil mu však ze závisti činil mnoho příkoří. Na jeho popud ariáni odvlekli Eusebia do vězení; Eusebius odpíral přijímat od těchto nepřátel pokrm a nápoj a byl blízko smrti. Pronásledovatelé mu přivázali provaz k nohám a smýkali s ním po schodech nahoru a dolů. Zpráva o tomto týrání se roznesla městem a způsobila jitření lidu. Eusebius byl ze žaláře propuštěn a dopraven do Théb v Horním Egyptě. Odtud se vrátil teprve r. 362, když za císaře Juliána Odpadlíka vyhnaní biskupové dostali povolení, aby se vrátili do svých sídel.

Při návratu do Vercelli byl Euseb uvítán s úctou a láskou. Na obranu víry se spojil s věhlasným piktavským biskupem sv. Hilariem. Eusebius zemřel r. 370 nebo 371 ve stáří osmdesáti osmi let.

"Podivuhodné jsou cesty jeho."

Do rybářova domku u Gardského jezera vstoupil žebrák a prosil o chléb a nocleh. Když mu rybář vyhověl, řekl žebrák: "Jsem Martin, dvorní kaplan nešťastné královny A d é l y . Víte, že Berengar Ivrejský odstranil jejího manžela Lotara. Ale patrně nevíte, že uvěznil královnu na hradě

Gardu a chce ji přinutit, aby se stala manželkou jeho syna Adalberta. A protože zbožná královna s odporem odmítla vdát se za syna vraha svého manžela, ukrutně ji na hradě týrají. - S tvou pomocí chci královnu vysvobodit; během tmavé noci se přeplavíme přes jezero, vykopeme pod zdí chodbu až do jejího vězení a odvedeme ji."

Ještě téže noci začali oba své dílo. Po celý týden pracovali noc co noc, až se jim to podařilo. Tento čin nezůstal dlouho utajený a hned začalo divoké pronásledování. Adéla se skrývala v jeskyních a v obilí. Konečně přijal hrabě Albert Azzo královnu na svůj hrad Canossu. Ani tam však královna nebyla v úplném bezpečí: proto dopsala králi Otovi I., aby ji a celou zemi vysvobodil od Berengarových násilností.

Ota se nezdráhal, porazil Berengara u Pavie, osvobodil Adélu, a když poznal její zbožnost a ctnosti, neváhal jí nabídnout svou ruku. Tak se stala Adéla královnou a r. 962 byla se svým manželem v Římě korunovaná za císařovnu.

Ani ve dnech slávy a radosti nezapomněla na Pána Boha. To je její velká zásluha, že ve štěstí nezpyšněla. Stala se světicí utrpením. Dva nejstarší synové jí zemřeli. Třetí syn, Ota II., se oženil s řeckou princeznou Theofanou. Byla to žena svárlivá, která ovládala mladého císaře tak, že svou vlastní matku od sebe zapudil. To byla

její největší bolest - ne tolik pro její osobu, ale proto, že se dal mladý císař od manželky svést k mnohým přehmatům ve vládě, čímž velice trpěl lid. Tehdy snad nejvíce slz prolévala a nejvíce modliteb se vznášelo z jejího srdce k Bohu. A Bůh ji vskutku vyslyšel: za dva roky zažila radost, že se její syn kajícně s ní smířil a věnoval jí veškerou důvěru.

R. 983 zemřel v Itálii císař Ota II. a jeho mladistvý syn Ota III. nastoupil na trůn. Místo něho vládla jeho matka Theofano. Tím Adéle začala nová doba utrpení. Rána za ranou dopadala na její srdce. Manžel její dcery Emy zemřel a Ema, pronásledovaná svým vlastním synem, prosila Adélu o pomoc. R. 990 zemřela Theofano a Adéla musela převzít vládu. O rok později zemřel její bratr Kuneš Burgundský. A ještě musela světice pochovat svou vlastní dceru abatyši Matyldu, až téhož roku 999 zemřela v Pánu.

800

Panna Maria

17. PROSINCE.

O l y m p i a s byla dcera císařského úředníka Selenta v Cařihradě. Provdala se za bohabojného správce císařských statků Nebridia, ale již po dvaceti měsících ovdověla.

Císař Theodosius Veliký si přál, aby se znovu provdala. Avšak Olympias prohlásila, že zůstane až do smrti vdovou. Císař se proto nemálo rozmrzel a rozkázal, aby její statky spravoval státní úředník. Olympias se nad tím nermoutila, nýbrž napsala císaři: “Prokázal jsi mi milost důstojnou nejen císaře, nýbrž i biskupa; vzal jsi mé statky pod svou správu a mne tak zbavil mnohých starostí a obavy, že bych je snad dobře neužívala. Rozkážeš-li, aby byly rozdány chrámům a chudým, dovršíš mou radost. Obávám se, že by mne opanovala marnivost, kdybych

ze svého bohatství sama rozdávala, a mimoto by mohly časné statky být příčinou, že bych nedbala o statky duchovní."

Pro její ctnosti ji přijal patriarcha Nektarius do sboru jáhenek (diakonisek), zřízených k rozličným službám církevním, zejména k obsluze nemocných.

Po smrti patriarchy Nektaria se stal jeho nástupcem věhlasný světec Jan Zlatoústý. Olympias byla jedna z jeho nejhorlivějších učednic. Když však ješitná císařovna Eudoxia poslala Jana do vyhnanství, protože nešetřil ve svých kázáních ani císařský dvůr, byli pronásledováni i

stoupenci Janovi. Olympias byla předvolaná k soudu, že prý zapálila chrám, který po odchodu svatého patriarchy vyhořel. U soudu odpověděla zmužile: “Celý můj dosavadní život mne zbavuje takového podezření. Kdo vynakládal mnoho peněz na obnovu chrámů, nebude přece chrámy pálit." Propustili ji na svobodu, ale pronásledování nepominulo. Bylo sáhnuto na její statky a lůza vydrancovala její domy. I vlastní služebnictvo a lidé, kterým tak štědře pomáhala, povstali proti ní a tupili ji. Avšak čím více musela trpět od nepřátel, tím více se radovala v Pánu, neboť věděla, že utrpení nynějšího času se nedají srovnat s budoucí slávou, která má být na nás zjevena. (Řím. 8, 18.)

Olympias přežila sv. Jana Chrysostoma; avšak o jejích dalších osudech není zpráv. Zemřela patrně r. 410.

18. PROSINCE.

Sv. V u n i b a l d (nebo Vinibald) byl syn sv. Richarda, krále westsexkého; Villibald byl jeho bratr, Valburga jeho sestra. Otec a synové se vydali na pouť do Říma, ale když přišli do města Lukky v Toskánsku, otec se roznemohl a zemřel asi r. 720.

Zarmoucení synové pochovali jeho tělo a putovali dále, až došli do Říma, kde vykonali svou pobožnost.

Příští rok na jaře onemocněli oba bratři vleklou zimnicí. Když se pak poněkud pozdravili, rozloučili se; Villibald putoval dále do Svaté země, Vunibald byl nemocí příliš zesláblý, proto zůstal v Římě a žil na modlitbách a ve zbožném rozjímání.

V té době přišel do Říma sv. Bonifác a jeho příbuzný Vunibald se dal nadchnout k apoštolské práci mezi pohany. Šel do své vlasti, do Anglie, aby tam získal spolupracovníky a r. 731 cestoval s nimi do Durynska, kde byl vysvěcen na kněze.

802

Bonifác mu svěřil sedm rozsáhlých církevních obvodů v Durynsku. A Vunibald docházel hlásat slovo Boží i do Bavorska, kde mu byl vévoda Odilo mocnou podporou v apoštolských snahách. Ačkoliv měll Vunibald útlé tělo a slabé zdraví, neštítil se žádné námahy a žil nadmíru přísně; víno nepil, modlitby prodlužoval do pozdní noci a mrtvil se tuhou kázní, aby jeho duch směřoval jen k Bohu a ke spasení svěřeného lidu. Vunibald vštěpoval lidem křesťanské smýšlení "a nedal se", jak praví jeho životopis, "ani hrozbami zlých lidí, ani řečí lichotníků odvrátit z cesty, kterou kráčel. .. říkal každému člověku pravdu do očí, vysoce postavenému i prostému, říkal, že všichni lidé jsou si od přírody rovni. .. Nacházel lid oddaný pověrčivým a hříšným obyčejům pohanským. Nacházel i kněze nehodné . . . rázně káral hříšníky, avšak káral a nezapomínal na mírnost."

Odříkavým životem a neúnavnou prací zeslabený světec onemocněl, ale jeho duševní síla a horlivost ještě vzrostly. Když umíral, řekl bratřím: "Synáčkové a bratří milí, prosím vás, abyste zařídili svůj život a skutky vždy podle vůle Boží. Zachovejte si vzájemnou lásku a pravou katolickou víru. Odpouštím vám všechny poklesky; odpusťte také vy mně, v čemž jsem pochybil proti vám slovy, skutky nebo jakýmkoliv způsobem. Poroučím vás Bohu. Vytrvejte v pokoji!" Zemřel 18. prosince 761.

19. PROSINCE.

T i m o t e j (česky Bohaboj nebo Bohuslav) a sv. M a u r a byli křesťanští manželé v Perapě v Horním Egyptě. Timotej vynikal hloubkou ve víře a zbožností. Brzy byl přijat do církevní služby; jako lektor předčítal shromážděným křesťanům

části Písma svatého a životopisů mučedníků. Byl teprve tři týdny ženatý s Maurou, sedmnáctiletou křesťankou, když vypuklo pronásledování.

Také Timoteje zajali a předvedli před vladaře Adriána; tam byl zprvu vyzván, aby obětoval modlám. Odepřel. Vladař žádal, aby Timotej

aspoň vydal Písmo sv. na spálení. Ale Timotej řekl neohroženě: “Raději bych vydal své vlastní děti, kdybych nějaké měl, než bych vydal naše posvátné knihy." Tato slova popudila vladaře tak, že rozkázal přiložit Timoteovi na oči a na uši žhavé železo, aby víckrát Písmo sv. neviděl a jeho učení neslyšel. Timotej zůstal neoblomný ve víře, i když ho dali na skřipec a nohy mu sevřeli do klády. Také mu vrazili do úst roubík. Vtom přistoupil k vladaři jakýsi rádce a upozornil ho, že Timotej má mladou manželku a že by bylo prospěšné ji zavolat; že by snad přemluvila svého muže k odpadu od Kristovy víry.

Vladař svolil, dal si Mauru předvolat a vyzval ji, aby přemluvila svého muže; “Jinak," dodal, “zahyne tvůj muž ukrutnou smrtí." Mladičká Maura nebyla tehdy ještě ve víře dostatečně pevná. Slíbila, že učiní, co se od ní žádá. Zavedli ji k Timoteovi; ona mu pak začala domlouvat, jak jí vladař kázal.

Timotej, jemuž vyndali roubík z úst, požádal okolostojící, aby mu zahalili hlavu šátkem, neboť nechtěl, jak řekl, cítit umrlčí puch, vycházející z oděvu jeho manželky. A když Maura neustávala domlouvat, aby aspoň naoko povolil vladařově žádosti, Timotej jí řekl vážně: “Mauro! Jsi křesťanka nebo pohanka? To jsou řeči člověka vychovaného ve víře? Místo abys mne povzbuzovala k statečnosti v mukách, ty mě od nich zdržuješ? Mám snad pro časné štěstí ztratit blaženost věčnou? Mám se uvrhnout do věčných muk, abych ušel krátkému mučení?"

Maura jakoby procitla z chvilkové slabosti; poznala své provinění a tázala se: “Co mám dělat, abych napravila své provinění?" Timotej odpověděl: “Jdi k vladaři a řekni mu, že mne nejen nehodláš přemlouvat k odpadu, ale že i sama jsi hotova

podstoupit mučednictví pro víru." Těchto slov se Maura zalekla; namítala, že se necítí dost silná předstoupit před vladaře, natož pak podstoupit mučednictví. Timotej řekl: “Vzpomeň si, Mauro, na svatou Felicitu, svatou Cecílii a jiné panny a ženy, které obětovaly svou krev za Krista a nebyly silnější nežli ty; četla a

slyšela jsi o nich. Ty pak by ses bála muk? I tebe bude Kristus posilovat v boji! I ty máš naději na mučednickou korunu; kéž jí oba dosáhneme u Krista!"

Z Maury spadla všechna bázeň; odhodlala se obětovat pro Krista všecko, i svůj život. Odebrala se k vladaři a prohlásila, že nebude již přemlouvat manžela k odpadu od víry, ba že sama je hotova pro Krista trpět. Vladař byl nemile překvapen; sliboval jí štěstí a radost, kterou si užije po Timoteově smrti s jiným mužem. A když Maura statečně vyznávala Krista, vladař rozkázal, aby jí vytrhali její krásné vlasy. Stalo se. Pak jí hrozil, že jí dá vložit žhavé uhlí do úst. Maura řekla: “Učiň, jak je ti libo; tak se aspoň tím žhavým uhlím očistím od poklesků spáchaných jazykem."

Když vladař poznal, že se oba manželé nedají odvrátit od Kristovy víry, odsoudil je k trestu ukřižování. Na popravišti musela Maura přetrpět ještě jednu zkoušku. Její matka přispěchala a přemlouvala ji, aby se zřekla Kristovy víry, ukazovala jí svatební šaty a líčila radosti a slávu, která prý by ji v životě ještě čekala. Ale Maura řekla: “Všechna sláva a světská radost je jako dým, který se ztratí ve vzduchu; radost Božích mučedníků je věčná." Pak byli oba manželé ukřižováni, a to podle vladařova rozkazu tak, aby viseli naproti sobě, museli na sebe hledět, a tím byla zvýšena jejich bolest. Timotej a Maura si na kříži dodávali zmužilosti a trpělivosti. S modlitbou na rtech zemřeli r. 305.

20. PROSINCE. VIGILIE SV. TOMÁŠE, APOŠTOLA.

Sv. P e t r K l a v e r se narodil r. 1581 ve Verdu (ve španělské provincii Katalonii). Potřebné vzdělání získal v jezuitských školách v Barceloně, vstoupil do řádu Tovaryšstva Ježíšova a byl poslán do řeholního domu v Palmě na ostrově Mallorka. Tehdy tam byl vrátným Alfons Rodriguez. Tento řeholní bratr stal se duchovním vůdcem Petra Klavera, neboť vynikal vzácnými ctnostmi.

Petr si umínil, že bude následovat Františka Xaverského v misionářském díle. Představení svolili. R. 1610 nastoupil cestu přes moře do Ameriky. Když se dostal na pobřeží Jižní Ameriky, odebral se nejprve do jezuitského řeholního domu v městě Santa Fé, aby dokončil bohoslovecké vzdělání. R. 1616 byl v městě Kartágu vysvěcen na kněžství.

V Kartágu se konaly hlučné trhy na černé otroky, dovážené z Afriky. Jejich osud byl přežalostný. Museli konat namáhavé práce, ale nepoznali soucit. V letním období je sužovalo nesnesitelné vedro a žlutá zimnice. Z otrockých robot propadali zoufalství. Ale byli také oddáni různým hříchům, pověrčivosti a smyslnosti. Petr viděl jejich osud, byl pohnut milosrdenstvím a umínil si, že celý život zasvětí věčnému a časnému blahu těchto ubožáků. Ke čtyřem obyčejným řeholním slibům si dobrovolně přidal slib pátý, že bude do smrti otrokem černých otroků.

Kdykoliv se Petr Klaver dozvěděl, že přistane loď s otroky, šel do přístavu a hleděl si získat jejich důvěru. Nabídl jim pokrm a nápoj, tabák a lahůdky. Když si je naklonil svou vlídností, dělal, co bylo zapotřebí pro jejich duševní i tělesné blaho. Křtil děti narozené na lodi, ošetřoval nemocné otroky, čistil je a vymýval jim rány. Líbal je jako bratry. Všecky pak učil pravdám svatého náboženství. Neopouštěl je cestou z lodi do vězení, kam byli vedeni. Ve vězeních bylo několik set černých otroků pohromadě; místnosti byly přesyceny výpary ze zpocených těl. Lidé, kteří vstoupili do vězení, nezřídka omdleli pro nesnesitelný zápach. Ale Klaver docházel do vězení každodenně.

Jednoho dne před masopustem potkal důstojník světce před branami Kartága. Světec nesl těžký pytel na zádech a spěchal, zářící

radostí, z města. “Kampak, otče Klavere?" tázal se ho důstojník. “Spěchám na masopustní veselí," odpověděl usmívající se Klaver. Důstojník byl zvědavý, kde bude světec slavit masopust, a šel za ním. Světec se zastavil na dvorku nemocnice

pro malomocné, vzal z kapsy své sutany malý zvonek a začal zvonit. Ze všech stran se slézali, plazili, potáceli a poskakovali k němu nemocní a jásavě pozdravovali “svého otce". Světec je laskavě objímal a tiskl každého z nich na své otcovské srdce. Když všechny potěšil laskavými slovy, poklekl na zem uprostřed nich, modlil se s nimi a připravoval je na svátost pokání a sv. přijímání. Slabé nemocné, kteří nevydrželi dlouho stát nebo klečet, bral na svůj klín, neštítil se jejich vředů a odporného zápachu, a tak je zpovídal. Po přijetí sv. svátostí je podělil ze svého pytle rozličnými lahůdkami, potravinami, tabákem a laskavě se s nimi bavil. Když od nich odcházel, líbali mu všichni ruce. Tak slavíval světec každoročně masopust.

Nejvíc zářila jeho křesťanská láska v době morové epidemie. Také Klaver onemocněl morem. Uzdravil se sice, ale zůstalo mu třesení údů. Také ruce a nohy už mu dobře nesloužily. Černoch ho oblékal a vodil do chrámu Páně, podával mu jídlo do úst. Dne 6. září r. 1654 ho vedli dva černoši do chrámu Páně naposledy. Tehdy přijal sv. svátosti umírajících. Za čtyři dny potom 10. září 1654 zemřel.

21. PROSINCE. TOMÁŠ, APOŠTOL.

Pocházel z Galileje a živil se rybářstvím. Od té chvíle, co ho Kristus Pán zvolil do sboru dvanácti apoštolů, jej doprovázel na cestách a lnul k němu vroucí oddaností. Když v Betanii zemřel Lazar, řekl Pán Ježíš svým učedníkům: “Pojďme opět do Judska!" Chtěl mrtvého Lazara vzkřísit. Učedníci mu řekli: “Mistře, není to dávno, co tě chtěli Židé kamenovat, a zase tam chceš jít?" … Tehdy jim Ježíš řekl přímo: “Lazar umřel. A já jsem rád, že jsem tam nebyl, kvůli vám, abyste uvěřili. Pojďme k němu!” I umlkli

učedníci ze strachu, aby je nepotkalo v Judsku něco zlého. Ale Tomáš, srdnatější než ostatní, řekl ostatním učedníkům: “Pojďme i my, ať zemřeme spolu s ním!" (Jan 11, 7-16) Tato slova svědčí o veliké Tomášově lásce k božskému Mistru i o jeho neohroženosti; byl hotov s ním trpět i umřít.

Tomáš byl statečný muž, měl rázovitou povahu. Snažil se, aby poznal pravdu, a když dosáhl jistého přesvědčení, pevně se ho držel. Spasitel se při poslední večeři

loučil se svými učedníky oznámil jim, že bude s nimi již jen krátce; a když se proto rmoutili, těšil je: “Vaše srdce ať se nechvěje úzkostí! Věříte v Boha, věřte i ve mne. V domě mého Otce je mnoho příbytků; kdyby tomu tak nebylo, řekl bych vám to. Jdu, abych vám připravil místo. A odejdu -li, abych vám připravil místo, opět přijdu a vezmu vás k sobě, abyste i vy byli, kde jsem já. A cestu, kam jdu, znáte." Řekne mu Tomáš: “Pane, nevíme, kam jdeš. Jak bychom mohli znát cestu?" Ježíš mu odpověděl: “Já jsem cesta, pravda i život. Nikdo nepřichází k Otci než skrze mne." (Jan 14, l - 6)

Téhož dne večer - prvního dne sobotě - když byli učedníci ze strachu před Židy shromážděni za zavřenými dveřmi, přišel Ježíš, postavil se uprostřed nich a řekl: “Pokoj vám!" Když to řekl, ukázal jim ruce a bok. Učedníci se zaradovali, když spatřili Pána. Ježíš jim znovu řekl: “Pokoj vám. Jako mne poslal Otec, tak já posílám vás." Po těch slovech na ně dechl a řekl jim: “Přijměte Ducha svatého. Komu odpustíte hříchy, tomu jsou odpuštěny, komu je neodpustíte, tomu odpuštěny nejsou.“

808

."

Tomáš, jinak Didymos, jeden z dvanácti učedníků, nebyl s nimi, když Ježíš přišel. Ostatní učedníci mu řekli: “Viděli jsme Pána." Odpověděl jim: “Dokud neuvidím na jeho rukou stopy po hřebech a dokud nevložím do nich svůj prst a svou ruku do rány v jeho boku, neuvěřím." Osmého dne potom byli učedníci opět uvnitř a Tomáš s nimi. Ač byly dveře zavřeny, Ježíš přišel, postavil se doprostřed a řekl: “Pokoj vám." Potom řekl Tomášovi: “Polož svůj prst sem, pohleď na mé ruce a vlož svou ruku do rány v mém boku. Nepochybuj a věř!" Tomáš mu odpověděl: “Můj Pán a můj Bůh." Ježíš mu řekl: “Že jsi mě viděl, věříš. Blahoslavení, kteří neviděli, a uvěřili." (Jan 20, 19-29)

Po seslání Ducha svatého se Tomáš odebral do dalekých zemí kázat Kristovo evangelium různým východním národům. Převážně působil mezi Parthy, kteří tehdy ovládali Persii; zevrubnější zprávy udávají zejména také Medy, kteří kromě jiných kmenů náleželi k říši parthské. Podání vypravuje, že také vyhledal i pokřtil tři mudrce, kteří se přišli do Betléma poklonit novorozenému Spasiteli. Nakonec

hlásal Krista Ježíše v Malabarsku (v Přední Indii), kde se mu dostalo u města Maliapuru (Kalaminy) mučednické koruny. Podle podání se prý chodíval každý den navečer modlit na blízký pahrbek, na kterém vytesal ve skále kříž. To vypozorovali modloslužební kněží a srotili se. Jeden z nich Tomáše probodl kopím, když klečel a modlil se, a ostatní ho dobili kyji. Tak apoštol zpečetil svou víru a lásku k božskému Mistru mučednickou smrtí.

22. PROSINCE.

F l a v i á n byl za císaře Konstantina Velikého (306 až 337) římský prefekt (starosta). Když se císař Konstancius r. 351 přidal k sektě ariánů, začalo pronásledování katolíků. Flavián se jich ujímal a posiloval je ve víře. Proto byl na rozkaz císaře ze svého úřadu sesazen.

Nástupcem císaře Konstancia se stal Julián Odpadlík (361 až 363), který zase chtěl učinit pohanství státním náboženstvím. Nepronásledoval katolíky přímo, ale jeho úředníci s nimi krutě nakládali. Flavián pomáhal utiskovaným, jak mohl; navštěvoval vězně a povzbuzoval je ke statečnosti ve víře.

Jelikož byl Flavián jako dřívější prefekt města u Římanů oblíben, neodvážily se úřady proti němu příkře vystupovat. Ale přesto byl postaven před soud a soudce Apronián po něm žádal, aby se odřekl Krista. Flavián odpověděl: “Jsem křesťan a křesťanem zůstanu; věř, že bych si pokládal za největší čest, kdybych mohl pro Ježíše Krista obětovat nejen statky, ale i svůj život."

Apronián ho odsoudil ke ztrátě šlechtictví a rozkázal, aby byl napříště pokládán za otroka. Domníval se, že tento trest bude pro něj horší než sama smrt. Ihned mu odebrali mu všechny odznaky šlechtického stavu a vpálili mu žhavým železem na čelo potupné znamení, jaké mívali otroci a zločinci. Ale Flavián nesl tuto bolest a potupu s klidnou myslí a řekl: “Toto pohanění pokládám za největší vyznamenání, jakého se mi kdy dostalo."

Konečně byl odsouzen k vyhnanství, kde následkem soužení vytrpěných pro víru umřel.

23. PROSINCE.

Sv. S e r v u l u s , žebrák, zemřel v šestém století. Svátek včera.

Sv. papež Řehoř Veliký (590-604) vypravuje: “V loubí, kterým se jde do chrámu sv. Klimenta, býval muž Servulus, jehož mnozí z vás znali denně, jako jsem ho znal já. Byl chudý na statky časné, ale bohatý zásluhami. Od dětství až do smrti byl sklíčen dnou. Jak mám vylíčit veliké utrpení tohoto muže, jenž nemohl ani stát, ani se na lůžku vzpřímit, ani posedět, ani ruku k ústům pozdvihnout, ani na druhý bok se obrátit? Byl ošetřován jako nemluvně od matky a bratra, jemuž odevzdával almužny, přijaté od dobrotivých lidí.. Co zbylo po vyrovnání nejnutnějších potřeb, kázal rozdat jiným chudým.

Neuměl číst, ale přece si koupil Písmo sv., a kdykoliv bylo možno, zval k sobě bohabojné lidi a prosil je, aby mu z něho něco přečetli. Takovým způsobem nabyl dokonalou znalost obsahu božských knih. Ve svém bolestném utrpení nepřestával dnem i nocí vděčně oslavovat Boha chvalozpěvy. Věděl z Písma sv., že „ všecko napomáhá k dobrému těm, kdo milují Boha… (Řím. 8, 28)

Když se blížil čas, aby jeho veliká a nepřemožená trpělivost vzala odplatu, vrazila se mu nemoc z vnějších údů do nitra. Cítil, že smrt je mu blízko, a dal o půlnoci vzbudit cizí poutníky, které hostil ve svém příbytku, a prosil je, aby vstali a zpívali s ním žalmy za blažený odchod z tohoto světa. Zpíval s nimi. Pojednou přestal a s velkou námahou zvolal: Umlkněte! Neslyšíte chvalozpěvy z nebe? Pohřížil se do nebeského zpěvu, který ve své duši slyšel, a zesnul v Pánu.

24. PROSINCE.

V i k t o r i e (Vítězslava) si umínila, že si vezme za manžela urozeného Římana Eugena, jenž byl sice pohan, ale mravně bezúhonný. Přemlouvala i svoji přítelkyni Anatolii, aby také vstoupila do stavu manželského. Chválila stav manželský, že je ctihodný, Bohem samým zřízený a posvěcený.

Anatolie vyslechla trpělivě důvody milé přítelkyně, prohlásila však, že se zasvětila Ježíši Kristu a mluvila tak líbezně a tak důrazně, že se vnímavá Viktorie

pojednou změnila a prohlásila, že se také zasvětí Ježíši Kristu ustavičným panenstvím. Ihned rozdala své klenoty chudým a vzkázala Eugenovi, že se nemůže stát jeho manželkou.

Eugen se chtěl zmocnit statků své nevěsty. Proto ji neudal jako křesťanku, ale z důvodu, že zrušila slovo, které mu dala a promrhává věno, které mu slíbila.Takovým způsobem dostal od soudu úřední povolení vzít Viktorii pod svou moc; dal ji zavést na svůj statek a přísně hlídat. Když ji pak

nemohl přemluvit ani sliby, ani prosbami, mořil ji hladem a všelijak týral; ale ani takto nedosáhl, po čem toužil.

Uvězněnou Viktorii směly navštěvovat dospělé dívky, aby ji naklonily ke sňatku s Eugenem. Ale tyto návštěvy měly jiný, netušený výsedek. Viktorie vykládala pohanským dívkám vznešené učení křesťanské a způsobila, že uvěřily v Krista a daly se pokřtít, ba některým z nich se zalíbil panenský stav do té míry, že se rovněž zavázaly Kristu Pánu slibem čistoty. Když se to dověděli pohané, naléhali na Eugena, aby vydal svou vzdorovitou nevěstu jako křesťanku a svůdnici na soud. Byla popravena mečem 23. prosince 253.

25. PROSINCE. HOD BOŽÍ VÁNOČNÍ. PAMÁTKA SV. ANASTÁZIE, MUČEDNICE.

Sv. A n a s t á z i e byla jedna z nejvznešenějších a nejkrásnějších dívek římských. Otec Praetextatus byl pohan, matka Flavia křesťanka. Ta vychovávala dceru pečlivě v Kristově víře.

Když Anastázie dospěla, zasnoubil ji otec s urozeným pohanem Publiem. Marně se Anastázie vzpírala tomuto sňatku. Publius byl odpůrce křesťanské víry a člověk zpustlých mravů. Po boku tohoto zhýralce nastala Anastázii doba těžkých zkoušek; zakoušela od něj surové týrání. Trápil ji jeho nevázaný život a posměch, který si tropil z Kristova náboženství.

812

V tomto soužení hledala úlevu a útěchu v modlitbě a ve skutcích křesťanského milosrdenství; navštěvovala žaláře, uplácela žalářníky a občerstvovala vězně pokrmy a nápoji, povzbuzovala je k vytrvalosti v Kristově víře a těšila je křesťanskou útěchou. Také nezapomínala na trpící lidi ve městě. Tyto návštěvy nezůstaly ovšem Publiovi utajené; rozhněval se a rozkázal služebníkům, aby slídili všude, kam manželka půjde. Od té doby ji služebníci zcela urputně přehlíželi. Nakonec ji manžel odloučil od všeho styku se světem a držel ji v naprosté izolaci v domácnosti. Měla velký zármutek, když již nesměla docházet ke křesťanským vězňům.

Pojednou nastal v jejím životě obrat. Její manžela vyslali jako poslance na perský dvůr. Než odešel, rozkázal, aby manželka byla dále přísně střežena. Avšak Publius na cestě zemřel, a tak byla Anastázie rázem zbavena všeho soužení. Stala se vdovou a paní velkých statků.. Jako plně svobodná sloužila zase pronásledovaným křesťanům a byla jim pečlivou matkou.

Nakonec rozdala všechny své statky chudým a odebrala se do Makedonie. Tam se s ní spřátelila Theodota a její tři synové. Jednou přišla Anastázie do žaláře a nalezla jej prázdný. Plakala. Ptali se jí, proč pláče. Odpověděla: “Pláču, protože nemám nikoho, koho bych ošetřovala." Z toho poznali, že je křesťanka, a vedli ji k illyrskému vladaři Florovi. Florus se z obavy, že je vdova po vznešeném Římanu Publiovi, neodvážil proti ní zakročit a oznámil věc císaři Diokleciánovi.

Dioklecián se ptal především na to, kam se poděly její statky. Odpověděla: “Kdyby mi něco zbylo z mých statků, neukázala bych se ještě,

813

ale v tichosti bych je rozdala služebníkům božského Mistra. Protože jsem však své statky vyčerpala a nemohu jimi pomáhat trpícím křesťanům, nemám jiné přání, než abych i svůj život obětovala pro Krista, abych měla podíl na svatých zásluhách."

Diokleciánnechápal takové řeči, pohrdl Anastázií jako šílenou, nechtěl se jí už zabývat a poslal ji Florovi nazpět; ten ji odevzdal soudci, aby s ní naložil podle zákona. Soudce jí dal tři dny na rozmyšlenou, a když byla předvedena, chtěl se jí dotknout nestoudným způsobem. Ale Anastázia ho s odporem odstrčila. Odvedli ji do žaláře a tam trápili hladem. Nakonec ji vyhnali na ostrov Palmyru, kde byla ještě s jinými mučedníky, dvěma sty muži a sedmdesáti ženami, upálena asi r. 304.

Ve službě Ježíškově.

F r a n t i š e k o d J e ž í š k a se narodil ve Villpale ve Španělsku. Byl tak neobratný a neohrabaný, že si s ním rodiče nevěděli rady. Otec ovdověl, oženil se podruhé a poslal Františka, aby si vydělával svůj chléb. Tak přišel chlapec do města Alkaly a prosil o almužnu. Ale lidé ho neviděli rádi; proto chodíval do kostelů a modlil se. V jednom kostele by ho přijali za ministranta, ale nedovedl to. O tři roky později ho přijal představený nemocnice, aby tam konal nejnižší služby; později dostal za úkol sbírat almužny pro chudé nemocné.

Ve službě nemocným a slabým nalezl František svůj životní úkol. Pro ně žil a všecko, i sebe obětoval. Jeho láska k chudým a nemocným pramenila z něžné lásky k Ježíšovi. V nemocnici obýval zvláštní komůrku; tam měl bednu a v ní uschovával vyžebrané almužny. Na bedně stála ze dřeva vyřezaná soška Ježíška.

Kdykoliv vycházel, aby pro své miláčky žebral, poklekl před Ježíškem a modlil se o požehnání, aby neprosil nadarmo. A když se vracel, položil svou kořist k nohám Ježíškovým a děkoval mu za to.

814

Jednou František prosil o almužnu v hospodě. Mladík, který neznal dobrého bratra, mu nadával a udeřil ho. Když však uslyšel, že je to bratr František, litoval své prchlivosti a dal mu mimořádně veliký dar. To byla radost pro zbožného bratra. Řekl: “Jiní mi dali něco jenom pro chudé, ale tento mi dal něco i pro mne."

Láska k Ježíškovi ho vedla také k tomu, že velice miloval vánoční svátky a že na den Narození Páně uchystal svým chudým hostinu. V den narozenin svého Krále se měli jeho chráněnci radovat a aspoň na chvíli zapomenout na svou bídu a nouzi. Pozval své chudé a těch přišlo na dvanáct set. Ale František měl postaráno o všecko. Dokonce každému hostu ještě přidal peněžitý dar, a těm, kteří nemohli přijít nebo se styděli, poslal jejich podíl do domu.

Tento “svátek chudých” opakoval František každý rok o Vánocích. O dary se

nemusel starat, neboť lidé již znali jeho dobré srdce a hodně přinášeli. Avšak v jednom roce byla neúroda, darů přicházelo málo a František s obavou hleděl vstříc svátkům. Ve své dětské důvěře poklekl a prosil Ježíška o pomoc. A hle, brzy přišel neznámý muž a daroval mu větší částku pro chudé.

Za jeho lásku k Ježíškovi a k jeho miláčkům mu dal Bůh zvláštní milost. Před Vánocemi těžce onemocněl. Byl spokojený, jenom jedno ho rmoutilo, že nemohl Ježíška oslavovat se svými chudými. Převor chtěl umírajícímu způsobit radost a povolal k němu dvanáct nemocných.

Dal bratru Františkovi dvanáct peněz, aby je rozdal chudým. S radostí tak František učinil, potom zazpíval ještě Ježíškovi koledu a v osm hodin večer byl povolán do věčné slávy. Bylo to r. 1604.

26. PROSINCE. ŠTĚPÁN PRVOMUČEDNÍK.

Nevíme, jakou cestou přišel Štěpán k víře. Jenom víme, že byl helenista, to znamená, že vyrostl mezi Řeky a pohanskými Římany. Zato však byl mužem plným moudrosti a Ducha, plný víry, obdařen Boží milostí a mocí. (Sk. Ap. 6, 3, 8.)

Byl zvolen jáhnem, aby rozdával almužny chudým a vdovám. Ale jeho horlivost se nespokojila s almužnou pro tělo, hleděl též získávat duše pro pravdu. A hle, moc Páně byla s ním, takže konal divy i zázraky.

Farizeové a zákoníci byli znepokojeni. Chtěli ho porazit slovem, nebyli však schopni čelit Duchu moudrosti, v jehož moci Štěpán mluvil. (Sk. ap. 6,10.) Tu si vzpomněli, jakými prostředky zničili Ježíše Nazaretského: lží, pomluvou a křivým svědectvím. Štěpán stál před veleradou. V polokruhu seděli jeho soudcové. Velekněz mu položil otázku: “Je to tak, jak praví svědkové?" Štěpán věděl, že má jistou smrt před sebou. Proto neodpovídal přímo, nýbrž ukazoval soudcům, jak často se lid izraelský stal nevěrný svému Bohu. A nakonec Štěpán již nemluvil jako obžalovaný, nýbrž jako žalobce: “Tvrdošíjní! Vaši otcové zabili proroky, kteří předpověděli Spasitele, vy pak jste zabili Mesiáše samého!"

Tak ještě nikdo nemluvil před veleradou. Pukali hněvem ve svém srdci a skřípali zuby na něho. On však plný Ducha svatého řekl: “Aj, vidím nebesa otevřená, a

Syna člověka stát na pravici Boží." Ale oni velice hlasitě zakřičeli, zacpali si uši a jednomyslně se na něj obořili. A vyhodili ho ven z města a kamenovali jej; při tom svědkové odložili svá vrchní ošacení k nohám mládence, který se jmenoval Šavel. Štěpán se pak modlil: “Pane Ježíši, přijmi ducha mého!” Poklekl na kolena a zvolal hlasem velikým: “Pane, nepokládej jim to za hřích!”

816

Židé se vrátili do Jeruzaléma, ale jejich krvelačnost nebyla ještě ukojena. Než slunce zapadlo, byla vězení naplněna křesťany a ostatní věřící utíkali z města. Ale právě tím židé pomohli, že se křesťanství rozšířilo po celém světě. Štěpán padl - ale o několik měsíců později jeho největší nepřítel Šavel nastoupil na jeho místo.

Sv. Augustin praví: “Kdyby se Štěpán nemodlil, církev by neměla Pavla.”

27. PROSINCE. JAN, APOŠTOL A EVANGELISTA.

Sv. J a n , apoštol, byl syn Zebedeův a Salomin. Měl bratra jménem Jakub. Otec i synové byli rybáři v Galileji. Jan byl zprvu učedníkem Jana Křtitele. Pak byl zvolen za apoštola Páně. Sám se nazývá “učedníkem, kterého Ježíš miloval".

Jan byl svědek Kristových zázraků, byl při proměnění Páně na hoře Tábor, byl i svědkem jeho ukřižování. Umírající Kristus svěřil svou matku Janovi do ochranyu (Jan 19, 26). Po nanebevstoupení Páně Jan s Petrem rozšiřovali církev a byli v čele ostatních apoštolů. Oba byli zmrskáni od židů; spolu také biřmovali v Samaří.

Po smrti a nanebevzetí Panny Marie se město Efez stalo střediskem Janovy apoštolské činnosti. Kolem něho se družili žáci Papias, Polykarp, Ignác aj. Tenkrát Jan napsal svoje evangelium, protože chtěl doplnit zprávy předchozích tří evangelií. Kromě toho napsal tři epištoly. R. 94 za pronásledování císaře Domiciána byl zajat, odveden do Říma a před latinskou branou uvržen do kotle naplněného vařícím olejem. Mocí Boží zůstal neporušen. Tak ho vypověděli do vyhnanství na ostrov Pathmos. Tam napsal “Zjevení", knihu obsahující hluboká tajemství o stavu a budoucích osudech církve. R. 96 vrátil se do Efezu.

Jelikož byl Jan nejdůvěrnějším přítelem a učedníkem Páně, jemuž zůstal věrný až ke kříži, nikdo nemohl lépe vědět, co si Ježíš Kristus od nás zvláště přeje. Co je hlavní učení sv. Jana? - *Víra a láska.*

817

Jan jasně vytýčil účel evangelia, které napsal: *“abyste věřili, že* Ježíš je Kristus, Syn Boží, a abyste věříce měli život v jeho jménu". (Jan 20, 31)

Legenda vypravuje, že sv. Jan jednoho dne vcházel do domu. Vtom uslyšel, že je v domě Kerint, který popíral božství Kristovo. Zvolal: “Utečme odtud, aby se střecha nezbořila, neboť je pod ní Kerint, nepřítel pravdy!"

Láska sv. Jana byla nepřemožitelná. Legenda vypravuje: Na svých apoštolských cestách poznal nadaného a zbožného jinocha. Předal ho tamnímu biskupovi na výchovu a uložil mu na srdce, aby pečoval o jeho vychování a věčné spasení. Biskup ho vzal do svého domu a vedl ho slovem i příkladem po cestě zbožnosti. Později se domníval, že jeho svěřenec je již dost pevný ve ctnostech. Již tolik nedbal o jeho vývoj. Zatím se však nešťastný mladý člověk dostal do společnosti špatných druhů, zvlažněl a klesal hlouběji a hlouběji, až se nakonec stal náčelníkem banditů.

Když sv. Jan znova přišel k tomu biskupovi, řekl mu: “Vrať mi poklad, který jsem ti svěřil, vrať mi mládence, kterého jsem ti odevzdal." Biskup odpověděl: “Umřel." - “Jakou smrtí?" tázal se apoštol. Biskup na to smutně: “Je mrtev pro Boha, stal se zločincem a vůdcem banditů." Apoštol se velice zarmoutil, bez meškání usedl na koně a jel do pohoří, kde se lotři ukrývali. Když ho zadrželi a zajali, řekl jim: “Zaveďte mě k vašemu náčelníkovi!" Jakmile náčelník poznal apoštola, dal se hanbou před ním na útěk. Světec však za ním volal: “Synu, proč utíkáš ozbrojený

před svým bezbranným otcem? Smiluj se nade mnou! Neboj se, ještě máš naději na spasení, já sám vydám Kristu za tebe počet, a bude-li třeba, za tebe i umřu, jako Kristus umřel za nás. Svou duši položím za tvou duši. Zastav se a věř mi, že mě Kristus poslal k tobě!" Nešťastník se zastavil, odhodil zbraň, poklekl a prosil za odpuštění. Tu ho vzal apoštol za pravici, zlíbal ji a přísahal, že mu vyprosí na

Kristu odpuštění. Zavedl ho do města a vedl ho po cestě pokání, až se smířil s Bohem a církví.

Jan jako stařičký říkával ve shromážděních místo promluv: “Synáčkové, milujte se vespolek!" A když se ho učedníci tázali, proč stále opakuje tato slova, odpověděl: “To je hlavní přikázání Páně, a jestliže toto naplníte, je dost.“

Jan zesnul jako devadesátiletý klidnou a blaženou smrtí.

28. PROSINCE. PAMÁTKA SVATÝCH MLÁĎÁTEK.

Dvanáct vražd spáchal Herodes ve vlastní rodině, aby si zajistil svůj trůn. Věděl, že toho času Židé očekávají Mesiáše z rodu Davidova a přikázal sebrat a spálit jejich rodokmeny, aby se nikdo nemohl dovolávat práva na trůn Davidův.

Jak byl překvapen, když do Jeruzaléma přijeli tři mudrci z východu a tázali se: “Kde je ten právě narozený král Židů? Viděli jsme na východě jeho hvězdu a přišli jsme se mu poklonit." Když to uslyšel Herodes, ulekl se. Bál se o trůn. Svolal proto všechny velekněze a zákoníky lidu a vyptával se jich, kde se má Mesiáš narodit. Oni mu odpověděli: “V judském Betlémě." Řekl tedy Herodes úlisně mudrcům: “Jděte a pátrejte důkledně po dítěti; a jakmile je naleznete, oznamte mi, abych se mu i já šel poklonit."

Oni krále vyslechli a dali se na cestu a nalezli dítě. Potom na pokyn ve snu, aby se nevraceli k Herodovi, jinudy odcestovali do své země. Když Herodes poznal, že ho mudrci oklamali, rozlítil se a dal povraždit všecky chlapce v Betlémě a v celém okolí ve stáří do dvou let.

Šťastná byla smrt těchto dětí. S korunou nevinnosti dostaly i korunu mučednickou. Kdoví, zdali by všecky vytrvaly v dobrém a dosáhly života věčného, kdyby zůstaly naživu.

Vrah Herodes byl brzy postižen Božím soudem. Zasmušilost a zlé svědomí ho trápily až k zoufalství. Křičel hrůzou jako šílenec. Pak onemocněl i na těle. Palčivá

horkost sžírala jeho útroby a neukojitelný hlad a žízeň navyšovaly jeho bolesti. Čím více pokrmů a nápojů přijímal, tím větší bylo jeho trápení. Celé tělo bylo pokryto vředy, které rozšiřovaly takový zápach, že nikdo nemohl u něj setrvat. Konečně vrah nevinných dětí zoufalou smrtí zemřel. Nikdo ho neoplakával, jen zlořečení lidu ho provázelo do hrobu.

29. PROSINCE. TOMÁŠ, BISKUP.

Anglický král Jindřich II. jmenoval Tomáše kancléřem. Kancléř pevně řídil státní správu a snažil se zachovat jednotu a mír v říši. Na poli válečném se osvědčil právě tak skvěle, jako v míru v umění státnickém.

Když umřel canterburský arcibiskup Theobald, král žádal, aby byl jeho nástupcem zvolen Tomáš. Ten se zdráhal, ale nic mu to nepomohlo. Avšak naděje, které král vkládal do nového arcibiskupa, zklamaly.

Pokud byl Tomáš kancléřem, hájil výsady koruny i proti církvi. Když se stal arcibiskupem, hájil církevní právo i proti samému králi. To byl počátek roztržky mezi králem a arcibiskupem.

Když měla být na říšském sněmu v Klarendonu zmařena veškerá pravomoc katolické církve, arcibiskup nesvolil. Jindřich II. ho za to pohnal před soud, zbavil jmění a nechal prohlásit za velezrádce. Tomáš se odvolal k papeži a uprchl ze země.

Po dlouhém vyjednávání bylo Tomášovi dovoleno, aby se vrátil do Anglie. Učinil tak, ale nepřestal hájit práva církve. Proto jeho nepřátelé štvali proti němu krále. Ten zvolal: “Jedl můj chléb a nohama mě pošlapal. Není nikdo, kdo by na tomto knězi pomstil mou hanbu?" Sotva to uslyšeli čtyři normanští rytíři, ihned odešli k arcibiskupovi a žádali, aby zrušil církevní tresty. Když rozhodně odepřel, odešli, sebrali tlupu ozbrojenců a vrazili znova do arcibiskupského domu. Přátelé nutili Tomáše, aby se uchýlil do chrámu, doufali, že tam bude jist životem. Avšak i tam se vedrali spiklenci a křičeli: “Kde je zrádce?" Když nikdo neodpověděl, volal jeden z nich: “Kde je arcibiskup?" Tu povstal Tomáš a řekl: “Arcibiskup jsem já,

ale nikoli zrádce. Jsem hotov prolít svou krev pro Boha a jeho církev, abych svou krví zjednal církvi svobodu a pokoj." Vrhli se na něj, aby ho vyvlekli z chrámu. Když se zachytil sloupu, byl třemi ranami usmrcen.

Král se lekl tohoto činu, podrobil se církevnímu trestu a smířil se s církví.

30. PROSINCE.

“Co dá člověk za duši svou?”

Sv. M e l a n i e M l a d š í se narodila kolem r. 381 v Římě. Její otec se jmenoval Publikola, matka Albina. Melanie si přála žít v ustavičném panenství, ale po vůli svých rodičů se provdala za bohatého muže Piniána, syna dřívějšího afrického vladaře. Měla několik dětí, ale zemřely. Oba manželé se odstěhovali na svůj venkovský statek nedaleko Říma a žili tam bohabojně. V té době přišla z Jeruzaléma do Říma sv. Melanie Starší, babička Melanie Mladší, která žila v Egyptě a v Jeruzalémě jako poustevnice a řeholnice třicet sedm let.

Melanie Mladší a Melanie Starší rozprodaly svoje rozsáhlé statky v Itálii a v cizích zemích a výtěžek věnovaly na církevní a dobročinné účely, zvláště na vykupování otroků. Pak se odebraly k sv. Augustinu, usadily se v Tagastě a tam založily mužský klášter a ženský klášter.

Po sedmi letech strávených v Tagastě se odebral Pinián, Melanie Mladší a její matka Albína do Jeruzaléma. Melanie Mladší žila na hoře Olivetské v chýšce jako poustevnice v přísné samotě a odříkání. Ráda četla Písmo sv., jeho nejkrásnější výroky si vštěpovala do paměti, opisovala nábožné knihy a opisy rozdávala chudým. Trestávala se za každé neužitečné slovo, za každý hlasitý smích, za každý neuvážený skutek.

Pověst o jejích ctnostech přivábila do Jeruzaléma značný počet zbožných panen, které si přály, aby byla jejich učitelkou a vedla je na cestě dokonalosti. Tak opustila

Melanie samotu a zbudovala těmto pannám v Jeruzalémě klášter, dala jim moudrá pravidla a byla jim matkou, rádkyní a služebnicí. Nepřevzala úřad představené kláštera, jakkoliv ji o to vroucně žádaly, ale ustanovila jim jinou zbožnou a zkušenou představenou a sama ji poslouchala.

Bratr její zesnulé matky Volusián byl pořád v pohanství a žil rozmařile. Když ho však císař Valentinián III. vyslal s důležitým poselstvím na dvůr císaře Theodosia II. do Cařihradu, těžce onemocněl. Tu si vzpomněl na Melanii a napsal jí, aby ho navštívila. Melanie se vydala se na cestu, aby zachránila duši svého strýce. Když vstoupila do světnice nemocného, nemohl ji poznat, tak byla posty zmořena, a zvolal: “Jaká změna

se s tebou stala, Melanie!" Ona mu odpověděla: “Řeknu ti, co si myslím o budoucím životě a o věčných hodnotách. Opravdu bych nepohrdla slávou, nádherou, bohatstvím a rozkošemi tohoto světa a své tělo bych tak přísně nezapírala, kdybych s určitostí nevěděla, že zanedlouho budu obdařena statky a radostmi neskonale většími." Zatvrzelý Volusián byl dokonalostí své neteře tak zasažen, že konečně milost Boží přemohla jeho odpor proti křesťanství. Litoval svých hříchů, uvěřil a dal se pokřtít.

Poté se Melanie vrátila do Jeruzaléma a zemřela r. 439.

31. PROSINCE. SILVESTR I., PAPEŽ A VYZNAVAČ..

“Bratří, bděte!”

Říman Silvestr, syn Rufina a Justiny, nabyl vědeckého vzdělání od bohabojného kněze Rufína. Vstoupil do církevní služby a za pronásledování se tak osvědčil, že po smrti papeže Melchiada byl zvolen jeho nástupcem (314).

V té době alespoň v západní části říše římské vzešlo církvi slunce svobody, a to po slavném vítězství nad Maxenciem u Milviova mostu
a po ediktu milánském z r. 313.

Pokoj však netrval dlouho. Sotva přestaly boje s vnějšími nepřáteli, byla víra ohrožena nepřítelem vnitřním, bludařem Ariem, který popíral Kristovo božství. Silvestr zmužile bojoval proti Ariovým bludům a hájil drahocenný poklad svaté

víry. Jeho vlivem byl svolán r. 325 církevní sněm do Niceje, kde byly tyto bludy odsouzeny.

Nesmíme se domnívat, že Konstantin, který dal církvi svobodu, byl vzorem křesťanského panovníka. I když zavedl nedělní klid a společnou modlitbu ve vojsku, zůstal ve svém srdci ukrutným tyranem, který dal zavraždit svoji manželku Faustu a syna Krispa, klaněl se perskému bohu slunce jako ukřižovanému Ježíši. Stavěl křesťanské kostely, ale též pohanské chrámy. Krátce před smrtí se dal pokřtít, ale od ariána Eusebia.

823

Proti tomuto samovládci musel papež Silvestr hájit práva církve a víry. Nebylo to záviděníhodné postavení. Císař dal ediktem milánským církvi svobodu, ale tuto svobodu si nechal draho zaplatit. Žádal, aby ho církev poslouchala i ve věcech náboženských, osvojoval si titul “společný biskup", svolával církevní sněmy. Zasahoval do jejich jednání. Dějiny nevypravují mnoho ze života papeže Silvestra. Avšak jistě si zasluhuje jméno velkého papeže, když dovedl čelit nadvládě světské moci nad vnitřním životem církve. Bylo třeba nemalé odvahy, aby hájil svobodu církve proti muži, jako byl Konstantin.

Silvestr zemřel 31. prosince 335.